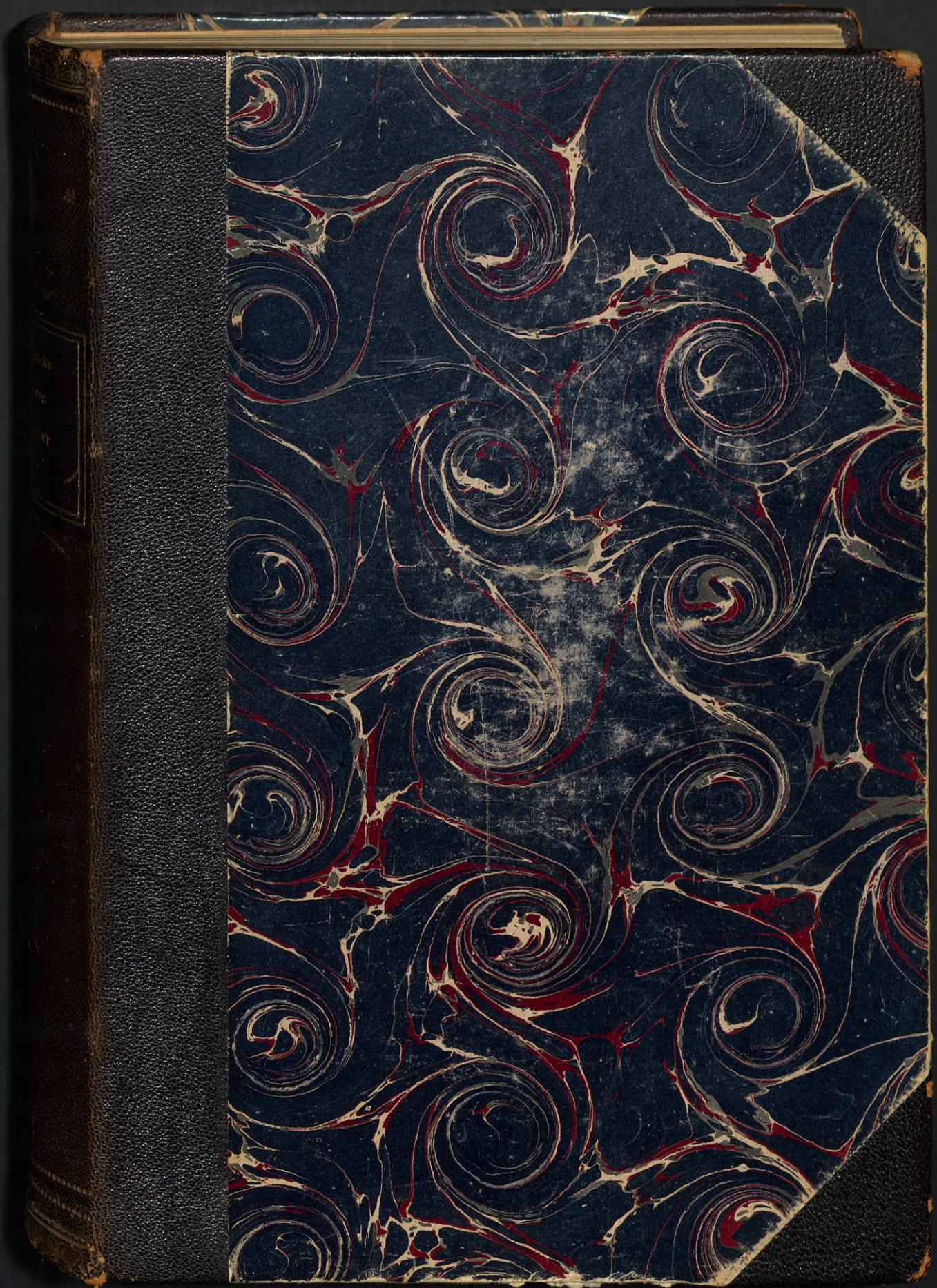

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

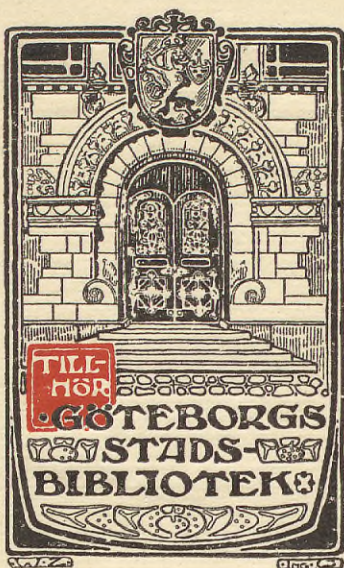

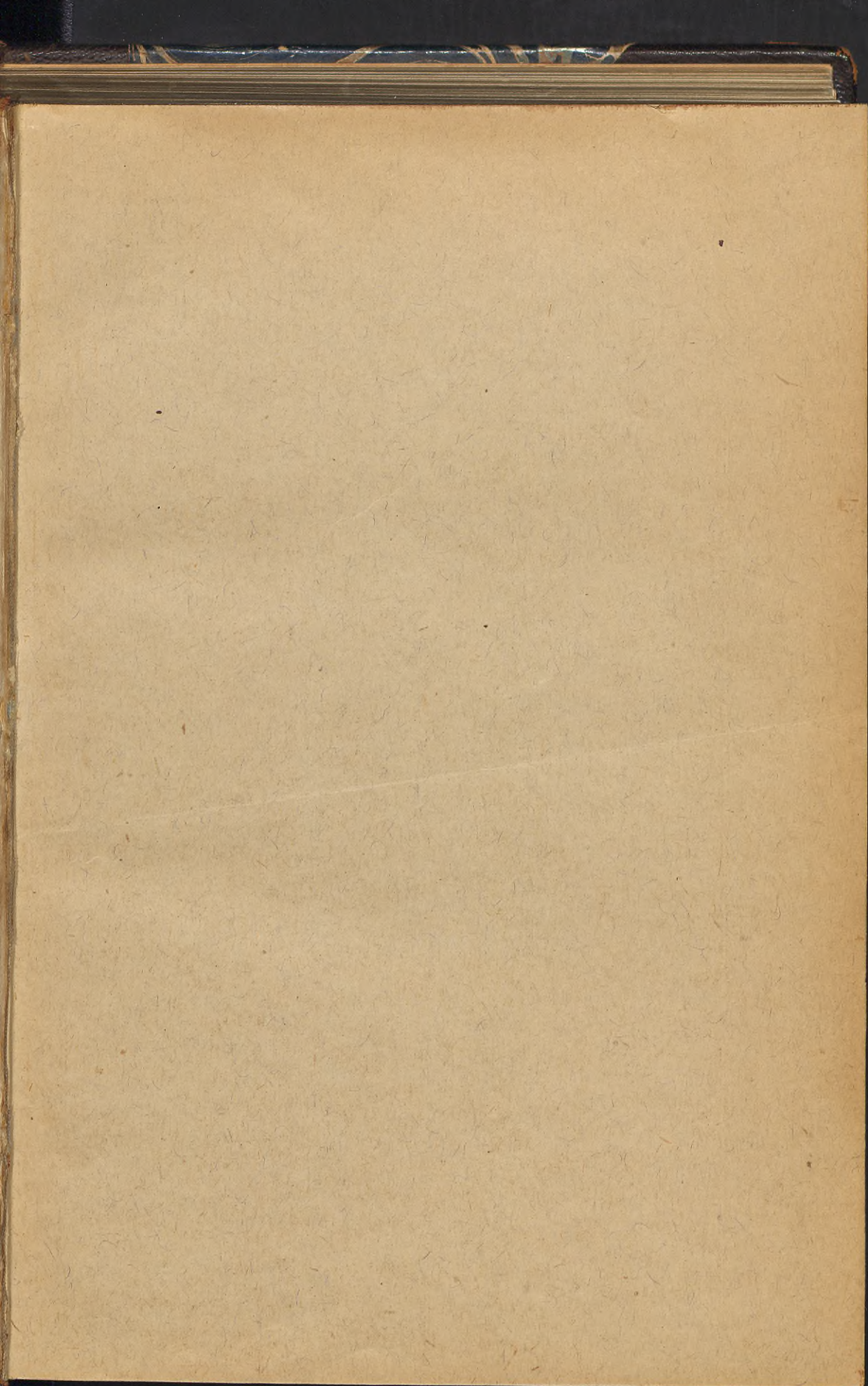

Allmänna Sektionen

Hist.
Sv.
Saml.
Ex. A

OT

Wångt anslag är
utgi Herris förord ginst
ta, men bing wäl
bliffa allra br=
Ständambr.
Stoch. d. 17. Nov. 1687
Carolus.

BARNHANDSKRIFT AF CARL XII.

KAROLINSKA KRIGARES
DAGBÖCKER

JÄMTE

ANDRA SAMTIDA SKRIFTER

K

DISTRIBUENT
OLEERUPSKA UNIV.-BOKHANDELN I LUND

Wångst anslag 1687
i Alz. Hermsförms Zin
ta, men Bütz värd
biffen alla br =
Ständens
Stoch. d. 17c Nov. 1687
Carolus.

BARNHANDSKRIFT AF CARL XII.

KAROLINSKA KRIGARES
DAGBÖCKER

JÄMTE

ANDRA SAMTIDA SKRIFTER

X

DISTRIBUENT
GLEERUPSKA UNIV.-BOKHANDELN I LUND

KAROLINSKA KRIGARE
DAGBÖCKER

200 exemplar

LUND
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET
1914

INNEHÅLL.

Förord	I—XXV
Alexander Hummerhielms dagbok.....	1
Per Stjerncrantz' dagbok.....	157
Gustaf Wilhelm Coyets kompani-journal.....	193
Nils Posses journal.....	427
Josias Cederhielms dagboksfragment.....	447
Personregister.....	465

INDEX

.....
.....
.....
.....
.....
.....

FÖRORD.

Härmed har utg. hunnit fram till tionde delen och när han ser tillbaka, kan han ej annat än känna sig glad öfver att ett företag, för hvilket han ju knappast kunde äga tillräckliga förstudier och hvars alla svårigheter han egentligen föga satt sig in i, har kunnat fortgå så pass länge. Den välvilja, som i så hög grad mött honom från de historiskt intresserades sida och den beredvilliga hjälp han alltid funnit på sin väg, har härvid varit det bestämmande. Det är med djup tacksamhet han erinrar sig detta. Här behöfver han ej upprepa namn: läsaren finner sådana i förorden till de föregående delarna och de skola i fortsättningen af detta förord ej heller saknas. Om det egentligen ländt till skada för företaget, att kritiken varit så öfvervägande välvillig och så sällan tagit till färlan, fast anledningar därtill ingalunda saknats, vet jag inte. Oombedd gaf jag mig i leken och hade alltså att leken tåla. Jag har aldrig glömt, att jag ej tillhör det historiska facket, utan helt enkelt är »amatör» — d. v. s. en älskare af fosterlandet och dess minnen — men så pass skolad blick har jag dock, att bristerna icke kunna i längden hålla sig gömda för mig. Och läsaren kan i någon mån mot den utan tvifvel väl öfverseende välviljan vädja till den själfkritik, som — jag vågar försäkra det — då det gäller egna inadvartenser och misstag, icke hör till de blidaste.

Med full rätt kan denna del nämna sig Karolinska Krigares Dagböcker och lemna undertiteln hjälp alldeles därhän. Ty det är just fyra af krigare i Carl XII:s här förda dagböcker, som bilda dess innehåll. Två utaf dessa, den första och den tredje, äro i en del afseenden rätt olika de förut i denna serie meddelade, men de äro också helt olika hvarandra. Den tredje står nämligen alldeles ensam i sitt slag; utg. genomgick den med glad öfverraskning och han känner sig förvissad om att militärer med krigshistorisk skolning — ty det är egentligen sådana, som skola sentera den — komma att egna den ett stort intresse.

Den första dagboken har till författare generalmajoren, friherre *Alexander Hummerhielm*. Den tillhör universitetsbiblioteket i Upsala, som förut lemnat så många värdefulla bidrag till serien. Bibliotekets ledning har ju vexlat sedan den första därur hemtade dagboken trycktes; tillmötesgåendet har ständigt förblifvit sig likt.

Den här ifrågavarande dagboken (sign. F. 136) utgöres af en liten, täml. tjock oktav i tunnt grönt pergamentsband med omvikbar bakpärm, i hvilken fordom suttit ett grönt band till omvirning. Sidorna äro icke paginerade, men hvarje *blad* är numreradt med tryckta siffror. Det är tydligen en anteckningsbok sådan förf. köpt den färdig i Leipzig. På insidan af frampärmen står antecknadt: Rosenhanska Saml. och en hand från 1700-talets senare del har på den första rena sidan skrivit en titel: Generalen Baron Alex. Humerhjelm's Dagböcker. En pluralis, som väl motiveras af att anteckningarna (i handskriften!) omfatta tre årtal: $^{14}/_6$ 1707 — $^{31}/_1$ 1709. Själfva dagboken upptar 159 blad. Den föregås af en kort »Pro Memoria om fiskedamar» och efterföljes af en del fristående anteckningar från 1707 och 1708 öfver klädespersedlar, som tjänarne fått, dateringar öfver brefven till hustrun, sist en del kassaräkningar.

Det hela ger intrycket att Hummerhielm varit en myc-

ket antecknande och bokförande man och man känner sig förvissad om att, då denna dagbok börjar med d. 14 maj, den föregåtts af en annan, som slutar med d. 13*) Går man så bakåt genom krigets skiften, så är det troligt att den där pluralisformen nog har sitt berättigande, fast den nu synes liksom tecknad i luften. Ty af allt detta förut-satta antecknande finns veterligen ingenting kvar, såvida man ej går så långt tillbaka som till Carl XI:s danska krig, då Hummerhielm fann bruk både för värjan och pennan. Man vet ju ej hvad framtiden kan bringa i dagen och skulle det händelsevis bli en dagbok från hans mer än årslånga littausiska fångenskap, så kunde detta vara af stort intresse. Det medgifves, att den kvarvarande dagboken i åtskilligt just ej är egnad att inge någon större saknad öfver den förmenta förlusten. Där är så mycken oss främmande ekonomi inblandad, privat så väl som regementets, och det intresse, som möjligen kunde hämtas ur en jämförelse med moderna varupriser o. s. v., förringas betydligt därpå att en sådan har så långa omvägar. Man får emellertid många omedelbara inblickar såväl i Hummerhielms egen hushållning som i regementets och om allt, som en öfverste vid sidan af sina krigiska plikter hade att öfvervaka.**)

Såsom chef för ett förnämt kavalleri var H. naturligtvis framstående hästkarl och höll sig med ett stort stall. Namn på hans hästar möta ej sällan och de uppkallas efter bekanta personer (Krusebjörn, Nierot, Rutensköld, Galle), förmodligen tidigare ägare. Om hästhandel för regemen-

*) Under den svenska ockupationen af Saxen 1706—1707 hade Hummerhielm sitt stånd i staden Taucha, NO. om Leipzig och Adelsfanans kvarter sträckte sig härifrån upp i den nuvarande Provinz Sachsen: Hohenleina, Ejlenburg o. s. v. Högkvarteret Altranstädt, som var närmsta granne i S. V., ligger, som bekant, ej inom det nuvarande konungariket Saxens gränser.

**) Adelsfanan hörde emellertid ej till de starka regementerna. Om Pihlström är rätt underrättad, bestod den vid intåget i Saxen af 446 man, som vid uttåget vuxit till 720.

tets räkning är mycket ofta fråga och därvid medverka, utom tyska hästhandlare, framför allt ryttmästaren vid regementet Fick. Jämte sådant upptaga dagbokens notiser rätt ofta affärer med skinn och hudar, dels af alla de slaktade och förtärda djuren, dels inköp af beredda och sämskade, som behöfdes både till de många remtygen och till uniformens skinnbyxor och kyllertröjor. Grimmor och grimskaft, hästskrapor, ryktborstar och ryttarestöflar äro ju också fullt legitima poster i hans räkenskaper. Att han hållit sin vinkällare väl försedd ses likaså. Slutligen äfven att han håller sträng tukt och ordning i sin omgifning och icke blott kör ut en ung trumpetare, som tagit betänkligt miste om sängplats, utan äfven ett par lata smeder ur smedjan. Han antecknar med ett ord allt möjligt, likt och olik —, mest olik; och sedan man en stund känt sig nästan förbluffad, märker man att hans dagbok dock är värd ett studium. För en flyktig genomläsning duger den inte alls.

Ett drag har särskildt tilltalat utgifvaren. Hummerhielm har haft ett ganska utprägladt natursinne, (ehuru detta visst inte framträder i några skildringar) och kärlek till djur. Därpå tyda de icke så alldeles få björnungar han lade sig till i Littauen och säkert med mycket besvär släpade hem med sig till Sverige, där det för resten den tiden alls inte var ondt om dylika. Alldeles enstaka stå i dessa krigiska, karolinska dagböcker anteckningarna om sommarens förebud i Littauen d. 14 April (d. 24 efter vår räkning). Göken hördes plötsligen; landets af någon uppoffrande sädesärla fostrade gök, som efter att ha tillbringat vintern i tropikskogar kanske vid Tanganika eller Victoria Nyanza — om hvilkas vida vattenspeglar ingen den tiden visste något, utom de i sådana stycken tystlätna flyttfåglarna — nu åter med sina rop gladt hälsade »Litva min fosterjord!» Fjärilarna voro framme och fladdrade i solskenet — förmodligen Vanessa urticæ och Pieris — och högt uppe i luften kretsade svalorna. Det har

gladt hans hjärta och anteckningen liksom lyser bland en hop strunt.

Till de reflexioner en läsare må göra, kan en utgifvare knyta andra. Hummerhielms handstil hör icke till de lättlästa och ehuru man kan bli van också vid den och reda sig bra nog långa sträckor, så stöter man dock ej så sällan på ord, som man undrar om han själf efteråt kunnat tolka. Doppningen i ån Joda d. ¹²/₅ 1708 — han var då på hemvägen efter att för sjuklighet ha tagit afsked — må härtill ha bidragit, ehuru det blott är en del blad, som tyckas ha varit våta. Huru som hälst: utg. kan endast fullt uppriktigt önska lycka till försöket att åstadkomma något bättre än hvad här kunnat gifvas med korrekturläsarens och utg:s förenade möda. *)

Hummerhielm var född d. ¹⁶/₅ 1643, **) och efter att 1670 ha ingått i krigstjänst säs. ryttare vid Skånska kavalleriet och senare tjänat vid lifgardet och svenska adelsfanan, blef han 1701 öfverste vid sistnämnda regemente. Att han deltagit i Carl XI:s danska krig har redan i förbigående antydts och det var också denne konung, som 1678 förlänade den oförvägne ryttmästaren A. Hummer adlig sköld. H. förde redan den tiden dagbok och hans Diarium under det skånska kriget för åren 1676—79 finnes tryckt i Loenboms Anecdoter om namnkunniga och märkvärdiga svenska män 1 Bd 2 stycket s. 11—39. Det framgår härur, att H. den tiden var en både djärf och ganska förslagen partiförare och rekognosör. Blöthjärtad synes han ej heller ha

*) Bokstäfverna S och H, F och J, hälst i början af ord, kunna ofta icke skiljas från hvarandra, hvilket vid obekanta namn lätt vållar misstag, som naturligtvis ej äro uteslutna ur utg:s tolkning.

**) Så påstå ättartaflorna, men det förefaller besynnerligt att han först vid o. 27 års ålder ingått i tjänst som simpel ryttare. Hvad tog han sig till dessförinnan? Visserligen heter det, att han »i yngre åren», på grund af ett slagsmål med ledsamma följder, fått fly ur riket, men Biogr. Lexikon upplyser, att det var så sent som 1673 detta inträffade.

varit, hvilket man för öfrigt nog ej blir i snapphanetider. Att Loenbom ej haft någon kännedom om den här tryckta dagboken, framgår ur den biografiska inledningen. I denna faller han det omdöme om honom, att han »alltifrån ungdomen varit af ett hetsigt och oförskräckt Temperament samt mera hogad för Krigswäsende och Bardalekar än för Studier och andra göromål, som nödvändigt medföra en stilla och mer inskränkt lefnadsart.» Ett omdöme, som föreliggande dagbok råkat att nästan fullständigt jäfva. Den är nämligen fylld just af »andra göromål»; det krigshistoriska träder här alldeles i bakgrunden. Helt naturligt, då Adelsfanan ej deltog i någon strid under den tid dagboken omfattar.

Den första gång Hummerhielm särskildt omtalas under det stora nordiska kriget är då Carl XII Sept. 1701 sänder honom med 600 ryttare från Kurland in i Samogitien att beskydda Sapihas gods mot Oginskys ströfpartier. I Dec. s. å. tog Carl honom med sig på iltåget mot Kowno och kvarlemnade honom sedan i nämnda stad. Det var vid ett ströftåg härifrån för att hemta några kanoner, hvilka han i en föregående strid bemäktigat sig, men då nödgats kvarlemnna, som han d. 14 Mars 1702 vid staden Dersuniski blef anfallen af en betydligt öfverlägsen styrka under furst Wiesnowiecki och tillfångatagen. Sitt missöde torde Hummerhielm genom oaktsamhet och alltför stor djärfhet i någon mån själf förskyllat; nog af: enl. Nordbergs berättelse (som naturligtvis hvilar på Hummerhielms egna meddelanden) blef han högst ovärdigt behandlad eller, rättare sagdt, direkt misshandlad och hade endast en jesuitpaters mellankomst att tacka för sin räddning. Det där var saker, som man förmodar icke vidrördes längre fram i tiden vid de möten eller brevväxlingar mellan de forna antagonisterna om hvilka dagboken talar. Hvar Hummerhielm tillbrakt sin fångenskapstid, som hindrade honom att deltaga i Carl XII:s framgångar vid Kliszow, Pultusk och Thorn,

vet man ej. Men efter den sistnämnda stadens öfvergång blef han utvexlad mot den saxiske öfversten Goltz och från vinterkvarteret i Heilsberg 1704 skrifver Carl XII till Rehnsköld att Hummerhielm nu är hos honom »lika god och lustig som tillförene.» Om denna lustighet helt och fritt uttryckte sig i hans lynne eller i någon mån var omedveten, får man ej veta. Men tydligen bör utom befrielsen ur fångenskapen den i vefvan inträffade befordringen till generalmajor ha inverkat uppmuntrande. Carl skrifver emellertid också, att han ernar skicka honom till Rehnsköld eftersom Adelsfanan, som så länge fått reda sig utan honom, för närvarande hörde till dennes armé. Och mycket riktigt antecknar Rehnsköld, att Hummerhielm den 8 Juni 1704 anlände under konvoj af 50 knektar. Sedan gör han tjänst vid dennes armé och omtalas emellanåt på journalernas blad. Det var visserligen ej saxarna, som betett sig gement emot honom, men till rättvisans allmänna gång hörde äiven deras nederlag och både vid Punitz och Fraustadt har H. kämpat. Visserligen påstår Cederhielm, att vid sistnämnde tillfälle, där han förde kavaleriets venstra flygel, någon anledning till anmärkning förekommit, men denna har säkerligen ej gällt bristande tapperhet.

År 1705 upphöjdes han i friherrligt stånd; hummern i blått fält blef tillökad med svarta gripar och sneda silfverband och det är naturligtvis detta vapen hvarom vi läsa, att det i Saxen målades på vagnsdörrarna, kanske som ett alliansvapen med fruns flygande (eller om man skall vara riktigt noga: blott lyftande) häger bredvid. Hon — d. v. s. den sista — hette Katarina Margaretha Hägerflycht. Den första hade hetat Anna Barbara v. Siegroth och var i ett tidigare gifte med en sin namnfrände moder till de tappra karolinerna Hans Fredrik och Gustaf Henrik v. Siegroth. Båda styfsönerna voro med på det parti vid Dersuniski, där det gick så illa för Hummerhielm. Den förstnämnde stupade, men Gustaf Henrik försvarade sig

så ursinnigt från båtarna i Njemen, på hvilka han förde befälet, att Wiesnowiecki lät stöta i trumpeteten, hvarpå Siegroth höfligt svarade med trumman. Man underrättade honom om styffaderns öde och erbjöd akkord. På sistone antogs detta motsträfvigt, ty han ville häldre slåss vidare på stridens egen risk och S. fick konvoj tillbaka till Kowno och fick senare tillfälle att noggrannt peka ut lokaliteterna för Carl XII *). Gustaf Henrik var sedan med i mången strid och sparades alltjämt — för Poltava. Där stupade han sås. öfverste för Dalregementet.

På grund af sjuklighet tog Hummerhielm våren 1708 afsked och återvände hem till Sverige. Han blef dock icke landshöfding i Örebro, som N. Reuterholm (Personhist. Tidsk. 1908) påstår, att han i Saxen sträfvat efter. Men han lefde ännu många år, ty han dog först den $15/5$ 1723, alltså dagen innan han skulle fyllt sitt 80:de år — om nämligen ej ättartaflorna gjort honom äldre än han i verkligheten var.

Nästa dagbok har till författare d. v. generaladjutanten vid skånska armén *Per Stjerncrantz* och skildrar fälttåget i Skåne under Magnus Stenbocks öfverbefäl 1709—1710. Härtill komma några senare anteckningar.

Handskriften, som utgör en i pergament inbunden bok i liten oktav, med omvikbar bakpärm och rem till omvir-

*) Men Carl gjorde mer än besåg platsen. Han lät gräva upp alla de slarfvigt nedmyllade, plundrade och nakna liken af sina fallna krigare, försåg dem med passande svepning och lät ordentligt begrafva dem med liktal och sist med en afskedssalfva ur gevären. Han själf och generalerna bevistade akten.

Så kom en episod. Eld hade utbrutit i Dersuniski och Carl skickade folk att hjälpa stadsborna att släcka. Men så fick han veta att stadens kvinnor piskat de nakna svenska fångarna med spö. Då sände han dit och lät tända på igen. Rättvisa straff äro nyttiga att tvinga bestier till återhåll.

ning tillhör Finlands Statsarkiv. Jag ber att här få uttala min tacksamhet till Herr Statsarkivarien R. Hausen i Helsingfors, som godhetsfullt ställt den till mitt förfogande på härvarande universitetsbibliotek.

Den lilla volymen bär intet författarenamn, men på frampärmen står (den moderna) påskriften N:o 5,140. Dagbok 1710—11. På insidan gifvarens namn: af And. V. I. Smedberg. Den innehåller åtskilligt annat jämte den här tryckta dagboken, nämligen: tabeller för officerare — gemena för Febr. månad 1710, Kommenderingar, Generalförslag uppå den i Skåne stående armeen, huru stark den samma sig wid Bataillen wed Helsingborg wärckel. befunnit (4 sidor), Skånske Staten pro 1710, hwad huar och een månadligen undfår (21 sid.), Instruction för en generaladjutant (även här tryckt) o. s. v.

Hvem antecknaren af allt detta var, har först fastställts af Professor A. Stille, som begagnat handskriften för sin bok Kriget i Skåne 1709—1710, Stockholm 1903. När utg. nu försett den tryckta dagboken med upplysande noter, har han haft ett lätt arbete; det var blott att ösa ur Stilles bok. Det ofvannämnda generalförslaget, som ju annars kunde varit af vikt att medtaga, finnes redan tryckt i denna.

Per Stjerncrantz, som tillhörde en Wermlandssläkt, hvilken före adlandet (1674) kallade sig Roman, var född $\frac{4}{11}$ 1681, inträdde i krigstjänst 1697 och var vid det stora krigets början fänrik vid Karelska regementet, där han sedan steg till kapten. Man vet ej hvar han varit med under dessa första krigsår, tills han 1709 befinner sig här i Sverige, nu i egenskap af major vid Östgöta infanteri och generaladjutant vid skånska arméen. År 1718 förde han såsom öfverste nämnda regemente vid norska fälttåget, blef 1719 landshöfding i Nylands län, 1720 friherre. Dog d. $\frac{30}{4}$ 1737. Den från honom stammande friherrliga ättegrenen fortlevver i Finland; den adliga, från hans syskon härledda, har dött ut här i Sverige.

Att den Stjernerantziska journalen är en ingalunda oviktig källa för kännedomen om detta så betydelsefulla fälttåg, som för alla tider fäst svensk kärlek vid Magnus Stenbocks namn, framhåller Stille i sitt förord. För utg. har dess införande i dagboksserien synt sårskildt önskvärdt, då han gerna velat i denna se så mycket som möjligt afspegladt af det stora nordiska krigets skiften. Många luckor möta i alla fall: Finlands kamp, striderna i Östersjöprovinserna och beseglingen af deras öde med Revels och Rigas fall o. s. v. för att nu ej tala om Carls fälttåg i Norge — af allt detta har han ej fått meddela det minsta fragment. Det skulle godt och väl behövas 10 delar till för att ge de fasta konturerna till den stora kamp, hvars utbrott öfverraskade både ynglingen på tronen och hans grånade rådgifvare, men i hvars elakartade beskaffenhet och betydelse den förre dock vann en klarare inblick än de senare. Eller kanske man skall säga, att det var uppfattningen om vägarna, som skilde dem åt?

Men — för att återvända till handskriften — så har här i alla fall tillfälle gifvits till ett steg utanför det Stenbockska fälttåget i Skåne, då den Stjernerantziska handskriften också innehåller en kort Journal öfver Siöexpeditionen A:o 1711, hvilken äfven här medtagits. Det gällde att öfverföra förstärkning till Stralsund, som inneslutits af danskar, saxare och ryssar såsom förspel för en blifvande belägring. Om en sådan förstärkning hade C. G. Dücker, som förde befälet i Stralsund, enträget anhållit, då besättningen var för svag att medgifva annat än ett rent defensivt uppträdande. Äfven vid åstadkommandet af denna utrustning har Magnus Stenbock varit den drifvande kraften.

Följer så en journal, hållen under åren 1702—1704 af kaptenen vid Skånska Ståndsdragonerna, friherre *Gustaf Wilhelm Coyet*. Denna ganska märkliga och i sitt slag

enastående journal tillhör Nordiska Museet och utg. får uttala sin tacksamhet till Herr Doktor G. Upmark för tillåtelsen att få disponera den å härvarande universitetsbibliotek under tryckningen.

Om tillvaron af denna journal fick utg. kännedom af Herr Krigsarkivarien J. Petrelli, som på samma gång sände afskrift af densamma, så att all tidsutdräkt och allt besvär i den delen besparades. Det var blott ett nytt bevis på det intresse och det välvilliga understöd, hvaraf utg. under arbetets fortgång fått emottaga så många prof af Herr Krigsarkivarien, och utgjorde så till vida för mig ingen öfverraskning.

Handskriften utgöres af en i stadigt skinnband, med fina förgyllda ryggornament och ryggtitel: Journal 1702: 3: IIII, inbunden rätt diger kvartvolym. Öfverst på pärmens insida står antecknad — tydl. af skrifvarens egen hand: bandet kostar 2 Carol:r och resten måste en Curieux liebhaber bethala. — Följa två rena blad: öfverst på det andra står: Denna Bok har Ryttmästaren Wälb. C. G. v. Krassow den 11 Oct. 1822 gifvit till E. D. Kidron *). Så titelblad: Journal Anno 1702 etc. (för hvarje år ett särskildt titelblad) och boken i sin helhet innehåller 412 sidor med modern paginering. Skriften är alltigenom anordnad med breda marginaler, i hvilka årtal, månadsnamn och lokalnämningar stå inskrifna. Stilen är redig och lättläst, densamma i hela boken, blott på ett par ställen (memorial och ordres) möter man en annan mycket redig hand. Det är tydligen originalorderna (sådana de blifvit utskrifna i flere exemplar till kompanicheferna) som här blifvit inhäftade. På några få ställen

*) Gustaf Wilhelm Coyet hade i sitt äktenskap med Anna Hedvig Örnstedt tre döttrar. Den tredje i ordningen, Mariana Elisabeth blef 1740 gift med ryttmästaren Eberhard Maurits v. Krassow och den ofvannämnde ryttmästaren var väl dennes ättling.

E. D. Kidron, som oaktadt sin tydliga egenskap af »curieux liebhaber» ändå slapp att »bethala» någonting, var till en början skolman och slutade som prost i Halmstad. »Älskade svensk historia». D. 1846.

förekomma mindre utstrykningar. Det hela visar sig (med nyssnämnde undantag) vara en mycket omsorgsfull renskrift. Här och där möter visserligen ett blekare bläck — sällan ett mörkare — men i fält skulle dessa vexlingar nog varit flere. Men till alla de yttre bevisen för att man har en *renskrift* framför sig kommer ett afgörande inre: den s. k. Kommandojournalen (se längre fram) är skriven i ett sammanhang och föregriper därigenom delvis månadsjournalerna, hvilket i annat fall varit ogörligt*).

Det märkliga vid denna dagbok är, först och främst, att det är en *kompanijournal*, förd af kompanichefen eller i hans tillfälliga frånvaro af den han gifvit uppdraget. Blicken går sålunda här icke utom kompaniet och hvad som inträffar vid detta; utanför intresserar ingenting dagboken. Det är som om man från hästryggen ej såg någonting annat än karlarne i ledet och desse så att säga i ständig gifaktställning. Journalen är sålunda på intet sätt hvad man kallar rolig att läsa, utom möjligen för en genomtränad knekt. Men till ersättning för denna trånga blick utåt, ser man in in i någonting annat med mycket djupt innehåll. En krigshär är ju ett på en gång skarpt och gruffligt ömfälligt vapen; på eggens friskhet och ständigt bibehållna slipning hänger allt. Den som tänker på hvad ordning och disciplin betyder, har här ett tillfälle att se hur den inplantades och upprätthölls i Carl XII:s här. Ty klarligen är det hans ande, som hvilar öfver den stränga tillämpningen, huru mycket som än i det hela må vara uttryck för gammal svensk krigstradition. De delvis drakoniska bestämmelser, som förekomma i de tidt och ofta här meddelade ordena skulle förmodligen verka rent upprörande på en ledamot

*) Möjligen är dock den sista delen — för år 1704, kanske också de sista månaderna af 1703 — själfva den ursprungliga skriften? Skriften är här ganska flyktig, med blekare bläck, så att den ibland kan bli svårläst. Huru som helst: bandet är senare än skriften, som visar sig därpå, att denna på några ställen blifvit bortskuren vid bindningen.

af en nutida »civilkommission» — en inrättning, som man, i förbigående sagdt, skulle tro vara hittad vid tröskeln till den eviga fredens festsal, om man inte visste, att den hemtats ur helt andra »salar». Möjligen kan man som ett försonande element också peka på den genomgående omsorg om »bussarnas» välbefinnande, som tydligt framträder i så många bestämmelser.

En och annan af dessa förefaller oss besynnerlig. Så det tidt och ofta upprepade förbudet mot badning, fastän renligheten annars så starkt inskärpes. Förbudet har nog haft flere orsaker. Simkonsten var den tiden ej mycket utbredd. Carl XII själf, annars så stor idrottsman, kunde ej simma. Och om man också hemma »lögade» sig utan fara i välbekanta vattendrag, så blef förhållandet annat i dessa främmande floder med växlande och obekanta djup. Afklädd var man dessutom värnlös vid plötsliga öfverfall af en fientligt sinnad befolkning.

Man frågar nu sig själf: ha dylika journaler hållits vid hvarje kompani och skvadron i svenska armén? Ett och annat uttryck i dagböcker kunde ju tyda härpå, men då skulle det ju finnas hundratals sådana, i stället för denna, såvidt utg. vet, enda, som hittills framkommit. Vid Perivolotjna brändes visserligen en del papper, men det var väl mest sådana, som hopat sig under det ryska tåget, och kriget hade då redan varat i nio år. Kanske gömma sig många andra dylika kompanijournaler i arkiverna. Må man då ifrigt söka efter dem, ty det ligger i öppen dag, hvilken nytta de med sina fortlöpande dateringar och ortangifvelser skulle kunna göra en generalstab, som hade att ordna materialerna till en blifvande, ämnet fullt värdig skildring af den stora striden. Nu för tiden skönjer man väl bättre än förr, att flertalet af de öfversikter, som gifvits oss af krigsrörelserna och hvilka vi länge läste med andakt under titeln: »historia», äro skrifna väl mycket i blindo.

De omständigheter, under hvilka journalen börjar, böra

ALLOTTEK. C

här vidröras. Skånska ståndsdragonerna, som upprättades 1700, öfverfördes, under sin d. v. chef Kristian Albrecht v. Buchwald, till Liffland först i Maj 1702. Förmodligen hade de ej tidigare hunnit fullt organiseras. Regimentet stötte till den fördelning, som under öfverbefäl af generalmajor Georg Johan Maidel ännu stod kvar i Samogitien och som först mot slutet af Juli bröt upp för att förena sig med den kungliga armén i Polen. Om Maidels marsch, som — bortsedt från försöket att hindra hans öfvergång af Njemen — tycks ha försiggått utan fientliga angrepp, har man hitills ej vetat mycket. Här har man tillfälle att följa den på åtminstone en af kolonnerna och får säkra data för frammarschen. Tidpunkten för Maidels inträffande vid den kungliga armén är hos Adlerfelt och Nordberg felaktigt uppgifven en hel månad senare (d. 24 Nov.) än den verkligen inträffade. Det kan ju för öfrigt vara litet svårt att exakt bestämma när föreningen ägde rum. I och med öfvergången af Weichsel d. 15 Okt. kunde den väl anses tryggad. Men Maidel fortsatte sin marsch tills han — eller det regemente hvarom närmast är fråga — d. 24 Okt. intog sina kvarter i »Denkowek», där det kvarstod en hel månad. Det svenska högkvarteret befann sig under Oktober och November i långsam framryckning på vestra Weichselstranden mot Sandomir. Men redan d. 20 Oktober hade M. Stenbock med ett par tusen man gått öfver på andra sidan om floden för att indrifva kontributioner. Carl XII har varit betänkt på att sända öfver ännu några regementen. Däraf blef visserligen ej något för närvarande, men öfverste Gustaf Horn sändes i November öfver med ett starkt parti. De första dagarna af följande år förlade Carl sitt högkvarter till trakten af Lublin *).

*) I förbigående har Maidels tåg vidrörts i förordet till del VIII. Tidsuppgiften för föreningen med den kungliga armén är hemtad från Adlerfelt, men uppgiften om platsen måtte bero på en namnförväxling. Hur uppgiften tillkommit är i alla fall likgiltigt, när den ej är riktigt.

Hvad journalens fortsättning beträffar, är här ingen anledning att närmare ingå på denna. Blott anmärkes i förbigående, att den krigsrörelse, som brukar kallas tåget mot Lemberg, här får en annan öfverskrift, fast den ju resulterade i intagandet af nämnda stad. Påpekas bör vidare, att den tjänstemässiga ordknappheten i anteckningarna alls icke uttrycker antecknarens egen naturel. Han kunde också skriva både utförligt och målande när han ville, eller rättare när omständigheterna därtill gäfvö anledning, såsom de i journalen inflickade anteckningarna ur *Kommando-journalen*, hvilken ju är som en journal för sig, nogsamta visa. Den omplacering utg. delvis, för redighetens skull, företagit med dessa anteckningar anmärkes på vederbörligt ställe i trycket.

Nu till antecknaren själf. G. W. Coyet var född d. $\frac{3}{5}$ 1678. Blef student i Lund samt därpå auskultant i Wismarska tribunalet, där hans fader Wilhelm Julius C. var v. president. Det synes således som om äfven sonen tänkt beträda den civila banan. I så fall skedde om några år en ändring, ty han befinnes ha gått in vid Erik Sparres regemente i Frankrike. Antagligen icke, sås. ättartaflorna uppgifva, det tyska som tidigare haft Otto Wilhelm Königs-marck till chef, utan (enl. Sigrid Leijonhufvud) ett svenskt infanteri, som från holländsk tjänst öfvergått i fransk — det senare s. k. Royal-Suedois — för hvilket E Sparre blef öfverste 1694. Här blef Coyet kapten 1699. Då kriget

Ty när Maidel gjorde sin vida sväng kring Lublin, fanns där ännu ingen svensk afdelning. Om läsaren alltså benäget (l. c. sid IV rad 12) stryker ut orden: *vid* — — — *Lublin*, så står blott den gamla villfarelsen om *tiden* kvar.

Äfven denna är i grunden mindre förlåtlig. Ty Wisocki-Hochmut (Del II) omtalar att bref anländt från Maidel d. 19 och 25 Okt. med upplysning att han nalkades. F. F. Carlson har för öfrigt varit på någorlunda rätt stråt, då han uppger att Maidel lyckligen framkom den 2 Nov.

började 1700 har han begifvit sig hem liksom hans öfverste gjorde, men under det denne icke fick någon passande anställning i svenska armén, utan snart återvände till Frankrike, har Coyet tagit anställning vid ett dragonregemente, från hvilket han snart — d. 5 Okt. 1700 — öfvergått till de nyupprättade Skånska ståndsdragonerna. Här vidtager nu journalen. Där den slutar, d. 6 Dec. 1704, med under rättelsen att kapten Coyet reste till Pommern, är det också slut med hans tjänst vid regementet. Orsaken till detta steg är obekant. Hans fader blef detta år hofkansler och följ. år friherre. Hans yngre broder Erik Hardenberg C., som nyss inträdt vid Sk. ståndsdragonerna, tjänade emellertid kvar där och stupade till sist vid Poltava. Hvar Gustaf Wilhelm uppehållit sig de närmaste åren efter afskedet vet man inte, men i Juni 1707 antecknar Hummerhielm, att han haft besök af kapten Coyet i Saxen. Förmodligen har han uppvaktat i Altranstädt. Sedan afhöres han ej förrän 1709, då han vid danskarnas väntade anfall, ånyo tager tjänst, nu som major vid N. Skånska kavalleriet, på nytt uppsatt här hemma, men vid denna tid ännu till stor del oberidet. Coyet har likväl deltagit i slaget vid Helsingborg, nämligen som öfverstelöjtnant vid Södermanlands infanteri. Efter att i samma grad ha tjänstgjort vid ett par andra regementen blef han 1712 öfverste vid Uplands regemente. Enligt C. G. Malmström skulle det kanske vara han, som vid riksdagen 1713 inlemnade en memoire till prinsessan Ulrika Eleonora. År 1719 blef han generalmajor och 1722 begaf han sig till Köpenhamn, där han invecklade sig i några dunkla politiska (holsteinska?) stämplingar. Hvarthän dessa egentligen syftade (»Norges skiljande från Danmark» läser man hos Anrep) får man leta i arkiven i Köpenhamn. Han har emellertid härifrån frestat G. Cronhjelm med ett anbud på 2000 dukater till förmån för någon »herre» (Malmström I. 57. noten). Hvilken hans skuld nu må hafva varit, så insattes han på

kastellet i Köpenhamn, där han dog 1730 (1727 uppger G. Ljunggren i Skånska herregårdar) men hans lik fördes i hemlighet öfver till Sverige och begrofs i Ljungby kyrka i Skåne. Hans fader, som afled 1709, hade af Ljungby, Årup m. m. stiftat ett fideikomiss, ehuru ej Gustaf Wilhelm, utan tredje brodern Sten (fången vid Dnjepr sås. löjtnant vid Jönköpings reg.) nämnes som dess innehafvare.

Att frihetstiden bragte olyckor med sig — och det ej alltid af det slag, som man bär med upprätt panna — har manifesterat sig i fleres lif än Coyets. Men vi skiljas ej aldeles från honom i sådan skymning, ty af hans egen hand veta vi något mera om hans krigarbana än hvad den här tryckta dagboken ger vid handen, och liksom af tacksamhet för denna, må detta också vidröras här. I Eriksbergs arkiv finnes nämligen ett antal bref från honom till Magnus Stenbock, och de excerpter, som professor Stille gjort därur, har han vänligt ställt till mitt förfogande. De kunna ju endast i sammanhang med de anordningar Stenbock vidtagit för försvaret fullt tillgodogöras och om de föranledde utförligare meddelanden, skulle dessa ha sin rätta plats som en bilaga till Stjerncrantz' journal. Men här intressera de oss närmast som biografiska data, ehuru de kanske ha sin mesta betydelse genom det ljus de kasta öfver andra personligheter.

Coyet har med någon mindre trupp varit i rörelse i södra Skåne i Sept.—Nov. 1709 (brefven äro daterade Sönnarslöf, Dalby, Womb, Hellestad, Wallkärre, Igelösa och Åsum) och han redogör i dem för sina iakttagelser. Sammanstötningar med danskarna, som den 2 November landstigit vid Rå och, sedan de väl satt sig fast, börjat ut-sända kavalleriposteringar och fourageringsafdelningar, borde han ju undvika; han hade blott att iakttaga dem. I ett bref (^{22/11}) berättar Coyet, att de från Malmö förrymde saltpetersjudarna svärma kring i skogarna (Dalbytrakten) till 40 à 50, beväpnade somliga med gevär, andra med

yxor och äro fruktade af resande, fastän man ännu ej hört af några våldsdåd. Senare hör man dock, att de befriat några af bönderna infångade kamrater och slutligen, att de dragit sig upp mot Göinge och Småland, efter att nyss förut i Womb ha föröfvat allehanda öfvervåld. Det danska kavalleriet ligger kringspridt på Dufeke, Axelvold, Knutstorp, Skarhult m. fl. gårdar. Stenbock skulle från Malmö begifva sig till den vid Kristianstad stående svenska styrkan och Coyet har för resans säkerställande varit utsänd att patrullera utåt Löddeström. Söder om denna fanns emellertid ingen fiende, försäkrar han, och i ett post scriptum till ett bref från Wallkärre berättar han, hur han låtit en bondpiga bära en kanna brännvin öfver till en dansk postering vid Kjefflinge, med hvilken hälsningar utbytts, hvarpå han fortsätter: »nådige herre, jag har ingen tid att skrifva min hustru till. Jag beder ödmjukeligen att Eders Excell. täcktes trösta henne på mina vägnar. Hennes blödhjärtighet är mig nog bekant. Hon billar sig väl in, att där går stor nöd åt mig. Litet får jag sofva och mycket rida, än mera svärja, men eljest kan jag Gudskelof bra äta och dricka.»

— Stenbocks resa från Malmö, där han kvarlemnade sin egen fru, försiggick emellertid i en mycket lång krok Skåne rundt till Kristianstad. — Nu sänder han Coyet till Karlskrona, och på vägen dit skrifver denne till honom (^{17/12}) från Karlshamn, att trossdrängarna gå här till ingen nytta och bete sig oskickligt och lättjefullt mot sina värdar, hvarföre han föreslår, att han på återvägen får taga dem med sig; dessa 140 man kunna bli ryttare. Bönderna i Bleking äro öfver allt i vapen, friskt ungt folk; af snapphanar hörs intet. Från Karlskrona skrifver han töljande dag, att han varit hos »både Pontius och Pilatus.» Med det förstnämnda afses landshöfdingen i Blekinge Göran Pihlman-Adlersten, förut generalkrigskommissarie och såsom sådan omtalad i Rehnkölds dagböcker. När man hör honom tala, säger han, äro både Malmberg (Peter M.-Palmcreutz

guvernementskamrerare), Lagerbjelke (Johan Fistulator-L. öfverinspektör öfver sjötullarna) och Stjernblad (Josua Fistulator-S. öfverinspektör öfver tullarna) ignoranter och de öfriga kommissariatsbetjente ännu en grad värre. Alltså hela hopen enligt nutida talesätt idioter. Af »Pilatus», d. v. s. själfve h:s exc. generalamiralen Wachtmeister, ger han följ. ögonblicksfotografi, som visar att mörka moln för stunden dragit upp för den åldrandes sinne: »Hos generalamiralen förmärkes alltför stor misströstighet, ett grufveligt jämrande öfver allting och elaka spådomar om fäderneslandets befruktande tillstånd. Jag tillstår mig af det slaget där hafva hört så mycket att jag på sistone ledsnade.» — Det var ju förstår sig också skillnad mellan 68-åringen, som hade ett tungt ansvar, och 30-åringen, som hade budskap från Magnus Stenbock. Wachtmeister vill inte lämna ifrån sig Köhlers (d. v. s. Vestgöta 3- och 5 männings-) regemente förrän han åtminstone fått Kalmare regemente i stället, under det Coyet yrkade, att det måtte lemnas straxt. Han svarade sig ej vilja gå soldatlös här på orten, om också 10 bref från senaten kommo. Men han var hjärtligt glad att senaten beordrat flere regementen ner till Skåne. »H:s Excellens förbannade sig högt och dyrt på att på den norska sidan icke det ringaste står att befara. Alla mouvemens på den sidan äro spegelfäkterier, som endast vilja förleda oss att dela våra få trupper, så att där ej skall finnas nog i Skåne.» I motsats mot hvad fallet var hos landshöfdingen, som alldeles ogillade Stenbocks plan om ett bondeuppbåd — »han hade i förra kriget sett 6,000 bönder springa för ett kanonskott» — behagade denna plan Wachtmeister öfvermåttan mycket, men han var hjärtligt otålig öfver senaten, som ej i tid gjort anstalter att förhindra descenten. Det var en ganska viktig beskickning som anförtrotts Coyet, men här är ej plats för längre utdrag. Blott till sist ur ett bref, skrifvet i Nyköping ^{15/1} 1710 på vägen till Stockholm: stark vinter rådde här; hvar Coyet

farit fram, har han mött krigsfolk, som är i full marsch, Kronobergs regemente, Östgöta kavalleri och infanteri, men särdeles Södermanlands (just detsamma han snart med heder skulle föra vid Helsingborg) äro helt ståtliga. »Jag kan inte nogsamnt beskrifva den frimodighet, som finns öfverallt hos soldaten, så att på sidlychtone allt lärer väl aflöpa. Samma mod och åhåga till att bortköra fienden har jag funnit hos den småländske och östgötske bonden, hvilken är färdig att komma neder när som påfordras, varandes han redan med gevär försedd, roterad, uti kompanier indelt, också tämmeligen excerserad».

Läsaren har säkert förmärkt att hos brefskrifvaren själf bor en hurtig, glad och frimodig ande, just en sådan som passar folk i s. k. bistra tider. Den tanken stanna vi häldre vid än vid den, att han slutat sina dagar nära det rum, där hans fältöfverste vid Helsingborg slutade sina. Det var kanske just det glada i hans väsende, som fästet Stenbocks uppmärksamhet vid honom, möjligen redan så tidigt som i Polen, ehuru jag ej kan se, att de haft många tillfällen att sammanträffa därute.

Äfven för den följande lilla journalen eller »korta relationen» om krigshändelserna kring Bauske och Selburg 1701—1702 af *Nils Posse* har utg. att tacka Herr Krigsarkivarien J. Petrelli. Originalen finnes i Riksarkivet, bland Saml. Nordiska kriget. vol. sign. XVIII.

Friherre Nils Posse af Säby, född d. $21\frac{1}{2}$ 1660, blef efter tjänst vid olika regementen, sist vid lifgardet, år 1701 öfverste vid Nerike—Vermlands tremänningsregemente samt kommandant på slottet i Bauske. I fält — försävidt man vill begagna detta ord om en fästningskommendant i ett omstridt land — har han ej tjänat länge, ty ättartaflorna säga, att han 1705 blef kommandant i Göteborg. I Bauske kunde han ej sitta kvar redan af det skäl, att ryssarna Sept.

1705 utträngt svenskarna ur Kurland. Han blef landshöfding på Gottland 1711 samt landshöfding och öfverkommandant i Göteborg — nu ej längre en fredlig plats — 1719. Dog d. $\frac{12}{4}$ 1743.

Allt som bidrager att kasta närmare ljus öfver förhållandena i Kurland det viktiga året 1701 har sitt värde, och så äfven denna lilla journal. Fästningen Bauskenborg, jämte staden Bauske, då bestående af idel trähus, men då som nu med stora fruktträdgårdar, var belägen inom föreningsvinkeln af floderna Njemenek och Muscha, ur hvilken »die kurische Aa» fortsätter sitt lopp till Rigaviken. Det rätt förfallna fästet besattes af svenskarna efter Dünasegern Juli 1701 och åtgärder vidtogos genast för dess iståndsättande och förstärkande med nya verk efter Stuarts plan, då det kunde bilda en fast stödjepunkt och plats för magasin. Likaså besattes Selburg vid Düna i samma syfte och såsom en dependens under Bauskenborg. Af det sistnämnde slottet i dess dåtida utseende finnes en afbildning (jämte Mitau och Libau) i tredje delen af »Ausführl. Lebensb. Carl des XII» af S. F., tydligen tecknad af en svensk fortifikationsofficer, antagligen Lithén-Litheim. En annan, som det tycks af samma hand, bifogas föreliggande del. Nu finnes blott vidlyftiga ruiner kvar, ty ryssarna sprängde det vid sitt aftåg 1706 i luften. Från d. 26 Juli till d. 11 Augusti hade Carl XII sitt högkvarter i Bauske *) — hvarom journalen ingenting direkt upplyser — och hans närvaro bidrog till påskyndande af befästningsarbetena, vid hvilka han själf en smula lär ha lagt hand. D. 11 Augusti begaf sig Carl öfver Mitau till Doblen o. s. v. tills han valde sitt högkvarter i Würgen. Nils Posse med sin besättning satt kvar i Bauske.

*) A. Sparre målade då den miniatyrbild af den unge fältherren, som finnes i Statens hist. museum och hvilken, förstora, i kopparstick ses i Carl XII:s bibel.

Det visade sig snart nog att han hade ofrid att vänta i sin omgifning. Själf blef han visserligen ej direkt angripen, då de nya befästningarna väl tryggade mot anfall. Men i kurisches Oberland var det oroligt. Det närliggande fästet Dünaburg i polska Lifland, som tidigare varit besatt af ryssar och saxare, hade dessa visserligen fått utrymma. Men adelsmännen i omgifningen visade en trotsig hållning och öfverfölo till och med smärre svenska fourageringspartier, som delvis på barbariskt sätt dödades. Som anförare uppträder här en adelsman, Bandomir, som Nils Posse på ett ställe nämner »rebellen», hvaraf visserligen ej får dragas den slutsats, att han stått i undersåttligt förhållande till svenska kronan, ehuru medlemmar af ätten tjänade under svenska fanor *). Ty längre fram får man den förklaringen, att med rebeller menades sådana, som ej ville erlægga de anbefallda kontributionerna. Hos Nordberg nämnes Bandomir en enda gång och S. F. som kallar honom »den unge» berättar, att han till och med haft djärfheten att öfver den tillfrusna Düna göra ett ströftåg in i svenska Lifland. Han uppträder således rent af som krigförande part.

*) Ennes, som tecknar namnet Bandemir, nämner en kapten Gerhard Henrik B. vid Westerbottens reg., och som hemkom 1722 från fångenskapen i Klinov (nämd äfven af Pihlström). Vidare en Henrik B., löjtnant vid Tiesenhausens finska tremänningsinfanteri, död under fångenskapen i Kotskira. Enligt Kagg stupade en löjtnant Bandomir vid Helsinge reg. vid Düna $\frac{9}{7}$ 1701. Då slutligen Kelch nämner en öfv.-löjtnant Bannemer såsom kommandant på Ivangorod, vid Narvas första belägring, så misstänker man lätt här en förvanskning af namnet Bandomir.

Men den ofvan omtalade var tydligen en kurländsk adelsman. Visserligen kan han ej identifieras med någon af de i Heinrich Laubes historiska novell *Die Bandomire* uppträdande personerna, ehuru berättelsen eljest an knyter sig till Carl XII:s tid. Förf. låter här ätten härstamma från Böhmen, hvilket kanske är en lika fri uppfinning som det öfriga.

Men det var ej så mycket uppstudsiga, eller rent af fientliga kurländska adelsmän, som gjorde svenskarna det afbräck de kunde. Den outröttlige starosten af Samogitien Gregorius Oginski, som i grunden hade föga med Kurland att skaffa, skickade vid olika tillfällen ströftrupper in i landet. Det var väl egentligen hatet mot familjen Sapieha, som gjorde honom så fientligt stämd mot dennas beskyddare svenskarna, snarare än tillgifvenhet för konung August. Säsom fallet ju måste vara i en adelsrepublik, hälst en så demoraliserad och anarkisk som denna, är Polens historia på så många punkter en familjehistoria. »Patriotism» är det här så mycket mindre anledning att tala om i samband med anslutningen till konungen, som det af polskt sinne lag ej fanns en gnista hos konung August innanför den polska kontusz, som han i Polen fann för godt att emellanåt anlägga som ett slags maskeradkostym. Så stor skarp-synthet få vi tilltro Oginski att han insåg detta, men han fann sin fördel i att ansluta sig till honom. Sinnesstämningen har för öfrigt växlat. Det var visserligen ej han själf, men hans namnfrände kastellanen af Troki, som, om vi få tro Hermelin, yttrat: *oui, le roi est bon, mais le diable est meilleur, qu'il ne l'avoit point deja emporté.*

Hos »rebellen» Bandomir och hans anhang växte ju modet genom det bistånd han fick från Samogitien. Posse fick se fienden på närmaste håll. Det infall som företogs i staden Bauske Sept. 1702 tillbakavisas visserligen med fästningens kanoner, men kort därpå nalkas Oginski själf med 8,000(?) man för att revoltera hela Kurland. För att taga fästningen behöfdes artilleri och sådant hade man försökt låna från Birsen i Samogitien, men då detta slog fel, försökte man terrorisera stadens magistrat och innevånare samt svälta ut svenskarna genom att hindra kontributionspartiers utsändande. Oginski drog sig emellertid något tillbaka och af hans stort anlagda företag — han har haft sina tankar på själfva Mitau — blef ingenting vidare. Efter

omtalandet af en mindre strid slutar dagboken med d. 1 December 1702.

Den har således ej kunnat berätta — hvilket ej heller egentligen föll inom dess ram, då striden försiggick på omkr. 25 km. afstånd från Bauske — om den seger som A. L. Lewenhaupt vann öfver littauerne och deras ryska hjälptrupper vid Salaten (Salaty) d. 19 Mars 1703. I hvarje fall hade det dock så till vida varit anledning att tala därom, som Lewenhaupt tog sin återväg till Mitau öfver Bauske och en del af Posses garnison (75 man) hade varit med i striden. Segern hade dessutom den verkan, att Oginski ledsnade vid att slåss med svenskarna i Kurland och beslöt sig eller förmodligen af August kallades, att uppsöka en helt annan och viktigare stridsteater. Han drog nämligen med sina skaror bort till Weichsel, där Carl XII just höll på med belägringen af Thorn. Det är sålunda i dagböcker från Polen, t. ex. Rehnskölds vi nu emellanåt påträffa hans namn. Följande år uppträder han emellertid åter i Kurland, ty han var med vid Jakobstadt 1704.

Att det skulle bli alldeles fredligt i Kurland efter Oginskis tillfälliga försvinnande, var dock ingalunda att vänta. Dels rådde där en inre spänning, som på gifven anledning lätt kunde blossa upp i fejd och i hvarje fall märktes i ständiga rifningar. »Possessorerna», godsägarne i Kurland, voro ett för allt som stötte på öfvergrepp mot deras »friheter» lika otåligt adelsfolk, som någonsin polackerna. Dels uppträder här en annan motståndare, som snart skall gifva svenskarna nog att skaffa. Det straxt utanför Kurlands södra gräns belägna Birsén, som svenskarna ännu ej kunnat få i sitt våld och som i stället 1703 intagit rysk besättning, utgjorde en fast stödjepunkt för fiendliga företag. Ryssarnas makt är i stigande häruppe, och sedan furst Wiesnowiecki och Oginski återvändt hit upp, är det med dem de samverka. Det var öfver dessa förbundna, som Lewenhaupt vann sin seger vid Jakobstadt ^{29/7} 1704. Härpå

demolerade svenskarna själfva Selborgs slott. Det tyder ju, trots segern, på en känsla af underlägsenhet eller svaghet; begriplig nog då man besinnar hur det samtidigt såg ut i Estland och Lifland. Ett slags ersättning fick man visserligen i Birsen, som äntligen d. 31 Augusti intogs från den i journalen omtalade kurländaren öfverste Taube. Men äfven detta fäste ansåg man säkrast att spränga. Om Bauske hör man under tiden ej talas vidare än att ibland därifrån manskap utkommenderas. D. 16 Juli 1705 vann Lewenhaupt en ny seger öfver ryssarna under Sjeremetiev vid Gemäuerthof. Men Mitau nödgades icke desto mindre d. 4 Sept. kapitulera för tsar Peter själf. Bauske, där öfverstelöjtnant M. G. Staël v. Holstein nu förde befälet med en besättning af 250 man af Posses regemente — när Nils Posse själf lemnat platsen vet man ej — nödgades också kapitulera. Svenskarna voro således nu utdrifna ur Kurland, hvilket varade till April 1706, då ryssarna åter måste utrymma det. Svenskarna intogo sina gamla ställningar, nu dock i demolerade fästen. Det var Carl XII:s tåg till Grodno, som med ens åstadkom detta.

Sedan är det rätt stillsamt i Kurland. Furst Wiesnowiecki har underkastat sig den nye konungen, och äfven Oginski lär ha närmat sig Stanislaus, fast det ej hann till något genombrott. Men framför allt fick tsar Peter viktigare saker att tänka på än Kurland.

Journalen visar oss — hvad vi för öfrigt redan förspott på tal om Hummerhjelm's dagbok — att littauernas och deras kurländska adherenters krigföring knappast var ett grand mindre grym än ryssarnas, som likväl hade »kalmuckerna» att skylla på inför Europa. Kanske voro de en smula ordhålligare, men det var väl rent personligt. De svenska berättelserna om polackarnes behandling af öfvervunna fiender stämma rätt bra med Henryk Sienkiewicz' skildringar t. ex. i »Syndafloden», som dock är förlagd till Carl Gustafs tid. Han bör ju antagas känna sitt folks

instinkter och lynne, om också begripligtvis en »historisk» roman förblifver roman. Om denna bok för öfrigt lagt något till *Qvo vadis*-författarens ära, vet man ej. Allt är så uppskrufvadt och öfverhettadt hos dessa polska paner, att själfva grymheten nästan ser ansträngd ut. Redan på grund af väderstrecket var den förmodligen större i Littauen än i kronlandet, hälst i dettas nordliga och vestra delar, Preussen och Posen.

Men hämnd blir så lätt ett ändlöst kapitel. Och man bör väl ej för mycket undra öfver, att den svenske kaptenen Ramfeldts trupp i hofvet Dubina enligt *jus talionis* jagar den afslagne fienden in i den badstuga, som den själf påtändt, och låter honom där brinna inne. Det var blott ett annat element man tog till hjälp mot dem, som kallblodigt dränkte svenskarna under isen i en af de många småsjöarna i Oberland.

Tryckningen af föreliggande del var redan långt framskriden och innehållet begränsadt till nu omhandlade dagböcker, då utg. i en Statsarkivet i Helsingfors tillhörig handskriftsamling, för tillfället deponerad i Universitetsbiblioteket och som lånats hit af annan forskare, kom att uppmärksamma några dagboksanteckningar af *Josias Cederhielm*. Samlingen utgöres för öfrigt till det mesta af bref till honom från en mängd personer, dels svenska diplomater eller militärpersoner m. fl., dels framstående utländingar. Dessa till några hundra uppgående bref ha på senaste tid sammanförts i två mycket starka kvartband, det ena för åren 1697—1704, det andra för åren 1707, 1709, 1715, 1725—28. Egentligen saknar jag anledning att här närmare ingå på innehållet eller på någon gissning om samlingens »historia», då det här ju blott gäller att konstatera förekomsten af de ifrågavarande dagboksfragmenten, samt

motivera deras intagande i föreliggande del. *) Ty genom benäget medgifvande af intresserade parter — alltså icke minst finska statsarkivet — har detta kunnat ske. Och i det redan färdiga förordet har följaktligen detta stycke måst inskjutas, som något jäfvar uppgiften sid. II.

Anteckningarna, hvilkas författare lätt kändes redan på den för utg. välbekanta handstilen, äro icke vidlyftiga, såsom endast omfattande några veckor af åren 1702—03 och något nytt kunna de ej gerna innehålla. Men då Cederhielms egna bref till hemmet bruka åberopas såsom historiska källor af icke ringa vikt, saknar det begripligtvis ej betydelse att kunna uppvisa, att han verkligen fört dagboksanteckningar, **) såsom äfven i brefven någon gång antydes.

Mycket litet framskymtar ju i de företrädesvis åt krigshändelsernas yttre förlopp egnade anteckningarna i »Dagboksserien» af det diplomatiska ränkspelet, af de polska stormännens, de polska mötenas spegelfäkterier och egenomligt utbildade juristeri — för att nu ej tala om konung Augusts mångfaldigt skiftande dubbelspel — som oupphör-

*) Här må emellertid anföras, att bland dessa bref (af hvilka några äro skrifna till annan person än C—m och af hvilka det vida öfvervägande antalet är från tiden före 1708, endast 2 från 1715 och resten från 1725 — 28) finnas från *Jak. Sobieski* 29 (²⁵/₁₁ 1701—¹⁵/₄ 1707) *Palmquist* 30, *Lillieroot* 53, *Wachschlager* 49, *Strahlenheim* 31, *Storren* 15, *Arvid Horn* 24, *Görtz* 8, *B. Sapieha* 2 o. s. v. En del af dessa bref är illa nog åtgången af rättornas tänder från den tid, då de lågo bortglömda af alla andra än dessa vetgiriga djur på en vind i staden Ekenäs.

**) Det tycks vara sådana dagboksanteckningar (i riksarkivet), som F. F. Carlson emellanåt åberopar, men jag har för tillfället ej anledning att forska efter deras sammanhang med de föreliggande, då utrymmet ej medgifver något ytterligare införande.

Att C—m emellertid ej hållit en *fortlöpande* dagbok framgår ur ett yttrande i ett bref: »denne tiden [Juli 1708] är så lungt, och ljtet af värde passerat att iag eij kunnat holla någon dagbook.» K. K. D. VI s. 109.

ligt kringvärfde Carl XII här på Polens jord. Låt oss ej förtänka honom, att han, som klart uppfattade väsenlösheten i allt detta, hälst förtrodde sig åt värjan. Den skämtar inte, har han sagt. — Cederhielm kunde haft nog att ge oss ur denna uträkningarnas och förespeglingarnas falska värld om han så velat. Carls fältkansli, som man ju ofta har debiterat för politiska uppfattningar motsatta hans egna, fick, då det i svaren likväl måste foga sig efter hans direktiv, så mycket friare fält i dissekerandet af de inkomna förslagen och föreburna motiven, och de stridiga känslorna ha åtminstone på detta sätt funnit ett fritt och, som man kan tro, förlösande utlopp. Det blef i alla fall den logiska tillfredsställelsen, äfven om utgångspunkten ej var deras.

Såsom en bilaga ha här meddelats tvenne af prins Jakob Sobieskis många bref. Den skrifvelse till honom, för hvars innehåll Cederhielm redogör under d. 14 Aug., tycks ju innehålla svar på både det ena och det andra af dessa bref, ehuru hvad det senare angår (jfr dateringen), ett anteciperadt. Han begär nämligen i det första penningar för att därmed kunna inverka på kronarmén — hvilka nu också sändas — i det andra omtalas kejsarens önskan, att han skall komma till Wien, hvilket afrådes. Har Cederhielm eller prinsen daterat oriktigt? På de många andra prins Jakobs bref, hvilka böra innehålla åtskilligt till belysning af tidens inre historia, har utg. ej haft anledning att inlåta sig.

Några nödiga upplysningar angående de denna del åtföljande afbildningar följa här.

Framför titeln: barnhandskrift af Carl XII. Utg:s samling.

Månge anslagh äre uthi människones hierta, men Gudz råd h bliffwer allena beståndandes etc.

Läsare! Tänk hvad du vill och kan vid dessa rader, som den femårige (och fem månader därtill på dagen) Carl skref ur Ordspråksbokens kap. 19 v. 21, som man lagt fram för honom. Det är som en devis för hans eget lif — liksom i verkligheten för oss alla, blott att våra »anslag» taga vida mindre af krafter och utrymme i anspråk än hans gjorde — till d. 30 Nov. 1718.

— — who had mightier breath?
A thousand warriors by his word were kept
In awe: he said, as the centurion saith,
»Go», and he goeth, »come», and forth he stepp'd.
The trump and bugle till he spake were dumb —
And now nought left him but the muffled drum.

And they who waited once and worshipp'd — they
With their rough faces throng'd about the bed
To gaze once more on the commanding clay
Which for the last, though not the first time bled.

Byrons verser handla alls inte om Carl XII (som han annars sjungit om i dikten »Mazeppa») utan om en annan hastigt borttryckt krigare. Men i grunden likna dock mäniskoöden hvarandra. De gå öfver oss; men hur mycket de bero på våra *anslag*, är ej alltid så lätt att afgöra som det kan se ut. På andra vägar än de valda vänta också »öden».

Gossen, som skref, hade framför sig en något annorlunda formulerad text än den, som finns i den stora bibel, som efter honom på pärm och messingsknäppen bär det krönte dubbel C och XII. Ty där står: Mång anslag äro uthi ens mans hierta, men HERrans rådH blifwer beständandes. — Skilnaden är ju inte stor, men så läste han framdeles språket i den bibel, på hvars försättsblad han brukade skrifva upp hvarje gång han började och slutade

NOTER

sin genomläsning af boken. Ett blad, som han sedan ref ut, då det tycktes honom stå där liksom på skryt. —

Alexander Hummerhielms porträtt s. 1.

Det mörknade porträtt, som numera finnes på Karlberg, är förmodligen detsamma som Carl XII lät D. Schwartz (lärjunge af D. Krafft) måla på Altranstädt Aug. 1707. Men då en fotografi af detta ej egnade sig för reproduktion, vände utg. sig till ättens n. v. hufvudman, herr prosten, friherre B. U. St. A. Hummerhielm i Köpinge på Öland, som innehar den replik, som generalen lät måla, och fick genom hans benägna försorg den här reproducerade fotografien. —

Af de öfriga dagboksförf. i denna del har utg. tyvärr ej kunnat meddela porträtt. —

Polsk adelsman i vapenrustning, 2 pl: sid. 151.

På kungliga slottet i Dresden finnas ett par stora taflor i olja, målade på befallning af August den starke; den ena föreställer hans intåg i Warschau (1697?), den andra ett lustläger i Zeithayn (ett par mil söder om Liebenwerda). Då dessa mycket figurrika framställningar äro en värdefull källa för kännedomen om tidens dräkter, anhöll jag hos herr Hofchauspieler H. Neumann, bekant dräktkännare och öfivad akvarellist, att han för min räkning ville kopiera en större del af dessa, återgifna såsom fristående figurer. Han fick också under kungl. familjens bortovaro tillfälle härtill och de två här meddelade bilderna tillhöra denna samling.

Just så, eller på annat motsvarande sätt präktigt rustade — ty uniformer voro ej i bruk hos det polska adelsuppbådet — såg den polska kronarmé ut, som en stund stoltserade på konung Augusts högra flygel i slaget vid Kliszow under Kronfältherrens anförande. Det är tydligt, att de här bifogade bilderna ej framställa fattigare lågadelsmän, minst gäller detta den första. Leopard- och panterfällar voro mycket

omtyckta, hängande öfver skuldran *) eller såsom schabrak. På äldre teckningar eller skulpturverk (bas-reliefen på Johan Kasimirs grafvård) ser man ryttarne utstyrda med ett par, bakom ryggen fästade vingar af någon större fågel: trana, stork, kalkon, »qui n'étaient pas» — upplyser Ch. Forster i Pologne, Paris 1840 — »comme on pourrait le supposer un vain ornement, car leur fremissement servait à animer les chevaux». Men den saken skötte sporrarne bättre. Hela det polska rytteriets utrustning var för öfrigt omodern, fast de själfva voro utmärkta ryttare och hade förträffliga hästar. Upprepade gånger visade det sig huru föga, trots all numerär öfverlägsenhet, ett polskt rytteri kunde uträtta mot en med tillräcklig kallblodighet ledd svensk trupps eldgifning.

Det talas om två olika slag af polskt adelsrytteri: *Hussarze* l. *Copynyk* och *Towarzysky*, med något olika beväpning. De förra förde lansar, copyer, men af eldvapen endast pistoler; de senare, jämte båge och pilar(!) äfven karbiner. *Towarczy* (kamrat) kallades eljest fattigare adelsmän, som gjorde rusttjänst under de förnäma och förmodligen har denna omständighet mera att säga än beväpningsfrågan. Om *Pancerner* omfattar båda de nämnda slagen, eller endast ettdera, i motsättning mot det lättbeväpnade (värfvade) rytteriet, *Waloscherna*, vet utg. ej. Kompaniernas (»fanornas») storlek inom adelsrytteriet synes ha vexlat mellan 100—50 man. (Allerneu. Staats-Verfassung im Königreich Polen — — durch H. B. Meder, Halle 1718).

Det polska adelsuppbådet tjänade endast till häst. Det värfvade fotfolk som fanns bestod mest af ungrare och tyskar. Dåligt beklädda och betalda voro de också därefter. —

Det Stenbockska hjärtvapnet och reversen af en af

*) Den tofs leoparden här, mot sin naturliga vana, bär i svansändan, är naturligtvis en för prydnads skull ditfäst silkestofs.

medaljerna öfver slaget vid Helsingborg har synts utg. som en passande prydnad på specialtiteln till Stjerncrantz' dagbok. —

De tre till denna hörande tabellerna ha, då de midt i boken skulle varit obekväma, fått sin plats i slutet af volymen.

Den första »Ordre d. Bataillie wed Näs» (1.) hör till d. 20 Febr. 1710, då Stenbock väntade batalj, som likväl ej blef af, enär danskarna, efter hållet krigsråd, anträdte reträtten mot Helsingborg. Den andra visar svenskarnas marschordning d. 27 Febr. (2) och den tredje uppställningen bataljdagen d. 28. (3) Man skulle vänta, att denna, tecknad af tjänstgörande generaladjutanten, skulle vara fullt riktig, men den öfverensstämmer ej i alla detaljer med den framställning Stille (l. c. s. 319—321) gifvit af uppställningen. Läsaren hänvisas till denna, då här ej är platsen för någon kritik. —

Slottet Bauskenburg samt strider med littauiska ströfpartier 3 pl., ha här fått plats vid Nils Posses journal, men tillhöra ej denna.

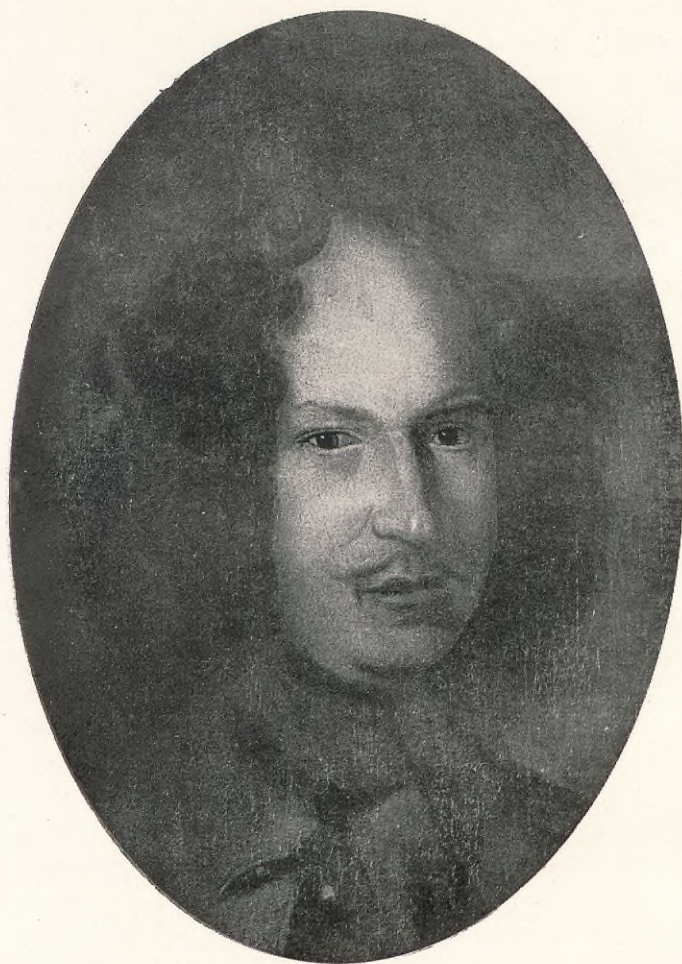
På kungl. Biblioteket förvaras nämligen en handskrift i liten tvärfolio, i skinnband med pressade förgyllningar och Carl XII:s krönte namnchiffer. Af den långa titeln anföres här endast den i sig tillräckligt långa begynnelsen: Kårt förteckning af åthskillige märckwürdige händelser som till Hans Kongl. Maj:ttis Konung Carl den Tällfftes Histories och Segersamma Krigsactioners uthförligare Beskriffning tiäna kan. — — — Första Dehlen för Åhr 1702. Texten upptar o. 100 sidor prydlig renskrift och därtill äro fogade 14 planscher i tuschlavyr jämte en fint ritad karta öfver Kurland.

Det är naturligtvis C. M. Stuart, Kurlands guvernör under denna tid, som är upphofsman till det vackra arbetet och hela utstyrseln tyder på, att det afsetts för Stuarts öfverste krigsherre och forne lärjunge. På frampärmens insida

UNIVERSITY OF CHICAGO

NOTES

ALEXANDER HUMMERHIELM

har en senare hand antecknat: Skänkt af Domprosten S. Älf till konungens bibliotek på Drottningholm 1791, hvilken gåfva af K. Gustaf besvarades med egenhändigt handbref och ett exemplar af Svensksundsmedaljen. Se Giörwell Sv. Arch. II s. 93, 1793.

Hur Älf kommit öfver det mst »är en liten hemlighet». Älfs bref t. Giörwell 1891 ²⁴/₉. —

Då det där vidare heter att Älf endast ägde denna del, så kan härtill anmärkas, att någon andra del aldrig funnits, om en sådan också i början varit afsedd. Men Stuart tog afsked våren 1703. Hans efterträdare Lewenhaupt har tydligen känt till boken (som ju delvis hvilade på hans egna rapporter) såsom framgår af en något försmädlig anmärkning i Enwäldet — — Agget om »de 22 lyckelige actioner, hwilka General Lieutenant Stuart lät anteckna för sig» — ty för just så många redogör texten.

Tre af de 14 teckningarna återgifvas här vid Posses relation, i något förminskad skala. Bauskenburg är ju en fullt passande illustration till denna. Ryttmästare Roxmans strid vid Tirske herrgård och kyrka (af den förra ses blott den brinnande ladugården) d. 21 Juni 1702 påminner mycket om den strid som G. W. Coyet beskrifvit sid. 260—265 i denna del. — Efter åtskilligt skärmytslande hvarunder svenskarna ledo någon förlust genom fiendens eld, gjorde Roxman med rytteriet ett utfall och dref fienden på flykten.

D. 6 Okt. blef kapten Bolt af öfverste Albedyl, som fått i uppdrag att drifva Oginski tillbaka öfver kurländska gränsen (omnämndt i Posses journal), kommenderad med 60 ryttare och 35 dragoner att indrifva kontributioner på de närmaste herrgårdarna och blef då öfverfallen af en mycket öfverlägsen littauisk styrka samt led någon förlust, tills han fick hjälp af den utryckande förvakten, som jagade fienden tillbaka åt skogarne.

Handskriften med alla sina bilder förtjänade att särskildt utgifvas. Samtida bilder äro ju, då de som här utförts af trovärdig och kompetent hand, också i viss mån att skatta som historiska dokument.

Korrekturet till texterna har äfven för denna del med vanlig omsorg lästs af Herr Biblioteksamanuensen B. Möller.

Till sist några rättelser till föregående del, som led samt nog ej hunno att få plats på den för dylika afsedda sidan. Det är dock ett slags tvetydig tillfredsställelse om man själf hinner påpeka oriktigheter innan andra göra det. Sid. 131 noten har en ren misskrifning kommit in — sedan mekaniskt medförd i registret. Chefen för Müller von der Lühhens dragoner hette nu visst inte Carl Leonard utan Wilhelm Burchard, såsom för öfrigt både i del VII (sista sidan), VIII och i närvarande del X — alltså öfver allt där han eljest omtalas — riktigt angifves. I personregistret ha på ett par ställen asterisker uteglömts (vid Croon och Örnestedt) och Wachschlagers namn har där råkat bli ett par bokstäfver för kort, ehuru, egendomligt nog, därigenom bragt till närmare öfverensstämmelse med som han själf skref sig, såsom talrika brefunderskrifter visat. Men Anreps ättartaflor ha fått gälla såsom en (för öfrigt något omtvistelig) norm. Ett par andra oegentligheter (s. 293 Lönbom, i stället för som han själf skref Loenbom; s. 322 gospodaren i stället för gosudaren, som det uttryckligen står i den citerade ryska boken) ha rättats i några exemplar.

Om utg. skulle vid denna tillbakablick utsträcka sin granskning till samtliga delarna, så skulle säkert flera hitills oanmärkta misstag och felaktigheter vara att registrera. Några af dessa, redan tidigare anmärkta i förord och noter, ha här emellertid blifvit förtecknade på en sida »rättelser

till personregistren i föreg. delar», som anbefalles till läsarens uppmärksamhet. Men tiden är egentligen försuttan. Det heter ju (på både godt och ondt) att *littera scripta manet*. Hvad man skref och lät trycka, det står där.

Lund April 1914.

Aug. Quennerstedt.

GENERALMAJOREN
FRIHERRE
ALEXANDER HUMMERHIELMS

DAGBOK

1707—1708.

GENERAL INDEX

INDEX

ALEXANDER HUMPHREYS

JACOB

THE

ajus. I Jesu Nampn.

1707.

14 tisdagen, Dito H:r Secreter Feif*) sändt migh Hans Kongl. Maj:tz nådigste resolution om Adelsfanans recreuter och monderingzki-stor i Stetin och om ryttarlönerna och tråsträngans beklädhningh.

Dito har Ryttn[ästare] Berg leffwererat 4 artolleriehästar.

15 onsdagen redh iagh till Leipsig och talte medh Gen: Maj: Lagercrona**) han begiärte att få till Hans Maj:tt så många dritlar som wijd regementet wahr; iagh befalte Lunig, stadzskrifwaren i Leipsig, säja Lewen att han på Gen: Major Lagercronas befallningh låter uthleffwerera så många peng[ar] i dritlar som staden än ähr skyldigh för contrib[ution], pro April och Maj som och alla artolleriehästpeng[ar] och sände iagh qvittenset dherpå.

Dito satte Commiss[ionen] sigh på rådhuset i Tauche och examinerades alla bönders qvitt:er.

Dito tracterade iagh heela Commission.

Dito till hästehandlaren Schmit på rekningh för 10 artolleriehästar.

*) Casten Feif.

**) Anders Lagercrona.

Dito 2:ne breff aff H. Öfwerst Görtz, *) ett medh Capit[en] — — **) att leffwerera honom dhe peng[ar] som Gen: Maj: Lagercrona omskrifwit; och ett medh kiöpman i Leipsig — — att honom leffwerera 50000 Rixd.

Dito breff af Gen. Maj. Lagercrona om Postm. arest i Ejlenborg.

Dito breff [af] Secreter Bonge ***) och dher i Lieut[nant] de Flons transportfulmakt af d. 20 April 1707 aff Hans Maj:tt underskrifwen.

Dito reknadhe Regimentz Quarterm[ästare] Pistol-schiöldh och Ryttn[ästare] Twilling uth Leut[nant] Trätzigz opburne cassa som wahr — —.

och Ryttn[ästare] Brun Jans †) cassa som wahr — —
16 torsdagen lånt Appelman 40 Rixd. corant.

Dito afärdatt Appelman och Quartermästare Olsbo[m] till Stetin medh Kongl. Maj:ttz breff till Gref Mellin att han fort skaffar monderingana till Vittenberg. Iagh skreff och grefwen till dherom, och skreff pas åth Appelman.

Dito lånt Quarterm. Olsbom. 10 R:d. corant.

Dito åth Öfwerstleut[nant] — — middag hoss migh.

Dito reknades till H. Öfwerst Görtz Commiss.

Cornet Garfz cassa som wahr — —

och Adermans cassa som wahr — —

17 fredagen, lyktades Commissionen och bleffwo effterskreffne officerare skyldige att betala till böndren tillbakars qvittens och artolleriehästpeng. Nembl. — —

*) Heinrich Wilhelm Görtz.

**) På detta sätt betecknar utg. framgent ofullständighet i anteckningarna.

***) Henrik Bunge, Julius de Floen, transporterad till Skånska ståndsdragonerna, Johan Pistolskiöld, Isak Twilling.

†) Otto Wilhelm Braunjohan, Jonas Appelman-Appelhielm, ryttmästare vid Adelsfanan, Nils Ohlsbom, kornett, Jörgen Mellin, gen.-guvernör.

d. 17 fredagen breff till Cammereraren Psilander *).

Om 3 påminnelser i regementzliquidation, som

1:o) att Öfwerst avancementzpeng. för migh, 40 d. SM., ähro af mina Öfwerstlön i Sverige afdragne.

2:o) att 60 d. Silf:t i Gen: maj: avancem[ents] peng. ähr i Sverige af Gen: majorslönen afdragne.

3:o) att Öfwerstl. Crus **) liquidation ähr aldeles uthsluten.

4:o) att — — [?].

Dito af sämskemakaren 5 pahr fårskin och kalffskin 3 pahr

och semskemakaren nu till dato fått aff migh på ny rekningh rå fårskin 25 stycken,

och på dhessa 25 fårskin gör dhessa 8 par beredda skinnen af 3 rå fårskin för ett pahr kalffskin 2 par fårskin.

Dito tract[erade] Öfwerstl. Cron ***) i en skogzlund.

Dito Hägerflycht köpte aff mina peng. 8 al. broket tygh till frun till hielp till dett tyget hon aff öfwerstl. fick à 1 R:d. 8: R:d.

1 kläde åth frun för..... 3: R:d.

Dito fick frun 2 förgylta bägrar af De Flon.

18 lördagen dito sände H:r Öfwerst Hamelton mig Leut. Carl Hägerflychts restantier wijd lifdragonerna, som sålunda wahr. Hans fodran wahr 384 d. 9 öre Silf:r M. dherpå aftagit 1 pro cento: wahr..... 3: 27
1 pro cento till Accid. till Commissori 3: 27
Carta Sigillata och avancementpeng..... 9: 4

*) Nils Nilsson Psilander.

**) Henning Adolf Kruse af Verchou.

***) Jöns Croon, öfverstelöjtnant vid Sv. Adelsfanan.

»Frun» är Catarina Margareta Hägerflycht, Hummerhielms maka i hans andra gifte.

Carl Hägerflycht, hennes vid Kliszow stupade broder, kapten vid Lifdragonerna, vid hvilket reg. Hugo Johan Hamilton var souschef.

för ett låhn aff H:r Öfwerst Hameton i Littoen
 på Silf:r 110: —
 Men oblig: ej tillbakas leffwererat.
 Och nu sändt 137 R:d corant och 9 1/2 Keiserg.
 gör silf:r M:t 257: 15
384: 9

Rekningen togh min hustru till sigh som Hamilton hit-
 sände peng[arne] togh och min hustru emot.

19 söndagen uthreknades ändå peng. åth H:r Öf-
 werst Görtz Commiss.

20 måndagen begynte iagh medh Ljndh på att uth-
 rekna hwijdh hwart compagnie hwadh dhe opburit i contri-
 bution och artoll[eri]hästpeng[ar].

R:d cor:t gode gr.

21 tisdagen lyktades rekn. till H. Öf-
 werst Görtz Commiss: här aff cassan 90,620: 21 1/2
 Dito han qvitt: mund. portio[ner], som
 hans fälk åthnutit wahr corant 152: 21
 åhr till sammans på dhet qvittenset 90,773: 18 1/2
 och i Leipsig H:r Gen: Maj: Lagercrona
 åth Giortz leffweratt aff mina contribu-
 tionspeng. aff Leipsig stadh corant i 2
 poster 22,000: —
112,773: 18 1/2

Dito betalt till Wulf Postskrifware postpeng. ifrån d[en]

— — Sept: 1706 och till dato R:d corant 15: 20:

Dito Capit: Hägerflycht *) rest till Fältmarskalk Rehn-
 schiöldh att göra sin upwaktningh.

Dito Ryttm:n Hägerflycht sålt i Leipsig 7 rå oxhu-
 der för — —

Dito Hägerflycht köpt i Leipsig:

*) Johan Axel H., kapten vid Södermanlands reg. och Gustaf
 H., ryttmästare vid Sv. Adelsfanan, båda svågrar till Hummerhielm.

4. ärmkläden hoss H:r Apell à 12 grås stycket obetalt	
2 al. röt tafft hoss H:r Apell à	obetalt —
5 stycken lerfft till bindukar, wahr 100 al. för ...	10: —
10 al. gråt fint kläde à 3 R:r corant.....	30: —
3 1/2 al. gråt kläde till lille Alexand: *) à 2 R:d...	7: —
22 al. damask till fransöskan gråt à 1 R:d 4....	25: 16
10 al. swartt taft à 16 grås al.	6: 16
1 glas öfwer kläckan 1/2 R:d corant.....	—: 12
2 stänger lak.....	—: 6

22 onsdagen skreff iagh hela dagen på Regementz cassa rekningen

23 torsdagen sändt Cornet Söderman **) till H. Öfwerst Daldorf att affhämta dhe 2438 R:d 7 grås mundtportionspeng. som Smålandz Cavallerie åthnutit i Adelsfanans anslagne quarter.

24 fredagen kom Major Strömfeltz ***) och Öfwerstl. Sylkens hästar och stogo här i 2 näter.

25 lördagen kom Major Strömfelt och Capiten Johan Hägerflycht.

d. 23 torsdagen Christi himelfärdzdagh okte frun till gref Piper att önska J[ungfru] Anna Stina[!] Törnflycht lycka till sit giftermåhl medh General Major Mejerfelt †), som dhen 19 bleff lyst före i AltRanstadt,

*) Hummerhielms son Alexander Magnus f. 1705, död 1752 som Kongl. hofjunkare.

»Fransöskan» en sällskapsdam hos H—s fru, som någon gång omtalas.

**) Samuel Söderman.

Valentin Dahldorff hade till J. Stålhammars missräkning blifvit öfverste vid Smål. kavalleri. (Kar. Krig. Dagb. VII).

***) Johan Carl Strömfelt vid Krassows drag. »Sylken» = Gustaf Zülich, vid Nylands kav.

†) Johan August Mejerfelt.

Carl Gustaf Dücker (följ. s.), då öfverste för ett dragonregemente. Carl Gustaf Wrangel af Adinal, kaptenlöjtn. vid drabanterna.

d. 26 söndagen kom Söderman igen från Smålandz Regemente medh dhe 2438 R:d 7 gr.

Dito lät iagh slå op mina telt att wädras.

d. 27 måndagen, arbetades alt på cassa rekningen

d. 28 tisdagen, reste hans Maj. till Dykers att munstra.

d. 29 onsdagen dog Greff Carl Wrangel.

d. 30 torsdagen stodh Gen: Maj: Mejerfeltz bröllop medh J. Anna Maja Törnflycht. Jagh wahr der och min hustru till klåcken 2; iagh måste dansa medh åthskilliga. Hans Maj:tt och kongh Stanislaus wohre dher och begge Maj:tt dansade myckett och hans Maj:tt wahr heelt nådigh och lustig.

d. 30 torsdagen reste Comiss: Wasdorf bort som d. 29 hålt Commiss: emillan officerarne och bönderne om dett dhe för myckett peng. opburit.

Dito kom Ryttn. Siönström *) från Leipsig som dher warit och leffwererat sine opburne peng.

d. 31 fredagen kom Siönström och leff: migh qvitto af Öfwerst Görtz Regimentz quarterm[ästare] på 8 — —

1 Junj lät iagh hålla förhöör öfwer dhe peng. som för Siönström felades.

d. 1 lördagen Skreffz på cassa rekningen

Dito om affton kom Ryttn. Apelman från Stetin och lembnat mond[erings] kisterna i Vittenb[erg].

2 söndagen Pingstdagen.

d. 1 Junj Skreff iagh en recom[mendation] för Magister Söderman **) till hans Maj:tt på Kiöpingz pastorat i Skåne i Gertz häradh, i H. Pärss ställe som d. — April ähr dödh bleffwen.

d. 2 söndagen sände Appelman till Vittenberg medh 8 wagnar efter monderingzkistorne; wagnana toges i Hoenlena.

*) Peter Svedberg-Schönström vid Adelsfanan.

**) Denna rekommendation hjälpte inte, ty Anders Söderman blef som präst vid Adelsfanan fången 1709 och kom till Tobolsk.

3 måndagen arbetades på cassa rekningen.

NB i desse dagar, hwar dagh badatt mina ben medh kokatt nellolöff *) medh alun som drogh uth svulnaden.

4 tisdagen Reste Öfwerstl. Cron att leffw[erera] ifrån sigh dhe 12902: 21 ⁵/₁₂ grås han låtit pro Maj och April i contribution opbera, dhe skulle lefwererats på slåttett effter Gen: Maj: Lagercronas anordning.

Dito Reste frun att helsa på grefvinnan Rehnschiöldh och hoss gref Pipers och hoss Gen. Maj: Mejerfeltz **).

Dito sänt Gen: Major Lagercrona 1 lass höö och någre säckar hafra.

Dito kom Ryttn. Apellman medh monderingzkistorne wohre 33 stycken på 8 Hoenlejna medh 4 hästar bespene wagnar och reknas för 7 ¹/₂ mihl ifrån Vittenberg och hit till Tauche. Alle monderingzkistorne woge — —

och gaffz dem 7 godha grås för hwar centner for milen; ähro för dhe 8 wagnar ihop 19 R:d corant och 4 godha grås.

Dito begroffz Gref Wrangel och hans Maj:tt medh alla Gen[eralerna] wohre der wijdh. Min hustru fölgdhe Grefvinnan Rehnschiöldh.

5 onsdagen, fiärdedagh Pingst. Dito wahr Gen: Adjutanten Uggelvi ***) her till måltjdz.

Dito kom H. Schröers hustru hit medh en contra rekningh om deras hästar iagh kiöpt.

Dito begynte iagh dela uth monderingarna.

Dito har fältmarschalk Rehnschiöldh rest op till Taubens †) och de andra regementer att munstra.

*) Nässelkål är ännu i bruk, men farmakopéen har förmodligen varit mindre konservativ än kokboken.

**) Grefvinna Rehnsköld var Elisabeth Funck, de båda andra Kristina och Anna Maria Törnflycht.

***) Jakob Ogilvie.

†) Frih. Gustaf Adam Taube var sedan 1704 öfverste vid ett värfvadt dragonregemente.

Dito köpt af Lunig ett ankar franst wijn.
 Dito af honom på rekningh 100 R:d A[l]be[r]th.
 d. 6 torsdagen,

Gustaf Hägerflycht sålt 2 rå hudar för 2 R:d.

Dito köpt passerlärshudar à — —

Dito betalt H:r Ärtell 43 R:d 4 gräs.

Dito af Leipsiger contributionsstufwa resten af contribution och artolleriehästar[?] nembl. sålunda:

245 ducater à 8 caroliner eller 16 gr. ähr

Leipsig: corant.....	653: 8
till H:r Ärtels dhe ofwanstående.....	43: 4
till Hägerflycht till inkiöp.....	15: 4

711: 16

Dito åkte min hustru till Gref Pipers och till Gen: Maj: Mejerfelt.

Dito gaff iagh uth dhe nya monderingsort. som Appelman hadhe från Stetin.

8 lördagen kom en ryttare från Ejlenborg af Sörmelandz comp: som war der af saxarne all sönderhuggen, och har dher och blefwit en ryttare förledhen Söndagh som wahr den 2 Junj af Östg: compag: ochså af saxarne huggen och wärian fräntagen. Som Ryttn. Siönström ej migh rapporterat, för än iagh det nu i dagh fik weta af dhen huggne ryttaren af Sörmelandz compag: som nu hemkom, derföre befalte iagh att Siönström skulle tagas i arest och att Twillingen skulle till Hellerhusen och hafwa commando wijd compagniet, der i Hillerhusen wahr och en bonde af en Siönströms ryttare der stucken, som iagh sände fältschiraren att förbjnda; som alt kommer af Siönströms oförståndiga commando.

Dito d. 7 om fredagen gaff iagh uth monderingsort: hela dagen och dhen 8:de i dagh lyktade iagh uthdela alt.

Dito dhen 8 sände iagh gienast Ryttn. Hägerflycht

och Liut. Hum:*) till Ejlenborg att förnimma hwar ifrån dhett slagzmåhlet kommit emillan våra ryttare och saxana som gienast igen kommo och wohro saxana af Öfwerst Vinklers regemente och stå i en by dher uthan för stan i Kielskie en corp: medh 12 man, som gåå in i stan och fylla sigh.

Dito Sveden **) kiöpt i Leipsig
 9 stycken lerfft blekt à 2 R:d stycket 18: —
 hwart stycke holt 20 al. och 1 1/2 al. bret,
 1 hellskurit elgzhudz giehängh ofodrat uthan sellia 2: —
 6 dusin små messingzknapp: à 2 grås..... —: 12
 20: 12

han hadhe medh sigh af sine fora[gie] peng: 20 R:d
 och aff migh nu leff: 4: —
 hade altså tillbakars 3: 12

d. 9 söndagen

d. 10 måndagen lät iagh ransaka om Sjönström och Ryttn. Bergz wikt som Ejlenborgarna klagade öfwer wohre för stoor. Majoren holt förhöret i borgarnes närwahro.

d. 11 tisdagen wahr Capit: Cojet ***) här.

Dito kom Proviantsm. Kielbek och leffwera peng. för dhett Commiss: adelsfanans kvarter förlänt.

Dito lät iagh tillskiära 22 pahr wäskor.

d. 10 lyktade Öfwerstl. Cron rekna peng. från sigh till Botten [?Böken] wahr. — —

d. 11.

d. 12 onsdagen marecierade 2 comp. Dragon saxar giönom Tauche åth Leipsig och skulle åth Brabant och

*) ? Troligen förkortning af Hummer, någon af Hummerhielms oadlade anförvanter.

**) Hans Svede-Svedenhielm, ryttmästare vid Adelsfanan.

***) Förmodl. frih. Gustaf Wilhelm C., som 1709 blef major vid N. Skånska kavalleriet.

låg nu saxanas cavallerie allestäns i wohra byar som och skulle bort marciera.

13 torsdagen lät iagh Cornet Söderman *) emotaga af alla dhe andra officererna som opburit peng. alle dhe Contributionspeng. som dhe hadhe, så att nu 1 cassa der af blifwer.

14 fredagen wahr saxanas midsåmmarsdagh och wahr andra stora bönedagh.

15 lördagen leffwereradhe Belfrag **) sina peng. från sigh till Söderman.

16 söndagen, hoss Maj: Printz till afftonmåltidh.

17 måndagen wahr Com. Karstedtz fru här och leffweradhe sina contrib: peng.

Dito togh iagh swetpulfver in och swetades.

Dito sändt Lieut. Stiernhåf ***) till Gen: Maj Lagercrona medh Öfwerst Görtz qvittenser han sände migh Hans Maj:ttz assignation på — — d. Silf: M. till H. Öfwersten Görtz. Gen: Maj: Lagercrona behålt alla Bökens qvittenser och sände migh andra i stället.

d. 6 söndagen effter middagen sänt Otte in till Lagercrona medh 1 lass höö och hafra.

Dito köpt af Tauche skomakaren 11 par skor à 18 grås pahret, wahr 8: 6 grås. Han sade att han flickatt 7 pahr åth drängana och 1 par stöflar och skoor åth Erik, som nu intet betaltes, uthan skall effterfrågas. Som betaltes d. 19 Julj à 4 grås paret.

18 tisdagen min hustru köpt i Leipsig	gg.
10 böker och $\frac{1}{2}$ riss papper	18
10 al. canfas åth lilla gossen à $3\frac{1}{2}$ gr.	1: 11
10 al. canfas åth frun à 5 grås.	2: 2

*) Samuel Söderman, sen. löjtnant och fånge i Tobolsk.

**) Hans Belfrage, ryttmästare, död i Tumén.

Carl Kristofer Printz-Printzenstierna vid svenska Adelsfanan, öfvergick under fångenskapen i rysk tjänst.

***) Georg Stiernhoff vid Adelsfanan.

byxhakar åth lilla gossen.....	2
frun uthgifwit för gröna kryd[dor] i trågården[?].....	16
	5: 3

19 onsdagen köpte Hägerflycht i Leipsig 4 $\frac{1}{2}$ al.
gråt sars till foder åth min råk,
20 torsdagen Dito af Bröjer *) dhe 30 Rix:d som iagh
honom lånte in Sept.

Dito inpackades alla dhe g[amla] monderingzsorter aff
hela regementet i 2 brädekistor.

Dito aff Lunig 1 åmar renst wjn.

d. 21 fredagen, till skreddaren som sömmade [åt] lille
gossen sars råk, canfas byxor och vest: 20 grås.

Dito köpt ett pahr stöfflar åth migh aff waxat läder
för 4 Rix:d. caroliner.

Dito kom Löfgren från Stockholm och hadhe breff
från mina gossar **) aff dhen första Maj.

Dito om affton kläckan 11 körde iagh trumpetarpoj-
ken Jöran uhr pigans Catrinas cammar.

22 lördagen Dito sänt alla officerernas vapnar till
secret: Bonge och der jempte ett breff till Bongen att Berg-
Reuters namn kunde ändras och blj kallat Bergstedt.
Öfwerstl. Cron sände honom 30 ducater j ett breff.

Dito kom Comiss: Oláf Tuning och opsatte mine rek-
ningar i rätt form ***).

*) Förmodligen någon af Anton Rosenbröijers fränder.

**) Om ättartaflorna äro riktigt underättade, så var blott den
ene af de (tills vidare) 2 gossarna Hummerhielm så pass gammal, att
han kunde skriva. Han var 11 år.

***) Krigskommissarien Olof Thunings namn möter ofta i Pipers
anteckningar från fångenskapen i Moskva.

Att Hummerhtelms räkenskaper alltför väl behöfde hans vana
hand för att bringas i »rätt form», framgår noggsamt af de prof, som
förekomma i denna dagbok.

d. 22 Dito breff till Arfve Hägerflycht *).

1 breff till Siöberg om mine bröder och dett i Arves breff.

1 breff till Fiskenström i Skåne och dett j Arves breff.

1 breff till Schmedeman om BrunJan.

1 breff af Johan Hägerflycht till Cammerer Löfgren i Linköping.

Dito begynte iagh gifwa drängana kostpeng.

23 söndagen.

Dito breff aff Arve om (om) Ökna godsett i Lerbo sockn i Sörmlandh.

Dito kom Cammerer Psilander och hans sohn Cornet: Psilander hit och wore här till predikan och sedhan till måltiss.

d. 24 måndagen Midsommersdagen wohre mine giester ännu qvar och Öfwerstl. Kron tracterde oss i skogen.

N.B. dhen 23 kom gen: Maj Lagercronas breff och fältcam: Psiland[ers] liquidation medh Regem:tet att dhe få åthniuta sin restantier af Regimentz cassan, men först af Trätzigz och BrunJans post.

d. 25 tisdagen Reste Cam: Psilander**), hans son och Tuningen och Liut. Kling bortt, till Leipsig.

Dito Hägerflycht köpt i Leipsig:

1 stycke fint hamplerfft som skulle hålla 60 al. men wahr allenast 57 1/2 al: derföre gaffz 7 R:d corant och 16 gråss belöper för alnen 24 ör kopp:m:t ähr altså för 1 ryttare halsduk som ähr 2 1/2 al: långh och 2 halssdukar af bredden, belöper 30 ör kopp:m:t för hwar halsduk..... 7: 7. 16
1 par grå ulstrumpor för — 9 grås 9

*) Arvid H., Hummerhielms svåger, var assessor och till sist tit. landshöfding.

Om bröderna, herrarne Hummer, vet utg. intet.

Johan Schmedeman var öfverpostdirektör.

**) Nils Nilsson Psilander, fältkamrer, död i rysk fångenskap. Hans liknämnde son, löjtnanten vid N. Sk. kavalleriet, hemkom där emot ur fångenskapen och dog som major.

Lars Kling vid lifdragonerna?

6. swarta passerlärshudar för — 13: 9:	13: 9
till Otto till grönkåhl	16
	<hr/>
	27: 2

Dito hadhe han hem medh sigh 2 hiorthudar, som dhe begiärte 8 R:d. pahret men blir för 7 R:d.

d. 26 onsdagen dito acord: medh forman Martin Heber won Wittenberg att han förer dhe 2 mond: kistor medh dhe gamble mond: sorterna till Stetin. Dhe woge 649 marker och betaltes medh 2 Rixd. för hwart sentner, wahr 13 Rixd. corant, iagh skreff breff till Gref Mellin aff d. 27 Junj och badh att sama kister kunde få sändas till Sckåne.

Dito Pistolskiöldh *) köpt i Leipsig

58 par ulstrumper à 9 grås ähr 21: 12

d. 25 Junj Devitz bonden som dhe ryttarehåstarne bortstall, betalte 100 R:d. corant. rester än 55 Rix: derpå ähr en liqid. på 17 — —

d. 27 torsdagen fördes monderingzkistorne till Leipsig och leff[vererades] forman Martin Heber.

Dito kom Baron Frise **) och giorde rekningh och opwiste en hoop qvittenser, som iagh inga copier af hadhe att hans suma war större än mine sumor.

Dito Hägerflycht köpt i Leipsig:

12 dusin små messingzknapp: à 2 gr..... 1: —

9 par hudar hiortläder à 7: 8 66: —

9 förtentta skrapor à 10 grås 3: 18

1 swartt skrapa —: 8

22 ströborstar à 3 grås 2: 18

$\frac{3}{4}$ al. gråt klåde till byxor åth gossen..... 1: 12

*) Ryttmästaren vid Adelsfanan Johan Pistolsköld. Blef för sin musikaliska talang från Tobolsk hämtad till hofkapellet i Petersburg. Hemkommen fick han majors karaktär.

**) Hvilken af de saxiska baronerna Friesen, som det här är frågan om, vet man ej. En af ätten ägde den tiden Altranstädt.

bestält 12 ströborstar à 3 grås ähr 1: 12 derpå gif-
 wit på handen..... -: 8
 75: 16

Dito Ryttm. Hägerflycht fåt af Lieutn. Gangius *) som
 Gangius lånt af Trätzigh 60 R:d derpå har han nu betalt
 50: —.

d. 28 fredagen, Dito kom Major Bär **) af General-
 Major Roos eller Wärmelandz regementet.

Dito lyktade Com: Tuning min saxiska cassa rek-
 ningh, som sigh bestodh af 302,767 Skåckz contributions-
 opbördh i peng. 272,490 R:d. corant: 9: gg.

d. 29 lördagen Petri Paulj dagh tillskar Lind aff dhe
 18 hudar 10 tröjor och 9 par byxor, och gaff honom 2
 R:d. 12 grås till trä.

Dito till Major Bär, Johan Hägerflychtz swåger ***) , i
 Saxiska Dritlar dubbla à 2 caroliner 320 stycken ähro 640
 caroliner eller 400 d. swenskt silf:rm: eller 1200 d. kopp:m:t
 som han gaff sedhell på hem till en Capit: hemma i lan-
 det wjd Karlstad, wjdh nampn Simeon Gustaf von Koten på
 sin löön som han skall betala till min hustru.

Dito medh Hägerflykt åth Leipsigh 12: 8 derföre köpt
 Rdl. grås.
 60 al. fin hamplerfft till ryttarhalsdukar 7: 16
 12 dusin små messingzknappar à 1 gr. 1: —
 12 ströborstar à 3 grås 1: —
 gifwit på handen på skrapor 1 R:d..... 1: —

30 söndagen bleff 2:ne ryttare aff Östgiöte och Små-
 landz comp: hugna i Ejlenborgh.

*) Peter Gangnius stupade som drabant vid Poltava. Där föll
 också Johan Gangier, löjtnant vid Westmanlands inf. Om en af dem
 må det här vara fråga.

**) Johan Bär, sed. fånge i Kasan.

***) Om det svågerskapet ha ättartaflorna ingen aning. De upp-
 gifva, att Bär blef gift med Kristina Oxenstierna af Eka och Lindö och
 Johan Axel H—t med Märta Kristina Strömfelt.

Dito kom Ryttn. Hägerflyckt hem från Leipsig som d. 29 dit reste medh Major Bär.

Julius d. 1 måndagen dito kom Schröer och hans hustru hit och igiönom sågo min rekningh som befans riktigh. Han låfwade i morgon, gudh will, hit sända hestar 6 stycken och en castaniebrun för 100 ducater.

Dito wahr 1 ryttare af Skånska compag: och dödth bleffwen, som fältskiararen opskaar, och iagh och min hustru wohre och såge dherpå.

d. 2: tisdagen insänt Öfwerstl. Croon, Ryttn. Hegerflycht och Sveden att motaga dhe hästar som Schröder hadhe att lefwe[re]ra,

Dito kom H:r Tuning och underrättade migh i regimentzliqvidation. Iagh gaff honom 10 dubla ducater ehr —

Dito hemkom från H. Schröer 1 rött stodh. Men wahr heelt swagh.

d. 3 onsdagen Ryttn. Hägerflycht uthkiöpt effter foll-iande för

	R:d. gräs.
1 wagn jern; wog 38 mk på svenska och på polska	
bessmanet gaffz derfor.....	1: 16
8 blå halsdukar à 6 grås	2: —
10 al. wjta regarnssnören tjll kuskhat och 4 knappar	
för	—: 16
2 wita hattbandh till kuskhatten.....	—: 2
4 gull och 4 silf: muslor	—: 8
ultra marin	—: 8
senober	—: 8
12 stycken låsar à 4 grås.....	2: —
carminfärga.....	—: 8
6 wita knappar till kuskanas hattar.....	—: 3
12 dusin små messingzknappar.....	1: —
1 skåck blaggarn skall hålla 60 al.....	5: 8
19 små låsar à 2: 3 och 4 grås stycket.....	1: 18

15: 23

NOTER

N.B. 16 grås ähr 2 caroliner.

Dito hoss H. Apel hemptat 12 al. gullgaloner woge
8 1/4 loo à — — lodhet ähr.....
4 pahr grå regarnsstrumpor.

Djto kom H. Lunig medh 1 stycke Hamburgerkiött, 1
stycke ost 6 citro[ner] och 6 applecin iagh gaff honom 1
salt swenskt bringestycke.

4 torsdagen Dito Lunig hitsändt 1 fj. hållänsk sjll.

Dito optogz uhr stora kiällaren mina tunor

17 små fjärdelar nya obekade	Transport 28: —	
1 fjärdell ny bekatt	af lilla kiällaren	
2 stora nya obekade	optogz winfiålingar	3 små
3 stora fatt bekade	Dito stoor	1
<hr/>		<hr/>
23		32

och i kiällaren den stora är ännu

1 fj. ny obekatt

2 fjärdelar g[amla] bekade

j brygghuset ähr

2 fjärdelar nya obekade

28

Dito kom H:r Öfwerst Fitinghåf *) hit och åth mid-
dagh här, och sedhan kom Major Hogmut.

Dito hitsände H. Secreter Bunge alla 5 officerarnas
nya wapnar att omgiöras.

Dito breff medh ordenancen till H:r Öfwerst Gyllen-
krok om Lausen 277 Skåk, Gros Dentzig 686 Skåk, Gasche-
vitz 566 Skåk, som Justitiestaten innehafft och

5 fredagen breff af GeneralAuditeuren Lilliestierna att
om måndagh skall Comiss: här blj och förhöör öfwer Siön-
ström och Hall.

*) Erik Göran Fitinghoff vid Österbottens reg.

Ludvig Visocki-Hochmuth, major vid fortifikationen (Kar. Krig.
Dagb. II). Axel Gyllenkrok. Henrik Gerhard Lilliestierna. Jöns Hall,
kornett vid Adelsfanan.

Dito begynte iagh att låta gifwa peningar uth till officererna, deras rest: löner till d. 1 Januarj 1707.

Dito Gustaf Hägerflycht köpt i Leipsig:

1000 söm ähr — gänger för R:d..... 1: —
 1 wagn jern war 5 stänger wogh 38 mk..... 1: 16 gg.
 15 al. gullgalon hoss Apel wog 11 $\frac{1}{4}$ loo
 bestält 2 burderade gullcroner och 2 burder: nampn 30 aff
 gull till 1 skabrak for 10 Rd.

Dito lät iagh hemföra dett röda stoett till H:r Schröder som dhen [2:dre hitkom]

6 lördagen betalt Cornet Rosendal *) 1 swartt stoo, som sändes till artolleriet medh Ryttn. Berg. Iagh gaff honom 50 Rixd. corant i 2 gråsstycken.

Dito sändt secret: Bånge alla wapnena tillbakars.

Dito breff till Gref Stenbok om en wiss underrättelse uppå huru många peng. ähro incasserade i Malmö rän-terj till adelsfanan[s] monderingzsorters opkiöpande som och för ryttarelönerna. breffwet aff d. $\frac{3}{13}$ Julj

Dito ett breff till Öfwerst Falsburg **) om dett samma.

Dito breff till bror Arve om Färsby qwarn och om Stiernhåfz, Stiernstedtz och Trotz[igs] räntors incasserande.

Dito breff till fru mor ***) complementer

Dito breff till Burenschiöldh †) om Skieggestad rust-

*) Kagg omtalar en kornett Jakob Rosendal vid Brandts skvadron, men denna tillhörde Lewenhaupts armé. Ättartaflorna nämna en Anders R., »ryttmästare», som stupade vid Poltava. Men så snabbt kunde kornetten ofvan svårligen ha avancerat.

**) Axel v. Faltzburg. Carl Johan Stiernstedt, ryttmästare vid Adelsfanan.

***) Om hans mor ännu lefde, var hon mycket gammal; hans svärmor var död, nämligen den andra — han var gift 2 gånger — den förstas dödsår är obekant.

†) Frih. Jakob Burensköld, gen.-major och landshöfding i Östergötland.

Marta Stina (följ. sid.) är Märta Kristina Strömfelt, gift med svågern Johan Axel Hägerflycht.

håldh för 2000 d. kopp:m:t medh 1707 dhes gröda, och der i om Färsby qwarns förpantningh. och 2 breff deri till Marta Stina.

Dito Hägerflycht hade hem medh sigh:

1 rijss papper för.....	1:	2
1 förgylt tyg dubbelt medh 3 små slöfer	5:	—
15 små wäskelåsar à 2 grås	1:	6
	7:	8

7 söndagen begynte iagh gifwa uth penning. först åth lifcompagniet.

Dito Ryttn. Svede köpt i Leipsig med sigh 10 Rd.

4 $\frac{3}{6}$ Skå \mathcal{H} säcker à 6 grås.....	26	5
4 $\frac{3}{8}$ Skå \mathcal{H} säcker 6 gr.....	20	4 $\frac{2}{17}$
1 s \mathcal{H} : perlegryn.....	3	4: 7
$\frac{1}{2}$ sk \mathcal{H} : murklor	4	
54 K:r Brejan à 7 Peng. kan[nan]	1:	7: 6
40 K:r Duchsten à 16 Peng. kann[an].....	2:	5: 4
	5:	17

8 måndagen kom Cammarrådett Plötz, Gen: auditeu: Lilliestierna, Krigzfiskalen Hadorf och dhe flere och höllo Commission öfwer Ryttn. Siönström och Cornet Hall som gienast betalte böndren dhet dhe för artolleriehästen och qvitt: peng. tagit och sluppo uthur aresten.

Dito åthe dhe middagh hoss migh och iagh drak brorskåll med Plötz och Lilliestierna.

9 tisdagen Dito gaffz peng. uth åth Skånska compagniet.

8 måndagen kom Major Strömfelt från Pålen som sade att Ryssana ähro öfwer Weiselen och grassera illa i Cronpolen.

Dito kom Öfwerstleut. Sijltman och Öfwerstl. Mejerfelt*).

*) D. N. Siltmann, Carl Fredrik Mejerfelt, öfverstelöjtn. vid Österbottens reg. eller också Wolmar, båda bröder till Johan August.

9 tisdagen Dito tillskar Lind 16 stycken bröstlappar dertill köptes 15 mk blå för 8 goda grås och dertill togz 1 $\frac{1}{4}$ al: blaggarn till foder och till trå fik han — —

Dito till målarer som målådhe dhe nya wapnena *) på fruns resewagn, 2 R:d. corant,

Dito Hägerflycht köpt i Leipsig:

1 wagnz jern.....	1: 16
1 al. waxduk.....	—: 9
1 $\frac{1}{2}$ al. swartt lerfft 3 grås.....	—: 4 $\frac{1}{2}$
2 dubla grimor à 6 gr.	—: 12
gifwit på handen på 24 dubbla grimmor.....	1: —
8 enkla grimor à 4 gr.	1: 8
2 låsar à 2 gr.	—: 4
	5: 5 $\frac{1}{2}$

Dito hem med sikh 2 dubla C och 2 croner burderde af gull som dhe begiert 6 R:d. före i hop.

10 onsdagen, köpt i Leipsig 1 rysslärshudh till min wagn wogh 8 $\frac{1}{4}$ s \mathcal{H} : à 7 grås ähr 2: 9.

Dito hoss Apell 6 al. grönt kläde à 2 R:d 12: —.

Dito köpte 6 packer messingz tenlikor i hwar packe 350 tenlikor för 2 R:d.

11 torsdagen, Sveden botfäldh [?] åth Taucheborgaren:

4 $\frac{1}{2}$ Skeffell skått **) à 27 goda grås ähr.....	5: 1 $\frac{1}{2}$
1 $\frac{1}{4}$ Skeffell korn à 30 grås	1: 13 $\frac{1}{2}$
32 $\frac{1}{2}$ Skeffell hafra à 27 gg	36: 13 $\frac{1}{2}$
	43: 4 $\frac{1}{2}$

12 fredagen 3:de bönedagen Dito gik en dell aff mit regemente till Herrans Natwardh och hwadh wjn åthgik fins effterst på winrekningen anteknatt.

*) Hummerhielm blef redan 1705 friherre, men vapnen behöfde väl uppriskas.

**) Skått = Schutt, i en af sina betydelse *matt.* Grimm, Deutsch. Wörterbuch.

13 lördagen kom från Gen: Major Kreutz *) 2 swarta stoen och 1 swart wallak som skola tillsättias för greff Magnus Stenboks 3 adelsryttare dhem iagh qvitt[erade] och skreff breff till Creutzen om Brattens och Hägerflychtz rustehåldh.

Dito Hägerflycht hadhe uth medh sigh

1 Skåk eller 60 al. blaggarn för	3: 18
24 grimmer à 6 grås.....	6: —
1 hath åth lille gossen Alexand[er]	—: 7
50 stycken dubbla skraper förtenta à 10 grås	20: 20
	<u>30: 21</u>

härpå för gifwit på handen 2 R:d.

och nu medhsänt..... 20 R:d.

22

iagh gaff Hägerf[lycht]..... 8 21 30: 21

Dito uth medh sigh

8 al. gult tafft, 1 stycke blått kläde af Apels hålt 27 1/2 al. för 16 gr. al. men opføres för 12 grås.

14 söndagen wahr iagh och min hustru och alt mit falk sampt 2 comp: och alla officererna till herrans höghwärdiga Natwardh, gudh wahre oss syndare nådig.

Dito kom hans Maj:ttz resolutioner för adelsryttaren, som ihjellstak trådrängen, att han benådatt[s] med lifwett; men skall löpa 7 g:r gatelåp giönom 300 man.

Dito och resolution för Petter Lemberg som wille ha tidelagh medh ett stoo, att han och skulle löpa 7 g:r gate-lop, stå kyrkiepljkt och förwisas från regementet.

Dito kom Pistolschiöldh från Öfwerstl. Wrangel **) medh 25 Rixd. corant som han der fått på Ryttn. Örnvinges

*) Carl Custaf Creutz.

**) Henrik Wilhelm Wrangel vid Buchwalds dragoner.

Ryttn. Örnevinge finns ej på ättetaflan, men är väl den Jean Ö—e, som omtalas i Personh. Tidskr. I (1898—99) s. 242. Lefde ännu 1715.

rest: gagie, som iagh till migh togh och lät aföra på hans conto i boken.

Dito köpt 2 pahr nya swarta läderseelar medh lädersträngar, lädertömmar och 4 dubbla hufwe leder[ø: läder] till min resewagn för 27 R:d. corant i Leipsig. Otto hemp-tade dem.

Dito uthfik iagh till en råk åth migh 6 $\frac{1}{2}$ al. fint blått kläde, 8 al. gult taffit till foder, 28 stycken gullträsknappar, 41 $\frac{1}{2}$ leipsigeral. 2 fingers breda galoner, 14 $\frac{1}{4}$ al. jn-fatningzgaloner, 12 al. knaphålsgaloner.

d. 23 Julj medh Ryttn. Hägerflycht [senare tillsats] 12 al. breda galoner 2 fingersbreda.

15 måndagen Dito lät iagh ryttaren och drängen löpa 7 g:r gatulop giönom 300 man effter Kgl. Maj:t[z] resolution och fördes sedan j arest igen.

Dito hemfördhe Corp: Nordström för Östgiöte Regem: mundtport: dhe 34 R:d och 14 keiserg. som iagh under mundtport: liqvidation qvitterat sände till H. Öfwerst., som iagh emotogh till migh.

Dito Ryttn. Berg hitförde 1 brun wallak j 4:de åhr och 1 swart stod i 7 åhr., som han handlat af Sigler för 54 R:d. corant stycket och iagh lät betala uhr cassan, och dhe begge hästar leff[vererades] till Sörmelandz comp.N:o — — för dhe 2 hästar som bårtstules i Devitz.

16 tisdagen Dito togz ryttaren Tobias skriffit och togz i kyrkioplijkt och sedhan slap uhr aresten.

Dito lät iagh gifwa uth peng. till alle träsdrängana deras löner som uthsände wahr — —

Dito Sveden köpt 9 strobostar à 3 gr.	1: 3
9 skrapor à 10 gräs.....	3: 18
4 dragbessell enkelt läder à 12 gr.....	2: —
$\frac{1}{2}$ lo silke.....	—: 3
1 wagn jern.....	1: 16
	<hr/>
	8: 16

Dito kom twenne Lagercronas breff

Noch betaltes dhe 7 pahr skor han flekat d. 6 Junj à 4 gros paret.

Dito breff af Cammarådet Plötz om förskoningh för hans mågh H:r Tümel aff proviantz uthgifwande af byn Baunsdorf.

Dito uthdreffz drängen Petter Lemberg medh profoserna från regementet.

Dito Ryttn. Hägerflycht köpt i Leipsig:

3 passerlärshudar à 2 R:d. 6 g.	6: 18
3 Dito hudar större à 2 R:d. 8 g.	7: —
gifwit på handen för grjmmor	—: 16
gifwit på handen för schraper	1: —
1 skäck eller 60 al. oblekt blaggarn	3: 18
7 al. waxduk à 6 grås	1: 18
5 1/2 pahr eller 11 elgzhudar à 7: 8 gr. paret	40: 8
4 tråns à 6 grås	1: —
på dhe 42 grimmor wahr obetalt	3: —
och på förra rekningen restade som Hägerflycht uthlagdt	8: 21
	<hr/>
	74: 3
leffwerat contant	25: 21
	<hr/>
	100: —

Dito låtit min salmakar tillskiära aff dhe 6 passerlärshudar 14 par ryttarewäskor.

Dito tillskar Lind aff dhe 11 hudar 6 tröjor och sex par byxor och togz dhertill 21 al. wäff och fik 8 dussin knapper; skall ha 4 dusin till. Han fik och 6 grås till trå.

Salmakaren fik blaggarn till wäskorna 24 al. holt altså den skäcken 46 al.

Dito till Hans Lind blaggarn som öfwer wahr sedhan dhe 24 al. wohre till weskorna afftagne och sedhan dhe 21 al. till foder till vestana wohre afftagne fik han 12 al. till 6 randorsäker att han nu har till 24 randorsäker wäff.

NOTER

20 lördagen kom breff från Lagercrona at 57 Skieffell rågh, 10 Skieffell miöll och 15 Skieff: hafra skall införas på slåtet.

Dito breff aff Lagercrona att alla giäldh som office-[rarne] gjort skulle betalas för en opbråtet.

Dito kom Lynig medh några krusbär och winbär i en liten korgh.

Dito kiöpt 1 ski[fört] foder till Lena för	7 d.
3 små balsambösser eller till stinkspiritus för.....	7: 8
9 par sjortknappar à 8 grås	2: 16
3 swarta knapar medh stenar	—: 16
3 snörnålher.....	—: 6
	18: —

Dito Hägerflycht [fick] in medh sigh till Leipsig 6,330 Rd. corant och 16 grås att wexla ducater som och hadhe hem medh sigh 1,125 ducater och dhen 25 hadhe han hem medh sigh..... 244.

1,369

Dito breff till Gen: Maj: Burenschioldh om Skiegestad, om dhe begge flickorna i Leipsig, som ähro i en krop och annat nytt och om specif: på hwadh peng. i Ränteriet för Adelsfanans monderingzsorter äro insatte och dher af uth assignerat. och deri Merta Stinas breff.

1 breff tjll Öfwerst Schultz *) om min hustrus resa.

21 söndagen insändes till Leipsig d. 57 Skieffell rågh 10 Skieffell miöll och 15 Skieffell hafra som i går befalltes.

Dito inkom alla Tråtsigz qvittenser in originalj.

Dito fik Corp: Holm af Sörmelandz comp: Ryttn. Figenboms **) wita häst.

22 måndagen Dito tillskars aff dhe blå sametet som

*) Martin Schultz von Ascheraden, sen. gen.-löjtnant och guvernör i Wismar.

**) Okänd. I en annan dagbok nämnes en Fikenbom.

iagh dhen 4 Jan:ii 1707 kiopte for 2 R:d:r corant brabantisk al. der aff togz till 1 schabrak

linst 1 al. 2 $\frac{1}{2}$ qwart: brabantisk à 2 R:d.....	3:	6
1 $\frac{1}{2}$ al. blaggarn oblekt à 2 gros.....	—:	3
2 al. waxduk à 8 g.....	—:	16
2 cronor och 2 nampn af gullburt.....	6:	—
4 $\frac{3}{4}$ al:n hattes gullgalon wogh 2 $\frac{1}{4}$ loo à 25 g....	2:	8
5 $\frac{3}{4}$ al. gullgalon kringh schabraket och uppå riggen wogh 4 $\frac{1}{8}$ loo à 25 grås.....	4:	7

Dito insändt Ryttn. Hägerflycht till H: Commiss: Oluf Tuning medh min contributions cassarekningh som wahr på 272,490 Rixd. leipsiger corant à 3 caroliner på hwar Rikzdaler 5 $\frac{31}{36}$ grås och dertill wahr 60 alligata.

Dito insändt artolleriehesterekningen på 60 artolleriehestar eller 3,655 Rd. 14 gr. och 2 rekningar aff hwart slaget dhett ena medh hans Maj:tz originalorder och breff och assignationer samt qvittenser till migh, och dhe andra begge copier dher aff, i artolleriehesterekningen war alla original qvittensen på leffweradhe 60 hestar och på 53 R:d 14 grås grimpeng[ar].

23 tisdagen, Dito insänt medh Ryttn. Hägerflycht 12 al. 2 fingersbreda galoner till skreddaren, som gör min råk.

Dito insändt Commiss: Löfgren och min dreng Erik att förljkas medh Bröjer om den stöldh, dhe stulit och återburit min natstolsbäcken och 1 dörslagh. Bröjer leffnat Erik i förljkningh 50 ducater.

I gor afftons kom från H. Schröder 1 brun wallak i 5 åhr, som Ryttn. Hägerflycht till sigh togh och låfwade gifwa en ryttarehäst före.

Dito inkom från Schönström 120 R:d. artolleriehästpeng.

24 onsdagen Dito kom Öfwerstl. Wasdorf och hadhe instämt alla bönderna som nu betaltes deras muntport: pro Majo som resterade; han åth middagh hoss migh.

Dito sändt till Cam: Psilander Tråtsigz och Brunjan[s] holdne förhöör öfwer deras rest i cassan.

Dito köpt 8 saxar för $1\frac{1}{2}$ ggrås stycket ähr 12 gr.

Dito köpt 64 sylweskor, medh syll och pryll utj för 7 grås styckett.

25 torsdagen Jacobzmessedagen, Dito lät iagh tillskiära 11 sametzschabrak och 11 pahr hølsterkappor som äthgik:

1 hwart schabrak 2 al. blått sammet och så när $\frac{1}{2}$ al. samet till holsterkapporna, war $1\frac{1}{2}$ qwart till hwar hølsterkappa gör altså till 1 skabrak 2 d.

2 holsterkap..... 3: g.

2: 3: g.

1 schabrak åth migh..... 1

åth Öfwerstl. Cron..... 1

åth Major Printz..... 1

åth Hägerflycht 1

åth Appelman 1

åth Sveden 1

åth Bergen..... 1

åth Cornet Söderman 1

åth Ryttn. Pjll *)..... 1

åth Leut. Falker 1

åth Cornet Lungren..... 1

eller Pilmejer.

Dito hemkom Ryttn. Hägerflycht medh effterskreffne breda gullgaloner — 86 lo: smala $6\frac{3}{8}$ loo

1 Skåk blaggarn hålt 60 al. för — — loo

breda galoner, woge kölnisk wikt 2: s \mathcal{H} :..... 22

à 25 gros lodet (à 25 gg. loet)..... 89: 14

men swensk wikt wogh dett 89: loo:

infatningzgalon wogo $6\frac{3}{8}$ lo à 25 gg..... 6: 15

96: 5

*) Bengt Pihl. Carl Falcker, reg.-kvartermästare.

Mathias Lundgren, då löjtnant, dog i Tobolsk 1721.

af desse galoner affwogz och affskars till 1
 skabrak breda gullgaloner $5 \frac{3}{4}$ al. som
 wogh 8 loo kiölnisk wikt à 25 gg. 8: 8
 Dito ducater — 224.
 till 2 hølsterkappor eller 1 pahr affskars breda
 gullgaloner $3 \frac{1}{2}$ al. som woge kiölnisk 4 loo
 $2 \frac{1}{2}$ qvintin à 25 gg. ähr Rd. corant 4: 19: $7 \frac{1}{2}$
 13: 3: $7 \frac{1}{2}$

Dito affskars och afwogz till 1 schabrahk
 smala gulgalon till infattningh $4 \frac{3}{4}$ al:n som
 wogo kiölnisk wikt, 2 lo $1 \frac{1}{2}$ qvint: 2: 11: $4 \frac{1}{2}$
 till 1 par hølsterkappor affskars smala gullga-
 loner till infatningh 4 al:r woge 2: loo kiöl-
 nisk wikt à 25 gg. lodet..... 2: 2
 17: 17:

Dito tillskars till än 1 pahr hølsterkap-
 por, smal infatningzgalon, 4 al:r woge så när
 2 lo..... 2: 2
 Dito $3 \frac{1}{2}$ al. bred gullgalon, till 1 par
 hølsterkappor woge 4 lo $2 \frac{1}{2}$ qvintin à 25 gg. 4: 19: $7 \frac{1}{2}$
 26 Dito fredagen.

Dito tillskars aff dett oblekta blaggarnet 29 stycken twär-
 säckar.

d. 26 fredagen köpt 98 stycken små saxer för 3 grås
 parett wahr 6 R:d. 3 grås.

Dito köpt 8 alnar waxduk till fodra schabrakane medh
 à 6 grås al..... 2: —

Dito köpt 3 dusin ritade *) och slipadhe glas åth frun
 för 2 R:d. 12 grås.

Dito bleff staldrengen Jonas och Billingen siuka i hetz-
 sigh feber.

*) Etsade.

27 lördagen, Ryttn. Hägerflycht köpt i Leipsig:
 5 passerlärshudar för 2 R:d 10 gg. 12: 2
 blått kläde hoss Apell begiert gg. al. men blir för —: —
 48 ströborstar, à 3 grås 6: 6
 50 förtenta skrapor à 10 grås 19: 20

Dito uth medh sigh aff H:r Leman
 256 ducater som wexlades för 2 R:d 16 grås eller 8 Caroli-
 ner styckett.

Dito tillskar min sallmakare af dhe 5 hudar 12 par
 ryttarewäskor och fik dertill oblekt wäff 20 al:

Dito betalt Majoren effter hans qvittens för tillsatte
 ryttarehästar wjdh Westgiöte Compag: för N:o 14 Ryttn.
 De la wal *) 50:
 N:o 18 H. Åke Soop 50:
 N:o 26 H. Axel Kafle 50
 N:o 27 H. Johan Lagerberg 50
 N:o 53:48 Öfwerst: H. Anders Spar[r]felt 50
 N:o 67.61 Maj: H. Jöran Lilliehök 50
 N:o 65.62 Ryttn. Daniel Bilt 50

Teltlagen wjd West: Comp: dett 1:sta 8:de 9:de och
 10:de 4 hästar à 20 R:d 80.
 Skånska Comp.

N:o 81 och 84 greffin: Bernlos 2 hästar 100
 och för dhett 4 teltlaget 1 hest 20

550.

Dito hemkom 1 kiära som köptes för 3 Centner och
 gaffz derföre — — —

Dito från Ejlenborg medh Fenix **) 26 al. blått klede
 à 15 gros al. ähr Rixd. corant 16: 6: gg.

*) Förmodligen Carl Magnus De Laval, som tjänat vid flere
 olika regementen.

De följ. namnen tillhöra naturligtvis rusthållare vid Westgöta
 kompani af Adelsfanan.

**) Johan Phoënix var kornett (löjtnant, Ennes) vid Adelsfanan.

Dito aff Tauche sallmakarn 92 sylweskor medh 1 syll och 1 pryll utj för 7 grås stykett ähr corant 26: 20:

Dito lät iagh giöra migh 1 blåt sammetzhängsle.

28 söndagen, Dito reknades ducater wahr 3,000. Dito gifwit på handen för 6 telt corant åth Sveden 6: —

Dito Predikade Magister Söderman att astronimj har berättatt dett nästkomande torsdagh lærer några himmelens planeter stöta tillsammans medh en sådan storm dundrande och eldhskjutande att fålkett skulle intet annatt weta än att yttersta dagen skulle wahra förhanden, och sådan himmelens planeter för 600 åhr sedhan äfwen så tillsammans stött medh jordhbäfningar och stor förskräckelse. *)

Dito köpt aff 1 solldat af dalkarana och Capit: Anreps **) comp: 1 litet not för 3 R:d.

Dito hemkom min cassarekningh ifrån Cammereraren Psilander medh des obse[r]vationer.

29 måndagen opsates uhr staden alla mine hestar på slottett som wahr:

I oxhuset giordes spilter åth.....	19
I trögården sleptes hestar.....	3
I stora stallet wahr mina ridhestar.....	21
I tigerstallet wahr hästar.....	10
swarta wagnshestar.....	7
	60

dheraff till frun 12 hestar blir igen 48:

Dito köpte iagh åth frun 7 winglas medh lååk 12 små wjnglas, 15 smärre rjtade glas till bränwins 15 små

*) Mag. Söderman tycks ha tagit något för starkt intryck af den »profet», om hvilken N. Reuterholm talar i sitt bref af d. 27 Juli 1707 och som lär ha spått att »nästkommande torsdag skall Leipzig fara Sodoms färd». De uppretade Leipzigerborna satte honom i arrest. (Personh. Tids. 1908).

**) Carl Adolf Anrep, stupade vid Poltava säs. major vid Uplands infanteri.

flaskor. Dessa fik min hustru. 6 stora drickesglas åth migh och alla desse glasen för 6 R:d corant.

Dito köpte Sveden 80 al. oblekt wäff för 5 R:d. corant.

d. 29 och 30 begge dagarna stodh Otto på pålen 2 timmar om dagen.

Dito tillskars 2 ryttarekappor åth Sörmelandz comp:
Dito fördes [hästen] saxen i stallet som fyldes.

30 tisdagen, gaffz nya grijmmor och nya grjmskafft åth alla hestarna.

31 onsdagen tillskar Hans Lind utaff 9 al. aff 9 allnar
blaggarn bleff foderpossar 14
och sedhan aff 36 al. blaggarn bleff fod[erpåsar] 56
70

Dito tillskars åth ryttaren kåcken Bengdt till tröja och byxor af buldan.

Dito togh min salmakare till dhe 14 wäskor 20 al. buldan.

Dito köpt gullburderat cron och nampn som Öfwerstl. Cron bestält i Leipsig för 6 R:d.

Augustus 1707.

1. torsdagen, Dito Sleptes oxana som wahr lifcompagnietz 11 }
Skånska 11 } på andra sidan åhn.
Stabens 10 }

2. fredagen Dito hemkom Sveden medh smala infatningzgullgaloner till schabrak 22 $\frac{1}{4}$ al. woge 10: loo kiölnisk wjkt à R:d gg.

25 gg. lodhet 10: 10

3 lördagen Hägerflyckt köpt 1 Skåk. oblekt lerfft el. blagarn 3: 18

Dito tillskars dher aff 24 Randersäkar.

Dito hadhe Ryttn. Hägerflycht uth medh sigh 258 ducat.

4 söndagen regnade heela dagen.

5 måndagen till Appelman 2 bruna wallakar 1 aff Schröders som warit hoss Schiönströms compag[ni], hadhe qwarkan och 1 brun wallak, som iagh migh tillbytte i Slesien för 2 små säckar.

NB dhe sattes begge Int[erims]: wiss till tråshästar för smeden och 3:dje tellaget, dhe passera begge för ryttarhästar.

6 tisdagen togh iagh uhr cassan 50 R:d.

Dito Hägerflycht köpt:

6 stora swarta hudhar à 2: 10 gros.....	14: 12
1 dito hudh	2: 4
Dito uth medh sigh enkla ducat:	116: —
1 om 5 ducater.....	5: —
4 medalier 1 om 30 ³ / _s	30: ³ / _s
1 om.....	7: ³ / _s
1 om.....	12:
1 om.....	10:
	<hr/>
	180: ³ / ₄

Dito tillskars aff dhe 7 passerlärshudar som nu uthkommo 15 par wäskor och togz der till 20 al. blaggarn fehlar än 4 al. blagarn.

Dito till Sjönström 1 aff Creutzens stodh till rytarehäst.

Dito reste Elh[?] förkortning] bort åth Vismar.

7 onsdagen Dito kom Lunig hijt om dhe 200 skåck i Raskvitz Krigsråd[h] Kylvein tillhörige, som böra wahra frij för all contribution.

Dito aff skomakaren i Tauche effterskreffne förskot ett par stöflar åth pojken Johan..... 1: 3
 Nu hitburit nya ryttareskoor..... 15: 18
 21 pahr à 18 gros pahret och fljckat effterskreff:
 1 par [stöfvel-]wador och spår[äder]

lill gässens pojke	1 pahr	} à	12
fruns skor	1 pahr		
swenska Christof[er]	1 pahr	} à 3 gg.	<u>15</u>
Jöns Skiänk	1 pahr		
tyska Mattis	1 pahr		
			18:

Dito kom guldsmedhen Christian Marci och fordrade 9 R:d rest på min silfr wäria som skall efftersees.

Dito Min hustru acorderat medh honom om 15 små skrufwar af silff: till hennes små flaskor à 8 gräs stykett. ähr 5 Rd: corant som hon aff sina peng. betalte.

Kostar altså dhett lilla flaskefodret:

15 flasker à 1 gräs	—: 15
snikaren för fodrett	—: 8
bokbindaren för öfwerdraget	
guldsmedhen för skrufwarne	5: —
tratten dhertill	<u>1: 11</u>

8 tors[da]gen breff till Gen: Maj: Lagercrona at intet foragie ähr i förrådth uthan at i cassan ähr insamblat 1,000 och några hundrade Rixd: foragiepeng.

Dito breff till general Auditeuren Lilliestierna och öfwer-sändt alla dömde lifsakerna som wahr ryttarens Pär Lustigz domb,:

ryttarens [Petter Lembergs] domb,
drängens — — — — —

Dito hemkom 6 nya ryttaretelt som kiöptes för 5 R:d 12 gg. stykett ähr 33: R:d.

dherpå fik han på handen — 6 R:d och en [o: än] fik han 27 33: —

9 fredagen wahr dhen siste Bönedagen. Dito redh iagh till hans Maj:t och bleff der hela dagen och wiste hans Maj: Trätzigz breff, dett och greff Piper läste, hans Maj:t befalte migh skrifwa Palmqvist *) der om till att han sändes till Stockholm.

*) Envoyén i Haag Johan Palmqvist.

Der wahr och en kar som intet hadhe hwarken händer eller fötter och kunde skriffwa och göra allahanda excercitier.

Dito mötte min hustru migh i Leipsig och dher köpt min krydlåda full medh kryddor.

10 lördagen åkte min hustru och iagh till gref Piper och åthe dher middagh och iagh skreff Envjojen Palmqvist till om Trätzig och sände honom Trätzigz original breff till Apelman skrifwit och badh att han må bli aresterat öfwerförd till Stock[holm] breff[vet] dat[erades] Altranstad d. 10 Aug: och gik under bror Cederhielms *) covert.

Dito togh wij affskiedh af grefwinnan [Piper] och af greff Rehnschiöldz grefwinna.

d. 11 söndagen, kommo min hustrus siushestar in.

d. 12 måndagen skulle grefwinnan Piper resa.

Dito insändt 110 skieffell hafra till Leipsig slåt effter Lagercronas breff.

Dito lätt frun sina 6 swarta wagnzhästar och sina 6 tigrar medh sin rustwagn [gå i förväg] sampt dertill seklar och 3 sadlar och skånska comp. Hofslagaren Hans — — och Cojetz ryttaren som warit 3 åhr fången på Kiöningzhems **) partj. Truls rida före i vägen åth Steinfurt: åhr 4 1/2 mill härifrån för wagnen gjk 6 bonde hästar från Schepelin och folgde och en aff dhe swenska drängarna medh Petter.

Dito Hägerflycht köpt i Leipsig:

betalt Apel — — al. blåt klede à 12 gg. al.; 1 domkrafft, för — — 12 pahr ryttarstöfflar, 1 skok blaggarn.

Dito lånte iagh skrif: Lenart Ulvin 30 R:d åhr 180

Trotzig tycks ha rymt för någon förseelse, hvartill äfven längre fram i dagboken häntydes.

*) Josias Cederhielm.

**) Om öfverstelöjtnant Königsheims tillfångatagande 1703 se Rehnskölds dagbok sid. 55. Coyetsryttaren syftar förmodl. på en Coyet som rusthållare.

d. Silf:M:t som Assessor Giöte i Sverige skall betala till min hustru effter hans sedhell.

Dito wahr wjn i kiällaren, i buttell[er].

Allant wjn	}	8 1/2 buttell.
Spanst		
Musketeller		
Renst.....		3: Butt.
Franst.....		5: But.
Ungerst.....		10: But.
Burgonie.....		4: But.
		30:

13 tisdagen, Dito betalt salmakaren 70 fod. possar arbetzlöön à 9 Peng. styket 3: 15.

Dito till min hustru i resepeng. 50 ducat.

Dito åkte min hustru i herrans namn åth Sverige. Ryttn. Videman confograde henne och medh 6 hästar siussade till Serbst. Rytt. Hägerflychtz hustru fölgde medh sampt Ryttn. Figenbohms och 2 ryttare hustrur.

Dito fölgde iagh min hustru til Hoenlejna och åthe dher smör och brö; iagh gaff dher 2 ducater.

Dito Redh iagh till hans Maj:tt och togh dagen.

Dito breff af Gen. Major Burenschöldh och rullen på Adels ryttarna i Östergötl.

14 onsdagen Medh hans Maj:tt i Cancelliet alla Ministrana wohre der och toge afskedh aff hans Maj:tt.

Dito skreff iagh breff till bror Arve at min hustru i gåår reste, som och breff till Schmedeman,

Dito breff till H. Öfwerst Schultz och dherj et till min hustru på Stralsund.

Dito ett breff till Burenschiöldh.

15 torsdagen wahr hans Maj:tt i Cantzeliet, Dito lät Hertigen aff Holsten *) afconterfeja sigh aff en swensk heet Svartz eller Pinseljnfelt.

*) Administratorn af Holstein Kristian August.

Dito Reste grefwinnan Rehnschiöldh bort.

Dito sände iagh medh — — hustru, min hustrus lilla flaskefoder; dheri wahr 16 flaskor.

16 fredagen, Dito giorde Lampan*) sin valetz predjkan.

Dito satt Mejerfelt för conterfjären i hans Maj:tz cammar.

Dito breff till Cron om dhett slagzmåhl som j Ejlenborgh warit emillan Saxana och ryttarna och att Ejlenborgh skulle betala 200 ducater.

Dito breff till Öfwerstl. Cron att slaktaren i Tauche skulle erleggia 100 R:d expenser.

17 lördagen breff aff min hustru af Loburg af dhen 14 Aug., som hans Maj:tt lass hela breffwett.

Dito afconterfejades iagh i hans Maj:tz cammar af Conterfejaren Svartz hans Maj:tt låfwade betala conterfejet medh 15 Rixd. corant begierte han, och hans Maj:tt sadhe att han skall haa 8 dukater.

18 söndagen, breff af borgmestaren Törnflycht**) om ryttaren Erik Lustig.

Dito war Lunig hoss migh om Raskwitz contribution.

Dito satt iagh hoss Conterfjärn Svart och lätt honom

Målaren hette David Schwartz — lärjunge af D. Krafft — och alls inte Pinselinfelt.

D. 27 Juli satt Carl för sitt eget porträtt. Ett ex. finns på Grips-holm, ett annat på Drottningholm; hvilket som är original och hvilket replik, vet utg. ej. Detta porträtt har länge ansetts vara af Krafft.

Så kom turen till A. J. Meijerfelt, C. G. Creutz och Hummerhielm.

Tanken att låta afmåla sina generaler tycks här i Altranstädt ha uppstått hos Carl. Den tanken fasthöll han i det sista och fullföljde den i Lund. Härifrån skrifver Erik Sparre: le Roy ayant resolu de faire peindre tous ses officiers gen:x m'ordonna ces jours passez de faire travailler a mon portrait par Krafft. (Sigrid Leijonhufvud, E. Sparre och Stina Lillie).

*) Drabantprästen Petrus Lampa, som fått Arboga pastorat.

**) Olof Hansson Törne-Törnflycht: C. Pipers, J. Lillienstedts, A. Horns och J. A. Meijerfelts svärfar.

aftaga migh till en ny portret att sända hem; iagh gaff honom 8 ducater.

Dito Om affton agerade Harlikino i hans Maj:tz cammar.

19 måndagen wahr hans Maj:tt i Canselliet jmedlertidh satt iagh för conterfejaren för dhett andra portret som han gjorde.

20 tisdagen redh hans Maj:tt till Merseborg och så till Major Örnstedh *).

Dito af greff Bonde **) en sellia till giehängh.

Dito fik iagh opbråtzorderna och marchruta för Regimentet att om torsdagh dhen 22: opbryta.

Dito breff af Cron att dhe 200 ducater à 2 R:d 16 grås aff Ejlenborgh wohre betalt som och dhe 100 R:d aff slaktaren i Tauche till Corp: Lejel betalte.

21 Onsdagen, wahr hans Maj:tt i Canseliet. Målaren wahr åth Leipsig att kiöpa färger.

Dito breff till Hägerflycht att han reser in åth Leipsig att taga å mina wegnar afskiedh af Magistraten och giöra der en complement.

22 torsdagen redh hans Maj:tt till lifdragonerna och sågh deras opbråt och sedhan åth Merseburg att see lifregementzmarchen och sedhan tjll Libert Wolkevitz 3 mill och bröt nu alla regementerna op och marcherade.

Dito sänt min Erik och tysken till Tauche medh min handhäst och pakhesten medh sängen.

Dito om affton hadhe Keiserliga Ambassad[ör]en Wratislaw ***) och greff Sinsendorf audiens hoss hans Maj:tt och bleff nu freden och alla puncterna underskreffna aff dhe Kejserslige som wahr effterskreffna.

1. ätherleffwerera dhe 300 luterska kyrkior som i Sle-

*) Filip Örnstedt, major vid lifdragonerna.

**) Nils Bonde.

***) Johannes Wenceslaus Wratislaw och Filip Ludvig v. Sinsendorff.

sien till catolikerna afftagne ähr och sättja luterska församlingana i sitt gamla ståndh igen.

2. Konungen af Swerige aldeles wahra frj för någon affgiffit eller contingent till Keisaren för dhe tyska länderna.

3. Lubek altjdh wahra biskopsdöme till Holstenska huset, medh hwadh mehra.

Dito till gulsmedhen i Leipsig 4 ducater som han fordrade på min silf: wäria och på fruns flaskskruffwar.

d. 23 fredagen till Grim hans Maj:tt logerade i scholan som för wahrit Bernadiner eller Augustinerkloster, och Luterus dher warit och aff dhet clostret uthgât, och låtit hempta nunnan Catharina uthur Nimsen nunnekloster $\frac{1}{4}$ mill från Grim. Hans Maj:tt, gref Rehnschiöldh och iagh wohre till Nimsen och besågo dhett nunneklostret och dett fönstret som nunnan Catharina uthgât igiönom medh 2:ne andra nunnor och af en Torgoborgare borttförde. Wj sågo dhett päronträdh som i hennes cammar opwuxitt wahr och dhen stora hasseseln[!] som j deras kyrkia opwextt wahr, wj sågo och dhen gången som under jorden wahr emillan Nimsen kloster och till Grims kloster, som ähr en godh fiärdedels mill emillan. Gången går under Muldou strömen och igiönom stenbergen och går samma gångh op in i Grims kloster som alt hans Maj:tt besågh, som och dhen uthhugna förste Rectors hustru effter Reformation som dher uthuggen står i kyrkian i en sten, som hon fått 11 barn på en gångh. Hans Maj:tt besåg och den kalken som sadhes wahra leffwererat till dhen 1. Rector dher wahrit, som aff courgiositet gåt att bese dhen lönnegången och dher fåt see 12 munkar sittia wjdh 1 bordh, och 1 aff dhem opstegit och leffnat kalken till honom och sagdt att dhen skulle aff dhen brukas till wärdenes ända *).

*) Här har Hummerhielm tydligen varit mycket fallen för »romantik». Luthers giftermål får en viss färg af enleveringshistoria. Men det var ej tre, utan *nio* nunnor, som på en gång lämnade klostret

NB j dett kloster eller skola holles 90 personer af Kung. Augustus hwar i 6 åhr medh math och dricka och alt.

24 lördagen marcheerade wj till Migel [Mügel] 2 1/2.

Dito togh 2 marketenterdrängiar i arest som runinerat Rectorens wjngårdh i Grim.

25 söndagen stode wj stilla.

Dito föll min fox nedher i en brun som iagh om natten klåkan 1. medh mester Magnus och hans fälkz tilhielp fik op.

26 måndagen till Gretz 2 mill. Camarjunker Visdums häf ett skiönt huss.

Dito om affton kom General Major Creutz och löste migh aff och togh dagen, Dito sadhe hans Maj:tt migh att iagh skulle låta gå execution för sigh öfwer ryttaren Hageman aff Westgiöte compagniet som rymbdt wjdh Ejlenborg och sedhan igenfätz och att konan som honom tubbatt skulle hudstrykas. och ryttaren hängias.

27 tisdagen redh iagh till Regementet först åth Meisen och dher öfwer Elben 1 1/2 mill
och så till GrosHan [Grossenhain]..... 2 mill
och så till jhre högheitens slåt Habnitz 1 mill
och så till Libenverda stadh 2 mill
och dher råkade mjtt Regemente.

d. 28 till Tribus en bonneby förste by i Niederlausitz 3 mill

d. 29 till Besdau H. Polens by..... 2 1/2 mill

Dito red iagh till Luche stadh som feltmarschalken munstratt i går 5 compagnier af Görtz regemente och sades migh att Öfwerst Görtz köpt i Brandenburg på gränsen, 3 mill från Lüben och 5 mill härifrån, 3 stora godz som wahr MunkHöf, Hermesdorf, och EikHolz, och hafft der

Nimtschen och togos i beskydd af tre borgare i Torgau. — En sten måtte röras öfwer den stackars rektorskans hårda öde.

400 bönder att rothugga och gifwit dem 6 drejer om dagen och såmblige 3 grås.

d. 30 fredagen Dito hängdes Öfwerst Hammiltons ryttare Sven Hagman som i Ejlenborg rymbdhe, bö[de]len folgdhe medh alt ifrån LibenWerde och fik af cassan för hängningen 10 Rixd.

Dito sadhe H. Polens och Ber[lucka] migh att Gört[z] kiöpt Sverin, BirkHoltz, Wasserburg och Nejendorf, j Bremen.

31 lördagen marchierade Regementet. iagh stodh i Seese hoss en adelsman Klitsing hans fader warit Öfwerstl. i förriga kriget hoss dhe Swenska, och kiöpt detta godset som wahrit 1 nunne kloster för 8000 R:d. Han såhr der uth åhrligen leipsiger Skieffell och har här under några stora byar till en 12 à 16 gålar i hwar by.

144 Skieffell rågh
 24 Skieffell veete
 36 Skieffell korn
 36 Skieffell hafra
 12 Skieffell bogvete
 6 Skieffell ärter

258 Skieffell och kan få hwart 3:die eller 4 korn igen. Han har 1000 får i sit scheferj. Han har aff sit wjnberg 12 à 15 firtell wejn.

September 1707.

1 söndagen Marcherade regementet 2 1/2 iagh stodh i Reppen straxt wjd Fetche [Vetschau] stadh hoss en Öfwerst-leut. heett Wehlen von Reppen. Wahr bljnd, han har warit öfwerstl. wjd Kong. Augustj gvardie Coor. och warit medh wjd Riga och wjd PinskHåf.

2 måndagen stodh regementet stjlla; iagh gaf Öfwerst-leut. Wehlen 1 snusdosa; han gaff migh een guhl sametz sadhell.

3 tisdagen marcheerade regementet staden Gotvitz [Kottbus] förbj ähr en branburgz stadh. Wahr 2 mill och så öfwer Spreströmen wjd qvarnen.

Wahr $\frac{1}{2}$ mjll och så åth Horn[ow] alt igiönom Brandenburgarens landh wahr 2 mill, war ihop $4\frac{1}{2}$ mill. Libben lemnade wj på venster 2 mill från Reppen. Wahr sanvåg och elak wäg och farliga långa mill i 8 timar.

4 onsdagen stode wj stjlla iagh lät renskrifwa foragie rekningen, och kom GeneralMajor Örtz *) till migh och badh migh till middagzmåltjdh iagh och min Öfwerstl. åkte dit i Gen: Maj: wagn och wj bleffwe dher fägnade på bästa sätet. iagh drak brorskåll medh General Majoren och systerskåll medh hans fru och hennes dotter wahr på 12 åhret, som iagh låfwade nicca åth. iagh gaff den lilla flickan en gullmedallie om 30 ducater och hon skiänkte migh en lifegen kåck, som wahr hennes bonnes sohn, heter Michel. iagh redh sedan hem.

5 torsdagen kom Gen: Maj: Örtz och hans fru till migh till Horne och toge affskiedh aff migh.

Dito marcherade Regimentet till Tribel 2 stora mill och så till GrefvenHaan 1 mill. GrefvenHan wahr i Slesien och dher wahr en catolisk präst men byen wahr luttersk. Presten twingatt bönderne bygga 1 stort stenhuss åth sigh 2 wåningar högd.

Dito wahr Commiss: Tuningh hoss migh och togh min foragie rekningh.

6 fredagen Marchierade iagh åther igiönom Niderlausitz och lemnade Soro [Sorau] stadh på wenster och så in i Slesien åth Sagan och der öfwer Bober strömmen. iagh åth middagh hoss Öfwerst Horn. Major Falkenberg **) fölgdhe migh, och kom och dijt Feltmarskalken gref Rehn-schiöldh och Secreteer Feif som wahr i Guben och dher munstrat Öfwerst Görtz.

Ifrån GrefvenHan och till Soro wahr $1\frac{1}{2}$ mill från Soro till Sagan wahr och $1\frac{1}{2}$ mill och från Sagan till Buch-

*) Georg Henning v. Oertzen. Gammal fiendebekantskap från Posen.

**) Melker F. af Bålby eller Mathias F. (se Kagg).

walde 1 mjll och stodh der om natten. Öfwerst Horn lånt gref Rehnschiöldh 6 hestar för sin wagn till Sprotto. wahr 2 mill från Sagan.

7 lördagen stodh regementet stilla, Dito insändt Leutnant Pilmejer och 1 stalldrängh medh dhen stora svarta stusoren som warit Kong. August[s] och lät gifwa dhen åth H: Öfwerst Gustaf Horn *) och min Ängländare lät iagh gifwa Öfwerst leut. Gyldenstierna. drängen fåt 4 ducater.

Dito lät iagh Söderman uthrekna till General Audit: Lilliestierna, 100 ducat: à 2 R:d. 16 g. stycket war 266: 16.

Dito kom Ryttn. Hägerflycht och hadhe sin wärddh Graf Reis [med sig] och åthe här middagh.

Dito Hägerflycht medh sigh 75 Rix:d. som Schröder migh wahr skyldigh.

R:d. gg.

Dito leffwereradhe han migh på dhe 3,330: 20 som han j ducater förwexlatt dherpå leffweradhe han migh nu 1 medallie om

	20 ducat
4 om 10 ducat hwar	40 ducat:
20 dubla ähr ducat:..	40 ducat
enkla ducater	67 ducat
	<u>167:</u>

dheriblandh wahr 8 carolin som iagh ladhe i min pungh och dhe öfriga ladhes i påssen..... 159:

Noch lades i possan uhr min pungh

1 Med. om 7 ³/₈..... 7

1 om 6 en om 8 en om 10 en om 12 ähr..... 36

202:

*) G. H. af Marienborg vid N. Skånska kavalleriet. Öfv.-löjt. grefve Nils Gyldenstierna blef d. å. öfverste vid ett nyuppsatt dragonregemente (Kar. Krig. Dagb. VIII).

8 söndagen marcherade Regementet till Ottendorf iagh stodh i Gesmensdorf 2 $\frac{1}{2}$ mill. Min wärth wahr H:r Nibelschytz.

d. 9 måndagen om moron fik iagh medh corporal Lejel Gen: Major Lagercronas breff och nya marchruth in i Pohlen. och att Taubs, Dukers Görtz och mitt Regemente skola marchera tillsamans. aff hwilka ordre iagh gienast skreff H:r Öfwerst Görtz extract aff, och sändhe honom medh corp: Pjll marchruten.

Dito Marcherade Regementet till Jacobs Kirk mit för Glogo wahr 4 stora mill. iagh stodh i en by het Kleinbou

Dito Redh iagh till Glogo 1 mill och talade medh H. Öfwerst Düker om währ marche och åth hoss honom middagh.

Dito breff af fru mor tjll min hustru af dhen 20 Augustj

Dito breff till Gen: Major Lagercrona att iagh fått hans breff och att alt skall blj effterkomit och att Tauben i dagh gått öfwer Oderen och att iagh och H:r Öfwerst Dyker gå öfwer i mårgon.

d. 10 tisdagen marcherade regementet och lembnade Glogo på höger $\frac{1}{2}$ fiardels mill, och till Oderströmen wjd Böjka $\frac{3}{4}$ m. och der öfwer Oderen och så till Wilkau 2 mill. Reg: och alt pag: gingo öf: Oder i 2 tim.

Dito breff aff H. Öfwerst Taub aff SchliktingzHem dhen 10 sept: och sände en ordennans.

Dito kom Fortificationsleutnanten [Cornelius] Looz från H. Öfwerst Gyllenkrok och hadhe ordre att blj wjdh denna Coren.

Dito kommo 2:ne Kejslerliga Commiss: som låfwade skaffa hästar och förspan.

Dito breff af H:r Öfwerst Görtz medh corporal Pjll.

Dito breff af H:r Öfwerst Görtz aff Kosel d. 10 och medh honom sändes 1 ordenans till mig som d. 11 om Onsdagz måron till migh kom.

d. 11 onsdagen, marcierade regementet uhr Slesien och in i Påhlen. iagh gik från Wilkau till Schliktingzhem $\frac{1}{4}$ mill och så till Fraunstad 2 mill och så till Rörsdorf $\frac{1}{2}$ mill och så till Svesko 1 mill och så lemnatt Lissa på höger och till Storknäst 2 mill; wahr ihop $5\frac{3}{4}$ mill och dher fantt Öfwerst Düker för migh som camperade medh sit regemente på 3 ställen som wahr wjd Trepken dher stodh 2 compag:, wjd Storknäst 4 compag: och wjd Retschow 4 compagnier och dher på alla 3 ställen uthforagierat all foragie aff höö, rågh och hafra, och tagit i staden Storknäst 15 tr öll att icke en ölltår mehr der fantz. Och som iagh kom inrymbdhe han migh slättett och han flötte i clostret, och compagnien stogo qwar öfwer natten.

Dito lät iagh starosten opnämbna 10 byar åth H. Öfwerst Dyker till stånd och foragie quart:

Dito lät iagh mit regemente först campera wjd Storknäst.

12 torsdagen föll Öfwerstl. Croon i en kiällare och slogh sigh all sönder att han motte ligga till sängz.

d. 12 torsdagen lät iagh starosten nämbna åth H. Öfwerst Taubz Regemente 8 byar till foragie och stånd som Majoren Duderberg emotogh

Dito Marcherade Öfwerst Düker medh dhe 4 compagnier från Storknäst och tjll Retschaw.

Dito lät iagh släppa all Slesisk sius bort

Dito lät iagh uthaga af cassakistan till fältskiär Troman 32 R:d. corant och aff migh fik han 75 R:d. ähr j hoop 107 R:d deremot qvitterade han sin liquidation af Leipsig dhen 31 Julj på 275 d. 11 16 Silf:m.

Dito breff till Öfwerst Düker och Öfwerst Taub och [jag] lätt förbiuda all marode och egen willig inqvart.

Dito breff till H. Öfwerst Görtz och honom sändt medh hans ordenans pollet på 17 byar för sit regemente herwjd Storknäst.

Dito kom corp: Nordström hem medh breff för högh-

BIBLIOTEK. G.

quart: 1 aff Öfwerst Schultz i Stralsund aff d. 25 Augustj och 1 aff min hustru af Stralsund d. 25 Augustj och 1 breff till Capit: Johan Hägerflycht aff hans hustru.

1 breff aff mester Magnus till Ryttn. Sjöonstr[öm] om peng. han der lånt och intet will betala.

13 fredagen wahr H. Öfwerst Taub hoss migh och sade sigh willia flyttia medh sitt regemente till Lubins kloster.

Dito sändt corp: Nordström tjll Höghqvart. Pogorcella medh breff tjll Gen: Major Lagercrona att dhessa 3 regementer hitkomne ähro och huru dhe campera och om Falkenberg.

Dito breff tjll Secret: Bånge och begjärte mit conterfej af Svart[z]en.

Dito ett breff till min hustru om min hitmarche och och att hans Maj:t låtit afconterfeja mig.

Dito deri ett breff till Marta Stina af J. Hägerflycht

Dito ett breff till Smedeman om wohr hitmarche

1 breff aff Maj: Falkenberg till Can:råd[h] Hermelin.

Dito kom Hägerflycht från Fruenstad medh 1 fat Gretzerbjr, och 1 antall tokejer wjn som begjärte 380 timf före; ähr 76 R:d. corant eller — —

Dito fik kåcken Michell nya kleder *) som wahr blå råk, blå vest 1 pahr skinbyxor.

14 lördagen kom Öfwerst Düker och Öfwerst Wangersheim **) till migh och opsöcht[e] Funk, som åth hoss

*) v. Oertzens f. d. »lifegne» blef alltså nu upplädd på svenskt manér. Han åtföljde H—m till Sverige, säs. några fristående anteckningar öfver hvad hans tjänare fått i kläder visa. Det hände annars, att det var bortkastade pengar, ty vid tre står antecknad, att de »rymt med kläder och allt».

**) Axel[?] v. Wangersheim. Nämnas någon gång af Kelch och A. L. Lewenhaupt. Var en tid i Bender.

Thomas Funck, nu öfv.-löjtnant vid C. G. Dückers dragoner senare öfverste vid Södermanlands regemente.

migh middagh och iagh drak brorskoll medh Dyker och Wangersheim.

Dito Order från hans Maj:tz aff dhen 13 sept. att dhen 15 och 16 opbryta medh dhessa 4 regementer.

Dito breff till H. Öfwerst Görtz dherom medh hans ordinans.

Dito köpt ungerst wjn aff Frunstadz borgaren 18 kanor à 2 R:d kann. åhr 36 R:d, som iagh beetalte medh 12 ducater i gull.

15 söndagen Marcherade Öfwerst Düker tjll Dolsko, Dito om affton emillan 4 och 5 kom H:r Öfwerst Görtz medh sit regemente marcierandes och somblige lät han campera wjd Konkolewa och somblige wjdh byen Trepkin. iagh sadhe honom dhe ankombne ordres att han i dagh bortt marciera medh Öfwerst Düker dhett han sadhe omöjeligen wahra, uthan sadhe sikh i moron willia marcera.

Dito Skreff iagh breff till Gen: Maj: Lagercrona att Görtz wahr kommen, och att han i måron tillika medh migh marcherar herifrån till Dolsko.

16 måndagen bröt iagh op och marcherade giönom Krzivin och åth Lubin kloster och åth Bielevo 2 mill. Öfwerst Görtz kom till migh och sadhe att alt hans pagagie wahr effter och hans siuka och att han omöjeligen kunde idagh marcera för än j måron will han gå och möta i Szrim. och straxt iagh wahr uthmarcherat har han satt sikh i mit ståndh i Storknest och blifwit dher i dagh ståendes.

Dito kom corp: Nordström från höghqwareret som dit wahr medh breff sändt till Gen: Maj: Lager[crona] d. 13 fredagen han hadhe breff från Secreter Bånge att Otte Wrangell *) wahr Capit: Lieut. och Gen: Major.

Dito har Ryttn. Hägerflycht köpt i Fraunstad

*) Otto Wrangel tillhörde ej någon introducerad ättegren. Stupade vid Holovezin.

BIBLIOTEK·GÖ

	timf
7 al: bälster war till madras à 2 siost. *) à.....	4: 24
12 al. dräll tjll dukar 2 al. 3 q. bred à 1 timf. 6	
gros alnen bleff 3 dukar.....	14: —
	5: 24

60 al. hampelerfft till siorter 6 1/2 qwarter bred.
 pär corant 16: R:d.
 dhertill har han uthgifwit 7 ducater
 hwar ducat till 13 timf. 21 grås

17 tisdagen marcerade iagh till Szrim och dher wahr Öfwerst Taubz regemente för mig som gåt giönom watnet **) medh sitt regem:te och [vattnet] stodh op i sahlen och uppå länden på hästana. dhe gingo öfwer nedhan för bron och åfwan för bron körde wagnana öfwer och watnet stodh op till wagnslåket på rustwagnana. Men bonnewagnana togh strömen aldels bortt och slogh omkull att brö och alt föll i watnet och dogh bådhe oxar och hästar som låge döda wjd stranden. Jagh togh 112 man af Adelsfahnan och lät giöra een flåtbrygga ifrån kläckan 12 om middagen och till kläckan 6 om affton, och lät ströda hallm dherpå, och stogh medh 3 compag: deri nunneklosters byen, iagh stodh på klåstret och qvitterade för 1 nattleger 300 bunt höö och 300 kanor hafra, och igen [ingen?] proviant eller peng. qvitt: skreffz dhen 18 aff klostret.

Dito kom och Öfwerst Görtz och sågh på mit brooarbete och satte sigh i dhe mästa byar.

18 onsdagen gik iagh öfwer bron medh alt mit pagagie

*) Polskt silfvermynt 1 szostak, 1/15 Thaler. Enl. Smepust var 1 Schustak = 4 öre smt.

Bardili, prins Max' biograf, ger följ. upplysning om de polska mynten:

1 Timpf = 18 preuss. Groschen = 18 Kreuzer = 3 Schustack.

1 Dittchen = 3 preuss. Groschen = 1/6 Timpf.

1 Schilling (kopparmynt, de föreg. silfver) = 1/6 preuss. Groschen, men 1/3 polsk.

**) Floden Warta.

och hela regementet ifrån kläckan 7 och till kläckan halff 10, och marcherade sedhan Schroda wägen till byn Kosuttj 2 mijll.

Dito kom Lieut. Thalheim *) af fortification och skreff H:r Öfwerst Taub ett breff till om hans qvarter.

Dito gik Öfwerst Görtz öfwer min nya broo wjdh Szrim medh alt sit pagagie och marcherade och åth Schroda.

19 torsdagen, lågh iagh hela dagen.

20 fredagen lät iagh giöra migh en madras hoss adelsman i Kostzuttj som het Zoszatskj.

Dito breff till Lagercrona aff dhen 19 sept: att alla 4 regementerna ähro hitkombne kringh Szroda, och om 1 corp: 12 ryttare och 3 tråsdrengar som äro i Posen om dhe får uthtagas, och om 2 siuka ryttare fåår inläggas igen.

Dito kom starostinnan Bobruska från Ravicz och begiärte see mina tigrar som iagh henne wijste och hon wille gierna hafwa, iagh lät säija att dhe skola wahra henne tillienst emot 4 godha ryttarehästar.

Dito lånt Major Falkenberg 50 ducater.

d. 21 lördagen breff till H:r Öfwerst Taub om Storknäs sius att dhen lösssläppes.

Dito breff till H. Öfwerst Görtz.

1) att Fraunstadz sius lösssläppes.

2) att förbiudes trampa neder säden enär dhe watna.

22 Söndagen, Dito breff till Secreter Bång om mit conterfej.

Dito lyckönskan till Gen: Maj: Otto Wrangels advancement **).

1 breff af Major Falkenb[erg] till secret: Bänge.

*) Carl Balthasar v. Dahlheim, född saxare, sedan 1689 i svensk tjänst.

**) Otto Wrangel, löjtnant vid Drabanterna, blef utnämnd till kaptenlöjtnant och generalmajor efter den d. 29/5 aflidne Carl Gustaf Wrangel.

BIBLIOTEK-Gö

1 breff wahr 1 paqvæt af Com: Tuning tjll Cam. Psi-
lan[der]

Dito lät iagh 3 compag: ihopkomma och lät hålla
predika[n] i catoliska kyrkian.

Dito breff medh ordenancen från Arved Hägerflycht
af Stock[holm] d. 31 Aug. och deri ett breff af Siöbergen
af d. 29 Julj kommo från Högqvarteret j Sclopse.

Dito ett breff af Gen: Maj: Lagercrona till Major
Printz att han skulle resa effter hans Maj:tz befallningh till
H. Öfwerst Rosenstierna *).

23 måndagen, Dito kom Commiss: Tuning och Comiss.
Lampa **) hit och äthe här middagh, Tuningen justerade
foragierekningen.

Dito breff af Lagercrona om raporterna.

Dito uthsändt Pistolschiöldh att skaffa in foragie af
dhe byar som Thalheim i dagh opgaff.

Dito ähr reknatt alla ducaterna och wahr i dhe 3 pun- garna som d. 28 Julj reknades	3,000
och nu medh medallierna och alt i en pungh.....	644
och hoss migh i min lilla pungh ducat:.....	100
	<hr/>
	3,744

24 tisdagen Dito sändt tyska frun till Szrim medh dhe
2 stycken hamplerefft som Hägerflycht j Fruenstadt köpte
d. 16 Sept: och hålt hwart styke 28 ³/₄ al. ehr begge ihop
57 ¹/₂ al. och går till hwar siorta 6 al: lærer blj 9 skiorter
och 3 ¹/₂ al. öfwer, sände och medh til trå och arbetzlön
14 timf.

Dito kom en corporal af Gen: Major Kruses ***) rege-
mente Johan Kiempe, som klagade att corp: Mannerstierna †)

*) Nils Rosenstierna vid Östgöta kavalleri, stupade vid Maljattitse.

**) Krigsfiskalen Kasper Lampa fick liksom Tuning pröfva fän-
genskapen i Ryssland.

***) Carl Gustaf Kruse af Kajbala.

†) Om Manderstierna l. Mannerstierna ses ej af ättartafl.

tagit hans kappa och 1 par hanskar af Buchvaldz ordenans och ridit der medh bortt.

d. 25 sept. onsdagen kom corp: Mannerstierna ifrån höghqvarteret och hadhe efterskreffne breff

1 breff till migh ifrån Secret: Bånge

1 breff till migh ifrån Gen: Maj. Wrangel,

1 breff till Maj: Falkenberg från Bången

1 breff från Cammererarn Psjland[er] till Tuning

1 breff till Audit: och Com: Lampa.

han och hadhe dhen kappan som Gen: Major Crus ordenans corp: klagadhe öfwer, den han nu igen fijk och sadhe sigh misstagit.

Dito breff aff Gen: Major Lagercrona om slaktning och hudar och skjñ wjd regementet

Dito Skreff iagh General Major Lagercrona till om Capit: af Öfwerst Taubs regemente som här wahr i går och sadhe att regementet criperar.

Dito breff till Gen: Audit: Lilliestjerna och honom sändt dhe 100 ducater i dritlar à 2 R:d. 16 grås hwar ducat som i Ejlenborg finges, som wahr Rix:d. corant. — —

och påminte om adelsryttaren som staak kåcken, och drängen som stak majorens dräng.

Dito finge alla compag: hwar sin foragieby till adelsfahnan.

Dito ett breff till Öfwerst Gyllencrok som en ordenans hithadhe, iagh wett eij aff hwäm.

Dito Ryttn. Berg kiöpt i Posen ett stycke damask dräll till 12 sarveter och gifwit för hwart sarvetstycke 5 sio-stak, wahr 12 caroljner styckett hålt 17 al.

Dito betalte Bergen migh 10 ducater som han aff migh länte i Posen, enär han wahr blesserat.

Dito sänt Auditeuren Johan Söderman till General Major Krus medh Eneboms breff till migh om Hiepens inne-stående feltractamen[ente] att till migh fordra.

Dito kom Lieut. Thalhem från Höghqvarteret medh

ordre att dehla till dessa regementer subcistance byar,
 till Adelsfanan 200 Rök[ar].
 till H. Öfwerst Taub..... 300 »
 till H. Öfwerst Görtz 550 »
 till H. Öfwerst Dyker 300 »

och gaff iagh ordre att H. Öfwerst Giörtz Regementz quarterm. möta här i morån klockan 7. Öfwerstl. Taubs möta i morån kl:n 8 i byn Rogolin, H. Öfwerst. Dükers tager han medh sigh som och mine här ifrån.

Dito wiste han säja att Wentul *) slagit ett kosaqve partj aff Schultzes troppar: 60 hestar 30 fångar och dhe öfriga på plassen, widh Kalis.

d. 26 torsdagen reste Leut. Talhem medh alla regementz kvartermestrana på andra sidan Vartan att dela till regementerna foragiequarter.

Dito aff Ryttn. Hägerflycht 1 silf:rmedallie medh Kejsarens och Kejsarinnans portret på dhen ena sidan och 7 Curfurstarnas portret på dhen andra sidan.

Dito hemkom tyska frun från Szrim och hon låtit der sömma 9 nya sjorter åth migh.

Dito hemkom Auditeuren Söderman från H. Gen. Maj. Krus och hadhe ett opsatt qvitt[o] medh sigh för Ryttn. Hieps **) peng. på 899 d. S. M:t som iagh måste qvittera. och underskrifwa som iagh gienast sändt honom djt med.

27 fredagen, kom Söderman igen ifrån General Major Krus och har dhe ännu afdragit Centonalen corant 4: R:d. och 20 grås lagte till feltcammereraren 3: Rixd. ähr Silf. M:t 14 d. 22 ör. igen 884 d. 10 ör. Silfwermynt.

d. 28 lördagen, Ryttnester Berg kiöpt i Posen:
 6 pepparkakor à 2 timf ähr..... 12: — timf

*) Ryttnästare vid valoscherna. Schultz är den ryske öfverste, som betedde sig så grymt i Ravicz.

**) Jakob Hiep vid Kruses regemente. Hade stupat 1704 vid Punitz.

12 al. dräll för	17:	2 Siostak
6 al. dräll för.....	8:	1 »
2 böker papper.....	1:	— timf
2 swarta hudar	10:	— »
	<u>49:</u>	—

Dito lånt till Ryttm. Berg af Ryttmester Hieps d. peng. och dherpå sedhell hem till Rytm:er Bergh	169:	—
till Magister Söderman d. 28 sept. af dito peng. och sedhell till hustru på.....	100:	—
till trump: Biörkman d. 3 octob. af Dito peng. och sedhell till hustru på.....	72:	—
till trump: Christian Lyckenfält af sama peng. d. 1 octo	40:	—
till pukaren Kook dhen 2 octob. af samma peng. och sedhell hem på.....	100:	—
till hofslagaren Christofer Bremer och sedhell hem d. 1 oct.	40:	—
till Audit: Johan Söderman och sedell till sumpfiska- ålderman Matias Bengtson af dhen 1 octob.....	40:	—
till corpor:l Pijll af Sörmelandz comp: och sedell hem aff d. 2 octo	100:	—
till corp: Israel Eck af lifcomp: aff d. 3 octob.....	100:	—
till hofslagaren af Sörmelandz Albrekt Roor lånt d. 2 octob.....	20:	—
till corp: Georg Pjll wjd lifcompag: d. 3 octo.....	100:	—
till profosen Sopen wjdh lifcomp: d. 3 octo	20:	—
d. 7 octob: Johan Holm af Sörmelandz.....	52:	12
	<u>953:</u>	12
d. 26 sept. för 1 häst till corp: Gustaf Ekman på	100:	—
d. 26 sept. för 1 häst Johan Holm af Sörmel.....	100:	—
d. 26 sept. för 1 hest Jonas Pjll af Sörmel.....	100:	—
d. 8 octob. Ture Gulbrand lånt.....	80:	—
	<u>1333:</u>	12

NB dhe 169 d. Bergen ehr 100 d. af Hipens och 69 iag lånt.

Dito sänt Ryttmester Hägerflycht till H:r Cammerer Psjlander medh Adelsfanans foragierekning i Saxen som sigh ståt på 80,921: R:d. corant $10\frac{4}{5}$ kgr. som cammereraren medh des original attestata emotogh. Ballansen war 1,708 R:d. 18 och dhett i 2:ne exemplar och 1 breff till cammereraren.

Dito kom Major Printz hem från Öfwerst Rosenstierna som der emotagit commenderingz reglementet och dhe nya handgrepstempo.

Dito kom Leutnant Thalheim som warit och utdelt foragiequarteren till regementen och underskreff listan på byana för Adelsfanan.

Dito emotogh Ryttmester Fik min pålska bläschjmmell som collrade och bytte bort åth migh medh Capiten Falkenhagen *) för en grå wallak 4 åhr i 5:te och gaf 12 Rix:d à 6 timf stykett som iagh åth Ficken leffwereradhe åhr 27 d. Silf:r M:t.

Michaeljdagh regnadhe hela dagen.

29 söndagen kom Ryttmester Hägerflycht hem medh Cammerer Psjlanders attest uppå foragieräkningen och alligata attesterat.

Dito emotog Ryttmester Fik min Rehår att förbyta.

30 måndagen inlade iagh foragierekningen till cassa och artolleriehästräkningen och slöte sigh rekningarna sålunda för dhen opbördh som iagh medh adelsfahnan i Saxen hafft haffwer, nembl:

*) Herman Falkenhagen vid G. A. Taubes dragonreg. Han tycks ha gjort ett dåligt hästbyte med Hummerhielm; Fick — se anteckningen nedan — var tydligen en mindre samvetsöm hästhandlare.

	Rix:d corant Keisergräs
Cassa och contributionsrekningen.....	272,490: 9 —
Artollerie hästepenningar.....	3,655: 14 —
Foragiepenningar.....	80,921: 10 $\frac{4}{5}$
	<u>357,067: 3 —</u>

Dito afsändt medh ordenancen corp: Holm af Sörmelandz compagniet till General major Lagercrona hela marchens dageraporter och wekeförslagen.

Dito hitsände Ryttn. Fjk en brun wallak. iagh sände honom igen dhen bruna lahma Ficken[!] som iagh af honom handladhe i Monsnikj.

Dito tillskar tyska frun aff den dräll som Bergen i Posen köpte d. 28 1 duk och 18 sarveter och 12 sarvetr af damasduk.

1707 October.

1 tisdagen, af Fraunstadz köpman 10 k:r ungerst wjn à 8 timf kannan åhr 16 R:d corant; fik 13 R:d Albertj.

Dito hemsändt till Öfwerstl. Isendorf een hans skytzhäst som han redh kull sigh på, enär han maroderat 2 kalkoner här på fältet och Leut. Pilmejer jagade effter skytten som undslap till foth *).

Dito lät iagh giöra lådor i min wjnwagn och lät skiära af bräder och lät tällia op werke till en ny korgh och nya hiull.

Dito resepas till Christian Bartoldj i Fraunstad.

Dito breff medh pålackens Antonjs drängh Magnuskj till Albrecht Maximilian Hosius till Magnusevitse effter mit bruna stodh som dher dhen 17 Junj 1706 **) nedsattes och

*) Det synnerligen dunkelt berättade förloppet tycks ha varit det, att öfverstelöjtnant Johan Kristofer v. Issendorff under förföljandet af en maroderande kalkonskytt ridit omkull och att löjtnant Pihlmejer förgäfves efterjagade skytten.

**) Hummerhielm stod då vid Rehnskölds här och R. hade utgifvit order, att alla skulle vara beredda till marschens fortsättande.

BRIBOTEK. GÖ

sändes Hosius sin revers medh drängen på samma stodh, som wahr aff Magnusvitse d. 17 Junj 1706. drängen fik 7 siostak.

Dito lånt Major Printz min exercitiebok [om] linie-swängningar och opslutningana.

2 onsdagen Dito begyntes att arbetas på nya hiull till wjnwagnen och täldes op wjrke.

Dito sänt Commiss: Löfgren till Posen att tinga uth huder och skjñ effter marketenten har ej wela gifwa mehr än 3 timf för oxhuden och 1 siostak f. 1 fårskin.

Dito sänt Pilmejer till Posen att kiöpa något för migh och kiöpte han der effterskreffne

14 stycken twål wogh 21 m:k à 20 grås m:k..... 11: timf
3 långa stänger swenskt jern, skulle wäga 133 m:k
och betaltes à 7 grås marken wahr 25: >

Dito uthkom en glassmestare från Posen som lagadhe alla fönstren i Kostosutj, som iagh betalte medh 4 R:d Albertj.

NB. dhe 3 stänger jern woge på besmanet dhett swenska crönta intet mehr än 117 mk. War i Swerige 6 lispundh och dher kiöpes för 1: 16 ör. kopp: lisspundet ähr 9: d:r och här kostar dett 28 d. 4 ähr i profit..... 19: 4
28: 4

NB dhen 1 october tisdagen bleff Patkull, *) lefwandes rååbråkat, halshuggen medh yxa och satt på 5 stegel, 2 mjll från Slupce widh Öfwerst Hielms regemente.

Dito wahr Öfwerstleut. Marderfelt **) till midagz m:d.

Dito hemkom Antonis drängh från MagnusWicze medh mit bruna stodh som der ståt 1 ähr.

*) Johan Reinhold Patkul.

Nils Hjelm, som hade honom under bevakning, var öfwerste vid ett dragonregemente, förut kalladt Stenbocks.

**) Förmodligen August Filip, en broder till generalen.

3 torsdagen

Dito flötte Commissariatet till Tezek.

Dito breff af Commissariatet om Septemb. månadz förslagh per debet och credit.

Dito ett breff af Arved Hägerflyckt till Johan Hägerflycht men intet till migh.

Dito kom Ryttn. Fik medh 2 stora ston och 1 pahr sehlar som han sadhe sigh gifwit 86 R:d före corant i Niederlausitz, dhem han lemnadhe här qwar och fjk Heidmans fohla medh sigh hem och will haa 1 annan häst än till och peng. tjll *)

Dito kommo nunnorna från Szrims Kloster som iagh medh wjn tracterade; dhe gåfwo migh 1 liten tyghpungh på samet medh blommor.

4 fredagen, Dito kom Commissarien Tuning; iagh lät hempta honom medh min wagn och lätt göra 3 nya fönster i hans bonnestufwa; han och Commiss: Wulf åthe middagh hoss mig.

Dito wahr Öfwerst Görtz hoss migh.

Dito höls examen öfwer Ryttnmester Tvillingz drängh en Ermelänningh, catolisk, som hafft tidhelagh medh 1 stoo.

5: lördagen, Dito dömdes Tvillingens drängh medh stod[et] att halshuggas och brännas.

Dito reste glasmestaren i Posen bårt som här lagatt alla fönstren och fik af migh 24 timf.

6: söndagen, regnadhe hela dagen.

Dito opsatte Löfgren 1 förslagh på huru mycket pro-viant för Sept. månadt skulle tillgå som wahr heelt orätt reknat.

7 måndagen köpte aff juden i Posen 23 $\frac{1}{2}$ al. grofft damaskdräll till dukar 3 $\frac{1}{2}$ al. bredt för 11 R:d eller 66 timf. och för 7 buntar sömträ 6 timf.

*) Anteckningens ordalag synes här antyda ett visst misstroende till ryttnmästarens hästhandlareheder.

Dito köpt 1 skåk hamplerfft skulle hålla 60 al. för 11 R:d eller 66 timf.

2 stycke damasksarvetdräll som hålt 18 $\frac{1}{2}$ al. hwartt stycke för 48 timf begge ihop.

Dito juden medhgifwit[s] 1 Rixd. till kårkar. Han låfwadhe att skaffa elgzhudar till nästkommande onsdagh 8 dagar tjll och blått klåde 6 stycken och blått boj och låfwadhe sända uth 1 s~~z~~ lim medh bonden.

Dito kom Öfwerst Müller *) och redh till hans Maj:tt.

8 tisdagen tillskars af dhett damasket som i gåår köptes nembl.

af dhe 23 $\frac{1}{2}$ al. bleff damaskdukar stora 3 styk.

af dhe begge damasksarvetdräll blef sarve[ter] 24 stycken. af dhett damasket som dhe 3 dukar skars af bleff och så sarveter..... 27 stycken.

Dito sände iagh dhett hampelerfftett som iagh i gåår köpte till Szrim till sjorter åth migh och dhett måltes och holt 57 $\frac{1}{2}$ al. och dhe 3 al. som d. 26 sept. öfwer bleff sändes och medh så att der af lærer blifwa menar iagh 10 siorter.

Dito lånt Ture Gulbrandh af dhe inkombne tobakz-peng. för staben som corp. Pjll emotagit 80 d. Silf. M:t wahr i timf 213: och 1 siosta.

Dito hadhe julmakaren 2 framjull färdiga tjll min wjnwagn.

9 onsdagen lyktade hiulmakaren begge bakjulen färdiga till min wjnwagn. iagh gaff 6 timf.

Dito låp ryttaren Lund af Öfwerstleut. compagnie och tråsträngen — — — som stuljt peng. från sin cammerat, hwardera 5 gånger gatulop igiönom 300 man.

Dito redh iagh till H. Öfwerst Görtz och helsade på Feltmarskalken grefve Rehnschiöld som nu der wahr och munstrade 3:die gången. iagh åth dher middagh.

*) Wilhelm Burchard Müller v. d. Lühnen.

Dito kom lieut. Schultz af fortification och wiste migh Öfwerst. Gyllenkrokz breff att han wahr beordrat att skaffa desse 3 regementer nöjachtiga subcistance byar och att han skulle resa till Posen och öfwerläggia medh Commiss: Lind om Parochierna så för Posniska gvarnison som för recreuterna som ankomma så och för desse regementer.

10 torsdagen

breff medh Lieut. Pilmejer till general Major Krasso om Parokiernas dellningh medh Commiss: Lind.

Dito lånt min wärdh min wagn till Posen.

Dito breff aff Lieut. Thalheim om qvarter och byarnas dehlningh.

Dito breff af mester Magnus Bötiker om Ryttmester Siönströms wexel.

Dito breff af min k. hustru af Malmö dhen 4 September om hennes öfwerresa.

Dito breff af Öfwerst Schultz från Stralsund af dhen 25 Septemb.

Dito breff af Borgmester Beskz änkia i Nyckiöping af Stock[holm] d. 11 Augustj. om en fordran af 700 d. kopp: m:t och om min gullkläcka.

Dito breff af General Major Lagercrona af dhen 10 october, att 68 man recreuter till adelsfahnan ähro ankomne till Posen och att iagh dhem låter emotaga.

Recreuterna wohro effterskreffne *)

till lifcom: ryttare tråsdrengiar

Westgiöte comp: ryttare tråsdrengiar

Skånska compag: ryttare

Östgiöte och smålandz ryttare

Sörmelandz comp: ryttare

Dito breff af Kong Stanislaus medh H:r Haas, han äth här middagh.

*) Siffrorna hafva ej, såsom afsedt, blifvit tillskrifna.

Dito Pillmejer köppt j Posen 48 m:k svensk jern
 à 7 grås..... 9 timf 1 siosta
 på handen för 1 swart hudh 6 timf
 skall haa till 8 timf
 6 små glas för..... 2: 2 Siost.
 12 timf

på svenska crönta bessmanet wogh jernet 42 m:k

Dito breff af corp: Kielman i Posen att ryttaren af
 lifcompagniet som dher varit qwarlemnatt siuk, att han wahr
 aff en annan adelsryttare af öfwerstleut. compag: stuken i
 halsen medh en knif. Ryttaren som stuken ähr heter Malm
 och den honom stukjt heter — —

11 fredagen sändt Lieut. Stiernstedt och 1 corp. till
 Posen medh 12 wagner att hitthempta Adelsfanans recreu-
 terna som från Stetin komne ähro som och uthaga uhr
 Posen alla Adelsfanans ryttare som siuke dher inlades enär
 wj ginge åth Saxen.

Dito breff till kong Stanislaus, swar på hans breff

Dito komme Fraunstadz köpemann igen från Fraun-
 stad med wjn och köpmanswaror

Dito twettedes mina nya ljnkläder. Dugar, sarveter
 och siortor som nysömmade wohro.

12 lördagen.

Dito breff till min hustru och hemsändt 17 sedlar aff
 officererna på 1,333 d. 12 ör. S. M. att låna till Furbom,
 och Furboms breff till migh dherj han begiär 4,000 d.
 kopp. M.

Dito hemsändt borgm[ästare] Besks änkias breff och
 copian som lågh dherj aff min sedell på 700 d. kopp. d.
 16 Martj 1685 uthgif:n och att hon samme Dato fåt 900 d.
 aff handelsman Houber, och att hon har min gullkläcka
 medh rubiner besatt [i pant]

Dito 1 breff till Regementzskriff. Bergers breff att han

inskaffar af officererna dhe 1,333 d. S.M:t och att han infor
drar mina räntor, och fältschiärarens räntor.

Dito 1 breff af migh till bror Arve.

Dito dher i ett breff af bror Johan Hägerf[lycht] till
bror Arve och hans hustru.

Dito ett breff tjll Secreter Bång att han fort skaffar
mina breff och att dherj war wexlar.

Dito redh Bergen till Högqvarteret medh breffwen
och hadhe 60 ducater medh sigh till Bången för sitt, Sve-
dens och Appelmans *) adelsbreff.

Dito afsändt alla raporterna och wekeförslagen till dato

13 söndagen, Dito köpt af Commissarien Brantlicht	
1 heell ny rustwagn medh 4 bruna hestar före medh selar	
och alt för 73 ducater i gull ähr.....	1,022 timf
och tjll drängen gaff iagh	—: 6 timf
	<hr/>
	1,028 timf

Dito opsatte Commiss: Tuningh septemb. månadz
proviantförslagh.

Dito hemkom från nunklostret j Szrim dhe 10 siorter
som dhe åth migh sömmatt.

Dito lät iagh slå hästsko under dhett bruna stot som
kom från Magnuswise, [d. 1 okt.]

Dito inladhe iagh alla linkläderna och sågh öfwer fruns
jventarium

Dito fik iagh 1 tunna tiära af Ryttm. Hägerflyckt som
iagh deraf låta tiära min nya kiökwagns hiull medh

14 måndagen öfwersände iagh sept. månadz förslagh

*) Hans Sveden-Svedenhielm.

Jonas Appelman-Appelhielm. Död som fånge i Tumén. Hvad
den tredje, ryttmästaren Berg l. Bergen — man kan ej fullt lita på
Hummerhielms skrifning — angår, så passa förhållandena ej riktigt in på
någon af de hos Schlegel-Klingspor under den alfabetiska namnför-
teckningen uppförde. En del af dessa Bergar adlades, enl. uppgift l.
c., först 1719.

BIBLIOTEK. G.

till Cammereraren Psjlander medh corp. — — och 1 breff till Cammererarn.

Dito breff af Generalmajor Lagercrona [om]

1) Vnderofficerernas rang wjd hela armeen.

2) Projectt huru provianten bör införas i dageliga raporterna

3) Forordningh angående myntesorterna.

Dito sändt Leutn. Pilmejer till Posen att köpa

	timf siostak
1. refjern af blek för	—: 2
23 1/2 al. damaskdräll för	56: —
1 stångh jern wogh 42 m:k à 6 g.....	7: 1
400 selspik för	2: 2
	66: 2
	Transp. 66: 2
20 byxhaka.....	—: 2 1/2
	67: 1 1/2

Dito kom Lieut. Schultz medh effterskreffne assignationer för regementerna på Rökar:

Öfwerst Görtz på..... 428 Rökar

Öfwerst Taub på..... 152 Rökar

Adelsfanan på..... 136 Rökar

hwilka assignationer iagh gienast bortsände.

Dito kom Ryttm. Bergstedt medh alla 5 adelsbreffwen *) ifrån Secreter Bånge och wahr och dher i tillbaksände dhe 60 ducater som Ryttmestrana honom medh Bergen sände och derom ett breff till migh

15 tisdagen sänt Pistolschiöldh och Pilmejer till Swertzens och dhe 136 Rökar som regimentet anslagna bleffwo igår.

Dito kom Major Strömfelt hit och åth här middagh

*) Nu ha de vuxit till 5 från 3.

Schlegel-Klingspor upptaga äfven en Gustaf Bergstedt, adlad under samma namn 1707, regementsqvartermästare. Se und. 22 Juni.

Dito kom Fältmarskalk gref Rehnschiöld hit och Galen och åkte gienast bort.

Dito breff ifrån min k. hustru aff Hakarp dhen 17 septemb:

Dito breff af H. Öfwerst Sparfelt *) om des adels mondering.

Dito redh iagh medh Fältmarskalken till Szroda.

Dito lyktade hofslagarna beslå min kiökwagn, iagh gaff dem hwar 1 Rixd. åth Christofer och Bödker

16 onsdagen kom hans Maj:tt till migh kläckan $\frac{1}{2}$ 2 rät som iagh steg från bolet och ätit middagh. hans Maj:tt hadhe med sigh General Major Creutz Öfwerst Håll **), Öfwerstl. Wrangel, Generaladjutant Rosenstierna och Gen: Adj: Kanfer, och Drabanterna — — och Posseen, Sparren och lifknekten.

hans Maj:tt wahr så nådigh och åth litet här och dhe andra. Jagh lät dhem alla få hästar och folgde till Vin[na]gura dher här Öfwerst Gustaf Horn står, och redh sedhan hem om affton.

17 torsdagen Dito kom H. Öfwerst Gyllenkrokz sedhell och assignation att iagh måste affstå alla foragiebyana till H. Öfwerst Örnstedts ***) regemente

Dito tillskars 51 st: sarveter och 1 handklåde af dhet damaskdrälstycke som Pilmeijer dhen 14 i Posen köpte och wahr 23 $\frac{1}{2}$ al.

18 fredagen wahr Corp: Duwalten †) ännu qwar.

Dito lyktade pistolmakarn uthsmida 6 lådebeslagh till kiökwagnen

Dito hemtog Ryttmester Fick min stora wita polak att

*) Anders Sparrfelt, sen. landshöding.

**) Carl Gustaf Hård. Gabriel Kanefehr. För drabanterna är lämnadt en lucka. Possen och Sparren kunna ju vara öfverstarna vid Gardet och Westmanlänningarna.

***) Carl Gustaf Örnstedt, öfv. vid S. Skånska kavalleriet.

†) Drabantkorporalen frih. Axel Duwall.

byta bortt, den iagh köpte af Raden, som och den blinna [hästen] Krusbiörn

19 lördagen fjk iagh en pålsk drängh af adelsman i Kostzutj heeter Paul och ähr födder i byn. iagh gaf honom 1 R:d på handen och lät nu giöra honom blå räck, blå west, skjnbxor.

20 söndagen breff till Gen: Major Lagercrona och ditsändt Corp: Hejdman och 1 ryttare och 1 cronkusk medh en cronwagn att hempta salt till regementet.

Dito Wahr iagh wjdh Major Princenstierna[s] compagnie i predikan och sedhan lät iagh majorens och Sörmelandz compagnietz recreuter igiönom ropas och bleff af fältschiären wisiterade och inskreffne

Dito kom Lieut. Schultz igen ifrån höghqvarteret och sadhe att Buchvaldz dragoner finge beholla Schvertsens stadh och gaffz några byar till Adelsfanan under Conarsewo.

21 måndagen, Dito lät iagh giöra 1 linklädzlåda.

Dito uthsändt salgvard tjll dhe nya anslagne Rökar

Dito breff af Öfwerst Gyllenkrok till H. Öfwerst Örnstedt att han affstår till adelsfanan dhe Parochier, som han dhen 15 fåt.

22 tisdagen wahr catolikernas 1 Novemb: eller alla helgons dagh.

Dito breff af Kong Stanislaus, recom: för prästerna i Lubin.

Dito finge Ryttmestrana Hägerflyckt och Appelhielm *) dhen rustwagnen som iagh aff Commiss: Brantlicht köpte dhen 13 october som och selana, för 228 timf: wagn, hästar och selar kostade mig 1,028 timf, der aff för hestana 40 Rixd. corant stykett, ähr 800 timf komer altså wagn och selar att kosta 228 timf ähr 1,028.

Dito kom Fraunstadzborgaren — — från Fraunstad medh wjn.

*) Se und. d. 12 okt.

Dito bleff min linklädzlåda färdigh medh beslagh och alt.

Dito till majorens compagnie uthdelt till

N. 1 brun häst wallak
 N. 1 brunt stod
 N. 1 brun häst wall.
 N: 1 brunt stodh

Dito breff af kong Stanislaus recom: för Lubins kloster, som iagh gienast beswaradhe.

d. 22 tisdagen Pilmejer bestält i Posen:

kiöptt 45 m:k jern för 7 timf.
 tjll målaren 6:

på handen på 2 garnatör tjll 2:ne wester, en af silf:r och en af gull slöfer medh knappar tjll 16 pahr till hwar vest, samt snören och toffsar, han har begärt 14 Rix. à 6 timf för hwardera garnatöret på hand 30 timf.

d. 23 onsdagen af Fraunstadzborgaren Christian Erenfrid Bartoldj kiöpt effterskreffne

	timf.
1 styke blå kiernduk holt 34 al. à 4 timf al....	136: —
1 styke dito blåt kläde holt 34 $\frac{3}{4}$ al. à 4 timf al. 139: —	139: —
klädett wahr mätt med pålsk al. och wahr 9 $\frac{1}{2}$	
qwarter bred och wahr okrymptat.	
28 al. blåt boj 2 al. bredt à 1 timf.....	28: —
24 al. smalt blåt boj à 2 siostak.....	16: —
10 dusin stora messingzknappar à 1 timf.....	10: —
9 dusin små knappar à 1 $\frac{1}{2}$ siostak.....	4: 18 gr.
noch på klädett tillgifwit.....	6: —
	339: 18

Dito kiöpt af honom 1 antall wjn, skulle

hålla 26 kannor Vngerst wjn	280: —
1 pahr wita stöflestrumpor	4: —
	623: 18
	E 1

Dito skreff Ryttn. Hägerflycht ett breff till kylferskiäraren M. Gotfrid Wolfgang Leisner till Bresloo och badh att han wille komma hit medh elgzhudar och giehängh. breffwett sändes medh hans Bresloiska pojke.

24 torsdagen fik dhen pålska drängen Päll jfrån Kostzutj nya swenska kläder ifrån hand och till fot.

Dito åkte iagh till Östgiöte compagniet och inskreff dhe nya recreuterna, och sedhan till skånska compagniet och inskreff recreuterna; iagh åth intet heela dagen.

Dito har Ryttn. Fick borttbytt min wita tartare och fått 1 brun klippare igen och gifwit 1 ducat emillan

Dito hemkom 1 swartt passerlärshudh från Posen till täcke till min kiökzwagn; kostade 14 timf

Dito komme 2 målarepojkar, som ströke om min kiökswagnskorgh blå.

25 fredagen hitkom från Szrim juden Marcus Moses och handlade till sikh alla lamb och fårskin och medh stort prut slötz medh honom att gifwa 10 siostak för 11 skin, och 3 timf för hwar nöthudh.

Dito kom Lieut. Schultz och leffwereradhe till regimentet 137 Rök widh Gretz 6 mill härifrån

Dito begynte iagh att låta slå hästskor till mina hästar.

Dito redh iagh till öfwerstl. compagnie och inskreff dhe ny ankomne recreuterna.

Dito Leut. Pilmejer handlat i Posen 2 slagh litser till 2 mine vester 18 pahr till hwar west med snören och tåfsar 1 af silff. och 1 af gull för 8 Rixd. eller 48 timf för hwar-

	timf.
dera ähr för begge 96 timf för 30 och en [?].	66: —
12 al. lerefft till 2 siorter	5: —
1 stångh jern à 45 m:k à 6 1/2 polsk grås m:k...	9: 1
1 bleklykta uthan horn och glas	2: —
	<hr/>
	82: 1

	timf.
9 par kalskin à 4 timf.....	82: 1
11 pahr fårskin à	36: —
1 giemen hat	31: —
1 giemen hat	3: 1
åth kopparslagaren på handen för en kopparask i mina cantiner	6: —
	<hr/> 158: 2

d. 26 lördagen kom breff från Gen: Major Lagerc[rona] att inga peng[ar] skulle mehr aff dhe anslagne Rökar optagas.

Dito Kongl. Maj:tz resolution för Tvillingens drängh att han skall halshuggas och brännas, som hafft tjdelaigh medh ett stoo.

Dito Pilmejer låtjt köpa i Posen

	timf. siostak
1 tenkanna för — kannan wog 8 1/2 m:k —	20: —
1 tenfat för — wogh 4 1/2 m:k —	8: —
1000 tenlikor till mina wjnlådor.....	3: 1
	<hr/> 31: 1

27 söndagen

Dito breff till min hustru att wj än stå hää och der i breff af Gustaf Hägerflycht till min hustru och 1 breff af Ture Gulbrandh till hans hustru.

1 breff till Secreter Bänge att han skaffar mitt breff fort medh posten.

Dito 2:ne Memorial till hans Maj:tt om dhe ankombne recreuterna och dherom breff till KrigsrådH Holmström af dhen 26 octob.

1 breff till Cederhielm om Trätzig.

1 breff till Gen: Major Lagercrona och medh ordenancen till honom sändt 2 dragoner aff Görtz regemente, som legatt på execution och [som] ingen gifwit ordre enär regementet opbröt. Dhe legatt i Smigel 8 mill härifrån.

Dito lät iagh hempta skarprättaren från Posen som

skulle afrätta Tvillingens dräng, som haft tidhelagh medh ett stodh.

Dito lätt iagh sömma nya kläder åth mina drängiar som fins hoss hwar drängz rekningh anteknatt

d. 28 måndagen Simone Jude dagh. Dito redh iagh till Govarsewo och infördhe dhe nyss uthkomne tråsträngar och lop compagniet igiönom.

d. 29 tisdagen, Dito regnade hela dagen och skiedde nu execution på Ryttn. Tvillingz dräng, som halshögz och han med stodet brändes. Skarprättaren fik 18 Rd. eller 108 timf af Commiss: Löfgrens cassa.

Dito kom Lieut. Schultz bror af Fortification som och ähr lieut. Han kom från Sverige medh 7 man recreuter till regementet Adelsfanan — ryttare och — tråsdrengar och ett breff af H. Landzhöfddingh Clärk *) och rekningh aff H. Landzhöfddingh Clärk aff Stock[holt] d. 26 Aug: 1707 på 959 d. 16 ör koppm:t som han för monderingzsorter har låtit i Banco insättia på min hustrus rekningh.

Dito ochså aff Leut. Schultz en uthsändh recreuter ringzrulla aff H. Landzhöfddingh Hoghusen **) och Regimentzskrifwarn Bergen underskrifwen af Stokholm d. 2 April 2 och 3 Maj 1707 och 22 Augustj 1707.

Dito lieut. Pilmejer köpt i Posen

	timf. siostak.
12 al. grofft blaggarn à 8 grås al.	2: 2
8 styken lerefft à 12 al. för 5 timf styket.....	40: —
1 spegel medh låda.....	12: 1
1 stångh jern 48 m:k för.....	9: 2
för ållia åth målrarna	4: —
tingatt 12 al. gråt kläde à 10 1/2 timf alnen, ähr 126	
timf derpå betalt	28: —
	96: 2

*) Frih. Hans Clerck, landshöfding i Södermanland 1693, sen. K. råd och president.

**) Frih. Johan Hoghusen, landshöfding i Upland 1695.

rester 98 timf.

Pilmejer hadhe medh sigh 111 timf
och 18 grås, deraf uthgifwjt 96: 2 siosta[k]

Cont: 15: 2

111: —

30: onsdagen Dito opsattes min kiökwagn medh nya hiull, ny korg blå anstruken och nytt läck medh tunna bräder och läder öfwerdragen, och strökes nu låderna om.

Dito kom Lieut. Hassel af H:r Öfwerst. Carl Horns *) regemente medh 6 stycken monderingzkistor till Adelsfahnan som fördes på 2 pomerska wagnar och 4 hästar för hwar wagn, der wahr 4 pomerska bönder wjdh. iagh lätt gifwa bönderne matt och dricka och foragie för hästana.

Dito hemkom ordenancen medh effterföll. breff.

1 från Gen: Major Lagercrona, wahr kongl. Maj:tz ordre att dhe officerare som wohre wjd regimentet i arest att dhe skulle under en skarp arest föres tjll Posen **) och 1 breff till General Major Crasso af General Major Lagercrona, och att qvittens skulle tagas j Posen på arestanten.

1 breff af Cammereraren Psilander om den rest som

*) Det fanns två öfverstar med dessa namn: Carl Gustaf H. af Rantzien och Carl Gabriel H. af Åminne. Båda voro öfverstar vid tyska regementen, den sistnämnde vid ett infanterireg., den förre vid ett kavalleriregemente.

**) Hummerhielm hade haft mera anledning att anteckna något om orsakerna till denna stränghet än alla de detaljer han antecknat om sin köksvagn.

Sås. af en följ. anteckning framgår, var det ryttmästarna Braunjohan och Schönström som åsyftades. Den förre fördes bort med handklofve. Ättartaflorna ha den korta och delvis oriktiga uppgiften, att han dog 1706 i Polen. Men hans död var kanske ej långt borta.

Hvad Schönström angår, som tydligen var den mindre skyldige, (hans värsta fel var kanske, att han, som Ennes säger, var en mycket lärd man), så återkom han till sitt regemente och afsatt senare sina vissa år i Solikamski.

officererna wöhre skyldiga bleffne på deras opbördet af contributions medlen i Saxen.

1 breff af Cammereraren till migh och der j ett breff till Comiss: Lampa.

1 Paqvett af Leipsig, covertet till migh och deri 2:ne breff till Leut. Pilmejer som iagh gaff 5 siostak i postpeng. före. Covertet wahr allenast tjll migh.

1 breff af Secreter Bänge och dheri ett breff till Major Falkenberg.

Dito sänt effter Major Printz om natten kläckan 10 och gaff honom ordre om Ryttmester Brunjan och Ryttm. Sionström att dhe skola föras tjll Posen j arest.

Dito breff tjll Generalmajor Crassou och copia af Generalmajor Lagercronas breff om Brunjans borttförande till Posen och deri begjärte iagh qvittens.

31 torsdagen, Dito afsändes Ryttm. Brunjan medh en escort aff 50 hästar som Ryttm. Tvilling och Lieut. Pilmejer medh Cornet Lejonflykt [och] 3 corporaler com-menderade och Brunjan medh een hand sluten j hand-klöfwer.

Dito har Ryttm. Fjck borttsålt dhen blinna hästen åth Fraunstadzborgaren, som [j: hästen] kallas Crusbjörn, och fik derföre 1 stycke blått klädhe, hålt 23 1/2 alnar å 7 siostak alnen, som kan duga till täcken på bolen [j: borden]. ähr — —

Dito kom dhen unga Strömfelten medh Hegerflycht hit.

d. 31 torsdagen kom Cornet: Ambjörn Mollin af H. Öfwerst Gustaf Horns *) regemente medh en pomersk bondhe som hitfördhe 1 monderingzkista från Stetin adelsfanan tillhörige och några lösa monderingzsorter som wahr:

*) Gustaf Horn af Marienburg var öfverste för N. Skånska kavalleriet.

Ambjörn Molin satt sedan en tid i Tobolsk.

skall wahra med- taget från Stetin af Leut. Vide- mejer af Gen. Major Crassous.	{	1 tråssell medh selar
		1 telkiettell medh grepe,
		1 harnisk till lifcomp: N:o 34 Petter Malm.
		1 pahr tråsträngzstöflar
		1 bessell medh stänger
		1 stegbyell och 1 steglär enkelt
		1 blå kläsråk medh messingzknapp

som iagh alt qvitterade Corneten Mollin.

1707 Novemb.

1 fredagen antogz pålacken Christofer Simon som sin
—[?] i Kostsutj skaffatt; fjk 6 timf på handhen,

Dito hemkom Ryttn. Tvilling medh dhen escort som
fört BrunJan i arest till Posen och hadhe breff och qvittens
af Gen: Major Crassou, dhe har måst lemna handklöfwen-
qwar och nyckelen der till, som [o: handklofwen] BrunJan
hafft på sigh.

Dito hadhe Pilmejer hem medh sigh 12 al. gråt kläde
som han kiöpt för 10 $\frac{1}{2}$ timf al:n ähr 126 timf
dherpå wahr för betalt d. 29 octob. 28 timf rest betaltes
nu medh contant 98 ähr 126 timf.

Dito hemkom 2 kopparask:r förtenta medh låk till 1 pahr
cantiner kostade begge ihop 24 timf.

Dito till Pilmejer, 30 timf.

Dito inladhes alla linkläderna i lindklässkistan.

Dito uthdelte iagh dhe ankombne munderingsorter
som medh Leut. Hassel och medh Cornet Mollin hitkommo.

2 lördagen Dito kiöpt 6 garnitz franst wjn och
2 $\frac{1}{2}$ halstop bleff 19 buttellier för 5 timf kannan, wahr
33 timf.

Dito togh Commissarien Wulf afskiedh och reste till
cammereraren.

Pillmejer kiöpt i Posen:

$\frac{1}{2}$ rjss eller 10 böker papper för.....	5 timf 18 grås
1 stångh jern wäger 45 m:k.....	9 timf —
1 tenfat wäger 4 $\frac{3}{4}$ m:k.....	9 * 12 gr.

BIBLIOTEK

och derföre och lagat 2 g. fatt,

7 små wjnglas för.....	2	»	24 gr.
	26	»	18

Dito breff aff Gen. Maj. Lagercrona att om måndagh måren opbryta medh regementet och marchiera som och dheri Öfwerst Gyllencrocz march ruth. breffwett kom klåckan 6 om affton medh Öfwerstl. Cron; Öfwerst Taubs ordin[ans] fördt den hjt.

3. söndagen, Dito kom Ryttn. Tvilling och hadhe 240 timf och 64 Saxiska endrittelsstycke tobakz Bem. peng. ähr ihop 69 R:d corant och 8 godha gros, som han wjlle leffwerera till Commiss: Löfgren. Men han wahr migh owitlerligen bortrest i går redhan, att iagh måste låta corp: Pjll emotaga samma peng.

Dito hemkom Regimentzqwarterm. Pistolschiöldh från Gretz eller Njadz och hadhe allenast medh sigh 1230 timf tobakzbemar.

Dito till måhlaregåssana, som anstrukit kiökwagnen och 8 styken låder nie skillingar 18 timf och för har dhe fåt af Pilen 10 timf.

Dito togh Commiss: Tuning och Olson afskiedh.

Dito lät iagh inpacka mina saker i mina wagnar att alt wahr marchfärdigdt.

4 måndagen kommo dhe andra compagnien och sedhan wj hållit böön marcherade iagh medh regementet först till

Kromolice.....	1/2	mill Tresck: sörmeland
Krzerowo.....	1/2	» Wisersewitsa: öfwerstl. major.
Poklatskj.....	1/2	» Gowatsewo: lifcomp.
Czerlenino	1/2	» Klysowo: skånska
till Schekirkj.....	1/2	» Staben och östgiöta Corp.
	2 1/2	

d. 5 tisdagen breff till GeneralMajor Krasso och Comissar Lind recom: för Koszutj och dhe andra ståndh

quartern. och dit sänt 24 timf at igenlösa mina cantiner medh.

Dito marcierade regementet Kosticin stad förbj
 Tarnowo stadh förbi wahr..... 1 mjll
 Powiedsisko stadh öfwer skogen 1 mill
 Pomarsanj..... 1/2 mill staben och 1
 corp.

Gwiasdowo, lifcompag: 2 corp:
 Logiefnikj, öfwerstleut.
 Kritzlitz, majorens
 Padasewo och Sratsina, skånska
 Guraledna, östgiöte comp. sörmelandz.

Dito kom Pilen och leffwererade i cassan 36 timf af Szrim juden Marcus Moses för huderna och skinnen och af Kostsutj adelsman, för dhe 235 fårskin der lemnades 233 timf wahr 13 ducater och 87 timf 1 siostak, gör ihop 269 timf och 1 siostak:

6 onsdagen stodh regementet stjlla. Dito kom fotzdiup snö; wahr den första snö, som i åhr fallit.

Dito Pilen sålt till en pålak hudar små 13 à 3 t. 39 à timf åhr och lambskin och fårskin 134 à 1 siost. åhr ihop 83 timf och 2 siostak.

I Koszutj lemnades qwar 19 tunnor dricka, 4 3/4 tunn[or] malt, och 1 halt stodh och 1 tunna skrot, och 7 tunnor dricka, som dhe lånt, som alt skall sändas effter.

I Koszutj gafz för det halta stodh 1 swart fähle.

Dito uthtogh Lind 22 skjn till 11 par bröstlappar.

Dito blaggarn till 8 pahr bröstlappar à 7 quarter tjll hwar.

Dito bloner till bröstlappana 13 m:k.

Dito kiöpt 10 al. små blars blaggarn tjll siorter för 4 timf.

Dito ett polskt breff till fru Anna Zasadska och till Wojf[e]wo[d]en Zasadskj.

Dito breff af General Major Crassou och Comissarien Lind. angående Koszutj.

BIOTEK

Dito breff till Öfwerstleut. Raden om Kostosutj.

Dito opskreff iagh Öfwerst Gyllenkrocz assignation på stånd och subsistanc qwarteer i Bidgost district och Nakelska district.

Bidgostska district

- Paroch: Zisowo öfwerstl. ståndh
- Tarkow lifcompagn: ståndh
- Gniwkowice östgiöte stånd
- Mamlicze..... sörmelandz ståndh
- Tupadlj östgiöte ståndh
- Rucewo: major..... staben
- Bedzitowo sörmelandz ståndh
- Dambrowka } skånska ståndh
- Palczijno }
- Kratzkowo..... majorens ståndh
- Packowo..... majorens ståndh
- Rucewko..... stabens ståndh
- Krenzolij..... staben ståndh
- Dobrogoscijce..... öfwerstl. ståndh

NB 1 stad

Przyluble Polskj. Håf: 5 bönder, fins hö och sädh, bönderne hema, 3 mill. En braf adelsman

Przylubie nova Hollandie. 12 bönder; fins hö och sädh 3 mill. besta byn tysk.

Mochel cum Jardanowo { har Görtz öfwerstl. ståndh.

Hollandj ad salec } ähr en stadh och bor krukemakare i
Fornaces } 1/4 mill från Przylubie, kan fås dricka.

Fornase cires Lesice, en mill och ähr kiärbränare, 4 gålar.

Fornaces skall wara en kiärhytta åth Bidgosta, 4 Mill.

- Parochi: 1 Rök Dombrowka 1 håf, }
- 12 huss. hö och sädh 7 mill } lif.
- Sitno ödhe 1 hus 7 }
- 3 hus { Sitno: jor, öde 7 } lifcomp.
- ihop { sitno nor, afbränd 7 }

- ähr fål[k]rik }
 och hörer } Mochel fins rågh, korn. hafra. 4 huss. skånska.
 nunnor [till] }
- skånska, Ossowice afbränd aff Muscowit[erna] och der
 ähr Smigelskj slagen, der bor en änkia. Men
 der ähr boskap och ingen sädh.
- staben Wognowo, ähr fål[k]riik en arendat: ... [mil] 7 $\frac{1}{2}$
 der fins höö, hafra, rågh och korn: 7 hus
- lifcomp: Krusino Gorne fål[k]rick; bor en adelsman 7 $\frac{1}{2}$
 fins höö, rogh, korn, hafra, ähr 6 hus.
- skånska, Gongolina For ruineret 5 huss..... 7 $\frac{1}{2}$
 och allenast litet rågh i en lada och intet foragie.
- staben. Wierzchuceno. Ett stort häf och stor by..... 8
 och fins foragie och all ting. ähr 15 huss.
- majo[rens] Jrzenietowo häf. 8 bönder fins. Foragie..... 8
 höö och sädh.
- skånska: Gongolina: Nor, hörer munkar till. ähr 8 bön-
 der; fins höö i moraset och säd i ladan 8.
- öfw.l. Parochi: Slesin. Häf. 20 bönder fins fora[gie] 7 mill
 höö och sädh ähr alt på andra sidan Netz.
- 6 hus Gorzen hörer Slesin till; ähr på denna sidan Netz:
- majorens, Strezelewo. Häf. 9 gålar. fins fora[gie] hö 7
 ähr åth Nakelsiden på and: sid. Netz.
- Nakelska District.
- 4: Rök Parochia Naklo stadh, fins forag: bor judar. 5 M.
 sörmelandz.
- 1 Rök öfwerstl. Cietrzewnica häf, 8 bönder. fins forag:,
 hö och sädh..... 5 $\frac{1}{2}$.
- $\frac{1}{2}$ Rök: sörm. Olszenska cum molend[ino] häf, 11
 hus, fins sädh; ähr uthfattigt 5 $\frac{1}{2}$.
- $\frac{1}{4}$ Rök östg. Karnowko häf: 11 hus fins foragie, höö
 och sädh 5 $\frac{1}{2}$.
- $\frac{1}{2}$ Rök östg: Chronstowo häf. 10 hus forag: hö
 och sädh 6.

$\frac{1}{2}$ Rök östg. Karnowo. hâf: 11 hus. höö i moras
och sädh i ladan..... 6.

Dito kom Öfwerst Görtz pagie och sadhe att H:r Öf-
werst Görtz wahr död bleffwen dhen 5: 9:ber kläckan
emillan 6 och 7. och att han skulle resa till Öfwerst Görtz
fru medh breff der om tjll henne och mente henne wahra
i Frankfurt eller i Berlin.

d. 7 torsdagen till Kletsco stadh $1\frac{3}{4}$ mill

Dito till Lopianno stad 1 mill

Dito till Janowicz, lifcompag: stad, $\frac{1}{2}$ mill

Dito till Schiernikj stadh, staben..... $\frac{1}{2}$ mill

Dito stodh majorens compag: i Wlossinova.

öfwerstl. comp: stodh i Dombrowo och Michelice.

skån[in]gana stodo j Brusin och Vibranowo.

östgiötana stodo j Jonsewo och Swentekowo.

Sörmelandz stodo j Ustosiewo och Usikowo.

8 fredagen till Snin, stadh..... 2 mill

Dito till Gura uthmedh Snin wjdh siön *); östgiöt:

Dito till Murdsin ochså östgiöte compag:

Dito stodh majorens i Dobrilewo och Ratsis uthmedh
siön wjd Snin.

öfwerst. leut: stodh i Jablowo och Jablowko.

lifcomp: stodh i Podgorsina och Bjallavissina.

skånska stodhe j Kodowo och Skarbjnitskj.

sörmelandz stodo j Komotowo och Glambjn.

Dito till Mlodosjn, en tysk by staben..... $\frac{1}{2}$ [mill]
Bobielewo och Januskowo.

9 lördagen stodh regementet stjlla.

Dito släptes 11 pahr dragare från Schikirkj och Nag-
rodowicze och 3 wagnar från Schefze ähr 14 wagnar till

*) Znin ligger vid en sjö, som hör till Netzes vattensystem. Utg.,
som ej kan fullklottra dagboken med noter, har måst afstå från att kon-
trollera dess lokalbeteckningar, som dessutom till stor del ej återfinnas
på vanliga kartor. Vi befinna oss alltjämt i Posen.

sammans, att nu ej mehr sius medh ähr än den som togz wjdh Pomarsarj.

10 söndagen tjll Labisjn stadh 1 mjll och så till Rucewo major 1 mill medh staben och dhe andra compagnien runt omkringh migh, som sees aff subcistanselistan och som der icke ett höstrå fans eller ett säskorn i ladorna, lät iagh föra från Rucewko 37: lass höö om affton.

11 måndagen lät iagh föra ifrån häfwett Rucewko höö 28 lass ähr ihop 65 lass höö.

Dito uthleffwereratt till Hans Ljndh 16 stycken kalfskin sämskadhe tjll 8 par skinbyxor, och han tillskar nu aff 10 al:r blått kledhe 2:ne råckar, 1 åth Jöns och 1 åth stora Johan.

12 tisdagen Leut. Pjlmejer köpt i Labisin 13 al. grofft blaggarn à 8 grås al. ähr 2 timf: 5 bem. och 2 grås han hadhe med sigh 30 timf. han har än hoss sigh 27 timf och 4 grås.

Dito skreff Ljnd på octob: månadz förslagh.

Dito kom min wärdinnas styfdatter, starostinnan från Bardzin och badh migh skrifwa Gen: Maj. Crus tjll och jntercedera för henne effter dhe ähro af Öfwerst Görtz folk ruinerade, hon låffwadhe ett litet rådiur.

13 onsdagen Dito kom Ryttn. Bergstedt igen, som farit ikringh qwartern, och nu uthdeltes foragie och subcistanceqwarter till alla compagnin.

Dito köppt 17 små wjnglas för 6 timf och 6 större glass för 4 siostak och 3 siostak stykett.

14 torsdagen Dito af Sveden 2 bruna stoen för smedewagnen i stället för dhe 2 magra pålska stoen.

Dito sändt medh corp: Jsrael Eck effterskreffne breff till Högqvarteret:

1 breff till Gen: major Lagercrona aff dhen 12 9:ber och dherutj amunitions förslagett.

Om Brun Jans arest och borttförandhe till Posen.

Om (om) Brun Jans eqvipagies förauctionerande

att officererna begynt betala till cassan dhet dhe skyldige warit. Och om dhe förlammade som få afskedh skola få bemar*).

Om huru marchen gåt hjt och om Görtz dragon[ers] ruinerande i alla byar.

Dito breff till Cam: Psjlander af dhen 12 9: ber och honom sändt 2:ne exemplar october månadt förslaggh aff proviant och peng. inkomst uthgiff och beholdningh wjdh regementet. alt aff d. 12 9: ber.

Dito ett breff till Krigz RådH Holmström aff dhen 12 Novemb: om afskiedh för dhe förlämnade rytter och om deras behmpeng.

Dito breff till Gen. aud. Lilliestierna om resolut[ion] för arestanterna. alt aff dhen 12 9: ber.

Dito breff till Secreter Bänge om Appelhielms adelsbreff, om Falkenberg, om Görtz och om nytt, alt aff dhen 12 9: ber.

Dito kom en från Kiöningzberg sade sigh wahra af furst Lobjmirskis fåk som skall wahr[a] Kong: Stanislaj Cammarherre och wille hafwa qvarter öfwer natten, hadhe 100 hästar medh sigh, och som alla husen wohro fulla aff wåhra ryttere måste han kiöra förbj.

15. fredagen sänt Cornet Söderman till Solec stadh och Przilubje Pålskj och Przilubje Nova Hollandie medh 6 man att indrifwa proviant och foragie.

Dito sänt regementzsalmakaren till Thorn att låta laga min [ljus-]stake [?] och köpa boj; fik 16 timf medh.

Dito igenkom ifrån Öfwerst Görtz Capit: en ny wagnskorgh, som dhe här af frun tagit, en ny kalles[kalesch]korgh.

16 lördagen, Dito kom starostinnan ifrån Bardzin och begjarte breff till Öfwerst Düker om 35 nött dhem ifrån-tagne; iagh skreff breff till H:r Öfwerst Düker medh trump[etare] Biörkman.

Dito kom starosten af Nakle Greff Gembiczskj**) och

*) Om Behmpenningar se Del IX s. 184.

**) Bekant från Rehnskölds journaler.

beklagade sin ruin af muskoviterna och badh om moderation på sina godz. Han hadhe breff tjll mig från Furst Wiesnioweskj från Schubjn d. $\frac{16}{20}$ 9: ber.

Dito breff af Krigz rådH Holmström om recreuteringsrullarna af adelsfanan att dhe honom gienast tillsändas.

Dito igenkom ifrån Öfwerst Görtz. Capit: — — 5 stycken hästar som han låtjt taga ifrån frun i Rucewo; fattas än 3.

Dito bleff Starost Gembiczki här om natten och iagh skreff breff medh honom till Fursten Wisnioweczki på fransöska en complement.

Dito hemkom min salmakare från Thorn och dher köpt 16 al. blåt boj, $4\frac{1}{2}$ qwarter bredt för 1 timf al. 16 timf.

dhen 17, söndagen antogh iagh en tysk pojke som tient hoss Regementzqwarterm. Pistolschöldh heter — — till cronkusk och lät gifwa honom 1 cronkusk kledningh som wahr 1 blå klädes råck medh messingzknappar, och gult boj fodher, 1 paj råk aff buldan och blåt bojsfoder. 1 pahr blå klädhes byxor, 1 skintröja, 1 pahr grå fältstrumpor.

18 måndagen breff till Cornet Söderman och ditsänt 44 timf, att kiöpa papper, sill och lax före i Thorn.

Dito emotogh Ljnd 10 fårskin till 3 tråsdrengztröjor och 16 knappar till hwar tröja.

d. 20 9: ber togh Lind till fodher, blagarn $2\frac{1}{2}$ al. till hwar tröja.

Dito emotogh han 14 kalffskin till 7 pahr tråsdrengzbyxor.

Dito emotogh han 16 al. boj till begge bakstykefodher tjll Jöns och stora Johans råckar som felades, och

Dito tjllskar han till pålackana: Olsons pålak, Staffan och Trzekz pålak Thomek till hwardera 1 råk och 1 west dertill togh han 15 al. klädhe och 26 stora knappar till hwar råck och 24 små knappar till hwar tröja, och hinte bojett allenast till 1 råk fodher och till 1 ärm. $2\frac{1}{2}$ al. blag-

garn fik han till canfas 2^{1/2} al. blaggarn d. 20 9: ber togh han till 6 par byxor till canfas.

Dito sänt till mit foragieqvarter Rucewko 16 stycken cronhästar och 3 cronckuskar att dher stå och 1 tråsd[räng].

Dito breff af Schmedeman aff d. 9 octob.

19 tisdagen kom frost och uhrwäder och stark blåst.

Dito kom trumpetaren Biörkman igen från H:r Öfwerst Düker och aff 45 nött fik starosten i Bardzin allenast igen 13: nöt.

Dito gaffz uth höö på 8 dagar.

Dito om affton hitsände starosten 24 nöt från Bardzin.

20 onsdagen Dito sändt Ryttn. Fick till Cornet Söderman till Przjubje medh mine 2 saxston som hadhe rotsen och dhem sökia att förbyta. iagh leffwereradhe honom 200 ducater att resa litet bättre nedher emot Dantzic, att kiöpa hästar. Han hadhe 2 breff medh sigh ett från Major Falk til Marienburgh och 1 til Dantzic at fortsända.

21 torsdagen breff från Cammereraren Psjlander att bryggan war färdigh öfwer Weiselen men straxt söndergången af stark jsgongh.

Dito breff från Secret. Bänge.

Dito breff från Landzhöfding Burenschiöldh om Skiegestad rusthåldh för 400 R:d.

Dito borttsändt min marqvetenter till Thorn att kiöpa 2 stycker boj, 20 dusin messingzknappar och 4 stänger jern.

Dito sändt Cornet Stalman till Pomeran att tinga bortt hudar och skjn.

Dito tillskars blaggarns kläder åth kokpojken Christofer, råk byxor och tröja.

Dito kom från Cornet Söderman för dhe 44 timf.

1 rijss fint papper för 10 timf.

2 sten [stycken?] eller 48 m:k bergfisk Bergerfisk 10 timf.

1/8 dell färsk ängelsk sill..... 5: —

$\frac{1}{8}$ deell kursk torsk	4: —
I tornisk pepparkaka *).....	8: 1
tillbakasändt medh bondhen.....	6: 2
	<hr/>
	44: —

Dito hitsändt Ryttn. Fik 1 brun wrensk häst medh bläss.

Dito lät min wärdinna piska en sin bonde medh 12 par spö.

22 fredagen,

Dito kom stykjunkaren från Stetin medh ammunition, som hadhe order att lefwerera till Adelsfanan och dhe andra regementer wahr på — — wagnar från Stetin.

till Adelsfanan lefwereredes:

Krut i — — halfftunnor à — **).

Dito breff af Cornet Söderman att han intet fått någon expre bortt medh hästebreffenn till Dantzig som Cornet Stalman dit förde, uthan han lagdt dhem på posten, derföre lät iagh Major Falkenberg gienast skrifwa 2:ne andra breff 1 tjll Dantzig och 1 till Marienburg, och iagh skreff gienast breff tjll Cornet Söderman och befalte honom sända en expre bortt medh samma breff och skaffa swar om dher fins några hästar eller eij.

Dit[o] gik iagh igiönom 2:ne compagnies recreuteringsrullor.

23 lördagen kom starostin[nan] från Bardzin hit; hon wahr så full medh fålk som en bonnekyrkia ***).

Dito sänd Pistolschiöldh till Thorn att kiöpa några monderingsorter. han hadhe medh sigh

j skilingar.....	60 timf. 34 grås
j siostakar	69: —

*) Thorn var, om utg. mins rätt, berömdt för sina pepparkakor.

**) Plats lämnad till införandet, men detta har uteblifvit.

***) Egendomligt sätt att beteckna starostinnans stora följe.

af corp. Pjl.....	183: —	18
100 ducat: à 14 timf.....	1,400: —	
	<hr/>	
	1,713: —	16

Dito kom ordenans corp: från Högqvart: medh effter skreffne recreuter och breff.

— — man recreuter som komit från Sverige medh

I stor rulla medh alla verificationer till östgiöte compagniet af General Majoren Burenschiöldh af d. 20 Aug. 1707.

1. breff aff min hustru af Däderö d. 14 octob: 1707. och dheri aff mina gåssar.

1. breff af lagman Duries *) från Wastena.

24. söndagen kom Born till migh.

Dito bleff ingen predika hållen. Magisteren wahr åth Thorn och kom intet hem.

d. 25 måndagen breff till min hustru att hon låter inlösa rusthåldh för 400 Rix:d. och lånar dher till peng. hwar hon kan fåå.

Dito breff till Bergen att få weta Tråtzigz, Stiernstedtz och Stiernhof ränta summor som indragna ähre hemma till dheras restz afbetallningh i cassan

Dito breff till Camm: Psjlander om attest på october månadz förslag

Dito breff till Gen: Maj: Burenschiöldh om Schiegesta rustehåldh, och små torp dher wjdh.

Dito breff till Cederhielm om Tråtzig.

NB. i Burenschiöldz breff gratulation till Fyllingerum.

Dito breff till Gen: Major Lagercrona med Cornet Lejonflycht effter dhe recreut:peng. som Capit: Hans Ulsparre **) nu uthfördt med adelsfanans recreuterna som dhen 23 hitkom.

26 tisdagen, införde iagh dhe nyss komne recreuterna

*) Gustaf Samuel du Rietz.

**) Tab. 46 i ättartafl?

och justerade recreuteringsrullor dhereffter, och uthgaff monderingsorter som här war.

27 onssdagen, Dito kom min marketen[tare] hem från Torn och hadhe medh sigh 5 stänger jern

1 stångh wogh på mitt svenska besma.....	1: 5 m:k
1 stångh wogh.....	1: 5
1 stångh wogh.....	1: 6
1 stångh wogh.....	1: 5
1 stångh wogh.....	1: 4

125:

Dito bleff alla 4 hiulen färdiga hoss hiulmakaren till klädewagnen.

Dito bleff wagnskorgen feligh hoss Enstedt till klädewagnen.

Dito igiönomgik iagh öfwerstl. compagnies recreuteringsrulla.

28 torsdagen,

Dito hemkom ordenancen Christian medh effterskreffne breff

1 breff af Cederhielm om Trätzig.

1 aff Bången at Öfwerstl. Gyllenstierna wahr öfwerste och fåt $\frac{1}{2}$ Öfwerst Görtz regemente.

1 af Bresloo af Gotfrid Wolfgang Leisner om elgzhudar för 45 timf styket, elgzhudzgiehängh för 9 timf styket och boffellars *) giehängh för 5 timf stykett och hanskar för gemene 3 timf pahret åth dr — — [?]

1. breff af Cam: Psjlander om begge trumpetsliqvidat: pålackanes —

1. breff af Gref Stenbok om corrp[oral] Knut Ryss.

Dito borttauctionerades BrunJans saker, eqvipagie och hästar för — —

d: 29 fredagen till regementzfältschärarn 30 Rixd. co-

*) Buffellädersgehäng. Förmodligen var det visunterna i den stora littauiska urskogen, som släppt till lädret.

rant aff dhe 200 ducater som i Ejlenborg uthexequerades för dhe slagzmåhl som dhe föröfwatt på wohra ryttare dher i Ejlenborg och han dem heeladhe.

29 fredagen dogh den 1 nyss uthkomna ryttaren som dhen 23 9:ber hitkom af Östgiöte compag.

Dito kom Cornet Lejonflycht hem från Högqvarteret och hadhe medh sigh hem ifrån Capit: Hans Ulsparre honom låtit lefwerera aff General Maj: Lagercrona recreuteringspeng. som Ulsparren medh sigh uth fördt ifrån Östgiöte och Smålandz comp: och dher hoss en sedell af honom, Ulsparren, aff dhen 19 9:vemb: 1707 på 800 d. Silf:rm:t peng. wore i saxisk mynt.

Dito kom Cornet Stalman igen och ingentingh uthrättatt, uthan warit i Stetin hoss sin hustru.

30 lördagen andre dagh dito communicerade lifcomp: och majorens och elden kom löss hoss Ryttn. Appelhielm.

Dito breff till Ryttn. Brunjan medh hans gässe, swar på hans breff.

Decemb: 1707

1 söndagen Communicerade skånska och östgiöt. compagniet i dhen byn som majoren stodh i och öfwerstleut. och Bergstedtz compagnie communicerade i öfwerstleut[nantens] by och åthgik messewjn till alla 6 compagnien åth dhet fålkett, som hemma wohre — — och dhe som på execution ähre skola aflösas och sedhan communicera.

Dito hemkom Regementsqvarterm. Pistolschiöldh från Torn och dher kiöpt

	timf. gr.
4 stänger swenskt jern. woge 162 m:k à 5	
pålska grossen m:k.....	22: 18
62 al. blått kläde à 7 siostak al.....	144: 24
124 al. blått boj à 2 siostak al. 3 quart: bred	82: 24
60 al. blagarn à 9 pålska gross al:n.....	15: —
10 dusin stora messingzknappar à 1 timf.....	10: —
10 dusin små knappar à 1/2 timf.....	5: —

6 pahr semskade fårskin à 4 timf paret	24: —	
10 stykett [!] hattar à 2 timf	20: —	
16 par skor bestält à 5 timf och 1 siostak		
4 små tenstakar à 2 timf.....	8: —	
1 tenflaska tun i mina cantiner	5: —	
		belöper
		160
tingatt 10 pahr stöfflar à 15 [!] timf paret,		18
gifwit på handen 18 timf. Bli färdiga om		142
14 dagar, till dhen 14 X:ber belöper	18: —	
10 pahr byglar bestält, à 4 timf på handen	14: —	{ 40
		14
		26
		20
10 pahr sahljoler, à 2 timf på handen...		20
10 pahr stegleder à 2 timf.....		30
10 dubbla bessell à 3 timf.....	12: —	70
		12
		58
10 schabrak à 15 timf: på handen	80: —	{ 150
		80
		70
130 korkpråppar.....	5: —	
3 pålska tränns för ihop:	5: —	
	470: 30	
igen leffwererat 88 ducater à 14 timf.....	1,232: —	
i casa.....	10: 22	
	1,242: 22	

Dito uthmält 1 helt styke blått klädhe att krymptas,
wahr 31 $\frac{1}{4}$ al.

2 måndagen

Dito köpt 26 garnitz franst wjn à 10 siostak kanan
ähr — 86 timf 2 siostak, som corp: Pjlen betalte.

Dito kom Fursten Visnioweczky och kongh Stanislaj Docto[r] — — och bleff här om natten.

3 tisdagen

Dito tillskar Ljnd 3 kappor och togh uth skin till 5 bröstlappar och 4 skin til 2 pahr byxor och blaggarn till foder 6 $\frac{1}{2}$ al. och tjll 4 bröstlappar och till dhen 5:te hade han för[ut].

Dito Reste den Dantzigske köpman Wulf bortt och sändes medh honom

	timf. gr.
195 hudar à 10 siostak ähr	650: —
547 skjn à 10 pålska grås	151: 34
	801: 34

Dito hemkom Ryttn. Fick som warit och köpt hästar äth migh och hadhe hem medh sigh, effterskreffne hästar.

Ducat.

1 stor brun wrensk med stierna för ducat: 20:
 1 dito brun wrensk med stierna för 20:
 1 sto gult, 1 svet fox, 1 brun hingst, 1 svart hingst, 1 brun bläset fohle, 1 mörkbrun hingst, 1 brun rys häst, 1 svart rys häst.

af 200 ducater hade han 88 ducater hem kostar altså hwar häst 11 ducat: ähr 154 timf eller 31 R:d. corant och 4 timf, som ähr dyrtt för en tråshäst.

4 onsdagen, borttsändz Ryttn. Swedenhielm och Ryttn. Fick till Dantsigh och deromkringh att köpa hästar och hadhe medh sigh j corant saxiska peng. R:d.

	R:d. corant.
ähr — 2,133 timf 12 pålska grås	426: 2 carol.
j polska peng. 178 timf	35: 3 timf
af Handelsman Wulf 802 timf	160: 2 timf
250 ducat: à 14 timf 3,500 timf	700: —
	6,613: 12
	1,322: 2 Carol.

för dhem att köpa effter medgifne memorial.

30 elgzhudar à 35 timf förslagzwiss	1,000
115 helskurna elgzläders giehängh à 6	690
10 trådrängzgiehängh à 3 timf.....	30
24 ryttarhästar à 125 timf eller 25 R:d.....	3,000
	<u>4,720</u>
32 klippare tjll wagnar och drängzhästar à 20 R:d. eller 50 timf.....	1,600
	<u>6,320</u>

dhe hade adres af Major Falkenberg till köpman Kåre

Dito uthdelte iagh hästar till effterskreffne:

Lifcomp: N:o 6 Johan Sparres eller Matz Åkerman brun.....	1.
Skånska: N:o 25 Gref Carl Lejonhuf[vud]	1.
N:o 30 Axel Gyllenstiernas för stot.....	1.
N:o 57 Feltygm. Pär Sparre Larsons.....	1.
Östgiöt: N:o 15 Ryttm. Carl Lagerfelt.....	1.
N:o 39 Samuel Adlerberg	1.
N:o 51 Ryttm. Erik Bagge	1.
N:o 66 Maj: Johan Rosenstierna.....	1.
N:o 74 Hofmarskalk: Pär Bagges	1.

alla desse *) låfwatt att insettia peng. i Ränteriet och ryttarna elliest måst gå till foot.

Dito till mine pålacker nya kläder

5 torsdagen sänt Regementzqvarterm:n Pistolschiöldh till Thorn att dher köpa nogra monderingzsorter {han hadhe

medh sigh {	medh sigh comp. peng. 73 timf. 12
	25 ducat: 350
	<u>423: 12</u>

6 fredagen lånt aff Öfwerstl: Cron 1 stängh jern wogh 30 m:k och i går uthaga dhe 4 stenger som woge: två woge 40 m:k hwar ähr 80 m:k och een wogh 26 m:k och en aff Bergstet 30 m:k detta till hiulen.

*) Rustsköldiga.

7 lördagen opsatte iagh specification till aflöningzlistans utfärdande pro 1707.

Dito kom corp: Streifberg hem från Högqvarteret medh effterskreffne breff:

1 breff från KrigsrådH Holmström och dherj effterskreffne afskiedzpass, för dhe förafskiedadhe ryttare af adelsfahnan:

1	afskiedzpass för Johan Rase N:o 88	} 4 af lif-compagniet.
1	pas och underhåldzbref för Johan Grönman N:o 89	
1	pas och underhåldzbref för Johan Kruskop N:o 112	
$\frac{1}{4}$	pas och underhåldzbref för Hans Berg N:o 131	

Majorens Comp:

1	pas och underhåldzbref för Lars Giök N:o 13	} Majorens Westgiöte.
1	pas och underhåldzbref för Oluf Lustig N:o 15	
$\frac{1}{3}$	pas och underhåldzbref för Håkan Sperlin N:o 33	

Skånska Comp:

1	pas och underhåldzbref för Carl Ekelund N:o 2
1	pas och underhåldzbref för Lars Lund N:o 36
1	pass och underhåldzbref för Nils Asp N:o 37
1	pass och underhåldzbref för Måns Höök N:o 108
1	pass och underhåldzbref för Sven Lunberg N:o 123
1	pass och underhåldzbref för Sven Jerpe N:o 124
$\frac{1}{7}$	pass och underhåldzbref för Anders Norman N:o 142

Östgiöte Compagniet.

1	pass och underhåldzbref för Johan Nilson Ekman N:o 58
---	---

1 Afschiedzpass för Adam Gripenschiöld *) uthan underhåld N:o 16

$\frac{1}{3}$ pass och underhåldzbref för Torkel Jonson N:o 72.

Sörmelandz Compagniet.

1 pass och underhåldzbref för Oluf Printz N:o 35

1 pass och underhåldzbref för Johan Bonstedt N:o 44

NB Bonstedt dog dhen 9 Novemb: 1707

$\frac{1}{3}$ pass och underhåldzbref för Anders Blomberg N:o 50

och den 4:de war död

Dit bref af min hustru af Däderöö dhen 26: octob:

Dit 2:ne breff af H. Fuhrubohm af d. 2: 9:ber begge.

1 breff aff Erik och Bengt i Orwälla af dhen 12 Maj.

2:ne breff af General Major Lagercrona om copier af

sine qwittenser

Dito kom Gref Gembiczky hit och hans grefwina

Dito war Furst Wiesniowickij förbj rest och legatt i

Labisin om natten och rest hem.

Dito wahr Ryttn. Belfrage här och gjorde sin enskyllan om dhett larm han wehlatt begynna medh Ryttn. Bergstedt.

8 söndagen Dito hemkom Regementzqvarterm:n Pistol-schiöldh medh effterskreffne nembl.

	timf. gräs	
4 stänger swenskt jern wåge 173 m:k à 5 gr.....	24:	12
2 styken blått klädhe 57 $\frac{1}{2}$ al. à 7 siostak.....	133:	—
10 dusin stora messingzknappar à 1 tim.....	10:	—
10 dusin smärre dito knappar $\frac{1}{2}$ timf.....	5:	—
10 pahr sahljolar à 2 timf	} timf dherföre på handen 70 d. 1 X:ber 12 timf och en.....	58: —
10 par stegläder à 2 timf		
10 styken bessell à 3 timf		

58

*) Löjtnant vid Adelsfanan. Han for hem och gifte sig med Kristina Ridderberg och fick en son som steg till korpral vid östgöta kavalleri och en, som stannade vid ryttare.

6 passerlärshudar à 1 timf m:k belöper för hwar
 hudh 14 timf 84: —
 314: 12

tillbaka leffwererat 7 dukater

Dito inleffwereradhe Auditeuren Söderman en reckningh
 för Ryttn. BrunJans peng. som på Brun Jans rest ähro
 inleffwereradhe j cassan som wahr för hans borttauction-
 nerade

hästar och eqvipagie Rixd. corant R:d..... 425: 5
 för en häst som han lät i Saxen förspela..... 216: 19
 641: 24

hans rest ähr effter förhör 2,106: Rd
 her på afgår som nu influtit..... 641: 24
 Rester 1,464: 6

d. 9 måndagen, dito breff till min k. hustru och hem-
 sändt hennes uthanskrift, som hon skriffwit d. 26 octob:
 1707 Madame Humerhiel[m]

Dito breff till Secreter Bonge och honom sändt Ap-
 pelhielms adelsbreff.

Dito dheri ett breff aff Capit: Johan Hägerflycht till
 General Major Burenschiöldh om Fyllingerum.

Dito ett breff aff Gustaf Hägerflycht till min hustru,
 och ett breff till Reuterholm *).

Dito ett breff till Gen: Major Lagercron svar på hans
 twenne breff, som han begiär copier af kongl. Maj:tz qvit-
 tenses om saxiska contribution.

Och i samma breff till Gen: Major Lagercrona att
 han refererar för hans Maj:tt om Ryttn. Tvilling och hans
 gifftermäll, och att han fåt barn.

*) Nils Esbjörnsson-Reuterholm, sekreterare i krigskollegium, slutl.
 landshöding.

ett breff till Cammererarn Psilander och honom sändt begge Lagercronas breff, dheri han begiär copier af migh. och dher i sändt begge exemplaren aff November månadtz förslagh.

Dito ett memorial till hans Maj:tt taksägels[e] för ryt-tarn[e]s afskiedz och underhåldz breff och nu öfwersändh för 5 ryttare som sedhan fåt recreuter uth för sigh.

Dito breff till Krigsrådth Holmström och dher i me-morialet till hans Maj:tt och dher j Bonstedtz afskiedzpass som dödher bleff och dher i specification till aflöningzlistans uthfärdandhe pro 1707.

Dito bleff begge ordenancerna bortsende.

10 tisdagen kiöpt 1 1/2 kanna franst brännewjn för 6: timf kannan —

Dito Gembiskis grefwinna i Labizin hit sändt 1 litet rådiur. iagh sände henne 1 book papper.

Dito starostinnans syster här från Bardzin och klagade att dhe uthforagierat mina anslagna gålar, dher mina salgwarder[!] ligga. Hon hadhe 1 flaska bränwjn med sigh.

Dito Redh Major Falkenberg till sin swåger General Major Crus.

Dito lät iagh tillskiära 12 pahr veskor och 7 råckar, 11. onsdagen sänt Pistolskiöldh om måron till Thorn. effter monderingsorter. och medh honom 1825 timf 30 grås deriblandh 30 ducat.

Dito collationerade iagh östgiöte och smålandz rullan medh Ryttmester Tvilling som öfwer sändas skall.

Dito hemsändt till Öfwerstl. Cron dhe 30 m:k jern som iagh dher länte.

Dito kom Leutnant Pilmejer igen från Capit. Jltten *) och dher funnit 1 stor stak medh rågh som hans lieut. låtit foragiera och taga af mina kvarter.

*) En annan af släkten Illt (fänrik) stupade vid Ljesna. Kapte-nen obekant.

12 torsdagen ett breff till Öfwerst Horn *) om 5 hästar och 1 pahr oxar som hans regem:quartermestare och hans ryttare tagit i giönom marchen och han sedhan eij igenfått. Adelsmans namn [uppgafs?]

Dito breff till Capit: Hans Ulsparre och honom sändt extract af Landzhöfdingh Burenschiöldz uthsändhe rulla att han emotagit recreutepeng. att utföra 1,149 d. S:m:t och 16 peng: och dherpå eij mehra leff: en 800 d. S:m:t i saxisk mynt. Rester altså 349 d. S:m:t som iagh nu sändhe Cornet Lejonflycht medh till honom.

Dito kom Ryttn. Bergstet från Nakle som der warit och recognosserat effter byar.

Dito om affton kom starostinnan från Bardzin och hennes syster hit och låge begge här om natten i Hägerflychtz stufwa.

Dito komme begge ordinanserna medh breff från Högquarteret.

1 breff af min k. hustru aff d. 17 9:ber.

1 aff bror Arve aff dhen 20 Novemb:

1 breff af Cam: Psilander dher i attest på Novemb: månadz förslagh.

1 breff af Secret: Bånge och dherj Stalmans fulmakt af dhen 8 April 1706 och confirmation d. 19 Augustj 1707.

13 fredagen Dito måste iagh skrifwa till Feltmarskalcken för starostin[nan] i Bardzin

Dito Reste hon och hennes syster hem. iagh måste siussa henne medh mina hästar hem härifrån.

Dito sände till Przilubie oxhuder, fårskin

Dito uthdelte iagh Nakelska Parafien

14 lördagen dito breff till min hustru aff dhen 14 December och hemsändt effterskreffne specificationer af dhen 14 X:ber 1707 **)

*) Gustaf Horn.

**) I följ. nämnas bl. a. längesen döda rustskyldiga.

Lifcompagniet.

N:o 6 H. Johan Sparre: rytt.	
dhen 4 X:ber 1707 fåt häst för	100
16 teltlaget. Tråsdrengen Berent Johan Berg	
fåt häst och tråsadell för	52
	<hr/>
	152

Westgiöte Compag:

N:o 14 Majoren De Laval: Oluf Lunberg fåt häst	
dhen 13 X:ber 1706	100
N:o 26 Axel Kafles: Bengt Lund fått häst d. 27 sept.	
1706.....	100
N:o 27 Johan Lagerberg: Torsten Fröbergh fåt häst d.	
31 octob: 1706.....	100
	<hr/>
	452. 300

N:o 28 Majoren Gustaf Sops Anders Månson fått häst	
d. 27 7:ber 1706.....	100
N:o 34 H. Öfwerst Nils Posses Hans Stålfelt fåt häst	
d. 29 sept: 1706.....	100
N:o 35 Stalm. Gustaf Hårdz Nils Tysk fåt häst d. 1	
Junj 1707	100
N:o 39 Öfwer[s]t: Johan Fägerskiöldz Anders Blixberg	
fåt häst d. 18 9:ber 1706.....	100
N:o 48 Öfwerst: Anders Sparfelt[s] Börje Lundgren fåt	
häst d. 11 Sept: 1706.....	100
N:o 50 Grefwe Erik Stenbokz Anders Lillia fåt häst	
d. 18 9:ber 1706.....	100
som dogh i stallet d. 4 Janu: 1707 han åther	
fåt häst dhen 15 Januarj 1707.....	100
N:o 61 Georg Lilliehök[s] Erik Dalman fåt häst dhen 11	
7:ber 1706.....	100
N:o 62 Daniel Biltz fåt häst dhen 11 sept: 1706.....	100

9:de teltlagett Oluf Appelman fåt tråshäst för	40
10:de teltlagett Jsak Berg fåt häst.....	40
	<u>1,280</u>
	1,392

Skånska Compagniet.

N:o 57 Fälttygmest: Pär Sparres Oluf Lunberg fåt häst d. 4 X:ber 1707	100
N:o 63 Gref Julius Lejonhufwudz Nils Siöwald d. 17 Novemb: 1706	100
N:o 67 Arwe Trälles Pär Gran d. 22 9:ber 1706.....	100
N:o 68 Arwe Trälles Anders Holm, d. 17 9:ber 1706	100
N:o 72 Josua Stiernbladz Måns Lycka d. 22 9:ber 1706	100
N:o 116 Leut. Bojes Johan Hülten ell:r Carl Erikz d. 20 9:ber 1706	100
N:o 124 Grefwin: fru Märta Fläming. Swen Hierpe d. 10 octob: 1706	<u>100</u>
	700

Östgiöte och Smålandz.

N:o 16 H. Landzhöfd: Sackens Jon Erson Alström fåt häst d. 29 7:ber 1706	100
N:o 17 H. Öfwerst Ekeblad: Pär Erson Ek, fåt monderingsorter för	54
N:o 18 Dito herres Swen KKman[!?] dhen 8 9:ber och skal nu fått häst af migh 1 till ähr... Noch för munderingsorter för	200 52
N:o 41 Öfwercom:herren Philip Marderfelt Jöns Berg d. 17 9:ber 1706..... Häst	<u>100</u>
	506
5:te teltlaget Oluf Nilson för munderingz- sorter	<u>38: 8</u>
	544: 8

Sörmelandz Compagniet.

N:o 5 Jacob Cronhielm: Anders Malmbergh d. 20 9:ber 1706 för häst.....	100
N:o 14 fru Wallenstedt: Jonas Pilgren d. 19 Novemb: 1707 häst.....	100
N:o 22 H. Palbitskj: Anders Frisk d. 3 feb: 1706 och d. 20 9:ber 1706 häst.....	200
N:o 43 Ryttn. Bengt Horn: Hind: Löfman d. 9 octob: 1706 häst.....	100
N:o 44 Antoni Boj: Emund Arentson d. 13 octob: 1706. häst.....	100
N:o 45 fru Ebba Jaqvetta Sparre: Nils Grimsten d. 19 9:ber 1706. häst.....	100
N:o 46 Dito frus: Anders Forna[?] d. 19 9:ber 1706 häst.....	100
N:o 49 H. Öfwers[te] Georg Johan Taubz Oluf Rut d. 20 9:ber. häst.....	100
N:o 42 Matz Humbla: Bengt Friberg d. 28 sept: 1706 för häst.....	100
N:o 56 Fru Sigrid Ekehielm: Erik Wikström d. 15 Martj 1707 för häst.....	100
	<hr/> 1,100

Alla daterades d. 14 X:ber 1707.

och bleff summan tillsammans..... Silfm:t ör: 3,776: 12

och breff till alla 5 landzhöfdingarna som war Gref Sten-
bok, Hoghusen, Burenschiöldh, Clärken och Sopen i Ma-
riestadh och daterades d. 14 X:ber 1707 och alla breffwen
öfna i min hustrus breff som och specificationerna.

Dito breff till Secreter Bänge.

Dito breff tjll Krigsrådholmström och 1 memorial
dher i om afskiedh för 1 ryttare af Skå[n]ska compag:
Adrian Töps Grip., som ähr recreut uthkom från —

Dito breff till Gen: Major Lagercrona och dher i wärdinnans sons breff om dhe musqveter och bajonetter som aff Öfwerstl. Wrangel *) ähro nederlagdhe hoss hans starost.

Dito breff till H. Öfwerst Gyllenkrok om dhe parafier på andra sidhan Nakel.

Dito kom Gref Gembiskis bror från Ryssana, som der warjt fången,

Dito sänt Otto till dhe nya qwartern.

Dito kom 1 swartt klippare och 1 brun ryttarehäst från majorens compagni, som dher warit öfwerlopss hester för N:o — —

Dito lyktade hofslagerna beslå min klädewagn, och hönsewagn.

15 söndagen gaff iagh Bötker, Christofer, och majorens smedh hwar 8 timf i drickespeng. för dhett dhe smit på min wagn, ähre 24 timf.

Dito till hiulmakaren för hiulen och under wagnen 8 timf.

Dito bortstals för swenska Christofer 20 ducater och

Dito af Leut. Falcker en brun klippare, som gör en gångh han skall haa en annan häst af migh igen.

16 måndagen, Dito köpt 4 pahr pålska stöflar **) à 5 timf pahret ähr 20 timf, gaff 1 ducat och..... 14 och lösa peng: NB har 4 timf öfwer..... 10

24

*) Utom den öfv.löjtnant Wrangel, för hvilken not. s. 22 tagit parti, fanns det äfven en annan, näml. Kasimir Sigismund vid Westmanlands infanteri. En tredje, vid Lewenhaupts armé, kan förbigås här. Utg. vet ej om den antyddas beväpningsfrågan kan skilja mellan de två andra.

**) Polackarna brukade ej stora tunga ryttarstöflar som de svenska, utan prydligare af gult (eller rödt) saffian. Pana Onjukowska berättade ju, hur hon som ung flicka haft roligt åt Carl XII:s grofva stöflar vid hans besök på Korolny 1708.

Dito fjk Christofer sina ducater igen. Wohre lagdhe i kiöket baak om ett faat.

Dito hemkom Cornet Lejonflycht från H. Capiten Ulsparre medh 349 d: 16 peng. Silff: M:t som resterade i dhen summan som han i Swerige emotagit. J Östegiötländh effter Burenschiöldz rulla till hästars inkiöp.

Dito hemkom Regementzqvarterm. Pistolschiöldh ifrån Thorn medh effterskreffne som han dher kiöpt (leff: till bakars 26 ducater och 10 timf:)

	timf gräs
8 styken hästtäckan à 8 siostak.....	21: 12
348 1/2 al. blått kläde à 7 siostak.....	813: 6
250 al. blått boj à 2 siostak.....	166: 12
106 forasierst[r]lek bestält à 4 siostak för hwartt om 12 famnar gifwit på handen.....	6: 24
Substans kiöptt för	—: 24
30 dusin stora messingzknapp: à 1 timf.....	30: —
12 dusin små messingzknapp: à 1/2 timf.....	6: —
100 al. wäf till ryttaresiorter à 14 gräs.....	38: 32
2 liusstakzpipor.....	2: —
10 par stöflar à 15 timf.....	150: —
16 par skor à 5 timf och 1 siostak ähr 85 timf	
1 siostak gifwit på handen 18 timf och nu	67: 12
10 par stegbyglar à 4 timf på handen 14 timf och nu.....	26: —
	<hr/> 1,328: 18
och til på dhe 3 tränsen [?].....	3:
	<hr/> 1,331: 18

76 sellior skola göras till tekjols *) sellior och salljols sellior till mina sahlar och drängens.

17 tisdagen tillskars råckar och uthdeltes munderingzsorter.

Dito breff af Kongh Stanislaus recommedation för en pålak.

*) Täck-gjords — Sadelgjords säljor.

Dito breff af Secreter Bonge medh min ordenans som sade att bron *) ähr färdigh och Bängen skreff att [man] lagar sigh till opbrått. Turkisska Abge[sandten] ähr än qwar.

Dito breff aff General Major Lagercrona och dher i opbråtz order och att opbryta d. 19 Decemb: som och dheri marchruten och subcistanse kvarter af öfwerst Gyllenkrok.

Dito kom starostinnan hit och begjärde salgvarde [!] effter öfwerst Rankz såldater warjt der och welatt plundra **).

Dito skreff iagh ordena uth till alla compagnien att dhe indraga alla uthewarandhe executioner.

d 18 onsdagen gaffz dhe 25 ryttare deras bem:peng. 6 timf 12 grås åth hwar, och 25 timf till resepe: till hwar.

18 onsdagen. Dito packades på alla wagnana och sömmades 12 kappor och 7 råckar.

Dito redh iagh till Bardzin och togh afskedh och sedhan till Mumlicze och dher wahr starosten han fölgdhe till Rucewo och logh dher om naten

19 torsdagen bröt iagh op medh regementet och dhett som eij kunde medföras leffweradhes till förwahr åth Bardzins starostens kar som wahr: korn 20 Sk:f., malt 15 tunner, 1 1/2 tuna ärter 1 1/2 Skieffell gryn.

Dito Rymbdhe en min pålak som iagh fik af — —

Dito af starosten dhen 18 1 stickatt nattmössa iagh gaff hans lilla dotter en liten medalie aff gull.

Dito från Rucewo till Mierzvin 1/2 mjll.

till Jackcicza.....	1/4
Oparowko	1/4
till Orlowo	3/4
till Latkowo	1/4

till Wraslowo {en förbränd stad
medh muhr omkringh ***)..... 1 mill

*) Öfver Weichsel. Den turkiske utskickade var Mehemed Aga (se Kar. Kr. Dagb. VI s. 40).

**) Alltså Kalmare reg., vid hvilket Gustaf Ranck var öfwerste.

**) Det var där Rehnsköld hade haft sitt stora magasin under

till Parkanja..... $\frac{1}{2}$
 till Molit Bordzitza 1
 till Brodnia..... $\frac{1}{2}$

Dito om affton sändt Regementz Quarterm. Pistol-schiöldh till General Major Lagercrona att berätta dett alla regementerna som ähr Buckwaldz, Horns och Sörmelänningana stå fram för migh att iagh ingen stäns kan medh regementet inkomma.

20 fredagen, skreff iagh General Major Lagercrona till att alla byana ähro af Horns regemente och Sörmelänningana belagdhe.

Marchruten, som dhen 17 migh tillhanda kom, war:

1. till Brodnia.
2. Marchen Sluzewo.
3. Marchen öfwer Weiselen wjd — och så till Sumino.
4. Marchen till Grodzen.
5. Marchen till Rogowo.
6. Marchen till Bierzun.

och så till ståndquarteren tjll effterfölliande.

Pane Bierzien oppidum, vide d. 2 Janu: 1708 stabens.

Dembrowkj..... östgiöt: comp: ståndh.

1 hus Siedliska. Fins sädh $\frac{1}{2}$ mill stabens;

3 hus (2 tyska 1 pålsk) Zimolza, warit 9. Nogh sädh $\frac{1}{2}$ mill
 staben

Albicin sörmelandz ståndh.

Janne..... östgiö: ståndh.

2 hus Strzeszewo, ingen sädh $\frac{1}{2}$ mjll lifcomp:

4 hus Mlodzijno $\frac{3}{4}$ wägh, fins sädh... stabens.

3 hus 2 tys[ka] 1 P[olskt] Obramb

$\frac{1}{2}$ mjll..... sörmelandz ståndh.

Thorns belägring. Förbränningen var utan twifel ett tack från rysarna. De brände gärna allt som stod i någon relation till Carl XII: Lais, Ravicz o. s. v. De måste haft något skäl för sin framfart och ett visst urval, ty de kunde ju ej gärna bränna hela världen.

- 3 hus På[lska] Rzezawij, ingen sädh
 1 mjll öfwerstl.
 4 hus Päll: Pantkj, fins sädh $1\frac{1}{4}$ mill öfwerstl.
 8 hus Päll: Radzijno, fins säd 1 mill skånska.
 4 hus På[lska] Galemino, fins sädh 2 mjll skånska.
 en qwarn }
 ruinerat öde } Ruda
 1 hus och 1 hâf. Dziwij, litet säd. 2 mjll öfwerstl.
 12 hus 1 hâf dher stå 3 Comp. af Örn-
 stet. Zelun, fins sädh 2 mjll..... östgiötana.
 1 hus 2 hâf Boudnice, fins sädh 1 mill majorens,
 4 hus 1 hâf Cieszkowij, fins sädh
 $1\frac{1}{2}$ mill majorens.
 15 hus 1 hof Plocisno, fins sädh 3 mill lifcomp:
 6 hus Swinia gora, fins sädh 1 mill sörmelandz.
 4 hus Dembrowice, fins sädh $1\frac{1}{2}$ mill östgiöta.
 6 hus Bemdzenino, fins sädh $1\frac{1}{2}$ mill sörmelandz,
 Raczijn, fins intet
 9 hus. 1 hâf Rozwazijn, fins säd
 $1\frac{1}{2}$ mill staben[s] s[tånd].
 4 hus Rynewo, fins sädh $1\frac{1}{2}$ mill majorens
 Parochia Chamsk..... öfwerstl. ståndh.
 Dembsk..... } majorens ståndh.
 Olsiewo..... }
 Chamsk. fins intet
 Paroch: Karniszijn lifcom. ståndh.
 1 fälwärk. Grotky, fins sädh $\frac{1}{4}$ mjll. öfwerstl.
 Kobyla lonka..... skånska stånd
 Sadlowo..... öfwerstl. stånd.
 1 fälwärk Myslino Kojcen, fins påhofwet stabens,
 Myslino Magna skånska ståndh.
 öde Dzwierzno.
 och intet huss,
 d. 20 fredagen antogh iagh i Brodnia en pålsk drängh

Mattis, och han har sin syster j Brodnia by boandes som ähr gifft hennes man heter — —

Dito kom Cornet Lundgren och corp: Otto effter medh dhe uthcommenderade.

Dito inkom skånska recreuteringzrullan. Ryttn. Hägerflycht wahr siuk.

d. 21 lördagen inlades i cassan hoss Cornet Söderman. contributions eller tobakz bemar 130 timf ähr

corant R:d..... 26: —

Dito aff H. Wulf för hudar 100 timf..... 32: —

Dito af Ulsparrens uthförde recreut[er] peng. i

saxiska 2 gg:s corant..... 34: —

92: —

Dito köpt 2 1/2 m:k wax af prästen i Brodnia. Han togh fem siostak för marken. Men dhe sadhe att en m:k wax plär sälias för 5 bem.

Dito inkom majorens recreuteringzrulla.

Dito breff till Krigz RådH Holmström och honom sändt alla 5 recreuteringzrullor som daterades d. 18 Decemb. af Rucewo.

Dito breff till H. Secreter Bunge och honom öfversändt Öfwerstleut. Crons adelsbreff att öfversända till Stokholm.

Dito war 1 natffrost så starkt frusit, att iagh kunde gå öfwer Nätzströmen som låp rätt tätt uthmedh Brodnia by, och wahr dher fuhla moraser alt neder till siön [lucka] som Nätz strömen uthflyter som ähr 2 1/2 mill här ifrån.

Dito dogh här en aff östgiöte compagniet som wahr rit siuk och begroffz här i Brodnia.

Dito kom fältschiäraren Fitke till migh.

22 söndagen redh iagh till hans Maj:tt till Wienitz *) och hinte dit kläckan 1/2 ett, wahr 5 mill. iagh åth der

*) Högkvarteret, som d. 16 Sept.—2 Nov. stått i Slupca, befann sig d. 5 Nov.—30 Dec. på hofvet Vinietz nära Brest Kujavski.

middagh och fik order att stå qwar i Brodnia, effter isgången tagit bron sönder, det wahr allenast [3] regementer öfwerkombna som war gen: Maj: Kruses, Rosenstiernas, Westerbotens.

Dito breff af Regementzskrif: Bergen och der i ett breff af min hustru af dhen 10.

Dito ett breff till Leut. Bergcrona *) som iagh opbröt och uthogh en rulla af Landzhöff: Lindhielm på östgiöte compag.

Djto Redh iagh hem om natten, och redh dhen dagen 10 starka mill.

23 måndagen bårttsände iagh all siussen till våra gl. qwarter Rutzewo medh officerare och ryttare att hempta foragie och proviant och 8 hudar med Söderman.

Dito redh iagh tjll Niscewa wjd Weisel och sågh att der war omöjeligen att komma öfwer för dhen starka jsgången skull som flöt i Weiselen. iagh redh hem om natten wahr 5 mill ditt och 5 tillba[ka]rs ähr 10 mill. iagh wahr hell tröt att iagh knapt kunde gå **).

d. 24 tisdagen. Sämt Pistolskiöldh till Thorn och lät befalla att dhe där dämna isen wid broon och att dhe giöra en issbrygga. han kom tillbakars och sadhe att dhe arbete dherpå, men är stor öpna mit i strömen som jsen går fram igiönom.

Dito lade iagh alla mina papper till räta.

25 Juledagen wahr iagh i Brodnia catolska kyrkia och lät der predika för oss, officererna åthe middagh hoss migh.

*) Hvad löjtn. Bergencrona angår, så skrifver J. Stålhammar från Grodno $\frac{3}{2}$ 1708, att han ledsnat vid kriget och reser hem, hvarför S. nu skrifver med honom. Att löjtn. fullföljt sin afsikt, kan slutas däraf att detta bref finns kvar på Salshult. (Kar. Kr. Dagb. VII).

Mårten Lindhielm var sedan 1696 landshöfding i Jönköpings län.

***) Han var nu också 65 år, om ättartafl. äro att lita på.

Dito kommo siuswagnana tillbakars medh höö och någott dricka från Rucewo.

26 torsdagen, Dito begroffz i Brodnia dhen trådrängen af östg: comp: som varit siuk medfördh.

Dito sändt Major Printzenstierna till hans Maj:tt att lät säja att Öfwerst Gyllenstiern[a] gått i adelsfahnans kvarter.

Dito red iagh till Torn och fant der att jsen nu war stannatt och Ryttn. Koschul *) aff Örnstedz lät ösa waten på jsen medh 46 man, iagh gik (gik) öfwer jsen åfwan för bron och holmen och sände Pistolschiöldh in i stan att köpa 1 stångh jern och semskade skjn. han hade 10 dukat: medh sigh hem.

Dito redh iagh hem och skreff breff till hans Maj:t att iagh varit wjd Torn och at isen der står. iagh sende Leut. Falk medh breffwett. och önskade hans Maj:tt godh Jull och gått nytt åhr. och medh lycka och seger wjnna.

Dito kom Cornet Söderman hem och hadhe medh sigh, som han i Torn igentagif och eliest köpt. af Schultz 240 timf. köpt 106 forasiestrek à 4 siostak. åhr 141 timf och 1 siostak, dherpå har Pistols: gif: på handen 6 timf och 2 siostak och Söd[erman] nu 134: 2. 1 Riss papp: köpt för 12: J Torn åhr bestälta 10 schabrak à 15 timf. åhr 150 timf dher på har dhe fåt på handen af Pistolschiöldh 80 timf och nu aff Söder[man]..... 28

cont: lef[net] Cornet Söderm[an] 65: 1
140: —

NB han har fåt 108 timf och åhr hemkombne 6 schabrak ehr 90 timf har han altså än peng: 18 timf som skall tagas schabrak före.

Dito Dito kom Major Printzenstierna från hans Maj:tt. Hans Maj:tt har swaratt att han måtte see hwar han kan fåå foragie.

*) Anders Koskull (Kar. Kr. Dagb. VI).

Dito igenkom Leutnant Falk och Hans Maj:t har intet swaratt på mjt breff *).

Dito hadhe Lieut: Falk ett breff aff Cam: till migh och 1 breff af Krigz RådH Holmström och alla rullana tillbakars att omskrifwas.

Dito hadhe Pistolschiöldh hem från Torn som han dher köpt:

	timf. gr:s
18 pahr fårskinn à 4 timf.....	72: —
43 m:k jern à 5 pålska grås	6: —
5 par pålska stötlar à 5 timf	25: —
8 dusin knappar à 1/2 timf.....	4: —
1 pepparkaka	5: —
2 ducat: tillbakars	112: —

27 fredagen delte iagh uth foragierst[r]ecken.

Dito sänt Pistolschiöldh för uth att giöra qwarter på andra sidan Vejselen för regementet.

Dito lät iagh alt pagagiet gå åth Thorn.

Dito om affton kom starostinnan från Bardzin — — och åkte åth Thorn klåkan 1 om naten.

d. 28 lördagen. Om natten emillan fredagen och lördagen klåkan 2 bröt iagh op medh regementet och marchierade åth Thorn. och kom dit klåkan 7 om måron och lät pagagiet gå öfwer och sedhan gick iagh medh regementet och hinte öfwer ijsen och strömen till klåkan 11 om dagen.

Dito lemnades Ryttmester Hägerflycht qwar siuk i Thorn.

Dito Marchierade regementet åth Losin 2 mill från Thorn. och först öfwer en färga wjdh Leibitz. och andra färgan wahr wjdh Slotorj.

*) »Han skrifver och resonerar så mycket i sina bref — man kan inte svara honom på allt» påstår Gyllenkrook, att Carl XII genmält, då han föreslog A. Sparre till befälhafvare för den afdelning, som skulle sändas till Severien. Kanske har Carl tyckt, att Hummerhielm var väl frågvis.

29 söndagen till Schelukowo, staben hoss en starost och öfwerst hoss kg. Stanisla[us].

lifcomp: utj Grotzen; öfwerstl. comp. Chepin. majorens comp: j Nova vies skånska — j Mosjone, östgiöte — j Wolenzjn, sörmelandz j Kikol.

d. 30 måndagen om måron kom en pålsk fru från Wola dher lifcompagniet och Leut. Falk stådt och klagade en gudz klagan öfwer Falken at han dher i Wola wjd Brodnia bortagit 50 får, oxar, kor, håningh, sädh och alt dhet der funit och låtet skrufwa fingrana i handklöfwen på poststarostjnnan, som fölgdhe medh till Dilewo att kiänna sin boskap igen och åkte i min wagn.

Dito till Dilewo staben.

lifcomp: i Zakrost., öfwerstl. i Kovalkj, maj[orens] j Prenskj., skånska j Goditzewj, öst[göta] j Rugowko. sörmelands] j Rugowo.

d. 31 tisdagen fik den på[ll]ska frun all sin boskap gen. 11 oxar och (och) 10 kor och ungnöt, wahr 21 nöt och effter fähren wohre alla slaktade måste iagh gifwa henne 10 ducater och så slap iagh henne[s] klagan och gråtande. hon hett Sadewiga Wolska.

Dito tjll Chraponia, staben och lifcompag:, öfwerstl. och östgiöta j Lutotschin. Maj[orens] och sörmelandz i Serochj, skånska i Dembowka.

Dito gik min kiökwagn och fältkiste wagnen all sönder, hiulen i kras, och axelen af.

Dito breff af Camerer Psjlander om rekningens inrättande.[!]

1708.

anuarjus gudh gifwe oss ett gått nytt åhr.

d. 1 onsdagen, Nyårsdagen lät iagh hålla predjka[n] hoss migh och 2 compagnier och marcherade sedan till Bierzun stadh, H. vojvoda Dzialinskis *) som infördt Ryssana till Pälén. och gåt sedhan till kungh Stanislaus.

d. 2 torsdagen Sleptes all siussen bårt.

Lifcomp: och 2 corp: och staben i Biersun. Lifcom: 1 corporalskap i Karnisin. öfwerstl. wtj Chamsk Sadlowo. Major. wtj Olziewo. Demsk. Skånska utj Kobyla lonka Misolino Magna. Östgiö: utj Dembrowkj Jonne. Sörmelandz wtj Wresnia Obramb. Albicin.

Subcistance kvarteren, fins anteknade dhen 20 Decemb: 1707.

Dito fik Ryttn:e Hägerflychtz pojke pas att resa till Thorn.

Dito sändes 3 hiulmakare till skogz att hugga hiulwirke och underwagnswirke till dhe söndergångna wagnana.

Dito uthdeltes foragiebyana till compagnien.

*) Thomas Dzialinski, vojvod af Culm. Det var hösten 1703, som August affärdade honom, under föregifven titel af polsk ambassadör, till Moskva.

3 fredagen tillskar Lind af 8 pahr baggehudar 8 pahr tråsträngzbyxor, och af 10 pahr baggehud. 7 stycken tråsträngz tröjor. Togz 3 1/2 al. wäf till hwar tröja och 18 knappar.

Dito tillskars åth saxiska pojken 1 blå räck,

4 lördagen, lätt iagh foragiera uhr kiärren hwadh höödher fans,

Dito ömsadhe iagh cassakistor och lät lägga i lilla ekekistan alla penningana och i stora cassakistan fylles medh papper som nu lades i ordning och i buntar och registrerades.

5 Söndagen sänt till Tohrn medh poststarosten från Siedliska Fransisick Peroskj oxhudar 125 fårskin 85 stycken och gaff 8 timf tjll resepenningar.

Dito lät iagh hålla predika[n] i Catoliska kyrkan.

6 måndagen wahr 13:de dagen. Dito lät iagh holla predika[n] i Catoliska kyrkan, då kom töwäder.

Dito kom storosta Dobrisinkj hit och åth här middagh.

7 tisdagen, Dito lätt iagh giöra nytt kiök af bräder åth mig.

d. 8 onsdagen kom Major Kulhielm *) till migh och hadhe breff af general Marderfel[t] deri han begiärte qwarnar.

d. 9 tor[s]dagen Restee Kulhielm bort.

d. 10 fredagen Skreff iagh effterskreffne bref:

1. till Cammereraren Psilander och öfwersände begge December månaders förslagh och begge polska trumpetrans liqidationer.

1. breff till Krigsrådholmström och honom sändt alla 5 recreuringzrullana aff dhen 18 Decemb: daterade.

1. breff till Cansellie råd Hermelin **) swar på hans breff om Sal. Ryttmester Hejdmans resterande månadztractamenter.

*) Johan Kjulman-Kulhielm vid Södermanlands regemente. Död 1708 i Ukrajna.

**) Olof Hermelin.

1. breff tjll General major Lagercrona medh alla rapporterna.

1. breff tjll Secreter Bånge och dher i ett

1. breff till min hustru att hon låter betala närskreffne officerare dher hemma deras uthfallne feltractamenter effter Cammerer Psilanders upsatte liquidation medh regementet, nembl. till Majoren Pär Biörnschiöldh*)... 400: d. S. M:t
 till Majoren Lars Rutenschiöldh..... S. M:t 400: —
 till Ryttm. Lenart Nierot 200: —
 till Ryttmester Erik Drakenberg..... 180; —
 till Ryttm. Lenart Heideman 315: —
 till Corp: Anders Kielman 80: —
 till Corporalen Knut Ryss 80: —
 som ähr Silff. M:t 1655: —

1. breff till Regementzskrif: Bergen att han gienast aff Leut. Alexander Thomsons**) räntor låter betala Hejd- mans änkia dett han här aff hennes mans monderingz- sorter tagit och der i att inga officerares hemsände assignationer betales uthan min underskrifft ähr dher hoss, som och att trumpetar pojken assignation aff skåniska compagniet intet betalas.

Desse breffwen bortsändt medh corporal Holmström och 1 breff af kiöpman i Breslo H. Klug till mester Magnus.

Dito 1 breff till Gen: Aud. Lilliestierna om fulmackt för Jonas Lilander***) till Regem: auditeur i Södermans ställe.

d. 11 lördagen kom frun Brunekowska från Rucewo och fik 9: oxar som buden [?] gått ifrån.

*) Majoren vid Adelsfanan Per Björnsköld, död ¹⁶/₁ 1704 i Polen. Erik Drakenberg uppgifves i ättartaflorna ha tagit afsked 1703. Lennart Heideman stupade 1706 vid Fraustadt (Schleg.-Klings.).

**) I ättartaflorna står hans namn säs. son till afsked. öfversten Alex. Thomson alldeles blankt utan minsta uppgift, här få vi åtminstone veta, att han var löjtnant vid adelsfanan.

***) Död i Tobolsk d. ¹¹/₄ 1721.

Dito kom Ryttn:e Hägerflycht från Thorn och hadhe breff medh sigh från starostinnan i Bardzin.

12 söndagen Communicerade iagh och alt mitt fälk och Capit: Hägerflycht och några af officererna i catoliska kyrkian. gudh wahre oss alla syndare nådig.

Dito kom köpman Wulf från Torn och wille till Hög-
quarteret Grockowalskj ellr Dobrin, men bleff her om
natten. Han skreff breff till sin man i Dantzig Bortholdt
Gotwaldt och hörde effter Svedenhielm, som och breff
till Postmestaren i Grudens H:r Buchholtz och om Sve-
denhielm och iagh sände en expre poststarosten Fran-
sissick Peroskj ditt och gaff 8 timf drickespeng. iagh skreff
och breff till Svedenhielm.

Dito kom Peroskj från Thorn som der sålt råå hu-
dar 125 för 3 timf styket ähr 375: timf.
och 85 fårskin för 1 1/2 siostak..... 42: 18 gr.

417.

Dito har köpt 2 stänger jern som wägit 88 m:k à
5 1/2 grås marken pålska gr. ähr 13: 16 gr.
han hadhe medh sigh hem 29 ducater à 14 timf ähr 406
timf och 13 timf och 16 grås för jernet ähr ihop 419: 16.

Dito medh Holmström tjll att lösa in breff medh på
posthuset 2 sexton grosstycken,

Dito kom köpman Klug hit från Bresloo och åth
här middagh.

Dito opskreffz Major Falkenbergz wärldh i Dansig
H:r Korä.

Milcho starostej 7 mill från Dantzig som Rehbinder
fåt giffwer i arende 50,000 timf.
Ekonomie Marienborg giffwer 70,000 timf *).

13 måndagen köpt af H. Klug 170 par stöflar hel-
skurna à 12 timf paret ähr 2040: timf.

*) Mycket fristående uppgifter.

BIBLIOTEK. GÖ

fik 145 ducater à 14 timf.....	2030: timf.
och lösa peng.....	10: timf.
	<hr/>
	2040:

Dito af honom 30 helskurna elgzläders
giehängh med sellior och fordrade à 8 timf. ... 240:

2280:

fick 17 ducat: à 14 timf.	238: timf.
och lösa peng.....	2
	<hr/>
	240

Dito wahr drängen Jöns bårtlupen medh nya kläder och alt *).

Dito kom General Marderfelt **) hit och Öfwerstl. Weidenhem dhee åthe här middagh och marchierade giö-
nom stan medh regementet åth Ratcenowo och så åth Kolno åth Wizna och åth Tikozin.

14 tisdagen kom Öfwerst Gyllenstierna och Öfwerstl. Jsendorf och åtho här middagh och regementet gik åth Carnisin, Chamsko, Olsondo och Sielona och så på Kolno och Wizna.

Dito gik artolleriet här förbj.

Dito leffweradhe Cornet Söderman migh 41 ducater aff Major Prinsenstierna för dhe saker han kiöpt på auc-
tion af Brunjans saker som och 12 timf och 1 rekningh som lades i skånska rullan.

Dito kom Franssick igen som redh till Grudens han har möt Ryttn. Fik wjdh Strasburg, som medh honom skreff till migh att han war i Strasburg medh 25 hestar.

Dito lät iagh jnventera regementzcassa peng. ifrån

*) De kläderna bestodo, sås. en anteckning långt fram i hand-
skriften visar, af en tröja, en rock, ett par byxor, allt af blått kläde.
samt ett par nya polska stöflar.

**) Marderfelt hade ej lång tid kvar att lefva, ty han dog d. 18/5
1708, och Gabriel v. Weidenhayn blef efter honom chef för Söderman-
lands infanteri.

Cornet Söderman och till Commiss: Erik Löfgren, som wahr 4480 R:d corant och — — keiserbem. Söderman bleff skyldigh 48 R:d och hans bror Auditeuren skyldigh 24 R:d och iagh insatte R:d. corant 32 R:d.

15 onsdagen, Dito kom Leut. Nils Lilliebladh af Gen. Major Ros regemente medh opbrätz order till migh, Duker och Taub, af Gen: Major Lagercrona af dhen 9 Januarj j Pratznitz att opbryta d. 21 Janu[ari].

Dito kläckan 2 effter middagen sänt Peroskj till Torn medh 4 wagnar medh 100 hudar, 5 kalfskjn och 139 fårskin. Han fik 8 timf till resepeng.

Noch 10 fårskin och 4 hudar som effterkummo.

Dito inleffweradhe Magister Söderman en skriff tjl migh emot Major Printzenstierna att han jntet warit till herrans Natwardh på 2 åhr, hwilken skriff iagh sände Majoren d. 16 om måron medh ordenancen.

16 torsdagen sänt General Major Lagercrona breff och opbrätz order till H:r Öfwerst Taub och H. Öfwerst Düker medh Öfwerst Taubs corporal Mattis Sparf. af Capiten Erenspitz *) compagnie dem begge att leffwera.

Dito om middagen kom Öfwerst Dükers ordenans som iagh och skreff breff medh till Düker och jtererade alt hwad iagh i mit förra breff i dagh skreff.

Dito kom Ryttn. Fik hem från Dantzic medh 24 stycken hästar, han dher ophandlat och dhen 25 har han ned-satt halt hoss Qvarterm. Foenix. han sadhe att dhen dyresta kostar 42 R:d. corant och dhe ifrån 27 och till 42 R:d. som han alt skall ingifwa rekningh på.

Dito till Regementzfältschiäraren en grå stickell hårig wallak, Sal. Heidemans tartare, till wagnshäst för fältkist-

*) Abel Speet-Ehrenspetz, fången 1709, lyckades på något sätt komma hem följ. år och blef major vid Uplands, senare vid Östgöta infanteri.

wagnen i stället för dhen som nu på marchen dödhe. op-
fördh för 30 R:d.

17 fredagen, Dito uthdelt hästar till öfwerstl. com-
pagnie till dhen han har af lifcomp:

Nembl.

N:o 92 Capit. Lagerfelt 1

N:o 103 Capit. Carl Arvedson 1

N:o 112 Fru Christina Fläming 1

N:o 120 Fru Kinemundt 1

N:o 123 Gref[winnan] Sophia Fårbus 1

N:o 126 Commiss: Hag 1

N:o 131 Directeuren Schröer *) 1

Som och 2:ne tråsklippare till — —

Dito köpt 6 böker papper à 3 bem: 3 timf.

1 burk bomollia 3 timf.

Dito till Ryttm. Bergstedt leff: till

N:o 1 Feltygmest: Siöbladh 1

Som och 4 tråsklippare som wahr

Första teltlaget 1; 3:die 1; 6:te 1; 8:de 1.

Dito till Ryttm. Tvilling till östgiöte compag. till

N:o 27 Major Gyllenståls 1; N:o 37 H. Jacob Gyllenclos

1; N:o 84 Cammarh. Clas Bonde 1; N:o 18 Öfwerst

Clas Ekeblad 1.

tråshäst till teltlaget 1

18 lördagen.

Dito till Ryttm. Fick ett elgzhudzgiehänggh nytt af dhe
som köptes.

Dito inleffwereradhe Ryttm. Fik hästrekingen

corant.

N:o 1 gull wallak 5 åhr 27:

N:o 2 gult stoo 6 » 24:

N:o 3 brun hingst 5 » 30:

» 4 brun wallak 5 » 31:

*) Allt rusthållare. Ett par döda sedan några år.

N:o	5 gult stoo	6 år	25: $\frac{1}{2}$
»	6 brun wallak	4 »	14:
»	7 brun wallak	6 »	37:
»	8 brun wallak medh bläss	7 »	34: $\frac{1}{2}$
			<hr/> 223:
»	9 brun wallak	6 »	41:
»	10 brun hingst	4 j 5:te »	39:
»	11 brun wallak	5 j 6 år	41:
»	12 brun wallak	6 år	42:
»	13 brun wallak	5 i siette »	35:
»	14 brun wallak	5 »	37:
			<hr/> 235:
»	15 brun wallak	5 »	37: $\frac{1}{2}$
»	16 brun hingst	7 »	43:
»	17 lius rehår	6 »	41:
»	18 mörk rehår	7 »	42: $\frac{1}{2}$
»	19 röskymmel wallak	7 »	27: $\frac{1}{2}$
			<hr/> 191: $\frac{1}{2}$
			649: $\frac{1}{2}$
Transport		Corant	Rixd.
			649: $\frac{1}{2}$
»	20 swetfox	7 »	28:
»	21 swettfox siäk bläset		30: $\frac{1}{2}$
»	22 wallak brun medh bläss	7 »	39:
»	23 brun wallak	6 »	38: $\frac{1}{2}$
»	24 brun wallak	7 »	35:
»	25 liten swettfox tråsklippar	8 år	12:
			<hr/> 832: $\frac{1}{2}$

Dito till ljfcompagniet deraf
Nembl.

N:o 59 Lagman Christer Bondes *), Jon Swan..... 1.
N:o 67 Fru Greta Rosenstråles, — Pett. Lind..... 1.

*) Rusthållare.

BIBLIOTEK. GÖ

NB. desse begge oassignerade och obetalte.

Dito bleff fältkiste wagnen heell färdigh som wahr heell ny bådhe julen axlana och korgen.

19 söndagen sände iagh Cornet Söderman till Szrinskj att förnimma om Öfwerst Horn wahr opbruten. han kom igen och berättadhe att han ännu står stilla effter andra regementer står för honom.

Dito tjll hiulmakrana som gjorde fältkistwagnshiulen. 1 ducat, och enär dhe begynte fingo dhe 1 ducat.

Dito lät iagh skoo alla mina hästar så reedz [ɔ: rid]-hästar som wagnshästar.

Dito lätt iagh beslå Leut. Falkz häst som iagh aff honom fik i Rucewo, och sände honom sedhan hem till honom effter han war owuxen och tackade för lånet *)

20 måndagen. töade starkt på, derforé lät iagh mit pagagie sackta gå uthur morasen och till Szrinskj stadh dher iagh stodh om natten, medh lifcompagniet.

d. 21 tisdagen opbrött regementet ifrån Bierzuns-
quarteren och stodo om natten kringh Szrinskj.

Dito igenfik frun Podstolnika ifrån Sirut 14 nött, kalwar och stutar.

d. 22 onsdagen kom Fransiscick Perowskj från Torn, som dher sålt 105 oxhudar à 3 timf och

	grås
6 pålska grås ähr timf	332: 18
4 kalfskin à 1 siostak ähr	1: 12
146 fårskin à 18 grås ähr	73: —
	406: 30
leff: 28 ducater à 14 timf styket ehr.....	392: 30
Resten wahr 14 timf, som honom gaffz	14: —
för sitt omak.	

d. 22 onsdagen till Stupska 3 mill.

Dito order till Majoren att hålla förhöör öfwer Leut.

*) En viss ironi tycks hvila öfver anteckningen.

Hummer om dhet stodet och 2 fohlar som från pålacken Fransiscick Perowskj tagna wohre j Bierzuns ständett.

d. 23 torsdagen till Dziergowo. 3 mill.

Dito togz Leut. Hummer i arest och stodett gaffz till pålacken tjllbakars, men ett ungd stoo fik han intet igen.

Dito breff af Pistolskiöldh från Chorsel att Capiten Tisenstens *) af Westgiöta regementet medh 30 musqvo-terare wohre sända af hans Maj:tt till Chorsel att förbränna hela staden och kyrkian effter alla borgrana rymbdt och lemnatt staden öde, som och order att ihieslå alla bönder, som man kunde igenfåå och opbränna alla byar, som bönderen frånlupit. Men effter Öfwerst Örnstedt stodh i Chorsel gaff han attest åth Capiten att ordena wore min regementz kvarterm. befaltt att migh communicera, och att iagh låter bränna, effter migh.

d. 24 fredagen till Chorsell 3 mill på skogen gik cronwagnen sönder och i går gik fältkistwagnen sönder som bleff nygiordh i Bierzun.

*) Jonas Tisensten stupade vid Poltava.

I det mazuriska skogsbältet stötte svenska armén ej blott på svåra terränghinder, utan äfven på en utpräglad fientlighet från befolkningens sida. Bönderna — och som synes äfven borgarne i städerna — rymde till skogarnes otillgängligaste trakter och uppträdde som vilda snapphanar. Staden Chorshele fick med krigets hårda rätt böta för sina invånares illojalitet.

Man ser att terrängen frestade betydligt Hummerhielms nya hjulaxlar, men läsaren hade varit tacksam, om han antecknat mera om marschomständigheterna. Dock, H. skref ej för någon läsare utan blott för sig själf.

Efter några korta notiser om förändrade stånd för de närmaste regementerna öfvergår han plötsligt till sina älskade räkenskaper samt sin kommers med hudar och lammskinn. Så äntligen en följ. dag, då han kommit in i rätta snapphaneskogen samt fått ryttare försåtligt skjutna (d. 28) samt pröfvat på en natt med regn och snöglopp i ett ödsligt moras utan något att lifva upp människor och djur med, blir det honom tydligen något väl starkt. Detta får dock anförtros åt papperet.

Dito breff till Öfwerst Duker och till Öfwerst Taub att dhe låta bränna Chorsell enär dhe gienom marcerat först.

Den 25 lördagen breff af Pistolschiöldh om natten att Öfwerst Örnstedt står i Zerowe effter andra regementer står för honom och iagh derföre måste i dagh blj ståendes i Chorsell, dett iagh gienast medh Öfwerst Dukers regimentzquarterm. skreff H. Öfwerst Düker till att han i dagh står i Dziergowo och att Tauben bljr ståendes i Mlawe.

Dito breff aff General Major Lagercrona medh Quartermester Wäber af Woncos d. 21 Januarj och dher i en ny marchrut, som och dher j breff till Öfwerst Duker och Öfwerst Taub, som iagh gienast medh Duckers ordenans honom sände.

Dito af corp: Pill.

	timf.
Af öfwerstl. comp: Emporagrius leff.....	170: —
af mölnaren i Bierzun	20: —
af judarna i Bierzun för korn	32: —
för hudarna i Szrinskj 33 styken à 2 timf.....	66: —
för 42 fårskin à 1 siostak.....	14: —
för Szrinskj tobakz bemar	73: —
för 1 koo i Szrinskj.....	6: —
	<u>381: —</u>

	timf	Corant	R:d	Bem
Dito lät iagh insättia i cassan	319: ähr	63:	24
Ryttm. Hägerflycht tobakzbemar...	57:			
Öfwerstl: Cornet Gref *)	96:	} är Corant	53:	18
Östgiöt: Ryttm. Tvilling.....	57:		117:	12
Sörmelandz Ryttm. Belfrag.....	58:			

Dito sänt corp. Otto till [lucka] i Preusen medh på-

*) Förmodligen menas här kornetten Henrik Graff, som längre fram återfinnes i Tobolsk.

lacken Francisick Petrowskj att sällia 34 ungnöthudar och
 2 lambskin, hwar hudh för timf:
 2 timf 13 grås och 2 skillingar, ähr..... 80: 32: 2
 2 fårskin för..... 3: 1
 81:

26 söndagen marchierade iagh och wahr dher nu
 Strels eller snaphaneskogen, och gik till Serowo, wahr 4
 stora mill der wahr ingen menniska hemma och några
 gålar redan brända. Men fans någott halm.

27 måndagen alt i skogen till Dobrovj 3 mill, der
 wahr hela byen bränder. der fans ingen halm eller något
 foragie.

28 tisdagen marchierade regementet igenom fahrliga
 moras, och måste stå på skogen om natten medh hela re-
 gementet. dett regnade och snögadhe hela natten och hä-
 stana hade icke ett strå att äta. Wagnana hinte intet fram
 till regementet om natten, all lifcompagnitz boskapen togz
 bortt af skytterna, 2 ryttare och 1 häst skutne.

29 onsdagen till Nova Ruda ett jernbruck, och så
 till Narzeka by wahr 3 mjll. Der wahr intet bränt, men
 ingen meniska hemma, uthan byen öde. alla byana emellan
 Chorsel och denna byen wohre af våra föregående rege-
 menter opbrända.

30 Dito till Kolno en stadh som och wahr öde 1
 mill och så till Wisjowatj 2 mill der wahr adelsmän hemma.

31 fredagen uthmedh staden Sutsin och till kyrkebyen
 Niedzozadna underCanselerens Jukka tillhörig wahr 2 1/2
 mill, alle byana öde.

Dito köipt af en Dansiger timf: grås.
 1 styke blaggarn hölt 31 al. för 8: 12
 1 styke dito hölt 31 al. för..... 8: 12
 2 styken dito hollo begge ihop 38 al. 8: 12
 1 stycke fint lerfft holt 31 al. för 20: —
 45: —

Februarjus 1708.

1 lördagen giönom Sutsin stadh 1 mill och der öfwer Wissa strömen och till Pienunskj 3 mill. iagh stodh i Bialazewo kyrkeby.

Dito fik iagh effterskreffne breff:

1 af min k. hustru af Stockholm d. 21 Decemb: 1707.

1 af min hustru aff Stockholm d. 7 Decemb:

1 breff af Furbohm af dhen 18 X:ber 1707.

1 breff af Landzhöff: Burenschiöldh aff Linkiöp. d. 23 9:ber.

1 af Cam: Psilander af Wonsos d. 21 Januarj 1707[!] och dher i Decemb: månadz förslagh attesterat.

1 af Secreter Bänge aff Wonsos d. 21 Januarj och dher i 1 ny swensk almnacka,

1 af furstinnan *) Greff Christofer Gyllenstiernas och dher i ett breff till hans Maj:tt.

1 af Anders Bergh aff Eed d. 15 Decemb: 1707 och dher i en opsatz på hwadh monderingzpeng. ähro betalt.

1 breff af min swärmor **) af d. 21 X:ber.

2 söndagen stodh iagh stilla och lät recognoss[era] Goniontz och Ossowietz wägen, som wahr omöjeligh att dher öfwerkomma öfwer Biåbrs ström, uthan wjdh Cosno der bryggan wahr giordh.

Dito marcierade Westgiöte regementet till fott migh förbj och åth bryggan.

Dito lätt iagh uthgifwa behm peng. för hela Januarj månadt åth regementet sålunda

lifcompag: Rd corant kei[ser]b[em].
på 110 man..... 113: 20:

*) Prinsessan Katarina af Stegeborg, hertig Adolf Johans dotter, var gift med kongl. rådet grefve Kristoffer G—a af Eriksberg, men var nu änka.

**) Det är således hon, som är den tidigare omtalda »fru mor» och alltså har Nils Hägerflycht gift om sig efter Helena Dubergs 1690 inträffade död — så vida den verkligen inträffat.

Öfwerstl.	comp: på	96 man	99:	6:
Majorens	comp: på	86 man	88:	20:
Skånska	comp: på	98 man	101:	8:
Östgiöta	comp: på	89 man	91:	29:
Sörmelandz	comp: på	84 man	86:	24:
		<u>563</u>		<u>581:</u>	<u>23:</u>

d. 3 måndagen.

Dito kom Ryttn. Svedenhielm från Dantzic och Kiöningzberg medh elgzhudar och ryttaregiehängh.

Elgzhudar 35 stycken à 20 gyllen och 6 Rd corant
 timf siostak
 corant 3 timf och 1 siostak stykett ähr..... 233 1. 2
 12 tråsträngzgiehängh.

100 ryttaregiehängh.

Dito länt trumpet: Biörkman 26 d. 8 öre Sm:t wahr
 5 ducater à 14 timf.

Dito lät iagh uthgifwa alla giehengen.

4 tisdagen marchierade iagh till dhen långa bryggan
 wahr 1 mill till bryggan och bryggan wahr 1400 mina steg
 längh; iagh gjk medh regimentet tjll Goniontz stadh,
 wahr ifrån bryggan godha 1 1/2 mill; wahr ihop 2 1/2 m *).

Dito såldhe Pilen 14 hudar för 4 siostak huden.

Dito köpt brö för 10 siostak och dricka för 11 siostak.

Dito breff af H. Gref Sperling och dherj hans march-
 ruth och copier af General Major Lagercronas, Öfwerst
 Siegerotz och General Mardefeltz breff.

*) Det var den besvärliga passagen öfver Bobr och Bobr Bruchs
 träskland, som mötte efter genomtågandet af storskogen. Bryggan som
 omtalas var begripligtvis ej en flodbrygga, utan en kafvelbro öfver mora-
 sen, en sådan som i en gammal holländsk beskrifning skildras sås. »onuyt-
 spreeckeligke Kneppel-Brugghe ghemaerkt vvesende van ronde mast ofte
 Dennen-Boomen, liggghende over Morasschen ende loopende Wateren;
 vvelcke Bruggghen daer te Lande seer veel ende langh sijn». Hummer-
 hielm har stegat denna; Posse (Kar. Kr. Dagb. I) uppskattar den till
 dubbla längden.

Carl XII hade redan under sista veckan af Januari passerat trak-
 ten och befann sig i Grodno, som tsar Peter hastigt utrymt.

Dito breff af Öfwerst Örnstedt och dher utj dhen opsatte marchruten.

5 onsdagen Marcierade iagh medh regementet till Karpovicze 3 mill och gik igiönom Öfwerst Cronmans regemente.

Öfwerst Örnstedtz regemente ginge uthur byana enär iagh kom marchierandes.

6 torsdagen, d. 7 fredagen stodh iagh stilla effter dhe andra regementerne stodho för migh men effter middagen gik iagh till Dria 1 $\frac{1}{2}$ mjll.

Dito lät iagh brygga och baka, desse 2 dagar.

Dito breff till Öfwerst Örnstedt, Öfwerst Sperling och Öfwerst Cronman att dhe tåcka sikh undan för dhesse efftergåande regementer *).

d. 8 lördagen stilla i Drja, och lät foragjera hoss H. Öfwerstl. Jung i Mikitsins by, och lembnade i Drja 2 trötta oxar.

d. 9 söndagen stjlla, bleff ingen predika[n] effter Magist. Söderman sadhe sikh wahra siuk.

d. 10 till Kodarowka, $\frac{1}{2}$. och till Sucka Wola $\frac{1}{4}$ mill dher bodde 400 bönder wahr kongens by, och derifrån till Grodisko 1 mill och så tjll Popowilosno 1 $\frac{1}{4}$ mill wahr ihop 3 stora mjll der kom Pistolschiöldz häst bortt som adelsman Oberfors[t]meister Preutzer gaf 3 elaka hestar före igen, effter iagh undsade att bränna byen. Der rymbdhe Heidmans pojke.

d. 11 tisdagen till Kamicna öfwer Grynen Walde 1 $\frac{1}{2}$ mjll och så Długa Wics förbij $\frac{1}{4}$ mill. Długa Wics ähr 7 mjll långh och der bor öfwer 4000 bönder, men ingen kyrkia i byen, kongl. by, och så till Novidvor 2 mill och så till Korotsian $\frac{1}{2}$ mill, wahr ihop 4 $\frac{1}{4}$ mill.

*) De reg., med hvilka Adelsfanan råkade i trängsel, voro: Skaraborgs inf. (Kasper Otto Sperling), S. Skånska kavall. (C. G. Örnstedt) och Kronobergs reg. (Johan Cronman). Cl. Young var öfv. löjt. vid detta regemente.

d. 12 onsdagen till Grodno 2 $\frac{1}{2}$ mill, men kom intet at gå öfwer bron för attolleriet som öfwer gjk, till klåkan 4 effter middagen, iagh gik till Sipselanj om affton 1 $\frac{1}{2}$ mill wahr ihop 4 mjll dit kom och till Grodno Gyllenstiernas pagagie och 1 hans capit: som såldhe boskap.

I Grodno köpt 50 gånger hästskoor och söm à 5 timf gången; wahr 250 timf iagh gaf 9 ducater à 14 timf ähr 126 timf och Pilen tillagd 124 timf. Han skall ändå hafwa hoss sigh af mina peng. 4 timf.

d. 13 torsdagen till Jesiora stad 3 mjll och så till Lakno $\frac{1}{2}$ mill ähr 3 $\frac{1}{2}$ mill; dher lembnadhes 5 oxar trötte.

NB emillan Sepselanj och Lakno kom min gula wagnsklippare bortt som wahr halt.

Dito om natten lät iagh recognossera Kottraström om iagh kunde gå dhen vägen öfwer strömen och kiärren eller har iagh måst gå åth Holavatsie i högra flygelens ruth[a] 4 mill i krok.

NB J Jesiora har Ryttn. Hägerflycht funnit i kyrkan råg, fläsk och ijster och 1 bibell, nergrafwen *).

d. 13 torsdagen dogh Engländaren, Funkens ryttarehest, som iagh köpte af Ryttnester Nierot 1706.

d. 14 fredagen till Kottra strömen och der öfwer jsen 1 $\frac{1}{2}$ mill och så till Glembocka håf 2 mill ähr 3 $\frac{1}{2}$ mjll. dher mötte migh Öfwerst Örnstedt[s] corpral med breff till migh från General Major Lagercrona och ståndqvarter af Öfwerst Gyllenkrok för adelsianan i Parofia Natzka och subcistanzqvarter j Parofia Dawgowska och 1 breff till Öfwerst Düker som iagh dhen 15:de medh ordinancen honom sände.

*) Annars var det vanligen ute i skogen i grädda gropar, som sedan omsorgsfullt återställdes till likhet med den omgifvande marken, man gömde sina förråd. Här har kyrkgolfvet fått tjäna till gömställe. Det var rätt heterogena saker, som hittades: »bibellen» kunde tyda på någon kvardröjande protestantisk surdeg. Reformationen hade till en tid gjort stora framsteg i Polen.

dhe andra compag: adelsfanan stode i Rahanitz, Qvilevitse, Naraskj, Pilipovitz.

Dito Rymbdhe Heidmans pojke *)

d. 15 lördagen stilla. Dito breff till Öfwerst Düker och lät honom weta om Kottraströmen, och sände honom Gen: Major Lagercronas breff; hans ståndh blir j Radun och Öfwerst Taubs i Zablotzje och Novidwor.

Dito lät iagh juden Abraham som wiste vägen från Jesiora gå hem; Pilen gaf honom 6 timf.

Dito af pålska adelsman Kosielskj utj Kobrowska Natska terrifen. Dito lagades dhe söndriga wagnana.

Dito om affton kom Öfwerst Dükers regementsquartermestare, och sade att Dükers stå i Jesiora.

16 söndagen stilla. Dito kom en från Posen sade sikh wara cornet under Gen: Maj: Crassou, och hett Hensel han reste till hans Maj:tt och hadhe breff till Gen: Maj: Lagercrona och några flera, han sade att Crassou marcierat uhr Posen till Dantzic verderna medh alla dragoner och allenast Öfwerstl. Horn **) medh infant: ähr i Posen och Öfwerstl. Sylük står medh fransoserna i Kostin.

17 måndagen till Novidvor stadh 1 mill och så till Janevitce $\frac{1}{4}$, Domekj $\frac{1}{4}$, Kulesie $\frac{1}{2}$ der Örnstedt stå och så till Sabakinsa ***) $\frac{1}{4}$ och Husnie $\frac{1}{4}$ mill ähr 2 $\frac{1}{2}$.

*) Om igen?

**) Thure Sigismund Horn af Åminne vid pommerska infanteriet. Gustaf Züllich; »fransoserna» tillhörde de efter Fraustadt i svensk tjänst öfvergångna fångarna.

***) Det fanns ett Novi Dvor öster och ett väster om Grodno.

Från НОВОЙ-ДВОРЪ (det östliga; Grodno-bladet XV, 3 treverkartan) har marschen gått norrut mot СОБА-КЕНЦЫ (samma blad) och derpå rakt österut mot ЭАЪЛОЦЕ (XV, 4) sedan nästan rakt i norr till ДУБИЧИ (XIV, 4) och så i nordost några verst till НАЧА. Detta sista, som ända till d. 6 Maj blef Hummerhielms kvarter, ligger 70—80 verst fågelväg N.O. om Grodno. Men fågelvägen för öfver stora ödsliga skogar, sjöar, vattendrag och träsk och därför hade Hummerhielm måst marschera i en stor krok och söka odlade och bebyggda nejder.

Till högkvarteret i Smorgoni hade Hummerhielm från Natka

Dito kom Corp. Hejdeman från Högqvarteret, som der ifrån rest dhen 12 februarj om onsdagen.

Dito fik iagh breff medh Heideman hem från Högqvarteret: af Arve Hägerflycht aff Stock: d. 28 X:ber 1707 och dher i ett breff til Gen: Maj: Creutz om Hägerflychtz rusthåldh.

Dito Skreff iagh breff till hans Maj:tt och lät weta hwadh dhett ljder medh desse efftergå[en]de regementers march, breffwett daterades d. 16 Februarj af Husnie widh Zablotsie, medh Qvarterm. Foenix.

d. 18 tisdagen kom Lieut. Stiernhof igen från dhett Natska ståndett och sade, att dher intet fins hwarken halm eller höö ej heller sädh.

NB. Örnsted kommer i Parofia Trocki och Sohdska[?] och Porska. till hielp.

Dito borttsänd Arve Hägerflychtz breff medh Fenix till General Major Creutz.

Dito 1 breff till General Major Lagercrona om desse regementers nödh om foragie och föda för fälket på denna marchen.

Dito Marchierade iagh medh regimentet till Strzalskj, $\frac{1}{2}$ mill och så till Dubice 1 mill wahr belägen wjd en stor siö *), och så till Kowala by i Natska Parafien $\frac{1}{2}$ mjll och så till Natska stad $\frac{1}{2}$ mjll ähr 2 $\frac{1}{2}$.

Dito sändt Regimentzqvarterm. Pistolschiöldh och Stiernhåf till Parafia Dawgowska att dher aff uthskaffa proviant och foragie.

d. 19 onsdagen delte iagh uth Natska Parafien till ståndh och foragie byar till regimentet och befalte låta sökia effter foragie och rågh till brödh.

d. 20 torsdagen, stilla. Dito Skreff Lind på Januarj månadz förslagh.

något öfver 100 verst fågelvägen, och det låg i riktingen N.O. Till Radoskovitji, som låg mera rakt i Ö., var det starka 150.

*) Den är visst inte stor: 2 $\frac{1}{2}$ verst lång; nu väl öfversvämmad.

Dito borttsändt Öfwerst Dükers ordenantz och skreff breff till öfwersten om mit stånd och att iagh redhan rapport[erat] hans Maj:tt desse regementers uthforagerade ståndquarteer.

21 fredagen och dhen 22 lördagen optogh iagh dhe elgzhudar som Ryttn. Svedenhielm leffwerede dhen 12 Febru: och i Dantsig köpte wohre, som wahr 35 styken och wohro insömade i 3 rysserijor och 2 rysemattor och sedhan medh strek om bundna, aff dhe 35 hudar opskar Lind 25 styken; dher aff bleff 19 par byxer och 16 styken tröjor. och dhe öfrige 10 elgzhudar lades i en säk, och nu blir alla dhe ryttare klädda, som iagh migh påtagit att låta giöra skinklär åth. för dhe peng. som i räneriet insatte ähro.

22 lördagen Dito till fältskiären mester Leopoldus 1 pahr elgzhudzbyxor och 1 elgzhudzwest uthan ärmer medh gull galonsslöfer på uth för bröstet, som wahr Sal. Ryttemester Heidemans, dhen iagh fältskiären förärte för dhett han curerar mina swulna been. Dett wahr inga ärmer i westen; iagh lät skiära 1 pahr nya elgzhudzärmer dertill.

Dito lät iagh gifwa alla drängana hwar sina 2 sjorter som på deras rekningh här i boken skreffiz.

Dito lät iagh tillskiära aff 32 al. lerefft 2 pahr lakan åth migh.

Dito om affton kom Pistolschiöldh och Stiernhåf från Parafien Dafgowska, som begynnes wjd Meretzströmen wj[d] staden Woranj och så uth medh Älknikj. Dher ähr in alles i dhen Parafien 243 röökar, och består af 3 städer: Woranj, Dougj och Przelaje och des uthan mäst adelsmän och få bönder, som iagh alt gienast delte iblandh compagnien.

23 söndagen Major Printzenstierna medh compag: manskap att giöra bro öfwer Meretz strömen till Woranj stad. Wahr 6 man af [hwarje] compag: ähr 36 man.

Dito kom Cap: Petter Hall *) af Gref Delagardies regemente från Riga och reste tjll Siönström.

24 måndagen kom Ryttmester Koszinskj af Fürst Wisnioweskis tropper och hadhe order på dhesse Parafien att hafwa sitt ståndh medh compagniet men iagh lät honom gå tillbakars.

Dito Redh iagh till Woranj dhit iagh i går sände Major Prinsensstjerna att låta medh dhe com[pani] ryttare giöra bron färdigh till wåhra subcistance qwarter i Parafia Dawgowska. Men när iagh kom på wägen mötte mig Cornet Rosendal med manskapett och sadhe att dher kunde omöjeligen giöras brygga effter strömmen wahr för stark och stark isgångh, han sadhe att Majoren wahr riden till Älknikj att dher see om man icke kunde der öfwerkomma, iagh redh till samma Meretz ström der gl. bryggan warit som ryssana afkastatt och fant att dher kunde giöras flotbröö[!] och befalte Pilmejer den att låta giöra och sadhe honom huru han giöras skulle. iagh rodde öfwer strömen och sågh hwar wirket skulle tagas och red sedhan hem. Wahr starka 3 1/2 mjll dit och 3 1/2 mjll hem ähr 7 mill.

d. 25 tisdagen Mathie dagh Dito sänt Leut. Pilmejer medh Nyman och [Corp.] Otto och 8 ryttare, [lucka] cronhästar [lucka] smide[?] hästar och [lucka] cronkusk och 1 tråsträng, som kiörer smidiehestana, till stabens byar i Dawgowska Parafien at der aff indrifwa foragie och proviant och ordre att han låter giöra bron färdigh wid Woranj.

Dito breff till Öfwers[te] Bino **) om Naniskj och Pitekow att dhe lyda till denna Parafien.

d. 26 onsdagen sänt corp. — — — till H. Öfwerst Taub medh 2 ryttare och en profos att dher ifrån taga

*) Kagg kallar honom löjtnant och berättar, att han den 6 Aug. 1712 rymde från Tobolsk.

**) Rudolf Bünau vid artilleriet. Densamme som Carl XII utanför Poltava klappade på axeln med ett bevekande: nu ska Grossvater inte bli ond!

Sopij *) 2 drängar som rymbdt och (och) dher bleffne fasttagna som och dhen ryttaren af H. Öfwerst Örnstedtz regemente som rymbdh och dher fasttagen.

Dito lätt iagh af 9 m:k wax giöra lius aff och bleff dheraff 29 waxlius och aff dhe 14 m:k wax j Skrinskj bleff 38 waxlius ähr ihop: 67 lius.

Dito till jnventerades till Ryttn. Pijl hofslagare medicamentz kistan och opskreffz ehwadh åthgångit och hwadh i beholl.

Dito leff: Corp: Mannerstierna 5 ducater 3. 16 gros stycken wahr 80 timf som Ryttn. Örnwing uthsendt och wahr contrib: peng. han hoss sigh hafft.

Dito kom Qvarterm. Fœnix hem från Högqvarteret som han sadhe wahra i Smorgonie **) 20 mill här i från 10 mill på andra sidan Wilna.

han hadhe medh sigh hem 1 breff af Ryttn. Jöns Christian Bagge ***) af dhen 18 Novemb: 1707 af Lidkiöping och der j en suppliqve till hans Maj:tt att fåå bli öfverjægmaster j Westergjötlandh i Snålkis ställe.

Dito ett breff af Gen: Major Creutz och dher j ett breff tjll en ryttare wjd Sörmelandz compag: Erik Anderson Fisk, som han högeligen recommenderer.

Dito ett breff af Öfwerst Rosenstierna om alla afmarchexercitierna som hans Maj:tt begiärtt.

27 torsdagen kom corp: igen medh begge Sopij gäs-

*) Henrik (*Erik*, Kagg) Sopijs, bataljonspräst vid adelsfanan, omtalas ej sällan af Kagg från Tobolsk och Tjumen. Till en uppkommen »prästräta» påstår Kagg, att Sopijs var skuld.

**) Där stod det 12 Febr.—15 Mars; samt sedan 19 Mars—6 Juni i Radoskovitji, medan gräset grodde.

***) J. Ch. Bagge af Söderby, ryttmästare vid adelsfanan 1702. Han måtte varit hemma på permission. Men öfverjægmaster i Carl Emanuel v. Snoilskys ställe blef han aldrig, utan blef fången den 17 Nov. 1708 i Ukrajna, och strax därefter död. Åttartaflorna ha oriktigt för sig, att han stupat vid Poltava.

sar och den ryttaren af Örnstedz regemente som wahr rymbdh och aff Öfwerst Taubz drago. fastagen.

Dito kom breff effter fältskeren Leopoldus jfrån Öfwerst Horn som wahr siuk.

d. 28 fredagen sänt Örnstedtz ryttare till Öfwerst Horns regemente att dher ifrån sändas til sitt regemente.

Dito kom corp: Otto och sadhe att bryggan öfwer Meretz strömen wahr färdigh giord wjd Woranj dhen 27 torsdagen.

d. 29 lördagen kom Auditeuren — — och opwiste hans Maj:tz fulmact af Slupsa dhen — —

Dito Swar på Furst Wisnioweskis breff som igår kom intercession för lieut. — — *)

Dito uthdelte iagh elgzhudz kläderna som gjorde wohro åth ryttrana.

Dito lät iagh göra hackelsekistor. 6 stycken.

Martius d. 1 kom aldräförst proviant in från Leut. Pilmejer af Dawgowska Parafien.

NB. d. 28 februarj funne lifcomp: ryttrana på 1 stak rågh i skogen, war 40 skåk och 60 bandh i skåcken ähr 2,400 band, som iagh lät dem foragiera, (som iagh lät comp: dhen 29 foraciera.).

d. 1 söndagen Enär iagh klåkan 8 gik åth kyrkian kom uhr skogen pukarens och Foenix drängiar som warit och foragierat, derföre iagh lät taga dem begge i arest. Magisteren sadhe att hans drängiar warit uthe öfwer natten och intet funet foragie för än j dagh. Men Ryttn. Svedenhielm sadhe att dhet wahr osandt och att Prästen dagl. går medh comp: forag. och ryttrana hulptit honom på foragiebunten.

Dito af Ryttn. Hägerflycht 3 m:k wax der aff bleff 9 stycken waxlius.

*) Denna dags anteckningar börja slarfvigt, eftersom hvarken auditörens eller löjtnantens namn införts.

2 måndagen sänt Quarterm. Rou till Wolknikj medh breff till Öfwerst Horn och begjarte derifrån 2 hiulmakare, och kiöpa tiära och salt och att regementz fältschiären kommer hem effter öfwerstl. ähr siuk.

Dito sänt Pistolschiöldh och Stjernhåf till Dawgowska Parafien att upbära tobakzbemar.

Dito breff aff hâfjunkaren och wice General Auditeuren Adlerfelt *) och dher utj Cammar Revisionens ifrån Stockholm interlocotorj domb emot Landzhöfddingh Cronhiortz sterbhus jnterressenter som skulle communi[ceras] Lieut. Cronhiortz och han attestera att han samma interlocutorj domb undfångit haffwer, att inom 6 månaders dagh comparera sielff eller ställa laga fulmechtigh.

d. 3 tisdagen Dito breff af General Major Lagercrona aff Smorgonie d. 26 februarj och mig bleff sänd af Öfwerst Horn medh 1 hans corporal, som wahr hans Maj:tz befallningh att skaffa Regimentet 6 wekors brödh och salt och 1 breff till Öfwerst Taub, som iagh gienast bortt sände medh Öfwerst Dukers ordenans.

Dito breff till min hustru af Natska dhen 3 Martj.
1. om wâhr hitmarch att wj på 40 mill intet hafft anatt åntal och granriss åth hästarne och intet mat åth fålkett.

2. att hon låter giöra migh en klåcka, som wisar timar slår fierdedelar och timar och repeterar fierdedelar och timar.

3. att iagh will sända till Riga till H. Öfwerst Fiting-

*) Gustaf Adlerfelt, förf. till Histoire militaire de Charles XII och som föll vid Poltava.

Landshöfdingen i Nylands och Tavastehus län frih. Abraham Cronhjort hade dött i Helsingfors d. 12/11 1703. Sonen Hans Henrik var sedan 1707 löjtnant vid Adelsfanan, blef 1708 lifdrabant och medföljde till Bender.

Ett synnerligen passande slut är det knappast för en sådan karrier att bli gen.-major i rysk tjänst, om det också klarligen förhöll sig så, att han först efter fredsslutet ingick däri.

håf*) min kläde cuffert och breff skatull från Vilna om lägenhet gifz.

4. att min sedel tages igen af Silfwercrantz.

5. att mit gewär och harnisk giöres rent.

6. att mina böcker och papper aktas för ohyra.

7. att barnen läsa och skriffwa och nu lära fekta och speela på flöit och fiol och spinet.

Dito ett breff till Secret: Bänge och deri min hustrus breff at sända medh post till Stockholm.

J min hustrus breff trumpet: Biorkmans sedell af Bi-allazevo d. 2 feb: 1708 på 26 d. 8 ör. Silffm:t som iagh honom dher länte.

Dito ett breff till Cammerer Psilander och öfwersänt januarj och februarj månadz förslagh för rege:ntz inkomst och uthgiffit och dupletter för begge månaderna.

Dito ett breff till Gen: Auditeuren Adlerfelt och honom tillbaka sändt Cammar Revisions jnterlocutorie resolution som Leut. Hans Henning Cronhiort behölt originalet af och attesterade på copian att originalet wahr honom leffwererat.

Dito breff till General Major Lagercrona att iagh i dagh som ähr dhen 3 Martj fått hans breff aff dhen 26 feb: att hans Maj:tz willia ähr att regementet skaffas 6 wekors brödh och salt, som alt skall effter möjeligheten beställas.

Dito fölgdhe Major Falkenbergz pålak medh ordenanerna till sin herre till Högqvareret.

på ordenans sändes corp: Ek, och medh breffwen sändes corp: Ekorn af öfwerstl. comp. Tjll Ekorn leff: att inlösa breff medh om der några ähre till migh på posthusett 8 timf. och till Ekorn gaf iagh 1 timf och till Eken 1. timf.

*) Erik Göran Fitinghoff, öfverste vid Österbottens reg., sen. gen.-major.

Johan Hylten-Silfvercrantz, assessor och kammarråd.

Dito kom mester Leopoldus från Öfwerst Horn som wahr än siuk.

Dito af Hägerflycht en kagge brännewjn till dhe siuka och till mina been wahr 8 $\frac{1}{2}$ stopflaska gement som skall distileras.

Dito fans i wagnshuset 1 grop hafra wahr 6 tunner och 1 grop rågh wahr 6 t:r. Hafren behölt iagh och rågen fik adelsman.

4 onsdagen lätt iagh gifwa regementet Februarj månadz Behmpeng.

Dito länt Profosen Sopen 1 ducat ähr 14 timf ehr 5 d. 8 ör. Silf: och lösa 2 d. S. M. ehr ihop 7 d. 8 ör. Silf: M:tt, som *) skall skik[as] hem att taga af hans räntor igen.

Dito fasttogo mina ryttare 1 tråsdrengh som rymbdt aff öfwerst Düker som iagh hem sände medh Dukers ordenans.

Dito dogh 1 tråsdrängh och 1 ryttare af lifcompagniet som gienast begrofwes.

Dito från Pilmejer 3 m:k wax, 80 ägh 1 tunna liten med dricka och 1 tunna tiära.

Dito smidde smederna på nya teltwagnen och lagade cronwagnana.

5 torsdagen lät iagh giöra waxlius af dhe 3 m:k wax **) för wahr i lådan aff 14 m:k i Schrinski..... 38 lius af 9 marker wax som med fördes bleff..... 29 liuss

*) d. v. s. förbindelserna.

**) Af de ofta mötande uppgifterna om inköp af wax kan redan slutas, att Littauen var rikt på bi. Väl att märka, dessa bodde ej i halmkupor framför de små grå husen, utan det var skogens vilda bi. Dem tog man reda på lika lätt som någonsin »Bijägaren» i F. Coopers indianroman — förf. har, som känt, den vanan att inleda vilda scener med någon oändligt intagande fridsandande idyll. — Dessutom sattes det ut ihåliga stockar eller holkar i träden för att upptaga svärmar. Littauen var också berömdt för sin honung, sitt wax och sitt kostliga mjöd.

af dhe 3 m:k från Hegerflycth bleff.....	9 liuss
af dhe 3 m:k från Pilmejer bleff	
Noch af Pilmejer hitsendt waxlius.....	4
Noch aff dhe 3 m:k från Pilmejer.....	9

89:

Noch af litet wax från..... 6

d. 14 Martj från Pilmejer lius..... 11

gör altså i en låda eller i dett ena rumet 106:

j waxliuskistan 104 lius.

Dito köpt 1 liten biörnunge för 1 timf han wahr allenast några dagar gammall och kunde knapt gåå.

Dito inkom från Romanovitz och dhe andra tartrana 4 små lass höö på wagnar medh 1 hest före.

Dito kom från Dubicze 42 gieddor och 20 braxnar och aborrar som saltades.

6 fredagen Dito breff från Pilmejer om Olita Parafien som gienast beswarades.

Dito köpte 1 jude från Radun 91 hudar à 5 siostak. ähr 151 timf och 2 siostak.

Noch Dito hudar 7 à 5: 11 och 2 siostak; noch

dito hudar: 16: à 5: 26 och 2 siostak noch

Dito hudar: 19 à 5. 31 och 2 — ehr 221 timf. 2 sios.

7 lördagen breff från Öfwerst Taub att han fått 100 barkade hudar, salt och dricka.

Dito köpt 4 k:r bränwijn af 1 jude från Wolkinjkj för 2 timf kannan, som leffwerades till regementz fältskiären till medicamenter.

Dito lät iagh tillskiära 20 säckar och 9 hästtacken och prästen fick kyrknyckelen igen. *)

Dito arbetades på teltwagnen och cronwagnana.

Dito hemkom från Dubitze 14 gieddor och aldra först 20 och dhen 5 hemkom 42 gieder och 20 braxnar ähr ihop

*) Kyrkan hade alltså varit stängd för sin grek.-katolska församling och begagnats för svensk luthersk gudstjänst.

96 fiskar och dhen 13 Martj hemkom gieddor 10, braxnar 5, sutare 1, ähr ihop 112 fiskar.

8 söndagen breff med M:r Leopoldus till H. Öfwerst Horn.

Dito ditsändt trump: Biork[m]an att köpa 3 huder, 2,000 selspik och för 4 siostak victri[o]l han hadhe medh sigh 15 timf och 2 ducater.

Dito breff af min hustru aff Stock: d. 30 Novemb. 1707 medh en conducteur ifrån Major Hogmut.

Dito badh min wärdh migh till fadder åth sin dätters barn, men iagh nekade att iagh intet hadhe tjdh.

9 måndagen breff af Öfwerst Duker att han och Taub fått Olita Parafia till subcistance. som iagh gienast beswaradhe.

Dito breff till Leut. Pilmejer att han från Olita hitt skaffer, hwadh som dher kan fåås till proviant.

Dito kom trump: Biörkman hem från Wolkinickj som dher köpt 3 swarta hudar för 5 timf stykett,

Dito kom aputekarn i Pinsk Johan Grothoff, kom nu från Wilna, som nu dher skall giffta sigh. han hadhe breff medh sigh till migh från Provincial Pater Arent*) och ifrån Pater Rector Godebskj.

10 tisdagen 1 biörnunge aff Appelhelm.

Dito sändt ordinancerna till hans Maj:tt och medh dhen ena sändt alla rapporter och wekoförslagh till dhen 1 Martj och medh den andra 1 breff till Öfwerst Gyllencrok om Olita Parafien. och Dito till Secreter Bången ett breff och der utj samma.

Dito 1 breff till min k. hustru och badh henne infordra aff alla lähnen dhe insatte peng. till monderingzsor- ters inkiöpande wjdh adelsfahnan.

Dito af aputekaren några krydsaker tjll föräringz.

*) Möjligen densamme jesuiterpatern, som åtog sig Hummerhielm 1702 och som Nordberg kallar *Berent*.

Dito kom Öfwerstleut. Funk och iagh gaff honom namn på Punie, Fosno, Stockeliskj, Sumsiskj och Pren[y]s Parafier att låta recognoss: effter foragie och provision. iagh gaff honom 40 ruder medh sigh heem.

Dito om natten kom ordenanscorp: hem från högh-quarteret medh effterskreffne breff. 1 af Cammerer Psilander och dher i Januarj och Feb: månaders förslaggh attesterade, och breffwett om hans swåger Klingen och hans sohn till secund ryttmestrar.

1 breff af Hofjunkaren Adlerfelt och der i kongl. Cammar Revisions jnterlocutorie resolution i Cronhiortz sak, att den omskrifwes för titelen skull.

1 breff af H. secreter Schmedeman om hans swåger Brunjan.

1 breff af min k. hustru af Stock: d. 1 februarj och dher i ett breff af Märta Stina, till Johan Hägerflyckt *).

Corporaln har uthgifwit för breffen 5 timf och hadhe han medh sigh 3 timf.

11 onsdagen, Dito sänt marqvetentaren Michel till Wilna och der kiöpa lippis[?] hade 10 timf ryska peng. medh sigh.

Dito Reknades uhr Natska 11 stumpar wäfbetar, som lades i en säck och 2 blå wäfstumpar.

Dito sänt Ryttm. Fick på hans capitän-leut. lön som innestår wjd lifcompagniet — —

d. 12 torsdagen kom corp: Ek ifrån Höggqv:t och hade hem medh sigh 1 breff af General Maj:r Lagercrona att hans Maj:tz willia ähr att ingen tager flere stånd eller quarter än aff Öfwerst Gyllencrok assignerat ähr.

Dito ett breff aff Öfwerst Rosenstierna och dher utj dhet nya reglementet om cavallerie excercitierna medh hans Maj:tz signete under,

*) Märta Kristina Strömfelt var gift med H—s swåger, kaptenen vid Södermanlands reg. Johan Axel H—t.

som och Öfwerst Rosenstiernas breff, dher j han begär afmarcherna.

Dito leffwerade iagh reglementet om exercitierna till Öfwerstl. Cron att afskrifwa åth sigh.

Dito fans 4 gröper med hafra, råg, korn och himmelskorn *) i min wärdez trögårdh.

d. 13 fredagen, bleff min wagnskorgh färdigh som iagh lät giöra i stället för konga wagns korgen som söndergik och wahr min teltwagn. Men dhe gamla julen brukades än der till.

Dito lät iagh giöra nya täcken till alla 3 cronwagnana medh nytt träwirke, och med dubbell wäf öfwer och sedan öfwerteriärratt, och lät laga dhe söndergågne jernen på wagnana så på hiulen som korgana och underwagnen som och nya bankar [!].

14 lördagen lät iagh packa in utj kiökwagnen, klädewagnen och tältwagnen.

Dito inkom från Pilmejer 20 giedder och 17 braxnar, 11 waxlius,

Dito kom marqveten: från Wilna som der köpt 3 kr lippis åth migh för 3 timf. kann.

15 söndagen till Ficken 76 R:d corant på hans Capiten leut. lön.

Dito af Stiernhåf af Dawgowska 200 timf.

Dito af Pilen af hudpeng[arna].

Dito breff af Major Printzenstierna om Lieut. Dalheims **) arest.

16 måndagen till Adjutanten Dikman att uthdela på

*) Förmodl. Glyceria fluitans, som ger *mannagrÿn*. Dessa beredas dock i Polen ofta af *Digitaria* (*Panicum L.*) *sangvinalis*.

**) Hvarför Anders Dahlheim fått arrest, upplyses ej.

Kornet Peter Dickman fick ett olyckligt slut i Tobolsk, enär han jämte flere andra svenskar blef ihjälslagen af pöbeln d. 29 April 1712 vid en eldsvåda. Det hjälpte ej, att pastor Brunnerus tog till liktext vid begrafningen Genesis 4, 10, 11, ty «Kain» tyckte denna gången bara, att han gjort bra.

regementet 36 nya säckar att hafwa miöll utj ehr 6 säckar på hwartht compaignie.

Dito tog Leut. Falker 2 björnungar
af dhe 200 timf Stiernhåf in hade d... war ryska
peng. à 12 timf
Copeker på en timf 139: —
j Skjllingar à 36 grås på timfen 61: —
200: —

Dito inkom från tartare lieut. *) som Pilen påfan
10 1/2 enbetz lass höö som hitfördes och 17 lass halm.
Ryttaren låtit tartaren uthtryska all rågen.

Dito köipt af Aputekaren timf
3: stop Canel wasser à 8 gyllen ähr..... 20: —
1 stop Mastix watn à 8 gyllen ehr 6: 24
6 stänger smalt lack à 27 grås..... 4: 18
6 stänger tiokt laak à 40 grås..... 6: 24
1 Plånbok..... 1: 24
6 böker papper à..... 6: 24
9 pahr spårar **) à 4 gyllen..... 30: —
76: 6

17 tisdagen. kom breff från Pilmejer att han huggit
2 H. Öfwerst Dukers dragoner i Olita som gienast be-
swarades.

18 onsdagen inkom från Corp: Otto 30 nöt och 10
marode hästar. Boskapen gaffz bönd[r]en igen,

Dito begynte bonden Mathe tillhugga hiul we[r]ke till
cronwagnana.

Dito hem kom regementzfältskiären från Horn.

Dito breff aff Gref Josep Sapie om qvarter som gie-
nast beswarades.

*) I Littauen var en »tartarelöjtnant» ingen alltför stor sällsynt-
het, åtminstone på sina trakter. Ty här och där voro muhamedanska
tatarer bosatta, som tjänte vid armén och måste följa adelsuppbådet i
fält. Förmodligen voro de afkomlingar af forna krigsfångar.

**) Apotekaren har tydligen varit diversehandlare.

BIBLIOTEK. G.

Dito breff aff H. Öfwerst Horn om kvarteren i Dawgowka som beswarades.

Dito lät iagh nehrflöttia min smediebelg i en smidia på håfwet och lät der inleggia 1 ny mjla.

Dito aff Falker 2 små ob[e]redda wargar.

19 torsdagen. 1 breff till Pater Tobias Arent, och 1 breff till Pater Martinus Godebskj och 1 breff till öfwerstleut. Wrangell.

Dito hemkom Theodor Gådebskj medh 30 giedder och 2 braxnar.

Dito wogz Berghstedtz pan[n]a wogh... 70 m:k
och östgiöta pan[n]an medh pipor 6 styken

och 2 hattar wuge..... 70 m:k

och 4 wagnsplåtar och 1 gl. kiettel..... 10:

150 m:k:

å 36 grås m:k ähr 30 R:d corant.

Dito opsattes medicamentzlistan för hästana och medicamentzlistan tjll fältkistan. Hästlistan på R:d corant 119. 10 kg. fältkistelistan på R:d corant, — —

Dito breff af min k. hustru af Stok: dhen 7 februarj: 1708. medh ordenancen från Högqv:t.

Dito kom Capit: Heidengran *) från artolleriet och recommend: sin sohn. som wahr ryttare.

Dito kom Pistolschiöldh och leff: 205 timf 24 gros af Dawgowska Parafien.

Dito kiöpt af 1 jude 5 swarta hudar för 18: timf och 1 tunna salt för 46 gyllen 20 grås. Noch 20 kanner salt för 1 timf kann. men gaffz 14 gullen och 20 g.

Dito 1 stångh jern af M. Lepoldus wogh — —

20 fredagen Dito Reste aputekaren Johan Grautoff och kiöptes af honom hästmedicamenter för 716 gyllen 4 g.

Dito fik han gl. kopparkietlar söndriga och dhe 4 plåtana som warit wapn på mina wagnar som alt antogz för

*) Isak Hedengran. Satt sedan fången i Klinov.

125 m:k à 36 gros marken: wahr 150 gyllen och 72 Rixd. till à 6 timf. Men hwar timf antogz för 40 gros ell: 1 gyllen och 10 grås.

Dito sändt Foenix till Wilna att köpa, 8 stänger jern 6 m:k stähl, 6 swarta hudar, 12 uthan-låss, 1 ring selstrenge hamprep, 1 Sålen båtns hud, 20 pahr grå ullstrumpor 600 sal spik, victrioll och 4 hudar att bereda.

härtill medh honom 50 R:d corant à 5 timf på R:d ähr gyllen à 40 gros på hwar timf 333 gy[[llen] och 10 Pål-ska grås,

Dito gaff iagh aputekaren mjt lilla spansk röör och matsäk på resan.

Pro Memoria.

Bergstedz panna wogh 70 m:k svensk wjkt.

gl. pannan af östgiöte Compag: och 2 hattar och 6 pipor wogo 70 m:k.

1 söndrigh feltkiettell och 4 wagns plåtar.

och 1 gl. fotpanna söndrigh wogh 15 m:k ähr j hop 155 m:k. Dheraf affslogz för jern örona, jernskafft på panan, jern-tenar j pannorna och blylödningen på hatten och piporna sampt det som bränt wahr 30 m:k. Bleff igen 125 m:k, som betaltes à 36 gråss för marken.

Dito inkom från Lieutnant Pilmejer som Otto insende
j Skilinger..... 238 } timf
j Copeker..... 515 } 753

Harar, orrar, dricka, miöll, hafra, smör, salt.

Dito d. 21 lördagen,

1 breff aff Capit: Hejdengran och affrijtningh på smed[j]an.

21 lördagen breff till min hustru och hemsändt Sopens sedhell på 7 d. 8 öre Silf:r M:t och hemsändt Cornet Falkenbergz fulmakt, att sändes till Finlandh[?] och att migh sändes copia aff min ryttm. fulmakt.

1 breff till Cederhielm och der i min hustrus breff.

1 breff till Burenschiöldh. 1 breff till Adlerfelt och Cron-

BIBLIOTEK. G.

hjort[s] attest af dhen 24 Martj. 1 breff till Lagercrona och badh att han föredrager hans Maj:tt om cron wagnas reparat[ion] om hästar till cronwagna och fältskiärwagnen om saltz inkiöp om drickas inkiöp om messe wjn och om opbråtz order.

1 breff till krigsråd[h] Feif och dher i pukarens och corp: Heidmans suppliqver om afskiedh och der i 1 memorial till hans Maj:tt om dhe begges afskiedh och om medicamenter till feltkistan och hästmedicamenter.

Dito 1 breff till Öfwerst Rosenstjerna om afmarcherna.

Dito sändt desse breff medh ordenancen[!] corporal Lejel och corp: Jonas Pil.

Dito länt dhem hwar 4 d:r Silf:r mynt,

Dito ett breff till Gref Duglas *) i Wilna om dhe commend: 100 ryttare af adelsfanan skulle komma, att dhe wisas hit först på Wolknikj och sedhan på Natzka.

Dito kom Major Printzenstierna från Wilna, iagh leffwerade honom samantaget af exercitierna att låta afskrifwa.

Dito breff till Ryttmester Appelhielm om 2 opgreffna kistor medh kläder j: sammetz råckar och andra råckar och linkläder som klagas öfwer. **)

d. 22 söndagen bleff 1 nytt hiull färdigdt till cronwagnana.

Dito höltz predikan hemma effter dett wahr stark blåst och snöglop.

d. 23 måndagen begyntes giöras på smidiewagnen korgh och underwagn.

Dito sänt till Öfwerst Düker 14 giedder och 1 braxn och till Öfwerst Taub 14 giedder och 2 abborar och skreff breff och tackade Tauben för dhe 4 barkade hudar som han migh dhen 20 sände och länte.

Dito lät iagh öfwerstleutn:[s] smed giöra migh 4 hac-

*) Wilhelm Douglas, kapten vid Sk. ståndsdragonerna och gen. adjutant hos Rehnsköld.

**) af de plundrade ägarna.

kelsseknifwar dertill togz 14 m:k stångjern swensk, och 4 gamla liar och 2 wärier stump[ar], woge ihop 6 m:k.

Dito giordes 8 waxlius i liuslådan.

Dito till Enstedt och till dhe andra 3 ryttana som arbetade på smedewagnen hwar 3 timf j ryska Copeker till tobaksspeng. för deras arbete ähr 12 timf.

d. 24 tisdagen togh corp: Pjhl en leffwandes biörn j skogen, stor som en hund*)

Dito om affton inkom från Olita, som der förra gån-

*) Han hade naturligtvis först expedierat modern; och i alla fall haft besvär att få en så pass stor nalle hem ifrån skogen.

Redan ur dagbokens torra notiser får man en viss föreställning om vildtrikedomen här. Om förutsättningarna för denna får man ett slags begrepp, om man — i brist af en lefvande vy från ett aëroplan — lägger i behörig ordning de 4 kartbladen af treverstkartan, som det här närmast gäller. I omgifningen af det lilla stadssamhället Natska — där H. stod 18 Febr.—6 Maj — är det visserligen nu för tiden (kartans sista årtal 1887) mera öppet med spridda skogsparker; men både i öster, norr och väster synas utanför den mera odlade kretsen stora, sammanhängande skogsområden nästan utan människoboningar, fastän de här och där strödda små sjöarna och skogsgölarna likwisst fått namn satta på sina stumma vattenspeglar. Det är nästan mycket, att en kartritare hittat dem; lommen, förstås, visste väl, hvar de gömde sig och där han skrikande flög öfver skogstopparna kunde han ju visa vägen. Mörkt ter det sig på kartan, än mörkare i verkligheten. Härinne bodde, troddes det, gamla hednagudar, nu förvandlade till djäflar, som lifnärde sig af svampar och myror. Men en svensk jägare behöfde åtminstone ej denna tid frukta för att möta ryssar; deras närmaste posteringar stodo så långt borta som vid Beresina.

Han hade mycket att välja på. Älg (de många älgghudsgehängen tala om ifrig förföljelse), björn, varg skymta ju fram. Härtill kunna läggas många andra: rådjur, vildsvin, bäfver, utter, mård, hare, räf, tjäder, orre, järpe o. s. v.

I vattendragen finnas kärsköldpaddor (*Emys lutaria*) — fordom äfven svenska fastän nu blott som torfmossfynd — samt kräftor. Af fiskrikedomen framter dagboken några prof. Flere kunde läggas till. I Njemens vattensystem — alltså i Kotra och Ula — fanns det nog ålar, fast de saknas i Beresina och Dnjepr — öfver hufvud i Svarta hafvets vattenområde (senare inplanterade i Donau).

gen wahr nederlagdt och Otto nu insände medh 15 hestar:
hafra 16 $\frac{1}{2}$ skieffell, malt 4 $\frac{1}{2}$ skieffell, miöll 7 $\frac{1}{2}$ skieffell,
ärter 18 kaner, gryn 6 kaner.

iagh skreff breff till Otto och Pillmejer.

d. 25 onsdagen. Marie bebodelses dagh höltz predika hemma hoss migh.

NB intet frost om natten.

Dito till Biörkman 1 par elgzhudzbyxor för d:r 10: 16
5 al. blått krympt kläde à 8 siostak al..... 5: —

15: 16

d. 26 torsdagen dogh biörnen som Pjlen togh.

Dito sänt 8 wagnar till skogz effter wirke till smedewagnen.

Dito till Godebskj 1 biörnhudh och 2 warghskin att låta bereda.

Dito inkom från corp: Otto som wahr sändt från Olita 3 säckar brödh, 4 säckar miöll, 11 säckar korn, 1 tunna dricka, detta på 9 wagn.

Dito kom en Camedulder Pater från Kaun medh 1 krus smör, 2 fiälingar miödh, 6 äpplen stora, 2 tunnor öll, 2 små äpplen, 2 harar, 4 orrar, 8 pären och litet witkohl, 7 hierpar, 100 ägh, 3 huder, $\frac{1}{4}$ t. tiära, 6 par stöflar pålska, 1 smidiebelg.

d. 27 fredagen wahr dhe Chatolskas långfredagh,

Dito borttsändh medh dhe 3 Olita bönderne till Pillmejer, 9 rå hudar och medh Camedulder prästens drängh — 6 rå hudar att sälia, ähr i hop 15 hudar,

Dito kom Ryttn:e Tvilling och sade att i deras förslagh wahr 1 träsdrängh för myckett opfördh och gaff tillbakars 31 keiserbehm.

Dito intogh iagh en laxerdryck, som starkt opererade ifrån kläckan 3 om måren till kläckan 12 midagen, då iagh åth en god hafresoppa och 1 hierpe.

Dito breff af Capit: Heidengran för sin sohn Ambro-

sius Heidengran att han wille mondera honom som iagh gienast beswarade.

28 lördagen hade iagh ondt och lågh till sengz.

Dito wahr öfwerstl. hoss migh.

d. 29 söndagen redh iagh uth.

Dito lät iag skriffwa Martz månadz förslag och låtet giöra peng: förslagh till bemar på regimentet.

d. 30 måndagen kom Leut. Kemnitz från Vilna Wollknjkj och Carl... [?]

d. 31 tisdagen kom manskapett, wahr 83 ryttare och 14 trådrängar som hwahr ginge till sitt compagnie.

April d.

1 onssdagen kom effterskreffne breff:

2 aff min hustru aff Stoch: d. 4 och 18 Jan: 1708.

1 aff H:r Secreter Cederhielm aff d. 18 Mart.

2 aff Marta Stina Strömfelt aff Forsby d. 11 febru.

1 till Major Strömfelt och 1 till Johan Hegerflyk[t] att hans swärmor war död d. 11 februarius.

1 aff Hoffjunkar Adlerfelt att han fåt Cronhiortz[?] atest aff Radoskevice d. 27 Martj.

1 aff Smedman aff Stock[h]olm d. 4 Januarj 1708.

3 aff mina gossar och aff flickan Helena *) aff Stockholm d. 4 Januarj 1708.

1 aff Bergen aff d. 19 Januarj 1708 och derj Fiscenströms breff och rekningh om Stienhofs, Stierns[t]jedz och Trotzigz räntor Pro 1706.

1 aff Jöns Christian Bagge att Snålskj war död d. 22 9:ber 1707.

1 aff Krigsråd Feif aff Smorgonie d. 8 Martj och dher j effterskreffne 1 pas och underhold af Vinnitz d. 11 X:ber 1707 för Landzhöff. Clarkz ryttare Alexander Lagergren.

*) Flickan Helena var hans egen dotter, f. 1700. — Anteckningarna mycket flyktiga och svårlästa några sidor framåt.

1 pass och underhold aff Vinnitz d. 1 X:ber 1707
för Rytt: Pär Sparman aff Skånska[?].

1 pass och underhold aff Vinnitz d. 11 X:ber 1707
för Jöns Bagge.

1 pas och underhold för Truls Grön.

1 pas och underhold för Nils Grimsten.

1 pas och underhold för Jöran Grip.

d. 2 torsdagen in leffwe[re]ret aff Pistolskiöld 18 timf.

Dito aff Capit: Heidengran 1 breff och dher i 10 du-
cater som iagh leffwera lätt till hans son Ambrosius Hej-
den[gran] à 14 timf hwar ducat och gjorde honom till andra
corporall.

d. 3 fredagen wahr långfredag Vahr[?] iagh till herrans
Natwardh i Natstis.

aff H:r Öfwerst Ros[en?] med manskapet aff d. 9 Martij
1 rulla och breff.

d. 4 lördagen inkom breff och 9 wagnar och 1 hud
och 698 timf à 40 grås i skillingar och copeker.

Dito lät iagh tiära kronwagzjulen.

Dito lät iagh lösa aff uthewarande excution.

Dito bleff Ambrosius Heidengran andra corporall wjd
liffcomp.

Dito breff med ordenancen Streifbe[r]g till Gref Piper
och hans maj: och camereraren och Gen: Major Creutz
och Generall Major Lagercrona och Martz månadz för-
slag 2:ne.

5 söndagen wår Påskedag. Dito te comunionwin
franst wjn.

Lifcompagniet H. Magister Söderman.

H:r Sopijs till öfwerstl[öjtnantens]

H Sone [?] till Majorens.

Dito till Godebskj till inkiöp 30 timf, derfor han kiöpt
wax 3 1/2 m:k à 2 gyllen eller 30 gros marken ehr 7 gyl-
len och för 1 loo har giffwit 25 gyllen ähr ihop — — re-
sten som han hoss sigh har gyllen 6.

6 måndagen sänt Fenix och Godebskj till Wjlna att köpa 100 flaskor eller buttellier och 8 stenger svenskt jern. 8 plåtar aff jern à 1 al. i fyrkant.

han hade med sig 92 R. corant à 5 timf och matsäk och pass.

Dito insatt peng. i cassan 152 Rixd. corant i copeker.

Dito köpt aff 1 jude från Wålkinikj 4 tunner salt à 32 timf eller 16 rå hudar tunnan, ehr 64 rå hudar.

d. 7 tisdagen fik juden j Wålkinikj 170 råå hudar och d. 8 fjk han 56 ähr ihop 226 stycken (226)

Dito breff aff min hustru daterat Malmö d. 6 septemb: 1707 och der j öfwerst Falsburgz breff till min hustru aff Ystad d. — — septemb: 1707.

1 breff aff grefwinnan Piper aff Stokh. d. 19 februarj 1708.

2 breff aff krigsråd Casten Feif om nya memorialer.

1 breff aff BrunJohn rekning aff uthan datum.

1 breff aff Lagercrona d. 30 Martj 1708 aff Radozevitce.

Dito skreff iagh breff medh ordinancerna till General Major Lagercrona och sände rapporterna och wekoförslagen för Marti monadh och 3 timf att inlösa breff före aff posten.

Dito 1 b[r]jutet breff till Öfwerst Duker och H. Öfwerst Taub med des ordinancer som nu corpo[ra]ll Pjll hade hem från höggwart.

Dito kom corporal Otto in och hade med sigh 70 timf sampt några saker från Olita.

Dito till hiulmakaren i Natska för 8 nya hiull han gjort och 2 opsnugat med 12 löter nya: 18 polska gyllen skilling, reknat 30 gross hwar gyllen.

8 onsdagen fiärdag Posk gorde Magistren predika[n] i kyrkan.

Dito arbetade skonska smen på wagnen.

BIBLIOTEK. G.

Dito reste juden effter mehr pengar till Wälkinikj, han fik 226 hudar.

Dito har juden leff: 130 timf.

Dito kom Stie[r]nhåf och hade hem 60 timf.

d. 9 torsdagen gick Otto bortt på execution medh.

Dito red Pistollskiöld til glasbruket och hade med sikh Pilmejers breff till H. Öfwerst Duker som wahr klagan öfwer des dragoner i Olita.

Dito kiöopt 5 1/2 m:k wax à 50 grås marken.

10 fredagen kiöpt 6 1/2 m:k wax à 50 gr. marken och giord 28 liuss deraff.

Dito till drängana i stallett 10 foragie strek i hwart forasiestrek war 4 grimskafft[?] ähr 20 all:r i hwart strek som 5

[..... osammanhängande oläslig anteckning om Hans Jörgen]

11 lördagen sattes min nya wagn op och kiärades mina wagnar.

Dito till 3 snickare som arbetat på smedewagnen och 2 smeder som arbetat på min wagn hwar 3 timf ähr 15 timf i drickespeng.

d. 12 söndagen, kom Fenix och Gådebskj från Vilna som dit reste d. 6 April och hade med sikh 92 Rixd. corant ähr 552 gyll; dheraff utgiffwit för 8 stänger jern gyllen..... 90: 20 grås för 8 jernplåtar..... 57: 6: grås för 30 flaskor medh

skruffwar 42: —
gyllen 189: 26

hadhe hem 326: 4

Fenix tagit och förtert..... 36: —

552: —

d. 13 måndagen intog iagh en swettdryck och swet-tades medh bränwin.

Dito wahr H. Öfwerstl. Funk här och 1 capit. och

rede åth Elbingen att kiöpa hestar han sade att 80 hästar wore dödhe för regementet. Han åth här middag.

Dito breff till Pilmejer och Otto effter tiära och wax och smör.

Dito breff aff Visnioveskins secreter som gienast beswarades.

Dito arbetade smederna på min wagn på wagnarna och gjorde små tenlikor till smidie wagnslåken.

Dito kom fisk från Godebskj 22 stycken.

d. 14 tisdagen breff till H. Major Printzenstierna effter $\frac{1}{2}$ tunna tiära.

Dito breff till Lieutenant Pillmejer[!] och honom sänt 4 låder, deri fans 80 flaskor eller buttelier.

Dito breff till corporal Otto att han skaffar låderna och breffwet fort till Leutnant Pillmejer.

NB låderna fördhe bönder bort, som komo från Bienenj medh peng. och spanmäll.

Dito lät iagh skiära uth begge tigrana, 1 brun wagnshäst, 1 säckelt föllunge och Chrisofers[!] föllunge. Wahr 5 stycken och gaff 1 timf stycket wahr 5 timf tillsammans.

Dito hördes först hiöken och alla sàmmarfåglar wore frame som och swalan.

Dito leffwerade Ryttn:ter Hägerflycht igen samantåget aff exercitierna, som lånte wohre till Majoren och min exercitie book linieswängana och opslutningana har Hägerflyct. Majoren har flit[?] honom min bok.

Dito breff till Ryttnmester Bergstedt effter tiära.

15 onssdagen finge snickrana smidie wagnen färdig som han skulle hoss dem wahra.

Dito breff aff Pjllmejer att greffwe Lindskjöldz häst war död h bleffwen på execution, som genast beswarades.

Dito fik iagh med Dükers ordinans effterskreffne breff. 2 aff Feifen aff d. 2 April 1708.

1 aff brohr Arffwe aff Stockh. d. 26 februarj.

1 aff Fikenbom aff Stock: 22 februarj.

1 aff Landzhöfdding Clärk aff d. 11 februarj.

2 aff min hustru aff Stock. d. 19 och 22 februarj.

1 aff H. Öfwerst Rosenstierna aff Hubitze d. 2

Aprill 1708.

Dito om affton begy[n]te smeder att beslå mina hiul kläckan halff 5 om affton.

16 torsdagen intogh iagh åter att swettas påå och swettadhe i $\frac{3}{4}$ timar.

Dito kiörde iagh lifffcompagnietz smeden och östgiötasmeden uhr smidian effter dhe i 24 timar intet hint beslå et hiull.

till Prästen H. Johan som länt 100 d. S. M:t.

d. 17 fredagen insat i cassan 120 Rixd. corant saxisk och muscowitisk.

Dito i giönom gik iagh Sörmelandz compagniet.

d. 18 lördagen bleff 1 rustwagn aldeles färdigh.

Dito begyntes att beslå smidiewagnen.

Dito breff aff H. Öfwerst Taub som gienast beswaredes och sändt honom dhe paqveter som och Duker tillhanda, som mina ordinancer hadhe från höghqwareret medh sig.

Dito kom Norström och corporal Sträfberg hem från höghqwareret med effterskreffne breff.

1 breff aff hans Maj:tt aff Radezevice aff d. 11 Aprill: resepass och hemlåff att resa till nogot badh att sökia min helsa.

1 aff Camereren Psilander aff dhen 10 Aprill och Martj månadz förslag och Giörtz gravation på 7000 Rix:d.

4 aff General Major Creutz.

2:ne aff General Major Lagercrona.

1 aff H. Greff Piper.

1 aff bror Burenschöld om Skieggesta.

1 paqvete (angäendhe) medh skriffter angäendhe commissarien wed regementet.

1 aff corporall Duvalt om hans släktingz frj[het] för adelsrustningen.

1 aff Lieutnant Clas Munk *).

d. 19 söndagen 1 breff med ordenancen från högvarteret medh ett breff från H. Lilliestierna om qwenfalkz affskaffande wjdh regementet och om en kåck wed namn Christian Langfurt: skall tagas i arest och hans hustru bortköras. Och dher brede wid et breff till H. Öfwerst Taub som honom medh Dukers ordinans sändes.

Dito till Gustaf Hegerfly[k]t min häst Rutenskiöldh och hela monderjngen med sall [o: sadel], bessell, grjma och häst[t]jåke for 100 dukat att betalas hema.

Dito till corporal Holm dhen swarta stickelhåriga för 50 Rixd. Specie at betalas hemma.

Dito till Qwartermester Fenix ett par elgzhudz byxor f. 10 d. 16 öre Silf:r mynt att betalas.

Dito order effter Pilmejer medh corporall Otto, att genast inkomma.

d. 20 måndagen Swettades iagh igen.

Dito sänt Foenix till Wilna medh effter[skref]fine att beställa.

kiöpa jernstänger. 12 uthanlæss. Fik pass och hade medh sigh 136 gyllen.

Dito om affton breff till effterskreffne medh ordinansen aff östgiöte compagniet.

1 breff till Greff Piper dher i war begge skånska rytternes opsatz på hwadh monderingzsorter dhe sedhan 1702 uthbekomet aff hans Excel:tz Greff Piper medh mitt namn undher attesterat som copian wisar. Noch ett breff tjll Greff Piper aff hans fullmektigz skriff, bror Johans **)

*) Blef d. å. ryttmästare vid adelsfanan och dog i Tobolsk 1716.

**) Såvida härmed menas svågern Johan Axel Hägerflycht, så fick han, såvidt som ättartaflorna äro underrättade, intet af allt detta. De uppgifva, att han först fått afsked 1719 med öfv.-löjtnants titel.

supplique till hans Maj:tt om afskeedh och Majors character eller Jägemester i Westergjötlandh j Snålskj stelle eller Commendant i någon fästningh.

Ryttarens Hans Lindz breff till sin hustru om dhe 315 d. koppm:t tillbakars leffwerera[n]dhe.

1 breff till Cederhielm att han skrifwer till vår Envoje i Frankrike om Trätzig att han blir fastagen och till Stockholm fördh.

1 breff till Krigsrådet Feif för Heideman och Pukaren att dhe få afskeedh och hwadh krigsmanshusmedel ähr i kassan.

1 breff till Lagercrona om min siukdomb.

1 breff till Cammerer Psilander och Aprils förslagh hwadh inkomet och uthgiffwit ähr wedh Kongl. Adelsfan[an] till d. 20 Aprill jnclusive.

1 supplique till hans Maj:tt taksägelse j Greff Pipers breff som och H. Greffwe Piper sänt 1. runnepåk [p: rönn] medh en klump på änden.

och finge hwar corporall 1 d. silfwermyntt tjll resepeng.; de war aff Östgiöte Compagniet. begge som inkomme från Curlandh.

21 tisdagen lät iagh bort hester: till Öfwerstl.

till Pilen som iagh war skyldige stora hästar.....	3
till Bergen som iagh wahr skyldigh stora hästar	3
till Twillingen som iagh skyldig stora hästar.....	3
små eller trosshester.....	9

[Ett blad bortrifvet, delvis tydl. om andra hästaffärer].

April 1708.

Silf:r M.

Transporterat 5,322: —

aff Biörkman en sedell påå..... 15: 16

Lieutnant Stjernstedt skyldigh effter boken..... 824: 15

6,162: —

Johan H—t befinnes emellertid hemma i Sverige 1708, naturligtvis med afsked och som man hoppas med majors rang.

22 onsdagen gafs hästar till compagnien som iagh wahr skyldigh och opskrefz i rullan.

23 torsdagen jnventerades cassan och wahr richtigh 2449: och 9 keiserbehm reknat corant à 5 timf på daleren.

24 war första store bönedagen.

Dito sändt 1 tartare och Otto att låta recognossera wägen åth Skårulj öfwer Wilia strömen, som iagh ährnar resa åth Riga.

Dito inkom Lieutnant Pilmejer medh 4 wita [hästar] som iagh gaff en rehår före, som gik i pass; han fik 1 träns medh och ingen sall.

Dito aff Pilmejer 1 ost, 1 ankar Wein de graf, och 4 tunner salt.

25 lördagen arbetades på smede wagns beslagett och på lådena till medicamentern.

Dito en sedell aff Ryttmester Appelhielm på 100 d. Sm:tt för en häst han tillsatt wjdh skånska compagniet N:o 15 at hema betalas för dhe 5 hudar han aff migh fik, elgzhuder.

Dito aff Gustaf Hägerflyckt en sedell på 200 d. Sm:t för dhen bruna östgiöten han fjk och sahl; det wahr berjdersalen.

Dito till pistolmakaren betalt 10 Rixd. corant.

26 söndagen kom Fœnix ifrån Vilna som der warit och köpt jern; han har tagit aff peng. à 8 gräss

10 ste[n]ger Jern, woge 420 m:k 18 gyllen gross 112

3 Jernpläter, woge 35 m:k à 22 gräs..... 25

4 utahnläss à 5 gyllen

och 10 gross 21

159

Fœnix afftagit..... 7

166

Dito fik salmakaren widh adelsfanan 60 Rixd. corant på afrekningh aff migh.

d. 27 måndagen smiddes på smedewagnen och bleff han helt färdigh.

d. 28 tisdagen smiddes medh smede wagnen hela dagen. Pistollmakarn smidde medicamentzlådebeslagh.

Dito aff Capiten Hägerflycht 6 Rixd:r albetj på Leutenant Humers wägner för 3 par stöflar han tagit aff dhe köpte stöflar i Biersun; som skall observeras i boken och på östgiötee stöffle lista.

Dito aff Siönström en sedell på 986 d. Silf: m:tt hema att betalas aff hans swåger, som skall observeras i booken enär den betalt blir till cassan.

d. 29 onsdagen Skreff iagh Pilmeier och Otto till at iagh will resa om lördagh, gudh will.

Dito tjll Majorens smedh 5 timf drickespeng., som har arbetat på smidie wagnen.

Dito köpt aff Gudebskj 20 m:k wax för 40 gyllen om 30 gråss hwart gyllen; wahr 2 gyllen för marken svensk wikt.

Dito till hiullmakaren för 8 hiull han nu giortt à 2 gyllen hiulet, ähr 16 gyllen.

Hiullmakeren fjk 12 gyllen i penningar och 3 k:r salt för hwar kannan, reknet 40 grås; ähr till samans 16 gyllen, han fik och sin stora nafwer igen som mit fålk tagit i kyrkian.

d. 30 torsdagen swettades iagh braff.

Dito lätt iagh en pålsk skreddare giöra en pålsk blå klädes råk åth pojken Johan gik till contus och råk 7 $\frac{1}{2}$ aln.

Dito köpt, aff wärdens sohn 1 rödh siärp åth pojken Johan för 5 timf åth Johan Juden,

Dito lätt iagh giöra två nya pålska råckar åth Voitek, blå.

Dito lyktade snickarna sitt arbete på rustwangana dhe finge i drickes pengengar 3 timf hwar. War 12 timf ihop. Ryttmester Hägerflyckt gaff dem — —

Smederna och dhe pållska skredderna arbetade än,

Cederquists Graf. A.-B., Sthlm.

Polsk adelsman i vapenrustning.

d. 27 måndagen smiddes på smedewagnen och bleff han helt färdigh.

d. 28 tisdagen smiddes medh smede wagnen hela dagen. Pistollmakarn smidde medicamentzlädebeslagh.

Dito aff Capiten Hägerflycht 6 Rixd:r albetj på Leutenant Humers wägner för 3 par stöflar han tagit aff dhe köpte stöflar i Biersun; som skall observeras i boken och på östgiötee stöffle lista.

Dito aff Siönström en sedell på 986 d. Silf: m:tt hema att betalas aff hans swåger, som skall observeras i booken enär den betalt blir till cassan.

d. 29 onsdagen Skreff iagh Pilmeier och Otto till at iagh will resa om lördagh, gudh will.

Dito tjll Majorens smedh 5 timf drickespeng., som har arbetat på smidie wagnen.

Dito köpt aff Gudebskj 20 mk wax för 40 gyllen om 30 gräss hwart gyllen; wahr 2 gyllen för marken swensk wikt.

Dito till hiullmakaren för 8 hiull han nu giortt å 2 gyllen hiulet, åhr 16 gyllen.

Hiullmakeren fik 12 gyllen i penningar och 3 kr salt för hwar kannan, reknet 40 gräs; åhr till samans 16 gyllen, han fik och sin stora nafwer igen som mit fälk tagit i kyrkian.

d. 30 torsdagen swettades iagh braff.

Dito lätt iagh en pålsk skreddare göra en pålsk blå klädes råk åth pojken Johan gik till contus och råk 7 $\frac{1}{2}$ aln.

Dito köpt, aff wärdens sohni 1 rödh siärp åth pojken Johan för 5 timf åth Johan Juden,

Dito lätt iagh göra två nya pålska råckar åth Voitek, blå.

Dito lyktade snickarna sitt arbete på rustwangana dhe finge i drickes pengengar 3 timf hwar. War 12 timf ihop. Ryttmester Hägerflycht gaff dem — —

Smederna och dhe pållska skredderna arbetade än,

Cederquists Graf. A.-B., Sthlm.

Polsk adelsman i vapenrustning.

LIBRARY · CO

AL

Cederquists Graf. A.-B., Sthlm.

Polsk adelsman i vapenrustning.

BIBLIOTEK. GO

ALL

Cederquists Graf. A.-B., Sthlm.

Polsk adelsman i vapenrustning.

BIBLIOTEK · GO

AL

smederna på rustwagnsbeslaget och skredarna på dhe blå pålska kläderna.

Maj 1708.

1. fredagen kom Leutnant Pilmejer in och hadhe lip-pis wax och skoo sampt smör och bränwin medh sigh.

Dito kom coporall Otto in och sadhe att dhe bönder i Bienunj wohre medh 6 par eller 6 wagnar åth Wällkinikj medh foragie mott migh.

2 lördagen arbetadhes på min rustwagn.

3 söndagen till skånska och östgiötesmederna i drickespeng. hwar 2 gyllen.

Dito kiöpt 1 pålsk silf: tygh för 10 ducater. 1 pansersiorta för 10 Rixd. specie 1 flagga 2 gyllen 2 mysser för 19 gyllen 1 par röda byxor 5 gyllen 1 lans för 2 gyllen *) 1 råck bandh medh knappar för 4 gyllen.

Dito leffwererades hästen Gallen till Ryttn. Svedenhielm att leffwereras till Elisabet Funkz ryttare j stället för hesten Nerot, som dogh på marchen [i] Jesiora, nu i winter.

Dito hembar pistollmakaren medicamentzlådorna, som han beslaget och aff salmakaren 1 kohlsäk och 1 wagnstäcke till min rustwagn, som iagh lät smöria.

4 måndagen. kiöpt 1 pansersiorta, hanskar och mössa för 15 Rixd. corant.

Dito deltes medicamenterne i lådorna åth compagnien i Öfwerstleutnante[n]s och ryttmestar Pils närwaro till hästarna och lätt giöra krukor till dhe medicamenter åth hästana som wore wåta och ållierade.[?]

*) Det är alltså en hel polsk-littauisk adelsvapendräkt han lägger sig till, naturligtvis för att hänga upp i rustkammaren hemma på Däderö. Malen har väl längesen ätit upp de röda byxorna, men silfvertyget, som är för hårdt för mal-larver, och pansarskjortan, som endast har rosten till fiende, böra väl finnas — någonstädes.

5 tisdagen swettades iagh emellan 5 och 6 om måron.

Dito giordes waxliuss. och krukor och smederne lycktadhe.

d. 6 onsdagen reste iagh i Herans Nampn åth Riga.

Dito Mötte Pilmejer och hadhe 9 [lucka], som iagh delte uth åth bussana deras dagelig bemar till d. 1 Maj medh Ryttmester Gustaf Hägerflykt, som och medh honom sände betallningh till pistollsmeden för medicamentz kistorna och till salmakaren som arbetat.

Dito till Wolkinikj stadh H. Bruskas. Wahr från Naska — 4 mill. och åth dher och

Dito skreff Psilander till och sände honom lista på alla officerernas rest[er] wjdh nampn och huru myckett hwar och en åhr skyldig till cassan.

Dito till 1 krog till natten; dett regnade hela natten och emot dager. det wahr $1\frac{1}{2}$ mill. från Volkjnjkj.

d. 7 torssdagen till Fels krog, en Kamedulders krog, dher åth iagh middagh och der sändhe iagh corporal Otto och ryttaren Erik från mig. Wahr alenast $\frac{1}{2}$ mill.

Dito tjll Öfwerstleutnant Sa[c]kz by; iagh lågh i min wagn om natten; dett regnadhe. War $2\frac{1}{2}$ mill.

d. 8 fredagen till Wilna stad, ditt war $3\frac{1}{2}$ mill. Der dogh mitt stora gula stoo, rehåran och der gaff iagh munkana wjd Diskofz håffwett 5 dubbla caroliner och åckte åth Wilna till natten, iagh wäntade effter mina wagnar som effter kommo. Dett regnadhe heela natten.

d. 9 lördagen kom aputekarens swåger medh ungerst win 1 antall kostadhe 360 timf.

1 anthal Tokejer wjn kostadhe..... 900 timf.
och gaffz åth Gudlebsk 1 Ducat

åth tartaren som fölgdhe från Natska 1 ducatt; åth nya tartaren, som skulle wisa wågen 16 timf och om natten till Roskrogen dher bodde 1 jude.

Dito breff tjll Öfwerst Horn medh juden effter frisk förspan men fik ingen. 3 mill.

10 söndagen kom juden igen, men fik ingen siuss. iagh wahr i General Maj: Crus regemente, 3 1/2 mill. iagh lågh i en booneby j en stufwa.

d. 11 måndagen till en pålsk krogh och bette och sedan hoss 1 amptman. 3 mill.

d. 12 tisdagen till Vilkomirs *) stadh 1/2 mill. dher sleptes all siussen. iagh gik öfwer 1 åå, heter Sventa Rzeka widh stan påå en pråm. iagh gik till Punic 3 1/2 mil och wjdh Pats änkie's gård föll min wagn och mine tigrar i en åh, bron gik sönder.

d. 13 onsdagen stilla och törrade min[a] saker.

d. 14 till fru Roses håf, heter Pojossj. Hennes man heter Beretzicitz, han är skriffware hoss Sapia. Dher satte iagh nedher 1 rehår wallak stor och 1 stoo rehor, stoort. [Här war] 1/2 wågen millan Riga och Wilna.

d. 15 fredagen till en boonneby 5 mill.

d. 16 lördagen till Posvole 1 1/2 mill en stadh och der öfwer 1 ström [Muscha].

dhetta wahr i Curlandh till 1 felt 5 1/2 m. dher mötte Knipercrona **) migh.

*) Hans väg norrut gick några mil på sidan om det gamla olycksställe, där han d. 14 Mars 1702 blef öfverraskad af furst Wiesnowiecki, tillfångatagen och ganska illa behandlad. Tiderna voro förändrade; Wiesnowiecki och han voro nu goda vänner och brevväxlade emellanåt, sås. synes af denna dagbok.

**) Kommande hvarifrån? 1708 utväxlades svenske residenten i Moskva Thomas Knipercrona och det kan ej vara fråga om någon annan än denne, så vida ättartaflornas uppgift om ene sonen, fältkommisarien Peter Kn—a är riktig, att han dött i Littauen 1707. Thomas skulle väl då varit på väg till konungen?

Johan Adolf Clodt von Jurgensburg stannade kvar till Rigas och Kurlands försvar, nu när A. L. Lewenhaupt, efter sitt uppehåll i Radoskovitji 25 Mars—7 Maj, så småningom lagade sig till att anträda sitt olyckliga tåg.

D. 15 Maj var Lewenhaupt åter i Riga. Säkerligen ha Hummerhielm och han råkats, ty Kobrun skans låg ju midtför staden och det

BIBLIOTEK GÖT

Allmä

d. 17 söndagen till Bousk 1/2 mill och så Ekhåf förbij, dher General Major Klot lågh och så till 1 krogh. Hans Capitenleut. fölgdhe migh, han sadhe att Capiten Hägerflycht fåt affskiedh i Novemb. 1706.

d. 18 måndagen till Riga. 4 mill.

iagh gieste hoss en fiskeränkia widh Cobron skantz till d. 20 om onssdagen segladhe iagh från Riga och war på skiepp Förgylta Stiernan till d. 26 om tisdagen komme wj i Sannehamn. dher fik iagh 2 loss bootar för 50 d. kop. till Doderö.

d. 26 tisdagen tog iag 2 loossbåtar i Sanhampn och segladhe medh till Däderöö giönom grafwen wjdh Nynäs som borgmester Törnflyckt låtit gräffwa och till Doderö.

d. 27 om onssdagen till Doderö om natten kläckan 11. Frun war i stan och hela hushollet.

d. 28 Maj torsdagen til lo[t]sana för båten Rixd. 7 wahr 50 d. kopparm:tt och till Törnflycktz skrifware som wiste wägen 2 Rixd. och till Skiepparn på Förgylta stiernan 15 ducater. Noch 30 Rixd. för 1 oxe i Riga.

för 1/2 ankar wijn på siön..... 23 R:d för krutt — för budh — för säcker — för wimpelen —

NB i Riga finge affskiedh och hemfolge *) Jöns Gulberg Anders Dufwa Swen Billing Hans Jörgen Nils Höök Jonas Kusk. 6 sty. Christof: Erik, Johan Jude, Michel kåk, Vojtek kusk, Anders

d. 28 torssdagen till Stocholm och legdhe hästar för — —

Dito för andra boten 10 Rixd.

hade ej varit rimligt, om den hemvändande generalmajoren ej uppsökt generalen, som snart skulle vara på väg ut i den afgörande striden.

*) Namnen äro skrifna i två jämnlöpande rader. Orden »och hemfolge» stå som ett slags rubrik öfver den andra namnraden som börjar med Christof. Huruvida de, som här antagits, skola gälla samtliga, kan för oss vara tämligen likgiltigt.

d. 5 [j: 29] freedagen till Doctor Ribbe *) han skreff allenast 1 recept han fikk 10 ducater.

Dito till Doctor Jerner 10 ducater han skreff 3 recept.

Dito Cederhielm hoss migh och Siönbergh **)

d. 30 Maj lördagen Redh Anders till Dalarna [j: Dalarö] medh Siönbergz breff till andra båten, som biörnana war på ***). Till hestelega fik han 9 caroliner.

d. 31 söndagen åkte iagh och min hustru til Dåderö.

*) Mathias Rieben, arkiater. Hummerhielm tyckes ej varit nöjd med så litet som ett recept, efter han uppsöker en ny doktor.

Om det på ett af dessa 4 recepter stod, att han skulle bada en half timme i mjölk och varmt brunnsvatten, är ovisst. Det gjorde han emellertid nu, såsom en följande anteckning visar, till hvilken han fogat orden: gud vare mig syndare nådig!

**) Germund Cederhielm d. y., lagman.

Nils Erdtman Schönberg, kommerseråd.

***) Sina littauiska björnungar hade han med sig hem till Dåderö, såsom en anteckning af d. 10 Juni visar.

Dagboken fortsattes till och med d. 31 Januari 1709 och innehåller åtskilligt af såväl personligt som kulturhistoriskt intresse, men redan utrymmet förbjuder dess införande här.

TILLÄGG TILL NOTERNA.

Antal (s. 46 m. fl.) är namn på det s. k. lilla Tokajer-vinfatet, vanl. hållande o. 54 liter. Tre Antal kallades för en *Antalka*.

Garnits (s. 85), *Garniec*, ett måttkärl i Polen för fasta (»schüttbare») och flytande varor hållande 4 polska »quart» eller liter.

Lippis (s. 133 m. fl.). Då utg. trodde, att det här möjl. kunde vara fråga om någon medicin, vände han sig till Hr apotekare J. Lindgren, sås. förfaren i äldre tiders farmakopéer. Det befanns emellertid ej tillhöra läkemedlen (växtsläktet *Lippia*, ehuru officinelt, har fått sitt namn först af Linné) och Hr L. vände sig i sin ordning till professor Es. Tegnér. Här ficks följ. utredning.

Lippitz, tyskt lånord ur slaviskt språk: weisser lithauischer Honig, auch Lindenhonig genannt, ryska *Lipez*, polska *Lipiec*: jungfruhonung, d. v. s. själfrunnen, icke pressad honung, båda uttalade *Lipjets*; af *Lipa* lind, hvaraf bland annat Leipzig, lindstaden.

I dagboken handlar det antagligen närmast om af dylik honung beredt mjöd.

Parochia (s. 64, 74 och flarest.) territorialt afgränsadt kyrkligt samfund, kyrksocken.

Parafia (s. 92, 96, 123) har samma betydelse.

DAGBOK

UNDER FÄLTTÅGET I SKÅNE 1709—1710

(M. M.)

AF

GENERALADJUTANTEN

PER STJERNCRANTZ.

BIBLIOTEK · GÖTTINGEN

Allmä

KORT JOURNAL

AF DHET SOM WED DENNE ARMEN I SKÅNE ÄR PASSERAT!

December månad 1709.

d. 19 ankom een dansk trompetare till Christianstad som af hans Excell. wart till Stockholm afsändt.

d. 20 reste hans Excellens till Tossebro där at recognosera om situation af samma pass.

d. 17 dito kom H:r Öfwerste Lieut:e Stralborns *) batallion till Christians[t]jad.

Januarij månad 1710.

d. 11 dito afgick hans Excell. till Carelshambn **).

d. 12 annalkade fienden Christianstad.

d. 13 drogo dhe 3:ne där kring liggande regementer som Öfwerste Hiertas, Öfwerste gref Leionhufwus och General major Gyllenstiernas ***) sig tillsammans at på er-

*) Eberhard von Straelborn, chef för en saxisk bataljon i svensk tjänst.

***) För att öfverlägga med landshöfdingarna i Blekinge och Kronobergs län. (A. Stille).

***) Lars Hierta, öfwerste för Vestgöta regemente. Gustaf Fredrik Lewenhaupt, öfwerste vid Vestgöta 3 och 5 männingar.

Göran Gyllenstierna af Björkesund, öfwerste vid Skånska 3 männingsreg. till häst, gen.-major 1710. Under Stenbocks frånvaro förde han öfverbefälet.

hållen kundskap om fiendens anryckande med ordres sig reterira, men så snart fienden sig wiste i ariergardiet brachte cavalleriet sig sielf:e icke allenast i confusion uthan iämbwähl neder redo af dhen batall. som äfwen sig till Carelsham draga skulle 70 man förän dhe senare kunde komma till något stånd. hwilka sig bakom een gierdzgård retirerade, och gjorde fienden all möjlig resistance; men som natten war för handen dhe ej heller någon securus hade at förwänta måste samma batallion sig till krigsfång[ar] begifwa men cavalleriet drogo sig till Norie *).

d. 14. Upbröto desse regementer och marcherade till passet Mörom. hwarest H:r Öfwerste Köhlers **) regemente iämbwähl war ankommet.

d. 17 war hans Excell. H:r General admiralen hoos hans Excellens.

d. 18 Upbröt armeen ifrån passet Mörom bestående af föliande regementer som Öfwerste Hiertas, Leijonhufwos och General majoren Gyllenstiernas, Öfwerste Köllers och 2:ne compag. af östgiöthar. marcherandes till Hoby.

d. 18 upbröt bemelte regementer så när som på H:r Öfwerste Lieut:t Cronbergh ***) hwilken med et detachemang blef ståendes och marcherade till Runby.

d. 19 Upbröt H:r Öfwerste Köhlers regemente och dhe 2:ne compag. af östgiöthar och marcherade till Carelscronna!

*) Det är träffningen vid Fjelkinge, som här i korthet skildras. Den saxiska bataljonen gaf sig efter något motstånd fången, och en del svenska förråd föllo i danskarnes händer. Då Stenbock d. 13 var på återväg till sina trupper, mötte han flyktingarna från striden nära Blekingegränsen. Att kavalleriet »drog sig» till Norje är sål. ett eufemistiskt uttryck, utom för den sista delen af vägen. Och som Norjeställningen under förhandenvarande omständigheter var ohållbar, hade Stenbock ingen annan utväg än att taga ställning bakom Mörrumsån. Skåne låg öppet för fienden så när som på Malmö och Landskrona.

**) Fredrik v. Köhler, öfv. vid Vestgöta och Smålands 3- och 5 männings-infanteri.

***) Magnus Cronberg, vid Vestgöta kavalleri.

item afreste hans Excellens till Wexcio at emothaga armeen som sig då begynte församla *).

d. — Upbröt armeen bestående af föliande regementen — — och marcherade till [anteckningarna ofullbordade].

Februarij månad A:o 1710.

d. 1 februarij upbröt armeen ifrån Dijo [Diö] och marcherade till Elmhult hwarest dhe öfwer natten stodo.

d. 2 Upbröt armen och högquarteret och marcherade till Loshult.

item ankom till armeen östgiötharna, småheningarna och 5 compag. af Öfwerste Lencks **) regemente till häst.

d. 3 feb. Upbröt hufwudquarteret iempte förbemelte regementen marcherandes till Osby 1 1/2 mihl ifrån Loshult.

d. 4 dito uthred hans Excellens till Honie rums [Hönjarums] bro att där recognosera situation hwarest 1 Lieutnant med 50 hästar stod posterade af dhe våra:

dito anlände H:r Öfwerstel:n Tunderfelt ***) med resten af wesmalandz infanterie regemente, men des major kom till armeen d. 3 huius med 4 compag. af bemelte regemente.

*) Den nya armén fick församlas i Wexjö i stället för, sås. tidigare bestämdt, i Loshult. Då den danska armén d. 19 Jan. hann fram till Mörrum, fann den ställningen uppgifven. Öfverläggningen d. 17 (se ofvan) ledde till detta beslut.

Danskarna afbröto i Karlshamn sin frammarsch mot Karlskrona och återvände till Skåne.

**) d. v. s. Uplands 4- och 5 männings kavalleri. Det fördes nu af öfv.-löjtnant Wilhelm Bennet, men kallades efter sin förre öfwerste Lencks regemente (A. Stille). Hvem denne Lenck är, vet utg. ej, ättartaflorna känna ingen öfwerste af detta namn.

Den »armé», hvarom det i ant. d. 1 Febr. är fråga, bestod af Kronobergs och Jönköpings reg., Smålands kavall. samt Östgöta kavall. och infanteri.

***) Gustaf Johan Tunderfelt, öfv. vid Westmanlands reg.

BIBLIOTEK · C

dito Red hans Excellens till Haslere broo at där äfwenwähl recognosera passet. då 200 steg fram för passet sig ett fiendligt partie wiste men så snart dhe förmärk[t]e dhe wåras annalkande drogo dhe sig tillbaka: hwilka at efftersätta [en] lieutnant[t] med 50 giemene som där posterade stodo commenderat blef, men kunde intet ertappas.

dito ankom H:r Öfwerste Grundel *) med Sörmalandz infanterie och H:r Major Ollenbergh med H:r Öfwerste von der Noths regemente **) till armeen.

d. 5. 1 Lieutnant Hackman 2 under officerare och 48 giemene kommo med 43 amunitions wagnar ifrån Jöniö-pong hafwandes iämbwähl med sig 2:ne stuckiunkare 3 corpo: 63 kuts-kare och 30 trosshästar.

ibidem sent om affton ankom dhe 3 compag. el:r resten af Öfwerste Lencks regemente.

d. 6 februarij.

1:o) 4 compag. af Uplandz regemente kommo till armeen

2:o) General majoren Assenbergh ***) kom för sin egen person till armeen.

d. 7 dito afgick H:r General majoren Assenberg till sin effterkommande chor.

2:o) Öfwerföll ett fiendligt partie †) wår wed Haslere broo uthsätte förwacht på wår sijda förlorades 1 under officer och 2:ne gemehna som blefwo till fånga tagna samt 2 giemene döda och 2:ne bleserade: hwarpå alla regementer undfingo ordres sig an ordre de bataille at rangera men som man om fiendens dessein wardt närmare underättad

*) Jakob Grundel, öfv, vid Södermanlands reg.

***) Carl Ollonberg, major, och Lamoral v. d. Noth, öfv. vid Uplands 4- och 5 männings infanteri.

***) Kristian Ludvig Ascheberg.

†) Reventlow hade sändt öfv. Sprengel med 300 dragoner att rekognoscera. Det var denna trupp, som anföll förvakten vid Hasslaröd.

ryckte alla regementen åter in så när som uppå von der Noths och Sörmlandz regemente hwilka sig på all händelse wed Haslere broo posterade.

d. 8 feb: ankom H:r General majoren Gref Assenbergh med föliande regementen till arméen som des ege cavallerie regemente, Sparfeltz sampt 5 comp: af Schommers *) och 4 felt stycken hwilka marcherade till Eibbarp $\frac{1}{2}$ fiendendeles wäg på andra sijdan Haslere broo:

item undfingo dhe 2:ne regementen infanterij som von der Noths och Sörmlandz ordres at draga sig tillbaka i deras förre plan:

d. 9 feb. ankom till armeen 120 man af lijf regementet, sampt H:r Öfwerste Brun **) med resten el:r 2:ne compag. af Uplands regemente.

d. 10 feb. Anlände H:r Öfwerste von der Noth för sin persohn till armeen

2:o) anlände H:r General majoren Gyllenstierna för sin persohn till armeen!

3:o) hans Excell. afgick till Cibort [Sibbarp] till gref Assenbergz corps:

d. 11 feb.

Anlände H:r General majoren Gyllenstierna med effter föliande regementen som Öfwerste Hiertas, General majorens eget och Gref Leijonhufwes regementen till häst.

2:o) Erhölt östgiötha cavallerie Dito infanterie som von der Noths och Wesmlandz regementen ordres att upbrytta utur deras qwarter och marchera öfwer Haslere bro till General majoren Assenbergz chor:

3:o). Anlände een Capitein af artolloriet med 2:ne stycken och 2:ne houbitzer sambt några artollorie betienter!

d. 12 februarij.

Armeen upbrött: 2:ne colloner således straxt effter

*) Anders Sparrfelt, öfv. vid Elfsborgs reg.

Johan Baptista Schomer, chef för saxiskt värfvad infanteri.

**) Johan Braun, öfv. vid Uplands reg.

BIOTEK-C

avangardiet; sedan armeen på andra sijdan bron är rychter marcherade H:r General majoren Assenbergh med Smålandz cavallerie samt Södermalandz, Schommers och Westmalandz iämppte Sparfeltz infanterie utom dhe siuke och bagaget genom skogen till Hållneringtorp [Hullingaryd-torp] och Glimminge slændes sig sedermera till Hästweda till höger; doch dröijes där i Glimminge tills hans Excellences wijdare ordres:

dhe öfrige regementer nembl:n Öfwerste Hiertas, H:r General majoren Gyllenstiernas, gref Leonhufwos lijf regemente östgiöthar och Öfwerste Lencks och Uplandz, Cronobergz, Jönköpongz, östgiötha infanterie och Calmare lähns togo till höger i dhen andra collon åt Hästweda hwilka deras siuka med sig taga:

alt bagaget gingo denne wäg som wart betäckte af Öfwerste Lencks, adelsfahnanan[!] och von der Noths regemente under H:r General majoren Taubs *) commando.

Så snart dhen sennare collon ankom emoth Hästweda wiste sig ett fiendligt partie bestående af 200 hästar, hwarwed H:r General Rewencloo med några flera af dhe danske Generalerne sig befunno som woro uthgångne at inhämpta säker effterrättelse om dhe wåras annalkande: hwilka med största confusion blefwo tillbakas drefne lämbnandes oss 1 Öfwerste Lieutnant Bilou **) 1 qwartermästare iämppte 15 giemena till fånga samt 30 döda effter sig: Uppå wår sijda äro 3:ne döda och några bleserade:

2:o). Anlende dhe af H:r General adiutanten Stierncrantz ifrån Carelsrona brachte 6 sexpundige metal stycken till armeen.

*) Gustaf Adam Taube, öfv. vid Sk. dragonreg.

**) Ernst Gotschalk Bülow.

Redan på e. m. efter striden vid Bäckeröd—Hästweda började danskarne lämna sina ställningar söder om Almaån, enär frosten hotade göra vattendragen trafikabla. Stenbock slapp således att med större risker söka tilltvinga sig Almaålinjen. Aschebergs marschriktning afsåg, enl. Stille, att draga danskarnas uppmärksamhet mot Helgeå.

d. 13 anlande H:r General majoren Taube med des detachemang bestående af Jönköpöngz, Cronobergz infanterie och Lenckens cavall: till armeen till Hästweda.

3. H:r General majoren Assenbergh drog sig effter ordres med des detachemang till Hästweda.

d. 14 dito upbröt armeen i 2:ne colloner således. Nembl: den eena colon igenom Rävninge [Räfninge] Otewet [Ottarp] Tokurn [Tockatorp] och Balingelöf till Wankifwa med hwilken hans Excellens sielf fölgde: till avangvardiet war under H:r General majoren Gyllenstiernas commando 1,000 hästar commenderade, hwarpå H:r Öfwerste Hierta med 600 hästar fölgde, derpå Gref och General major Assenbergh med des regemente fölgde, därnest Småhlandz och Lenckens cavallerie och så Öfwerste von der Noth och Brun med 2,000 man infanterie som af alla regementen woro commenderade under commando af H:r General majoren Taube: som med sig hade 4 feldtstycken med deras amunitions wagnar: sedermera Generalmajor Gyllenstiernas: Leijonhufwos lijfregementet östgiötharna och Hiertas regemente cavallerie, dhen andra collon som af H:r General majoren Palmqvist *) commenderades tågade wägen om Pizar Luhr [Piparp och Luhr] och Torsdorf [Tullstorp] till Wankifwa wed denne collon war till avanguardie 200 man cavallerie commenderade med nödige officerare derpå fölgde Sparfeltz, Schommers, Wesmaläningarna och Grundels infanterie, så artolloriet och sedan Croneborgz, Calmare, östgiötharna, upläningarna och Öfwerste von der Noths regemente och så amunitions wagnarna och alt pagaget, sedan ett arierguardie af 1,500 man infanterie under Öfwerste Biörnbergz **) commando och så slöt eet compag. af adels fahnan: sampt dhe omkring lägret stående uthwachter af 500 hästar under commando af 2:ne majorer.

*) Magnus Palmquist.

**) Carl Björnberg, öfv. vid Kalmar reg.

2:o. H:r General majoren Gyllenstierna erhöft ordres at med des förbemelte detachemang afgå till Finia och sig der postera och at afkasta Sckreflinge broo.

d. 15 feb.

H:r General majoren Gyllenstierna erhöft ordres at med des detachemang draga sig till Risberga spång och der sig sättia och den påsten occupera.

2:o. H:r Öfwerste Lieutnant Koiet *) med 100 hästar och 200 man infanterie, wart commenderat åt Närre [N. Åsbo] härad at indrifwa subsistance för arméen.

3:o. Öfwerste Lieutnant Bilsten **) afgick med 1 batallion af von der Noths regemente iämbte artolloriet at låta wed passet Hörlingeweda upkasta en brygia.

d. 16. Upbröt armen ifrån Wankifwa och togade 3:ne colloner nembl:n dhen första under H:r General en chefs commando hwarwid H:r General majoren Taube fölgde och marcherade i föliande ordres n[embl.] först adelsfahnan Småhlänningarna sedermera 2:ne cannoner så infanteriet som 1 batallion af Öfwerste von der Noths Sörmalandz Jönckepöngs, Wästmalandz till footz och så Lenckens regemente till häst dhen andra collon under H:r General Lieutnant Burenschiöld ***) som Öfwerste Hierta gref Leionhufwud och östgiötharne dernest uplänningarna och östgiötharna till footz:

den 3 under gref Assenbergz commando som des ege[t] regemente, resten af adelsfahnan, lijfregementet, af infanterie Sparfeltz och Schommers. af desse regementer kommo denne affton till lägret Norre Rörum Småhlänningarna och Lenckens cavall: och af infanterie 1 batallion af von der Noths, Sörmalänningarna och Wesmalänningarne, dhe öfrige af cavallerie sambt dhen eena batallion af von der

*) Gustaf Wilhelm Coyet vid Södermanlands reg.

**) Carl Bildstein vid Uplands 3- och 5 männingar till fot. Blef följ. år öfverste.

***) Jakob Burensköld, landshöfding och gen. löjtnant.

Noths blefwo med H:r General Lieutnant Burenschiöld i Färingtofta.

wed infanteriet som Sparfelt och Schommers i Swänstorp och Jönköpongz lähn i byn Jege[Eket]: dhe öfrige regementerne af infant. blefwo alla under wägen i byiar förlagde under H:r General majoren Palmqvistes commando: d. 17 februarij 1710.

Alla regementen infanterie så när som uppå Schommers Sparfeltz och Jönköpongz lähn som förblef:o i deras förra quarter kommo till armeen.

d. 18 Feb.

1. Armen upbröt. 2:ne colloner dhen ena under hans Excellens H:r General en chefs commando och dhen andra under General Lieutnant Burenschiölds commando *) i följande ordning dhen förra till Haslere broo som öfwerste Lencks och Småhläningarne bägge till häst dernest 2:ne cannoner sedermera infanteriet som Sparfeltz, von der Noths, Schommers, Cronobergz lähn, Jöncköpöng, Calmare lähn, östgiötharna, Sörmaläneingarna Upläningarna dernest pagaget och så Wesmaläneingarna som det betäckte och dhen sennare till Näs. Fiendens förpåst drog sig straxt wed vår ankomst tillbaka: som war på andra sijdan om bron uthsatter: Bron som war afkasta lät hans Excellens i största hast förfärdiga: hwaröfr infanteriet då marcherade men cavalleriet satte igenom strömmen som intet war diuper. cavalleriet och infanteriet togo wägen på wenstra handen men bagaget och artolloriet på högra handen. Sen let hans Excellens fortsettia marchen åth Erichsholm men under wägen syntes ett fiendligt rödt kläde regemente, som

*) Afsikten var närmast att öfverraska några danska kavalleri-afdelningar söder om Rönneån. Försöket fick ej önskad utgång på grund af en missförstådd order, men en strid uppstod dels vid Bosarps kyrka, där danskarna förlorade något folk, dels vid Gullarps kyrkogård, där ett svenskt kompani led förlust.

H:r Öfwerste Lieutnant Binet *) fick ordres att attaqvera och förfölia hwilket han ock gjorde. Men straxt derå blef hans Excellens warse ett annat hwitklädt fiendligt courasier regemente som på wår wänstra hand wed Nosarp kyrkia marcherade och wille sig med dhett rödklädda con-iungera, hwarföre hans Excellens anbefalte H:r Öfwerste Lieutnant Binet gjöra halt och intet förfölia dhett andra utan coupera detta hwitklädda regementet som af öfwerste Legel **) commenderades, det han ock med 4 compag. gjorde sehn han lembnat ett compag. effter sig at observera det rödklädde regementes contenance, avancerandes bemelte Öfwerste Lieutnant med sine 4 compag. det fiendliga emoth som sig upstälte. Men så snart dhe fiendliga såg att resten 3 compag. af Öfwerste Lencks regemente wille attaqvera dem igenom byn hwarest dhe upstälte stodo: så begynte de draga sig af i förstonne i god ordning men sen gick dhett i confusion då dhett öfwer en $\frac{1}{2}$ mihl wardt förfölgt och i reteraden förlorade öfwer 40 döde och 36 fångar hwaribland een Captein Lieutnant sig befant. Men det ena compag. som Öfwerste Lieutnant Binet effter lembnat förloppe sig in på fienden som på een kyrkiogård sig posterat att det sig wed fiendens uthfall retirera måste och lemna 6 stycken döda i raiteratten. Sedan lät hans Excell. armeen sättia sig wed Erichsholm ***) och lät den refragera alla regementer blefwo då wed högqwareret så när som på östgiötha och Leonhufwudz cavallerie regemente hwilka lågo med H:r General Lieutnant Burenschiöld i Näs sampt af infanterie östgiötharna och upplänningarna:

warandes iämbwähl H:r General majoren Gyllenstierna i Ass [Ask] detachera[d] med sit egit och Öfwerste Hiertas regemente.

*) Wilhelm Bennet vid Uplands 3- och 5 männings kavalleri.

**) Hans Frederik Leegel.

***) Nu Trolleholm.

d. 19 afgick Cronoborgz och Calmare regemente till oss till H:r General majoren Gyllenst[jernas] detachemang:

2. H:r General adiutanterne Stierncrantz och Bilt *) afgingo at recognosera och een wiss kundskap af fiendens desein inhämta som om morgon med god expedition kommo till bakas **).

d. 20 februarij

kl. 3 om morgonen blåstes Poutzel och kallades samtl. Generalerne tillsammans som gjorde dhen författning som här närgående finnes; samt blef då helt resolverat at fienden skulle attackeras: hwaruppå hella armen upbröt och marcherade till Näs: då armen wardt an ordre du Bataillie på fältet rangerat: alt spehlet rördt under flygiande fahna. Sehn defilerade armen således i 5 colloner nembl. högra flygelen cavallerie war dhen första, wänstra flygel:n cavallerie dhen andra, högra flygeln infanterie dhen 3:ie och wänstra flygeln infanterie den 4:de, artolloriet som under betäckning af Westmalandz regemente marcherade på wägen dhen fembte collon: ritningen fölier här iämbte.

armeen upbröt således tills hans Excellens om fiendens närwarelse wed Strö erhöit närmare kundskap då alt cavalleriet gjorde på fältet halt och uth drogz een dchel af cavalleriet hwilka frijwilegt sig anbödo at willia giöra

*) Daniel Bildt.

**) Jörgen Rantzau, som nu förde befälet öfver danska hären i stället för den insjuknade Reventlow, hade, i tanke att drabbning nu var oundviklig, tagit ställning å linjen Roslöf—Skeglinge. Men då svenskarne ej syntes till d. 19, uppbröt han på e. m., ängslig att bli afskuren från Helsingborg, efter hållet krigsråd, mot St. Harrie och Annelöf. Det var med den underrättelsen gen. adjutanterna »om morgonen» (nb. d. 20!) kommo tillbaka och den föranledde beslutet att vara färdig till drabbning. Genom omständigheterna stannade det denna dag vid ett misslyckadt försök att vid N. Möinge bro afskära den danska eftertruppen. De danska blokadafdelningarna vid Malmö och Landskrona hade blifvit indragna till hufvudhären. Stenbock kunde nu från Malmö, dit han afrest, hämta proviant och artilleri.

et infall i fiendens arierguardiet, desse indehlte i 3:ne troupper begynte då at avangera då hans Excellens med hella cavalleriet fölgde den at soutinera, fienden hwilken dhe wåras ankombst förmärkte gjorde halt med 3:ne esquadroner dragouner dragandes i medlertijd des bagage emel:n infanteriet och marcherade så fort. desförinnan avangerade dhe uthdragne ock kommo till 3:ne af jord och sten effter landsens maner upkastade gerrdzgårdar, därest cavalleriet intet kunde öfwer komma med mindre icke den ena skulle neder rifwas hwarwed uthcommenderingen sig uppeholla måste och lembna fienden tijd at draga sig öfwer passet Norre Möenge, som upkastade een dchel af bron effter sig. Hella cavalleriet satte sig an front uppå fältet, hwilka fienden söckte med sina cannoner at incommodera görandes doch ingen särdeles skada: och som natten inföll och infanteriet sambt artolloriet ehuru offta hans Excellens afsände några courier till bakas dem at framskaffa intet kunde hinna fram för än natten inföll måste hans Excellens bryta sin dessein och draga sig med armeen till byen Andelöf och ehuruwähl hans Excell:s tänckt låta cavalleriet sättia öfwer passet effter fienden, fant han det för ogiörligit, så wijda fienden hade posterat sitt infanterie wid passet.

d. 21 februarij.

Öfwerste Lieutenant Benet som med 50 hästar war uth commenderat at uphämta våra om affton effter blef:n ankom till armeen bringandes een hooper danske deserteurer och fångar med sig.

2. hans Excellens H:r General en chef afgick till Malmö som med sig hade General adiutanten Bilsten *).

3. Armeen upbröt i 4 colloner och marcherade till föliande ståndquarter nembl. högquarteret derest General Majoren Taube iämbwäl förbl: med artolloriet Öfwerste

*) Eberhard Bildstein.

Lencks och Lijf regemente till häst, samt Sörmlandz Wäsmalandz och Öfwerste von der [Noths] regementer i Norre Widinge. Andra collon hwar wid H:r General Lieutnant Burenschiöld och General majoren Palmqvist med östgiötharna: Öfwerste Hierta grefwe Leonhufwos cavallerie regementer samt Uplandz och Östgiötha infanterie i Wästra Caraby $\frac{1}{2}$ mihl ifrån högquarteret camperade.

Dhen tridie collon H:r gref Assenbergh hwar wid H:r General majoren Sparfelt med des regemente adelsfahnan, Schommers och Jöncöpongz lähn i Skreflinge $\frac{1}{2}$ mihl ifrån högquarteret.

4:de collon H:r General maj. Gyllenstierna med des egit regemente, Småhlandz cavallerie, Calmare och Cronobergz lähns infanterie i Reslef $\frac{1}{2}$ mihl från högquarteret iämbwäl camperade.

d. 22 låg armen stilla

item kom H:r Öfwerste Lieut. Coiet hem ifrån des commendering

d. 23 låg armen äfwenwähl stilla

item hans Excell. H:r Generalen en chef kom från Malmö tillbakas.

2:o). kom H:r Öfwerste Dücker *) till armeen.

d. 24 Februarij

ordres afgick till alla colloner at wäl låta recognosera wägarne at där marchen skulle blif:a fortsat då intet hinder måtte under wägen haas

dito till upbrot som sedermehra wardt contramanderat.

3:o). H:r Öfwerste Hamilton **) med 1 batallion af des regemente iämppte 20 st. metal stycken ankommo till armeen som utur Malmös guvernizon blefwo uthtagne.

*) Carl Gustaf Dücker, fången vid Perevolotjna, men utväxlad, kom denna dag till armén och fick förrätta gen.-majorstjänst.

En annan värdefull tillökning, ej nämnd i journalen, var Carl Cronstedt, som öfvertog ledningen af artilleriet.

**) Hugo Hamilton, öfv. vid Jönköpings reg.

4:o). Captein Erenspetz, Ryttmestaren Hammarbergh *)
Lieutnant Malmström iämbte 60 ryttare af lijfregementet
och Lenckens blefwo afsände till byn Mörarp at giöra sig
om fiendens förehafwande underrättad.

d. 25 Februarij.

Wore alle Generalerne I högqwarteret till sammans då
om attacken delibererades alla commandeurer af regemen-
terne som äfwenwähl woro där tillstädes förmantes af
hans Excellens H:r General en chef at dhe wed denne
förestående action skulle wisa at dhe wore swenske och
sig tappert förehålla: hwartill dhe sinna underhafwande
skulle upmuntra, wäll wetandes at hella ricksens wählferd
på denne actions lyckeliga uthgång hängde.

d. 26 Februarij.

Armen upbröt och marcherade i 5 collumner till Gis-
holm därest artolloriet iämpte hella wänstra flygelen för-
blef dhen högra under H:r General Lieutnant Meijerfelt **)
commando i Hästlunda [Hesslunda]: Hans Excellens H:r
General en chef blef iämbwähl wed dhen wänstra flygelen
iämbte H:r General Lieut. Burensch[öld] och dhe öfrige
Generalerne af samma flygel:

d. 27 Februarij

armen upbröt i dhen ordning som af närgående rit-
ning sees, och marcherade i 5 colloner igenom Crop till
Fleninge därest dhen blef ståendes öfwer natten!

d. 28 Februarij

Sen hans Excellens affton till förende om den före-
stående action med Generalerne nogsambst öfwerlagt och
om morgonen lösen med Gudz och Jesu hielp war uthgif.
upbröt armen i föliande ordning: Öfwerste Lieut. Binet
iämbte 1000 man cavallerie hade avangvardet, därnest fölg-

*) Abel Ehrenspetz.

Henrik Hammarberg vid N. Skånska kavalleriet. De medförde
underrättelsen, att danskarne stodo vid Helsingborg, beredda till slag.

**) Johan August Meijerfelt.

de armeen fördelt i 5 colloner så snart Öfwerste Lieutnanten som ägde avanguardiet kom någo närmare Pilshult recontrerade han een dansk förpost som straxt blef igenom H:r Öfwerstel:s stora försichtigheet aldeles borttagen som bestod i 10 giemene med en und. offi. ; armen som hade defilerat up marcherade i medlertijd på fältet wed Pilshult och rangerades i dhen ordning som af närgående ritning kan sees och som gewähret af dhet starcka regne natten för detta och tioka nehrfallne dimban samma dagen war blefwen någo wåt tilllät hans Excellens H:r Generalen at alt gewähret afskiutas skulle och då sedermehra å nyio laddas: hans Excellens iämpte General adiutanterne recognoserade sielf situvation af denne plan och hwarest fienden bäst kunde angripas: hwarwed fans medels det emel:n fienden och oss belägne moraset stor swårheet oachtat alt detta anbefalte hans Excellens armeen marchera som med klingande spehl och flygiande fahna anrychte, fienden der emoth rangerade sig en ordre de Bataillie och intog högden hwarifrån han med sinne cannoner wår armée söckte incommodera under detta råkade wårt cavallerie af wänstra flygelen med fienden tillsamman hwilka ehuruwähl dhe sig taffert betede måste draga sig någo tillbaka *) tills hans Excellens sielf brachte några regementen cavall. af dhen högra flygel:n dhen till securus: hälst dher dhe passera måste intet mehr än ett compag. i sender kunde upmarchera: fienden som då gjorde sig hoop om een god uthgång rychte med des infanterie regementer nehr till moraset emoth dhe wåra då action med häftigt skiutande å begge sijdor angick, blifwandes cavalleriet först och sedermehra

*) I denna strid ledo svenskarne ganska stora förluster och befälhafvaren Burensköld blef fången. På en skildring af slagets gång för öfrigt har dagboksförf. ej inlåtit sig. Den danska högra flygelns triumf blef inte långvarig. På e. m. kunde Stenbock afsända ryttmästare Henrik Hammarberg (»Stenbocks kurir») till Stockholm med budskapet om den vunna segern.

Infanteriet igienom Gudz nådige tillhielp repouserat och aldeles uhr feltet slagit, wår armée förfolgde dhe danske in till Helsingborgh.

d. 1 Martij.

Öfwerste Lieutnanten Dycker iämplte 1 Tambour wardt till dhe danske afsändt at giöra sig om General Lieut. Burenschiöld och General adiutant Bilsten underrättad, samt at anbiuda dhe danske accord föreställandes dhem dheras fahra med hopper expressioner som dhe eij acceptera wille *): hwilken samma dag ifrån Helsingborgh återkom:

2) hans Excellens tog högqwarteret i Pölsjö.

3) H:r Öfwerste Schommers iämbte ett detachemang af 1,500 man drogo sig neder till stranden wed Pölsjö at betäckia dhe dijt förde 10 canoner, 2 houbitzer och 2 mortirer **).

d. 2 d: afgick General adiutanten Stierncrantz till Malmö med dhe danske troferer.

d. 5 Martij qvitterade dhe danske Helsingburgh lämbnandes 22 stycken af jern samt een hooper af deras equi-
page effter sig: alla hästar woro i stahn ihiälslagne till tahl ad 6,000 st. samt alt spanmähle på gatan uthströdt.

*) De »expressioner», som Dewitz ej ville mottaga, woro att danska armén skulle gifva sig fången. Joh. Henrik D. var öfverbringaren.

**) Till en eventuell beskjutning af staden. Men Fredrik IV:s befallning att utrymma den och öfverföra armén till Helsingör ingick d. 3. Det i Skåne insamlade stora spannmålsförrådet (10,000 tunnor!) förstördes genom att utkastas i gatsmutsen och bland de många hästkadavren. Krutet ströddes ut öfver förödelser.

Men på svensk mark stod ej längre någon fiende. I hvarje händelse ej på skånsk. Men ingenting synes ha skett vid den norska gränsen. Det infall, som förbereddes här och höll svenska trupper häruppe bundna, kom icke till stånd förrän hösten 1711 och blef då af ingen betydelse — utom möjligen genom det antyddas bindandet. Farhågan återverkade nämligen på transporten till Pommern d. å.

d. 9 martij kom hans Excell. H:r General en chef till Malmö.

d. 13. war här een trompetare af dhe danske som sig om några officerares tillstånd undrättad gjorde hwilken d. 14 eiusdem wart till licka med dhen danske tambouren som här så lenge legat i Malmö af färdat.

d. 13 kom H:r General Majoren Palmqvist hijt till Malmö.

d. 17 huius ankom H:r General Lieutnanten Burenschiöld iämpte General adiutanten Bilsten hijt ifrån Helsingör som på parol woro aflätne:

d. 27 begicks Tacksejlsedagen för dhen erholne victorien i Malmö.

d. 28 afgick ordres till General adiutanten Boije at iämpte det förre som förmodel:n lærer wara wärckstält: låta rasera fiendens wed Helsingborgh upförde trenche samt ihopsambla alla rustwagnar och eliest till kongl. majj:tz dienst nödige matrijalier: hwilka skohla till Lanscronna afsändas:

d. 1 April wardt General adiutanten Stierncrantz afsänd till Frösta häradh där at öfwersee och mönstra dhet Östgiötiske cavallerie regementet som till Mariestad skall afgå:

d. 7 April afgick hans Excellens H:r Generalen en chef iämpte General adiutanten Bilsten och Secreteren Rohland *) sambt Öfwerste Lieutnanten Coiet till Stockholm:

d. 9 afgick 2:ne compag. och d. 12 resten af östgiötha cavallerie regementet.

d. 5 majj afgingo dhe i Malmö härtills warande danske officerare till Jönköping.

d. 6 majj ankommo dhe på parol aflätne danske officerare tillbaka nembl. 1 major, 7 capt., 5 lieut., 1 fend:

*) Erik Roland; hade varit fältsekreterare i polska kriget.

d. 14 maj afgick H:r General Lieutnanten Buren-schiöld iämpte Ryttmästaren Falckenberg *) ifrån Malmö till Kiöpenhamb.

ibid: afgick dhen i går ankomna danske tambouren till bakas.

item afgick bref till Öfwerste Gröndel angående des återstående weko förslag och dageraporter som skyndsambst skohla blifwa insände.

d. 16 maj afgick iag till H:r General majoren Taube som låg på Swanholm:

d. 30 Afgick iag till Trelleburgh till H:r Öfwerste Schommers:

d. 4 Junij gick dhen danske flottan uth ifrån Kiöpenhamb i Östersjön.

d. 27 Junij ankomb hans Excellens H:r feltmarschalcken **) till Christianstad.

d. 7 Junij afgick ordres af hans Excellens till alla regementer iämpte till Öfwerste Sinckler och H:r Major Singerlein ***) at hwar commandeur af reg. sig d. 13 huius i Malmö hans Excellens till mötes infinna skulle.

d. 5 Novembre 1710 wardt iag af hans Excellence H:r Feltmarchalken afsendt till Ystad at confogera H:r

*) Om tjänstegraden är riktigt angifven, vet man ej, hvilken som här menas. Melker Falkenberg af Bälby blef nämligen major 1707 och därtill vid ett infanteriregemente.

**) Stenbocks af rådet d. 21 Maj förlänta fältmarskalksvärdighet bekräftades som bekant ej af Carl XII därefter i Bender. Må vara, att detta föreföll som ett »missljud», men lät oss ej glömma, att under dåvarande ömtåliga förhållanden det fanns anledningar för Carl att handla så. Det var dock en värdighet, som endast *konungen* borde förläna, och han kunde klarligen ej ha lust att låta »afsätta» sig. Vid en lugn betraktelse måste man säga sig, att rådets åtgärd var förhastad, äfven om det gällde Sveriges lysande räddare ur faran.

***) William Sinclair, öfv. vid ett värfvad inf.-regemente. Georg David Zingerlein. Ättartaflorna uppgifva, att han först 1711 blef major vid saxiska regementet.

Feltmarchalken ock Gouverneurens högwelborne H:r Gyllenstiernas *) grefwinna ock fröcken dotter igenom Skåne.

d. 6 Now. kom iag till Ystad.

d. 7 woro wij till dhen i Norre Åby liggande pigan [Ester Jönsdotter] afgångne. **)

d. 8 Reste hennes Nåd fru grefwinnan till Högestad till H:r General majoren Leijonhufwud.

d. 9. gick resan för sig ifrån Ystad till Dahlby:

d. 10 ock 11 Nowember lågo wij i Dahlby stilla.

d. 12 Upbröto wij ock gjorde således vår resa	mihl.
1 till Lund.....	1
till Kieflinge.....	1
till Ågarp.....	1
till Röstånga.....	1 ³ / ₄
	<hr/>
	4 ³ / ₄

d. 13 Nowemb. lågo wij stilla.

d. 14 fortsattes resan således

1 till Bleckmossa.....	1 ³ / ₄
till Bellinge.....	1 ¹ / ₂
till Fagerhult.....	1 ³ / ₄
	<hr/>
	5 mihl.

d. 14 Upbröt hennes nåd fru grefwinnan ock kommo wij till Markari..... 1 ¹/₂ m.

d. 15 lågo wij stilla.

d. 16 Nowemb. fortsatte hennes nåd fru grefwinnan sin resa då iag effter ordres begaf mig till Malmö, ankommandes dijt d. 17 Nowemb.

d. 21 blef iag af hans Excell. H:r Feltmarchalken commend. till at afgå till dhesse effter föliande regement som Småhlandz, Lijf regemente, adelsfahnan, Södre Skåningar, Leijonhufwudz ock Benetz cavallerie regementer:

*) Nils Gyllenstierna af Fogelvik blef fältmarskalk 1709. Han var gift med Anna Kristina Gyllenstierna af Björksund och Heljö; dottern Margareta gifte sig 1711 med k. rådet Arvid Horn.

**) S. Cavallin Lunds Stifts Herdaminne 2.270.

samt af infanterie Uplandz, Östgiöthar Wäsmalandz, Schommer ock Öfwerste Lieut. Stöer regementer, afgåendes iag samma dag ifrån Malmö ock således

först till Elerop [Sallerup?]	1 ³ / ₄
dernest till Andeslöf	1:
och så till H:r Öfwerste Lieutnanten Bonde *) på Näsbyholm	1
	<hr/> 3 ³ / ₄

d. 22 afgick iag ifrån H:r Öfwerstel. Bonde till Ystad således nembl.

1 till Schifarp	1
därnest till Ystad	1 ¹ / ₂
	<hr/> 2 ¹ / ₂

d. 23 Nowemb. wardt H:r Gref:e ock General majoren Leijonhufwudz regemente i Ystad mönstrad: då iag ock samma dag låg stilla.

d. 24 9:ber 1710 låg iag der stilla.

d. 25 afgick hans Excellence H:r Feltmarchalken ifrån Ystad till Malmö.

d. 26: Reste iag till H:r Öfwerste Lieut. Odenström **) till Torstorpt 1 mihl ifrån Ystad.

d. 27 dito till H:r Öfwerste Lieut. Baron Falkenberg ***) således

Först till Hamnö [Hammenhög]	1 mihl
derifrån till Cimbrisham	1 ¹ / ₂ m.

*) Carl Henrik Bonde, major vid Smålands kavall., öfv.-löjtnant 1710.

**) Erik Odelström, major vid Lewenhaupts reg., blef öfv.-löjtnant 1710.

***) Någon frih. F. fanns ej på denna tid. Gabriel Falkenberg af Sandemar, baron och grefve, dog ogift 1714 samt var k. råd och president. De friherrliga ättegrenarna af Trystorp och Bålby uppliftades i denna värdighet först resp. 1733 och 1773.

d. 28 Nowembre afgick iag ifrån Cimbrishambn således

först till Rörum..... 1 mihl
till Magelheim..... 1 ³/₄
till Degeberga..... 1
Lingsjö..... 1
till Christianstad..... 1 ⁷/₈ m.

d. 6 decembre afgick iag ifrån Christianstad
sen först till Önnestad..... 1 m.
till Sandby..... 1 ¹/₂ m.

d. 20 febr. 1711 wart iag af hans Excellence Hr
Feltmarchalken afsändt at anställa een inquisition öfwer
inquarteringen hafwandes i fölie med mig Felt Commissa-
rien Johan Bursell ock Felt audit. Leonhart Jessen [?] i föl-
iande befallningar som Ludwich Landbys, Rafennij, Berghult
ock Ohlmans, ankommandes samma affton till
Marcki..... 2 ¹/₂ mihl f. Malmö

d. 22: afgick iag derifrån till
Dybeck..... 2 mihl

d. 24 feb. höltz comiss. i Schifarp.

d. 25 afgick iag därifrån
till prästegården Reng..... 4 mihl

d. 27 feb. höltz commission i Reng med Uplandz
inf. regem. befallningzman Landbys befallning.
dito afreste iag derifrån

till Trelleburg..... 1 mihl

d. 28 feb. till Ystad..... 6 mihl

d. 1 martij höltz commission i Ystad med Wesma-
landz Inf. Rafenij befallning.

d. 4 dito på Biärseholm dito befallning med 4 Com-
pag. af Gene. maj. Gyllenstiernas regemente.

d. 5 dito afgick iag derifrån till Herrestad..... ¹/₂ m.

d. 6 dito ifrån Herrestad till Cimbrishambn.

Journal öfwer Siö Expeditionen a. 1711: *) som under H:r General admiralen Wachtmeisters och hans Excellencs kongl. rådetz och Feltmarchalken Stenbocks commando uthgick. hwadh så wähl där under warande tijd som ock för dhetta år passerat nembl:n

October

d. 11 oct. wart iag af hans Excellence kongl. rådet och grefwen Stenbock afsänt till Christiansta at först där

*) Denna expedition afsåg att bringa förstärkning till gen.-löjtnant C. G. Dücker i Stralsund, hvilket sedan början af September 1711 blockerades af danska och saxiska trupper, till hvilka ryska snart slöto sig. Med den styrka Dücker hade i fästningen kunde han endast uppträda rent defensivt. Men som det syntes klart, att blokaden skulle öfvergå i formlig belägring, hade han enträget begärt förstärkning för att å sin sida kunna uppträda offensivt. Den han nu omsider fick — uppgående till o. 4,000 man — motsvarade dock icke hans förhoppningar eller tidigare afgifna löften.

För alla de motigheter, som här hemma mött vid skeppens utrustning och manskapets öfverförande, redogöres i danska generalstabens arbete: Bidrag til den store nordiske Krigs Historie, 3:dje Bind. Den svenska transporten blef emellertid ej denna gång oroad af den danska flottan (som fallet blef med transporten följ. år), enär denna låg på Köpenhamns redd i föga krigsdugligt skick.

Någon formlig belägring af Stralsund blef emellertid ej nu af,

med H:r General Lieutenant och vice Guverneuren Skytte öfwerläggia om dhe ankommande trouppers underhåld samt sedermera förfoga mig till Åhus där at inhämta beskaffenheeten af dhe hambnar huru wijda dhe till transportens embarqverande kunde wara tienliga.

d. 12 afgick iag ifrån Byringe.

d. 13 kom iag till Christianstad.

d. 14 förfogade iag mig till Åhus.

d. 15 kom hans Excellence hijt till Christianstad, afgåendes d. 26 derpå till Carelscronna:

d. 19 kl:n 6 om afftonen ankom hans Excellens ordres at de till transporten destingerade troupper af H:r General Lieutenant skyndsambst skulle blifwa på marchen till Carelscronna stält, så at dhe sist nestkommande Onsdag måtte wara där.

d. 21 octob. upbröt Jönköpongz lähns regem., 1 compag. Östgiöthar, 1 comp. Uplänningar, Wäsmalänningarne och H:r Öfwerste Lieutenanten Störs *) batallion ock marcherade ifrån Christianstad åt Carelscronna.

d. 23 october: upbröt Sörmalänningarne och Elfborgz lähns infanterie marcherandes igenom Christianstad. dhe förra till Fiälkinge och dhe sennare till Nosaby, fortsettian-des så deras marche att dhe d. 28:de kommo till Carls-crona, warand:s dhe öfrige regementer til Carlsrona an-kombna som

H. Öfwerste	} 1 compag. Uplänningar	
Cronstiernas		} 1 com. Östgiöta.
detagem.		} de af Mallmöes Guarnizon commend: Öfwerstel. Stöhrs batt.

eftersom fienden ej disponerade öfver tillräckligt artilleri. D. 7 Jan. (n. st.) 1712 bröt den allierade armén upp ifrån Stralsund, ehuru blockaden delwis uppehölls på längre afstånd.

*) Peter Stöhr.

d. 25 october sampt Jönkiöpingz lähn hwillka samma affton och den påföljande dagen blef:o embarqverade.

d. 27 dito Wässmanlandz regiemente hwillka intet förr än dagen der effter blefwo embarqverade.

d. 28 dito Ellfborgz läns, Sörmanlänningar och Cronoborgz läns regemente som samma affton och dagen derpå blefwo embarqverade.

Besättningen och transporten består af följandhe starckleek som föllgier. Nembl:n

Besättningen	M:	Transporten	
Af Uplänning:r.....	141	Sörmlänning:r.....	527
Af Sörmelandz regement i mangel af Calmar läns regemt:s an- kombst.....	519	Ellfborgz Läns rege- mente.....	1094
Cronobergz lens rege- mente.....	942	Jönekiöpingz.....	609
af Östgiötarne.....	150	Wässmanlandz.....	1089
Com: af Malmö Guarni- zon.....	198		
H:r Gen. Maj. Schom:s regemente.....	200		
Öfwerstel. Stöhrs.....	287		
	<hr/> Summa 2,437 m.		<hr/> Summa 3,316

Hwillka således äro indelte Nembl.

Besättning.		Transport	
1. H. ammiral General. esqvadron.	922	Corporal. och giemena	1161 Man
2. H. ammiral Ancker- stiernas *) esqvadron	761		1065 Man

*) Cornelius Thiessen Anckarstierna.

3:ie. H. Ammiral Ruutz*)

esqvad	754	1090 man.
--------------	-----	-------	-----------

Summa besättning	2437.	Sum. Transp.	3316 man.
------------------	-------	--------------	-----------

d. 2 Nowember ankom Majoren von Hierten **) som varit commenderad på Gotland hafwandes med sig af Calmare regemente..... 185 Man som blefwo som besättning på flotten fördhelte. —

ibid. war konung Stanislaus ***) på wår flotta då admiral General flaggan under 16 cannon skåt af hella flottan blef upsat: blifwandes äfwenwähl wed hans majj:tz afresa ifrån flottan cannonerna å 16 skåt af hwardera skieppet löste.

d. 3 Nowemb:r afreste hans majj:th konung Stanislaus härifrån till Christianstad:

d. 4 Nowemb.

Carlsrona Anno 1711.

Nowemb. d. 7.

ankom af Calmar lähns infanterie 2 compagnier, hwaraf 90 man blefwo på Fregatterne Markus 50, Falcken 20, Postillion 20 fördelte som af Lit. A †) ses kan, hwilcka intet förr än d. 8 ginge om bord.

Samma dag ankom H:r Öfwerst Biörnberg med resten af samma regemente, som undfick effterfölliande repartition Lit. B. utwisar hwilcka intet förr ginge ombord än

d. 9:e Samma dag contramanderade skiep:t Enighetens utgång och manskapet fördeltes effter Lit. C. D. och E. hwilcken repartition de intet undfingo förr

d. 10 då ock dem befaltes sådant promte at efterlefwa,

*) Carl Ruuth.

**) Gustaf Wilhelm v. Gertten.

***) Konung Stanislaus hade d. 25 Sept. (n. st.) kommit till Karlskrona från Stralsund.

†) Här och i det följ. anförde Lit. saknas.

Samma dag berättade Capitain Berg af Callmare regementet en gemen i nat död blefwen, såsom ock at 20 man öfwer sidsta generalförslagets summa af samma regementet ankommit; hwilket sedermera befants af en annan beskaffenhet, ock at desse 20 mann uti förre summan warit inbegrepne, ock då äfwenwäl blifwit rapporterade som Lit. C. utwijsar:

d. 11 kl. 12 om middagen gick deras Excellentier H:r Ammiral Generalen ock Feltmarskalken ombord på flåttan, kl. 3 efter middagen höltz Pascharing på skieppet Kong Karl då samtl. Flagmänne iemte[?] Commendeurerne sig där infunno; blifwandes deras Excellentiers Kongl. Defensions Commissions til hans Excell. Kongl. Rådet Gref Stenbock ankomne bref, för dem upläsit, som innehölt, at hans Ex[c]. skulle jemte H:r Gen. Ammiralen biwista denna Expedition til siöss; ock i fall Hans Excell. H:r Ammiral Generalen skulle något tilstöta, han sig då öfwercommendot antaga skulle. Som samtel. närwarande Flagmänne af hans Excell. H:r Ammiral Generalen antyddes; eodem skedde den förändring at skieppet Prince Carl Frederik skulle afgie af Sörmanlandz reg: transport manskap; såsom ock Sk. Konung Carl likaledes afgifwa af sit transportmanskap som Lit. F. utwisar. Samma dag war winden nordost, som wäl war god til resan, men intet kunde employeras; medan flåttan icke war färdig af orsak, at skieppet Enighetens båtmän ock provision icke på de andre skeppen war reparerad.

d. 12 Syntes några transport skiepp ankomma; hwarföre deras Excellentier resolverade at några skiepp, som Sverige, Prince Carl Frederick, Wenden, Giötha Leijon, Wesmaland, Giötha, Riga, ock Nordstiernan skulle afgie til dessa ankommande 401 som Lit. G. utwisar; Samma dag varierade wind med stillt, men mot afton blåste up süd-süd-wäst med en labber kulte.

d. 13 undfick iag ordres at utsee af de då ankomne transport-skieppen, några som kunde wara tjänlige at in-

taga manskap; hafwandes med mig Capitain Reijelin *) som Lit. H. utwisar, hwarpå iag upsatte en skriftlig relation Lit. I., blifwandes repartition som den 12 hujus projecterades, aldeles ändrad ock brackt i den form som Lit. K. utwisar blifwandes därpå billeter förfärdigade huru många man af hwart cron- til transport skeppen afgifwas skulle, som sidstnämde repartition förmäler. Samma dag war winden hela dagen syd-wäst til syden, med en styf bramsegels kuld.

d. 14 Skedde General-pascharing samt Seine för alla styrmän då samtl. commendeurerne tilspordes, om de wore beladdade med alt för mycket transport-manskap så skulle dem en del fråntagas, ock på de här warande transport-skieppen förlagdt blifwa, blifwandes alla de, som åstundade förminskning billeter tilstälte, uppå hwilcka skiepp de dem afsättia skulle, som Lit. I ock K. jämwäll utwisa då också på deras Excell:tiers befallning iag å andra sidan på billeten satte ordres til skep commendeurerne at et halft skålpund tobak, på hwar man, samt på hwar 5 man et järnbandsfaat med watten til de från kron skeppen afgifwande manskapet, skulle medgifwas, som sedan från Ammiral General skieppet refunderas skulle, ock at faaten emot skiepparnes quittance affölia skulle. Förmiddagen war wind sydsydwest, men efter middagen syden til wästen med laglig märsegels kuldt.

d. 15 passerade ingenting än at Öfwerst Lieutenant Falckenberg **) fick ordres: at försee transport-skeppen med 2:ne fältskiär gesäller, som skulle afgå från skieppet Nordstiernan ock Småland; samt H:r Öfwerst Lieutenant Gref Oxenstierna ***) skulle afgie en ifrån sk. Sverige, ock likaledes H:r Öfwerst Lieutenant Schippenbach †) at afgie

*) Thomas von Rajalin.

**) Melker Falkenberg af Bålby.

***) Gustaf Oxenstierna af Korsholm och Vasa.

†) Krister Reinhold v. Schlippenbach.

en gesell ifrån sk. Printz Carl Frederich. Hela dagen war sydlig wind.

d. 16 war General-pascharing efter middagen ock då utgafz ordres til H:r siö officerarne som Lit. L. utwisar; hwarwid ändringen skedde som Lit. M. innehåller med bifogad befallning at på hwar 5:te man et järnbandz-faat med watn på det afgifwande manskapet — så wäl som behörigt skiepdricka medföllia skulle. Winden war osten til norden med styf bramsegels kult för middagen och efter middagen nordost.

d. 17 ankom Major Silfwersparre *) med en hop bref från Pomern; winden war syden till osten förmiddagen, ock eftermiddagen syden;

d. 18 war winden ostnordost hela dagen med en laglig bramsegels kult.

d. 19 Skedde den förändring som Litt. N. utwisar, Nembl. at skeppen Frederica Amalia, Brehmen ock Vehrden skulle hwardera afgie 20 man Wässmanlänningar som skulle förblifwa på transport skieppet Concordia; Item undfick H:r Öfwerst Lieutenant Falckenberg ordres: at taga sina tält ifrån skeppet Concordia, ock dem under hwar Capitains förwahr lämna; på det, det där ditlagde manskapet måtte hafwa så mycket bättre rum. winden war —

d. 20 passerade intet för änderligt; winden war —

d. 21 låg flåtten ännu stilla, ock war winden —

d. 22 Novemb. 1711. skedde Pascharing, då samtl. Flagmännerne tilspordes om det wore rådeligt, i fall flåtten ännu skulle för motwäder komma at liggia här så länge at intet mera än 14 dagars kost wore i skieppen at tilgå, då uti sådant beskaffat måhl at utlöpa, eller ock här om deras Excell:r ock Kongl. Defensions-Commission at tilskrifwa, och deras ytterligare ock positivè ordres afwachta? hwaruppå samtel:e swarade: det wara högst ska-

*) Johan Carl Silfwersparre.

deligt ock emot siömanskapet nu så seent på hösten, med et så ringa förråd at gå til siöss; dock där deras Excellentier ock Kongl. Defensions-Commission skulle så positivè anbefalla, wore de samtel:n beredde det at efterkomma, fast än intet mer än tre dagars kost om bord sig skulle befinna.

hwarpå hwar ock en särskildt dess mening til protocols måste föra låta; Item tilspordes samtl. Commendurer ock Capitainer af skeppen: på huru lång tid hwar ock en hade ännu kåst ombord? hwilkas swar af närgående specification Lit. O. kan sees; blifwandes samtel. skiepskrifwarne antydt at för ingen deel taga någre restzedlar på den innestående provianten; utan måste altsammans, som blifwer ut-assignerat skyndesammast til skeppen förskaffas; hwarom Commendeurerne på hwart ock et skiepp sig noga skola göra underrättade. Skolandes skrifwarne på sin edh wara förbundna, at uptäckia Capitainerne enär de komma i siön, om de, för hastigheten skull intet kunnat fått alt proviantet ut, som dem assignerat warit. Winden war —

d. 23 Novemb. blef H:r Öfwerst Lieutenanten Bildsten *) efter deras Excellentiers skriftelige ordres sub. Lit. P. tagen i arrest ock aflefwererad på Carlsrona högwacht, winden war nordost hela dagen.

d. 24 Nov. om morgon kläckan 8 gafz Seine til at lyfta ock gå til segels warandes winden nordost då wij hela natten igenom woro under segell.

d. 25 Novemb. war winden südost item wart iag af hans Excell:tz commenderat att låta sättia mig i land på Lantrügen att der inhämpta beskaffenheten af stranden wid Pert och hwarest den bästa situation är till transport folle-

*) År 1711 funnos två herrar Bildsten af öfv.-löjtnants grad: Kristofer Konrad vid Björneborgs reg. och Eberhard vid Uplands reg. Här är begripligtvis fråga om den sistnämnde, ty den förre befann sig denna tid i Turkiet.

ketz debarqvering, som iag och strax igenom natten effterkom uppsättiandes een relation sub. L.

Blifwandes jembwähl gref Alrich Wachtmeister med breek till H:r Gen. Lieutnant Dycker till Stralsund afsänd d. 26 Novemb. war winden södost.

d. 27 Novemb. war winden södost,

d. 28 November war H:r G. Lieut. Dycker ombord deras Gref. Exell:tz *).

*) Då anteckningarna icke blifvit slutförda, må här tilläggas, att landsättningen ägde rum vid Göhren i Mönchgut (Rügen) under första dagarna af Dec. Vid medlet af denna månad voro Stenbock och Wachtmeister åter i Karlskrona.

Då journalen slutar med att omtala Dückers besök på amiral-skeppet, så kan för fullständighetens skull antecknas, att hans glädje öfver transporten var ganska måttlig. Eller som danska gen.-stabsskildringen uttrycker sig: han fann sig »meget skuffet». — Man hade dock gjort, icke hvad man velat, men hvad man kunnat göra, och det var i främsta rummet Stenbocks förtjänst, att transporten kom till stånd.

Instruction för en General adiutant.

1:o) En General adiutants förnämsta kvalitet består derutinnan at han oförtruten och flitig, samt dag och nat Generalen en chef tillhanda är, och för all ting förtegen, så at han ingen den det icke wederbör, det ringaste uppenbarar.

2:o) att han alla ordres som han undfår wäll uptecknar och riktigt, som dhe uthi bockstafwen uthgifne äro, beskiedel. frambära.

3:o) Bör General adiutanterne alla afftonar när parolen uthgifwes vara tillstädes och sedan General majoren af dagen orderne uthgifwit och han dem uptecknad, träder General adiutanten med majorerne af regementerne tillsammans och gör så detaillien på alla commenderingar noga tillsendes at ingen något förnär skier.

4:o) General adiutanten bör wäll göra sig informerad om alla Regementernes tillstånd och hafwa ett noga insendhe på alla Kongl. Maj:tz reglementers och förordningars wid macht hållande, som antingen redan uthgifne äro el:r här effter uthgå kunna så wäl gudztiensten och disiplin angående som commenderingar, marcher och wackter i lägret och kvartern så at om han dhen ringaste fehl förspörier dem ej förteger utan bör han dem med behörig beskiedligheet rätta och angifwa!

5:o) När någon commendering uthgår bör General adiutanten infinna sig på samleplatzen den at emothtaga och så wäl manskapet at igenomse, som det till dhen commenderande officeraren at lefwerera, i fölie af Kongl. Maj:tz reglementer och andra uthgångne förordningar.

6:o) alla wackter visiteras af General adiutanten flijtigt.

7:o) af alla återkommande partier har General adiutanten att undfå rapport och deröf:r hålla så wäl som öfwer allt annat ett pertinent journal!

8:o) General adiutanterne dela sig dagen emellan i tjänstens förrättande hoos Generalen en chef, hwad specielt angår, men utij een dag d'occasion äro dhe så många de finnas skyldige att blifwa hoos öfwer Commandeuren, och eij ifrån des sijda wicka utan dhe blifwa försende: —

9:o) Öfwer alle förslag som emothtages om lördagarne formerar General adiutanten som dagen har General förslag effter dhen methode som uthgifwen är!

10:o) alla afftnar emottager General adiutanten majornas rapporte zedlar, genomseer dem till deras richtigkeit, och öfwerlefwererar dem till Generalen en chef de befindliga felare derwijd böra eij förtijgas och så frambt någon efftersat hwad afftonen tillförne blifwit befalt och et sådant utan drögzmåhl af General adiutanten eij angifwes, undergår General adiutanten answaret igenom arrest, lijcka som den der felaren begångit.

11:o) wed upbrytande och i warande marche bör General adiutanterne noga tillsee at marchen så går som afftonen tillförne anbefalt warder! sampt at putsel och reveillie tidigt å förr sagdan timma kommer at blåsas och slås.

12:o) att intet som befalt blif:r efftersättes, så att hwar och en på sagdan tijma wijd kläckslaget, utan någon inwendning sig uti sin skyldigheet infinder.

13:o) Till Cancelliet och General auditeuren kan General adiutanten gifwa wid påfodran all dhen effterrettelse som af dhem åstundas till diariernas och jurnalernas rich-

tiga ock oförfalskade upptecknande, wore någon secret commission beordrat och är eij wärckstält men General adiutanten förtrod bör den till des wärckställning förbij är hållas geheim.

14:o) General adiutanten af dagen bör tillse at inga inbrackte fångar el:r spioner till högqwarteret, komma at få tala med någon meniskia, innan dhe hoos Generalen en chef anmälte, och hoos General auditeuren examinerade äro. I lijcka måtto förfares med trompetare ock trumbslagare, som ifrån fiendens armee ankomma kunna:

15:o) Skulle i min frånwaro den Commando förer General adiutanten anlijta om des tiensts för rättande så bör han ett sådant absolute effterkomma, men annars är han till ingen annan rätt skyldig än anbringa mig hwar ock eens begjåran. Till Generalen af dagen bör General adiutanten icke allenast gifwa rapport om des förrättningar utan ock willigt låta sig bruka när något i mitt namn befallas som hijt el:r dijt uträttas skall.

16:o) General krigz commissariatet, General auditeuren, fiscalen och General gevaldigern bör (utan wijdare förfrågan hoos mig) General adiutanten af dagen gifwa wid påfodran all ämbetes handräckning, så ock till alla under högqwarteret sorterande och derom anlijtande när något omtränger.

17:o) I alt hwad General adiutanterne ärfara kan, som länder till Kongl. Maj:tz dienst och armeens conservation bör han giöra sina tidiga påminnelser så wäl angående fouragiens upspannande och besparing som till skiutz och tillförslens ärhållande, de siukas inlogerande och skiötande, med hwad mera!

18:o) alla ock särdeles marchedagar, bör Generaladiutanten wara betänkt, at hafwa wid handen wis[s]a wägwisare som så wäl ett ock annat partie wäg — — — — —

The first part of the book is devoted to a general history of the world, from the beginning of time to the present day. The author discusses the various civilizations that have flourished on the earth, and the progress of human knowledge and art. He also touches upon the political and social changes that have shaped the course of history.

The second part of the book is a detailed account of the life and times of the great men of the world. The author describes the character and achievements of these individuals, and the influence they have had on the world. This part of the book is particularly interesting, as it provides a personal view of the lives of these great men.

The third part of the book is a history of the world as it is at present. The author discusses the current state of the world, and the various nations and peoples that inhabit it. He also touches upon the various problems and challenges that the world is facing at present.

The fourth part of the book is a history of the world as it will be in the future. The author discusses the various predictions and theories that have been advanced regarding the future of the world. He also touches upon the various hopes and fears that are associated with the future.

KOMPANI-
OCH KOMMANDO-JOURNAL
VID
SKÅNSKA STÅNDSDRAGONERNA
FÖRD AF KAPTENEN
GUSTAF WILHELM COYET

1702 – 1704.

KOMMANDO
GOTT KOMMANDO JOURNAL

1871

STÄNDIGER VERWANDTER

HERRN VON KATZEN

GUSTAV WILHELM COVET

1871-1872

JOURNAL ANNO 1702

WID H:R ÖFWERSTE BARON

CHRISTIAN ALBRECHT VON BUCHWALTZ

DRAGONER REGIMENTE

OCH CAPITEIN

GUSTAFF WILHELM COYETZ *)

I NÄDER ANFÖRTRODDE COMPAGNIE.

NB: hwad som af monteringz sorter wid compagniet ähro förkomne eller söndergångne, fins intet upfördt i denne journal, uhtan finnes i en apart book infolio, som jag har giordt, på kongl. M:ts monteringar wid mit compagnie och föres altså i journalen eij mehra in, än afgången af manskaap och hästar.

N. B. St. Vet. **)

d. 15.

A:o 1702.

fick jag hans Kongl. M:ts allernådigste fullmakt på compagnie under H:r Öfwerste Buchwaltz Dragoner, hwaruti mig allernådigst rang förundes ifrån dato af min capitulation nembl. d. 5 oct: 1700. *Februarius
Malmoe.*

*) Utom dagboksförfattaren har äfven en yngre broder Erik Hardenberg C-t tjänat vid Buchwalds, sedermera prinsens, dragoner, där han blef kornett 1704. Enl. A. Pihlström skulle en tredje broder, Sten Coyet, ha sås. löjtnant vid detta reg. kommit som fånge till Tobolsk (se tab. öfver den »Sibiriska columnen»). Men enl. Ennes och ättartaflorna stod han vid Jönköpings reg.

**) Den viktiga anteckningen St[ilo] Vet[eri] galler förmodl. alla åren.

Aprilis
Widschiöffle

d. 28.

blef compagniet mönstrat af H:rr Öfwerstar Falzburg *) och Buchwalt på Widschiöffle, och bestod af 107 man, förutan prima plan, alla med full montering.

d. 29.

marcherade compagniet ifrån Widschiöffle, och blef förlagd omkring Liungbygård, i de nästlegne torp och byar.

Maj
Liungbygårdh

d. 1.

fik jag ordres, at bryta op med compagniet dagen effter.

d. 2.

1. Gedanry. marcherade med compagniet effter hållen predikan och giord
[Edenryd] förmaning till busserna ifrån Liungbygård till Gedanry.

Lösen. Hielp Gud.

Mina ordres woro.

1. Alla och en hwar förbiudes, und: officerare och corp: wid 1 månatz gages förlust, de gemena med 6 par spöss afstraffande, att tilfoga bonden den ringaste skada eller förtreet.

2. Sedan kl. 9. ingen wara uhtur qwarteren.

3. Alt drykkenskap förbiudes wid 6 par spöö, det måtte wara sig corporal eller gemena.

4. Bussarna låta nöga sig med det som Kongl. M:t effter tågordningen dem består, och böra ej mehra af bonden fodra.

5. hästarna skola wähl fordras, watnas och skrapas, och skola corporalerne derföre stå tillswars.

6. Elden aktas wähl, och ingen tobak rökes i legerne. Den därmed befinnes skall slita spöö.

*) Öfversten, frih. Axel v. Faltzburg, senare landshöfding. Buchwaldt dog ¹¹/_s 1706 af blessyrerna vid Fraustadt.

7. Monteringen tages wähl i akt, hatterna och rokarna sopas wähl och opfästes. Corporalerne och und: officerarne skola derpå hafwa upsikt, hwar wid sit corporalskap.

d. 3.

Norge 1 ¹/₄
mihl.
[Norje]

marcherades till Norge, hwarest H:r Öfwersten kom till oss.

lösen Carolus.

1. förra ordres repeteres.
2. Capitainerne behålla deras estandar hoss sig, och sätta der före wacht, hwar wid sin dör. des föruhtan bestås dem och 1 post wid deras bagagie.
3. de drukne tages genast i arrest och straffas med 6 par spöö.

d. 4.

Assarum 1 ¹/₂
mihl.

marcherades till Asserum, och blef mit compagnie inlagt i en lijten by strax der wid som hette Torarp.

lösen Crona.

1. Ord: bussarna twätta om sig, kämma sig och hålla sig snygge. Kommer någon på paraden oren och osnyg, skall officerarna få tiltahl men corporalerne och und: officerne i arrest.
2. i morgon skall regimentet komma ihop, och Capt. Coyetz compagnie annorlunda indehlas, hwarföre officerarne bringa deres ruller i riktighet.
3. förra ordres repeteras.

d. 5.

war regimentet ihop: Capt: Coyetz compagnie, blef annorlunda indehlt, någre af hans wärfwade blefwo understukne under de andra compagnerne, och han fick af majorens comp: de 36 Båhusläningar han hade, jämte med Båhus standaren. Compagniet blef giord 100 hästar starkt, uhtan prima plan, och lydde rullen derpå som föllier.

Capiteinen Gustaff Wilhelm Coyet
 Lieutenanten Baron Swante Horn *)
 Cornetten Friderich Gustaff Sasse.
 Sergeanten Balthazar de la Roque. † [död ²²/₁₂ 02]
 fourier Johan Eckbom.

Rustmester Martin Himenius.

Tambourer { Hans Tyran,
 Bengdt Hiort † [död ¹⁴/₃ 03]

Hofslagar Knut Morbeck.

1. Corporal Johan Tellbom.
2. Corporal Johan Erich Lillia
3. Corporal Andreas Scarin. [desert. ³⁰/₈ 02]

1. Corporalskapet.

Corporal Johan Telbom.

1. Magnus Wernberg, vice corporal. [corporal ¹²/₉ 02].
- † 2. Anders Lustig.
- † 3. Carl Rolig [död ⁸/₂ 03].
4. Anders Swart.
- † 5. Aron Larson.
6. Oluf Jonson.
- † 7. Swen Blommare. [död ⁵/₁₂ 02]
- † 8. Pehr Morland [dödad under fouragering ²⁶/₂ 03]
- † 9. Oluf Borg. [död ²⁵/₁₂ 02].
10. Lars Berg.
11. Anders Kamb.
12. Simon Fossman.
- † 13. Mårten Kinberg.
14. Daniel Hinrich.
- † 15. Herman Kunkell.
- † 16. Giöran Green.
17. Johan Bakman, Vice Corporal.
18. Nilss Dunder.
- † 19. Oluf Broberg.

*) Om hvars öden och fångenskap i Solikamsk Ennes berättar.

- ☞ 20. Frantz Ignatius *).
 21. Johan Bewij.
 22. Fredrich Kielman.
 23. Nilss Timmerman.
 24. Johan Thomson.
 ☞ 25. Hans Hindrich Rälling. vice Corp: [desert. $\frac{3}{9}$ 02]
 † 26. Måns Hielm. [död $\frac{3}{12}$ 02].
 27. Anders Ohlson Lustig. [död $\frac{22}{4}$ 03].
 28. Peter Berg. [död $\frac{14}{10}$ 03].
 29. Nilss Mehlberg.
 30. Christoffer Bohm.
 31. Oluf Nyman.
 32. Peter Willig.
 33. Trulss Hostman.
 34. Jonas Königson.

2:dra Corporalskapet.

Corporal Johan Lillia.

35. Anders Hurtig.
 † 36. Rassmuss Rassmusson.
 † 37. Sewed Torbiörnson. [död $\frac{7}{12}$ 02].
 † 38. Anders Bock. [död $\frac{30}{12}$ 02]
 39. Christoffer Fossman.
 40. Jon Frisk.
 41. Måns Swenson.
 42. Oluf Hierpe.
 † 43. Oluf Flaar.
 44. Fabe Horn.
 45. Biörn Kettelson.
 † 46. Jon Råbock.
 † 47. Anders Lillienstierna. [död $\frac{18}{12}$ 1702].
 48. Johan Albinus fåt afsked.
 i hans ställe Peter Mündel.
 49. Måns Olson [kvarlämnad sjuk i Riga].

*) Galgen framför numret betecknar en rymmare.

- † 50. Nilss Rooss.
- † 51. Sören Larson. Vice Corporal [död $\frac{1}{1}$ 03].
- 52. Anders Nilson [afsked $\frac{10}{11}$ 03].
- 53. Anders Olson Frögd. Vice Corp.
- 54. Nilss Anderson.
- ☞ 55. Jacob Olson [desert. $\frac{15}{8}$ 02].
- † 56. Bengt Iepson.
- 57. Jöns Skiöfle.
- † 58. Kiell Blekman [död $\frac{9}{12}$ 02].
- ☞ 59. Åke Jngelman [desert. $\frac{10}{8}$ 02].
- 60. Per Stång.
- 61. Nilss Möller [död $\frac{13}{8}$ 03].
- † 62. Jeppe Skog [död $\frac{22}{1}$ 03].
- † 63. David Borg [död $\frac{1}{12}$ 02].
- ☞ 64. Nils Krusslock [desert. $\frac{10}{8}$ 02].
- 65. Nilss Grijp.
- † 66. Per Diur.
- 67. Bengt Holm.

3:die Corporalskapet.

Corporalen Andreas Scarin. ☞

- 68. Oluf Jacobson.
- 69. Efwert Norsteen.
- 70. Anders Beck.
- † 71. Swen Broman [död $\frac{16}{12}$ 02].
- † 72. Enor Krook [död $\frac{9}{1}$ 03].
- † 73. Torsten Rask [död $\frac{16}{12}$ 02].
- 74. Anders Lindqwist.
- 75. Nilss Dahlgreen.
- † 76. Jon Berg [död $\frac{16}{3}$ 03].
- 77. Simon Norman [fången på parti $\frac{19}{8}$ 03, fri $\frac{24}{10}$].
- 78. Oluf Green.
- † 79. Per Aneberg [död $\frac{8}{12}$ 02].
- † 80. Johan Bockart [död $\frac{11}{1}$ 03].

81. Erick Telbom [kvarlämnad sjuk i Riga].
 † 82. Nilss Walkier [död ²⁷/₁₁ 02].
 † 83. Krook Mörk [död ¹¹/₁ 03].
 † 84. Lars Walberg [död ¹⁹/₁ 03].
 85. Erland Ulf.
 86. Per Lund.
 87. Nilss Welman.
 88. Class Wilfang *).
 89. Hans Skrifwer.
 90. Lars Bengtson.
 91. Johan Stake.
 92. Håkan Hall [slagen på parti ¹⁹/₈ 03].
 93. Hans Hörsing [fången på parti ¹⁹/₈ 03, fri ²⁴/₁₀].
 94. Jon Hörling.
 95. Gudmund Westberg.
 96. Håkan Westberg.
 † 97. Bengt Brusshane [v. korporal, död ⁶/₁ 03],
 98. Jöns Nilson Elbing [kvarl. sjuk i Riga].
 † 99. Essbiörn Lindman.
 100. Pehr Öhreberg.

lösen war, Stockholm.

Ordr. 1. at officerarne låta flitigt exercera bussarna.

2. Capitainerna låta göra riktige rullor på compagnierne.

3. Officerarne wid comp:ne hålla sina und: officerare och corporaler till morgon och affton at göra dem en ordentlig och sanfärdig raport om compagniet.

4. hwart compagnie geer hoss Öfwersten en ordonance.

d. 6.

marcherades till Carlshamn.

lösen. Fortuna.

Carlshamn ¹/₄
mihl.

*) Var, såsom rustmästare, fänge i Tobolsk (Pihlström).

Ordr. 1. Bussarna göra borgarna ingen olägenheet.

2. Capiteinerna låta bese sina tillförordnade skepp, göra derpå tillbörlig indelning: see wähl till at krubborna och spiltren äro gode och förswarlige: låta gifwa sig behörlige hängemattor af regimentz qwartermestarn: låta lägga bussernas proviant i torra rum och gode förwar: och laga wähl om sina siuka.

3. Officerarne laga med skepparna, at färskt watten intet fattas.

d. 7.

Skeppet S:t Jorgen. blef compagniet embarquerat och sålunda fördelt at jag med 40 man 1 und: off. 1 corp. och 1 tamb. kom på skeppet S:t Jorgen, men Lieutenanten och cornetten med 60 man 2 und. off. 2 corp. och 1 tamb. på skeppet Wasa. Uhti inhissningen bröt Enor Krokz häst halsen af sig, och kastades om [öfver] bord.

parol. Gud hielp oss.

lösen. Soldater.

1. förra ordres repeteras. De siuka förplägas wähl, och lagas så, at de komma wähl at liggia.

2. hästarna fodras wähl.

3. Bussarna osämjas intet med botzmännerne.

4. Chorum hålles affton och morgon på hwart skepp.

d. 8.

lågo stilla. lösen. Kruut.

1. Bussarna ansa och smörja deras gewähr, uhtan at ladda dem.

2. hwar capitein steller på sine tillförordnade skepp sådane ordres, som han till Kongl. M:ts tjenst, och god ordningz bijbehållande nödige finner, och gifwer det sina öfwer- och under officerare skriffteligen, på det de eij hafwa någon undflykt, om något blir försummat.

3. Officerarne gå morgon öfwer [o: om] bord, och förlofwa ingen om natten ifrån skeppen.

4. Officerarne see wähl till, at provianten blijr riktigt uhtdelt, doch at ingalunda dermed slöses: det effterlåtes imedlertid officerarne, när de närmare ankomma till liflänske kusten, då något rundeligare at uhtdehla provianten.

d. 9.

Embarquerade jag mina hästar och saker och gick om afftonen sielf öfwer bord.

lösen. Wälsignelse.

1. Alla officerare göra sådan anstalt på deras skepp, som de det förswara kunna. Capitainerne gifwa skriffte- lige ordres åht deras officerare på de andra skeppen, hwar effter de sig hafwa at rätta:

2. för alting sees effter elden wähl, och förbiudes tobakz drikkandet nedre i rummet wid lifzstraff.

3. Krigz articlarne opläses, och uttydes för bussarna.

Mina ordres som jag tillställte Lieutenanten Swante Horn på skeppet Wasa woro fölliande.

1. Affton och morgon hålles chorum, af en under-officerare, och måtte ingen som frisk ähr, blij derifrån.

2. Alla eder och swordom förbiudes wid 6 par spöön.

3. Trumbslagarne slå alla morgon revaille med dagningen, kl. 9 om afftonen slåås tapt, kl. 6 om morgonen till chorum, kl. 7 om afftonen, i det öfriga rörs ingen trumma.

4. Effter chorum, morgon och affton, föreläses krigz-articlarne af underofficeraren, hwilka den commenderande officeraren bussarna uttyder, så at de dem grundeligen förstå.

5. Bussarna så wähl som under officerarne begå skepzfolket med höflighet och träte ej med dem.

6. Provianten dehlas uht i officerens närwaro, i begyn-

nelsen så mycket nöwendigt är, på sedlychtonne något rundeligare.

7. Bussarne rykta wähl deras hästar, göra rent under dem, och fodra dem behörligen, doch så at i begynnelsen hööt så wähl som hafren något menageres. Morgon och affton måste dhe watna deras hästar, om mögeligit med färskt watn.

8. Jngen understände sig göra sin orenlighet neder i rummen wid 6 par spöö.

9. Bussarne twätta och sij om sig.

10. För alting tages elden wähl i akt, och den som neder i rummet och hoss fodret röker tobak, eller tender up liuss, slutes till händer och fötter, och ställes sedan under krigzrätt, hafwandes han förwärkat lifwet.

11. de bussar som hafwa sina hustrur med sig, taga dem intet hoss sig om nätterne i det rum de äro, uhtan skolla qwinfolken liggia tillhopa i et apart rum. — All lätferdighet i ord och gärningar förbiudes wid stort straff.

12. Den commenderade officerarn hafwer för cajutedören 1 post, är standaren hoss honom har han 2:ne. Elliest sättes wid hafren 1 natpost, och 1 wid krutet och munitionen nat och dag. Komma altså på lieutenantens skepp dageligen 9 man på wakt, på capiteinens 12 man.

13. den commenderade officeraren kan uhtgifwa hwad lösen han behagar.

14. Bussarne som friske ähro, skola när wackert wäder ähr, på öfwerloppet exerceras.

15. gewehret tages wähl i akt.

16. Corporalerne göra patroner och stöpe kuhlor i beredskap. lijkwähl fylles intet patronerne för än wij komma till lans.

17. desse puncter läses dageligen op för bussarna, och hafwa de sig där effter hörsambligen at effter rätta, skolandes de som deremot bryta, med samma straf ansees, som om de Kongl. M:ts förordningar sielf öfwerträdt hade.

18. H. Lieutenanten hafwer derpå opsikt, handhafwer och föllier dem, försummes något, stånde han till swars.

P-S: De tomma tunnorne gömmes, och hängemåttorne förwaras wähl. Komma några bort, betahlar officerrarn skadan.

Skeppet S. Jurgen d. 9 Majj 1702.

G. W. C.

d. 10.

ginge wij i gudz namn till segels med en südwest wind, och avancerade denne dagen 14 mihl.

lösen. Salvator.

d. 11.

avancerade 8 mihl. lösen Hatt.

d. 12.

Libaw 40 mihl.

avancerade 20 mihl och sågo Liebaw. lösen. Markatta.

d. 13.

fingo wij contraire wind, och gingo mehr tillbaka än fram.

lösen. Steen skwätta.

d. 14.

ännu contrarie wind. Anders Swart stod för masten, för det han hade slagit eld neder i rummet. lösen. Pijhl.

d. 15.

blef winden något bättre. Lösen. Sommarfogel.

d. 16.

Windaw 12 m.

fingo wij Windaw i sikte. Herman Kunkel stod för masten för det han sofwit på posten. lösen. Basilisc.

d. 17.

Domesnes 20 mihl.

hade wij god wind, och kommo i Domesnes om afftonen. lösen. Pipa.

Dunamunde
12 mihl.

d. 18.

God wind, kommo om morgonen kl. 8 wid Dunamundeschantz. Jag steg till landz och tog parolen och lösen af H:r Öfwerste Cronman *), som där war commendant. Samma dag, kommo våra andre skepp ochså på rheden, så at regimentet war der ihoop.

Parolen. Adolffus.
lösen. Myssa.

d. 19.

debarquerades regementet sloge sina tält op, och begynte campera wid stranden. lösen. Carolus.

d. 20.

stodo stilla. lösen. Flinta.

Ordr: 1. Hwar qwähl kl. 7 kommer en und. officer af hwart compagnie som kan läsa och skrifwa till majoren at afhämta ordres.

2. Proviant och fourage dehlas uht effter repartitionen, at samma hinner ut till föresatte termin, hwilket står på herrar capitainernes answar.

3. Hängmätterne eller quittantierna för dem, lefweres regementzqwarteren i morgon bittida.

4. Capitainerna låta wähl i akt taga, compagniernes monteringz sorter, och hästarna synnerlig de brutne ansas och coureras.

5. Ingen officer rese uhr campementet uhtan loff.

6. Journal på det som blifwer befalt hålles wid hwart compagnie.

7. I affton gifwes majoren pertinent förslag på compagnierna.

8. Söndriga gewähret lagas med det aldraforderligste.

*) Joakim Cronman.

9. 1 Corporal med 6 gemehna på wakt hoss Hr: Öfwersten.

d. 21.

Capt: Coyet fek lof at resa till Riga. par: Libaw.
lös: Hake.

Ord: 1. i morgon bittida skall 1 fourier och 1 dragon och qwarter fahnan af hwart compagnie föllia Cap. Schriver och reg: qwartermestaren at sticka uht lägret. Kl. 10 i morgon skola alla hästar sadlas och giöra sig färdige till marche, när förgadringen slåås.

2. gifwes akt wähl på monteringen och hästarna wid officerarnes ansvar.

3. Sees effter at dragonnerna eij fylla sig.

d. 22.

Marcherades ifrån Dynamunde schantz, till ängen Spillen $\frac{1}{2}$ mihl från Riga, twärt öfwer, hwarest camperingen begyntes. Lägret på
Spillen 2
mihl.

parol: Salomon.
lösen. Carbas.

Ordr: Hwar affton när taptto slås skall 1 und. officerare af hwart compagnie, komma till majoren och afhämpta ordres, sampt gifwa rapport om compagniet. Corporalerne skola hwar qwäl ropa manskapet igenom rullen, och lieutenanten eller chergianten wara tillstädes då med.

2. Inga hästar släppes lösa för än wakten är satt, kommer någon häst bort, stånde officeraren till swars.

3. Hästarne släppes i beet. 1 lieut:t med 40 man betækker.

d. 23.

Stodo stilla. Par: Gustaff.
lös: Simpa.

Ordr: 1. hästarna hållas wähl i betet, och måste den

waktande officeraren wähl tillsee, at fötterna igenom någon elak hälning ej fordarfwas.

2. alt gewähr måste visiteras och hwad oriktigt är lagas; munitionen undersökes ochså wähl, och skall majoren om 3 eller 4 dagar sielf alt visitera.

3. Officerarne göra anstalt at sadlarna blifwa upstoppade och intet tryckia hästarne när marche kommer.

4. Efftersees om hästarne äro wähl beslagne, och skoorna liggia fast: om så behöfwes måste de uhtwirkas och omskoos.

5. Alla dragonernes monteringz sorter blifwa visiterade, och gifwes Öfwersten en upsatz, på det som wid hwart compagnie fattas, och måste anskaffas för de som hafwa pg:r till godo.

6. de bussar som aldehles intet exercerat, måste då och då i handgrepen underwisas.

7. Profwianten och hafren måste riktigt uhtdehlas, at bussarna få sin rättigheet, och likwähl där med så mycket mögeligit menageras.

8. Bussarne förbiudes wid straff at sättia sig annorstädes än på de bak om esquadronerna giorde privet.

9. Tältarne måtte jämkas och officerarnes tält slås up effter reglementet.

10. Officerarne gifwa akt på at bussarna inte fara illa med deras montering, och hattarna sätties altid wähl op.

11. En gång om wekan, visiterar lieutenanten öfwer alt i compagnierne, och gifwa derom capitainerne rapport.

12. När till chorum slåås skola alla bussarne ställa sig i gatan, och lieutenanten och cornetten föra dem då fram till öfwerstens tält, hwar chorum hålles.

13. Tältstängerna så många som fattas wijd hwart compagnie, måste officerarne nu genast beställa i staden, och skola de sedan lijka betahlas wid alla compagnier.

d. 24.

stodo stilla. Par: Stettin.
lös: Corpsdegarde.

Ordr: 1. huareffter hålles hwar dag quarter- och högwakt, af 1 lieut:t eller cornet, 1 und. officer, 2 corporaler 1 tamb: och 42 gemena, som skola göra deras corpsde garde i distancen emellan majorens och Coyetz compaignier.

2. Bussarne informeras wähl om alting effter reglementet, ang:de wakt, runder, patrouller, aflösningar, och anroop, hwilket af hwar wakthafwande officerare bör i akt tagas, så at ingen felaktigheet begås.

3. Munitionen visiteras dagel: af den officeraren som wackten emottager.

4. med dagningen slås revaille. Kl. 6 om morgonen förgadringen, då wakten löses af, och ställes up mit för majorens compaignie, adjutanten tar emot wakten ställer henne up, och exercerar paraden när wakkert wäder ähr. Bönen hålles kl. 8 om morgonen, och om afftonen kl. 7. Taption slås kl. 9. då strax en patrouille af wakten utsändes, som går ikring hela regementet och jagar folket från öhl-tunnorne, och marquetentarne förbiudes, intet at sällia effter den tiden.

5. Und: officerarne notera dem som försumma chorum uhtan laga förfall, och tage dem i arrest.

6. Skildwakterne wid estandarerne ropa ochså om natten an, när någon passerar eller någon patrol kommer.

7. förrige ordres observeras.

d. 25.

Major Hestskoo *), Capt: Bagge och Capt: Coyet com-

*) Nils Hestskoo (ätten 257) blef 1703 öfv.-löjtnant vid ståndsdragonerna. Afsked 1705. Öfverste vid Kronobergs rgmte 1710, som han anförde vid Helsingborg.

Jöns Kr. Bagge af Söderby öfvergick 1703 till adelsfanan. Se Hummerhielms dagbok.

menderades på en detachment af 300 dragoner, at upsökia et Oginskis partie af 1000 hästar, men som de på wägen fingo tidender, at de sig in i Churland retirerat hade, kommo de samma natt tillbaka igen.

Par: Ladoga.

lös: gå på.

d. 26.

stodo stilla. Par: Kung Carl.

lös: Seger.

1. förra ordres repeteras.
2. förslag gifwes in på alla siuka, som eij kunna komma med, som också på monteringerne som ähro utan karar.

d. 27.

stodo stilla. Par: Revel.

lös: Krubba.

1. god ordning observeras i alting.
2. rullarne bringes i riktighet och ingifwes.

d. 28.

stodo stilla. Par: Dorpt.

lös: Skytt.

1. Befalt en gång för alla at ingen skall skiuta uhtan lof, tages i arrest, som deremot bryter, warj hwem det will.
2. En capitein skall häreffter hwar dag och nat hafwa piquet. Capitein Schriver begynner i morgon.

d. 29.

stodo stilla. Per Stångz häst dödde, fik en igen af Capt: Bagges comp: Dragonen Johan Albinus fik afsked för sin siukdom skuld, i hans ställe wärfwade jag Peter Mündel.

Par: Mitaw.

lös: Snöre.

Ord: 1. Kruthornen sätties rätt fast wid bandeleren.

2. musquetskoorna fästes som sig bör wid sadlarna.

3. Öfwer musquetlässtählen skola giöras läder öfwerdrag.

4. hwar capitein wid sitt compagnie seer effter at flintstenarna sätties rätt i gewehret, och at alla patronerna blifwa färdige.

5. Capt: Bagge får piquett.

d. 30.

Mönstrades reg:tet af H:r Generalmajoren Maydell. Nils Kruslocks häst dödde, hwilken fick igen den siuka Jöns Elbingz häst.

Par: Silffwitzburg.

lös: Stor tack.

1. Officerarna exercera compagnierna flitigt.

2. Bussarna skiuta effter taflan.

3. Capt: Coyet får piquetten.

d. 31.

stodo stilla. Par: Carlsrona.

lös: Klinga.

NB. här begynnes Gen:majoren Maydels ordres och commando alt in till d.*).

*) Förmodligen att ifylla med: 24 Dec. — Här börjar nu redogörelsen för gen.-majoren Georg Johan Maidels marsch genom Littauen och Polen till förening med den kungliga armén. Den styrka han förde utgjordes af hans eget dragonregemente, Didrik Fredrik Patkulls reg. till häst, svenska adelsfanan, en del nyankomna rekryter, samt, från Janiszky, Carl Gustaf Kruse med sitt regemente till häst. Af denna dagbok framgår, att skånska ståndsdragonerna också hört till denna fördelning.

1. förra ordres repeteras.
2. hästarna tages i rättan tijd op och watnas.
3. när officerarne ähro lustige, förunnnes dem at hafwa hautboirer, men intet at bruka pukorna uhtan H:r Öfwerstens specialpermission.
4. Capt: Leut. Hayn får piquetten.

d. 1. Juni.

Stodo stilla. Par: Erfurt.
lös: Klippa.

1. Prowianten dehlas uht på 12 dagar.
2. de tomma tunnorne och hängemattorne lefwereras regementzqwartermestaren.
3. Gewehret göres reent och ladningen tages uht.
4. hästarna tages up heelt sent.
5. Öfwerofficerarne skola exerceras af majoren.
6. Capt: Schriver får piquet.

d. 2.

stodo stilla. Par: Narva.
lös: Wall.

1. herrar officerarne komma wähl ihog de gifne ordres, och will man dem eij mehra repetera.
2. Bussarna koka intet fram för fronten, som bör wara reent:

Den väg Maidel tog på sitt tåg blir ju i sin början en helt annan än den Carl Gustaf Mörner (K. Kr. D. VIII) tagit på försommaren. I fortsättningen går Maidels väg väster om urskogen vid Bjelowjesh, under det Mörners gått öster om den. I Brest Litowsk sammanstöta dock vägarna. Men under det Mörner gick rätt på Lublin och Kasimersch, går Maidel söderut parallelt med Bugfloden och beskriver sedan öfver Cholm, Krasnostow, Turobin o. s. v. en vid både söder om Lublin, innan han riktar marschen på Kasimersch för att där öfvergå Weichsel. Hvad anledningen varit till denna stora krok, som betydligt förlängde hans marsch, får man ej veta.

3. de som willja gåå till gudz bord gifwa sig an hoss prästen *).

4. Capt. Bagge får piquet.

d. 3.

stodo stilla. Par: Damm.

lös: Sahl.

1. Officer[ar]na efftersee at deras munsterskrifware skrifwa proviants förslagen rätt.

2. Commenderas till et detachment 1 öfwerstl: 1 capitain, 2 leutn: 5 und. officerare 5 corp. 3 tamb: och 150 dragoner. de samma taga med sig deras ammunition och 3 dagars proviant, men deras bagagie lemnas hemma. Förslaget på de commenderade gifwes in till Gen. Majoren.

3. Ingen går uhr lägret uhtan förlof.

4. Kl. 9 förmiddagen hwar dag här effter skall 1 officer af hwart regimente komma till Gen:majoren.

5. Capt. Coyet får piquet.

d. 4.

stodo stilla. det commenderade partiet under H:r Öfwerstl. Seve Lilliehöök **) marcherade till Janitzky.

Par: Ekésiöe.

lös: Trumma.

1. förslag på skiudsen ingifwes så mycket som till regementz bagagies, och de siukas förande behöfwes.

2. Officerarne som hafwa hästwakt, liggia uhte om nätterne och patrolera om nätterne.

*) Om Sune Collin redan var reg.-pastor, vet man ej, blott att det var han, som kom i rysk fångenskap i Solikamski (Ennes) eller Tumen (Kagg).

**) Seved L. af Färdala, vid Sk. Ståndsdragonerna. Var gift med en syster till dagboksförf.

3. de wrinska hästarna skohla bindas och eij lös
släppas wid officerarnes answar.

4. CaptL: Hayn *) får piquet.

d. 5.

Capt. Coyet blef commenderat med 100 hästar 2 mihl
i landet at recognoscera fienden, och kom tillbaka samma
natt.

Par: Königzberg.

lös: Hästsko.

1. Capt. Schriver får piquet.

d. 6.

stodo stilla. Par: Arboga.

lös: Hæst.

1. morgon exerceras till fotz.

2. när förgadring intet slås kl. 7 om morgonen löses
wachten eij af.

3. Capt. Bagge får piquet.

d. 7.

stodo stilla. Par: och lös: Carolus.

1. morgon exerceras till häst.

2. Capt. Coyet får piquett.

d. 8.

stodo stilla. Par: Lijfland.

lös: Canon.

morgon bittida exerceras kl. 5. och då underwijsas
bussarna i wakternas giörande och förhållande effter regle-
mentet.

2. CaptL. Hayn får piquet.

*) Stupade säs. major i reg. vid Pultava.

d. 9.

stodo stilla. Par: Stift bremen.
lös: Falkonette.

1. Bussarna öfwas än ytterligare med patrouiller och rundgående.
2. de siuka skickas in i staden.
3. Förslag [?] på de qwarlemnade montering [bladkanten bortskuren].
4. Capt: Schriver får piquet.

d. 10.

tre siuka dragoner, Måns Olson, Erich Telbom, och Jöns Elbing lemnades i Riga hospital.

stodo stilla. Par: Upland.
lös: Musquet.

1. Capitainerne ingifwa förslag i morgon, uppå gewähret de låtit laga wid compaignierne, samt en attest af byssesmederne at de gewehret lagat, så will Gen: Leut: Frölich *) betahla det igien.
2. morgon exerceras kl. 4.
3. Capt. Bagge får piquet.

d. 11.

stodo stilla. Par: Gefle.
lös: Sporrar.

1. En cap. en lieut:t 1 cornet. 3 und. off. 1 munsterskr. 3 corp. 2 tamb. 1 hofslagare, hålla sig wid förste ordres färdiga at marchera, med tält, kitlar, spadar, och alt tillbehör och commenderas hela teltlaget.
2. Capt. Coyet får piquet.

*) Frih. (sen. grefve) Carl Gustaf Frölich.

d. 12.

Stodo stilla. Par: Söderhamn.
lös: Muscovit.

1. de som hafwa at göra i staden skola resa i morgon derin och beställa sina förrätningar. Efter morgondagen är dem eij permitterat at resa in.
2. förrige ordres repeteras.
3. Capt.L: Hayn får piquetten.

d. 13.

Stodo stilla. Par: Medelpad.
lös: Skiut.

1. Alting wid regimentet skall wara i morgon färdigt wijd första ordres at kunna marchera.
2. Capitainerna visitera i morgon bussarnas monteringsorter.
3. Majoren exercerar öfwer- och underofficererna i morgon kl. 5.
4. den dragon som sofwer på sin post skall löpa 6 gånger gatu lop.
5. Capt: Schriver får piquet.

d. 14.

Stodo stilla. Par: Hernesand.
lös: Stick.

1. det uttages ännu 4 dagars proviant, och håller man sig i det öfrige marchfärdig.
2. Capt: Coyet får piquet.

d. 15.

stodo stilla. Par: Umo.
lös: Mast.

1. Alla capitainer låta kiöpa medicamenter till hästarna, som och noga opskrifwa de penningar de bekommit, så wähl till hästmedicamenter, som sadlars opstopning, gewährs lagande, och pappers inköpande till patroner.

2. morgon lassas på wagnarna, doch täkten brytes eij neder för än vidare ordres.

3. Jngen officerare rese till staden uhtan lof af Gen: Majoren.

4. Capt. Bagge får piquet.

d. 16.

stodo stilla. Par: Åboo.

lös: Musquet.

1. regementet samt med de commenderade skola wara i morgon kl. 4 marchfärdiga.

2. de commenderades penningar gifwes Capitein Bagge med, jemte d. $\frac{1}{2}$ Carolin till sadlarnas upstopning till mans, och tages quitance uppå.

3. trenne skoflar gifwes och Capitein Bagge med af hwart compagnie.

4. Capt:L. Hayn får piquet.

d. 17.

Regementet bröt op ifrån Spillen och marcherade till Krelz Krog 2 mihl. samma dag bröt och Capitain Bagge, Lieut: gref Kirry och Cornet Lembke*), med deras 100 dragoner, emot Sagnitz och marcherade till Schlippenbachs armee.

Par: Hielp Gud.

Lös: Begynnelsen.

Capt. Schriver får piquet.

Lägret vid
Krelz Krog
2 mihl.

*) »Löjtnant» Lembke stupade vid Pitschur $\frac{14}{6}$ 1703 (Kelch).

Lägret vid
Schultz Krog
2 mihl.

d. 18.

denne dag marcherade arméen till Schultz Krog 2 mihl.

Par: Gud hielp oss.

lös: Carolus.

1. Bussarna måtte intet gå uhr rotar och leder, när de ähro på marche, mycket mindre blifwa effter, uhtan officerernas willia och befallning.

2. Chorum försummas intet, morgon och affton för än arméen opbryter och då hon i ståndet kommer.

3. Alt marode och öfwerwåld så wåhl på marche som i lägren förbiudes wid lijfzstraff.

4. 1 und. officer med 12 man i morgon commenderas at rangera bagagiet effter Gen:majoren[s] uhtgifne rangerordning.

5. Alt fåfengt skiutande förbiudes wid lijfzstraff, på det ingen onödig larm förorsakas.

6. Bussarna koka watn till sig, och dricka det eij rådt*).

7. Coyet får piqueten.

d. 19.

Stodo stilla. Par: Upsahia.

lös: Roop.

1. Bussarna tårka deras kläder, sopa rockarna och hattarna, och fäster op dem.

2. Bussarna skaffa sig blåår till förladning.

3. Jngen ride sin häst illa wid 4 par spös straff.

4. den commenderade officerarn ifrån Riga låter sig qwittera skiutzen.

*) En mycket förständig regel. Den kann brännvin, som, enl. anteckningen för d. 28, slogs i en tunna kokt vatten, var helt onödig för (de okända) bakteriernas skull och var väl föga farlig för nykterheten, men afsåg förmodligen att göra bussarna mindre motvilliga att dricka det kokta »slabbet».

5. Jngen officer eller gemeen må understå sig resa till Mitow uhtan Gen. Majorens lof.

6. ingen främmande släppes in i lägret, och måtte på flyglarne derpå akt gifwas.

7. Estandar wakten förstärkes med en man.

8. Capt. Coyet commenderas i morgon på förwakt med 50 hästar.

9. Ordrenna om skiutningen itereras.

d. 20.

Marcherades till Eckhoff $\frac{1}{8}$ mihl från Mitau. 3 mihl.

Par: Ulricka.

lös: Wismar.

Lägret wid
Eckhof $\frac{1}{8}$
mihl från
Mitau. 3 mihl.

1. Jngen får lof at gå i staden uhtan Gen:majorens lof och sedel.

2. Säden på marken tillfogas ingen skada.

3. Bussarna hämta löf och giöra skugge för hästarna.

4. gräset trampas eij neder.

5. Jntet möjligt bröd eller annan odogelig proviant emottages, och måste hwar capitain wid sit compagnie derpå hafwa opsikt.

6. Skiudzhästarne wid compagnerne hålles an, och låta officerarne sig för dem qittera när de släppa dem.

7. piquet hålles hwar natt 8 man af hwart comp: eller 48 man af regimentet. 1 capit: 2 und:off. och 2 corp.

8. Capt. Schriver får piquet.

d. 21.

stodo stilla. Par: Helsingöhr.

lös: Klapp.

1. wakten, piquetten, och alt effter wanligheten. Capt. Coyet får piquet.

2. Jngen får löga sig i åer eller siör, wid 2 gånger gatulop igenom 300 man.

3. Ingen eld göres för fronten utan bakom.
4. Bönderne tillhåles at skaffa fouragie till sina skiudz-hästar.
5. om någon post blijr attaquerat, retirerar corporalen sig på rytmester wakten. Om allarm blifwer, gånge ingen wakt från posten, med mindre fienden heel när wid attaquerar, så secundera hwarandra.
6. häreffter i marchen, gå 3 squadroner af dragonerne före, 3 effter.

d. 25.

marcherade arméen till Ellie. Par: Klåcka.
lös: Klinck.

Lägret wid
Ellie. 3 mihl.
[Ellei.]

1. Rytmestaren af förwakten släpper ingen uhr lägret.
2. Skiltwakterna och posterna informeras wähl effter reglementet. Om afftonen, och för än de fåå lösen, släppa de likwähl ingen igenom uhtan officerarens wettenskap.
3. Ingen får lof gå uhr lägret, uhtan hwar och een blijr wid sina tält eller hyddor.
4. Voluntairerna förbiudes at logera sig fram för lägret, och skola i morgon kl. 8 wara hoss H:r General majoren.
5. Om allarm skulle komma då rycker piquetten fram för fronten, och halfparten deraf går at recognoscera och secundera wakten. Rytmestaren af wakten retirerar sig i nödfall på infanteriet.

d. 26.

stodo stilla. Par: Soldat.
lös: Skiltwacht.

1. Rytmestrana sättia ej för många poster uht i oträngda måhl.
2. wakten recognoscerar wähl då hon aflöser, och i dagningen.
3. morgon kl. 8 marcheras, och komma officerarne i morgon effter bönen at inhämta vidare ordres.
4. Tyst öfwer alt, intet görandes något allarm.

Lägret wid
Janisky 4 mihl.

d. 27.

marcherade armén till Janisky 4 mihl.

Par: Stattbij.

lös: Holfast.

1. förra ordres repeteras.
2. Capt. Coyet får piquetten.

d. 28.

Stodo stilla. Par: Musquet.

lös: flinta.

1. Gifwes in uppsatz på alla siusshästar ifrån Curland.
2. Orderne om waten kockningen itereras, och skall en kanna bränwijn slås i en tunna kokat wattn.
3. pagagiet förminskas så mycket mögeligt är.
4. förslag på skiudsen gifwes in i morgon.
5. Item förslag på huru starkt wakt giöres af regimentet.
6. alt marode förbiudes wid lijfzstraff.
7. Alla volontairene wid regimenterne skola hafwa lösen.
8. förslag gifwes in huru starkt regimentet effective är, i manskap och hästar, officerare och drängiar.
9. piqueten allard, och gewähret i behörigt stånd.
10. om allarm kommer, så skola i all tysthet 150 dragoner ställa sig på wänstre flygelen bakom linien, och 150 ryttare af adelzfanan på högre flygelen.
11. wagnarna sättes i sin ordning bak om regementet.
12. Capt: Schriver får piquet.

d. 29.

Stodo stilla. Par: Calmar.

lös: Kläcka.

1. Capt. Coyet, Cornet Pretzman, Cornet Hildebrand,

2 und. offic., 2 corp: 1 trumslag: 1 hofslag: 1 munsterskr.
1 profoss och 60 dragoner, jemte med tilbehörige yxor och spador, så och 2:ne wagnar af siussen commenderas i morgon uht på partie, at hielpa H:r Rytmaster Clas Bonde i executionen.

2. Swärjande förbiudes wid hårt straff.

d. 30.

Stodo stilla. denne dag kom Öfwerstl. Lilliehöök med sit partie hem. Capt. Coyet gik uht med sitt partie, och kom hem d. 12 Julij. Hwad wid hans commando passerat, står opfört i *Commando journalen d. 30 Junij* *). Imedlertid höltz journalen af lieutenanten, och war i dag

parolen Schantz
lös: pallisade.

1. Effter tapto förbiudes alt larm [bortskuret]
2. Officerarne som commenderas skola med öfwersten flitigt correspondera, så offta något passerar, och deri beretta om bussarnas tillstånd, och om den proviant de få.
3. hästarna skoos i morgon.
4. Intet glömma at gifwa majorn rapport af compagnierne hwar affton.

d. 1. Julij.

Stodo stilla. Par: Warschaw.
lös: Hielp Gud.

Julius.
Lägret wid
Janisky.

1. när som marcheres så föllier bagaget på hwart regimente, och regimenterne alternera.
2. den officeraren som har förwakten, och dagen effter marcheras, får arriereguarden, och tillåtes ingen at för komma in med sit manskap, än som alt bagaget är i lägret ankommit.

*) Se den lifliga och utförliga skildringen längre fram.

3. förtroppen marcherar sakta, och sätter sig alltid wid defiléer till dess han seer armén komma.

d. 2.

Stodo stilla. Par: Wismar.
lös: Klippa.

1. hwar och en så wähl officer som gemena, skola hafwa fälttekken på hattarna, nbl. halm.

d. 3.

Stodo stilla. Par: Krakow.
lös: Föllie.

1. Proviantwagnarne föllia näst på för wakten.
2. morgon præcise kl. 3 wara färdig at marchera.
3. den som skiuter, synnerlig om nattetid och då mörkt är, skall så framt det ej är [o]upsäteligen skedt, löpa 3 gånger gatulop.

d. 4.

Lägret wid
Trampasky
2 mihl.

marcherade armén till Trampasky. 2 mihl.
Par: Carlbergh.
lös: Wärja.

1. Skiudzhästarna dehlas i morgon uht hoss Gen: Majoren.
2. 12 man extraordinarie wakt på hwar flaque.
3. Voluntairene gifwa in förslag på sig och sina drängar hoss majorerne wid regimenterne, för fouragie och profwiant skull.
4. Som man står illa camperat, måste man i natt wara mycket allard och vigilant.
5. i morgon marcheras.

d. 5.

Lägret wid
Manuska.
[Meschkuze]
2 mihl.

Marcherade armén till Manuska och Noiminika 2 mihl
igenom en liten stad Grudze.

Par: Wiborg.

lös: Klippa.

1. wagnborg giöres för fronten och flyglarna.
2. morgon marcheras kl. 5.

d. 6.

Marcherade arméen till Schawle 2 1/2 mihl.

Par: Kexholm.

lös: Lada.

Lägret wid
Schawle
2 1/2 mihl

1. Hwar och een gifwa general rumormästaren skyldig wördnat och hörsamheet.
2. förbiudes än ytterligare wid hängiestraff att gåå uhr rotar och leder utan förlof.
3. Inga hästar släppas i säden wid lifzstraff.

d. 7.

Stodo stilla. Lieut: Wirein blef af min Cornet Sasse i duel ihielstucken kl. 9 om afftonen. Wirein dog strax; Sassen tog flyckten.

Par: Wexiöe.

lös: Skantz.

1. morgon kl. 4 marcheras.
2. Capitain Schriver på förwakt.
3. der som rustes hålles chorum.
4. wakterna informeras wähl på sina poster, och läses op för paraden Kongl. M:ts wachtrelemente.

d. 8.

marcherade arméen till clostret Podchafke 3 mihl, och på wägen brändes på ordres op twänne oginskiske hâf.

Lägret wid
Podschafke
3 mihl.

Par: Wall.

lös: Kijhl.

1. Ingen understände sig sättia eld på något huuss uhtan ordres wid hängestraff.

2. gewähret rensas och visiteras. om ladningen ej kan uttagas, då sambla sig alla i morgon kl. 10, på et ställe, och skiuta af.

d. 9.

stodo stilla. Par: Kalmar.
lös: Skått.

1. I natt kl. 12 brytes op och marcheres till Kielm.

d. 10.

stodo stilla. Par: Hielp Gud.
lös: Wapen.

1. CaptL:t Hayn på förwakt.
2. Rapporteras om manskapet och hästarna är tillstädes.

d. 11.

stodo stilla. Par: Werda.
lös: Wacht.

1. I morgon löses Capt: Coyet af med 1 lieut. 1 und. off. 2 corp. och 30 gemena.
2. förre ordres observeres.

d. 12.

Stodo stilla. Samma dag kom Capt. Coyet med sit parti till regimentet igen och blef aflöst af H:r rytmester Rutenschiöldh *), som för är anfördt. Hans rapport finnes uhti Commando journalen sub dato d. 30 Junij.

Par: Stråhlsund.
lös: Pistohl.

d. 13.

Stodo stilla. Par: Simpa.
lös: Klick.

*) Lars Rutensköld vid adelsfanan. Major och afskedad före 1708.

Lägrät wid
Kielm [Kelmy]
3 mihl.

1. Morgon marcheras med dagningen.
2. piquetten allard, och elliest god upsyn wid compagnerne.

d. 14.

marcherade arméen till klostret Crosse 2 1/2 mihl.

Par: Wiborg.

lös: Fyrsteen.

Lägret wid
Crosse [Kroshe]
2 1/2 mihl.

1. Capitain Coyet på förwakt.
2. morgon kl. 5 fourageras.
3. om något larmskått skeer af styckerna, rätta fouragererna sig dereffter.

d. 15.

Stodo stilla. Par: Hamburg.

lös: Wehte.

1. morgon marcheras kl. 5.

d. 16.

marcherade arméen till Niemochx. 2 1/2 mihl.

Par: Silfwitzburg.

lös: Staver.

Lägret wid
Niemochx
[Nemokschy].
2 1/2 mihl.

1. Capt.L:t Hayn på parti.
2. Capt. Schriver på förwakt.
3. här effter alternera lieut[nant]erna och cornetterna med capitainerna i piqueten, för den stränga tjänsten skull.

d. 17.

Marcherade arméen till Potocky 2 mihl

Par: Nyen.

lös: Flock.

Lägret wid
Potocky
[Batoil]
2 mihl.

1. de som hafwa brutne hästar gå fram för compagnerne i marche.
2. Alt swärjande förbiudes alfwarligen.

d. 18.

stodo stilla. Par: Gripswald.
lös: Mijhl.

1. Majorerna försumma intet parollen, den det gör böte 1 månadz gage.
2. morgon marcheras.
3. Partiet hoss Bonden löses af med 1 leut. 1 und. off. 1 corp. och 30 gemena.

Lägret wid
Gaure [Gawri]
3 mihl.

d. 19.

Marcherade arméen till Gavern 3 mihl.

Par: Gavre.
lös: Hålt.

1. morgon marcheras.

d. 20.

marcherade arméen till Montville 2 mihl.

Lägret wid
Montville
2 mihl.

Par: Wismar.
lös: Schantz.

1. Officerarne see effter at de sahlbrutne hästarna sahlas wähl, och ingen montering lägges på dem, uhtan dragonerna dem bära.
2. Cornetterna wijd hwart compagnie skola wara med, när feltskiärerna visitera de siuka, och see till hwad medicamenter gåå till och det rapportera åht H:r Öfwersten.
3. hästarna ansas wähl, och pajrockarna bindes rätt up.

d. 21.

stodo stilla. Par: Laub.
lös: Frosch.

1. Kl. 4 i morgon marcheras.

2. Jngen honung ätes eller tages wid 10 par spöös straff *).

d. 22.

marcherade arméen till Jurburg 3 mihl.

Par: Anklam.

lös: Båstad.

1. förre ordres observeras.

Lägret wid
Jurbourg.
3 mihl.

d. 23.

stodo stilla. Par: Calmar

lös: Swärdh.

1. morgon gifwes in förslag till Gen:Majoren, på huru mycket salt åht busserna, och när är blefwen[!], sedan wij marcherade ifrån Riga.

d. 24.

stodo stilla. Par: Lybeck.

lös: Flinta.

d. 25.

marcherade arméen till Kisnemoni 1 mihl. Major Hest- Lägret wid
sko, Capt: Coyet, Captl. Hayn, Lieut: Horn, Lieut: Sten- Kisnemoni.
ström, Cornet Pretzman, och 200 dragoner commenderades 1 mihl.
med H:r Öfwerste Kruse **), at gå för, wägen öfwer Memel-

*) Det var hårdt straff för njutandet af en så hälsosam vara. Förbudet upprepas längre fram kraftigt. Man inser ej fullt orsaken, om det ej berodde därpå att bussarna åto för glupskt och ådrogo sig mag-åkomor. Littauen, som skulle genomträngas, var just ett honungens land. Icke så att där stodo många halmkupor utanför de mörka och låga timmerstugorna, men i skogarna bodde en otalig mängd vilda bi, för hvilka ihåliga stockar eller holkar uppsattes. Man brukade, berättar Bardili, sätta skärmar af bräder nedanför bisamhällena, för att hindra björnarna att skatta dem.

**) Carl Gustaf Kruse af Kajbala.

strömen, hwilket de och så lyckeligen gjorde, i ansiktet på 8000 wiesnowiskiske polaker, doch kostade det oss denna dag 87 ryttare och hästar, som dehls blefwe druknade dehls ihielskutne. Wårt partie kom igen till regimentet d. 28 dito. Hwad passerat finnes i mit Commando Journal sub. *dato d. 25 Julij*. Imedlertid woro orderne wid regimentet desse.

Par: Memelström

lös: Hielp Gudh.

1. hela regimentet, så wähl som hela arméen stå hela natten i gewehr, hästarna opbetzlade, och stor eld för fronten. Om dagen kan manskapet liggia sig neder, doch så att posterna äro wähl uhtsatte.

2. fourageras i nästa by.

d. 26.

stodo stilla. Gardiet och infanteriet begynte gå öfwer passet på stora prommar.

Par: Upsala

lös: Klapp.

1. hela natten i gewehr, och göres eld på de ställen, som intet folk står, allenast det är i linien. Ju större och flere eldar, ju bättre.

d. 27.

Lägret wid
Stowitz. 1 mihl.

Arméen gik öfwer på prämmer och satte sig wid Slo-
witz 1 mihl.

Par: Wisby

lös: Spöke.

d. 28.

Lägret wid
Kiedullen
[Kidule]
1 mihl.

Kom major Hestsco med sit parti tillbaka. Arméen
marcherade till slottet Kiedullen 1 mihl.

Par: Krakaw

lös: Seger.

1. Capitein Schriver på förwakt.
2. Alla partier drages in.
3. förslag gifwes in hoss Gen. majoren på afgången som nu är skedt wid regimenterne.
4. Bussarna så wähl som officerarna liggia i kläderna.

d. 29.

stodo stilla. Par: Glückstadt.
lös: Leigd.

1. Prästarne komma in med förslag om wijn behöfwes.
2. morgon fourageras.

d. 30.

Stodo stilla. Par: Koporia.
lös: Waldh.

1. Regementzqwartermestarne hålla journal öfwer proviantet, och gifwa Gen. majoren derom dageligen rapport.
2. Bussarna få lof at taga rog på fälterna, gnugga och mahla honom i bröd.

d. 31.

stodo stilla. Par: March
lös: Warschaw.

1. Capt. Coyet på för wakt.
2. de siuka ansas wähl och efftersees.
3. salveguarderne indragas.

d. 1. Aug.

Augustus.

stodo stilla. Par: Leiptzig.
lös: Muus.

- NB. denna dag byttes Frantz Ignatius under Öfwerst-Lieut:tens compagnie och jag fick i stellet Gudmund Person.
1. Öfwersten och ÖfwerstL:t commenderas på partie

med Capt: Schriver, Captl. Hayn. 2 lieut. 2 corneter och 200 dragoner.

2. Intet swart öhl sällies högre än 4 styfwer kannan och det sämbre 3 st:

d. 2 aug.

1. Stodo stilla. Par: Amsterdam
lös: Cabeltow.

2. alla insolentier i det Brandeburgiske landet *) förbiudes wid oundwikeligit lijfzstraff.

3. Ingen går utur rotar och leder wid lijfzstraff.

d. 3.

Lägret wid
Slawick [Slo-
wikij] 2 mihl.

marcherade arméen till Slawick, 2 mihl.

Par: Wexiöe
lös: Falck.

Öfwersten kom hem med sitt partij.

1. Capitein Coyet på förwakt.
2. morgon marcheras.

d. 4.

Lägret wid
Neustadt
4 mihl.

marcherade arméen till Neustadt eller Novamiesta. 4 mihl.

Par: Bergstadt
lös: Stohl.

d. 5.

Stodo stilla. Par: Gluckstadt.
lös: Mumma.

1. morgon marcheras.

d. 6.

Lägret wid
Wilkowisky
2 mihl.

marcherade arméen till Wilkowisky. 2 mihl. Par: Halmstadt

lös: Steen.

*) Ostpreussen, tätt invid hvars gränser marschen nu gick.

1. morgon fourageras. 1 capt. med 60 man betäcker.
2. Captl. Hayn på förwakt.
3. Rytimestaren af förwakten förbiudes hårdeligen at släppa någon polak in, uhtan en af wakten föllier med honom till Gen. Majoren.

d. 7.

Stodo stilla. Feltherren Sapiehas armée *) conjungerade sig med vår.

Parol. Lös: A la Charge.

d. 8.

Stodo stilla. Par: Stettin.

lös: Skantz.

Pålska lös: Carolus.

1. I morgon commenderas Capitein Coyet, Cornet Ehrenborg **) 2 und: off. 2 corp. 1 feltskiärgesell 1 tamb. och 50 dragoner på partie.
2. gewehret hålles tort.

d. 9.

Stodo stilla. Cap. Coyet gik uht med sitt partie, och blef aflöst d. 16 hujus. hwad passerat fins i rapporten af d. 9 aug. i hans Commendo Journal. Lieut:t tog ordres uht, hwilka woro desse.

Parol: Leiptzig

lös: Riga.

Pålska lös: Krakaw.

1. Rytmester Brunner ***) skall här effter giöra gen: adjutants tjänst.

*) Då Samogitien nu utrymdes af svenska trupper, vågade Kasimir Sapieha ej stanna kvar till skydd för sina besittningar mot Ogin-ski och Wiesnowicki, utan begaf sig med ett par tusen man till den kungliga armén.

**) Rikard E—g vid Sk. Ståndsdragonerna, afsked $\frac{5}{6}$ 1703.

***) Ovisst vid hvilket regmte. Här äro tre (med Nylands fyra) »kavallerireg.» att välja på (vid dragonerna hette graden kapten).

2. Capt. Schriver på förwakt.
3. morgon marcheras.

d. 10.

Lägret vid Trachitsky 2 1/2 mihl. marcherade arméen till Trachitsky 2 1/2 mihl. Par: Stockholm
lös: Finne.

1. morgon marcheras.

NB. Denna dag deserterade Gudmund Person, Åke Jngelman och Nilss Kruslock med full montering.

d. 11.

Lägret vid Orrje 3 mihl. marcherades till Orrje. 3 mihl. Par: Halmstad.
lös: Blix.

d. 12.

stodo stilla. Par: Narven.
lös: Flinta.

1. morgon marcheras.
2. Captl:t Hayn på förwakt.

d. 13.

Lägret vid Schaulborsky 2 mihl. marcherades till Schaulboresky. 2 mihl. Par: Gripswald
lös: Pistohl.

1. All insolentie och skada förbiudes, effter detta ähr feltherrn Sapiehæ godz.

d. 14.

Stodo stilla. Par: Lybeck
lös: Ankare.

I Rehnskölds journal (D. IX) nämnes en Brunner. Antagandet af en felskrifning (s. 49 not.) har personreg. dementerat. Han är kanske den Sebastian von Brunner, som Kagg nämner från Gadebusch. Men det hjälper oss föga här.

d. 15.

Stodo stilla. Par: Skenninge.
lös: Fyrsteen.

NB. Jacob Olson deserterat med full montering.

1. morgon marcheras.

2. 1 Corporal af hwart compagnie med 2 dragouner har hwar natt gate wakt i compagnien, och see wähl till at inga hästar komma lös.

d. 16.

marcherades till Gibé. 3 mihl. Par: Glückstadt
lös: Flinta.

Lägret vid
Gibé [Giby]
3 mihl.

1. Capt: Coyet aflöstes af en lieutenant 3 und: off.
och 50 dragoner.

d. 17.

marcherades till Ryda 3 mihl, arméen delte sig i tvenne
columner. Par: och lös: Carolus.

Lägret vid
Ryda 3 mihl.

1. Jngen siusshäst sällies wid hårt straff.

d. 18.

marcherades till Sobotskijna 2 mihl, hwarest columnerne
conjungerade sig. Par: Leipzig.
lös: Korkum.

Lägret vid
Sobotskina
[Sopotskin]
2 mihl.

d. 19.

stodo stilla. Par: Revel
lös: Låf.

d. 20.

stodo stilla. Par: Stettin.
lös: March.

1. morgon marchera.

d. 21.

marcherade arméen till Palle 2 mihl. Par: Anklam
lös: Kuhla.

Lägret vid
Palle 2 mihl.

1. Bussarna få i morgon 3 timf till mans.
2. Capitainerne see wehl till wid deras compaignier, at ingen dragon kommer på wakt mehr än hwar tridie dag: och ingen frijkarl bestås, wari för hwem det will.
3. morgon marchera.

d. 22.

Lägret vid
Lassona 2 mihl.

marcherade arméen till Lassona 2 mihl. Par: Carolus
lös: gif fyr.

Polska lös: Warskaw.

1. feltskärerna gifwa in förslag på medicamenterne som de behöfwa, och höra i Grodno effter prijset.

d. 23.

Stodo stilla. Par: Kiöpenhamn
lös: Skiut.

Sapias lös: Stettin.

1. morgon marcheras.
2. Capt. Coyet får förwakt.
3. Jngen capitain eller officerare understände sig at bruka någon dragon i sina private ährender, wid stort straff. förre ordres om 3:die dagz wakten repeteras.
4. Bussarna twätta och sij om sig, hwarföre lieutenanterne och sergeanterne böra swara.

d. 24.

Lägret vid
Odelska.
[Odelsk] 4 mihl.

marcherade armeen till Odelska, 4 mihl. Par: Rostock
lös: Blåår.

denna dag kom Capt. Coyet intet hem från arrieguardet, utan måtte för den elaka wägen skuld, och för de många uptröttade wagnarna skuld, postera sig om natten i et judekrog: lösen han gaf den natten, war Hedwig. *)

*) Han var gift med Hedvig Örnstedt, en syster till Carl Gustaf Ö—dt.

d. 25.

Stodo stilla. Capt. Coyet kom i lägret med förwakten.

Par: Rostock

Lös: Flycht.

1. Jngen officerare, skall låta köra sina wagnar af någon dragon, ryttare eller kneckt, utan af sina egne drängar, wid straf at komma i arrest.

2. morgon marcheras.

d. 26.

marcherade armeen till Krineke 2 mihl. Par: Stregnes.
lös: Carpus.

Lägret wid
Krineke
[Krynki] 2 mihl.

1. CapitL:t Hayn på förwakt.

d. 27.

stodo stilla. Par: Wiborg.
lös: Kättil.

d. 28.

stodo stilla. Par: Åbo.
lös: Lija.

1. Alla hudar af den slaktade boskapen, lefwereras i morgon till Gen: majoren.

d. 29.

stodo stilla. Par: Wilna
lös: Yxa.

1. morgon marcheras.

d. 30.

marcherade arméen till Grodeck 3 mihl. Par: Cobron
lös: Wisla.

Lägret wid
Grodeck.
[Gorodok]
3 mihl.

1. morgon marcheras, och hålles predikan dersom rustes [o: rastas].

NB. Corp. Scarin deserterat med full montering.

d. 31 augusti.

Lägret wid
Zabluddofwa
[Sabludowo]
4 mihl.

marcherar arméen till Zablodowa. 4 mihl.

Par: Carolus

lös: Stücker.

1. morgon fourageras.
2. folket sees öfwer i morgon, och rapporteras derom Gen. majoren.

*September.**d. 1 September.*

Stodo stilla. Par: Capurio

lös: Schlaw.

1. morgon marcheras.
2. Capt. Coyet på förwakt.

d. 2 Sept.

Lägret wid
Ploski
2 1/2 mihl.

marcherade arméen till Ploski och passerade Marve-
strömen 2 1/2 mihl. Par: Krakaw

lös. Båga.

1. Alt rännande med hästar förbiudes.

d. 3 Sept.

Lägret wid
Bielske
[Bjelsk]
2 mihl.

marcherade arméen till Bielske 2 mihl. Hans Hen-
drich Relling deserterade med full montering, undantagande
hästen. Par: Götheborg

lös: Klincka.

d. 4 Sept.

Lägret wid
Klistell
[Kleschtscheli]
4 mihl.

marcherade arméen till Clistell 4 mihl.

Par: Stettin.

lös: Fyr mörsare.

1. Cap. Schriver på förwakt.

d. 5 Sept.

stodo stilla. major Hestsko commenderades på par-
tie, at gå för åht till Brest.

par: Dresden

lös: Kruut

1. morg: marchera.

d. 6.

marcherade arméen till Boloska 2 mihl.

Par: Kexholm

lös: Bandeleer.

1. förrige ordres observeras.

Lägret wid
Boloska 2 mihl.

d. 7.

stodo stilla. par: Slangenborg

lös: Rottefälla.

1. morgon marchera.

d. 8.

marcherade arméen till Wischocky 2 mihl.

Par: Pernau

lös: Segel.

Lägret wid
Wischocky
[Wisoko Li-
towsk] 2 mihl.

d. 9.

marcherade arméen till Nicotsky 3 mihl.

Par: Marstrand

lös: Boijor.

1. morgon marcheras.

Lägret wid
Nicotsky
3 mihl.

d. 10.

marcherades till Tochinitz 1 $\frac{1}{2}$ mihl. Parol: Victoria

lös: Triumf.

Lägret wid
Tochinitz
1 $\frac{1}{2}$ mihl.

d. 11.

marcherade till Brest 1 mihl. Par: Sandomir

lös: Hierta.

1. Capt: Coyet på wakt.

Lägret wid
Brestsch
[Brest Litowsk.]
1 mihl.

d. 12.

stodo stilla. Magnus Wernberg dragon avancerade till corporal i den rymbde Scarins ställe.

Par: Muscaw

Lös: Skurwasin.

d. 13.

stodo stilla. Par: Krakaw

lös: Libstäck.

1. wijn tages wid comissariatet till communicanterna.
2. Medicamenter till hästarna, beslag, och håår till sadlarnes upstoppande, opköpes i staden.

d. 14.

Stodo stilla. Par: Stockholm

lös: Klippa.

1. Jngen går i staden uhtan lof.

d. 15.

Stodo stilla. Herman Kunkel dog. Parol: Hamburg

lös: Fyrsteen.

1. morgon marchera.

2. CapitL:t Hayn på förwakt.

d. 16.

marcherade arméen till Lobatzowa 1 mihl.

Par: Lybeck

lös: pistohl.

1. Skildwakterna ropa saktare.
2. förslag gifwes in, på huru många paar oxar, man till bagagietz förande wid regementet bekommit.

d. 17.

Stodo stilla. par: Carl

lös: Helsa.

Lägret wid
Lobatzowa
1 mihl.

1. morgon marcheras.
2. Capt. Coyet på förwakt.

d. 18.

marcherade arméen till Koden 3 mihl. par: Carlscrona Lägret wid
Koden 3 mihl.
lös: Lyckelig.

1. morgon marchera.

d. 19.

marcherade arméen till Slawatitz 2 mihl. par: Åboo Lägret wid
Slawatitz
[Slawatyschel]
2 mihl.
lös: Ståhl.

1. morgon marchera.

d. 20.

marcherade arméen till Rosianski 3 mihl. Lägret wid
Rosianski
3 mihl.
Par: Skenninge
lös. Quarn.

1. honung förbiudes at äta wid alfvarsamt straff.
2. Täckerna lägges på hästarna när de stå stilla i compagnerne.

d. 21.

Stodo stilla. Par. Skantz
lös. Lija.

1. morgon marcheras.

d. 22.

marcherades till Orkowa 2 mihl. Bar: Friderich Wilhelm Lägret wid
Orkowa
2 mihl.
Maydel*) förestältes som cornet af mit compagnie i Sas-
sens ställe. par. Norköping
lös: Ståhl.

1. Alla horor köres ifrån regimentet.
2. morgon marcheras.

*) Ej i ättartaflorna. Sen. kaptän och fånge i Tobolsk.
Om Sasse se $\frac{1}{7}$ 02.

d. 23.

Lägret wid
Ossowa
2 mihl. marcherade till Ossowa by 2 mihl. Par: Båhus
lö. Bly.

d. 24.

Lägret wid Sa-
vin 2 1/2 mihl. marcherade till Savin 2 1/2 mihl. Lieut. Horn blef
commenderat på partie med Rytmaster Bonde.
Parol: Uddewalla
lös: Sorpa.
1. marodeplacatet läses up.

d. 25.

Lägret wid
Horoditze
[Gorodische]
2 mihl. marcherade arméen till Horoditze 2 mihl. Capt. Coyet
hade förwakt. Par: Waxholm
lös: Stöör.

d. 26.

Stodo stilla. Par: Hielp Gud
lös: Klapp.

denne dagen föllo cosaker i vårt bagage; Capt. Coyet
hade arrierguarden, och körde dem bort, i hwilken ren-
contre 6 af deras blef ihjelskutne, 2 dragoner af oss bles-
serade.

d. 27.

Lägret wid
Uhre
1 1/2 mihl. marcherade ifrån Horoditze till Uhre igenom Chelm
[Cholm] 1 1/2 mihl. Par: Halmstad
lös: Falck.

d. 28.

Stodo stilla. Hans Hörsing blef af walacher på fou-
ragering illa huggen, i hufwudet och handen.

Par: Wismar
lös: Quarn.

d. 29.

Stodo stilla. Par: Götheborg
lös: Ståhl.

1. morgon marcheras.
2. Bussarna taga sitt gewähr med sig till predikan.
3. Piqueten står sadlad.

d. 30.

Marcherade arméen till Krasnostaw *) 2 mihl.

Par: Stralsund
lös: Kroock.

Lägret wid
Krasnostaw
2 mihl.

1. Captl. Hayn på förwakt i morgon.

*d. 1 Octob.**October.*

Stodo stilla. Par: Wismar
lös: Lutha.

1. Jngen officerare understår sig wara ifrån regementet uhtan låf.

d. 2 octob.

marcherade arméen till Wirkowitz 2 mihl.

Par: Wadstena.
lös: Lija.

Lägret wid
Wirkowitz
2 mihl.

d. 3.

Stodo stilla. Par: Kongzöhr.
lös: Wappen.

1. morgon marcheras.

d. 4.

marcherade till Glanes 2 mihl. Par: Wiborg.
lös: Klinga.

Lägret wid
Glanes 2 mihl.

1. Elden aktas wähl.

*) Här öfvergicks Wjeprsh.

d. 5.

Stodo stilla. Par: Refwel
lös: nyckel.

1. I natt håller man sig mycket allard, för orsak skuld.
2. morgon marcheras.
3. Capt: Coyet på förwakt.

d. 6.

Lägret wid Wischocky
2 mihl. Marcherades till Wischocky forbij staden Torobin
[Turobin] 2 mihl. Par: Skenninge
lös: Lillia.

1. morgon marcheras.

d. 7.

Lägret wid Bickawa
[Bychawa]
2 mihl.

marcherade arméen till Bickawa 2 mihl.
Par: Carl
lös: Lyckeligh.

1. förbiudes wid hårt straff at öcknampna polakkerna.
2. morgon marcheras.

d. 8.

Lägret wid Mendrowitzsky
2 mihl.

dog Jöran Green.
marcherades till Mendrowitzky 2 mihl. Par: Krakow
lös: Flykta.

1. morgon marcheras.

d. 9.

Lägret wid Smelneck
[Chmjelnik]
3 mihl.

marcherade arméen till Smelneck. 3 mihl.
Par: Hielp Gud
lös: Carolus.

1. morgon marcheras.

d. 10.

Lägret wida Wowolnitz
[Wonwolniza]
2 mihl.

marcherades till Wowolnitz 2 mihl.

Par: Stettin

lös: Ulrica.

1. Capt: Schriver på förwakt.
2. morgon marcheras.

d. 11.

dog hofslagarens häst. marcherade arméen till Dem-
binde 3 mihl. par: Stade
lös: Fyrsteen.

Lägret wid
Dembinde
3 mihl.
el. Kazimirz.

d. 12.

stodo stilla. par: Gripswald
lös: Swärdh.

d. 13.

stodo stilla. Par: Leipsig
lös: march.

d. 14.

stodo stilla. Par: Kongzöhr.
lös. Stigbygel.

1. morgon marcheras.

d. 15.

marcherade arméen igenom Kazimirz öfwer Weixelströmen
på den af oss förfärdigade skepz bryggia, till Janowitz. 1
mihl. Par: Will Gud
lös: Krakow.

Lägret wid
Janowitz
1 mihl.

d. 16.

marcherade arméen intet, uhtan hwilade.

Par: Krakow.

lös: Pistohl.

1. morgon marcheres.
2. Capt. Coyet får förwakt.

*d. 17.*Lägret wid
Soletz 3 mihl.

marcherade arméen till Soletz 3 mihl

Par: Tårne

lös: Lija.

d. 18.

stodo stilla. dog Rasmus Rasmussen.

par: Marstrand

lös: Byssa.

1. morgon marcheres helt tyst. Predikan begynnes så bittida, at hon kan wara uhte kl. 8^{1/2}. pagagiet går för predikan bort.

*d. 19.*Lägret wid
Tarlow 2 mihl.

marcherade arméen till Tarlow 2 mihl.

1. Bengt Hiort Trumbslagare häst blef ihjelskuten.

2. Oluf Flaot dog.

Par: Tawastehuus

lös: Pamp.

1. morgon marcheras.

*d. 20.*Lägret wid
Weinowitz
3 mihl

marcherades till Weinowitz 3 mihl.

Par: Skenninge

lös: Segerdenk.

d. 21.

Stodo stilla. Par: Stockholm

lös: Flöijta.

d. 22.

Stodo stilla. Par: Hamborg

lös: Klåcka.

1. Jngen fouragerar uhtan låf.

d. 23.

Stodo stilla. Par: Wiborg.
lös: Pique.

1. morghon brytes op och marcheres.

d. 24.

Brööt arméen up och begynte cantonera. Wårt regi-
mente blef förlagt i Ostrowa och Denkoweck, i hwilken sid-
ste by, mit compagnie låg. Gen:majorens qwarter war i Cantoner qwar-
teret Denko-
weck 1 mihl.
Bozelhoff. Par: Gud Hielp
lös: Canon.

1. Majorerna komma kl. 3 efftermiddagen effter parol:
2. Kl. 9 i morgon gifwes all skiudsen tillbakars, som
ähr tagen på denna sidan Weixelströmen.

d. 25.

Par: Kloster.
lös: Inlep.

1. Und:officerarne få här effter piquet.
2. hwar dag gifwes 4 man på wakt hoss Gen:Majo-
ren af reg:te, och hwar tredje dag 1 leut: och 1 corp.

d. 26.

Par: Gustrow
lös: Almanach.

d. 27.

Par: Pernaw
lös: Ståhl.

d. 28.

Par: Mitaw
lös: Örringe.

Lieut. Horn blef commenderat med 40 hästar, till
kongl. M:ts armée, som då stod wid Opatowice, at con-
voyera några Kongl. M:ts wagnar och volontairer dijt.

d. 29.

Par: Upsala.

lös: Bibel.

1. Rog tröskes och mahles i miöhl i qwarnana, och deraf bakas bröd i qwarterena.

2. de tomma öhltunnor lefwereras i Gen:majorens qwarteer.

3. Städse wara allard.

4. all boskapen i byarna conserveras och slaktas effter handen till regementz behof.

5. Alla råå hudar af den slaktade boskapen lefweres hoss gen:majoren.

d. 30.

Par: Gluckstadt

lös: Pohlen.

1. Elden aktas granneliga. Per Diur dogh.

d. 31.

Par: Helsingborg

lös: Granat.

Opatow.

Commenderades Capt. Coyet till Opatow, at beseer våra därwarande siuka och vårt manskaap.

*November.**d. 1.*

Par: Kiöping

lös: Buller.

1. Byarne, som man ligger i, skall man befästa på hwad sätt mögeligit ähr.

2. Bönderna skola hämta wed.

3. Gärdsgårderna conserveras.

4. goda ordres hålles. Om larm blifwer secunderar nästa regimentet uhtan wijdare ordres. Om larm blifwer i

hufwudqwareret, och styckeskått skeer, då ryckia alla regementerne dijt.

4. hålles god wakt.

d. 2.

Par: Dantzick

lös: Ambolt.

1. Bråddar skaffas till hästarna, hwilka ibland måste ridas.

2. Munitionen efftersees.

d. 3.

Lieut. Horn kom tillbaka ifrån Kongl. M:ts armée.

Par: Gustraw

lös: Haka.

d. 4.

Par: Gieffle

lös: Krampa.

1. morgon gifwes förslag in på dhe siuka.

2. Hästeföttren aktas wähl för mugg.

d. 5.

Par: Hapsal

lös: Krubbestreeck.

d. 6.

Par: Slått

lös: Nyckell.

Oluf Broberg dogh.

d. 7.

Par: Libow

lös: Brunsteen.

d. 8.

Par: Waxholm

lös: Spijr.

1. Illa bakat bröd tagz ej emot.
2. de siuka lägges ej tillsammans, synnerligen lägges dhe som hafwa blodsoten särskilt från de andra.

d. 9.

Par: Silfwitzbourg

lös: Mortel.

1. förslag på bagagiet wid regementet gifz in i morgon.

d. 10.

Aron Larson dog. Par: Ulo

lös: Båga.

1. den hafren som gifwes till compaignierne, dehles riktigt uht wid officerarnes ansvar.
2. Officerarna skaffa sig säckar at taga hafren i, och bruka ej tälten dertill.

d. 11.

Par: Tulo

lös: Yxa.

1. Elden aktas för alting wähl.

d. 12.

Par: Leipzig

lös: Kiettelhake.

d. 13.

Par: Dorpt

lös: Spiut.

1. 1 ordonance gifwes hwar dag åht H. Gen:Majoren af reg:tet.

2. fouragiet bör recognosceras i de näst omkring liggiande byer.

d. 14.

Par: Gustraw

lös: Sleef.

d. 15.

Par: Lodh

lös: Spåre.

1. folket fatigueras icke i oträngda måhl.

d. 16.

Par: Kobronskantz

lös: Ankare.

1. Medicamenter köpes till hästarne i Opatow.

d. 17.

dog Esbiörn Lindman. Par: Åbo

lös: Nyckel.

1. de tomma öhl tunnorna lefwereras åht commissariatet.

d. 18.

Par: Malmöe

lös: Spegel.

1. förslag gifwes in på huru starkt wakt och piquet som hålles, och på hwars ordres, emedan Generalen lemnat detta i öfwerstarnes disposition.

2. hwar häst får 1 kanna hafra om dagen, och rapporteras Öfwersten när hafran fattas.

3. Dragonerna skola tröska till sig 4 tunnor korn i majorens qwarteer, och mahla samma till gryn och miöhl och koka af.

4. det söndriga gewehret lagas wid compagnerne.

5. Hästarne beslås och broddas, af det järnet på compagnerne ähr uhtdelt, och hafwa officerarna derpå god upsikt.

d. 19.

Par: Ulo
lös: Stålbåga.

1. folken i qwarteren hanteras wähl.

d. 20.

blef jag siuker af hitzig feber, hwilken på sidstone blef så heftig, at ingen trodde mig till lifwet. Siukdomen warade alt intill d. 12. Jan. 1703, då jag begynte först gåå uht igen.

Par: Norkiöping
lös: Spilta.

1. Hästerna skoos och wagnarna lagas till, emedan man tänker effter et par dagar at bryta up.

d. 21.

Par: Hamborg.
lös: Smak.

1. Sergeanten de la Roque seer wähl effter Coyetz compagnie medan han är siuk, och håller journalen.

d. 22.

Par: Strålsund
lös: Spårre.

1. morgon i dagningen skall 1 officer af hwart regemente komma till Gen.majoren at afhämpta ordres om de nya qwarteren.

d. 23.

Par: Revel
lös: Bläckhuus.

1. förre ordres itereras.

d. 24.

Par: Helsingborg
lös: Spegel.

d. 25.

dog Peter Mundel, Item Jon Friskes häst.

Par: Helsing

lös: Lija.

d. 26.

Par: Westeråhs

lös: Kiettel.

d. 27.

Parol: Kongzöhr

lös: Ståhl.

1. morgon marchera alla regimenterne till sina qwar-
teer, hållandes officerarna god ordres på wägen, at andras
qwarteer ej skeer för när.

2. Såsom siukdomar grufweligen wid regimentet till-
taga, så måste de siuke med synnerlige flijt ansas, siuk-
waktare dem gifwas, men de öfrige dragoner måste ej till-
lätas at gå i siukstugurne.

Nilss Walkier dödde.

d. 28.

marcherade regementet till andra cantonerqwarteret,
och blef lijfc: och Schrivens lagde i Mirogonowitz, öfwerst-
L:ns och mit i Wronof, majorens och Baggens i Witosla-
witze. Imedlertid tog siukdomen dageligen wid regimen-
tet öfwerhand, och oaktadt all mennsklig använd flijt och
omsorg, blef regimentet i kort tijd nästan helt och hållit
ruinerat. Så wähl öfwer- som underofficerare och gemena
lågo siuka, och slap ingen uhtan han måste en tijd liggia neder.

2. Mårten Linberg af mit compagnie dödde i Opatow.

Par: och lös: Stockholm.

1. här effter hämtas ordrerne, och parolen hoss H:r
Öfwersten i Mirogonowitz.

Cantonerqwar-
teret Wronoff.
2 mihl.

d. 29.

lösen: Pistol.

dog Jon Råbock.

1. Siuke sees wähl effter.
2. fodret menageras.
3. Eiden aktas wähl.
4. 2 man på wakt af hwart compagnie hoss Hr: Öfwersten.

d. 30.

lösen Trumma.

dog Bengt Jepson.

1. gifwes in förslag på afgången sedan cantoneringen begyntes.
2. gifwes 1 1/2 kanna hafra om dagen på hwar häst.
3. de siuke hålles rena och lägges wähl under dem.

*December.**d. 1 Decemb.*

Par: Warschaw

lös: Flinta.

1. Bussarna gå eij med stöflarna när de ähro eij commenderade, och måtte wähl smörja dem.
2. häreffter tages parolen och ordrenna hoss Gen: Majoren som har sitt quarter i Slupia.

d. 2 Dec.

Par: Stockholm

lös: Carbin.

1. Hästarna putzas wähl och tyget görs reent.

d. 3.

dog Måns Hielm. Par: Malmöe

lös: geheng.

d. 4.

Par: Warschaw

lös: Kläcka.

d. 5.

Par: Wismar
lös: Granat.
dog Suen Blommare.

d. 6.

Par: Gud hielp os
lös: Carolus.
1. wekoförslagen gifwes in hwar fredag.
2. hwar dag gifwes in journalen på profwiantet som
regimentet bekommer.
3. Kl. 1 tages parollen uht.

d. 7.

dog Seved Torbiörnson och David Borgh.
Par: Stockholm
lös: Pistohl.

d. 8.

dog Per Aneberg. Par: Lindkiöping
lös: Skått.

d. 9.

dödde Kiel Bleckman. Par: Waxholm
lös: Nyckel.

d. 10.

Par: Ubsala
lös: Fyrsteen.

d. 11.

Par: Dorpt
lös: Båge.

d. 12.

Par: Hapsal
lös: Lost.

lefwererades åht H:r Öfwerste Hammilton *) till H:r Gen: Rehnschiölds dragouner af mit compagnie, 7 hästar, 7 sadlar med betzel, 7 par pistohler med hylster och kappor, 6 musquetter med foder, 4 bandeler, 4 wärjor, 6 par sporar, 6 lijfrockar, 6 skintröijor, 6 par byxor.

d. 13.

Par: Wolmars
lös: Spoijt.

d. 14.

Par: Wismar
lös: Granat.

d. 15.

Par: Dünamunde
lös: Pilnau.

d. 16.

Par: Stade
lös: Flinta.
dog Swen Broman och Torsten Rask.

d. 17.

Par: Bremen
lös: Fyr.

d. 18.

par: Buxtehude
lös: Trompetta
Anders Lilljenstierna **) dödde.

1. de som eij hafwa hafra i deras gårdar, taga i nästa byarne, och låta tröska uht honom och gifwa hästarna.

*) Frih. Hugo Johan Hamilton af Hageby, souschef vid Lifreg. dragoner.

Rehnsköld skulle med några regementer marschera mot Warschau till skydd för det då utlysta rådsmötet.

**) Ej i ättartaflorna.

d. 19.

Par: Termynde
lös: Messer.

d. 20.

par: Mitaw
lös: Spåre.

d. 21.

par: Calmar
lös: Flinta.

d. 22.

par: Lybeck
lös: Stöpsleff.
Sergeanten de la Roque döde.

d. 23.

Par: Kongzöhr
lös: Gefyr.

1. om skått eller larm höres i negden, samblas regimentet i Öfwerstens qwarteer.

d. 24.

Gen: majoren fik Kongl. M:ts ordres at bryta op och marchera med någre regimenter*) till Rehnschiöldz armée, togz altså orderna hoss H:r Öfwersten uht, altintill wij kommo till Radzimin, som war d. 26 martij 1703.

Par: Kazimir
lös: Byssa.

1. förbiudes at wara eller rijda ut ur qwarteren uhtan den commenderande officerarens låf, wid största straff.

*) Nylands kavalleri, Adelsfanan och Carl Gustaf Kruses reg. till häst. Den 26 Dec. stötte de till Rehnsköld. Skånska ståndsdragonerna följa den kungliga armén.

d. 25.

Parol: Wassenaw

lös: Hölster.

dog Oluff Borg. Till H:r Öfwerste Kruses regimente
lefwererades af mit compagnie 5 hästar 5 sadlar med bet-
zel och 5 par pistohl hylster.

1. Rökes med gran rijss eller kohorn i siugstugorne.
2. underofficerarne visitera hwar qwäll i qwartererna
och see om elden.

d. 26.

Par: Arboga

lös: Smell.

d. 27.

Par: Oppatow

lös: Wärja.

d. 28.

Par: Krakaw

lös: Hatto.

i dag fouragerades.

d. 29.

Par: Arboga

lös: Spennare.

d. 30.

Par: Köping

lös: Kinkädja.

dog Anders Bock.

d. 31.

Par: Malmö

lös: Slätt.

fouraget gifwes an när det tryter.

Ähr altså summan af mihletahlet som wij marcherat

hafwa ifrån Liungby gård till ståndqwareret Wronoff
inalles 247 mihl: doch så att ifrån Mitaw milen äro smärre
än de ordinarie swänkska. görandes 15 pålska mihl 1 grad.

S. D. G.

Afgången af Compagniet i detta åhret.

- 1 Cornet, duellerat och flycktat.
 - 1 Cornet completerat.
 - 1 Sergeant död.
 - 1 Corporal rymbd.
 - 5 gemena rymbde.
 - 1 dito fått afsked.
 - 1 dito completerat.
 - 3 dito lemnade i Riga hospital.
 - 1 dito avancerat till corporal.
 - 25 dito döde af siukdom.
 - 1 dito blesserat.
 - 1 dito bortbytt.
 - 6 hästar döda, 4 gemenes 1 trumbslag. 1 hofslagares
häst.
 - 5 dito med rymbde karar.
-

Commando Journal

på de commenderingar som hafwa räkt öfwer et dygn, och ähro gjorde af Capitainen af H:r Öfwerste Buchwaltz Dragon Regimente. *Gustaff Wilhelm Coyet.*

d. 30 Junij.

A:o 1702
Junius
1. Commando
med Bonden.

A:o 1702 d. 30 Junij blef jag, Cornet Pretzman som lieutenant, Cornet Hildebrand, 2 und. offic., 2 corporaler, 60 gemena, 1 profos, 1 feltskär gesäll, och 1 tambour commenderat på partie, at befordra executions wärkett, och proviantets indrifwande, som Rytimestaren Clas Bonde af lijfregimentet på Kongl. M:ts ordres då under händer hade. Mig blef gifne sådana ordres, at giöra rytimestaren all den assistance han begära kunde på commissariatets wägnar, men i det öfrige hade jag öfwer manskapet, krigzdisciplinen, och commanderingarna fullkombligen at disponera, och kunde effter godtyckio, och som jag det fant nödigt för Kongl. M:ts tjänst derutinnan göra och låta, hwad jag tyktes kunna förswara. På wägen stötte ännu till mit partie Captein Lieutenanten af adelsfanan *), Lieutenant Hertel, och Cornet Fikenbom med 60 ryttare, och Capt: Blomström af Westerbotns Reg:te, Lieutenant Ståthållare och fenrik Clementioff med 120 man infanterie, så at partiet inalles bestod i 120 ryttare och äfwen så många fotknektar.

Med detta folket ginge wij d. 30 Junij om morgonen kl. 6 ifrån lägret, och under wägen gjorde åhtskillige små commenderingar af und: officerare och corporaler medh 6,

*) Leonard Heideman, stupade, enligt Kagg, såsom ryttmästare vid Adelsfanan vid Fraustadt.

Hans Ehrenreich Hertell, död vid Warschau 1704 säs. ryttmästare.

Lorentz Blomström var nyutnämnd kapten vid reg. Fången vid Dnjepr 1709, död i Klinow.

Möjligen Wolmar Clementeoff, såsom kapten fången i Wiborg 1710. Intern. i Tomsk (Ennes).

8, 12, alt in till 16 man, hwilka ännu mehrendehls samma dag om afftonen till oss stötte. Mot afftonen kl. 10 fik rytmestaren bref ifrån General majoren Maydel, at han skulle för sin person wända om igen, effter han hade något at säga honom, och imedlertijd updraga öfwercommando åht den äldste officeraren. Wij confererade altså, Capt: Blomström och jag, data af våra fullmakter, och som min war äldst, blef mig commando anförtrodt, doch så at jag med de andre skulle mig rådföra. Jag fik än vidare ordres at marchera till en liten stad som heter Grudze, och i det öfriga see mig wähl före, effter Czaraneck stod så när.

Jag marcherade altså min kooss, och kom intet till Grudze för än ongefehr kl. 1 om morgonen d. 1 Julij hwilket låg 5 mihl från vårt läger. På vägen fant jag hwar- Grudze. ken hund eller hane, mycket mindre någon menniskia, ty alt war bortflyktat, och det mehr af fruktan för den tilstundande Czaraneck, än för oss. När wij nu kommo in i Grudze och hade opstålt oss på torget, begynte de i kyrkian ringa med klockorna. Detta ringande tänkte jag något effter, och som jag wiste at fienden intet kunde wara långt ifrån oss, föll jag på de tankar, at sådan ringning woro et tekn man honom gaf af vår ankomst, hwilken mening wara wähl grundader en judes berättelse i Grudze bekräfftade. Med möda finge wij samma jude fatt, och än mehra möda hade wij, innan han wille seijs oss sanningen. Men änteligen brakte jag med twång och hotelser så mycket uhr honom, at et Czaraneckskt partie 4,000 hästar starkt stod $\frac{3}{4}$ mihl derifrån, at i går en hoper polakker hade warit där hoss prästen, och att de twifwelsutan genom ringningen, om vår ankomst hade fått tidender. Jag lät derpå strax fängzla prästen och alt hans folk, hwilken wähl tilstod at någre polakker hoss honom warit, men at han med dem hade ingen ting at beställa. Hwad ringningen anlangande, så hade klockaren det giordt honom owetandes, hwilken då han efftersöktes, wij ej kunde finna, uhtan hade förmo-

deligen straxt gömt sig undan. På sådan berättelse kallade jag officerarna som med mig commenderade woro, tilsammans, och berådslogo med hwar andra, hwad wij skulle göra. Capt. Leut. Heidman och 2 lieutenanter woro af den meningen, wij skulle retirera oss den wägen wij kummo ifrån, hälst effter wij inga ordres hade at inlåta oss med fienden, uhtan fast mehra at taga oss wähl till wahra. Men jag och Capt. Blomström woro deremot, hållandes för förswarligast, at ställa oss i bästa defensions positur som mögeligit woro, och eij at gå undan, hwilket woro både nesligit och farligit. Wij skulle betänkia, wåra hästar af förre dagens och hela nattens marche wara helt uttröttade, häremot polakkernes hwilade och snälle, hwilka oss, om wij tillbaka gingo lätteligen kunde uphinna, och i ryggen falla. Wij wiste wähl deras flyktiga beskaffenhet, därtilmed woro de oss på halsen kanskee innan wij wiste et ord deraf, och såsom mig i synnerhet i krafft af Kongl. M:ts äldre fullmakt woro commando öfwer dragit, förhopades jag at de mig härutinnan behagade åhtlyda, och med mig, i fall wij skulle blifwa angrifne, emot fienden det bästa giöra. Jag lät strax derpå uhtcommendera sergeanten De la Roque med 12 hästar at recognoscera, och drog imedlertid hela partiet in på kyrkiegården: men såsom densamma mehrendehls war förfallen, och där han starkast war, allenast med et två alnar högt träplanka omkring gifwen, lät jag i hast fälla de på körkegården stående pijhlar, jemwähl och indrifwa alle de i staden befintlige wagnar, satte dem öfwer alt i luckorna, och gjorde mig en wagnborg, den bästa i hast skee kunde. Fördelte imedlertid så wähl cavalleriet som infanteriet på behörige ställen, och där det mäst behöfdes, lät Cornet Pretzman med 24 dragoner sittaa up och hålla sig förtäkt bakom kyrkian, de andra stälte jag till fots, och späkte dermed wagnarna och de nedhugne trän. Satte derjempte en trompetare i tornet, som långt och bredt kunde taga alting i ögonsyn; och

afferdigade strax en expres till Gen. Majoren Maydel, som honom skulle berätta hwad wij hört af fienden, och huru wij oss beredt, det förmodelige anfall at emottaga.

När nu mina poster woro wähl uhtstälte, lät jag det trötta manskapet litet hwila. Kl. ohngefer half fem, kom sergeanten De la Roque tillbakars, och sade sig en lång stund hafwa stådt förtäkt bak om en backe, doch likwähl ingen fiende vidare förnummit, än at han åhtskillige gånger hade hört skiuta, och då och då några polakker honom förbijqwistat. Jag war med honom illa tillfredz at han eij bättre recognoscerat, och sände Cornet Pretzman med sina 24 dragoner uht, om fienden närmare kunskap at inhämta, och ifall han något partie, som eij woro alt för starkt sågo, det till sig locka, och så småningom sig på oss tillbaka draga: och då han trodde sig ryggen säker, inlåta sig med dem i action, då han redan af oss så mycket mögligit skulle secunderas. Men kommo hela swarmen på honom så skulle han retirera sig under vårt musqueterie och tillsee huru han kunde sättia sig i sin förra förtäkning bak om kyrkian. Kl. 6 blåste trummetaren allarm, rätt som wij höllo chorum, och straxt derpå kom Cornet Pretzman tillbaka, warandes förfölgd af en ganska hoop polakker, hwilka effter trumpetarens jugement ongefehr woro 2 a 3000 man starka. Desse stadnade lijkwähl ohngefer 300 steg från kyrkiegården, och tordes eij rycka närmare för än de en skiltwakt låtit opklifwa i et högt trä der stod, att recognoscera vår force och posituren af vår defension. Litet der effter avancerade en 30 st. af deras tropp oss på 40 steg när, och som jag hölt der före, det eij belöna mödan, på så få at gifwa någon salva, lät jag infanteriet kasta granater på dem, som åhtskillige så wähl folk som hästar blesserade, men dem alla i confusion brakte, warandes de polska hästarne wid sådant smattrande eij wana. När den stora troppen detta såg, lät han uhtrykkia en 300 hästar, hwilka woro så dristige at de avancerade

wår befästning på 20 steg när, sabelen i handen, och förskräckeligen skrikandes, kallandes oss med deras sedwanelige ökenampn Skurwasina: men man skall troo, at de packade sig snart bort, när de fingo smaka wåra blykuhlor genom en wål anlagd och lyckelig salva af infanteriet. Både hästar och folk stupade, och de woro eij sena innan de sig retirerade på sine cammerater, och sedermehra tillika med dem, som en blix sin kooss foro. Jag lät Cornet Pretzman med sine 24 dragoner hugga effter dem, befalte honom, intet wåga sig för långt ifrån befästningen, på det de eij kunde honom coupera, och om han råkte någon qwäst eller som elliest war af dem tillbaka blifwen på wågen, skulle han taga dem till fånga, och föra lefwandes till mig. Detta gjorde han ochså, doch uhtan någon effect, effter de på stunden kommo honom utur siktet, och wåra oprötnade hästar dem omögligen kunde föllia. Han fant likwähl en halfdöd polak på wågen, som för än han kom till oss redan war död blifwen. Sedermehra som trompetaren sade mig, sig på 1 mihl om kring eij see mehra någon menniskia, lät jag visitera wahlplatzen, och fant döde polacker 16 st., hästar döde och skamskutne 19, 2 löss hästar, som jag för mig behölt och 2:ne polacker, som ännu lefde och woro illa blesserade. Jag lät bussarna ransaka de döda, och effterlät dem plundringen, men de 2:ne blesserade lät jag förbinda, och i[n] emot afftonen de döde menniskior och hästar nedgrafwa. Några timar dereffter dog den ena blesserade pålakken, men den andra bekände, dem hafwa warit 25 standarer starka, sade och därjempte sig troo, at de woro gångne till Cortowiani eller Scawle. Czaranek hade i person intet warit med, uhtan en deras öfwerste Trebesinsky hade haft öfwercommando. Denne Trebesinsky hade welat attaquera oss till fots (hwilket och wij befruktade) och wille sielf med halfparten giordt första attacken, den andra halfparten häremot skulle wara till häst, och observera wårt cavallerie, som och hålla de afstignas

hästar. försäkrade dem, at han skulle skaffa oss alla samtliga i deras händer, effter han eij trodde oss wara starkare än 400 man. Men en yngre öfwerste med mäste dehlen af folket hade satt sig däremot, och då den gamble Trebesinsky beropade sig på commando, hade den andra swarat honom skamlöst, hwilket Trebesinsky så beijfrat, at han med sabelen klöfft honom hufwudet. Detta halp doch intet hoss hopen, som absolut sade honom, sig eij wela fäkta till fots, hwarwid de icke woro wahna, uhtan till häst. Mehra wiste intet denna fången at berätta, uhtan jag lät föra honom till H. Gen: major Maydel, sände och därjempte en relation, huru det war passerat, och wäntade wijdare ordres. Och såsom i åtskillige tillfällen CapitL:t Heidman af adelzfanan wijste sig widrig, och med en hoper raisonerande och munbruk förnötte tijden, sägandes sig commendera sina 60 ryttare en chef, och at han allenast Rytmester Bondes och inge[n] annan Capiteins ordres defereade, jag och Blomström kunde göra med våra dragoner och infanterie som wij behagade, men han wille med sina adelzryttare göra hwad honom tycktes godt wara, willian-des eij heller låta upsittia någre ryttare, när jag lät Cornet Pretzman hugga effter fienden med de 24 dragoner, uhtan förmenandes, sig som en gammal officerare, som redan några och tiugu åhr tiänt, wähl weta hwad han skulle göra och låta, och hållandes i det öfriga sig eij pliktig at stå under mit commando för än widare och närmare ordres: altså lät jag på Kongl. M:ts wägnar förkunna honom arresten, och förböd Lieutenanten Hertel, honom något commando at tillstädia, förän jag ifrån H. General Majoren på mit bref hade fått swar, till hwilken jag alt detta berättat. Om afftonen besatte jag befästningen med tillbörlig wakt, och commenderade Lieut. Hertel med 30 hästar på förwakt warandes

Par: Carolus

lös: Seger.

d. 2 Julij.

Kom den und: officerarn jag sändt till H. Gen. major Maydel, tillbakars, och hade bref till mig, hwari H. General majoren min förde conduite aldeles approberade, såsom han twärtemot helt och hållit disapproberade Capitl:t Heidmans obetenksama förhållande: och wille H. Generalen at med commando aldehles skulle gå effter Kongl. M:ts äldre fulmakt och publicerade rangordning, och så framt någon skulle sig lijsta på et eller annat wijss at bewisa sig genstridig, och kongl. M:ts tienst derigenom något kom till at lijda, så skulle han derföre alfwarligen och effter krigz articlarna ansees. Denne gången wille H. Generalen med CapitL:ten see igenom fingren, och befalte mig släppa honom uhr arresten. Rytmaster Bonde skref mig också till, at han i morgon skulle wara hoss mig, och bad mig, i det öfriga, effter wanligheten wara allard och hålla god wakt. På desse ordres släpte jag Capitl:t Heidman uhr arrest, hwilken jag och Gen. majorens bref och mening lät igenomläsa och förstå. Par: Janisky
lös: Skiöldh.

d. 3 Julij.

Kom rytmaster Bonde till oss, och commenderades denne dagen åtskillige underofficerare och corporaler med 8, 10 och 12 man uht på execution, at indrifwa proviant och boskap, och kommo mährendehls samma affton tillbakars.

Par. Johannes
lös: Puka.

d. 4 Julij.

Äfwenså skedde d. 4, och indrefs desse 2:e dagar 80,000 m. bröd, 129 st. nööt, 16 t:r miöhl, 18 t:r ärter, 600 t:r hafra, 13 t:r gryn, 1,100 m. smör och ost, 600 m. fläsk och 27 t:r dricka. Par: Warschau
lös: Trophée.

Juli 1702.

267

d. 5 Julij.

Schawle.

marcherade partiet till Schawle 2 mihl, som ähr et godz Printz Jacob tillhörigt. Där commenderades effter wanligheten en hoper små partier uht på execution.

Par: Lybeck
lös: Stierna.

d. 6 Julij.

detsamma giordes den 6. Såsom Cornet Hillebrand aldehles intet gjorde sin tjänst, uhtan dageligen dagz fylde sig, och förde et oskikkeligit lefwerne, försummandes och föraktandes alla honom gjorde goda warningar, och förmaningar, altså lät jag taga honom i arrest och sände honom till regimentet, begärandes på honom krigzrätt, och i hans ställe en annan officerare. Samma dag sändes Cornet Klow till mig i Hildebrands ställe. Par: Stockholm

lös: Nyckel.

Medlertid wij stodo i Sczawle stille drefz in 14,000 m. bröd och 112 st. nööt, 6 tr miöhl, 3 tr gryn och 4 tr ärter. Orderna woro i morgon bittida at hålla sig marchfärdige och imedlertid i natt wara allarde.

d. 7 Julij.

Podscaffke.

marcherade partiet till Podchafke et Jesuiter kloster 3 mihl, hwarest proviant indrefs och till Kielm fördes.

Par. Lula
lös: Carbinrem.

d. 8.

marcherade partiet till Kielm, 3 mihl, hwarest wij sent ^{Kielm} om afftonen ankummo. Såsom borgrarna oss försäkrade, at Oginsky ej stod mehr än 1 mihl derifrån, woro wij mäst hela natten i gewehr: lijkwähl fants detta ryktet i så wida osant, at Oginskys läger wäl war 7 mihl från Kielm.

Par: Hielp Gud
lös: Partie.

d. 9.

Commenderades åhtskillige små partier uht på execution. Dragonen Simon Fogel af Capt: Schrivens Comp: fik 12 par spö, för han hade såfwit på sin post.

Par: Marstrand
lös: Lyckta.

d. 10.

intet föränderligit. proviant och boskap drefs flitigt in. Rytmester Bonde reste till arméen och commenderade jag partiet. Par: Söderhamn
lös: Carcasse.

Såsom infanteriet sig eij wähl kunde bärga på torget därest cavalleriet hade tagit sina qwarteer, altså blef det beordrat at postera sig på kyrkiegården, både derföre at bussarna så mycket bättre kunde få rum at ansa sig och see sig till godo, som och för fienden skull, som i fall han wille oss anfalla, måste där förbij och af dem kunde blij uppehållen.

d. 11.

Proviant och boskap drefs flitigt in. Elliest passerade intet föränderligit. Par: Stettin
lös: Sabel.

Rytmester Bonde kom till partiet igen.

d. 12.

blef jag aflöst af rytimestaren af adelsfanan Lars Rutenkiöldh *), mit partie af 60 dragoner, geck också åter till reg:tet, och blef i stället Lieut:t Stenström med 30 dragoner med Bonden commenderat. I Kielm drefwe wij in 196 st: boskap, 16,000 m. bröd, 44 t:r öhl, 9 t:r erter och

*) Ättartaflorna påstå, att han i Maj d. å. blifvit tillfångatagen af polackarna.

gryn, 12 tunnor miöhl, 1,400 m. smör och flesk, 600 m. ost, och 200 t:r hafra.

hwarmed detta partiet ändades.

2 Partiet.

A:o 1702 d. 25 Julij blef major Hestsco, jag, Captl: Hayn, Lieut. Horn, Lieut: Stenström och Cornet Pretzman med 200 dragoner och der till hörige underofficerare, corporaler och tambourer commenderade under H. Öfwerste Carl Kruses anförande at passera Memelströmen och bana vägen för den öfriga dehlen af arméen.

*2 commendo
öfver Memel-
strömen.*

Nu hade man dagen tillförende genom en regementz-quartermestare på anwijsning af en littawisch bonde låtit försökia wadet, och som på et ställe strömmen intet fans diupare, än at man wähl och uhtan fahra kunde rida derigenom, blef samma wad med påhlar som gingo från den ena stranden till den andra, betecknat, så at partiet där sammastädes beqwämligen hade kunnat öfwerkomma, men fienden, som effter de fångnes uhtsago war 8,000 man stark, och bestod i lutter Wiesnowiskiska och Oginskiska polakker, hade sådant erfarit, och om natten påhlarna utrykt, så at då Öfwerste Kruse med sit partie bestående i 1600 ryttare kom dijt, hwarken han eller någon kunde igenfinna det retta, och beteknade stället. Hwarföre wij wore nödgade, at gå en mihl längre bort, hwarest man oss försäkrade, at strömen eij woro så aldehyles diup. Som wij så marcherade jämte brede wid stranden, sågo wij huru på den andra sidan, fienden i en stoor mykkenheet äfwenwähl oss i gerad linie fölgde, förandes med sig 6 feltstykken, och effter vår rekning 150 standarer, hwar standar räknat till ohngefehr 50 man, alt cavallerie. Denna mykkenhet förskräkte oss ingalunda, uhtan som oss ingen närmare wäg war bekant, resolverade sig Öfwerste Kruse, på det stället passagen syntes görligast, l'epée à la main

at öfwergå, fienden attackera, och för det öfriga låta vår herre råda. Våra dragoner blefwo så indelte at majoren, Capitl:t Hayn och Lt Horn med 100 dragoner stältes på högre flygelen och i spitzten, men jag Lieut:t Stenström, och Cornet Pretzman med 100 dragoner på wänstre flygelen. Hafwandes wij ordres så mycket möjligt at marchera på ymse flyglerna, wid det andra cavalleriet i en front, så at wij tillika kunde komma till landz och fienden attackera. Wij avancerade altså i watnet alt in til des våra hästar ingen botn mehr funne, uhtan måtte simma. Då druknade wähl en hoper så wähl af cavalleriet som dragonerne, ibland andra Cornet Kruse *), men så bekymrade wij oss intet stort derom, uhtan ginge vidare, alt in till des wij åter funno botn, ohngefer 150 steg från landet. Fiendens cannoner låto sig wähl flitigt höra, men gjorde doch ingen merkelig skada. När wij wohro stranden på 100:de steg när, gaf fienden en salva på oss, hwaraf några af våre fältes. Derpå commenderades at wij skulle lyffta musquetten på låhret (hwilken rytterne och dragonerne hade fram för sig på sahlen) spänna op hanen, lägga an, och gifwa fyr. När fienden såg oss lägga an, retirerade han sig ifrån stranden 100 steg tilbakars, och wille intet afbida vår salva. Öfwerste Kruse detta märkiande, befalte låta musqueterna falla, och med wärjan i handen gå på fienden löst. Hwilket wij också gjorde, och då wij med honom kommo i handgemeng, höllo sig besynnerl:n våra dragoner wähl. Mig hade så när en polak huggit hufwudet i sönder, om jag ej hade hafft den lyckan, at skiuta honom mit igenom halsen, så at han fölt död af hästen. Wårt folk gingo imedlertid frimodigt på och oblikerade fienden oaktat des öfwerlägsenhet i manskap, at gee flykten och sina 6 feltstycken med 17 standarer i sticket lemna. Af våra woro

*) Möjligen en Kruse af Elghammar, ej af de andra Kruseätterna, såvida han ej skulle vara en i ättartaflorna uteglömd son af regementschefen, C. G. Kruse af Kajbala.

druknade och ihjelskutne 12 dragoner och 75 ryttare, jemte med Cornet Kruse af Öfwerste Kruses cavalleri reg:te och 2 und:officerare. Rytmaster Lars Rutenskiöld blef illa blesserat af en Coupie, och Lieut:t Rotkirk *) något litet i armen, gemena dragoner woro blesserade 26, ryttare 51. Sedan wij genom Gudz nåd fältet erhållit, gingo wij i nästa byarne, och funno där god förråd på proviant, som ibland de gemena uhtdehltes. Af fienden blefwe på platsen inemot 300 man, och 23 fågne, som sedan till Mitaw försändes.

Sådan victorie bahnade wägen för resten af armeen at passera Memeln, i det wij alla befintlige wettiner och farkoster (som på den andra sidan af fienden woro på landet kastade) förbättrade, och till transportens behof öfwersände. höllo oss i det öfrige om natten alarde, och stodo mehrendehls in till liusa morgonen i gewehr. lösen war Jehovah.

d. 26: sändes några små partier uht at recognoscera, hwilka alla uhtan något märkeligit at anträffa om natten återkommo. Medlertid arbetades på wettinernas förbättrande, lösen war, Tre Cronor.

d. 27. begynte infanteriet sättia sig öfwer. Några små partier sändes åter uht. Folket woro dag och natt alarde, warandes lös: Spira.

samma natt satte sig och resten af cavalleriet och dragonerne öfwer, och rykte partiet åter till regimentet d. 28. då lägret stod wid Kiedullen, hafwandes i actionen förlohrat 12 man, och fått 26 blesserade.

Wahr altså detta partiet lyckeligen uhte.

3:die Partiet.

A:o 1702 d. 9 aug: blef jag commenderat på execution med Rytmaster Bonde, och hade Cornett Ehrenborg ³ com: med Bonden.

*) Ryttmästare Carl Rotkirch vid C. G. Kruses reg. sen. kapten vid Lifdragon. blef 1709 fången och förd till Tobolsk.

2 Corp: 1 Tamb. och 50 dragoner med mig. Tillika med mig woro commenderade 50 ryttare af adelsfanan under rytmester Drakenberg *) och Lieut. Hertel: och 50 ryttare af Krusens reg:te under Lieut:t Knop.

Wilkowisky. Drakenberg och jag confererade våra fullmakters data, och befans at jag war 4 månader äldre capitein än han rytmästare.

Karkelina. Detachmentet uhtgick ifrån Wilkowisky, och kommo om afftonen till Karkelina 2 mihl. Rytm: Bonde war eij tilstädes. Jag ordinerade waken och gaf uht ordres, lösen: Augustus.

1. Bussarne hålle sig allarde.
2. de wakthafwande underofficer[ar]na patroullera flitigt.
3. Alla jnsålientier förbiudes wid hårt straff.

d. 10 aug. kom Rytmester Bonde till oss. Åhtskillige små partier commenderades på execution, hwilka en hoper proviant indrefwo till arméens behof. Om efftermiddagen *Urie.* marcherade partiet till Urie 4 mihl. På wägen passerade wij öfwer en elak broo. Densamma till arméens ankomst at bewakta commenderades L:t Hertel med 24 ryttare. från Urie commenderades Leut: Knop med 12 man på execution, hwilka om natten tilbaka kummo.

lös: Cachet.

1. Capt. Coyet har piquet, och patroleras flitigt.

d. 11. commenderades åter en hoop små partier på execution, och kommo igen samma dag. En dragon af mit compagnie Rassmuss Rassmusson blef illa siuk, hwilken lemnades qwar i Urie och lefwererades åht Baggens fourir. Kl. 2 efftermiddagen kom Lieut:t Hertel med sina 24 man commenderade tilbakars. Strax derpå marcherade *Matzkowa.* partiet till Matzkowa 1 1/2 mihl. lös: Spore.

1. rytmest: Drakenberg har piquet.

*) Erik Drakenberg, ryttm. 1701, afsked 1703.
Lars Knoop, stupade 1703 8/8.

d. 12 aug. gingo åhtskillige små partier uht på execution, och indrefwo en ansenlig hoop med boskap och proviant. lös: Standar.

1. Capt. Coyet har piqueten.

d. 13. drefs proviant och boskap ännu flitigt in. Som wij hadde mangel på underofficerare, hwilka wij till de små partierne alt stadigt behöfde, skref jag Öfwersten till om flere, och fik samma dag sergeant Werner och rustmester Fosman till mit partie. Arméen stod då i Schawlborsky 1 mihl ifrån Matskowa. Kl. 10 om afftonen marcherade partiet till Lozdzie 2 1/2 mihl, och lägrade sig om natten på ängen uhtan före. lösen war Harnesk.

d. 14. gik partiet i staden Lozdie, och commenderades derifrån åhtskillige partier af 12, 16, och 24 man, at med alfwar indrifwa proviant, hwilken ochså hopetals dijt-förd blef. lös: S:t Maria.

1. rytmester Drakenberg har piquet.

d. 15. marcherade partiet till Saine 2 1/2 mihl, och låg der natten öfwer. Rytmester Bonde war om natten i Gibé där arméen stod. Jag gaf ordrerne uht. lös: Alexander.

1. I morgon kl. 2 slås revaille, och strax derpå marcheras.

Såsom nu wårt folk blef öfwer måttan mycket strapezerat för de många och stadigwahrande executions partier, och den starka piqueten skull, skref jag till General majoren, och begärde med mit partie at blifwa aflöst, hwilket och så skedde

d. 16 aug. då Lieut:t Horn med 3 und:off: och 50 dragoner mig releverade: marcherandes jag med mit partie till reg:tet som stod wid Gibé 1 mihl från Seine, och bröt samma dag hela arméen op och gingo till Ryda 3 mihl. Wid detta partiet indrefwes till arméens behof 114,000 m. bröd, 67 t:r öhl, 600 st. fåår, 117 st. nööt, 15 t:r ärter, 7

t:r gryn, 28 t:r miöhl, 500 m. smör, 300 m. fläsk, 1,600 m. ost och 70 t:r hafra.

Och här med war detta partie till ända.

[Kommandojournalen föres af Coyet i ett sammanhang. 1703 års kommenderingar följa omedelbart efter 1702, således innan *dagjournalen* för förstnämnde år kommer. Då detta för en mindre uppmärksam läsare verkar förvillande, har utg. delat på den och låter kommenderingarna under 1703 följa efter detta årets dagjournal. Förf:s förfaringssätt visar, att vi ha att göra med en renskrift.

JOURNAL

ANNO 1703

wid H:r Öfwerste Baron Christian Albrecht von Buchwartz dragon regimente och Capitein Gustaff Wilhelm Coyetz i nåder anförtrodde compagnie.

d. 1.

Par: Opatow

lös: Fönster.

dödde vice corporalen och dragonen Sören Larsson.

*A:o 1703.
Januarius.
Cantoner qwar-
teret Wronoff.*

d. 2.

Par: Giöteborg

lös: Wäria.

d. 3.

Par: Warschaw

lös: Hatt.

d. 4.

Par: Dantzick

lös: Pistohl.

1. Hafra och hackelse anskaffas at hafwa med sig på marchen.

Kl. 12 om nat-
ten dog H. Öf-
werstl:t Seve
Lilliehök af
hitzig feber *).

2. Alla hackelse kijstor och knifwar som finnas i by-
arna tages med.

3. förslag gifwes in på huru mycket wagnar behöfwes
på hwart comp:e.

4. Alla monteringz sorter lassas wähl på och förwa-
res wid officerarnes ansvar.

5. Alla salveguarder tagas in.

6. Giöra sig marchfärdig till onsdag, men intet så-
dant låta weta eller merkia wärderna.

d. 5.

Par: Opatow

lös: Hanska.

1. patrulleras flitigt i byarna och hålla bussarne sig
alarda.

d. 6.

Dödeligheten wid regementet continuerade alt stadigt.
Bengt Brusshane fourir skytt och vice corporal dödde.

Par: Lublin

lös: Wärja.

d. 7.

Par: Dantzick.

lös: Pistohl.

d. 8.

Par: Åbo

lös: Höö.

d. 9.

dödde Enor Krook mykket hastigt. lefwererades af

*) Ättartaflorna ha den felaktiga daton d. 6 och uppge, att han
dött i Litauen i byn Zekarowitz. Efterträdaren Hestskoo tog afsked
11/2 1705. Sedan blef Johan Cronhielm, förut major vid Westmanlands
reg., öfv.-löjtn. — Stupade vid Fraustadt 2/2 1706.

compagnie munteringer åht Rytimestaren Clas Bonde, 1 häst, 1 sadel, 3 betzel, 1 chaberaque, 3 par pistohler med pistohlstrumpor, 1 par hylster, 5 musqueter med foder, musquetskoo och kratzare, 4 bandeler, 3 par wäskor, 3 carbin remar, 1 kugelform, 2 p:r hanskar, 2 wärjor, 3 gehäng.

Par: Stockholm

lös: Spåre.

1. i morgon marcheras kl. 9.

2. de siuka lassas wähl på wagnarna, betekkes wähl med foder och tält, at de intet frysa, och gifwes dem morgon bittida warm maat innan de bortköra.

3. de friska få bränwijn innan de marchera.

d. 10.

bröt regementet op och marcherade till Swietzowitz

1 mihl. Par: Wismar

lös: Stöffel.

Cantonerqwar-
teret Swietzo-
witz 1 mihl.

1. morgon kl. 10 marcheras.

d. 11.

dogo Krook Mörk och Jahan Bockart. Regementet marcherade till Botzekowa 1 $\frac{1}{2}$ mihl. Par: LandzCrona

lös: Stick.

Cantonerqwar-
teret Botzeko-
wa 1 $\frac{1}{2}$ mihl.

d. 12.

stodo stilla. Par: Standar

lös: Cazimir.

1. morgon marcheras.

d. 13.

marcherade regementet till Ciecharcewitz och Okul 2 $\frac{1}{2}$ mihl, i hwilken sidsta by mit compagnie blef förlagd.

denne dag begynte jag åter rida, och giöraienst effter en 8 wekors uhtständen siukdom.

Cantonerqwar-
teret Okul 2 $\frac{1}{2}$
mihl.

Par: Opatow
lös: Häst.

d. 14.

Par: Stockholm
lös: Port

d. 15.

Par: Dantzick
lös: Wårja.

d. 16.

Par: Calmar
lös: Musquet.

d. 17.

Par: Krakaw
lös: Standar.

1. monteringarne sees wåhl effter och gewehret at
det eij skåmmes.

d. 18.

Par: Sandomir
lös: Hæst.

d. 19.

dödde Lars Walberg. Par: Carolus
lös: Wårja.

d. 20.

lefwererades af compagnie monteringarna till Öfwerste
Alvendels Dragoner fölliande persedler. 11 sadlar med hyl-
ster, 9 betzel, 7 musqueter, 18 par pistohler, 10 musquet
hylster, 9 carbin remar, 12 musquetskooor, 19 wårjor.

Par: Stockholm
lös: Sax.

1. hålla sig marchfärdig.
2. de oskodne hästarna skoos.

d. 21.

Par: Calmar.
lös: Standar.
i morgon marcheras.

d. 22.

brööt regementet op och marcherade till Glodnow och Braciewitza 2 ¹/₂ mihl, i hwilken sidsta by mit compagnie blef förlagd. Jeppe Skog dog på wägen: wij passerade Weixeln wid Petrowina öfwer isen *).

Cantonerqwar-
teret Bracie-
witza 2 ¹/₂ mihl.

Par: Casimir
lös: Pistohl.

1. I morgon see capitainerna alla monteringz sorter öfwer, så lagandes at de dragoner som nu qware ähro, hafwa deras monteringar och gewähr i alla dehlar goda och färdiga. Sedan giöres inventarium på de öfrige monteringz sorter, at hwar kan giöra räkning för sitt compagnie, skolandes de öfriga monteringzsorter i öfwer morgon med dagen föras till Kazimir. hwarpå officerarna göra en lista, och altsammans lefwerera åht regementz skrifwaren Rydman. De där till nödiga wagnar tages uhtur qwarteren, och måste alt wara färdigt och på lassat i morgon qwäll: Willja officerarne märkia deras monteringz sorter, står dem frijt.

2. morgon gifwes rapport om fouragen i qwarteren.
3. de siuka och elden tages wähl i akt.

d. 23.

Par: Giöteborg
lös: Hatt.

*) Här har reg. alltså marcherat in i palatinatet Lublin. Men det är hopplöst att söka efter namnen på kvarteren.

d. 24.

Af compagnietz monteringz sorter lefwererades genom regimentz skrifwaren Rydman i Cazimir på wettinerna, föll-iande persedlar. 7 sadlar, 5 par hylster, 24 chaberaq; 22 par stöflar, 3 par sporar, 14 musqueter, 1 p:r pistohler, 19 par pistohl kappor, 2 st. musquetfoder, 4 st. musquetskooor, 27 st. lifrockar, 27 st. paiockar, 19 st. skinwästar, 17 par skinbyxor, 29 st. hattar, 20 st. wäskor, 24 patrontaskor, 15 st. carbin remar, 21 gehäng, 3 st. wärjor, 6 tält.

Par: Calmar
lös: Pappeer.

d. 25.

Par: Hamburg
lös: Gehäng.

1. Officerarna låta strax dehla uht provianten, när de den fåå.

d. 26

Par: Rostock
lös: Byssa.

d. 27.

Par: Cazimir
lös: Stigbygel.

d. 28.

Par: Lublin
lös: Marche.

1. I morgon kl. 8 marcheras.
2. gifwes strax i affton in förslag på skiudsen, hwilken wähl iakt tages.

d. 29.

marcherade regimentet till Smelneck, par: Ubsala.
lös: Fyrsteen.

1. morgon marcheras kl. 10.

Cantoner qwar-
teret Smelneck.
3 mihl.

d. 30.

marcherade regementet till Radowitz 1 1/2 mihl.

Par: Lublin

lös: Stöffwel.

Cantoner qwar-
teret Radowitz
1 1/2 mihl.

1. rapport gifwes in om qwarteren, fouragen, och de siuka.

d. 31.

Par: Cazimir.

lös: Pistohl.

1. hästarna fodras wähl.

2. elden aktas.

d. 1 Februarij.

Februarius.

Par: Stockholm

lös: Hölster.

1. hästarna putsas och skoos.

d. 2.

Par: Krakaw

lös: Wärja.

d. 3.

Par: Arboga

lös: Stick.

d. 4.

war Capit. Coyet i Kongl. högqwarteret wid Jacobowitza och hade den nåden at helsa på hans Kongl.

M:t *) Par: Kiöping

lös: Eldståhl.

d. 5.

Par: Lublin

lös: Standar.

*) På Jacobowice, ett fältherrn Lubomirski tillhörigt slott i närheten af Lublin, hade Carl XII sitt högkvarter 19 Januari—28 Febr. Sista nämnde dag bröt han upp och tågade öfver Tsemerniki, Lukow, Novominsk till Okunew.

d. 6.

Par: Kazimir
lös: Hæst.

1. munitionen och gewehret sees öfwer, och gifwes majoren derom rapport i morgon.

d. 7.

Par: Stockholm
lös: Port.

d. 8.

dödde Carl Rolig. Par: Warschaw
lös: Wærja.

d. 9.

lefwererades till enspännarna af compagniet 5 st. hästar. Par: Carolus
lös: Sax.

d. 10.

Par: Lublin
lös: Skytt.

d. 11.

Par: Stockholm
lös: Wærja.

d. 12.

Par: Götheborg
lös: Pistohl.

1. Rapport gifwes om fouragien.
2. gewehret hålles flinkt.

d. 13.

Par: Kopparberg
lös: Spiut.

d. 14.

Par: Elffkarlby.

lös: Fisk.

d. 15.

Par: Samos

lös: Stycke.

1. morgon marcheras.

d. 16.

marcherade reg:tet till Chernio 3 mihl.

Par: Lublin

lös: Port.

1. i morgon marcheras kl. 9.

Cantonerqwar-
teret Chernio
3 mihl.

d. 17.

marcherade regementet till Jastoff och Lissola, 3 mihl,
i hwilken sidsta by mit compagnie blef förlagd.

Par: Malmöe.

lös: Betzel.

1. wid capitainernas dörrar hållas skildwakter.

2. Rapport om de siuka gifwes in.

Cantonerqwar-
teret Lissola.
3 mihl.

d. 18.

Par: Krakaw.

lös: Sax.

1. fodra hästarna wähl.

d. 19.

Par: Carolus

lös: Betzel.

d. 20.

Par: Samos

lös: Kuhla.

1. all marodering förbiudes wid 10 par spöö.

d. 21.

Par: Stockholm
lös: Hölster.

d. 22.

Par: Ubsala
lös: Standar.

d. 23.

Par: Giöteborg
lös: Trumma.

1. Förre ordres observeras.

d. 24.

Par: Ubsala
lös: Hölster.

d. 25.

Par: Lund
lös: Stigbygel.

1. Bussarna hålla sig renliga, hwarpå officerarna hafwa opsikt.

d. 26.

Cantoner qwar-
teret Jastoff $\frac{1}{4}$
mihl.

blef Per Morland ihjelslagen af walocherna på foura-
gering: de compaignierne som lågo i Lissola marcherade
och lade sig i Jastoff $\frac{1}{4}$ mihl hoss de andra, på det de, i
fall allarm komma skulle desto närmare woro i hopa. Capt.
Coyet fik lof at resa till höggwarteret. Cornet Hildebrand
blef med 4 dragoner af walacherna borttagen på fourage-
ring. Par: Lublin
lös: Byssa.

1. manskapet laddar deras musqueter med rennekuhlor.
2. öfwer måttan alard, för den i neigden ströfwande fienden skull.
3. Capt. Schriver får piquet och patrullerar.

d. 27.

Lieut:t Horn blef commenderat till Cazimir effter det manskapet som war commenderat med Bonden.

Par: Krakaw

lös: Pistohl.

1. de siuka tagas wähl i akt.
2. hästar och falk logeras wähl.
3. Elden aktas och ingen tobak rökes där halm ähr.
4. Inga gårdsgårdar rifwas neder.
5. Gewehret hafwa bussarna färdigt hoss sig, där de ligga, och laddade med rennekuhlor.
6. wid påkommande allarm församlar sig compagniet wid capiteinens dörr, och capiteinen med compagniet på allarmplatzen. Hwar capitein håller skiltwakt hoss sig i qwarteret. Capt:t Hayn har piquet och patrullerar.

d. 28.

Par: Carolus

lös: Wærja.

1. Effter tapto skall ingen gemen wara i någon krog, wid 6 par spöss straff.
2. Man håller sig allard och march färdig. Bussarna släppa aldrig gewehret från sig.
3. förslag gifwes in på skiutzwagnarna.
4. Visitera ammunitionen i morgon.
5. Capt: Coyet har piquet och patrullerar.

d. 1.

Martius.

Avancerade fouriren Jahan Ekebom till sergeant af mit compagnie i stället för Sal. De la Roque, och Fredereich Sture till fourier i hans ställe.

Par: Kiöpenhamn

lös: Kuhla.

1. Officerarna sättia skiltwakterna som öfwersten dem

wijst, hållandes god wacht. Skiltwakterna roopa wähl an ståå! och när 3:die gången icke swaras gifwes fyr.

2. Capt:L:t Hayn patrollerar och har piqueten.

d. 2.

lefwererade Lieut: Horn den ihieslagne Per Morlandz montering i Cazimir. Cap: Schriver med 60 dragoner blef commenderat at sättia elden på hofwet Bialky, (hwarest Cornet Hildebrand war blefwen fången) för det herren deraf förståt sig med walacherne.

Par: Stockholm

lös: Karbin.

1. morgon marcheras *)

d. 3.

marcherade regementet till Spitzin 3 mihl.

Par: Hielp Gud

lös: Gehæng.

1. hofslagarne besee hästarna hwar morgon, och gifwa capitainerna derom rapport.

d. 4.

Par: Gefle

lös: Fengnåhl.

1. Siusswagnarna med siussen släppas ej bort.

2. förre ordres observeras noga.

d. 5.

Lieut:t Horn kom hem med 25 dragoner som med Rytmester Bonde warit commenderade.

Par: Anclam

lös: Trumpett.

*) Regementets väg går, liksom konungens, mot norr öfver Wjeprsch, men kan ej följas på kartan förrän man nalkas Bug.

Cantonerqwar-
teret Spitzin 3
mihl.

1. Officer[ar]na hafwa opsikt at folket höfsa sig wähl.
2. Bussarna giöra deras gewehr rent, och smörja deras låsar, samt sätta goda flintor.

d. 6.

Par: Wolgast
lös: Brandröhr.

d. 7.

Par: Warschaw
lös: Flinta.

1. Majoren eller capiteinen som gör majors tjänst, skall hwar dag insända rapport ifrån regementet till hufwudqwarteret.
2. hwar dragon skall hafwa hoss sig i kruttaskan 12 skått till musqueten och 12 till pistohlerna och måste hwar dag slå nytt fängkrut på.
3. I morgon marcheras.
4. Capt. Schriver har piquetten och patrullerar.

d. 8.

marcherade regementet till byn Gurcka 3 mihl. 17 Cantoner qwar-
par strumpor blefwo uhtdelte på compagniet. teret Gurcka 3
mihl.

Par: Lublin
lös: march.

1. Capt. Coyet har piquet och patrullerar.
2. morgon marcheras.

d. 9.

marcherade reg:tet till Liscopitz $\frac{1}{2}$ mihl.

Par: Warschaw
lös: Hanska.

Cantonerqwar-
teret Liscopitz
 $\frac{1}{2}$ mihl.

1. Capt. Lit Hayn har piquetten och patrull:
2. morgon marcheras.

*d. 10.*Cantoner qwar-
teret Bialla
4 1/2 mihl.

marcherades till Bialla 4 1/2 mihl.

Par: Stockholm

lös: Wærja.

1. morgon marcheras.

*d. 11.*Cantonerq: Do-
minique 1 1/2
mihl.

marcherades till Dominique 1 1/2 mihl.

Par: Lublin

lös: Standar.

1. morgon marcheras.

2. om någon skiutz är oprötnat gifwes derom rap-
port, at man kan annat i ställe bekomma.*d. 12.*Cantonerq: Gie-
vulle 3 mihl.

marcherade reg:tet igenom Luikow till Gievulle 3 mihl.

Par: Stettin

lös: Flinta.

1. Compagnie hästarna brukas eij obeslagne wid
answar.*d. 13.*

Stodo stilla. Par: Warschaw

lös: Canon.

1. morgon marcheras.

*d. 14.*Cantoner qwar-
teret Dombrof-
sky 3 mihl.marcherade reg:tet till Dombrofsky 3 mihl. Trumb-
slagaren Bengt Hiort dödde. Par: Stockholm

lös: Wærja.

d. 15.

Stodo stilla. Par: Giöteborg

lös: Betzel.

1. morgon marcheras.
2. wagnarna förlassas intet.

d. 16.

marcherades till Zuchow 3 mihl. Jon Berg dog ha- Cantoner qwar-
stigt på marchen af hickfluss. [?] Par: Krakaw teret Zuchow 3
lös: Hanska. mihl

1. Capt: Coyet har piquet och patrullerar.

d. 17.

stodo stilla. Par: Carolus
lös: Pistohl.

1. morgon marcheras.

d. 18.

lefwererades af compagnie monteringar igenom Cor- Cantonerqw:
net Klow till Kongl. M:ts högqwarter Hotowitz *), 11 hä- Dobra [Dobre]
star, 2 sadlar med allt tilbehör, 2 betzel, 2 musquetskoo, 3 mihl.
2 chaberaq: Reg:tet marcherade till Dobra 3 mihl.

Par: Malmö
lös: Wärja.

1. Bussarna laga och twätta om sig.

d. 19.

stodo stilla. Par: Casimir
lös: Kuhla.

1. Bussarna hyfsa sig och låta raka sig.
2. fouraget menageras, effter man intet weet huru länge man här ståår.
3. Oxhuderna förwaras.

*) Högkvarteret var 17 Mars—7 April Okunew. Men sådana namn som Hotowitz (Oknitz, Hultman) visa svårigheten att reda sig med dagböckernas ortsnamn. Möjligen har vid Okunew legat ett ställe, som hette åt det hållet och där konungen haft sin bostad.

d. 20.

stodo stilla. Par: Dobra
lös: Sparre.

d. 21.

stodo stilla. Par: Warschaw
lös: Plijt.

1. Capt. Coyet patrullerar.
2. förra ordres observeras.

d. 22.

Stodo stilla. Par: Kasimir
lös: Kruut.

1. morgon marcheras.

d. 23.

Cantoner qwar-
teret Tuli 2 ¹/₂
mihl.

marcherade reg:tet till Tuli 2 ¹/₂ mihl. Orderna to-
ges af Gen: major Nils Strömberg, alt intill d. 18 april, då
wij begynte campera, och Kongl. M:t sielf orderna utgaf.

Par: Warschaw
lös: Marche.

1. Bönderna hanteres wähl.
2. orderna om elden och gewehret observeras wähl.

d. 24.

stodo stilla. I dag blefwo H. ÖfwerstLeutnantens
och Baggens compaignier understuckne under de andra,
så at af 6 compaignier blefwo 4. Mit compaignie war den
tiden 39 man stark, dertill kommo af H. ÖfwerstL:ns 7
man och en sergeant. Af Capt. Bagges 10 gem: deras
nampn woro desse.

Af Sal. ÖfwerstL:ns compaignie.

sergeanten Jonas Fastbom.

gemena 1. Per Torsteberg

2. Lars Öhreberg

3. Jahan Stam.

4. Erich Kupert,

5. Lars Wæxman,

† 6. Nilss Moberg [stupade vid Pultusk ²¹/₄ 03].

† 7. Håkan Falk: dödel: siuk på wettinerna,
och sedermera död.

Af Baggens.

1. Bernd Bekhusen.

2. Hans Qwarnström.

3. Åke Holm

4. Lars Mölgren.

5. Håkan Person [afsked ¹⁰/₁₁ 03].

6. Bernd Magnus.

7. Oluf Helsing.

8. Gudmund Bengtson.

9. Jöns Person.

† 10. Oluf Flink [död ²⁷/₃ 03].

bestod altså mit compaignie då för tiden af

1 Capitain

1 Lieut:t

1 Cornet

2 sergeanter.

1 fourir

3 Corporaler

1 Trumbslag.

1 hofslagare och

56 gemena.

Par: Båhus

lös: Trumma.

d. 25.

stodo stilla. Par: Halmstad
lös: Hanska.

d. 26.

Par: Dantzick
lös: Stöfwel.
1. Capt. Coyet patrullerar.
2. morgon marcheras.

d. 27.

Cantoner qwar-
teret Diebow 2
mihl.

marcherade reg:tet till Diebow $\frac{1}{4}$ mihl från Radzimin,
[Radimin] hwarest gen. major Strömberg hade sitt qwarter.
2 mihl. Oluf Flink dog. Par: Carolus
lös: Med Gudz hielp.

1. morgon commenderas på partie Öfwersten, Capt:
Schriver, Coyet, CaptLieut:n, lieut. Horn, Cornet Klow med
150 dragoner och dertill hörige und. officerare och corpo-
raler at gå till Buggen.

2. hwar gemen skall hafwa 16 skått till hwart gewähr.

3. wäskorna blifwa hemma, doch stoppa bussarna
något bröd hoss sig.

4. I morgon tages bränwijn uht för än marcheras.

5. af hwart compagnie lemnas 1 und.officerare eller
1 corporal hemma hoss det öfwerblefne manskapet, hwilken
och de siuka wähl i akttager, och de commenderades eff-
terlemnade saker.

d. 28.

gik det commenderade partiet uht, och kom igen d.
29: hward passerat finnes i min Commando journal 1703,
sub dato d. 28 martij. I dag dödde Håkan Falk på wetti-
nerne. Corporal Wernberg hölt journalen.

Par: Stade
lös: Stigbygel.

d. 29.

kom öfwersten och hela partiet hem igen.

Par: Wismar

lös: Musquet.

d. 30.

stodo stilla. Par: Bremen

lös: Pistohl.

1. Ingen understående sig fouragera uhtan låf och escort.

2. när wackert wäder är exerceras.

3. Qwarnen besätties med manskap, och 2 man af hwart compagnie dageligen mahla derpå till bussarnas behof.

d. 31.

stodo stilla. Par: Warschaw

lös: Carolus.

1. Ordrena om exerceringen repeteras, och måste de som intet kunna, tagas man ifrån man.

2. Capt: Coyet har piquet och patrullerar.

*d. 1 Aprilis.**Aprilis.*

stodo stilla. Par: Malmöe

lös: Harnesk.

d. 2.

stodo stilla. Par: Warschaw

lös: Wärja.

1. hwar intet hafre finnes, gifwes korn åht hästarna.

2. Officerarne see wähl effter at bussarnas bröd blifwer wähl bakat.

d. 3.

Stodo stilla. Par: Riga

lös: Stigbygel.

April 1703.

d. 4.

Par: Dorpt

lös: Kuhla.

1. I natt håller man sig mycket allard.

d. 5.

Par: Revell

lös: Lavett.

1. Capt: Coyet patrullerar.
2. Bussarna gå intet uhr byn uhtan förlof wid straff af gatulopp.
8. Elden aktas wähl.

d. 6.

Par: Hamburg

lös: Låås.

d. 7.

Par: Dorpt

lös: Spansk Ryttare.

1. Capt: Coyet, Cornet Klow med 50 dragoner och dertill hörige und. officerare commenderades på partie.

d. 8.

kom Capt. Coyet med sitt partie hem, hwad passerat finnes i Commendo journalen sub *dato d. 7 april.*

Par: Wiborg

lös: piquet.

d. 9.

Par: Åboo

lös: Flinta.

1. raport gifwes till öfwersten om brödet och bakningen.

d. 10.

Par. Pernaw

lös: Ståhl.

1. hakkelse skäras, och behörige knifwar och kistor
anskaffas.

d. 11.

Par: Stockholm

lös: Fyrsteen.

1. Captein Coyet patrollerar.

d. 12.

Par. Tellie

lös: Watten.

d. 13.

Par: Warschaw

lös: Carolus.

1. Inga gärsgårdar brytes neder.
2. de öfrige monteringz sorterna öfwersees och packas in, at med Cornet Klow till Warschaw på wettinerne bortskickas.

d. 14.

lefwererades af compagnietz monteringz sorter, genom Cornet Klow på wettinerne i Warschau fölliande persedlar. 2 sadlar, 1 par hölster, 2 par pistohler, 2 musqueter, 3 wärjor, 3 par wäskor, 2 p:r stöflar, 2 p:r skinbyxor, 5 skintröijor, 2 carbin remar, 3 gehäng, 2 banteler, 6 skrapor, 2 kitlar, 1 trumrem, 1 trumma, 1 trumslagar ro[c]k, 1 lifrock, 5 pairockar. Par: Arfwed

lös: Lyckelig Resa.

d. 15.

Par: Gripswald

lös: Pallissade.

1. Capt. Coyet patroullerar.

April 1703.

d. 16.

Cantoner qwar-
teret Radzimin
[Radimin]
 $\frac{1}{4}$ mihl.

drog regimentet sig till Radzimin $\frac{1}{4}$ mihl, på det wij woro så mycket närmare wid infanteriet, om allarm skulle komma. Par: Carolus
lös: Sverige.

1. Trumblagrana rätta sig med revaille, tapto, chorum och förgadring effter infanteriet.

d. 17.

Par: Carolus
lös: Lycka.

1. morgon med dagningen marcheras, doch i all tystheet. Bagagiet och de siuka läggs på i natt.
2. fouragie tages med, så mycket man kan.
3. gewehret renses, laddas på nytt, och försees med goda flin[t]stenar.

d. 18.

Lägret wid No-
wodwor
[Nowyi Dwor]
4 mihl

marcherade reg:tet samt med det infanterie Gen: major Strömberg hoss sig hade till Novodwor 4 mihl, hwar-
est Kongl. M:t med des infanterie och några reg:te cavallerie oss mötte. Här begynte wij campera.

Par: Zawichost
lös: Kartaw.

1. Intet spehl röres.
2. hålla sig färdige till action.
3. 4 estandarar rifwes af stängen och de 4 compagnier dragoner giöres till 2 esquadroner, hwardera af 120 man, behållandes lijfcompagniet och Capt: Coyet deras estandarer.
4. när squadron opställes, skeer det hädaneffter 3 man högt. Beste manskapet sätties i första och andra ledet.
5. gewehret och munitionen hålles flinkt, och visiteras af officerarne.

6. Inga hästar gifwas rog, uhtan den ähr kokt, äller tillförende opblött.

d. 19.

Stodo stilla. Arbetades på bryggian öfwer Buggen.

Par: Krakaw

lös: Slijda.

1. regimenterna hälle sig marchfärdige hwar stund.
2. hästarna ansas wähl, och föfodras intet med rog.
3. All skiutning och oliud förbiudes wid lijfz straff.

d. 20.

Blef bryggan färdig, och cavalleriet samt dragonerne finge ordres att marchera, och ginge wij denna dag och natt i full courier 7 mihl altintill Pultawsk, lösen war Pultawsk 7
mihl. denna natt Med Gudz Hielp.

3 dragonhästar störte.

d. 21.

om morgonen i dagningen kommo wij till Pultawsk, och slog der saxerna, körde dem bort, och finge en hoper fångna, om hwilken action uhtförligare berättelse finnes i mit Commando Journal sub *dato d. 20 Aprilis*.

Nils Moberg blef ihielskuten, och 3 dragone hästar.

Par: Gud hielper

lös: Konung Carl.

d. 22.

gick Öfwersten, Capt: Schriver, Captl: Hayn med 100 dragoner och 400 ryttare på parti till Ostrolenka, Kongl. M:t war sielf med *).

*) Vid Ostrolenka, högre upp vid Narew och o. 50 km. från Pultusk hade ur striden undflydda saxare förenat sig med en littauisk armé. Som svenskarna voro så betydligt underlägsna, afstod Carl XII från anfall.

NB. Anders Olson Lustig dödde.

Par: Carolus

lös: Lycka.

1. Gen: major Ridderhielm ger uht ordres i Kongl. M:ts frånwaru.

2. Alt skiutande förbiudes wid hårt straff.

3. Elden aktas wähl, och officerarne utsee tiänliga ställen hwarest den kan giöras.

4. Ingen slipper uhr staden uhtan Gen. majorens zedell.

5. hwad som will in i staden anhålles, till des anmält blifwer hoss wakten på torget.

6. Pålakkar som lefwerera proviant eller penningar, och hafwa Gref Stenbocks universalier, slippa fritt in och uht.

7. Ingen wari uhr qwarteren sedan kl. 9.

8. de gemena afhålles från fyllerie och oliud.

9. Wid påkommande ordres eller allarm samblar sig lijfregimentet på torget, Gen: major Nieroths wid slåttet, Gen: major Ridderhielms omkring Jesuiter klostret, och dragonerna nedan wid slottet.

10. af lilla bryggan wid major Hestskos qwarteer kastas några bräder upp om natten.

11. windbryggian drages op kl. 8 om qwällen och kl. 5 om morgonen släppes hon neder.

12. Ingen får taga någon af de sachsiske fångar i sin tjänst, finnes någon wara wid regimenterna gifwes an.

13. Gewehret wisiteras och ansas, och skulle det behöfwas at låssas, warj [kanten afskuren].

d. 23.

Par: Kongzhamn

lös: Raquet.

1. Alla trophéer föres till Gen. major Steenbock i morgon bittida.

2. förra ordres itereras.
3. Takhalm fourageras i förstaden.

d. 24.

Par: Kungzöhr
lös: Ankare.

1. om halm tryter gifwes an hoss Gen: major Ridderhielm.

d. 25.

Kongl. M:t, Öfwersten och det commenderade partiet kom igen, reg:tet fik 140 timf. Par: Warschaw
lös: Musquet.

d. 26.

Par: Oppatow
lös: Sabel.

d. 27.

Par: Carlscrona
lös: Öfwerlåpp.

d. 28.

blef majoren, Capt: Coyet och adjutanten Stare *) i cornets ställe, medh 100 dragoner och tillhörige und. officerare commenderade på partie med major Creutz **), at conveyera de sahsiska fångar och troféer. Lieut:n höll Journalet.

Par: Kyrckia
lös: Snuftoback.

Ofwanmeldte partie kom igen till reg:tet d. 11 Maj i Bobrouniki. hwad derpå passerat finnes i mit Commando journal sub dato d. 28 april 1703.

*) Fredrik Stare, sen. löjtnant, fånge i Solikamski (Ennes).

**) Carl Gustaf Creutz.

*d. 29.*Lägret wid
Sumblin *)
4 mihl.marcherade Kongl. M:t och arméen till Sumblin [Se-
roz] 4 mihl. Paroll: Haubitz
lös: Klubba.

1. Bussarna liggia hwar wid sitt gewehr.
2. morgon marcheras.

*d. 30.*Lägret wid
Charlevi
4 mihl.marcherades till Charlevi 4 mihl.
Par: Bornholm
lös: Lax.
[kanten afskuren].*d. 1 Majj.**Majj.*
Lägret wid
Uroninoff
3 mihl.marcherade arméen till Urinonoff 3 mihl.
Par: Lublin
lös: Swärmare.

1. Bussarna ropes op effter rullen och see till om de
ähro tillstädes.
2. Öfwer alt mycket alard.

*d. 2.*Stodo stilla. Par: Krakaw
lös: Spiut.

1. Alla onödiga wagnar afskaffas, så när som 2 på
hwart comp:e för hwilka goda hästar spännas skola.

*d. 3.*Öfwersten med hela esquadronen commenderades på
execution at indrifwa boskap. Par: Nisse
lös: Gubbe.

*) Adlerfelt har namnet Szirototsin, som är snarlikt det rätta. I stället för de omöjliga namnen Charlevi och Urononoff (ännu sämre med *i*) har han: Razimini och Bodzenow.

d. 4.

marcherade arméen till Bromitz 2 mihl.

Par: Åbo

lös: Meka.

1. morgon marcheras helt bittida.

Lägret wid
Bromitz 2 mihl.

d. 5.

marcherade Kongl. M:t och arméen till Sadibronowa
^{1/2} mihl från Plosko, 5 mihl. Par: Pultawsk

lös: Sneppa.

1. Infanteriet får intet fouragera uhtan artilleriet och dragonerna.

2. Alle majorer mötas i morgon i högqwareret.

3. Marodeplacatet läses up.

4. Bussarna hållas tillsammans wid compagnierne, och om de willie hemta något watn eller wed, måste sådant skee med commando, at ingen får tillfälle at marodera.

Lägret wid
Sadibronowa
5 mihl.

d. 6 maj.

stodo stilla. Par: Sandomir

lös: Skrapa.

1. Bussarna laga deras kläder och officerarne hafwa derpå opsyn.

2. gifwes in lista, på huru många siuka och blesserade intet kunna rida.

3. morgon marcheras,

d. 7.

marcherade arméen till Dobrezin 5 mihl.

Par: Casimir

lös: Sabel.

1. morgon marcheras.

2. inga pålska qwinfolk med köpande och sälliande

Lägret wid
Dobrezin 5
mihl.
[Dobrshin].

lidas i lägret, utan när de ertappas, piskas de bort ifrån reg:tet med profossen.

d. 8.

Par: Calmar

lös: Granat.

1. man förfrågar hoss adelmännerne hwarest fourage fins.

d. 9.

Par: Carcasse

lös: Snaphane.

1. morgon effter predikan marcheras.

2. hwart reg:te har betäkkiare wid sitt bagagie.

d. 10.

Kongl. arméen marcherade till Colmitza 2 mihl.

Par: Broby

lös. Snällare.

1. morgon marcheras.

2. i Journalerne anteckna majorerna alla commenderingarne som skee wid regimenterne.

3. Ingen ride uht att fouragera wid 24 par spös straff.

4. Inga wagnar föllia med regementerna uhtan siukwagnarne.

d. 11.

marcherade arméen till Bobroniki 3 mihl.

Par: Torn

lös: Klinga.

denne dag rykte Major Hestsco och Capt. Coyet med deras partie till regimentet igen. Vide supra *sub dato d. 28 april.*

Lägret wid
Colmitza 2
mihl.

Lägret wid
Bobrowniki
3 mihl.

Ordr. 1. Ingen får låf at löga sig i strömen wid 24 par spöss straff.

2. de hästar som äro fundne wid regimenterne, bringas till högqwarteret i morgon kl. 9.

d. 12.

stodo stilla. Par: Skaraborg
lös: Trumma.

d. 13.

störte jag med hästen och slog mit bröst illa, så at jag spåttade blod 8 dagar, och måtte liggia till sängz. Arméen marcherade till Sloterey 4 mihl, som låg wid Drewentzen.

Lägrret wid
Sloterey *)
4 mihl.

Par: Carlsborg
lös: Lunta.

1. Ingen skiuter i lägrret wid 12 par spös straf.

d. 14.

stodo stilla. Par: Elbing
lös: Kruttaska.

1. de folket som föra in proviant göres ingen förfång wid lifzstraf.

2. de som fattas hästskor och söm gifwa morgon in förslag hoss Gref Stenbock.

3. Hästarna tages up i affton. Captl. Hayn blef med 100 dragoner commenderat at fatta post i förstaden i Thorn.

d. 15.

Marcherade arméen altinunder Thorn 1 mihl. Öfwersten, majoren och Capitein Coyet med 100 dragoner, fattade post i förstaden af Thorn under deras canoner hwar

Lägrret wid
Thorn 1 mihl.

*) Adlerfelts Slotoritze. Stenbock hade blifvit sänd i förväg för att slå bro öfver Drewentz.

om fins uhtförligare relation i Commando Journalet sub dato d. 15 Maj, och blefwo samma affton aflöste.

Par: Stockholm

lös: Sneppa.

d. 16.

berändes staden. Par: Kuhla

lös: Snecka.

1. All marodering förbiudes wid lijfz straff, särdehles för drängiar som utan någon exception exequeras.
2. i morgon effter predikan fourageras.

d. 17.

Par: Stångebro

lös: Flinta.

d. 18.

Par: Skottorp

lös: Tunna.

1. Alla tomma öhltunnor lefwereres i morgon bittida hoss Gr. Stenbock.
2. 4 wagnar af hwart reg:te samblas i morgon kl. 4 hoss uplänningarna.

d. 19.

Regimentet commenderades till Sloterey at köra bort några 100 cossaquer, som wår bagage och Capitein Filip *) af dahlregemente attaquerade; men när det kom dijt, woro de redan borta, och kunde dem intet ophinna.

Par: Krabat

lös: Snöre.

1. hästarna wid regimenterne tages up om qwällerne, och släppes uht om mörnana.

*) Anders Philp fick 100 dukater för sitt tappra försvar (Kagg).

2. Alla hittade hästar bringes dagel:n till högqwar-
teret effter chorum, och de som borttapat hästar, infinna
sig då med.

3. inelwerna af det som slaktas gräfwes neder.

4. bussarna hålles till eij at orena feltet omkring sig,
utan gåå på de tillförordnade ställen.

d. 20.

Par: Malagos

lös: Knapp.

1. Alt löst fålk och tiggjare wijses ifrån reg:terne.

2. Ordrenna om inelwernes nedergräfwande och
priveterne itereras.

d. 21.

Par: Sunderby

lös: Bomba.

1. morgon ähr bönedag, folken går flitigt i kyrkian.

2. förfrågas i morgon om hästarna får släppas i beet.

d. 22.

Par: Trelleborg

lös: Stöffel.

1. I morgon skickas effter bränwijn hoss Gen: Steen-
bock.

d. 23.

Par: Stralsund

lös: Wärja.

d. 24.

Par: Culm

lös: Grimma.

d. 25.

blef jag och CaptL:t Hayn commenderat med Gen: adjutan-
U 1

ten Taube *) och 100 hästar, och körde bort saxiska förwakten, som stod wid galgen. Kongl. M:t war hela dagen hoss oss, fienden skööt mycket på oss, och ibland annat for en styckekuhla tätt öfwer Kongl. M:ts hufwud.

Par: Calmar

lös: Biörn

1. Infanteriet och dragonerne låta deras hästar i morgon gå i bet, doch intet långt bårta.

d. 26.

Par: Carcasse

lös: Lunta.

majoren och CapitL:ten blefwe med 100 dragoner commenderade till tegelladan, kommo samma dag igen.

d. 27.

Par: Goldingen

lös: Stigbygel.

d. 28:

Par: Felsbroo

lös: Skoopa.

1. de som komma at sällia något wid regimenterne, hålle framför fronten, och gå icke till tälten, hwarpå officerarne skohla hafwa upsikt på.

d. 29.

Par: Graudentz

lösen: Pique.

d. 30.

Par: Carbin

lös: Spännare.

12 man på piquet af regem:tet.

*) Frih. Gustaf Adam Taube af Kuddinge.

d. 31.

Par: Poltofsky
lös: Plijt.

d. 1. Junij.

Junius.

Par: Cracaw
lös: Standar.

d. 2. Junij.

Commenderades Capt. Schriver och Lieut. Horn med
100 dragoner at convoyera H:r Gen: Lieut: Majdel *).

Par: Nürnberg
lös: Piska.

1. förre ordres itereras.

d. 3. Junij.

Par: Strömsholm
lös: Sandbyssa.

1. morgon kl. 5 släppes hästarna i beet på afslagit
gräss.

2. morgon gifwes H:r Öfwerste Lagercrona speci-
fication på arrestanterne wid regimenterne, om de ähro dömb-
de och hwad de brutit.

3. Kl. 3 i morgon möter 1 fourir af hwart reg:te Gen:
adjutanten wid broon, at få anwissning hwarest skall betas
och fourageras.

d. 4.

Par: Norling
lös: Krabba.

Compagniet fik krut, kuhlor och flintstenar 24 skått
till hwart gewehr, Item 6 st. lijär.

*) Maidel, som under detta år tillhört Rehnskölds armé, lämnade
denna d. 29 maj och kom till Thorn för att taga afsked från konungen.
Utnämnd till gen. löjtnant skulle han nu efterträda Cronhjort sås. be-
fälvare i Finland.

d. 5.

Par: Dobrezin.

lös: Spanhake.

Cornet Ehrenborg fik Kongl. M:ts allernådigste afsked. Lieut:t Stenström casserat utan afsked, Cornet Maydel blef transporterat ifrån mitt till ÖfwerstL:ns compagnie: Major Hestskoo fik Kongl. M:ts allernådigste fullmakt på öfwerstL:ts stället, Capitein Schriver på majors chargin, Capitain Lieutenant Hain på capitains, och Lieutenanten Swante Horn på capitain lieutenants platsen. Cornet Brookman af Alvendehls dragoner avancerade till lieut:t af vårt regimente, och kom under Coyetz compagnie. Cornet Klow blef ifrån LifComp:et transporterat till Major Schrivens.

d. 6.

Par: Laholm

lös: Skrapa.

1. Major Schriver begynner göra tjänst, och bör derföre respecteras.

d. 7.

Par: Stettin

lös: Raquet.

1. I mårgon släppes inga hästar uht, eij heller fourageras.

2. Alla främmande som komma samt de ridande partier hålles an wid reg:terne.

d. 8.

Par: Trumma

lös: Bofincke.

1. I morgon ger h:s Kongl. M:t sielf ordres om fouragering.

d. 9.

Par: Crakaw.

lös: Snällare.

1. hästarna i bet, Capt. Coyet betækker.

d. 10.

Par: Thorn

lös: Knapp.

1. Alla brutne och siuke hästar föres till höggwar-
teret hoss mester Magnus.
2. häst medicamenter afhämtas för reg:tet.

d. 11.

Compagniet fek häst medicamenter.

Par: Böråhs

lös: Pique.

d. 12.

Par: Runneby

lös: Drake.

1. hästarna släppes intet uht i morgon.

d. 13.

Par: Kanel

lös: Stopin.

1. hästarna i beet. Capt: Coyet betækker.

d. 14.

Par: Åby

lös: Brännare.

d. 15.

Par: Strängnäs

lös: Kroock.

d. 16.

Par: Strålsund

lös: Gråberg.

1. hästarna i beet, Capit: Coyet betäcker.
2. de som förlohrat hästar finna sig wid högqwar-
teret i morgon effter chorum.

NB. en sielmsk pålak rymbde bort med 8 mina rust-
wagns hästar, och fants aldrig igen.

d. 17.

Par: Carcasse.

lös: Snöre.

d. 18.

Par: Leijon

lös: Pistohl.

1. förra ordres observeras.
2. de söndriga musquetlåsar och gewehr lages hoss
en karl af guardiet.
3. de söndriga stockarna lages hoss en karl af wess-
manlänningarne.
4. Capiteinerne gifwe in upsatz på det de derföre
uhtläggia, skall reg:tsqwartermästaren gifwa dem det igen.
5. hästarna i beet. Capt: Coyet betecker.

d. 19.

Par: Komorra

lös: Sabel.

d. 20.

Par: Marstrand

lös: Pipa.

1. Bussarna hålla sig snygge och laga om sig.
2. Majoren öfwerseer compagniernes commander rullor.

Capitainen befalt.

1. at halfparten af bussarnas munition, förwares hoss lieutenanten, altså at bussarna hafwa i kruttaskan 12 skått till musqueten, och äfwen så många till pistohlerna.

2. Corporalerne skola göra sig et monteringz förslag hwardera på sitt corporalskap.

d. 21.

Par: Trumma

lös: Karbaas.

1. hästarna i beet, Capt: Coyet betäcker.

d. 22.

Par: Spanhake.

lös: Bååt.

1. Ingen understående sig at fouragera i andra reg: ter tillslagna byar.

2. Alt höö och gräs som in kommer skall läggias i et magazin, och wähl efftersees at det eij genom wätska fördärfwes.

3. hästarna ryktas wähl och fötterna wiskas tort af på dem, om afftorna.

4. när som watnas föllies hela compagniet åht, och 1 corporal med.

d. 23.

stodo stilla. Par: Corsoeur

lös: Gedda.

Ordr: 1. fodret menageras.

2. I morgon gifwes förslag åht majoren på bussarnas ammunition.

Item förslag på monteringarne som ähro på wettinerne.

d. 24.

stodo stilla. Par: Carlshamn.

lös: Spijck.

1. I morgon exerceras.
2. hästarna släppas i beet. Capt: Coyet betäcker.

d. 25.

stodo stilla. Par: Vilna
lös: Kappa.

1. wekeförslag gifwes in.
2. Krubbor göres för hästarna.
3. Kl. 4 exerceras manskapet.
4. hästarna i beet. betækker Cap.l: Horn.

d. 26.

stodo stilla. Par: Krakow
lös: Sleckka.

1. Kl. 6 komma alla officerare hoss Öfwersten.
2. Effter chorum hästarna i beet. betecker Cap: Hayn.
3. om wakkert wäder exerceras.

d. 27.

stodo stilla. Par: Pernaw
lös: Kortom.

1. fodret menageras.

d. 28.

stodo stilla. Par: Norköping
lös: Abborre.

1. Effter predikan betes i morgon. Capt. Coyet betäcker.

d. 29.

stodo stilla. Par: Sigtuna
lös: Trana.

1. morgon exerceras.

2. de som intet hafwa täkt stallarna göra det i morgon. hästarna i beet. Cap: Hayn betækker.

d. 30.

stodo stilla. Par: Landzcrona
lös: Torndüfwel.

1. morgon exerceras kl. 4.
2. Hästarna i beet. Captl:t Horn betäcker.

d. 1. Julij.

Julius.

stodo stilla. Par: Glanshammar
lös: Toback.

1. I morgon effter predikan hästarna i beet. Capt: Coyet betäcker.

2. Effter predikan sändes alla opfundne hästar till högqwarteret.

d. 2. Julij.

Stodo stilla. Par: Stierna
lös: Granat.

1. morgon kl. 4 exerceras.
2. wekeförslag giöres.
3. Krigz articlarna opläsas wid chorum.
4. hästarna i beet: Capt: Hayn betecker.

d. 3. Julij.

Stodo stilla. Par: Röstrand.
lös: Pamp.

1. morgon kl. 4 exerceras.
2. hästarna släppes i beet. Captl:t Horn betäcker.
3. Ingen officerare gånge uhr lägret, uhtan anmähling hos majoren.

d. 4. Julij.

stodo stilla. Par: Capell
lös: Stake.

1. fouraget menageras så mycket mögeligit.
2. hästarna i beet i morgon efter predikan. Capt: Coyet betecker.

d. 5. Julij.

stodo stilla. Par: Caliber.
lös: Cajuta.

1. hwart compagnie ger i morgon 3 man med regimentzqwarter[mästar]en.
2. hästarna i beet, Capt. Hayn betækker.

d. 6. Julij.

stodo stilla. Par: Mörsare.
lös: Kruut.

1. hästarna släppas uht om nätterne, CaptL: Horn betäcker.
2. morgon kl. 4 exerceras.
3. om torsdag will H:r Öfwersten see igenom commander rullorna och visitera ammunitionen.
4. Compagniet ger i morgon en wagn, till att köra halm och timber till wakthuset.
5. Såsom watnet i Weichselströmen befinnes osundt, altså förbiudes bussarna wid straff deraf at drikka.

d. 7. Julij.

stodo stilla. Par: Tunna.
lös: Spada.

1. hästarna släppas i beet i morgon. Capt: Coyet betäcker.
2. om wakkert wäder exerceras i morgon kl. 4.

d. 8. Julij.

stodo stilla. Par: Opatow.
lös: Jeppa.

1. morgon kl. 4 exerceras om det ähr wackert wäder.
2. Underofficerarne see wähl till at bussarna intet gå med sina blå råckkar om dagarne, uhtan i skinkläderna.
3. morgon hästarna i beet. Capt: Hayn betäcker.

d. 9. Julij.

stodo stilla. Par: Kurland
lös: Knipa.

1. I morgon släppes hästarna bittida i beet. Capt. Leut: Horn betekker.
2. wekeförslag gifwes in.
3. Capt. Coyet i förhör.

d. 10.

stodo stilla. Par: Carcasse
lös: Stång.

1. morgon kl. 4 exerceras om wackert wäder ähr.
2. Sedan släppes hästarna i beet. Capt. Leut. Horn betäcker.
3. Capt. Coyet i morgon i krigzrätt.
4. de som intet släppa sina hästar i beet af officerarne, fåå intet höö mehra.

d. 11.

Stodo stilla. Par: Tribbesees
lös: Gråsteen.

1. I morgon effter predikan släppes hästarna i beet. Capt: Coyet betäcker.

d. 12.

stodo stilla. Par. Kattrumpa.
lös: Karbaas.

1. morgon om wackert wäder torkes bussarnas hafra, och lägges halm under.

2. hästarna släppes i beet. Capt: Hayn betäcker.
3. om några dragoner eller drängar gåå uhtan för lof ifrån officeraren som hästwakten hafwer, så skall han få 6 par spöö.
4. morgon kl. 4 exerceras.
5. rockarna och skinklädarna lagas för bussarna, och skall hwar officerare, som compagniet commenderar, taga dem till sig i sit tält, och låta skrädbrana där arbeta, så at han seer, det arbetet går för sig: Och ifall inga skrädbrana finnes under compagniet, tages af infanteriet därtill, hwilka af öfwersten derföre skola fåå betalning.

d. 13. Julij.

stodo stilla. Par: Brahelund.

lös: Gedda.

1. morgon gifwes in förslag på hästskoo och söm som fattas wid compagniet.
2. de bussar som intet kunna exercera, tages uht effter chorum.
3. hästarna i beet, CaptL. Horn betäcker.
4. Gewähret och monteringarne sees wähl effter.

d. 14 Julij.

stodo stilla. Par: Uladislaus.

lös: Sporre.

1. Capt. Coyet och Lieut:t Brockman komma i morgon kl. 8 i krigzrätt.
2. Officer[ar]na see effter att bussarna koka för sig, och måste altid en man af tältlaget bli hemma som det förrättar.
3. Affton och morgon rapporteres majoren om de siuke.
4. Bussarna hafwa intet sina skintröijor knäffte i byxorne.
5. hwar sergeant när han commenderes, lemna sin

commender rulla åht nästa und:officer: eller corporalen wid compagniet.

6. Corporalerna Åhman och Baggenskiöld *) skola effter krigzrättens domb, stå den 1. i två, den andra i 3 månader på skiltwakt.

7. hästarna i beet. Cap. Hayn betækker.

d. 15.

Stodo stilla. 8 par stöflar gafz på compagniet till 3 und. off., 3 corp. 1 tamb: och 1 hofslagare.

Par: Cassuben

lös: Örn.

1. när bussarna någon ting mähla an hoss Kongl. M:t eller någon annan, spänna de musqueten i haken, och läggan sedan på wänstra armen: äfwen wähl när Kongl. M:t passerar hästwakten, och han intet will at man skall sitta op, ställa bussarna sig i 2:ne leder och hafwa deras hästar i högra handen wid hufwudstolen, hängandes musqueten i haken wid högra sidan. Till foot skilrar bussarna med musquet, men corporalen eller und:officer:, bärer musqueten på ryttare maneer i wänstra armliden.

2. hästarna i beet. CaptL:t Horn betækker.

d. 16.

Par: Stralsund

lös: Refsa.

1. Und:Officerna see wähl till at musqueten sitter rätt i musquetskoon, när de marchera med folket.

2. I morgon flitigt i prädikan, inga hästar släppes uht.

d. 17.

Par: Knip Thorn

lös: Lija.

*) Förmodl. en för ättartaflorna okänd medlem af ätten Nr 977. Denna anses af dem utdöd 1697.

1. hästarna i dagningen i beet. Capt Coyet betäcker.

d. 18.

Par: Ubsala

lös: Horn.

1. Ingen parade marcherar af förän adjutanten dem commenderar, med mindre officerarne äro sielfwe tillstädes.

2. hästarna i beet effter predikan, Capit. Hayn betäcker.

Capitainen befalt.

När någon parade opställes, går altid und:off: till cap. eller lieut: och mälär dem det an, at de den beseer för än han afmarcherar.

d. 19.

Par: Röstrand

lös: Torndufwel.

1. Kl. 4 exerceras.

2. hästarna i beet. Capt. L:ten betekker.

d. 20.

Par: Borchholm

lös: Trå slenda.

Capt. Coyet, lieut: Broockman med 50 drag: 2 und. off. och 1 corporal commenderas till at patrullera brede wid Dreventzen och förhindra deras [s: waloschernes] passage, i fall de den effter ryktet skulle tentera. Hwar der wid passerat kan sees i commandojournalen *sub dato d. 20 Julij 1703.*

d. 21.

53 $\frac{1}{2}$ aln blåt kläde och 60 alnar lärff, lefwererades åht compagniet, bussarna till byxor.

Par: Krubba

lös: Patron.

1. hästarna i beet, Captl:t Horn betäcker.

d. 22.

52 par guhla strumpor blefwe uhtdelte på compagniet.

Par: Skorpion

lös: Kråka.

1. de siuka aktas wähl.
2. hästarna i beet. Capt. Coyet betäcker.

d. 23.

Par. Olosnitza

lös: Böglä.

1. Capt: Hayn betäcker hästarna som gå i beet.
2. Öfwersten gaf officerarne et skriffteligit memorial, som sålunda lydde.

H:r Öfwerstens ordres till compagnierne.

1. alla compagnier skola hwar gång det blijr prädikan och har slagit 2 gångor, ställa sig up, och upläsas effter rullan, hwarwid skall wara hwar capitain och alla öfwer och underofficerare, som äre tillstädes, och igenomsee compagnierne. Bussarna och underofficerarne stå så länge i gewehr.

2. Wid hwar corumparade skall lieutenanten eller i hans frånwaro cornetten wara tillstädes.

3. Intet commando går från comp:t för än lieut:n eller i hans frånwaro cornetten det öfwersedt. om capiteinen sielf woro så när woro wähl, at han det sielf gjorde.

4. Hwar morgon skall en öfwerofficerare, besynnerl: lieutenanten wara i compagniet, och bör han draga omsorg att hästarna komma wähl i beet, detsamma gör han och om afftona, när de komma hem och tillseer at hästarna blij wähl ansade, skrapade och reengiorde, och de brutne hästarne blijr lagade.

5. Om morgonen bittida när revallie slås, skall hwar und:officer wid compagniet som hemma ähr, sig angifwa

hoss capiteinen, och förwänta des ordres, sammaledes
hoss lieutenanten.

6. Hwar morgon kl. 6, skall lieutenant:n rapportera
capitain om compagniet, doch först tager han raport af ser-
geanten och sergeanten af corporalerne, sedan seer lieut:t
till i compagniet om riktigt är honom rapporterat, och då
går han och rapporterar capitainen. Capitainen skall och
esomofftast sielf visitera compagniet, på det han desto
bättre måtte weta compagniets tillstånd, och hwar tima när
han blijr fodrat, kan afläggia en wähl wettande relation.

7. dett skall altid en underofficer eller corporal wara
i comp:et om mögeligit är.

8. det skall sergeanten eller underofficeraren som com-
menderar wakten om afftonen, eller när något commando
uhtgå skall, gå med sin commander rulla till lieutenanten
eller i hans frånwaro till cornetten, och wijsa hwad för folk
ähro commenderade, icke allenast at de blifwa rätt commen-
derade, uhtan lieut:n går sielf i comp:et och tillseer at de
som hafwa brutna eller elaka hästar, komma till fotz, och
de som hafwa goda hästar komma till häst, doch så at
ingen kommer mehr eller mindre till at giöra än den andra,
och ingen, det må wara hwem det will frij blifwer, och om
någon finnes angifwes det strax hoss öfwersten och majoren.

9. Alle wekor skall lieutenanten taga rapport af und:
off: och corporalerna om deras corporalskap hwad som
fehlar wid deras fulla montering, hwilket han effter emot-
tagen raport sielfwer visiterar, så och om ammunitionen
riktig, rapporterandes det capitainen, och om något skulle
fehla, och capitainen intet kunde sådant förskaffa, skall han
sielf angifwa det hoss öfwersten. Är det så at det står
hoss capitainen, skall lieut:n om morgonen bittida derom
gifwa raport, och särdehles alla lördagar.

10. Capitainerne skola sielfwa flitigt gå i sina com-
pagnier, och tillsee flitigt, samt huru de brutna och siuka
hästar blifwa förbundne.

11. Ingen proviant höö el:r hafra uhtdehlas i compagniet, uhtan en öfwerofficerare är därhoss, om någon är tillstädes.

12. Upsikten wid compagniet skall således wara afdelt, at sergeanten har det första corporalskapet, fouriren det andra, och rustmestaren det 3:die och officerarne hafwe upsikt öfwer alt.

13. Alla 14 dagar skall hwar capitain sielf visitera sitt compagnie.

14. När et stort commando har varit ute, och kommer hem igen, skall lieutenanten visitera monteringen och ammunitionen, och gifwa capitainen rapport derom.

15. de siuka wid compagnierne skall cornetten flitigt tillsee, och om dem något fattas, capitainen det angifwa, och ifall cornetten seer capitain ingen anstalt derom will giöra, skall han det anmähla hoss majoren: hwilken visitation capiteinen sielfwer esomofftast skall göra, och rustmästrana skola tillhållas, at see wähl till, at de siuka få som oftast reen halm at liggia på, och at de intet liggia i deras kläder. Skulle någon wara så siuk, at det befruktades, han skulle döö, måste prästen hemptas i rättan tijdh, emedan han ännu wid något förstånd ähr. Theslikes skola de tillsee at fältskären flitigt affton och morgon dem betiänar, och i widrigt fall sådant angifwa.

16. Officerarne som hafwa wakt skola noga tillsee, at bussarna med deras hästar ordentl: i sina leder hålla, och låta nederslå påhlar hwar för sin häst i ledewijss, och rätt effter hwarandra, som de hålla till häst, hwar wid de fastbinda deras hästar. Bussarna kunna wähl lägga sig effter deras beqwämheet, doch så at de intet lägga sig för långt bort ifrån hästarna.

17. Om morgonen när dagas skola officerarne dem tillhålla, at de deras kläder tillknäppa, sig twätta och kämma, samt opmuntra dem, at de uhtsee som tillbörligit ähr på wakter.

18. Elliest är at observera at om någon wakt är 50 man eller så omtrent stark, så ställes hon i 3 leder. Om hon är minder ställes hon i två, och om intet mehra äro än 6 eller 8 man, som gå i gewähr, ställes hon i ett led.

När wakten är till fots och går i gewehr, skall snorcken träda med i ledet, om det är enfalt och swagt. Är wakten stark ställes i 4 leder, swagare i 3:ne och 2:ne, men helt swag i et led. Officerarne och de som commendera wakten, ställa sig framföre, och när de ähro till fots, hålla de flintan på wänstre armen.

19. När någon wakt eller commendo marcherar, så sker det squadrons wijss och en plein front, i fall wägen är jämn och bred, men ähr defilée, marcheras af med 2 man effter wanligheten. Men när man marcherar till fots, är at observera, at man aldrig marcherar mindre i fronten, än 4 man, det wore då at just woro 9 man, då man marcherar med 3. Ähr någon blindrote sättes näst den fremste roten på wänster, och om så mycket folk är, marcheras 4 man högt, men är intet folk nog 3 och 2 man högt.

20. När någon wakt till häst förbiudes at intet sittaa up, för den man bör gå i gewähr före, ställa sig bussarna wid deras hästar i deras led, hållandes med högra handen wid hufwudstället, såsom befaltes *d. 15 Julij.*

21. När någon dragon sändas at anmähla något, skall han bära sitt gewähr på wänstra armen.

Häreffter måtte alla officerare wid reg:tet sig regulera, och detta sina underhafwande under offic:, och corporaler communicera, och underwijsa, at alt som här är förmält, må tillbörligen effterlefwas, at ingen med någon owettenskaap sig kan excusera, och hafwa officerarne så wähl på desse som förrige gifne ordres noga at tillsee, regulerandes sig i det öfriga på wakter och commando, effter Kongl. M:ts publicerade reglemente.

Lägret wid Thorn d. 23. Julij 1703.

Ch. Alb: Buchwalt.

d. 24.

Par: Salpeter

lös: Hiuhl.

1. de som hafwa magazins höö laga at det eij bortskämmas.
2. det utgifna klädet till byxor krympes.
3. hafran dehlas uht.
4. hästarna i beet, CaptL:t Horn betækker.

d. 25.

Par: Bläckhuus

lös: Lundstake.

1. Ingen blijr uhr chorum hwarken gemen eller und: officer, wid straf at stå på påhlen.
2. hästarna i beet, Capitein Coyet betækker.

d. 26.

Par: Graudentz

lös: Knijff.

1. hästarna ansas i munnen och ådras.
2. hästarna i beet, CaptL:t Horn betækker.
3. Officerarna anteckna häreffter i deras journaler hwad proviant som compagniet åhtniuter, och böra i synnerheet fourierna det wähl upteckna.
4. förrige ordres i akt tages flitigt och effterlefwat effter mögligheten.

d. 27.

Bussarna fingo 2 st: sill på mans.

Par: Skiölpadda

lös: Natmyssa.

1. hästarna i beet: Capt: Coyet betekker.

d. 28.

Par: Neumarck

lös: Toback.

1. hästarna i beet. CaptL:t Horn betækker.

d. 29.

Par: Goldingen

lös: Smöria.

1. hästarna i beet. Lt Brockman (som häreffter med capiteinerne i hästewakt alternera skall, så länge Capit: Hayn är siuk) betäcker.

d. 30.

Bussarna fingo $3\frac{1}{3}$ m. kött till mans. It: $\frac{3}{4}$ m. salt och 6 m. bröd till mans.

Par: Brandkula

lös: Trumlare.

1. förre ordres observeras noga.
2. de siuka skötes wähl, och lägges under dem som oftast reen halm.
3. hästarna släppas om morgonen wähl i beet, och måste alltid en officerare af compagniet wara der hoss, på hwilkens answar ochså står, om hästarna komma genom hans försummelse bort.
4. Capt: Coyet kommer i morgon till betäkning med hästarna.

d. 31.

Capt: Leutn: Horn commenderades med 40 hästar öfwer elfwen emot walacherne.

Par: Fahlun

lös: Dunderhake.

1. hästarna i beet Cornet Maydel betäcker.
2. Officerarna hålla et riktigt wacht och commando journal.

*d. 1 augusti.**Augustus.*

Bussarna finge $2\frac{1}{2}$ m. kött till mans.

Par: Rinkareby

lös: Krabba.

1. hästarna i beet effter predikan C. Coyet bet.

d. 2 aug.

Par: Rördrum

lös: Knipa.

1. Capiteinen befalt at und. offic:na och corporalerne gifwa in förslag på huru många, fouragestrek, krubbestrek, och grimmor wid compagniet fattas.

2. hästarna i beet Cornet Klow betecker.

d. 3.

Bussarna fått 6 m. bröd och 1 k:na miöhl till mans.

Par: Stäke.

lös: Falck.

1. hästarna i beet. Capt. Coyet betäcker.

d. 4.

Par: Nystad

lös: Domkrafft.

1. I morgon kl. 6 gifwes 1 wagn af hwart compagnie med majoren at hämta halm.

2. Hästarna i beet, Cornet Maydel betecker.

d. 5.

De siuka finge 1 stoop öhl till mans. Bussarna finge hwardera 2 m. kiött och 6 m. bröd.

Par: Åbo

lös: Skräppa.

1. Pistohlerne laddes med nya rennekuhlor.

2. Tälten slåås högre op, så at grässgången ej för-rutnes.

3. hästarna blifwa häreffter uhte om nätterna, och köres in på nästa hoff: manskapet hålles tillhopa.

d. 6.

Par: Dorpt

lös: Klofwa.

1. hästarna som skola på förwakt blifwa hemma.
2. Capt: Coyet betecker.

d. 7.

Par: Gråberg

lös: Lampa.

1. Skiltwakterna ropa intet an som hoss Öfwersten stå.

d. 8.

Bussarna fingo 2 $\frac{1}{2}$ m. kiött till mans.

Par: Cassuben

lös: Stigbygel.

1. Capt. Coyet på hästewakt och blijr uhte till torsdagz affton. 5 dygn.

d. 9.

Bussarna finge 3 m. bröd och $\frac{1}{5}$ kanna gryn till mans.

Par: Stettin

lös: Tuggebuss.

1. de siuka ansas wähl.

Lösen på min wakt war Christian.

d. 10.

Par: Wismar

lös: Kunga.

Lösen på min wakt: Stöffelkraga.

d. 11.

Par: Dorpt

lös: Capson

På min wakt lös: Snaphane.

1. förrige ordres observeras.

d. 12.

Bussarna fått 9 m. bröd och 2 stop gryn och $\frac{1}{3}$ ~~℔~~
tobak till mans.

Par: Tällie

lös: Brännare.

min lösen: Ulspegel.

d. 13.

Bussarna fått $2\frac{1}{3}$ m. kött till mans. Dragonen Nils
Möller dogh och blef begrafwen. Capt. Coyet kom hem
af hästwakt.

Par: Pernaw

lös: Kaffle.

1. wekoförslag gifwes in.
2. hööt menageras, så at det kan hinna uht till mor-
gon effter afftonsången.

d. 14.

Bussarna fått 6 m. bröd till mans.

Par: Bamberg.

lös: Klow.

1. Capt. Coyet i förhör i morgon.
2. alt manskapet ställes op i morgon kl. 5 back om
linien.

d. 15.

Par: Minski

lös: Steen.

1. Capt. Coyet uht med hästarna effter predikan, och
blijr på wakt till torsdagz affton.

d. 16.

CapitL: Horn commenderades med 20 dragoner effter
skantz korgar.

Par: Carlborg
 lös: Hölster.
 min lös: Spöke.

d. 17.

Bussarna fått 6 m. bröd och $3\frac{1}{5}$ m. kött 1 k:na ärter till mans.

Par: Arboga
 lös: Plåmmon.
 min lös: Courage.

d. 18.

Par: Borgo
 lös: Calcon.
 min lös: Hedwig.

d. 19.

Par: Rönno
 lös: Diur.
 min lös: Wår gud är oss en wäldig borg.

denna dagen kom CaptL:t Horn hem, och hade bort mist hela sitt partie på 2 man när, hwilket af fienden dehls slagit, dels tillfånga tagit war. af mit comp:e blefwe döde Sergeanten Eckbom

Drag: Hans Hörsing
 Håkan Hall
 Lars Öllenberg
 Simon Norman.

Lars Mölgren kom dagen effter hem, och sade i det öfrige alle at Horn och de alle samtl: sig i 4 timmar defen-derat, och sig som ärlige karar förhållit. Simon Normans häst braktes igen af en bonde.

d. 20.

Coyet aflöstes från hästwakten. Bussarna finge 2 m. kött till mans.

Par: Småland
lös: Finger.

d. 21.

Par: Cajana
lös: Öhl.

d. 22.

Par: Wisingzöö
lös: Klåcka.

Bussarna fått 6 m. bröd 2 m. kött och 2 stop miöhl
till mans.

d. 23.

Capt: Coyet blef commenderat på hästwakt.

Par: Borstorf
lös: Ducat.
min lös: Lapp.

d. 24.

Par: Bröstwärn
lös: Hagel
min lös: Turban.

d. 25.

Par: Carlsund
lös: Kanna
min lös: Karfunckel.

Bussarna fått 6 m. bröd, det commenderade manska-
pet föruthtan brödet också 2 m. kött till mans.

d. 26.

blef Coyet aflöst af CaptL:t Horn.

Par: Cronborg
lös: Fijhl

Bussarna fått 3 m. kött och 2 stop miöhl till mans.

d. 27.

Par: Spada

lös: Rehlase.

1. wekoförslag gifwes in.
2. Tälten öfwerdeckes med halm.

d. 28.

Par: Neumarck

lös: Spännare.

d. 29.

Par: Kegla

lös: Kruka.

Bussarna fått 3 m. kött 6 m. bröd och 18 k:r hafra.

1. Ingen häst släppes i beet uhtan grimma eller betzel.
2. Capt: Coyet på hästwakt i morgon.

d. 30.

Par: Grimsholm

lös: Snö.

min lösen. Sporre.

d. 31.

Par: Drotningzholm

lös: Lunta.

min lös: Fingeborr.

*September.**d. 1 September.*

Par: Pinshof

lös: Skååp

min lös: Bajonet.

1. I morgon i dagningen ähro alle officerarnes siuss-hästar hoss Öfwerste Lagercrona *).

*) Möjligen är det fråga om att hämta det grofva artilleriet, som nu var kommet i närheten, men på grund af lågt vattenstånd ej kunde

d. 2. sept.

de siuka fått $2\frac{1}{4}$ m. kött till mans. Bussarna fått 6 m. bröd och 1 kanna miöhl till mans.

Capt. Coyet blef aflöst igenom Cornet Maydel.

Par: Arboga

lös: Basun.

d. 3.

Bussarna fått 3 m. kiöt till mans. de siuka 1 stop öhl til mans. Par: Solen

lös: Glaas.

d. 4.

Par: Pito

lös: Stigbygel.

d. 5.

Bussarna fått 6 m. bröd till mans.

Par: Spanien

lös: Påhle.

d. 6.

Bussarna fått $1\frac{1}{2}$ m. kiött till mans.

Par: Mustage

lös: Walnöht.

d. 7.

Par: Crakow

lös: Biörn.

Bussarna fått 6 m. bröd och 1 kanna miöhl till mans

d. 8.

Bussarna fingo 3 m. kiött och 1 m. salt till mans.

förs helt fram på vittinerna utan måste framföras med hästhjäl, hvilket, anmärker Adlerfelt, blef besvärligt.

Par: Ulrichz Dahl

lös: Lancett.

1. Capt: Coyet kommer i morgon på hästwakt.

d. 9.

Bussarna fingo 1 tymf och $\frac{1}{4}$ m. tobak till mans. 25 par stöflar lefwererades till compagniet.

Par: Haubitz

lös: Bäck.

min lös: Batterie.

1. befalt at gifwa in förslag på spadarna wid compagnierna.

d. 10.

Par: Troija

lös: Podager

min lös: Carcasse.

1. Officerarna skaffa sig hackelsekistor med knif, som H:r Öfwersten will betahla.

2. I morgon gifwes wekeförslag.

NB. Tranchéen öppnades.

d. 11.

Bussarna fått 6 m. bröd till mans.

Par: Cracow

lös: Toback.

min lös: Harnesk.

d. 12.

Bussarna fått 3 m. kött till mans. Capt. Coyet kom hem af hästwakt. Par: Valck

lös: Carbin.

d. 13.

Par: Wärja

lös: Bandeler.

d. 14.

Staden begynte bombarderas.

Par: Wårja

lös: Bandeler.

d. 15.

Bussarna finge 6 m. bröd och 1 kanna miöhl till mans.

Par: Rostook

lös: Sabel.

d. 16.

Bussarna finge 1 timf till mans. Par: Cartaw

lös: Flinta.

d. 17.

Bussarna fingo 4 m. kött till mans.

Par: Liebaw

lös: Carcasse.

1. wekeförslag gifwes in.
2. kl. 12 hwar dag tages uht hafre.
3. förrige ordres observeras.

d. 18.

Par: Båhuus.

lös: Lampa.

1. Officerarne tillsee at de siuka wähl ansas.
2. Byxorna förfärdigas med det snaraste, och gifwes förslag huru mycket läreffit ännu behöfwes.

d. 19.

Bussarna finge 6 m. bröd och 1 k:na miöhl till mans.

Par: Rätta

lös: Ost.

d. 20.

Bussarna finge 1 timf till mans.

Par: Cajuta.
lös: Trana.

d. 21.

Par: Marstrand
lös: Koo.

d. 22.

Bussarna finge 6 m. bröd till mans.

Par: Thorn
lös: Steke.

d. 23.

Bussarna finge 6 m. bröd och 3 $\frac{1}{2}$ m. kött till mans.

Par: Cartaw
lös: Kruut.

d. 24.

Bussarna finge 6 m. bröd till mans.

Par: Kettel.
lös: Bly.

d. 25.

Par: Klippa
lös Karbaas.

1. Stöflarna som uhtdelte äro, lefwereras in och bytes med större.

d. 26.

Par: Carlstad
lös: Fnyske.

d. 27.

Par: Båhuus
lös: Ryttare.

d. 28.

Par: Dunner
lös: Hagel.

Bussarna fingo 6 m. bröd, 1 k:na miöhl, och 1 sill till mans.

d. 29.

Par: Landzcrona
lös: Tuggebuss.

d. 30.

Bussarne finge 2 m. kött till mans.
Par: Torne
lös: Hiuhl.

d. 1 oktober.

October.

Par: Leijon
lös: Fackla.

d. 2 oct.

Bussarna finge 1 tymb och 6 m. bröd till mans.
Par: Portugall
lös: Höna.

d. 3 oct.

Begynte staden at capitulera och gaf sig på nåd och onåd, officerare och gemena 1800 till tahlet till prisonniers de guerre, 60 canon[er] 2 mörsare, all ammunition och baggage. Ibland de fångne woro Gen. Revel, Gen. Major Kainitz, 4 öfwerstar och 124 öfwerofficerare.

Par: Dorpt
lös: Halstuck.

d. 4.

Major Sperling *) med 600 granadiers, marcherade in i staden och desarmerade guarnizonen och borgerskapet. Bussarna finge 6 m. bröd och 2 ¹/₂ m. kött till mans.
Par: Cajana
lös: Karpus.

*) Grefve Jakob Sperling, grenadiermajor vid Lifgardet. Dödligt sårad vid Veprik, säs. öfverste vid Östgöta infant.

d. 5.

Par: Dantzick
 lös: Natmyssa.

1. i morgon see officerarna hästarna öfwer, hwilka som odugl: ähro, at de måtte blifwa uhtbytte.

d. 6.

Compagniet fek 15 nya hästar, och gifwes 13 gamla tilbakars. Par: Malmö
 lös: Constapel.

1. de nya hästarna fodras wähl.
2. förslag på hästkoo och söm gifwes in.
3. Item förslag på hästarna och manskapet.
4. förslag gifwes in på de blesserade, att bekomma af hs. M:ts nåde 1 ducat hwardera.

d. 7.

Bussarne finge 2 m. kiött 6 m. bröd, 1 k:na miöhl och 1 timf till mans. Par: Sahlbergh
 lös: Klinga.

1. I morgon bygges med rijss bakom stallarna.

d. 8.

Par: Trompetta
 lös: Mundstycke.

d. 9.

Par: Örebro
 lös: Korp.

d. 10.

Bussarna fått 6 m. bröd och 3 m. kiött till mans.
 Par: Warg
 lös: Strumpa.

d. 11.

Par: Elbing.

lös: Pistohl.

d. 12.

Bussarna fått 4 m. bröd, 1 1/2 m. kött till mans.

Par: Poltofsky

lös: Nyckell

d. 13.

Par: Rostock

lös: Lunta.

d. 14.

dog Dragonen Peter Bergh. Bussarna finge 4 m. bröd till mans. Par: Örn

lös: Piska.

d. 15.

Par: Christianstad

lös: Oxe.

1. morgon gees förslag in på artollerie kuskarne, at de få nya kläder.

2. alt odugeligit gewähr, obrukel. monteringzsorter, och alla materialier föres i morgon till artollерiet.

3. förslag gifwes in på de siuka, och huru många wagnar wid reg:tet requireras.

d. 16.

Bursarne finge 6 m. bröd till mans.

Par: Landzcrona

lös: Lunta.

d. 17.

Bussarna finge 3 m. kött och 1 timf till mans.

Par: Bleckhorn

lös: Gehæng.

d. 18.

Par: Colding
lös: Sporre.

d. 19.

Par: Skara
lös: Knijff.

1. hööt menageras.
2. Bussarna rida intet deras hästar hårdt wid 6
par spöö.

d. 20.

Bussarna finge 6 m. bröd och 3 m. kiött till mans.
Par: Boråhs
lös: Nåhl.

d. 21.

Par: Flygare
lös: Grijp.

d. 22.

Par: Littawen
lös: Kruka.

d. 23.

Par: Steglitza
lös: Klinka.

Bussarna fått 6 m. bröd och 3 m. kiött till mans.

d. 24.

Par: och lös: som i går.

Sergeant Ekebom, Dragonerna Hans Hörsing, Simon Norman och Lars Öllenberg, kommo ifrån Warschaw, uhtur deras fängelsse, hwaraf den 1, 3 och 4:de woro blesserade.

d. 25.

Par: Bleckhorn
lös: Klubba.

d. 26.

Bussarna fått 1 stop miöhl till mans.

Par: Stockholm.

lös: Granat.

Compagniet fek 11 stänger järn till hästsko och söm
och 1 siorta till mans*d. 27.*

Par: Biörneborg

lös: Refsa.

Bussarna fått 6 m. bröd och 3 m. kiött till mans.

1. Morgon gifwes förslag på vacante dragoner åht
Krigsråd Holmström.*d. 28.*

Par: Carlstadh

lös: Miöhl.

d. 29.

Bussarna fingo 3 m. kiött till mans.

Par: Ströbyssa

lös: Sabel.

d. 30.

Par: Savolax

lös: Krook.

d. 31.

Bussarna finge 6 m. bröd 2 m. kiött till mans.

Par: Cracaw

lös: Sticka.

*d. 1. nov.**November.*

Par: Lemberg

lös: Gaffel.

d. 2.

Par: Kamienieck

lös: Peruque.

d. 3.

Bussarna finge 6 m. bröd och 3 m. kiött till mans.
 Par: Stockholm
 lös: Lunta.

d. 4.

Par: Ryttare
 lös: Flinta.

d. 5.

Par: Kardus
 lös: Korporal.

d. 6.

Bussarna finge 6 m. bröd och 4 m. kiött 1 k:na miöhl
 och 1 timf till mans. Par: Nyköping
 lös: Ladstock.

d. 7.

Par: Graudentz
 lös: Camehl.

d. 8.

Par: Liebaw
 lös: Planka.

d. 9.

blef Capt. Coyet, Lieut:t Brockman och 79 drag: 3
 und. off. 3 corp. 1 tamb. 1 hofslag. commenderade med
 Major Trautvetter at convoyera dhe saxiske fångarne till
 Dantzick, vid. commendo Journalet sub. dato d. 9 nov. 1703.

Imedlertid hölt Cornetten Journalet, och war par: och
 lösen. Par: Revel
 lös: Skähl.

d. 10.

finge dragonerna, Anders Nilsson, Håkan Persson och
 Jöns Per Bengts: Kongl. M:ts allernådigste afsked och till-
 stånd at resa till Swerige, hwartill hans M:t dem af kongl.

mildhet hwardera förärde 15 Specie r:dr och frij rese förplägning alt in till Swerige. de blefwe altså dagen effter embarquerade på wettinerne, derifrån at gå till Dantzick och sedan vidare med fångarne, till deras fädernesland.

Bussarna fingo 4 m. bröd till mans.

Par: Carlshamn

lös: Lampa.

1. morgon i dagningen marcheras.

d. 11.

Regementet brööt up i dagningen och marcherade igenom staden Thorn öfwer Weixelen till Slabie 3 mihl. Cantonerqwar-
teret Slabie
3 mihl.

Par: Carolus.

lös: Hielp gud.

1. hästarna ansas wähl och fötterna gnides.

2. Elden tages för alting wähl i akt.

3. Bussarna skola hafwa sitt gewähr hoss sig, och om allarm höres samblas de wid deras officerares dörrar, och begifwa mig[!] med sitt gewehr till foot därest allarmen höres.

4. morgon marcheras en tima för dager.

d. 12.

Regementet marcherade till Wolszieska 4 mihl.

Par: Thorn

lös: Pistohl.

1. Inga insolentier föröfwes i qwarteren.

2. morgon marcheras.

Cantonerqw:
Wolszielska
4 mihl.
[Osielsk?]

d. 13.

Regementet marcherade till Offtälna 3 mihl.

Par: Dantzig.

lös: Musquet.

Cantonerqwar-
teret Offtälna
3 mihl.

1. morgon stås stilla.
2. förra ordres repeteras.

d. 14.

Bussarna finge 2 m. kiött och 6 m. bröd till mans.
Item 2 kannor hafra 1 stop öhl och $\frac{1}{6}$ kanna gryn till mans.

Par: Thorn
lös: Kuhla.

1. I morgon hållas prädijskan, och officerarne tillsee at deras drängar ej försumma chorum eller predikan.

2. när proviant utdehles måste alltid en officerare wara derhooss.

d. 15.

Bussarna finge 2 m. kiött 1 k:na öhl och 2 k:r hafra till mans. Par: Calmar

lös: Pistoht.

1. Smede[r]na skola smidia hästskoo och söm i de nästliggiande smedior.

2. Sees effter at intet för warmt giörs i bussernas qwarteer.

d. 16.

Bussarna finge 4 m. bröd och 1 stop öhl till mans
Item 3 m. kiött och 3 k:nr hafra.

Par: Königzberg
lös: Skrapa.

1. morgon marcheras.

d. 17.

regementet marcherade till Schiechatowa 3 mihl.

Par: Stockholm
lös: Betzell.

1. hästarna sadlas wähl, så at de ej brytes, och strös dem wähl under.

2. morgon marchera.

Cantonerqw.
Schiechatowa
3 mihl.

d. 18.

regementet marcherade till Ossie 2 $\frac{1}{2}$ mihl.

Par: Warschaw

lös: Sax.

Cantonerqw.
Ossie 2 $\frac{1}{2}$ mihl.
[Ossick?
1. Ossowo?]

1. morgon ståås stilla.
2. Bussarna giöra eij någon olägenhet i qwarteren, och eij twinga något dricka af böndren emot deras willia.
3. hästarna skola hafwa 4 kannor hafra hwardera uhr qwarteren, och skulle i somblige eij så mycket finnas, melles an hoss H:r Öfwersten.
4. Skyldtwakt sättes hoss siussen at de sig eij bortstiahla.
5. H:r Öfwersten will i morgon gifwa et memorial åht officerarne huru i qwarteren förhållas skall.

d. 19.

Bussarna fingo 4 m. bröd 4 m. kiött $\frac{1}{2}$ k:a gryn och erter 2 stop öhl $\frac{1}{2}$ m. tobak och 4 st. penningar till mans.

Par: Königzberg

lös: Flinta.

H:r Öfwersten gaf Hh:r Officerare effterföllande

Memorial.

1. Wäll i actt taga elden ock låta visitera bussarna att de intet liuuss taga i stallen ell:r ladorne, ell:r elliest med elden owuligdt umgåå, hwar af man kunde komma någon skada,
2. Skola officerarne wid compagnier[n]e tillsee att intet bönderne något med wåld aftages, ell:r dhe af någon på otilibörligit manier blifwa hanterade,
3. När man kommer i qwarteren måste alltid under-officerar[e] ock corporaler föreläggias bland busarne att dhe dhem kunde hafwa i uppsickt, huru dhe ackta deras hästar, samt förwara deras sadlar, gewähr och munderinger; ock skola officerarne siälf een gång åth minstone om dagen derefter see och visitera, sampt till hålla dragounere att dhe

sina hästar rhen hålla ock skrapa, samt till rättan tijdh wattna och gifwa foder, ock att dhe stå wäll reena och tårra.

4:te Skola dragounerne sina hästar fljigtigt ock wäll fodra, men dock officererne ställa dhe ordres att dhe intet höö ell:r annat fourage förslösa ock om dagen man lijtet höö gifwa hästarne före ock offta.

5:te Förmannas alla så högre som nedrigare officere samt under officerare att dhe sig strickt och wäll här effter regulera effter desse föreskrefne puncter, som dhe i somma[r] äro gifne; Ock som dhe af åthskillige intet äro effterkomne, förmannas de till någon bättre exa[c]titude, ock att alt så wäll som för är anbefalt, som nu här anbefallas må extract[!] effterkomma.

6:te Som jag nu i Thorn låtit laga alt gewähr ock wärjor som sönder woro, skola officerarne nu dhet wäll låta i ackttaga ock visitera ock om något förekommes el:r söndergåår hoos mig angifwa, i wijdrigdt fall skall dhet af officerarnes omkåstningh lagas ock ersättias.

7. Skall mig gifwas een uppsatz af hwart compagnie på alla munderings persedlar af hwar dragon hwad han hafwer ock hwad honom fattas, hwar af dhem skall wijsas formular af majoren.

8. Räckarne som öfrige wore skola nu tagas i act och förwaras, samt dhe som dragounerne hafwa der med för uth bättras ock intet förkommas så wäll lijfräckar som pajrockar, derföre officerarne skola giöra räckning, som ock så af klädet till böxorne ock lerftet till skiortorne, hwilken[!] nu här i qwarteren måste färdige giöras, ock måste man see om skiortorne kunde sys i qwarteren af wärdinorne, elliest will jag dem till andra uthdeela.

9:d. Officerarne skola nu see att låta sina smeder fljigtigt arbeta, ock låta giöra skor ock söm af järnet, ock skola dhem intet för wijdare ordres utgifwa, uthan hafwa färdige så många dhe kunna, ock måste man sig ärkundiga hwarest smedjor äro.

10:t. Munitione måste ock så visiteras och ibland dragounerne fördelas att dhe lijcka hafwa.

11. När proviant el:r hafra uthdeelas skall dhet alltid skieer[!] igenom een underofficerare ock när dhet uthdelas widh compagniet officerarne siälf wara tillstädes.

12. Bussarna skola rakas een gång om weckan och lijf compagniet ock Öfwerstlieutnants om tijsdagen ock dhe andra bägge om tordz[d]agen.

13. Förmanar ock beder för alt officerarne wille see effter bussarne samt alla dhem som nu der dhem ståår, att dhe sig hålla fålcklickt och reenligit, kiämma sig hwar dagh wäll och muntra dhem upp, ock måste de nu låta dhem twätta sina skiorta ock lijnkläder.

14. Stöflarne måste menageras så mykcket mögeligit är, ock dhe som hafwa skor dem inte bära;

15. Gewährret och pistohlerne samt warja måste alltidh hållas reent ock officerarne see dher effter att alt gewähr blanckt är som och wärjor;

16. Om morgen kl. 8 ock afftonen kl. 4 hålles corum, bussarne försambla sig hoos sina officerares dhör, och hafwa flintorne med sig, och föras så af lieutenanten el:r cornetten om någon är till corums platzen.

1. Uhtom detta befalt at förre ordres om sahlningen flitigt observeras.

2. morgon marcheras.
3. Siussen aktas wähl.

d. 20.

marcherade reg:tet til Wisoucka 3 mihl. Bussarna finge 3 stop öhl 2 m. bröd 2 m. kiött 3 k:r hafra och $\frac{1}{2}$ stoop gryn till mans.

Cantonerqw.
Wisoucka.
3 mihl

Par: Copenhagen
lös: Sax.

1. morgon marcheras.

*d. 21.*Cantonerqw.
Godskaw.
2 1/2 mihlmarcherade reg:tet till Godskaw 2 1/2 mihl. Gudmund
Westbergz häst dog på marchen.

Par: Berlin

lös: Knijff.

1. morgon kl. 9 i predikan.
2. förre ordres observeras.
3. morgon stås stilla.
4. Bussarna läggia om natten höö för sina hästar.

*d. 22.*Bussarna finge på 3 dagar 6 m. bröd 6 m. kiött 1
stop gryn eller ärter 1 1/2 m. fläsk, 6 st. pg:r 1/4 m. salt till
mans och 2 stop öhl för dag.

Par: Malmö

lös: Hestsko.

1. morgon stås stilla.

d. 23.

Busserne finge 2 stop öhl 3 kr hafra till mans.

Par: Lublin

lös: Kläcka.

1. I morgon med dagen marcheras.
2. 6 dragoner skola när månen upgår wara hoss
regementzqwart:
3. Wagnarna skola 1 tijma för dager wara färdige.

*d. 24.*Cant:qwareret
Regerfeldt
2 mihl.marcherades till Regerfeldt 2 mihl. Bussarna fingo 2
m. bröd 2 m. kiött och 2 stop öhl till mans.

Par: Malmö

lös: Hatt

1. morgon i dagningen marcheras.

d. 25.

marcherades till Lappalitz 2 mihl. Bussarne finge 2 Cantonerqw.
Lappalitz.
2 mihl
stop öhl till mans.

Par: Putzke

lös: Skrapa.

1. morgon stås stilla.

d. 26.

Bussarne finge 4 m. kiött $\frac{1}{4}$ k:a erter 4 m. bröd
3 stop öhl 1 m. fläsk och 4 styfwer till mans, och 2 kr
hafre på hwar häst.

Par: Copenhagen

lös: Ståhl.

1. I morgon stås stilla.

2. Bussarna skola med den provianten de i dag be-
kommit uhtkomma till söndag.3. Officererna antekna och specificera riktigt den
proviant de få i byarne.

4. Siuss uhtdrifwes och den gamla siuss bortsläppes.

d. 27.

Par: Götheborg

lös: Wärja.

1. morgon marcheras.

d. 28.

regementet marcherade till Solatzin 4 mihl. I Wansory Cantonerqw.
Solatzin och
Wansory *)
blef Coyetz compagnie förlagt. [Wensiorry]
2 mihl.

*) De mer eller mindre förvrängda namnen få uppsökas i West-
preussen V. om Weichseln och på ej alltför stort afstånd från Danzig.
De par anförda tolkningarna äro gjorda på gehör och endast Wensior-
ry kan anses för säkert. Det ligger nära källorna till ån Stolpe. Fram-
tida utgifvare af upphittade dagböcker få väl hjälp af ett stort gene-
ralstabsarbete.

Par: Giöteborg

lös: Sax.

1. I morgon kl. 8 i predikan.
2. förra ordres och memorial effterlefwes, effter wij i desse qwarter en tijd skola bli beståendes.
3. Bussarna hafwa deras gewähr riktigt och officrarne see dereffter.

d. 29.

Bussarna finge 6 m. bröd 6 m. kött 1 $\frac{1}{2}$ m. fläsk $\frac{1}{2}$ stop ärter för 3 dagar. Capt. Coyet kom med Lieut:t Brokman 3 und. off. 3 corpor. 1 hofslag. 1 trumsl. och 79 gemena till regementet.

Par: Cracaw

lös: Patron.

1. förra ordres itereras.
2. Byarna och bönderna ansäges at inlefwera riktigt provianten.

d. 30.

Öfwersten reste åht Dantzick, majoren gaf ordres uht.

Par: Stettin

lös: Wårja.

1. Bussarna skola hafwa hwar dag at niuta af deras wårdar 2 st. [schustak?], så wåhl som und. off. och corporaler, och skall från förleden söndag begynnas at räknas.

December.

d. 1 December.

20 lass höö kommo till compagniet.

Par: Wismar.

lös: Pistohl.

De flesta regementerna ha haft sina vinterkvarter Ö. om Weichsel i vid utsträckning. Carl XII själf hade sitt högkvarter i Heilsberg i Ermeland 22 Dec. 1703 — 11 Juni 1704.

d. 2 Dec.

Par: Stralsund

lös: Musquet.

1. Ingen fouragerar uhtan ordres, och om manquerar gifwes en dag föruht an hoss majoren.

2. Alla dagar gifwes förslag på bussarnas proviant.

d. 3.

Par: Anclam

lös: Bajonet.

1. Om något krut och kuhlor öfwer skall majoren hafwa en upsatz derpå.

d. 4.

Par: Gripzwald

lös: Patron.

H:r Öfwersten kom hem från Dantzick.

d. 5.

Hans Hörsingz häst dödde af qwark.

Par: Dantzick

lös: Stöffel.

H:r Öfwerstens ordres.

1. Lieut:t Brockman commenderas med corporal Lilia till Dantzick på wärfning.

2. förra ordres observeras noga.

3. förslag skall gifwas in till H:r Öfwersten af hwart compagnie, huru starka de ähro, friska och siuka, och på alla monteringz sorter, hwad de hafwa och hwad dem fattas, sampt på gewehr ductigt och oduktigt, och huru mycken ammunition hwar karl har i behåll.

4. skall altid skickas Öfwersten en skriffblig rapport, huru mycket proviant dragonerna bekommit när proviantz dag ähr.

5. Ingen skall fouragera uhtan Öfwerstens ordres, och sig angifwa när intet fourage ähr, och skola de commenderande officerarne i byarna riktigt upskrifwa, huru många lass höö samt hafra de af hwar by bekommit, som derföre skola göra räkning och bönderna bekomma derpå liquidation i deras contributioner och portioner. Skolandes officerarne altid af H:r Öfwersten få weta, i hwad by de skola fouragera.

6. Om hafre kan bekommas skola hästarna hafwa om dygnet 3 kannor, och skola officerarna det angifwa, när de det inte hafwa eller kunna bekomma.

7. hackelse skäres och gifwes hästarna medh hafran hwilka i det öfriga wähl putzes, och höt menageras.

8. Elden aktas wähl och inga insolentier föröfwes.

Mina Ordres.

1. föruhtan at H:r Öfwerstens ordres wähl i akt tages, så kommer fourier Sture *) at antaga sig det andra corporalskapet, effter sergeant Eckbom är i arrest, och Lillia bortcommenderas, och behåller Corporal Wernberg sitt corporalskap, och har deröfwer inspection, jemte med vice corporalen Bakman.

2. sergeanten låter sig af lieut:t lefwerä, siorte räkningen, byxeräkningen, järnräkningen, om munitjonen, och de gamla lif och pai rockar, Item journalet på proviant och höö, som inkommit och uhtdelt är, och gifwer mig deraf copian.

3. adelmännerna tillsägas at i morgon kl. 6 alla deras wagnar skola wara färdige at fouragera, med four: Sture, och 2 dragoner.

4. provianten indrifwes och uhtdehles om möjligt är.

d. 6.

Bussarna finge i går 2 m. bröd 2 m. kött $\frac{1}{2}$ m. fläsk och 1 k:na dricka till mans. i dag för 2:ne dagar 4 m. bröd 4 m.

*) En Fredrik Sture, löjtnant vid prinsens dragoner, omtalas sås. fånge i Clinow och Tobolsk (Kagg).

kött 1 m. fläsk och 2 k:r dricka till mans. hästarna finge om dagen hwardera 3 kannor.

ifrån Prenwitz fouragerades 22 små lass höö, hwilka ibland compagniet blef uhtdelt.

Par: Stargard

lös: Stohl.

1. Effter watnet i byn dogde intet förböd jag at i byn skulle watnas, uhtan at man skulle gå till ån som löper qwarnen förbij.

d. 7.

Par: Stockholm

lös: Klinga.

1. det höö och hafre som officerarne taga kommer i anreckning.

2. Brööt tages här i byn för 3 dagar den andra provianten hoss Öfwersten.

d. 8.

Bussarna fått 3 dagars proviant 6 m. bröd, 6 m. kött, 1 $\frac{1}{2}$ m. fläsk, $\frac{3}{4}$ stop gryn och 3 k:nor dricka till mans, hwar häst 3 kannor hafra.

Par: Köpenhamn

lös: Dufwan.

1. Effter tapto effterlåtes ingen at sittia på kroghuss.

d. 9.

Par: Königzberg

lös: Penna.

1. Ingifwes i morgon förslag på byxeklåde, underfoder, siortor och lärfft, skoor och järn af hwart compagnie.

d. 10.

Ingafz förslag.

1. Byxeklåde har compagniet fått 87 $\frac{1}{2}$ aln, deraf äro

giorde 47 par byxor a 7 qwarteer paret gör $82 \frac{1}{4}$ aln, ähr
altså ännu i behåll $5 \frac{1}{4}$ aln kläde eller till 3 par byxor.

2. läreffft till underfoder fått 150 alnar, deraf ähre
giorde och underfordrade 47 par byxor a 3 alnar paret
gör 141 alnar, resterar altså 9 alnar.

3. Siortor har compagniet fått fyllest.

4. Stöfflor med kragar har compagn: fått 45 par och
1 par holkar[?] som på marchen ähro borttappade.

5. Skoor har comp. bekommit 17 paar.

6. Järn bekommit små och stora stänger 11 stycken.

Par: Giöteborg

lös: Stöffel.

1. wäl gifwes akt at böndrerna i qwarteren inge[n]
fourage bortstiahla.

2. underofficerarne på commenderingar eller foura-
geringar göra ingen egennyttighet.

3. fouriren commenderas uht i morgon effter höö
och hafra.

4. hafre uhtdehles 3 kannor till hwar häst.

5. morgon effter proviant, 6 und. off. gifwa mig
rapport.

d. 11.

Bussarna fått 2 m. bröd 2 m. kiött $1 \frac{1}{2}$ m. fläsk $\frac{1}{2}$
stop gryn och 3 kannor hafra till mans.

Butow

Hæst.

1. wakten som kommer på wakt hoss Öfwersten,
skall flitigt visiteras, om de hafwa deras munition.

d. 12.

Bussarna fått 2 m. bröd 2 m. kiött och 1 kanna drikka
till mans Item 3 k:r hafra till hwar häst.

Par: Brandeburg

lös: Glaass.

1. i morgon 1 man hoss Cornet Klow som skall till Dantzig.
2. måttet på hafren görs intet för stort.
3. mina ordres. hööt menageras för alting, efftersom det i framtijden lärer tryta.
4. wakten håller sig altid allard.

d. 13.

Par: Jönköping

lös: Glaas.

1. Smöria wähl stöfflarna.
2. Underlagde böndren tillhållas at ingifwa deras proviant.

d. 14.

Bussarne finge 6 m. bröd, 6 m. kiött 1 $\frac{1}{2}$ m. fläsk, $\frac{1}{2}$ kanna gryn till mans 3 kannor dricka, It: 3 kr hafra till hwar häst.

Par: Calmar

lös: Spore.

1. hästarna putzas.

d. 15.

Simon Normans häst dogh.

Par: Stockholm

lös: Soldat.

1. Alla officerarne skola wara i morgon hoss H:r Öfwersten i dagningen.

d. 16.

Par: Anclam

lös: Kuhla.

1. fourir Sture commenderades till Dantzick med 2 man.
2. kl. 9 effter proviant och penningar.

3. hofslagarne arbeta flitigt.
4. I morgon reser Capitein Coyet bort, sergeanten förestår compagniet.

d. 17.

Bussarne finge 3 m. bröd 3 m. kött 1 $\frac{1}{2}$ m. fläsk $\frac{1}{2}$ k:a gryn och 6 öre till mans, 3 kr hafra på hwar häst.
 Par: Tribbesées
 lös: Ladstock.

d. 18.

Demmin
 Spore.
 mina ordres.
 1. de trånga byxerna wid compagnierna, kihlas och göras större.

d. 19.

Bandl[er]
 Geheng.
 1. morgon kl. 8 effter proviant.

d. 20.

Bussarna fått 6 m. bröd 6 m. kött 1 $\frac{1}{2}$ m. fläsk $\frac{1}{2}$ stop gryn, 3 kannor drikka till mans för 3 dagar, och 9 k:r hafra till hwar häst.

Damgard
 Betzell
 1. hästarna slås åder.

d. 21.

Stargard
 Spännare
 1. mina ordres woro. Att corporaler och underoffi-

cerare wel see effter at gewehret är riktigt, och remtygen wähl smorde.

2. Adelmennarne skola laga bryggan emellan Solentzin [Sullenczyn] och här.

3. Bussarna twätta om sig, at de see snygga uht.

4. förslag gifwes in på de söndrige gewehret och de fångnas manquementen.

d. 22.

Stade
Fegnähl

d. 23.

Bussarna finge 6 m. bröd 6 m. kött 1 1/2 m. fläsk
1/3 k:na gryn 3 k:r drikka till mans 1/2 schost.

Verden
Kruthorn.

d. 24.

Rotenburg
Granat.

1. de skabbigte hästar ansas wähl och twättas med potaskelut och hönselort. rensas också i munnen.

d. 25.

Boxtehude
Yxa.

d. 26.

Bussarna finge 6 m. bröd 6 m. kiött 1/2 fläsk 1/3 k:a
gryn och 3 k:r drikka till mans.

Bremervörde
Eldståhl.

December 1703.

*d. 27.*Stokholm
Carcasse.*d. 28.*Elbingen
Pistohl.

NB. Capten Coyet blef commenderat till Sverige
effter recruyter och reste bort d. 30 December.

ANNO 1703.

4. Partiet.

A:o 1703 d. 28 martij blef H:r Öfwerste Buchwalt, Capt: Schriver, jag, Capt. Leut: Hayn, Lieut: Horn, Cornet Klow och Cornet Pretzman med 150 dragoner, och 300 man infanterie, commenderade ifrån Radzimin och Diebow till Bugströmen, effter Kongl. M:ts *) allernådigste expresse ordres. Wårt ändamåhl war, att tillsee huru wij kunde på prommar eller elliest komma öfwer samma ström, och op-håfwa eller ruina de saxiske därest formerade corps de guarder. Wij gingo uht med dagningen och kommo till Wischoff **) 2 mihl derifrån. Men som wij därest inga saxer funno, som effter ryktet sig där skola låtit öfwer-sättia, sökte wij med flijjt effter några pråmmar och ginge till den ändan ännu 2 mihl strömen op före. Aldenstund wij nu hwarken några funno, eller och bönderna oss några wiste at förskaffa (effter som saxerna alla de där warit dehl[s] isönderhuggit, dehls på andra sidan opbrakt) tänkte öfwersten med cavalleriet at försökia något wadh. Men som det war en pur omögligheet, både för strömens diup-heet, som för den branta stranden skull, kunde wij intet

A:o 1703
d. 28 martij.
4 Commando
med H:r Öf-
werste Buch-
walt.

*) Carl XII befann sig d. 2 mars i Praga, men hade annars för tillfället sitt högkvarter i Okunew (sedan d. 17). D. 7 april flyttades högkvarteret till Praga.

**) Wyschkow.

göra hans Kongl. M:ts åstundan till fyllest, ehuru mycket wij der om oss beflitade. Öfwersten drog altså partiet in, emot natten, på et stort hof, hette Wischogrod, och sedan wakten där tillbörligen war besatt, lätt manskappet där taga sitt nattläger.

Parolen war Bremen.

lös: Korss.

d. 29, finge wij General major Strömbergz *) ordres at gå med partiet hem igen, effter wij ändå intet något kunde uhträtta, hwilket wij och giorde, och kom partiet samma dag till regimentet igen, som då cantonerade i Diebow, tagandes wij med oss 32 st. fäa nöt, till folkets soulagement.

Och därmed ändades detta partiet.

d. 7 april.

5. Commando
med Major
Mörner.

5 partiet.

A:o 1703 d. 7 april blef jag, Cornet Klow och 50 dragoner commenderade på execution, med H:r Major Mörner **) af Strömbergz reg:te, Capt: Ahlefeldt, Kafle, och 200 musqueterare. Gen: major Strömberg hade fådt spörja, huru som några af de wid Buggen belagne adelmän medh saxerne och walacherne stodo i godt förstånd, dem hysade, och tillförsel förskaffade. Ibland hwilka war en adelman som hade fått Kongl. M:ts allernådigste frijbref, och icke desto mindre war till saxerna öfwergång. Dennas och flera sådanes håf at utplundra war partiets ändamåhl, och hade till den ändan af alle reg:ter et wist antahl wagnar med oss, som den förråd där kunde finnas, skulle pålassas, och till våra qwarteer föra. Wij funno på hofen Drezw och Lobin en stoor mykkenhet af spannemåhl och boskap,

*) Nils Stromberg.

**) Friherre Adolf Mörner af Morlanda vid Skaraborgs reg. stupade sås. öfv.-löjtnant, vid Veprik.

Johan Ahlefeldt. Kafle: Anders (tab. 7) och Sven (tab. 13) tjånade båda vid Skaraborgs reg.

och desfüruhtan i et kiärr en hoper kläder och hästar. Desse saker lassade wij på våra wagnar, och förde hem med oss, men som natten öfwerfalt oss, drog majoren partiet in på hofwet Drezw, och besatte det med tillbörlig wakt. Dragonerna höllo och en uhtwakt bestående af 1 und. off. 1 corporal och 18 gemena.

par: war Pinschoff.

lös: Swärmare.

d. 8. april marcherade partiet hem igen, och kommo våra dragoner till regementet samma dag, hafwandes wij på denne execution indrifwit 54 st: boskap, 12 t:r ärter, 16 t:r allahanda slagz gryn, 4 t:r miöhl och 8 t:r blandkorn och hafra.

hwarmed det 5:te partiet lyktades.

det 6: partiet.

A:o 1703. d. 17 April fik H:r Gen. Leut. Strömberg Kongl. M:ts allernådigste ordres, at med det under honom stående infanteriet och dragoner marchera till Nowodwor, hwarest Kongl. M:t med en dehl af arméen wille möta honom. d. 18. marcherade vårt reg:te ifrån Radzimin till Novodwor, denne dagen, fölliande natten, och d. 19 arbetades med all flijt på bryggian öfwer Buggen. d. 19. gek guardet öfwer på prämar och fattade post. d. 20. om morgonen marcherade dragonerne och cavalleriet öfwer, och fölgde hs. M:t. Såsom nu konungens intention war, at öfwerrumpla saxerne som stodo deromkring, och till den ändan hade denominerat lijfregimentet at hafwa första attacken och poste d'honneur, altså gingo Öfwerste Buchwalt och alla hans officerare till kongl. M:t, och förestälte honom huru så som de sig alla beklagade, at h:s M:t eij wille förinna dem, som dragoner woro, sådan post, då likwähl det altid maner woro, at dragonerne fingo den ähran at giöra första attacken: de hade ännu eij hafft den nåden, i deras allernådigste konungz närwaro, att wijsa sin under-

d. 19 april

6. Actionen
wid Pultawsk.

dånige skyldigheet, och de förmodade näst gudz hielp, at h:s M:t af deras wälförhållande skulle få et fulkombligt nöje. Konungen log härtill, och äntel:n bewilliade oss poste d'honneur och at få wara i spitzten.

Derpå dehlte oss Öfwersten i 2:ne squadroner. den 1: commenderade han sielf och Capitein Schriver. Med honom woro Capitl:t Hayn, reg. qwarterm. Oxhufwud *) och Cornet Pretzman. Den 2:dra commenderade majoren och Capt. Coyet. Med dem woro Lieut:t Horn, och Lieut: Steenström: och således marcherade wij i full courier fort.

Kl. 5 om efftermiddagen attaquerade wij en saxisk wakt bestående af en cornet och 24 ryttare, och togo dem alla till fångne, finge och 2:ne rustwagnar till byttes.

Kl. 6 summo wij öfwer strömen Nisa. och druknade då 4 ryttare af lifreg:tet.

Kl. 9 om afftonen kummo wij till en by, hwarest en saxisk förwakt stod af 12 hästar och en und:officer: denne wakten togo wij ochså till fånga.

Kl. 1 om natten råkte wij på en hoper proviantz wagnar, walacherne tillhörige, hwilka wij couperade. litet dereffter hof wij op en majors post med 200 ryttare, men finge ingen mehr till fånga än majoren sielf och 4 ryttare. de andre retirerade sig i mörkret till Pultawsk. Kongl: M:t lät gifwa lösen uht. Med Gudz hielp.

derpå avancerade wij i full courir och kommo kl. ohngefer
d. 21 april $\frac{1}{2}$ fyra tätt under staden Pultawsk, hwarest Feltmarschalk Steinaw hade sitt qwarter med 4 derom liggiande regimen-
ten: och hwilken stad ligger från Nowodwor $7\frac{1}{2}$ mihl.

Såsom nu de saxiske strax hade fått tidender när wij öfwer Buggen gjorde bryggan, och där til med den echa-
perade majors wakten öfwer halss och hufwud kom till Pultawsk, och berättade dem at wij woro i full anmarch, så war det eij at undra på, at wij i stället för at öfwer-

*) Jöran Oxehufvud, 1. Carl (Kagg; Anders, ättartafl.)

rumpla och oförmodeligen anfalla dem, funno dem i god positur, och på fältet för oss rangerade en plein ordre de bataille.

Kongl. M:t gaf strax dragonerne ordres med wärjan i handen, at gå på dem löst, wille och sielf med drabanterne soutenera oss. wij gingo altså i gudz nampn på, men knafft woro wij dem på 100:de steg när, förän de giorde höger helt om, och satte i fult courir åht staden sin kooss. Men deras högre flygel giorde höger halfft om, och gingo till skogz, blifwandes förfölgd af lijf- och Ridderhielms *) reg:te. General major Nierohts reg:te **) stod i reserven och fölgde på drabanterne.

När wij sågo dem sig retirera, fölgde wij effter dem så mycket wåra hästar orkade löpa, och woro dem mehrendehls på hählarne. Men när saxerne kommo i stadz porten wände de om, och giorde oss front. Effter en liten resistance, gingo dhe ochså derifrån, och hade oss altid bak effter sig, altintill des de kommo på torget, då satte de sig åter igen. där måtte wij på nytt fäkta med dem, men de förmåtte ej stå emot, uhtan gofwo sig på flykten, somblige dragandes sig in på slättet, och somblige öfwer bron som gick öfwer Narve strömen. Lieut:t Stenström med 30 dragoner blef commenderat at förföllia dem som begåfwo sig på slättet, hwilka han samtl:n uhtan motstånd tillfånga tog. Men wij andre förfölgde dem som öfwer broon ginge. Där funne wij den mästa resistancen, i det de icke allenast förswarde sig bra, uhtan och redan hade uprifwit några plankor på bron, så at wij så när intet hade kommit öfwer. Men på sidlyktone måste de och där gifwa taftt, sedan de en hoper så wähl officerare som gemena förlorat, jämte och en stor dehl i watnet sig fördränkt, och ännu mehr sig tillfånga taga låtit. Wij förfölgde wähl den

*) Hans Isak Ridderhjelm var till 1704 öfverste vid N. Skånska kavallerireg.

*) Smålands kavalleri.

flyktige fienden så mycket våra uhtmattade hästar förmådde, men sedan wij så när en mihl hade satt effter honom, måste wij wända tillbaka igen, effter wij honom intet kunde ophinna.

H:s M:t fant et nådigt nöije i dragonernes *) och alles vårt förhållande, och effterlåt oss plundra bagagien. Men medan wij förföljde fienden, hade Generalerne och Drabanterne redan alt utplundrat, så at för oss, ehuru mycket wij det förtiänt, och ehuru ansenligt och stort bytet war, ingen ting war öfrigt. Måste wij altså låta benöija oss, med den gloiren at wij allena fäktat, och at intet annat reg:te engång blåttat någon wärja denne dagen.

Af fienden blefwe på platsen döde och druknade wid pass 200 man, deribland GeneralMajor Schulenburg, 1 öfwerste och 3 rytmestare, tillfånga tagne Gen: Lieut: Beust, Öfwerste S:t Pol (hwilken war illa blesserat, och den som wid broänden gjorde oss så stark resistance) Gen: adjutant och major von der Lippe, major Tiefenbruch, major Pflug, major Born, 36 capitainer, rytmestare, lieut:r och fenrikar, och 758 gemena. Feltmarschalk Steinaw sielf kom neppeligen med flykten undan, men all hans bagagie och hela hans cancellie fingo wij i våra händer. Troféer finge wij 3 par pukor och 5 estandarer. Af våra blefwe på platsen Cornet Pretzman och 13 dragoner, blesserade Öfwersten, CapitL:t Hayn, reg: Qwart: Oxhufwud, 2 und: Officerare och 19 gemena.

Sedan actionen war förbij blef reg:tet förlagt i förstaden wid Pultawsk. Dhe blesserade kummo alla med

*) Ståndsdragonerna fingo här vid Pultusk sitt elddop. Och när de duktiga skånska bondpojkarne (somliga dock från andra landskap) stormade fram i attacken allt hvad hästarna orkade, så kom där ibland dem en femtonårig gosse som nu också skulle ha sitt elddop. Han hade ingenting med Rönneå eller Löddeström att skaffa, utan var nerifrån Neckars stränder. Begripligtvis kunde skåningarna ej annat än vara glada åt den modige gossen, men inte anade de, att de fått sin blifvande öfwerste ibland sig. Det var Max af Würtemberg.

lifwet derifrån, så när som 1 dragon af Schrivens comp:e som af sin blessur dödde.

Och så widt om denne actionen.

7:de partiet.

A:o 1703 d. 28 april blef Major Hestsko, jag, och Adjutant Stare i cornets ställe med 100 dragoner commenderade, under H:r Major Creutzes *) af lifreg:tet öfwercommando at convoyera de sachsiske fångerna till wettinerna. Partiet war så wähl af dragoner som ryttare 600 man starkt, och commenderades af 2:ne majorer och 11 rytkestare och capitein. Wij gingo d. 28 om morgonen ifrån Pultawsk och kommo om aftonen till en by hette Crotowa 2 1/2 mihl.

Par. Skantz

lös: Bögel.

d. 29. marcherade partiet till en by heete Malochis. 2 mihl. Par: Skrapa

lös: Förbögel.

d. 30. stodo stilla. Par: Murbrecker

lös: Cavallier.

d. 1 maj. marcherade partiet till en by hete Slomin 3 mihl. Par: Lunta

lös: Tegelsteen.

denne natten kom jag på wakt.

d. 2. marcherade partiet till en by hete Golchowa 3 mihl, hwarest Kongl. M:t war hoss oss. Par: Sneppa

lös: Spruta.

d. 3 maj. stod partiet stilla. Par. Liusstake

lös: Karm.

d. 4. marcherade partiet till en by hette Munnowa 3 1/2 mihl. Par. Torn

lös: Lax.

d. 5. marcherade partiet till en by hete Claris 4 mihl.

*) Frih. Carl Gustaf Creutz.

d. 28 april

7 Commando
med Major
Creutz.

Maj. d. 1.

Par. Musfalla

lös: Raquet.

denne natten kom jag på wakt.

Plosko.
[Plozk]

d. 6. marcherade partiet till Plosko 2 mihl, och där
lefwererade wij våra fångar ifrån oss på wettinerne.

Par. Cartow

lös: Kuhlform.

d. 7. stodo stilla. Par. Tychozin

lös: Skurwasina.

NB. Gref Stenbock gaf uht orderna

d. 8. stodo och stilla. Par. Krakaw

lös: Årre.

Dobrezin.
[Dobrshin]

d. 9. marcherade partiet till Dobrezin 3 1/2 mihl, hwar-
est Kongl. M:ts läger stod. Par. Carcasse

lös: Snaphane.

Bobrowniki.

d. 10. marcherade partiet till Bobrowniki 5 mihl.

Par. Slant

lös: Fyrck.

d. 11. *Maj* rykte vårt partie till reg:tet igen, som och
stod då för tiden wid Bobrowniki.

Elliest ähr på detta commando intet remarquabelt
passerat. våra bussar fingo deras riktiga proviant, och i
det öfrige war alting i god ordning.

Därmed war detta partiet giordt.

8. partie.

d. 15 maj
8. Commando
med öfwerste
Buchwalt i
förstaden af
Thorn.

d. 15 maj marcherade Kongl. M:t med de mäste rege-
menterne ifrån Sloterey och berände Thorn. Såsom han
då fik tidender, at 50 dragoner woro uhr staden commen-
derade, till den ändan at de skulle sticka förstaden wid
Thorn i brand, altså commenderades de närwarande dra-
goner (som bestodo i öfwersten, majoren, Capt. Coyet,
Lieut:t Horn och 100 dragoner) at sådant förhindra, och
sedermera i förstaden fatta post. När wij således rykte
in, och saxerna det sågo wände dhe hufwud stupa om igen,

och retirerade sig in i staden sans coup ferir. Wij avancerade så när under deras canoner, at wij twingade deras uhtposter, som ungefehr stodo 150 steg ifrån contrascarpen, at draga sig närmare in. Således stodo wij 2:ne timmar, oaktat alt deras fäfenga skiutande, till des Kongl. M:t på et annat ställe i en trägård igenom des garde hade låtit fasta posto, då hs. M:t och oss befalte at draga oss litet tillbaka, i gatan emällan trägårdarne, på det wij eij så aldehles deras canonskått måtte wara exponerade. Sedan wij oss där posterat, continuerade likwähl uhr staden et furieust skiutande, så at öfwer 200 kuhlor slogo öfwer, framföre och brede wid squadronen, uhtan at göra den ringaste skada, hwarken på menniskior eller hästar, fastän några kulor snurrade oss temmelig när omkring öronen. Fiorton deraf samblade wij op, och öfwerhofwo dem h:s M:t, som esomofftast kom till oss på vår post. Emot natten finge wij ordres, at gå i vårt afstukne läger och blefwe releverade af Öfwerstl: Cronman med 500 man infanterie.

hwilket war det som wid detta partiet passerade.

9 partiet.

A:o 1703. d. 20 Julij om afftonen kl. 7. blef jag genom Gen. adjutanten Dyker *) med 50 dragoner, och Lieut. von Möllen **) af dahl reg:te med 30 musqueterare commenderade, at gå med partiet till Dreventzen på det stället, som den oprifne broon för warit, gent emot Sloterey. Mina ordres lydte sålunda, at såsom Kongl. M:t hördt, 600 walacher skola wara sinnade den påföllliande natten, at gå öfwer Dreventzen, och borttaga de infanterie hästar, som på ängarne där brede wid ginge och bette, altså beordrades jag, med mitt fälk sättia mig på det stället hwar

d. 20 Julij
9:de Commando
wid Dreventzen.

*) Carl Gustaf Dücker.

**) Thomas v. Möllen, stupade vid Praga d. 14/10 1705. (Kagg).

Lösen war
Träslenda.

est passagen woro, och i fall walacherne öfwergången skulle tentera, giöra dem motstånd och dem repoussera. Imedlertid skulle jag flitigt och stundeligen, et långt stycke wid stranden strömen opføre låta patroullera, och till see, at jag kunde få någon bonde, som på andra sidan strömen jämwähl patroullerade: men af mit egit folk skulle jag ingen sända öfwer. detta exequerades ponctuellement, och kan jag wähl säga at det oss alla förtrööt, när wij sågo, oss de swinhunderne fåfengt wenta. Ty så wähl bonden som på andra sidan patroullerade försäkrade oss, inga walacher wara när förhanden (uhtan fast mehra, at en annan illistig bonde i Sloterey, hade med sådan osanning sökt bortskrämma, de där maroderande officers drängar, som sedermehra sådant uhtbrakt) såsom och våra egne patrouiller förmärkte icke det ringaste. Imedlertid och då jag red omkring at recognoscera råkade jag lykkeligen på et ställe, hwarest några och 30 furekubbar lågo förgömbde i et hörne på Dreventzen, som altomkring med buskar war förtäkt. Så som jag nu mente, at h:s M:t sådane kubbar, till den förehafwande belegringen, och wid artolleriet tordes behöfwa, rapporterade jag h:s M:t sådant i underdånighet, hwilken det ej allenast nådigt uptog, uhtan och strax artolleriet beordrade, samma kubbar att låta afhämta.

Emedan altså ryktet om walachernas öfwerkomst fantz osant, och ingen ting för mig war mehra at beställa, fik jag d. 21, kl. ongefehr $\frac{1}{2}$ 6, af hs M:t ordres, at gå med partiet hem till regimentet igen.

Och så war detta partiet bestält.

d. 9 nov.
10 commando
med fångarne
till Dantzick.

10 Partiet.

d. 9 november blef jag genom H:r Generaladjutanten Dyker commenderat med lieut. Brockman *), 3 und. off.,

*) Carl Gustaf Brockman, slutl. kapten vid Sk. Ståndsdragonerna, stupade vid Poltava.

3 corporaler, 2 tambourer, 1 hofslagare och 79 gemena, at convoyera de saxiska fångarne ifrån Thorn till Dantziske stranden, och skulle majoren af de Alvendelska dragonerna Trautvetter commendera partiet, hwilken och wid den afbrände kyrkian stötte ihop med mig, hafwandes med sig 1 Capitein Rothusen, Lieutenant Radke *), och Cornet Stakelbergh 1 und. off., 1 corporal och 20 dragoner. Effter confererade fullmakter fants at jag war äldste capiteinen, hwar före mig blef anbefalt wid partiet at göra majors tjänst. Lieut. Brokman war och den äldste af lieutenanterne, hwarföre han och blef beordrat at taga sig regementzqvartermester tiensten på. Wij bröto altså kl. half fem op, och marcherade om afttonen 2 mihl till en by hette Birgelaw.

Par: Stockholm

lös: Klinga.

d. 10. marcherade partiet igenom Colmensci till Lisowa [Lissewo] 2 1/2 mihl. denne natten deserterade 6 saxar ifrån oss.

Par: Narva

lös: Geheng.

d. 11. marcherades till Graudentz 3 mihl. På vägen Graudentz. deserterade och bortmistes 12 saxar. Par: Revel

lös: Snalla.

d. 12. stodo stilla. blef Capitein Rothusen commenderat at sättia sig öfwer Weixelen med 20 man. Fångarna begynte också regementz wijss at defilera.

Par: Stockholm

lös: Hatt.

d. 13. marcherade partiet öfwer Weixelen igenom Nienburg till byarna Bockelin och Koschelitz 2 1/2 mihl. Om natten rymbde 8 saxer.

Par: Ubsala

lös: Kruut.

*) Daniel Radke stupade säs. kapten vid Sk. ståndsdragonerna vid Fraustadt.

- d. 14.* stodo stilla. Om natten deserterade 4 saxer.
Par: Stettin
lös: Papeer.
- d. 15.* stodo stilla. Par: Carlsrona
lös: Raquet.
- Meve *d. 16.* marcherades till staden Meve 3 mihl.
Par: Calmar
lös: Stöffel.
- Dirschow. *d. 17.* marcherades till staden Dirschow 4 mihl.
Par: Stade
lös: Spore
- d. 18.* stodo stilla. Majoren *) reste till Dantzic och
öfwerlät Capt. Coyet commando. Oaktadt alla portarna i
staden Dirschow woro med wakt besatta, gingo doch några
saxiske fångar om natten och bruto op wattuporten, och
saknades 46 man om morgonen. Par: Stralsund
lös: Skiöldh.
- d. 19.* marcherade partiet till Rosenberg 2 1/2 mihl.
Majoren kom till oss igen. Om natten deserterade 8 saxar.
Par: Nyköping
lös: Hatt.
- d. 20.* marcherade partiet förbij Dantzic till siön, och
lefwererade fångarna till infanteriet, hwaraf 84 man på wä-
gen woro deserterade. H:r Öfwerste Klenk gaf ordrenna uht.
Par: Dantzick
lös: Wärja.
- Dantzick. *d. 21.* reste Capt. Coyet till Dantzick, marcherades
till Kalybke 2 mihl. Par: Dunamund
lös: Stormhatt.
- d. 22.* stodo stilla. Par: Lais
lös: Krubba.
- d. 23.* marcherades från Kalybke, och skildes regi-

*) v. Trautwetter vid Gustaf Ernst Albedyls dragoner (se an-
teckn. d. 9).

menterna åht, tagandes dragonerne sin wäg åht hofet Warznow 2 mihl. lös: Murbrecker.

d. 24. kom Capt: Coyet till sitt folk igen.

lös: Styre.

1. alt marodie förbiudes wid lifsstraff.

d. 25. stodo stilla. lös: Timf.

d. 26. marcherade jag till Benderkow 2 mihl.

lös: Squadron

1. Elden aktas wähl.

2. hästarna ansas wähl och fötterna giöres rena.

3. Siuss hästarna gifwes igen och andra beställes till morgon.

4. Ingen slår bönderna, om någon hafwer at klaga, skall han gå till mig.

d. 27. stod stilla: och som jag af Major Trautvetter fik weta, det H:r Öfwersten med regimentet stod i Lappalitz, skref jag honom till, och begärde ordres, hwilka jag och om natten fek at jag skulle andra dagen bryta op och marchera rätta wägen till Wansory och Soletzin.

lös: Skrapa.

1. morgon kl. 6 är lieutenanten med sina 50 man hoss mig.

d. 28. marcherade jag från Benderkow till Stentziz 3 mihl. lös: Compass.

1. Siusshästar gifwes igen andra beställes.

d. 29. marcherade jag till byn Wansory 1 mihl, hwar-est mit compagnie blef förlagt, och lijfcompagniet gik till Solatzin $\frac{1}{2}$ mihl, hwarest Öfwersten hade sitt qwarter, hoss hwilken jag aflade rapport af hela partiet:

Altså war denna commenderingen uhte.

JOURNAL

ANNO 1704.

af H:r Öfwerste och Baronen Christian Albrecht von Buchwaltz regimente Dragoner och Capitein Gustaff Wilhelm Coyetz i nåder anförtrodde Compagnie.

Så som jag d. 30 December a:o 1703 af Kongl. M:t genom min Öfwerste tillika med majoren, Capitein Oxhufwud och Cornet Hielting blef commanderat, där under den dijt permitterade ÖfwerstL:tns H. Nils Hestskos commando, så wähl at emottaga de recruyter, vårt reg:te utur Malmös, Landzcronas Halmstads och Götheborgs guarnizoner skulle bekomma, såsom och en dehl nya at tillwärfwa, och jag mig om mögeligit woro förpliktade at anskaffa en 50 man, där emot mig förühnt blef, at antaga en lieutenant, en cornet, och behörige underofficerare, altså begaf jag mig strax på resan och kom d. 19 Jan: till Skåne. Jag satte strax wärfningen med alfwar och effter yttersta förmågo fort, tog och an effterföllande öfwer och underofficerare.

Lieutenant Otto Wilhelm von Vicken *)

Cornet Jacob Rosencrantz

Feltwebel Thomas Wilhelm Gadde

Sergeant Peter Boursell

*) Ej i ättartaflorna. Enl. Kagg dödligt sårad d. 26/9 1708; enl. Ennes rysk fånge i Wologda och slutl. död i tjänsten 1728.

mönsterskrifware Matthias Orom
 förare Martin Falk
 fourir Philip von Boyet

jemte någre trumbslagare, 1 hofslagare, och 1 profoss, af hwilka i föllie af deras skrifftelige med mig uprättade capitulationer lieutenanten sig förpliktat at anskaffa 8, cornetten 10, feltwebeln 10, sergeanten 8, förarn 5, fouriren 5, dugeliga dragoner, at mig altså för mit eget antahl eij återstod mehra at wärfwa än 4 man, likwähl cornetten och föraren undantagandes, som deras capitulation fullgiordt, de öfriga för tjedernas swåra wärfning och andra infallande förtretligheter skull alle samtliga manquerat, så at lieutenanten allenast 2:ne, feltwebeln, sergeanten och fouriren altzingen præsterat, men jag icke desto mindre sielf et ansenligit antahl nembl. några och trettio man anskaffade, altså passerade sådane mönstringen i Christianstad i närwaro af H:r Öfwersten och Vice Gouverneuren Faltzburg, och begofwo sig på wägen åht Carlshamn, hwarest embarqueringen d. 15 war faststäldt. På wägen och då manskapet war inquarterat i Assarum, rymbde en af mine nywärfde dragoner benembd Lars Grefwe.

d. 12 maj.

d. 16 maj.

blef manskapet och bagaget embarquerat, men wij kummo lijkwäl intet till segels för än

d. 20.

då wij om afftonen ginge om bord och då gaf jag på mit skepp fölliande ordres
 lös: Carolus.

Skeppet
 S:t Nicolas

1. I morgon gifwes mig et pertinent förslag på alla underofficerare och gemena jag på mit skepp hafwer.

2. Elden aktas wähl, och förbiudes wid 6 par spöo at röka tobak i rummet.

3. Alt swärjande och bannande så wehl som alt slagz måhl förbiudes wid hårdt straff.

4. när provianten uhtdehlas måtte en af öfwerofficer[ar]ne wara tilstådes, på det at alting effter repartitionen måtte blifwa uhtdelt.

5. Om morgonen kl. half 4 slås revallie, kl. 6, blåses af schalmeyblåsaren någon morgonpsalm och strax derpå slås till chorum. Kl. 7 om afftonen slås också till chorum, dereffter blåses en afftonpsalm, kl. 9 slås tapto.

d. 21.

Passerade manskapet mönstringen, och woro med mig på skeppet

Lieut:t von Vicken

Cornet Eric Coyet *)

1 präst

2 feltweblar

1 sergeant

2 mönsterskrifware

2 förare

2 fourier

1 corporal

20 gemena af Göteborg

15 gemena af Malmö

1 profoss

5 pojkar

Och som ingen trumslagare fants, likwähl jag hade 4 trummor, dy frågades effter om någon af dragonerne kunde slå, och då fant sig Matthias Schröder, men Lars i Baghult blef skalmeiblåsare, effter han sådant hade lärdd, och skalmeja med sig hade.

lösen var Hedwig.

*) Frih. Erik Hardenberg Coyet, yngre bror till dagboks förf., stupade vid Poltava.

1. I morgon hålles predikan.
2. Bussarne gå intet med deras blå rockar, uhtan när kalt ähr, slå de deras kappor om sig.
3. de siösiuka kunna få bränwijn om de det åstunda.

d. 22.

Winden war alt stadigt contrair.

lös: Carlzcrona.

1. det förbiudes at röka tobak under gallionen wid samma straff som i rummet.
2. Underofficerarne skola tillsee at bussarne hålla sig rena för beet och otygh.

d. 23.

Kastade wij ankare för Söderort wid Öland, sedan wij från Carlshamn hade seglat 14 mihl. Samma dag fik jag genom Capt: Oxhufwud ordres af H:r ÖfwerstL:t Hestsko at taga min kosa till Putzigerwijck, och derest vidare ordres förwänta.

lös: Compass.

1. Ingen må fråga skepparen hwaruht wij skola, wid 1 rixdalers straff om det är underofficer eller corporal, är det gemen skall han stå för masten.

d. 24.

hissade wij segel mot Putzigerwijck och hade godh wind. I afftons kom feltwebeln Peter Beck på mit skeep, at jag hade altså 11 underofficerare med mig. ÖfwerstL:t war och sielf om bord och gaf mig närmare ordres.

lös: Muusfalla.

1. Bussarna wända om deras skintröijor så länge de ähre om bord.
2. Ingen klage öfwer provianten i andres närwaro, hafwer någon något at klaga, gånge till mig eller lieutenanten. den som publiquement klagar, skall stå för masten.

d. 25.

kommo wij i Putzigerwijck hwilken ligger från Carls-
hamn 40 mihl.

lös: Cassuben.

d. 26.

debarquerades manskapet och bagaget, wid Oliva
kloster.

d. 27.

Ståndqvarteret
wid Oliva. marcherades till byn Gletkow 1 mihl, hwarest man-
skapet blef förlagt. Capt. Coyet reste till Dantzick.

d. 28.

passerade intet.

d. 29.

Kom H:r Öfwersten till oss.

d. 30.

togz monteringarne uht för compagniet.
lösen Saal.

1. Officerarne see wähl effter at bussarna ackta deras
montering.

2. Dhe nywärfde exerceras flitigt.

3. Rockarna och kläderna jämkas.

4. Patroner giöres.

d. 31.

Ordres togz uht hoss H:r Gen. major Stenbock.

Par: Jönköping.

lös: Dobbeltaake.

Juni 1704.

375

d. 1 Junij.

Junius.

H:s M:t såg recruyterne en parade.

lös: Bucephalus

Par: Alexander.

1. förrige ordres repeteras.

2. Capt: Coyet får Vicken till lieutenant, och Rosen-
crantz till cornet.

d. 2 Junij.

Par: Dantzick

lös: Natmyssa.

d. 3.

Par: Brunswig.

lös: Humbla

d. 4.

Par: Waxholm

lösen Steen.

d. 5.

Par: Elbing

lös: Ladstock.

d. 6.

togz monteringen uht till companiet.

Par: Båhuus

lös: Eldkula.

Ståndqvarteret
Zuchow *) 2
mihl.

d. 7.

Compagniet blef indelt med öfwer- och under offi-
cerare — corporaler samt gemena, och befants Prima plan
således

*) Zuckau o. 15 km. SV om Oliva.

Capitenen Coyet	
Lieutenanten Otto Wilhelm von Vicken	
Cornet Jacob Rosenkrantz	
feltwebel Jonas Fastbaum	
sergeanten Carl Ludwig von Ekensteen *)	
föraren Ludwig Pählman	
rustmestaren Johan Telbom	
1 Corporal Magnus Wernberg	
2 Corporal Mårten Falk	
3 Corporal Anders Hampel	
af den gamla Coyetska stammen fik jag behålla	23
af Malmös guarnizon uttagne	25
nywärfwade	17
	65 man

at altså Compagniet bestod i 65 man gemena.

NB. Siusshästar gafz till compagniet 49 st.

Par: Warschaw

lös: Skierkar.

1. befaltes at bussarna för alt skona monteringen, intet gå med deras hattar, hanskar och rockar uhtan när de skola göra parade.

2. munitionen görs riktig, och bussarna exerceras.

3. flintstenar sättes i gewehret.

4. Wid compagnierne uprättas en monteringz lista.

d. 8.

blef Cap: Coyet commenderat gå med sitt, Hayns, Oxhufwuds, Gyllenmengers och Lijf Compagniet till Zuchow, och därest dem inqwartera.

Capt. Coyet gaf ordres uht.

Par: Stettin

lös: Kruut.

*) Ättartaflorna kalla honom Christian Ludvig och påstå, att han blef kornett vid rgmt först 1706. Död i Polen.

1. monteringen aktas wähl sopes och renses.
2. hästarna i beet, Lieutenant Sasse betäcker med 8 man och en corporal af hwart compagnie.
3. gewehren laddas med blåår.
4. Inga insolentier föröfwas.
5. Monteringz sorterne på wagnarna aktas wähl.
6. proviant förslag gifwes in hooss Commissarien Simzon.

d. 9.

kommo de andra 3 compagnierna hijt, nbl. ÖfwerstL., majorens och det vacante. H:r Öfwersten kom ochså, hwilken uhtgaf fölliande ordres.

Par: Dantzick

lös: Hielp gud.

1. Bussarna må ingen fisk taga i dammarna.
2. hanskarna och hårpungarna bäres intet och skintygen skonas.
3. Officerarne äro i morgon hooss H:r Öfwersten kl. 8, med förslag.
4. hästarna märkes och wid 5 hästar är alltid en kar, när de förs uht i beet med en underofficer eller corporal, och när de hemkomma möta manskapet som hemma är, hästarna med grimma, och hwar känner då sin igen.
5. monteringarne jänkas.

d. 10.

16 st. tält lefwererades till compagniet, 60 famnar krubbestrek $\frac{1}{2}$ centener krut och 7 siusshestar. Daniel Henrich blef olyckeligen skuten i armen af drag: Jacob Kruse.

Par: Stockholm

lös: Carbin.

1. förslag gifwes in på compagnierne som de nu förtijden befinna sig.

2. Öfwer ståhlen drages skin foder.
3. Alle hustrur skaffes af wid compagniet.
4. På de nyss antagne und:officerarne sättes deras meriter och gjorde tjenst.
5. de gamla underofficers och corporals wärjor lefwereras in hoss majoren.
6. hästarna beslås, åhtminstone frampå.
7. Chaberaquerne skola opfästas.
8. Officerarne draga försorg at siusshästarna intet swälta.
9. patroner görs.
10. trähästar göras och compagnerne exerceras både till häst och foot.

d. 11.

Par: Malmö

lös: Wärja.

1. Liarna slipas.
2. I morgon gifwes förslag på fouragestreek och krubbestreek.
3. Hustrurna skaffas från compagnierna.

d. 12.

Par: Landzcrona

lös: Pistohl.

1. I morgon kl. half fem skola alla siusshästar och wagnar wara hoss H:r Öfwersten.
2. Alla qwinfolk skola bort med wagnarna.

d. 13.

Par: Carlshamn

lös: Skiep.

mine ordres woro.

1. de gamla bussarna skola exercera de nya, på trähästen. om morgonen blifwa en 8 eller 10 st. hästar hemma, hwarpå de nya bussarna kunna sig exercera.
2. I morgon effter proviant.

3. af flintstenar göres räkning och hwad som wid compagnierne är öfwer 2 st. till hwart gewehr, lefweres till Capt. Coyet.

4. tälterne skola wara färdige i morgon at opslås.

5. Visiteras om bussarna hafwa såldt sina gl. stöflar, och skola de tagas i arrest som det hafwa giordt.

6. Adjutanten skall gå omkring och förbiuda alla de främmande köpmännen här handla, at de ej något köpa af dragonerne. om de det göra, skola deras wahrer gå till skiöffling.

7. Patrouillen går flitigt omkring och hwilka dragoner den finner wid köpmansbodarna, dem bortjagar och i arrest tager, så frampt de något af deras montering såldt.

8. fourage streek och fängenähler uhtdelas.

9. lijarne slipas och skäffitas.

10. tälten slås op ad interim, och bussarna underättas at giöra fourage packor.

11. munitionen görs riktig.

12. de helt nye exerceras och skola ladda deras gewähr med löst kruut, så och underwisas, huru de med deras gewehr skole omgå.

d. 14.

Par: Marstrand

lös: Kappa.

1. Siusshästarna måste watnas och fodras.

2. Commenderande officerarne af compagnierne komma i morgon kl. 5 till H:r Öfwersten.

3. De siuka aktas wähl, och de som intet kunna rida, åka på wagn.

4. Officerarne tillsee at hästarna blifwa wähl sadlade och ej med för många byltor chargerade.

d. 15.

Par: Dantzick

lös: Tiæra.

1. Underofficerarne och corporalerne de gamla, få 2 månaders gagie.
2. Bussarne få tillstånd at sällia deras stöfflar.
3. Bagaget packas på wagnarna, och alt lagas marche-färdigt.
4. när bussarna ähro till wakt och chorum så skola gewehren visiteras, och ingen hylstra på musqueten. Underofficerarne see derefter och låta rensa wähl fengenählen, och altid bör gewehret wara laddat.
5. morgon exerceras om wakkert wäder ähr.

d. 16.

Par: Köpenhamn

lös: Marche.

1. Kl. 4 skall bagagiet wara klart*):
2. när förgadring slås tages standarerne uht, och marcheras neder wid åhn och där opställes.
3. tre man gifwes wid bagagiet 1 man hoss boskapen.
4. regementz qwartermestaren med fourir, och fourir-skytter skola wara för dager uhte.
5. hästarna sadlas wähl.
6. Ingen öfwer eller und. officerare eller gemeen ride från marchen utan commendeurens permission.
7. de som fattas hästar, komma till klostret i morgon, hwarest de skola dem få.
8. wekeförslag gifwes in där wij komma till stå. mina ordres woro.
9. att bussarna läggia i affton alla deras saker tillsammans, och om de der af något qwarlemna skola de få 12 par spöo.

*) D. 11 Juni hade Carl XII brutit upp med högkvarteret, och Sk. ståndsdragonerna sätta sig nu i marsch för det stundande fälttåget. Marschen går hela tiden V. om Weichsel, men man hittar sällan några af namnen på kartan.

d. 17.

marcherades ifrån Zuchow till Langenaw 3 mihl.

Par: Warsaw

lös: Ståhl.

1. morgon kl. 5 marcheras.

Langenaw 3
mihl.

d. 18.

marcherades till Zuchowi 3 $\frac{1}{2}$ mihl.

Par: Bitow

lös: Glaas.

1. morgon marcheras kl. 5.

2. förbiudes någon ting at läggia på siuss wagnarna, uhtan hwad compagniet tillhör.

3. Officerarnes och marquetenternas drängar förbiudes alfwarligen under marchen at taga någon siuss.

Ståndqwareret
Zuchowi 3 $\frac{1}{2}$
mihl.

d. 19.

marcherades till Polnisch Brodde 2 mihl.

Par: Norköping

lös: Myssa.

1. morgon ståås stilla.

2. kl. 8. Officerarne hoss H:r Öfwersten.

3. alla trumslagare skohla kl. 8 wara hoss H:r Öfwersten.

4. monteringen sees wähl effter.

mina ordres woro.

5. ackta elden och intet röka tobak i ladorna.

6. rustmestaren gör i morgon munitionen riktig.

Polsk Brodde.

d. 20.

Stodo stilla.

Par: Warschaw

lös: Yxa.

1. Dragonerna rida intet illa sina hästar wid 12 par spös straff.

2. Krutet aktas wähl wid compaignierne.
3. Taflor giöres at bussarne kunde skiuta till måhls.
4. morgon marcheras.
5. Bussarne exerceras till fots, och underwises at ställa sig från 3 till 4.

d. 21.

Lägret wid
Nienburg
3 mihl.
[Neuenburg].

marcherade reg:tet till en by $\frac{1}{8}$ mihl från Nienburg, och begyntes campera.

Par: Graudentz *)

lös: Carbin.

1. morgon marcheras.
2. Tältlagen ropas op hwar affton effter rullan.

d. 22.

Ståndquarteret
Deutsch West-
phalen $3\frac{1}{2}$
mihl.

Reg:tet marcherade förbij Graudentz till byn Deutsch Westphalen $3\frac{1}{2}$ mihl hwarest cantonerades.

Par: Carlscrona

lös: Yxa.

1. morgon stås stilla.
2. Officerarne tillsee at sadlarna blifwa wähl opstoppade.

d. 23.

Stodo stilla.

Par: Schweitz

lös: Bröd.

1. morgon marcheras kl. 6.
2. Officerarne tillsee at hästarna blifwa wähl sadlade. mina ordres woro.
3. manskapet ställes op i morgon corporals wijss, på det de sig just så kunde swenga till deras krubstrek.

*) Parolen blef denna dag Graudentz, ty man närmade sig staden. Neuenburg ligger o. 18 km. norr om den.

4. om någon gemen eller und. officerare blifwer i morgon eller hädaneffter på marchen effter i krogarna, skall strax tagas i arrest och afstraffas.

5. de som hafwa elaka hästar leda dem.

d. 24.

marcherade reg:tet till Niedewitz hwarest cantonerades, Ståndqwareret
2:ne mihl. Niedewitz
2 mihl.

Par: Warschaw

lös: Sax.

1. morgon hålla sig marchfärdiga, lijkwähl intet sadla op för än ordres gifwes.

2. Om några hafwa tagit siusshästar på wägen, skola de gifwa dem tillbaka och hwilken af de gemena eller officers dräng, som tager någon häst eller trugar sig till p:gr för siuss, skall få 15 par spö.

d. 25.

marcherades till byn Palisch 2 1/2 mihl.

Palisch 2 1/2
mihl.

Par: Cracow

lös: Carbin.

1. morgon ståås stilla.

2. Chorum hålles hoss H:r Öfwersten.

3. gewehret hålles parat.

d. 26.

Stodo stilla.

Par: Malmö

lös: Kruut.

1. förslag gifwes in på siusshästarne som afgangne och tillkomne äro.

2. morgon exerceras.

3. morgon stås stilla och fourageras.

d. 27.

stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Skoo.

1. Cornet Stare förestelles och Sture i hans ställe*). [?]
2. morgon half fem färdige till marche och manskapet opställes då förgaddring slås, hoss H:r Öfwersten.
3. Cornet Rosenkrantz får bagagie wakt.
4. de tomma tunnerna skola hädaneffter lefwereras till commissarien, wid straff om det underlåtes.

d. 28.

Ståndqvarteret
Ottrowa 1 mihl.

marcherade reg:tet till Langenaw och Ottrowa 1 mihl.

Par: Cracow

lös: Hæst.

1. morgon marcheras kl. 3 ¹/₂.
2. wid wagnarne och bagagien commenderas allenast i gemen.

d. 29.

Lägret wid
Glinne 3 mihl.

marcherades till Glinne hwarest camperades 3 mihl.

Par: Stockholm

lös: Trumma.

mina ordres woro.

1. Tälten numereras i morgon, och bussarnes saker.
 2. Ordreerne om de tomma tunnorna observeras.
 3. Penningar och proviant uttages i affton.
 4. Bussarna taga uht smör i morgon.
- reg: ordres woro
5. Capt. Coyet får piqueten
 6. morgon stås stilla.
 7. Bakom gatan drages strek at hästarna ej uht-slippa.
 8. piqueten står i morgon till vidare ordres, och

*) Som adjutant? Jfr s. 299 och 363 med 285 och 350. Båda tyckas ha hetat Fredrik.

hafwer capitein piqueten jemwehl i morgon, och måste honom anmählas hwad passerar.

9. morgon fourageras intet uhtan ordre.

10. fourirerne hålla sig i morgon färdige kl. 12.

11. Officerarne hafwe ingen wakt hoss sina bagage om dagen, utan 2 man om nätterne.

12. Officerarne måste weta, i fall alarm kommer, sina divisioner.

13. om allarm kommer, drager sig piqueten dijt, hwarest allarmet höres.

14. när bussarna gå till chorum spännes musqueten i hakan.

d. 30.

Stodo stilla.

Par: Köpenhamn

lös: Musquet.

1. morgon bittida marcheras, bagagien är i morgon färdig, och ställes op för fronten, 1 wagn af hwart compagnie kan blifwa wid compagniet i marchen.

2. underofficerarne visitera gewehret med flijt, och om sådant finnes odogeligit till skått, laddas om.

3. Lieut:t Vicken på piquet.

d. 1 Julij.

marcherades till Woila 3 mihl.

P: Stockholm

lös: Pistohl.

mina ordres woro.

1. när parolen uhtgifwes wid compagniet måste alla und. officerare och corporaler wara tillstädes, på det de sig med ingen owetenhet kunna excusera.

2. morgon marcheras.

Julius

Lägret wid
Woila 3 mihl.

d. 2 Julij.

Lägret wid
Zwischniar-
ziewo. 1 1/2
mihl.

marcherades till Zwischniarziewo 1 1/2 mihl.

Par: Jönköping

lös: Geheng.

mina ordres woro.

1. Bussarna twetta om sig.
2. Corporalerne gifwa mig i morgon förslag på tält lagz monterings sorter, som kettel, lija, hammar och tång, krubbestrek, putzsax, ströborste och skrapa.
3. de brutne hästarna ansas.

d. 3 Julij.

Stodo stilla.

Par: Norköping

lös: Kappa.

1. morgon stås stilla.
2. Proviant journal hålles wid compaignierne, exemplar tages hoss commissarien.
3. morgon exerceras till foot kl. 5.
mina ordres woro.
4. I morgon stoppar sadelmakaren de elaka sadlarna op.

d. 4 Julij.

Stodo stilla.

Par: Lublin

lös: Skrapa.

1. morgon marcheras.
2. de brutne hästar ansas wähl, om några äro op-trötnade, gifwes an hoss majoren.

d. 5.

Lägret wid
Cavenzin 1 1/2
mihl.

marcherades till Cävenczin 1 1/2 mihl.

Par: Malmö

lös: Stohl.

1. morgon marcheras.
2. Officerarne tilsee at fouragepalerne intet lägges för när på tälten at de icke rutna, och at tälten op slås en twärhand från backen.
3. Inga hästar släppas i beet, fast det wore i compagniet utan corporal wore derhoss.

d. 6.

marcherades till Langernicki 2 mihl.

Par: Calmar

lös: Klinga.

1. morgon stås stilla.
2. gewehret efftersees och ladningarna uttages om behöfwes.
3. kl. 5 skall första corporalskapet exercera till häst. kl. 10 det andra, kl. 5 efftermidd: det tredie.
4. wästarna omwändes när bussarna gå hemma i compagnien och inga hattar eller rockar bäras när fourageras.
5. de andra corporalskapen lösa det första af i morgon bittida.
6. föraren seer effter bagaget och skäggen, at bussarna blifwa rakade.

Lägret wid
Langernicki
2 mihl.

d. 7.

Stodo stilla.

Par: Jönköping

lös: Knijff.

1. morgon marcheras.
2. Cornet Rosenkrans på piquet.
3. morgon ingifwes wekoförslag.

d. 8.

marcherade till Pietrowa 4 mihl.

Par: Stockholm

lös: Kiärr *).

Lägret wid
Pietrowa
4 mihl.
[Piotrkow?]

*) Det var skäl att ge den lösen med anledning af kärtrakterna vid Noz och Sglowionschka.

1. morgon marcheras.
2. Capt. Coyet på piquet.

d. 9.

Lägret wid
Langenta
1 1/2 mihl.

marcherades till Langenta 1 1/2 mihl.

Par: Dantzick

lös: Hæst.

1. morgon stås stilla.
2. Ingen går af lägret utan låf wed hårt straff.

d. 10.

Stodo stilla.

Par: Paris

lös: Trä.

1. morgon marcheras kl. 4.
2. Officerarne tillsee at bussarna lägga sina saker och sadlar i ordning i tälten.
3. de underofficerarne som sluta compagnierne skola tillsee at intet mehra än 2 rida uhr troppen tillika, och altid föllier då med en corporal.
4. för eller effter chorum exerceras handgrepen till fot.
5. de som leda sina hästar föllia effter compagniet och eij wid wagnarna.

d. 11.

Lägret wid
Cutnouv
1 1/2 mihl
[Kutno].

marcherade till Cutnouv 1 1/2 mihl.

Par: Malmö

lös: Pipa.

1. morgon marcheras kl. 4.
2. Cornet Rosencrantz commenderas på partie.

d. 12.

Lägret wid
Pniewié 2 mihl.
[Pniewo].

marcherade till Pniewié 2 mihl.

Par: Dantzick

lös: Flinta.

1. morgon stås stilla.
2. affton och morgon skola underofficerarne visitera att bussarna intet ligga på sine kappor, uhtan på hästetäkken.

d. 13.

Stodo stilla.

Par: Lovitz

lös: Ståhl.

1. morgon marcheras kl. 4.
2. Capt. Coyet har piqueten.

d. 14.

marcherades till Lovitz 3 mihl.

Par: Sandomir

lös: Klinga

1. morgon som böndag flitigt till kyrkan, och bussarne see snygga uht.
2. journalerna skola wisas i öfwer morgon.

Lägret wid
Lowitz 3 mihl.
[Lowitsch]

d. 15.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Pistohl

1. morgon marcheras kl. 5.
2. Underofficerarne skola tillsee wid compaignierne at siusshestarne bindes fast om afftonen och skola de tagas i arrest, som det underlåta, och hästar af compaigniet komma om nätterne löse på tälterne.

d. 16.

marcherade till Tschernowitz 3 ¹/₄ mihl.

Par: Rava

lös: Rova.

morgon marcheras.

Lägret wid
Tschernowitz
3 ¹/₄ mihl.
[Skernewizy].

*d. 17.*Lägret wid
Rava 3 1/2 mihl.marcherades till Rava 3 1/2 mihl, och slogz läger 1/2
mihl på andra sidan staden.

Par: Sandomir

lös: Standar.

1. morgon ståås stilla.
2. Lieutenant Vick i morgon effter revaille hoss H:r
Öfwersten.
3. Kl. 5 släppas hästarna i beet.
4. de underofficerarne som uttaga proviant måste intet
wara ohöflige emot commissarien.
5. Ingen äte äplen eller päron, och måste visiteras
dereffter i tälten.
6. proviant förslag gifwes in till commissarien.

d. 18.

Stodo stilla.

Par: Stockholm.

lös: Pistohl.

1. morgon ståås stilla.
2. kl. 5 exerceras 2:dra corporalskapet.
3. kl. 7 commenderas 6 man med H: Öfwersten.
4. gewehren rensas och smörjes.

d. 19.

Stodo stilla.

P: Warschaw

lös: Glaas.

1. morgon marcheras kl. 5.
2. Officerare wagnar som wähl ähro förespänte gå
för reg:tet.

*d. 20.*Lägret wid
Novemiasta
4 mihl.
[Nowe Mjasto]

marcherade till Novemiasta 4 mihl.

Par: Riga

lös: Pistohl

1. morgon marcheras.
2. hwart compagnie får hafwa en wagn hoss com pagniet i marchen men intet mehra.
3. de underofficerarne som emottaga provianten, swara dertill at han blijr riktig uhtdelt.

d. 21.

marcherade till Schitoff 4 mihl.

Par: Elbing

lös: Carbin.

1. morgon stås stilla.
2. förriga ordres observeras.

Lägret wid
Schitoff
4 mihl.

d. 22.

Stodo stilla.

Par: Sandomir

lös: Pistohl.

1. morgon stås stilla.

d. 23.

Stodo stilla.

Par: Paris

lös: Glaas.

1. morgon kl. 7 marcheras.
2. kl. 6 hålles predikan.

d. 24.

marcherades till Covalle 4 mihl.

Par: Lund

lös: Carbin.

1. morgon kl. 5 marcheras.

Lägret wid
Covalle
4 mihl.

d. 25.

Lägret wid
Jlscha 3 mihl.
[Jlscha]

marcherades till Jlscha 3 mihl.

Par: Paris

lös: Kuhla

1. morgon stås stilla.

d. 26.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Skinka.

1. morgon marcheras kl. 6.

2. alla compaignierne skola hafwa på deras siuss wagnar en tunna öhl, och om något deraf bortspilles, swara officerarne derföre.

d. 27.

Lägret wid
Boldoff 2 mihl.

marcherades till Boldoff 2 mihl.

Par: Sandomir.

lös: Wærja.

1. morgon marcheras kl. 6.

d. 28.

Lägret wid Or-
sekowa 3 mihl.
[Osharow]

marcherades till Orsekowa 3 mihl.

Par: Lemberg

lös: Musquet.

1. morgon marcheras kl. 6. Bagagen lemnas bak effter.

2. Officerarne tillsee at alting är hurtigt och riktigt wid compaignierne, efftersom wij kanske i morgon skola paradera för konungen *).

*) D. 26 hade Carl XII kommit till Sandomir, dit Rehnsköld med sin armé anlände d. 27. Men då Ståndsdragonerna d. 29 anlände dit, synes Carl redan ha brutit upp och passerat Weichselbryggan, så att af paraden blef nog ingenting.

d. 29.

marcherades till Sandomir 3 mihl.

Par: Lemberg

lös: Trumma.

1. morgon marcheras.

Lägrät wid
Sandomir
3 mihl.

d. 30.

marcherades öfwer Weixelen 2 mihl till Zaletzani.

Par: Cracaw

lös: Tunna.

1. morgon stås stilla.

2. hwart compaignie skaffar sig tafla at skiuta effter
i morgon.

3. Ingen understående sig gå uhr lägrät utan lof.

Lägrät wid
Zaletzani
2 mihl.

d. 31.

Stodo stilla.

Par: Elbing

lös: Tælt.

1. morgon marcheras.

den 1 augusti.

marcherades till Rylick 4 1/2 mihl.

Par: Malmö

lös: Häst.

1. morgon marcheras.

2. Bussarne och officerarne liggia i kläderna.

Augustus.
Lägrät wid
Rylick 4 1/2 mihl.

d. 2 aug.

marcherades till Zerzin 2 mihl, hwarest reg:tet stötte
i hoop med kongl. M:ts armée.

Kongl. lägrät
wid Zerzin*)
2 mihl.

*) Adlerfelt skrifver namnet Skarzina och det föregående: Przydel.

Par: Strasburg

lös: Wærja.

1. Ingen skall äta frukt, utan ärter som först äro kokte.
2. morgon marcheras.
3. Ingen gemen gånge 50 steg från reg:tet utan han har underofficerare eller corporal med sig, och sedan tapto är slagit gånge ingen utur corporalskap, wid lijfzstraff till giörandes.
4. förslag gifwes in på tält och alla qwinfolk både giffta och ogiffta.

d. 3.

Kongl. lägret
wid Gersewitz
2 1/2 mihl.
[Grodzisko]

marcherades till Gersewitz 2 1/2 mihl.

Par: Kiögebuckt

lös: Spännare.

1. morgon stås stilla.
2. Officererna gifwa in förslag på dato af deras fullmakter.

d. 4.

Stodo stilla.

Par: Badstufwa

lös: Torndyfwel.

1. reg:ts quartermestarne taga i morgon kl. 6 drikka uht till de siuka, wid commissariatet.
2. morgon fourageras intet utan ordres.

d. 5.

Stodo stilla.

Par: Pijhl

lös: Fyrsteen.

1. morgon marcheras.

d. 6.

Kongl. lägret
wid Jaroslaw.

marcherade arméen till Jaroslaw 4 mihl.

Par: Jarosloff

lös: Pistol.

1. morgon stås stilla.
2. alt fruktätande förbiudes.
3. morgon fourageras med dager och fouragen menageras.

d. 7.

Stodo stilla.

Par: Lublin

lös: Trumma.

Mina ordres woro.

1. I morgon visiteras monteringsorterna och gewehret.

d. 8.

Stodo stilla.

Par: Marstrand

lös: Sabel.

1. morgon fourageras.
2. alla främmande hästar små och stora gifwes an hoss Hr General major Lagercrona i morgon wid hårt straff.
3. wid standaren gör allenast 1 man honneur, de andra 2:ne wakterne skildra intet hädaneffter.
4. förslag gifwes in på siusshästarne.

d. 9.

Stodo stilla.

Par: Göteborg

lös: Harnesk.

1. morgon fourageras.
2. förriga ordres om de främmande hästarna itereras.
3. Und. officerare giöra majoren riktige rapporter, elliest skola de slutas till händer och fötter.
4. Om morgonen skall intet så sorlas i compagnierne, uhtan alt bör gå tyst till, när någon commendering skeer.

5. i morgon effter revaille skola alla nya und. office rare, corporaler, trumslagare och gemena, som intet swurit standaren afläggia sin trohetz ed.

d. 10.

Stodo stilla.

Par: Cracaw

lös: Gedda.

1. morgon stås stilla.
2. de resterande penningar gifwes uht.
3. de som wela gå till herrans natward skola gifwa sig an i dag och gå i morgon.
4. Officerarne tillsee, at bussarnas kläder blifwa lagade.
6. hädaneffter annoteras i journalerne alla commenderingar som skee af öfwerofficerare wid compagnierne.
7. morgon exerceras effter revaille.

d. 11.

Stodo stilla.

Par: Warschaw

lös: Korsgewehr.

1. när slaktas gräfwes alla inelfwor wähl neder.
2. priveten kastas igen och nya göres.
3. alla marquetentera som intet ähro soldater, polakkar, judar och qwinfolk kunna på öfwersternas sedel fritt passera igenom wakterna, desliques och de som hafwa General majorens sedel af dagen, och skola wakthafwande officerare däreffter rätta sig.
4. Boskapz wakten får också köras i beet uhtan wakterne, doch intet längre än wakten dem see kan.
5. wakterna till häst skola altid göra h:s M:t och generalerna honneur.
6. Ingen träde uht i luckan för Kongl. M:t.

7. Alla mönsterskrifware komma i morgon hos commissarien.

8. räkning inkommer på de upburne och uhtgifne medel i winterqwarteren.

d. 12.

Stodo stilla.

Par: Linköping

lös: Kuhla.

1. alla tomma tunnor lefwereras.
2. de reg:ter som hafwa lefwererat sina handqwarnar wid Thorn skola taga dem igen.
3. Ingen skall gå öfwer elfwen *) wid hårdt straff.

d. 13.

Stodo stilla.

Par: Marstrand

lös: Karpus.

1. det som slaktas gräfwes wähl neder.
2. Ingen göre sin tarf annorstädes än på priveten.
3. Standar wakterne insläppa ingen om natten i compagnierne uhtan han geer lösen från sig.
4. Capt. Coyet på förwakt i morgon.

d. 14.

Stodo stilla.

Parol Stockholm

lös: Musquet

1. alla orenligheter gräfwes neder.
2. morgon gifwes förslag på de nywärfwade.

d. 15.

marcherades till Chichanowa $\frac{1}{2}$ mihl.

*) San.

Kongl. lägret
wid Chichanowa
 $\frac{1}{2}$ mihl.

P. Calmar

lös: Karpa.

1. Ingen göre sitt behof uhtan på priveten.
2. Bussarna skaffa sig knäremmar.
3. hästerna brännas.

d. 16.

Stodo stilla.

Par: Chichanova

lös: Stigbygel

1. Ingen ride eller gånge i strömen uhtan der wadet är.
2. alla nya hästar och 4 af de wärste siusshästar föres i morgon kl. 5. till H:r Öfwersten.

d. 17.

Stodo stilla.

Par: Sandomir

lös: Spännare.

1. Und. officerarne tillsee at hattarna äro wäl opstoppade.

d. 18.

Stodo stilla.

P. Opatow

lös: Stöffel.

1. morgon swäria de osworne effter revaille.
2. Bussarna exerceras som intet kunna.
3. morgon kl. 6 alla officerare hos H:r Öfwersten.
4. Officerarne tillsee at de få deras gamble Siusshästar således och derföre göra majoren redo.
5. morgen tages uht proviant.

d. 19.

Lieutenanten Vick och Corneten Rosencrantz finge

kongl. m:ts allernådigste fullmakter, lieutenanten ifrån d. 3 febr. 1704 och cornetten ifrån d. 1 martij samma åhr.

Stodo stilla.

Par: Prag

lös: Silffwer.

d. 20.

Stodo stilla.

Par: Pinschoff.

lös: Castell.

1. Ingen hwarken poike eller soldat löge sig i strömen wid hårt straff.

2. om feltkistan gifwes raport åht General major Lagercrona.

d. 21.

Stodo stilla.

Par: Tellie

lös: Capson

1. hålla sig marchfärdig.

2. förslag gifwes in på de som intet kunna rida.

3. Siusshästarna efftersees, och de som intet kunde brukas köres till boskapen.

d. 22.

marcherades till Salischewolle 4 mihl, och arméen se- Kongl. lägret.
parerades hafwandes Gen. Rehnschiöld öfwer et detache- wid Salische-
ment af 10000 man commando, Buchwalths reg:te blef hoss wolle. *)
kongl. m:t. 4 mihl.

Par: Carbaas.

lös: Piska.

*) I »Saleskavola» (Adlerfelt) kvarlämnades infanteri och artilleri; i Jaworow bagaget, hvarpå Carl XII med tre dragonregementen (Buchwalds, Krassows och Dückers) skyndade i förväg för att öfverrumpla Lemberg eller åtminstone hindra kosackerna att kasta in folk i staden.

1. morgon hålla sig marchfärdig.
2. Officerarne wid bagagien rida af och till under marchen, och när någon wagn går i sönder, kastas den samma uhr wägen, at marchen intet hindras; och hoss wagnen lemnas en kar, när nu samma wagn är reparerat, och han kommer till annat reg:tes bagage, skall han in-släppas, och hoss dem behålles, som wore det deras egen. Hwem här emot bryter, skall wara fallen i Kongl. M:ts onåde.

d. 23.

Kongl. lägret
wid Jaworow
5 mihl.

marcherades till Jaworow 5 mihl.

Par: Carlshamn

lös: Kruut.

1. adjutanterne föra sielf paraden op, och lefwerera den till Gen: adjutanten.
2. morgon stås stilla.
3. när marchen går igenom någon by, skall majoren af reg:te med några underofficerare blifwa qwar i byn, så länge till reg:tet är durchmarcherat, och derigenom förhindra alt marode och fruktplåkning.
4. förbiudes plommon och all annor fruktätning wid hårdt straff.

d. 24.

Dragon: Jon Lindman dog. Emot afftonen kom ordres at marchera, och gingo wij i full galop om natten 7 mihl, tänkiandes at attrapera Mazepa*), som med 40000 Cosacker förmentes stå 2:ne mihl från Lemberg, men som wij intet funno samma rykte sant, slog hans M:t

*) Enl. Kostomarow (Hist. Tidsk. 1883) hade Mazepa på tsarens befallning inryckt i Wolynien med kosackhären. Huru långt han för tillfället hunnit, framgår ej af den korta framställningen. Men en af-delning under kosacköfversten Mirovitj stod i närheten af Lemberg, fast han vid svenskarnas annalkande drog sig undan till Brody, nära Wolyniska gränsen.

d. 25.

sitt läger wid byn Dombrowa 1 mihl från Lemberg.

Par: Dombrowa

lös: Gaffel.

Kongl. lägret
wid Dombrowa
7 mihl.

1. när putzel blåses, hålle sig marchfärdige.

d. 26.

fattade vårt reg:te post i förstaden wed Lämberg och blef då Capt. Oxhufwud *) med några dragoner af styck kuhlor ihelskutne (4 man af mit comp:e blefwe blesse-rade). Emott afftonen finge dragonerne och samtl: rege-menter ordres at gå till storm, lösen war Med Gudz hielp, och kl. 3 om morgon[en]

Lemberg
1 mihl.

d. 27.

gik stormen an och staden emporterades med lijten förlust. Reg:tet fik sine qwarter i staden, och Coyetz comp:e blef förlagt i 3:ne huuss, imedlertid dog på wägen den siuka dragonen Johan Skieder, som war wid bagagen.

Par: Crakaw

lös: Geheng.

1. Alt maroderie förbiudes wid hårt straff och alt egenwilligt byte tagande.
2. den första som finnes full på gatorne skall få 6 par spöö.
3. När bussarna gå på gatorna skola de hafwa wärjan, strumpor och skor på.
4. förslag gifwes in i morgon effter predikan, på alla döda och qwästa samt förlorade monteringsorter i sidsta stormen.

*) Carl Oxehufwud (Kagg). I ättartaflorna finns ingen samtida af ätten med detta namn. De förmena, att han hetat Anders (tab. 13).

d. 28.

Stodo stilla i staden.

Par: Pernow

lös: Carbin.

1. förriga ordres repeteras.
2. Sees effter i qwartern om wärderna hafwa inga hästar, och sådant angifwes hoss H:r Öfwersten.
3. Alt gewehret görs rent och laddas på nytt och munteringarne göres rena.
4. Alt skiutande förbiudes wid hårdt straff.
5. Effter tapto tagas alla de i arrest som finnes på gatan.

d. 29.

Stodo stilla i staden.

Par: Strengnes

lös: Lunta.

1. Jngen tage något af sin wärd wid lijfz straff.

d. 30.

marcherade reg:tet uhr staden och slog sitt läger $\frac{1}{4}$ mihl derifrån.

Par: Stockholm

lös: Flinta.

1. de siuka effter sees.

d. 31.

flytte reg:tet sig $\frac{1}{2}$ mihl från staden Lemberg.

Par: Tiuhlaåhs

lös: Sahl.

1. de som fattas ännu folk eller hafwa något qwarlemnat i staden gifwa sig an i morgon hoss H:r Öfwersten.
2. Capt. Coyet commenderas till staden i morgon i reg:ts affairer.

*d. 1 September.**September.*

Stodo stilla.

Par: Pinschow.

lös: Falck.

1. Bussarna skola intet bruka deras stöflar, uhtan dem opstoppa och spara.
2. alla hästarna skola brännas.
3. wekeförslag ingifwes.

d. 2 sept.

Stodo stilla.

Par: Ubsala

lös: Lius.

1. Alla comp:rne skaffa sig pak sahlar *) [?] 3 på comp:e.
2. hyddor bygges till de siuke.
3. Officerarne hålla journaler på monteringz sorterne, och om någon dragon något deraf försätter hädan effter skall han det sielf betahla.

d. 3 sept.

Stodo stilla.

Par: Window

lös: Sabel.

1. Mönsterrullorne giörs färdige till måndag.
2. Koorna molkas af reg:ts qwinfolken, och delas uht till de siuka.

d. 4 sept.

Stodo stilla.

Par: Thorn

lös: Patron.

1. J morgon effter chorum skola comp:e mönstras och taga dragonerne alla deras små saker med sig.

*) Ordet mycket otydligt skrifvet.

d. 5.

Stodo stilla.

Par: Cabys

lös: Brännare.

1. förriga ordres repeteras.

d. 6.

Kom k. Stanislaus och Printz Alexander till kongl. m:ts armee.

Par: Stanislaus

lös: Wärja.

1. J morgon går posten åht Swerige, den som will skrifwa, lefwerere sina bref morgon affton in.

2. när majoren är borta, skola så wähl öfwer som underofficerarne hwad wid reg:tet passerar anmähla äldste capiteinen, och skall ingen man uht commenderas uhtan hans wetskap.

3. Alla officerarne måste tillsee at deras hästar ähro wähl fastbundne, finnes några lösa, och profosserne dem fasttager skall hwar häst lösas med en schostak.

d. 7.

Stodo stilla.

Par: Lemberg

lös: Karbin.

1. wagnarna wid comp:t lagas färdiga och packsahlerna.

2. förslag gifwes in i morgon kl. 8 på de siuka som intet kunna rida.

3. hofslagaren tager emot hästmedicamenter.

d. 8.

Stodo stilla.

Par: Warschaw

lös: Pistohl.

1. Alt miölkz försälliande och införande förbiudes wid förwachterne och reg:terne, och wid 6 par spö om de gemena deraf dricka.

2. Judarna hanteras wähl, och skall man intet bry eller bedraga dem.

3. förbiudes wid lijfzstraff at ingen på förwakterne lockar, begerer eller tager något af dem som giöra tillförsel i lägret.

4. de som wele hafwa wijn åht de siuka gifwe sig i morgon an hoss Gen: major Lagercrona.

5. förrige ordres om skiutande repeteras med alfvarsamhet.

6. Item om raporten hoss den commenderande capitainen wid reg:tet i majorens frånwaru.

7. I morgon om wackert wäder läggia bussarna sina små saker uht i rad wid tälten, men sadla intet op, förän ordres gifwes. Imedlertid kläda de sig renligt och snygt.

8. weko förslag gifwes in wid chorum.
mina ordres woro.

9. om någon dragon eller underofficer dricker sig i morgon full skall han straffas med 12 par spöö.

d. 9.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Stycke.

d. 10.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Mörsare.

September 1704.

d. 11.

Stodo stilla.
 Par: Cracow
 lös: Granat.

d. 12.

Stodo stilla.
 Par: Lublin
 lös: Pumpa.

1. hålla sig marchfärdig.
2. de siuka wehl efftersee at de komma warmt at liggia på wagnarne.
3. Capt. Coyet commenderas i morgon med 60 pionerare föruht.

d. 13.

Stodo stilla, bussarna fingo byte.
 Par: Lublin
 lös: Musquet.

1. morgon marcheras.

d. 14.

Kongl. lägret
 wid Sutkisow
 1 mihl.

marcherade ifrån Lemberg en elak wäg till en bonde-
 by 1 mihl derifrån.

Par: Samos
 lös: Bajonet.

1. hålla sig marchfärdiga.
2. de siuke gå föruht.

d. 15.

Kongl. lägret
 wid Zopotzin
 2 m.

marcherade 2 mihl till Zopotzin.

Par: Thorn

lös: Sabel.

1. hålla sig marchfärdig.

d. 16.

lefwererades af comp:t munteringz sorter till lijfreg:tet.

4 Sadlar med tillbehör des uhtan schaberaquer

4 betzel

3 musquetskoor.

marcherades till en bondeby Dobrutzin [Dobrosin]

1 1/2 mihl från Zolkief 2 mihl.

Zolkiew

5 [!] mihl.

Par: Elbing

lös: Pistohl.

1. hålla sig marchfärdig.

d. 17.

marcherade till Russich Rava 3 mihl, och stodo wid Russisch Rava.
byn Rébenna. [Rawaruska].

3 mihl.

Par: Warchaw

lös: Wårja.

1. Så länge majoren är siuk gör Capt. Coyet majors
tjänst, och emottager reg:tes rapporter.

d. 18.

Stodo stilla.

Par: Posen

lös: Båga.

1. hålla sig marchfärdig.

d. 19.

Separerades Kongl. M:ts armée i åhtskillige columner,
och blefwo allenast drabanterne, lijfreg:tet och Buchwartz

dragoner omkring Kongl. M:ts person *). Marcherades till Tomasow 3 1/2 mihl.

Kongl. lägret
wid Tomasow
3 1/2 mihl.
[Tomaszow].

Par: Samos
lös: Lundstaka.

1. hålla sig marchfärdig.
2. de siuka skötes wähl, och om morgonen innan de läggias på wagnarna gifwes dem warmt dricka.

d. 20.

Kongl. lägret
wid Labonnie
3 1/2 mihl.
[Labunka].

marcherades till Labonie 1 1/2 mihl från Zamoscie. [Samostje]. 3 1/2 mihl.

Par: Paskuhla
lös: Karduus.

1. hålla sig marchfärdig.

d. 21.

Stodo stilla.

Par: Siraden
lös: Fyrsteen.

1. Inga taga hästar uhr compagnierna uhtan lof, och när watnas, rida alla corporalskapzwijs.

d. 22.

Kongl. lägret
wid Plotzki
2 mihl.

marcherade igenom Samos till byn Plotzki 2 mihl.

Par: Cracow
lös: Klubba.

1. hästarna göres rena om fötterna.
2. alla underofficerarne wid compagniet göra lijka wakter och tjänst.

*) Denna kolonn har från Tomaszow ställt marchn på Bychowa. Sedan arméerna här närmat sig hvarandra, riktades marschen mot Baranow.

3. de som intet kunna föllia i marchen och hafwa elaka hästar, ställa sig wid standaren effter de siuka äro bortkörda.

4. I morgon bittida gifwes in wekoförslag.

d. 23.

Stodo stilla.

Par: Culm

lös: Knijff.

1. Ingen officerare understående sig något måhl at afkorta bussarnas proviant, eller deraf gifwa sina drängar.

2. Eij heller hålla någon kar wid compagniet wakt frij, wid exemplariskt straff.

d. 24.

marcherades till byn Dworischoff 3 mihl.

Par: Cracow

lös: Pijck.

Kongl. lägret
wid Dwori-
schoff 3 mihl.

d. 25.

marcherades till Wizocky 2 $\frac{1}{2}$ mihl.

Par: Cartaw

lös: Brandstake.

Kongl. lägret
wid Wizocky
2 $\frac{1}{2}$ m.

d. 26.

Stodo stilla. Capt. Coyet fik förwakt.

Par: Pultawsk

lös: Pijhl.

1. morgon marchfärdig.

d. 27.

marcherades till en by 1 mihl på andra sidan Bickova 3 mihl. Begge arméerne stötte ihop och K. Stanislaus kom till Kongl. M:ts armée igen.

Kongl. lägret
wid Bickova
3 mihl.

Par: Pässe

lös: Pijck.

1. morgon marchfärdig.

d. 28.

Kongl. lägret
wid Palichi
3 mihl.

marcherades till Palichi 3 mihl.

Par: Sabbi

lös: Knap.

d. 29.

Stodo stilla.

Par: Wischoff

lös: Lunta.

1. hålla sig marchfärdig.

d. 30.

Kongl. lägret
wid Reschi
4 $\frac{1}{2}$ m.

marcherades till Reschi 4 $\frac{1}{2}$ mihl.

Par: Bloniani

lös: Kuhla.

1. framför fronten skall intet tält manquera, uhtan snarare mit i compagnerne.

2. Officererna blifwa hoss compagnerne och liggia intet i byarne.

d. 1 October.

October.

Capt. Coyet blef med 200 man 1 capt. 2 leut. 2 cornetter 8 und. 8 corp. och 4 trumslag. och 30 timmermän commenderat at låta förfärdiga en brygga öfwer Wiepern *), för arméen, hwilken och samma dag blef färdig, och slogz $\frac{1}{2}$ fierdehls wäg på andra sidan om staden Bora-

Kongl. lägret
wid Drungowa
1 $\frac{1}{4}$ mihl.

noff. 1 mihl. Sedan marcherades ännu $\frac{1}{2}$ fierd: wäg på andra sidan, och camperades wid byn Drungowa.

Par: Carlshamn.

lös: Knapp.

*) Wjeprsch. Från Baranow gick marschen till Shelechow och sedan i rent nordlig riktning mot Wengrow.

d. 2.

Stodo stilla.
Par: Cracow
lös: Wærja.

d. 3.

marcherade 4 mihl till Opoll och Zelakowa.
Par: Dantzick
lös: Granat.

Kongl. lägret
wid Opol och
Zelakowa
4 m.

d. 4.

marcherades till Lebin 5 mihl.
Par: Elbing
lös: Spore.

Kongl. lägret
wid Lebin
5 m.

d. 5.

marcherades förbij Lio till Wengeroff 5 mihl.
Par: Wengeroff
lös: Lunta.

Kongl. lägret
wid Wengeroff
5 mihl.

d. 6.

Stodo stilla. Kongl. M:t war intet tillstädes uhtan
gången föruht at recognoscera *).
Par: och lös: som i går.

d. 7.

Kongl. M:t kom tilbakars från partie.
Par: Putzig
lös: Stigbygel.

*) Saxarna hade natten förut stått i Wengrow och Carl hade med lifregementet till häst följt efter dem samt rekognoserat ställningen vid Bug. Bland de regem. han vid återkomsten tog med sig på den stränga marschen till Radimin var också Ståndsdragonerna. Men de medföljde ej fram till Bug utan blefvo kvarstående till den 16. D. 14 hade Carl från sitt fruktlösa försök att komma åt Saxarna begifvit sig till Praga, dit Rehnsköld ankommit med en del regementen.

1. hålla sig morgon marchfärdige. om natten kl. 9 kom ordres straxt at bryta op, och marcherade reg:tet samma natt och den derpå fölliande dagen

d. 8.

Kongl. lägret
wid Radzimin
8 mihl.

till Radzimin 8 mihl.
Par: Sandomir
lös: Kuhla.

d. 9.

Stodo stilla.
Par: Cazimierz
lös: Pistohl.

d. 10.

Stodo stilla. Kongl. M:t war intet tillstädes.
Par: och lösen som i går.
1. Bussarna hållas tillhopa.

d. 11.

Stodo stilla.
Par: Prag
lös: Hiuhlåås.

d. 12.

Stodo stilla. Kongl. M:t war frånwarandes.
Par: och lös: som i går.

d. 13.

Stodo stilla. Kongl. M:t war frånwarandes.
Par: och lös: som i går.

d. 14.

Stodo stilla. Kongl. M:t war frånwarandes. H. Excell.
Gref Piper gaf uht ordres.
Par: Pultawsk
lös: Pistohl.

d. 15.

Stodo stilla.
Båhuus
Granat.

d. 16.

Fik reg:tet ordres att marchera till Nowodwor, därest at observera de sachsiska och ryska trouppers mouvemens på andra sidan Weixeln. H. Öfwerste Buchwalt gaf ordres uht.

Lägret wid
Nowodwor
4 mihl.

Par: Carolus
lös: Flinta.

1. Ingen officerare eller gemen lägge sig att sofwa uhtan hållet alt alard.

d. 17.

Stodo stilla.
Par: Dantzick
lös: Pistohl.

d. 18.

feck reg:tet ordres at marchera till Prag 4 mihl. Samma dag rymbde Saxerna från Warschaw *) sin kooss, af comp:s montering blef 1 sadel med chaberaque et par pistohler och alt tilbehör gifwet åht Öfwerstens kock.

Kongl. lägret
wid Prag
4 mihl.

Par: Cracow
lös: Lunta.

d. 19.

Stodo stilla.
Par: Carolus.
lös: Wårja.

*) Efter sin lyckade kupp mot Warschau i slutet af Augusti innehade konung August hufvudstaden. Men vid Carls anstalter till öfvergång lämnade han den och drog sig in i Storpolen, samt begaf sig för egen del till Krakau under det Schulenburg skyndade till schlesiska gränsen, ifrigt förföljd af Carl XII.

d. 20.

Stodo stilla.
Par: Stockholm
lös: Stycke.

d. 21.

Cantoner-
quarteret
Nadarschin
4 mihl.

marcherat öfwer Weixelen till Nadarschin 4 mihl.
Par: Warschau
lös: Carbin.
1. morgon marcheras.

d. 22.

Cantoner-
quarteret
Papin 5 mihl.

marcherat förbij Radziowitz till Papin 5 mihl.
Par: Lemberg
lös: Wårja.
1. morgon marchera med dagen.

d. 23.

Cant: quart:
Jassin 6 mihl.

marcherat förbij Rava till Jassin 6 mihl.
Par: Marstrand
lös: Glaas.

d. 24.

Cant: quart:
Jonowitza
5 mihl.

marcherat igenom Piontack till byn Jonowitza 5 mihl.
Par: Lemberg
lös: Pijck.

d. 25.

Cant: quart:
Niewietz
6 mihl.

marcherat till Niewietz 6 mihl.
Par: Posen
lös: Pistohl.
1. Officerarne ingifwa förslag på alt det som til-

baka blifwit på hela marchen, hwar de blifwit och huru de trötnatt *).

d. 26.

marcherade till Uniejoff, hwarest de sachsiske fångarna oss lefwererades och reg:tet blef commenderat i arrieregarde.

Cant: qwart:
Uniejoff
1 mihl.

Par: Carolus

lös: Carbin.

d. 27.

Stodo stilla.

Par: Posen

lös: Musquet.

d. 28.

Stodo stilla.

Par: Posen

lös: Wärja.

d. 29.

marcherat 3 mihl till Skartzin.

Par: Kalisch

lös: Spore.

1. morgon marcheras.

Cant: qwart:
Skartzin
3 mihl.

d. 30.

marcherat till Kalisch 4 mihl.

P: Cracow

lös: Hatt.

Cant: qwart:
i staden Ka-
lisch 4 mihl.

*) Ståndsdragonerna ha blifwit efter på jakten efter Schulenburg och medan de stodo stilla i Unejow utkämpades (d. 28) drabbningen vid Punitz.

d. 31 octob.

Stodo stilla.

Par: Kalisch

lös: Pistohl.

1. rullan opropas om manskapet äro tillstädes och
gewehret riktigt.

*November**d. 1 november.*Cant: quarteret
Raschoff 3 mihl.

marcherat till Raschoff 3 mihl.

Par: Posen

lös: Spore.

*d. 2.*Cant: quart:
Krotozin
2 mihl.

marcherat till Krotozin 2 mihl.

Par: Lissa

lös: Canon.

*d. 3.*Cant: quart:
Krackotowitz
3 mihl.

marcherat till Krakotowitz 3 mihl.

Par: Stockholm

lös: Sax.

*d. 4.*Cant: quart:
Bajanova
3 mihl.

marcherat till Bajanova 3 mihl.

Par: Posen

lös: Flinta.

d. 5.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Pappeer.

*d. 6.*Cant: qw:
Sabrava
2 mihl.

marcherat till Sabrava 2 mihl.

Par: Lissa

lös: Geheng.

November 1704.

417

d. 7.

marcherat till byn Bahn 2 mihl.
Par: Köpenhamn
lös: Knapp.

Cant: qw:
Bahn 2 mihl.

d. 8.

marcherat till staden Kosten 1 mihl.
Par: Posen
lös: Spore.

Cant: qwart:
Kosten 1 mihl.

1. morgon rapporteras hoss H:r Öfwersten huru hästarna ståå.
2. Effter tapto gifwes raport åht officerarne af corporalerne.

d. 9.

Stodo stilla.
Par: Dantzick
lös: Lius

d. 10.

Stodo stilla.
Par: Cracow
lös: Stöffel.

d. 11.

- Stodo stilla.
Par: Malmö
lös: Pappeer.
1. Bussarna skola i morgon see snygga uht, och hafwa wärjorne på.

d. 12.

Stodo stilla.
Par: Carlshamn
lös: Skrapa.

d. 13.

Stodo stilla.
 Par: Dantzick
 lös: Hæst.
 fångarne lefwererades till östgöte cavalleriet.

d. 14.

Capitein Coyet blef förlofwat till höggwarteret *).
 Lieutenanten hölt Journalet.
 Par: Carolus
 lös: Stockholm

d. 15.

Capt: kom tillbakars.
 Par: Jönköping
 lös: Patron.

d. 16.

Stodo stilla.
 Par: Stockholm
 lös: Grånat

d. 17.

Stodo stilla.
 Par: Göteborg
 lös: Lunta.
 1. morgon göra sig marchfärdig till vinterqwarteren.

*) Rawitsch. Regementets marsch till de egna vinterqwarteren går norrut öfver Kosten, Strykowo, Samter, vidare öfver floderna Warthe och Netze till byarna Gross Wittenberg och Springberg, V. om staden Schneidemühl. Skånska Ståndsdragonerna, som hittills deltagit i den kungliga arméns företag, höra nu ej längre till denna utan till Rehnskölds. Det är således ej tåget mot Grodno de komma att vara med om utan blir i stället slaget vid Fraustadt. Men denna journal tryter långt innan dess.

d. 18.

marcherat till Strickowa 3 mihl.
 Par: Stockholm
 lös: Pistohl

Cant: quart:
 Strickowa
 3 m.

d. 19.

marcherat till Wierziewo 3 mihl.
 Par: Ubsala
 lös: Spiegel.

Cant: quart:
 Wierziewo
 3 m.

d. 20.

marcherat till staden Samter eller Schamatulli 1 mihl.
 Par: Christianstad
 lös: Wärja.
 1. morgon marcheras.

Cant: quart:
 Schamatulli
 eller Samter
 1 mihl.

d. 21.

marcherat till Krotschin 2 ¹/₂ mihl.
 Par: Marstrand
 lös: Pisk.

Cant: qwarter
 Krotschin
 2 ¹/₂ mihl.

d. 22.

marcherat till Radotziwi 2 ¹/₂ mihl.
 Par: Christianstad
 lös: Wärja.

Cant: quart:
 Radotzivi
 2 ¹/₂ m.

d. 23.

Stodo stilla.
 Par: Kron
 lös: Wärja.
 1. Underofficer med 12 man hafwa wakt i byarne,
 och sätties poster wid wagnarna och i awenuerna.
 2. 1 öfwer officerare patrullerar hwar natt.
 3. Elden aktas wähl, och bussarna gå intet med liuss
 i stallarna.

4. den commenderande officeraren i byn gifwer adelmannen quittance, på den hafra manskapet undfångit och huru många han spisatt.

d. 24.

Stodo stilla.

Par: Stockholm

lös: Flinta.

1. morgon hålla sig marchfärdig doch intet sadla op för än ordres kommer.

d. 25.

Stodo stilla.

Par: Ubsala

lös: Lunta.

1. morgon kl. 7 marcherar reg:tet och är sammelplatzen wid Lewnitz.

d. 26.

Cant: qwarter
Kapp 1 $\frac{1}{2}$ m.

marcherade comp:t till byn Kapp 1 $\frac{1}{2}$ mihl.

Par: Stregnes

lös: Swärmare.

d. 27.

Ståndqwarteret
Wittenberg
1 mihl.

marcherade till byn Wittenberg 1 mihl. hwarest Coyetz squadron blef förlagt.

Par: Carolus

lös: Harnesk.

H:r Öfwersten gaf officerarne fölliande skriftl. Ordres.

1. Måste i alla byarne godhe ordres hållas och man ifrån man så wäll drengiar som soldater alfwarligen förbiudas på hårdt straf att giöra någon öfwer wäld, och hwem dett wara will eij heller någott taga ell:r twinga af bonden el:r wärden, hwarcken i forasie el:r annat, utan när dragonen: fattas skall dhet angifwa hoos sina officerare hwilka dherom skolla ställa ordres.

2. Companierne: inlägas i byarna dhett bästa och närmaste som skie kan. Däck: så att hästarna få gått rum att stå, el:r stall, och bussarna stugur att wara uthj. Och som dragonerne skolla spisa hos bönderna, så kunna dhe lijck wäll gå ätta hoos dhem som dhe intett liggia hoos och intet stall woro, el:r för långdt afsides.

3. Capiteinerne skola tinga in dragonerne hoos bönderna att ätta, och skall dem räknas för kåsten af hwar karen 5 gyllen Prusk: att stiga för 3 karar om månaden 5 R:dr och skolla gifwa bussarne godh husmans kosth och een kanna öhl om dagen. Soldaten skall och så intett giöra bonden någon öf:rwäld om någett fattas, utan angifwa hoos officerrare. Han måste hafwa bröd så myckett som han behöf:r och een gångh: om dagen, om middagen kiödt och om qwällen hwadh: han hafwa kan i miölck: grödh och annat.

4. Som myckett knapt ehr om fouragie och måste hållas godh hushåldningen måste ingen understå sigh att sielf taga hwarken fouragie el:r hafra uthan bonden skall gifwa honom på hwardera hesten 1 lisspund höö, och skall hwar kronhest hafwa 2: kannor hafra om dagen, och sius hästerna 1 medh dubelt hakelsse, och skall dhen commenderade officeraren sigh låtta lefwerera af sin by hafra och giöra magazin, sampt den uth på companiet och intett låtta taga af hwar dragon i kvarteret, hwilkett dhem hårdt skall förbiudas. Officerare skola se till att dhe bekomma dheras richtigheet i höö och halm att strö medh, dåck att intett spilles.

5. Skall af denn commenderade officerare i hwar by och hwardt compani a partt hållas richtig räckningh på alt hwadh byarne lefwererar och af dem tages, sampt huru många man dhe spisa. Som alt skall dhem afdragas i contrabutionen och skall af officerare altid hwar wecka inläggias richtig förslagh: på manskapett och hästar.

6. Officerare skolla see till, att intet giördes går-

darna af byarna nederbrytas, uthan der öpett ähr hell:r igen stängia och skall af hwardt compagnie hålla wackt om dagen 6 man och hwar by een under officerare som skolla posteras mitt i byn och haf:r skildt wackter 1: för den comenderadhe officeraren. och een på hwardera ändan af byen. I averzeunen[!] om natten skall een öf:r officerare hafwa piqvet och 4 man till af hwardt compagnie uthan wackten, och patrollera.

7. På ordinance sändes 1 man att hwarda [af hwardera?] compagniet till migh, till häst, som lösas af klåkan 2 præcis, och skola dhe som blif:e aflösta hämpta ordern som adjutanten skall gifwa dem skrifteligen.

8. Eliest effter komma officerare dhe ordres och skrifftelige reglementer som för äro uthgifne och skolla officerare för alt sielf hwar dagh visitera deras hästar och folck: att dhe blifwa skrapadhe och rend håldna och till rättan tidh fodratt och wattnad.

9. Sees effter alla monderingarne blif:e wäll uphängde och förwarandhe, och geweren rendh håldne, sampt tälterna uphengne och wälbewardhe.

10. Elden acktas för aldt, och förbiudes att intett med liuus gåås stallarna el:r hoos fouragiet.

11. J: morgen komma alla commenderade officerare till migh: att gifwa raporten om kvarterens tillstånd, fouragie och alt præcis klåkan 9:

12. Bringas migh: medh ricktiga förslag på manskap: och hästar lijka medh dhe som i Kosten blifwa ingifne.

13. Officerare bekomma och så 2 K:r på her hesterna och 1 1/2 K:r på klipparne dhe skius hesterna som intett duga bekommer ingen hafra. Med spisningen måste officerare see till att busarna lijkwähl få deras ricktighheett, och måste haf:e åhtminstone een gång om dagen kiödt, och om qwällen smör ost el:r någott annat.

Baron Buchvalt:

d. 28.

Stodo stilla.

Par: Stettin

lös: Myssa.

1. wärderna tilsåges at bussarne fåå deras riktigheet, och förtröstas at när en månad är förbij, de då skulle slippa. Om någon wärd tiläiwentyrs hafwer 6 man at spijsa, kortas honom af 2 månaders contribution, så framt hans by är opsatt i libertationslistan.

2. morgon mönstras, och rullorna giöres färdige, med afgången af compagniet, så wähl i manskap och hästar som de største monteringsz persedler, sedan reg:tet gick i fält.

/:NB. Öfwersten fik kongl. m:ts ordres, at reg:tet skulle uhr Tysland recryteras, så till manskap som hästar, och wed hwart comp: sättas dubla officerare. :/

3. Hofslagarne sättias i arbete och måste kronhästarne beslås.

4. Officerarne skola få pg:r och derföre skola de dät bästa de kunna intinga deras drängar hoss wärderna.

6. med bussarna giörs afräkning för de 2 st. tobakspg:r de böra dagel. hafwa, och måtte wähl observeras de som redan på marchen af commissariatet något nutit.

d. 29.

Mönstrades compagniet. rullan finnes härjempte, med all afgång wed comp:t sedan begynnelsen af campagnen.

Par. Dantzick

lös. Pisk.

1. Bussarna bära intet deras stöflar uhtan när de rida.

2. I morgon sändes effter zedelen på hielp qwarteren i fourage, säng och wed.

3. Evert Norsten och Anders Swart förrätta corporals tjänster, i de bort commenderade corporaler Falkens och Hampels ställe.

4. Corporal Falk avanceras till under officerare, och commenderas med Capt. Brochman till Dantzick på wärfning.

5. Coyetz comp:e flyttes ifrån Wittenberg i morgon och skall taga sina qwarter i Springberg.

d. 30.

Ståndqwarteret
Springenberg
 $\frac{1}{2}$ mihl.

marcherade Comp:et till byn Springenberg $\frac{1}{2}$ mihl och blef där fördelt.

Par: Stettin

lös: Hatt.

1. Capt. Coyet commenderas till Pommern at köpa hästar.

2. Officerarne i byarna hålla god räkning och skrifwa alt riktigt op.

3. Ordonancerne skola inga cronhästar rida, uhtan siusshästar.

4. I morgon ingifwes wekoförslag.

December.

d. 1 Decemb.

Stodo stilla.

Par: Stettin

lös: Koffert.

1. alla capiteiner skola i morgon kl. 9 komma till H:r Öfwersten och därest clarera sina rullor.

2. två man af comp:t commenderas på execution med Lieut:t Menlöös.

d. 2 Decemb.

Stodo stilla.

Par: Köpenhamn

lös: Penna.

1. Bussarna gå intet med deras rockar i qwarteren, och stöflarne skones. de söndrige föfotes.

2. Bussarne skola få 3 timf till mans, derföre skola de anskaffa sig alla sina manquerande småsaker.

3. det söndrige gewehret lagas och stockas.

4. förslag ingifwes i morgon på de söndrige wärje klinger wid compagniet.

5. förslag ingifwes på det söndrige gewehret så wähl musqueter som pistohler.

6. förslag ingifwes på officerarnes handhästar och klippare, samt compagnie, cron- och siusshästarne, hwaruti de casserade och aldeles odugl. ej opføres.

7. förslag ingifwes på skrapor och hanskar som Comp:t fattas, a 65 man räknat.

8. förslag ingifwes på skräddarne wid compagnierne.

9. Swarta halsstukerna bäras intet i byarne.

10. hööt menageras så wähl som hafran, och måtte fouriren i hwar by göras till hööcommissarius och derpå hålla riktig räkning, ochså laga at alting mögeligst besparas.

d. 3.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Hæll.

d. 4.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Geheng.

d. 5.

Stodo stilla.

Par: Dantzick

lös: Stigbygel.

d. 6.

Capt. Coyet reste till Pommern *) Lieutenanten håller i hans frånwaru Journalene.

*) Han tycks aldrig ha kommit tillbaka och den journal löjtnanten höll i hans »frånvaro», torde vara förkommen. Åttartaflorna upplysa, att Coyet tog afsked 1705. Men hans krigiska eld hade ingalunda slocknat, ty 1709 har han åter tagit tjänst till en början såsom major vid N. Skånska kavalleriet. Detta var visserligen ej med vid Helsingborg, men Coyet deltog dock i slaget såsom öfverstelöjtnant vid Södermanlands regemente och blef sårad i striden.

KOMMENDANTEN

A

BAUSKENBURG OCH SELBURG

FRIH. NILS POSSES

JOURNAL

1701—1702

KOMMENDANTEN

A

BAUSKENBURG OCH SELBURG

FRIH. NILS POSSES

JOURNAL

1701—1702

VNDERDÅNIGT JOURNAL OCH KORT RELATION:
HWAD WED MITT I NÅDER ANFÖRTRODDE
NÄRIJKES OCH BERGZLAGENS TREMÄNNINGZ INFANTERIE-
REGEMENTE OCH DERHOS FÖRORDNADE DETACHEMENTER
OCH COMMENDANTSKAPERS COMMENDO, WED BAUSKE
OCH SELEBORG I CURLAND, UTI NÄRWARANDE
KRIGZTIJDER COMMENDERAT OCH FÖRRÄTTAT ÄR.

Anno 1701.

Blef detta mig i nåder anförtrode Regemente i Maj den 6. Stockholm embarqverat och till Revall lyckel. 18: transporterat den 18. ejusdem.

Bröt Regementet up ifrån Revall och ankom 8. Junij. d. 14 till Pernau och den 29. till Riga, hwarest det 14. 29. camperade uth för staden till den 9. Julij, då det till Kongl. [9] Julij armeen, wed den lyckelige decenten öfwer Dynen wid Kobron bleff conjungerat; Och derifrån med armeen fölgde in till Bauske campement i Curland, derest hehla Regementet blef commenderat och förlagt på fästningen Bauskeborg, och wid Kongl. armeens vpbrät tillijka med ett Detachement af H:r 11. Aug. Öfwerste Albendeyls dragoune-Regemente 300. man under H:r Major Niclas Trautvetters *) commendo, hwilka under

*) Här möter en förut okänd person. Namnet Trautwetter har i noter och personregister ansetts beteckna Johan Reinhold T., som 1701 blef major och d. ^{20/11} 1703 öfv.-löjtnant och som slutade som friherre och gen.-löjtnant. Nordberg (äfvén Kelch) har nog anført, att en viss annan major T. opererat i Kurland 1702 och att en tredje major T. haft postering vid Thorn 1703. Men utan förnamn äro personerna att räkna som skuggor och det händer Nordberg stundom att dela upp en i flere. Förvirringen ökas nu däraf, att både ofvannämnde N. T. och J. R. T. sägas samtidigt ha varit majorer vid G. E. Albedyls dragoner. Hos Kagg uppträder den tredje, Burchard T., men han blef lyckligtvis först d. ^{20/11} 1703 major vid M. Stenbocks (sen. Hjelms) dragoner. Emellertid få tydligen i »Dagböckernas» register en viss, ej alltid lätt preciserad afskrifning göras i hänvisningarna till J. R. T.

det mig i nåder anförtrodde commendantskapz commendo förordnade woro, i fästningen inmarcherade. Då all anstallt på det möjligaste blef användt till det påbegynte fortifications arbetets fortsättiande med Regementets och bönders af landet arbetande, och den alldeles förfallne post så till defension, som logementers inredning att förbättra, jemwähl och nödig proviant och underhåll, så wähl till guarnison, som 600 qwarlemnade siuka af Kongl. armeen att förskaffa, och den i nåder anbefalte magazin att upprätta af den uti Bauske, Sele- och Dynaburgska district och gebieter pålagde contributionen, till hwilkens indrifwande förbem:te detachement Dragouner straxt blef fördehlt och i alla sochnar och ämbter commenderat.

29. Sändes 165 man friske blefne af de qwarlemnade siuka till den Kongl. armeen med Lieut: Messenius af Dahl Regimentet.
- Sept. 7. Ankom till Seleborg 200. man Infanteri af Riga guarnison detacherade, under Major Mejerfeltz *) commendo, der sammastädes postö att fatta och magazin upprätta, och således dependera af detta commendantskapz öfwercommendo.
11. Afgick 190. siuka, som friske blefwit, till Kongl. armeen med Fendrich Möllen.
18. Commenderades Major Trautvetter med 150. dragouner och dertill nödige Officerare att conjungera sig i Seleborg med Major Mejerfelt, som war commenderad att gå till fästningen Dynaburg i Påhlnisk Lijfland, när H:r Öfwerstlieut. Bahner **) skulle till Seleborg ankomma.
27. Berättade Major Mejerfelt genom säker kundskap hafwa inhämtat effterrättelse, att wid Dynaburg, dijt han wore beordrat, skulle wara ankommet 6000 Tartarer och Callmucker, som wid Neuheusen i Lijfland hade giort infall.
- Octob. 1. Ankom till Seleborg Öfwerstl. Bahner med sitt de-

*) Carl Fredrik Meijerfelt, äldre broder till Johan August, stupade såsom öfwerste vid Poltava.

**) Pehr Banér, död 1704.

tachment 300 man af Gref Stenboks *) dragoune Regemente, derest han anträdde commendantskapet under mitt i nåder anförtrödde öfwercommendo; Blef allså Major Mejerfelt beordrat, oachtat hans inhämtade kundskap, att fortsättia den commenderade desse in till Dynaburg med Major Trautvetters detachment och 150. man af Öfwerstl. Bahners Dragouner, samt 100. musqvetererare[!] utaf sitt egit manskap, tillsammans 400 man, hwilka afmarcherade ifrån Seleborg d. 3.

3.

Och mötte honom d. 6. wid passet Egglon några 6. Dynaburgske adelsmän med deras drängar och bönder till häst några hundrade man under Bandemir och Segbergers anförande, hwilka sig understodo att uppehålla Major Mejerfelt med hehla dess marche wid passet, till dess han sig declarerade, att han eij till någon militair execution war utskickad öfwer deras godz att förrätta, hwarpå de dragit sig tillbaka, och Majoren sin marche fortsatte till Dynaburg, hwarest han d: 18. anlände, och straxt effter ordres och 18. instruction Pähliske fästningen Dynaburg öfwer allt lät visitera i alla rum och i jorden efftersöka, om några stycken, ammunition och proviant dersammastädes woro af fienderna Ryssen och Saxerna effterlemnade; men befans det förra uti Majj och Junij månader warit till fästningen Kokenhusen med strussar bortfört; förutan ett tusende och några hundrade Cop rågmjöhl och lijka så mycket hampefrö, som af Saxerna der i magazinet warit nederlagt, hwilket straxt blef uttagit och till Seleborg fördt. Hwarmed partiet således sig inställte, hwar till sin post igen, lemmandes en Capiten Svab med 60. dragouner på execution hoss adelsmännerna i Dynaburgske, som eij wehlat aflägga den pålagde contributionen.

Blef den anbefalte transport-bryggan wid Seleborg 15. Nov.

*) Erik Gustaf Stenbock, äldre broder till Magnus. Detta dragonreg. ej att förvexla med det, som bar den sistnämndes namn och först värfvades 1703—04 samt sedan kallades Hjelms dragoner.

öfwer Dynen, af Seleborgz guarnison förfärdigad och alldehles till perfection brackt,

- Decemb. 2. hwilken d. 2. af den starcka ijssgång och strömmens snällheet på det stället i största hast, med ankare och strussar alldehles förstörd och upryckt bleff.
4. Ankom berättelse ifrån Dynaburg, att Capiten Svab med 60. man, som der på execution war qwarlemnad, af Bandemir och des partie hoss Segberg
- Nov. d. 29. Novemb. efter god wåhlfägnad, om natten på sängen fiendtlig och fängzlig bortförd, 7. af de gemena, sedan de wore hehlt nakne utklädde lefwandes uti en siö under ijssen ochristel:n och jemmerl:n fördränckte. De öfrige af de 60 man äro alle utplundrade och dismonterade till Seleborg igen komne, förutan några, som rättsinnige adelsmän ifrån rebellernes anhang trol:n sallverat.
- Decemb. 13. Afmarcherade 30. siuka med Lieut. Post till Kongl. armeen.
17. Kom Oeconomus Josephus Petroffskij och Öfwersten Alexandrovitz af Öfwerste Feltherrn Sappia i Littauen utsände, och begärade beskydd och några troppar till hielp att Sallva-guardera bem:te H:r Sappias godz emot Oginski och dess anhang, som det totaliter ruinerade.
- Hwarpå i underdånigste föllie af unfångne ordres Major Trautvetter med 150. man blef utcommenderad med förbem:te H:r Sappias Betiänter att postera sig uti Gulbin uti Littauen, samma godz emot all fiendtlighet att förswara,
22. 24. och afmarcherade d. 22. härifrån och hijtsände d. 24. en (een) Hussar Crakoffski och en Fendrich Subleoseffski med 3. drängar, som de till fånga tagit af Oginskis ströfwande partie, tillijka med en stor guhl landskapz Estandar-Fahna af tafft med blått Creutz uti, 2:ne stora kopparpukor och 5. Copie-Fahnor och wackert byte, som Majoren till godo kommit: hwilket alt fienden af fruchtan för våra trouppars
1702. ankomst i stor rädhåga lemnat och ifrån flydt.
- Jan. 8. Inbrachtes af Major Trautvetters detachment 7 st.

fångar af Oginskis partie, deraf war 2:ne Touvarcher, och den 9. en Fendrich med 6. gemena, af samma Oginskis 9. anhang och Castellan Bergz Regemente, som en bekandt adelsman med dess bönder på dess godz fängzlige tagit och hijtsändt, hwilka alla blefwe härifrån under Capiten Lydinghielms *) convoyerande till Riga lefwererade och så wijdare till Revall förde.

Samma dato ankom raport ifrån Capitein Ramfelt **), som d. 4. hujus ifrån Seleborg war commenderad med 50. man Dragoner och 10. granadierer att recognoscera uti Dynaburgske: huruledes han d. 5. blef attaqverat uti häfwet Dubina, om natten af ett Oginskis partie 100: man dragouner och ryttare; men som dhe funno våra allarte, hafwa de sig tillbaka dragit, sedan på dem en sallva war gifwen, af hwilken om morgonen fans 2. döda, förstärckandes sig af Öfwerste Taubs Trouppar, som i fläcken Illuxten, några mijhl derifrån stodo, med 2:ne Compagnie Cossaker och Tartare, samt Littaueske Dragouner till 200. man under Capitein Volkershamns anförande, som den 7. de våra i bem:te Dybina stående 60. man middagstijden kringrände, och från alla sijdor, så till häst, som foot attaqverade; men som de våra wähl posterade på båhrgården innan för ett staqvet fienden afhöllo, blefwo husen aff Cossakerne i brand antände, så att dhe våra ej längre för röken och lågan, kunde blifwa ståendes innan för staqvet; då fienden genom en trumslagare, sedan dhe deras hästar frammanföre tillsamman koplat, och Tartarne med Cossakerne bakom eelden till häst posterade, lät dem tilbiuda godt accord, att få fritt afmarchera, hwilket Ramfelt ej antog,

*) Förmodl. Otto Wilhelm Lydinghielm, ehuru ättartaflorna uppge, att han först 1705 blef kapten. Möjligen alltså hans äldre broder Magnus, om hwilken det blott heter, att han slutligen 1700 blef kapten, hwarvid det stillatigande förutsattes vid fortifikationen.

***) Fredrik Kristofer Ramfelt slutade som major vid Uplands ståndsdragoner.

utan effter sin troupp wähl fördehlt under de med sig hafwande officerare, till häst utföll, och fienden så tappert angreep, att 95 man straxt på platzen nedergiordes, tillijka med deras anförare, och 36., som sig uti en badstugu retirerade och währde, utdreff, och uti den af dem sielfwe antände eelden jagade och förbrände, till revange för deras anhang, som de våra lefwandes under ijsen ochristel. fördränckt. Een Lieut. Libski och 1 gemen blef till fånga tagne, och de öfrige af Tartar- och Cossakerne sallverade sig med flychten. Hwarmed bem:te Capiten således lyckel. med sitt förde partie till Seleborg återkom. Af wår sijda blefwo 4. på platzen döde, Cornet Gyllenborg*) och 3. gemena bleserade, Capitens häst, hwarpå han reed, med fem skått igenomskuten, och 2:ne skått igenom råcken och sadelen, som den öfwersände relationen tydeligare innehåller.

11. Blef af wissa kundskapare mig tillställt Castellan Bergz correspondence och egenhändige bref till Oginski, hwaraf blef uppenbahrt hans med de fleras falskheet och fiendtlige vpsåth emot Kongl. Majj:ts höga Persohn och dess trouppar, såsom och dess förehafde dessein med Ryssers tillhielp att secundera Dynemünde och uphäfwa den derfor stående attacke: jemwähl och bem:te Castellan Bergz project att persvadera Churfursten af Brandenburg till fredzbrytande emot Kongl. Majj:t, som sielfwa originalerna af detta med en expresse äro hans Kongl. Majj:t tillsände.
13. Kom Major Trautvetter med dess partie ifrån Gulbin hijt tilbakars aff ett spargement, som wore Oginski med 6000. Tartare i anmarche, honom och denne post att attackera; men som mine kundskapare wissare underrättelse inbrackt, att Oginski allenast med 4000. man stodo wid Vischuen och Castellan Berg med 12. Estandarer hade sig

*) Grefve Johan Gyllenborg, sen. kapten vid E. Stenbocks dragoner, fången i Ryssland, under frihetstiden Lunds Univ. kanslär.

i säkerheet förlagt uti Copischi, 4. mijhl på denne sijdan om Vischuen, eij menandes, dess fiendtlige intention wara kunnog, och så mycket säkrare der wara, som partiet war ifrån Gulbin tillbaka ryckt; Altså blef samma partie under Major Trautvetter, tillijka med H:r Sappias betiänte Alexandrovitz, d: 15. om natten utcommenderade, på det hastigaste 15. bem:te Castellan Berg uti dess qwarter att upsöka och attackera, hwilket och så lyckel:n reusserade, att d: 16. om 16. natten fienden angreepz uti Copiski, och öfwer 100. man deraf nedergiordes, förutan blesserade, som man eij så noga kunnat weta, en Lieutnant och 6 gemena fångne hijtförde, tillijka med Castellan Bergz lif-fahna af hwitt lärfft med ett Mariæ-billd deruti måhlat, och de öfrige tillijka med Castellan Berg sig med flychten åth Vischuen sallverade; hwarmed förbem:te vårt partie sig effter ordres hijt igen förfogade, sedan de under wägen ett Castellan Bergz godz spolie- och ruinerat, mistandes på vår sida Lieut. Bakman i action döds skuten, 2. under-officerare och 5. man döda, 1. trumslagare och 2. man blesserade.

Och som Oginskis partie sig dagel:n förstärckte och sammandrog till några tusende man omkring Birsen, och deraf detacherat till Öfwerste Tauben succurs till dynaburgske gebietet och Illuxten att maintenera de rebeller dersammastädes, som den anbefalte contributionen eij aflägga wille, och man dertillmed säker kundskap hade, det Oginski söckte till sitt posterandes säkerheet, bemächtiga sig fästningen Birsen, derigenom så mycket lättare att på denne sijdan i Curland göra infall, och incommodera de våra der uti winterqwarter förlagde Regementer och Trouppar; hwarföre nödigt fans d: 20. en expresser Lieut: Ro- 20. sendahl till hans Kongl: Majjt: uti Golldingen att afsända, och i underdånighet anhålla om någre trouppar Cavallerie till succurs på denne orten, hwilken d. 28. med hans 28. Kongl. Majj:ts nådige ordres ankom, att Nylandz Cavallerie, som i anmarche hijtåth war beordrat, jemwähl och af de

häromkring i qwarter liggande H:r Öfwerste Boudbous *) och grefwe Leijonhufwudz Infanterie Regementer, hwad nödigt finnes till fiendens resistence och Öfwerste-Marschalkens Sappias godz wid Birzen i Littauen Sallve-guarderande, att emplojeras.

31. Förlades Major Trautvetter med dess detachment uti winterqwarter i Nersten och Zaukens district.
- Feb: 8. Ankom Ryttmästare Chremer **) med 200. man af Nylandz Cavallerie.
10. Commenderades H:r Öfwerstlieutnant Ekeblad ***) med 300. man af H:r Öfwerste Boudbous Regemente, och H:r Öfwerstl. Hammarhielm †) äfwen med 300. man aff grefwe Leijonhufvudz Regemente, att conjungera sig wid Birzen med förbem:te 200. hästar, som samma dag härifrån upbruto, tillijka med H:r Sappias Oeconomus Petroffski. I lijka måtto blef Öfwerstel: Bahner med 150. dragoner af sitt detachment och 100. man musqveterare af Seleborgz guarnison under Major Mejerfeltz commendo commenderad att conjungera sig med Major Trautvetter och dess detachment 150. dragouner, och söka fienden i Illuxten, som sig der posterat, och 4. stycken hoss sig hade, och war des-
16. seinen således inrättat, att fienden d: 16. tillijka wid Birzen och Illuxten angrippas skulle, hwilket och exact blef efterkommit; men Öfwerste Taub wid partietz annalkande flychtade ifrån Jlluxten, lemnandes effter sig, den der ihopsamblade magazin, och blef således utan motstånd den anbefalte execution uti rebellernes Seegbergers och Bandemirs godz wärkställt: deras hoff och half-fierde rusttiens bänder och godz med fläcken Jlluxten spolierat och för-

*) Ernst Ludvig v. Putbus. Adam Ludvig Lewenhaupt.

**) Fredrik v. Kræmer, stupade vid Poltava.

***) Claes Ekeblad, sen. generalmajor.

†) Nils Hammarhielm, sen. öfwerste och sekundlöjtnant vid drabanterna. Död i Ukrajna ¹⁴/₅ 1709.

brändt, färutan en dehl af fläcken, som med brandskatt blef förskonat.

Samma dato, neml. d. 16. marcherade Öfwerstl: Ekeblad med de hoss sig hafwande 800. man in uti staden Birzen, oachtadt der warande Oeconomus Kalkoffski sådant wägrade och med 3. skått skarpt laddade af fästningen tropparnes marche förbij sköth, i mening dem dermed att skräckia och afhålla; Och emedan Oginski några dagar tillförende sig tillbaka ryckt och för-pallisaderat uti Vilchuen, bleff effter Instruction bem:te Kalkoffski och Commendanten i fästningen, /: som tillsluten hölltz:/ proponerat och förhållit: till hwad ända sådant af honom otillbörlige procedere företogz, der han lijckwähl noggsamt wiste af min till honom sände notification, att sådana Kongl: Maj:ts trouppar, uppå dess höga Principals ansökning, så wähl till fästningens säkerheet, som landets beskydd emot de rebeller och fienders Oginskis anhangz förhäriande att befrija, och att han till säkerheet för dess trogne förhållande emot sådan hög Kongl. protection skulle intaga uti fästningen några af våra trouppar till besättning, som han icke långt tillförende tillstadt Oginski, och foderligast att giöra anstallt till de ankomne trouppars subsistence. Hwartill Oeconomus Kalkoffski skrifftel: swarat. 1:o utan speciale order aff Respubl: Pohlen eij kunna intaga våra trouppar, 2:o eij heller någon anstallt till deras subsistence förordna, utan lemnades fritt samma af landet och Furstendömmet häromkring att utdrifwa. 3:o de 3:ne skått excuserade han, wara allenast till Påhlniske lösen afbrände, som dess egit till Kongl. Maj:t öfwersände swar wijdare innehåller. Hwarpå Öfwerstl: Ekeblad effter god posterat wackt manskapet i staden inqvarterade, och nödigt underhålld deromkring af landet anskaffade.

Ankom Öfwerstl: Treffenberg *) med 350. man af Ny- 17.

*) Olof Treffenberg stupade 1702.

19. landz Cavallerie, som d: 19. afmarcherade härifrån till Birzen, att sammanstöta till de förra 200. man: alla under H:r Öfwerstl: Ekebladz commendo.

Och sedan man med möda hint således få några da-

- Mart. 3. gars magazin samblat, vpbröt Öfwerstl: ifrån Birzen d: 3. till hâfwet Poppiell, och så wijdare till Sollomitz, hwarest säker kundskap inkommit, att fienden med hehla sin force uti största skräck af de wåras anmarche flychtat ifrån Vischuen, 30. estandarer starck och några stycken, wijdare in i Littauen, åth Villna, hwilken Öfwerstl: wijdare effterfölgd åth Onixti, hwarest Major Trautvetter med sine dragouner och tillstödt, hafwandes Öfwerstl: d. 21. bekommit H:r General Major Mörners *) ordres med hehla sitt detachement att marchera åth Cauen, derest wijdare att bekomma H:r General Lieutnants Lievens **) ordres, hwarmed detta detachement ifrån mitt commendo till wijdare separat bleff.
27. mördaren [? skrifvet af annan hand.]
29. Kom 28. siuka af Öfwerstl: Ekebladz detachement utur Littauen, som här i qwarter förlades.
- Apr. 14. Begyntes fortifications arbetet härwid fästningen med allmogen af landet att fortsättias.
- Maj. 1. Är Öfwerstl: Bahner med des detachement dragouner uti Seleborgz District inqvarterade.
22. Kom en Ryttmästare af H. Sappias folkk, Pruski benämnd, som med ett sitt Compagnie 80 man Tartarer och Vallacher flychtadt utur Littauen, af fruchtan, att blifwa öfwerfallen af Oginskis anhang under Saranech, hwilken med några trouppar wore kommen i Samoiten, honom tillijka med alla andra H:r Sappias wärfningar att förskingra: begärandes beskydd här under fästningen, hwilket honom eij förwägras kunnat.

Datum Bauskeborg: d. 24. Maj A:o 1702.

*) Carl Gustaf Mörner.

**) Bernhard v. Lieven.

Continuation af Bauskeborgz Journal, sedan d. 22. Maj, då Relationen af hwad här warit passerat till d. Datum, blef Hans Kongl. Maj:t med påsten ifrån Mitau på Varschau allerunderdånigst försändt.

1702.

Kom ett Compagnie af H:r Sappias wärfwade ifrån 23. Majj
Droiden under Ryttmästare Urbanovitz, som och af fruchten för Oginski anhang hit flychtadt, och blef straxt försändt d: 24. till Mitau, att conjungera sig med H:r General Major Maidell *).

Afgick Lieut: Gadd af Wästerbottns Regemente, med 9. Junij
resten af de qwarlemnade siuka, som friske blifwit, härifrån åth Sessau och Janitski, derest att sammanstöta med H:r General Major Maidell, som i anmarche till Kongl. Armeen war.

Kom kundskap, att rebellen Bandemihl utur Dyna- 16.
burgske med något samblat manskap af Cossaker och adelssmäns drängar, infallet uti Öfwerst Lieutnant Banners detachment dragouners qwarter, uti Seleborgz sochn, och oachtadt alle nödige ordres och instruction att förekomma all surprise blef ÖfwerstLieutnantens qwarter Buschhof öfwerrumplat, tillijka med Hollmhoff, Capiten Svabs qwarter, och allt der befindtligit manskap först till fånga tagit och afklädt, sedan baakbundit alla uti en rad med hwarandra fastgiorde, musqvetera på bröstet satt, och således med en sallva, barbariskt sätt på gården Buskhoff dödade, och allt ÖfwerstLieutnantens equipage spolierat, som äfwen några dagar tillförende war till Mitau bortrest. Capiten Svab, som några wickor tillförende practicerat sig af förbemt:te rebels arrest och fängelse löss, således på nytt till fånga tagen, hwilken cruelt med hugg och slag bastionerat, och i jern sluten till händer och fötter bortfört, tillijka med Lieut: Vesman /: som dagen tillförende med 12. man icke

*) Georg Johan Maidel.

långt ifrån Seleborgz fästning, der han warit på execution utcommenderad, illa blesserat af det motwårn, han med sitt manskap gjorde, deraf 2:ne på platsen nedgjorde och 2:ne med flychten sallverade, :/ till fånga tagen och bortförd, men de andra 8. med dhe förre 24. lijka dödade. Af hwilket de andra der intill liggande Compagnier bekommit allarm och sig tillsammansdragit wed Seleborgh till etthundrade och några man, med hwilka Capiten Dankwardt *) fienden eftersatte och 2. dygn förföljde, utan att dem kunna inhämta eller till stånd bringa, som sig disperserade drogo åth Droiden och Ryska gräntzen tillbaka, som Kongl. Maj:jt d. 22. med påsten på Mitau underdånigst berättat är:

25. Spargerades, att Oginski sig conjungerat med en stor mackt ryska trouppar, denne fästning att angripa hwarutaf Possessorerne togo tillfälle de ordinarie wall-arbetarne att tillbaka hålla och således förorsaka, att man med hehla guarnisonen, någon tijd, eij utan största möda och ijfwer arbetet till fästningens defension måste fortsättia, som äfwen wed samma tijdh den största bastionen war nedfallen och af grunden måste opbyggas.

Julij 12. Blef en Felltwebell med 2. gemena af H:r Öfwerste Albendeils dragouner på hofwet Herbergen tillijka med amptmannen ynckel:n mördade, af några man Littauer, då de förre härifrån wore commenderade att anseija och indrifwa wallarbetarne.

15. Borttog ett fiendtligit partie utur Littauen om natten alla Regimentetz Officerares hästar, som tätt under fästningen i beet gingo, och som intet Cavallerie ell. Dragouner den tijden här wid fästningen war, togz borgerskapetz hästar, dermed något manskap i hast beredna gjordes, och fiendens marrode in under Birsen förföljde, utan att kunna det flychtiga partiet inhämta.

*) Joakim Danckwardt stupade som öfverstelöjtnant vid Gemauerthoff.

Fick man den gladelige kundskap öfwer Hans Kongl: 22. Maj:ts härliga Triumph och Seger emot Konungen i Pohlen wid Cracau.

Commenderades en Capiten med 50. man till Vitinghoffz gård Leoparden, wid Littaeske gränsen, detsamma att afbränna, emedan Possessoren sig i Littauen retirerat, och ingen den ringaste contribution el:r lydna welat wijsa, ehuru ofta man honom både hotat och wahrnat, snart ett hehlt års tijdh.

kom kundskap, att fienden ryssen wed Dynaburg och 6. Aug. Kokenhusen wore sinnad här i landet göra infall.

Fördes Öfwerste Korff härifrån till Mitau, som ifrån 18. H:r grefwe Leijonhufvudz partie ifrån Littauen under arrest war hitbracht.

Fördes på samma sätt Starosten Pousinna till Mitau, 22. som äfwen och af grefwe Leijonhufvud war hijsänd.

Passerade den Fransöske Envoyen Monsieur Bonak 8. Sept. med sin Svite härifrån åth Birsen.

Inbrachtes säker kundskap, att Oginski partie af 13 12. Estandarer wille grefwe Leijonhufvudz detachment attackera, som då stod wid Birsen, hwilket honom straxt notificerades, och för säkerhet skull i fästningen indrogz Capiten Ramfelt med 60. oberoedna dragouner, som på landet nära wid gräntzen i qwarter förlagde woro.

I dagningen lät fienden sig see med 11. man, braverandes utan för fästningen, dermed några att utlåcka, som eij tilläts, emedan från tornet kunde sees, fienden med några hundrade hästar i närmaste bouscage wara förtäckt.

Efter middagen samma dag kom Öfwersten H:r Grefwe Leijonhufvud med hehla sitt detachment uti god ordres marcherandes, och sig posterade inunder fästningen, sedan han hehla dagen och dagen tillförende blifwit i marchen attackerat af förbem:te 13. Estandarer Oginski anhang.

Bröt Grefwe Leijonhufvud opp, och marcherade här- 16.

ifrån åth Anenburg, då fiendens trouppar sig och kring fästningen läto see.

17. Lät fienden spagera och giort mine att draga sig
18. tilbakars öfwer gräntzen åth Janitski, men befans d. 18. efter middagen klåckan 3. honom komma i full anmarche med bem:te 13. Estandarer under Starost Pousinna anförande /: dens förras fångnas broder :/ ända ifrån Littauen hijt åth, derpå larmskått blef giort, hwaraf fienden, i sin dessein de våra i staden att öfwerrumpla, befans bedragen, och allt derföre sig posterade i hofwet Bornsmynde, en liten fierndehls mijhl ifrån fästningen belägit, derest han lät utskrifwa och anbefalla en anseenlig contributions contingent, och i hast att uprätta ett nödigt magazin för den tillstötande Oginski armee, som wid Sciadaw 5 mijhl härifrån stod, hwilket med stor willighet af alla Possessorer häromkring wärckställes, som förnämligast af några adelsmäns här i sochnen tillskyndande skedde, neml:n Capitein Schepping ifrån Planebohrn, Cammerjuncker Eeden, Capiten Gåes och Capiten Plater, hwilka fiendens partie werckel:n antogo, och deras andra medbröder, som eij det samma med godo wille göra, forcerade the och med mackt twingade att upsittia och fienden assistera, föregifwandes de anbefalte contributioner sträfwa emot dhe Curiske adelige frijheter, deröfwer the missnögde, woro förorsakade till sådan extremitet.
19. Notificerades detta H:r Gouverneuren i Mitau *), genom en spijon som lyckeligen passerade. Samma dag i skymningen om aftonen inföll fienden med 300. hästar uti staden, men blef straxt utdrefwen förmedelst något canonerande genom husen och gatorne, hwilket dem betog, borgerskapet den ringaste skada tillfoga.
20. Kom min spijon ifrån Gouverneuren tillbaka, med notification, att Generalen d. 21. om natten wille låta fiend-

*) Carl Magnus Stuart.

den med 300. man Cavallerie och 150. musqveterare baakpå lännen attaqvera, hwarpå min ÖfwerstLieutnant Stahl *) d. 21. 21. blef commenderad med 150. solldater, till att wara färdig att utfalla; imedlertid utcommenderades om aftonen ett litet partie af 20. man till häst att recognoscera genom staden det wäntade partie ifrån Mitau; men som intet förnams el:r hördes aff hehla natten, recognoscerades om morgonen närmsta gårdar in till Bornsmynde, och befans fienden blewen skräckt af den kunskap, han utan twifwell fådt ifrån staden, att utfall härifrån skulle göras, Och således i största confusion om natten dragit sig åth närmsta skogh och efterlemnad allt samblat magasin.

Hwarpå commenderades Capiten Kohlbek med 60. 22. man samma att hijtföra, och steenhuset, som en fiende till stort advantage war, afbränna, hwilket lyckel:n blef förrättat, i fiendens åsyn. [de sista orden med annan hand].

Hwilken execution en så stor skräck och alteration hoss alla dhe andra Possessorer och adell förorsakade, att dhe mehrendels sig straxt här hoss mig declarerade, att dhe uti allt wille hörsamme wara, och contesterade högt sig wara af Oginski finesser och dichtade generale vpbud bebragte. Och således hörde man af ingen fiende, och derfor lät införa ifrån ambthofwet, tätt under fästningen, 24. något höö, då ett fiendtligit partie utur närmsta skog med 30 hästar anföll dhem, som körde höö, och i största hast en solldat med sig tillfånga bortrychte, då straxt blef commenderad Capiten Lydinghielm med 100-musqveterare att postera sig uti amthofwet och fienden afhålla, som war 300. hästar starck och i skogen sig förtäckt höllo, utan att töras de våra angriipa, imedlertid att allt höet till fästningens nödige provision i fiendens åsyn blef inbracht.

Kom säker effterrättelse, att Oginski med 8000 man 26. wore i anmarche och sig posterat 2. mijhl härifrån wid

*) Mathias Gustaf Staël v. Holstein.

- Tartare-byen Kemen, hafwandes i dessein att forcera ehla Curland till revolte emot Hans Kongl. Maj:t, hwarpå han och dess ordres och universale allestädes publicera låtit.
27. Om natten kom fienden förtäckt med 1000 man och spoli-
erade, samt ruinerade Furstel. stadz qwarnen, och effter
förrättandet med några skått under fästningen gjorde allarm,
hwarmed de sig straxt afdrogo.
28. och 29. Ströfwade fienden widt ifrån rundt omkring fästningen,
wetandes, att intet Cavallerie wid handen war, hwarmed
man honom kunnat afhålla. —
30. Fick man kundskap, att fienden sig posterat wid Blom-
bergz hof 1 1/2 mijhl härifrån och ett detachement försändt
till Birsen till att affordra och afhämpta stycken och mör-
sare, denne fästning dermed att attackera, men medelst
Oeconomus Kalkkoffski och Commandanten Hanefeltz con-
duite dess ansökande blef afslagit.
- Octob. 1. Bröt fienden opp ifrån Blomberghoff åth Janitski och
Sessau, derest att möta våra ankommande trouppar under
Öfwerste Albendeils commendo ifrån Mitau.
3. Togz alla handqwarnar, och hwad till provision af säd
och proviant i staden war att bekomma, emedan fästningz
förrådet mehrendels war consumerat, och af contributionen
intet kunde inbringas.
10. Hade de förbem:te Curländske malecontenter utvärckat
och förmådt Oginski, som med sin armee låg emot de våra
uti Sessauhof, att lemna sig 300 man af dess bästa pant-
zerner-Compagnie, deras godz dermed förnämligast att
Sallvaguadera, det dhe befruchtade efter deras förtjänst,
skulle afbrännas, jemwähl och med samma betaga all till-
försell till fästningen, såsom och med mackt twinga all
adelen och Possessorerne att revoltera och medh dem allt
afbräck göra. Det samma blef allt Capiten Gæes com-
mendo till execution uppå dess begiäran anförtrodt, hwilken
med sitt partie lät sig under fästningen see, görandes mine,
som han wid amthofwet, ett stort campement wille af-

sticka, men posterade sig en half mihl härifrån uti Disterlauchz hof Pomus.

Imsamblade[!] fienden dersammastädes proviant och 11. magasin.

Emot aftonen sändes mig under Capiten Gäes couvert 12. en efftertänkelig skrift och declaration uti hehla denne socknens adels namn, om deras fullkomlige revolte /: ehuruwähl minsta dehlen af samma skrifts conciperande hafft wetnskap :/ och derhoss anbefalt skriftel:n staden och dess Magistrat oss ingen lydna mehra præstera, wid confiscation och spolierande af hehla stadzens ägendomb. I lijka måtto, att andra dagen af allehanda proviant och dricka till lägret Pomus tillförsell göra. som dess skamlige skrift wijdare innehåller.

Hwarpå straxt om aftonen effter portlässningen blef commenderat Major Sass*) af mitt i nåder anförtrorde Regimente med 80 musqveterare och 30. dragouner /: med Officerarnes hästar beredna gjordes :/ som marcherade utur fästningen kl. 12. om natten, behörigt uti allt försedde och fördehlte, hwarmed Majoren efter dess ordres fienden directe uti sitt läger angreep, hwilken befans allart och till häst, af orsak, att äfwen ett dess partie de våra på marchen blifwit wahrse, hwarpå fienden med furie ansättes[!] och straxt intogz hofwet, baakom hwilket fienden sig posterat, gijfwandes i detsamma våra några skått el:r sallva, af hwilket en Officerare och en Touvarcher på platzen föllo, förutan några, som blesserade blifwit, hwaraf fienden en sådan skräck bekom, sedan han långt ifrån några skått utan skada giort, att hwar tog sin wäg åtlh närmsta skog och öfwer åån sig med simmande sallverade, af hwilka 2:ne Touvarcher i åån druncknade, kunnandes medelst mörckret fienden ej vidare efftersättias, utan befans uti hofwet 2:ne Curländske

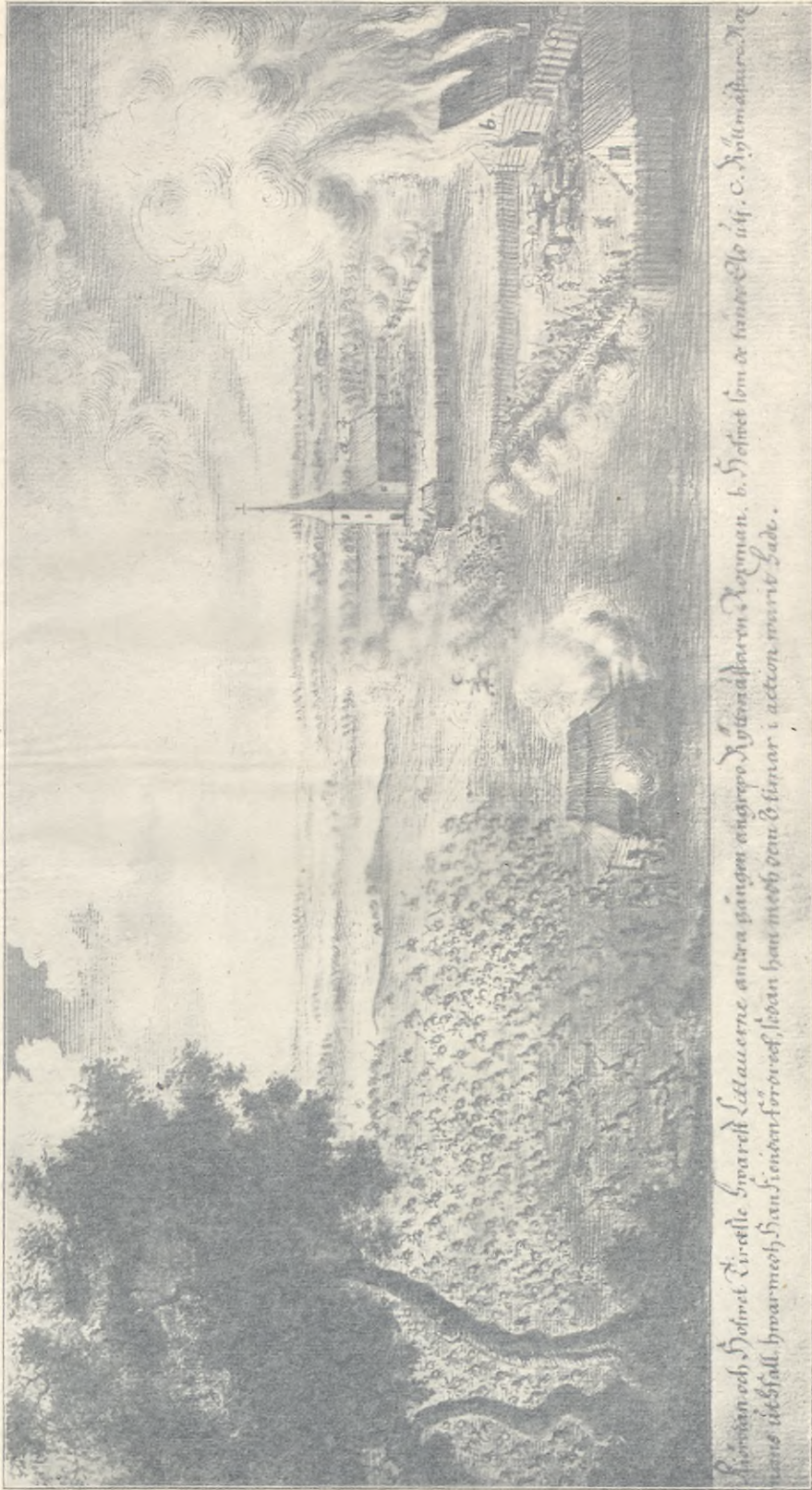
*) ? Johan Kristian Sass, sen. öfv.-löjtnant vid A. C. De la Gardies värf. regemente (Kagg). Ej i ättartaflorna.

adelssmän, Capiten Faber och Monsieur Korff ben:de, som sig uti hemligt rum förstuckit, tillfånga tagne, och med all befindtlig provision, samt qwarlemnade hästar de våra till anseenligt byte, om morgonen kl. 5. lyckel:n och oskadde hijt inbracht.

13. Lät fienden begrafwa threnne af de döda fundne, men officeraren med sig på wangen bortfördt öfwer gräntzen uti Littauen, derest de sig posterat, och sedan dhe således 2:ne gånger blifwit delograde, ej understådt sig komma fästningen så när.
17. Posterade sig 6. Compagnier uti Klein Bersteln 2. mihl härifrån, som spolierade och ruinerade alla deromkring liggande godz bönder.
19. Ströfwade rebellen Bandemihl med ett starckt partie under Seleborg och der till fånga tog 2: solldater af garnison, som utan lof fördrögt på ett bondebröllåp.
22. Anbefaltes den nya contributionen neml:n $\frac{1}{2}$ last råg af hwar hake land.
23. Drog fienden sig ifrån Klein Bersteln och inqwarterade sig wid Birsen, och således fick man tid den anbefalte contributionen till fästningen indrifwa.

Novemb. 5. Attraperades och till fånga togz Curländske adelssmannen Groll ben:d, som werckel:n warit med fienden, och nu oförmärckt kommit i staden, något att handla. Dat: Bauskeborg d. 1. Decemb. A:o 1702.

Nilss Posse.

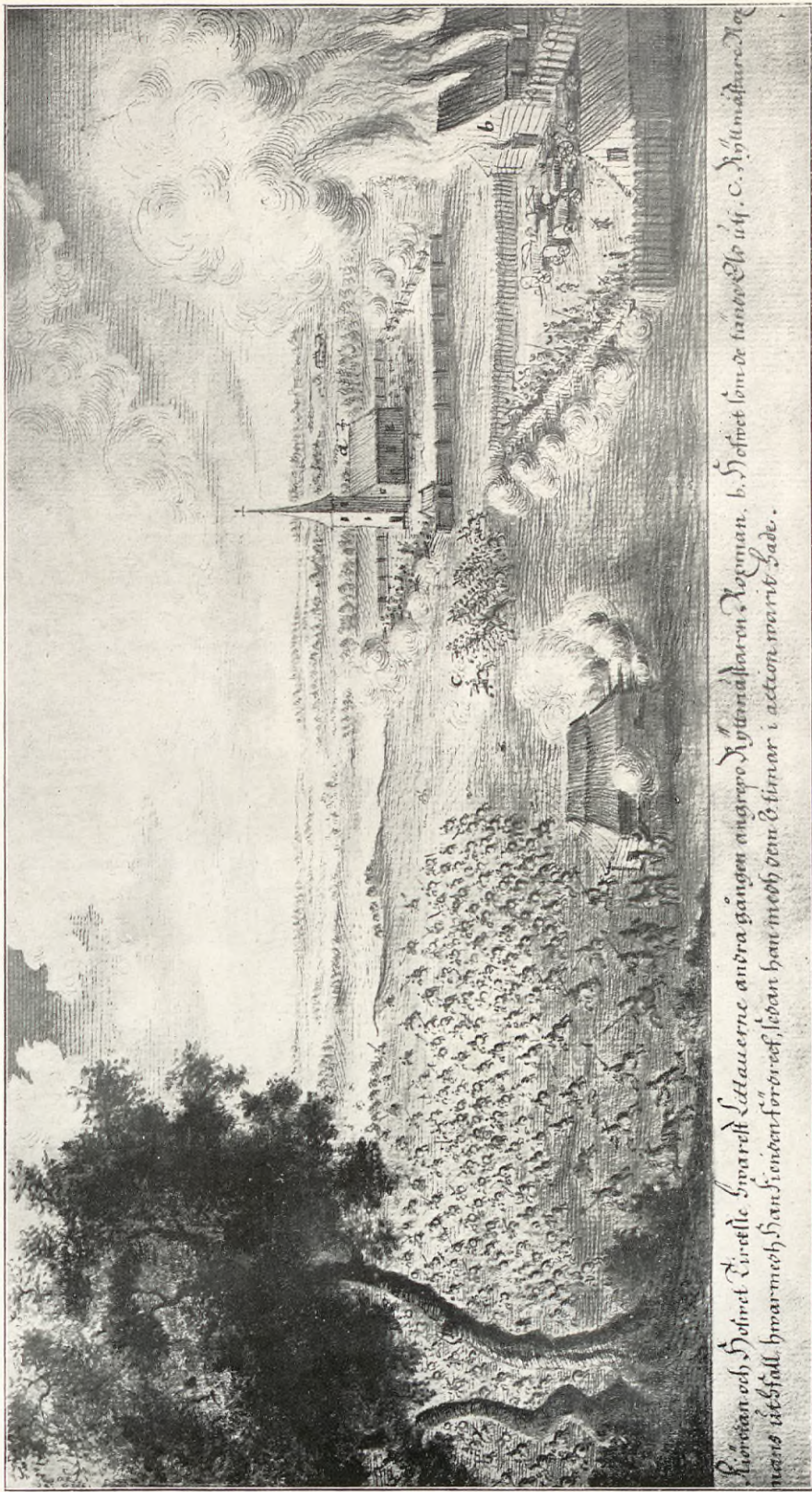
Skåne och Holmets Kirckes Smarck Lillauerne andra gången angripes Nyttårsdagen Nymman. b. Hofret lön de fände Ello uti. c. Nyttårsdagen. Nya
nans iethull. hvar medh Hans kienens förord, sedan han medh dem i sinor i acton varit Gude.

adelssmän, Capiten Faber och Monsieur Korff ben:de, som sig uti hemligt rum förstuckit, tillfånga tagne, och med all befindtlig provision, samt qwarlemnade hästar de våra till anseenligt byte, om morgonen kl. 5. lyckel:n och oskadde hijt inbracht.

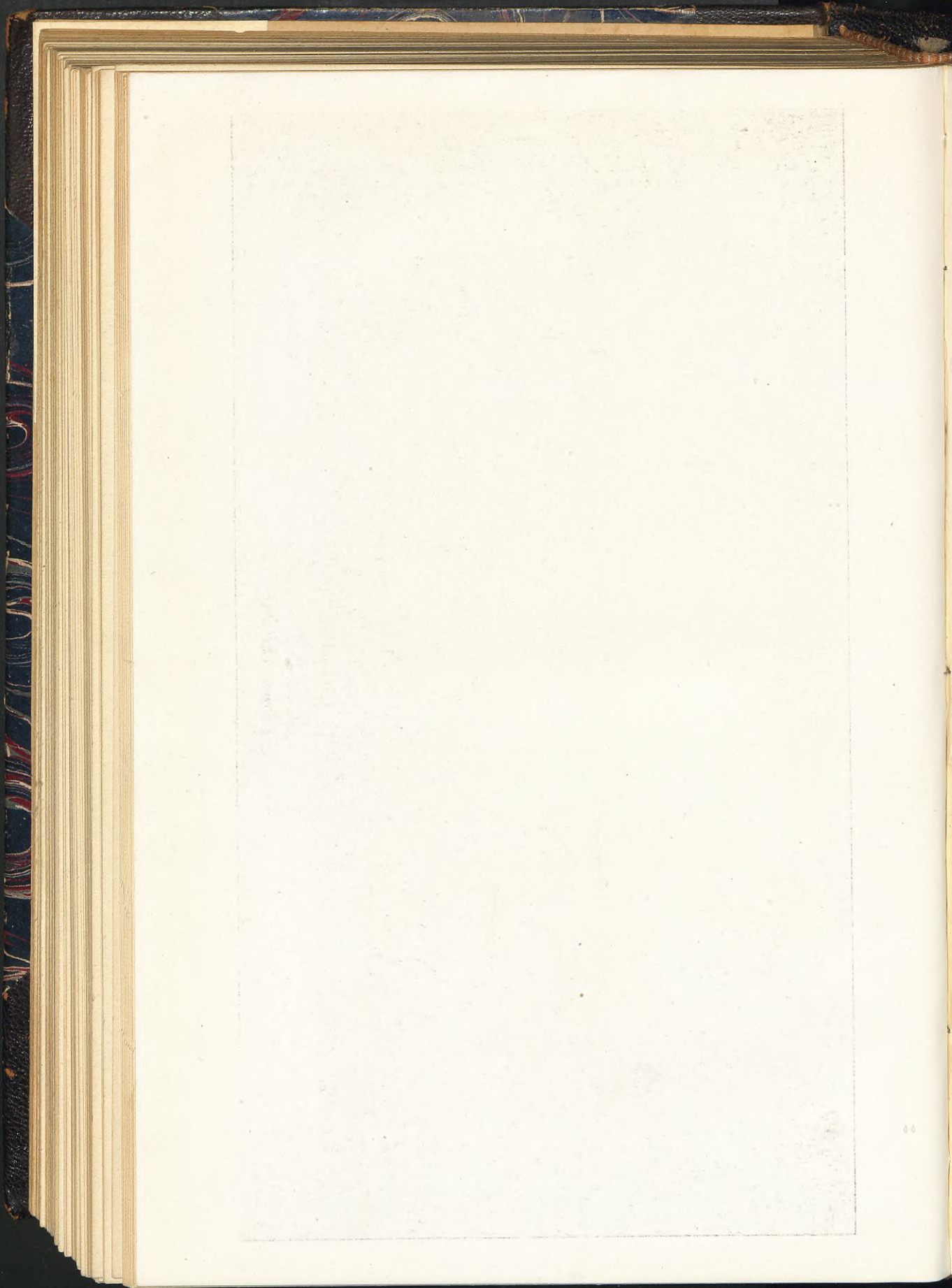
13. Lät fienden begrafwa threnne af de döda fundne, men officeraren med sig på wangen bortfördt öfwer gräntzen uti Littauen, derest de sig posterat, och sedan dhe således 2:ne gånger blifwit delogerade, eij understådt sig komma fästningen så när.
17. Posterade sig 6. Compagnier uti Klein Berstein 2. mihl härifrån, som spolierade och ruinerade alla deromkring liggande godz bönder.
19. Ströfwade rebellen Bandemihl med ett starckt partie under Seleborg och der till fånga tog 2: solldater af garnison, som utan lof fördrögt på ett bondebröllåp.
22. Anbefaltes den nya contributionen neml:n $\frac{1}{2}$ last råg af hwar hake land.
23. Drog fienden sig ifrån Klein Berstein och inqwarte-rade sig wid Birsen, och således fick man tid den anbefalte contributionen till fästningen indrifwa.

Novemb. 5. Attraperades och till fånga togz Curländske adels-mannen Groll ben:d, som werckel:n warit med fienden, och nu oförmärckt kommit i staden, något att handla. Dat: Bauskeborg d. 1. Decemb. A:o 1702.

Nilss Posse.

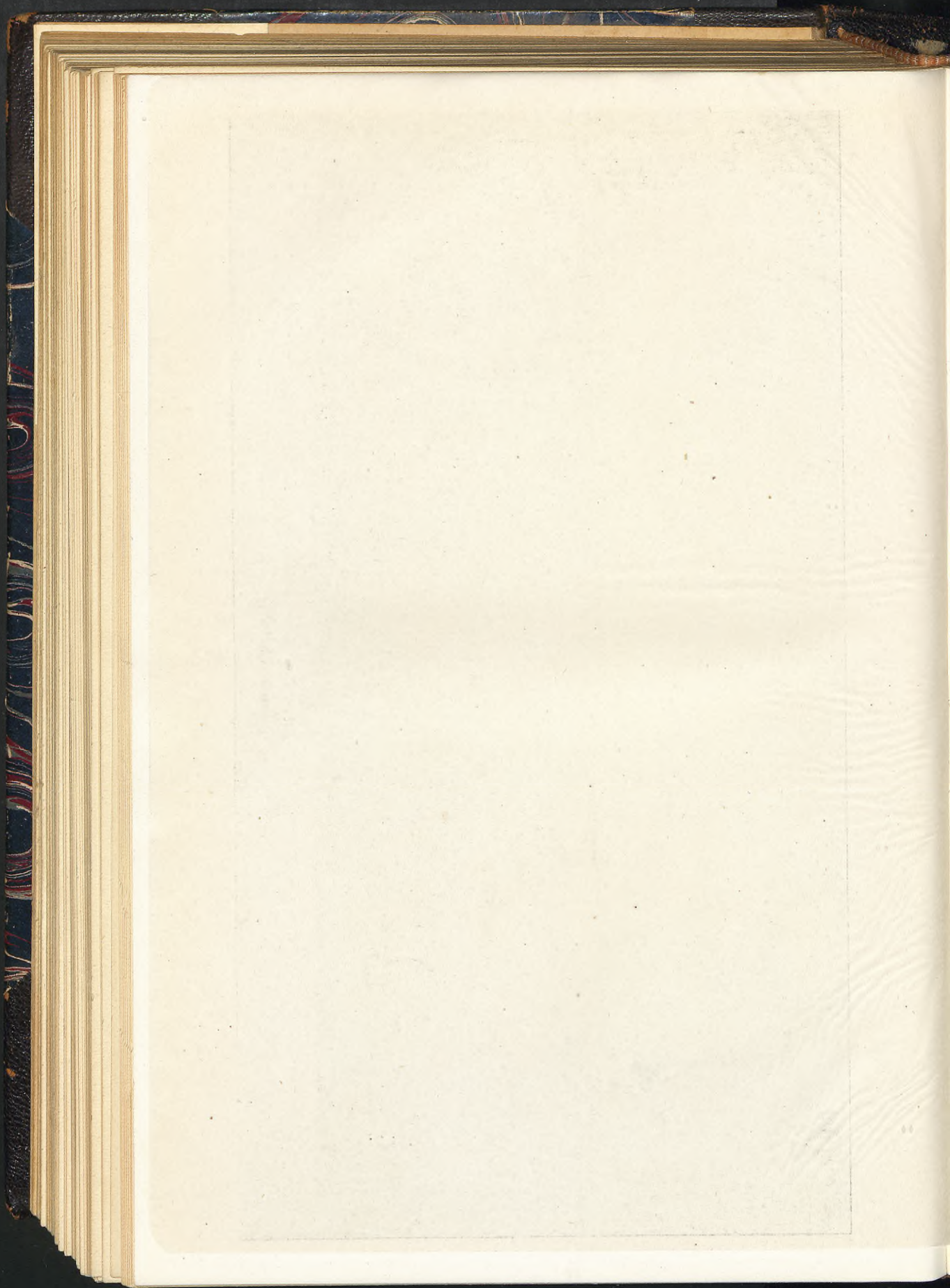

Skönan och Holmet i Västmanlands län. a. Skönan. b. Holmet. c. Nyström del.

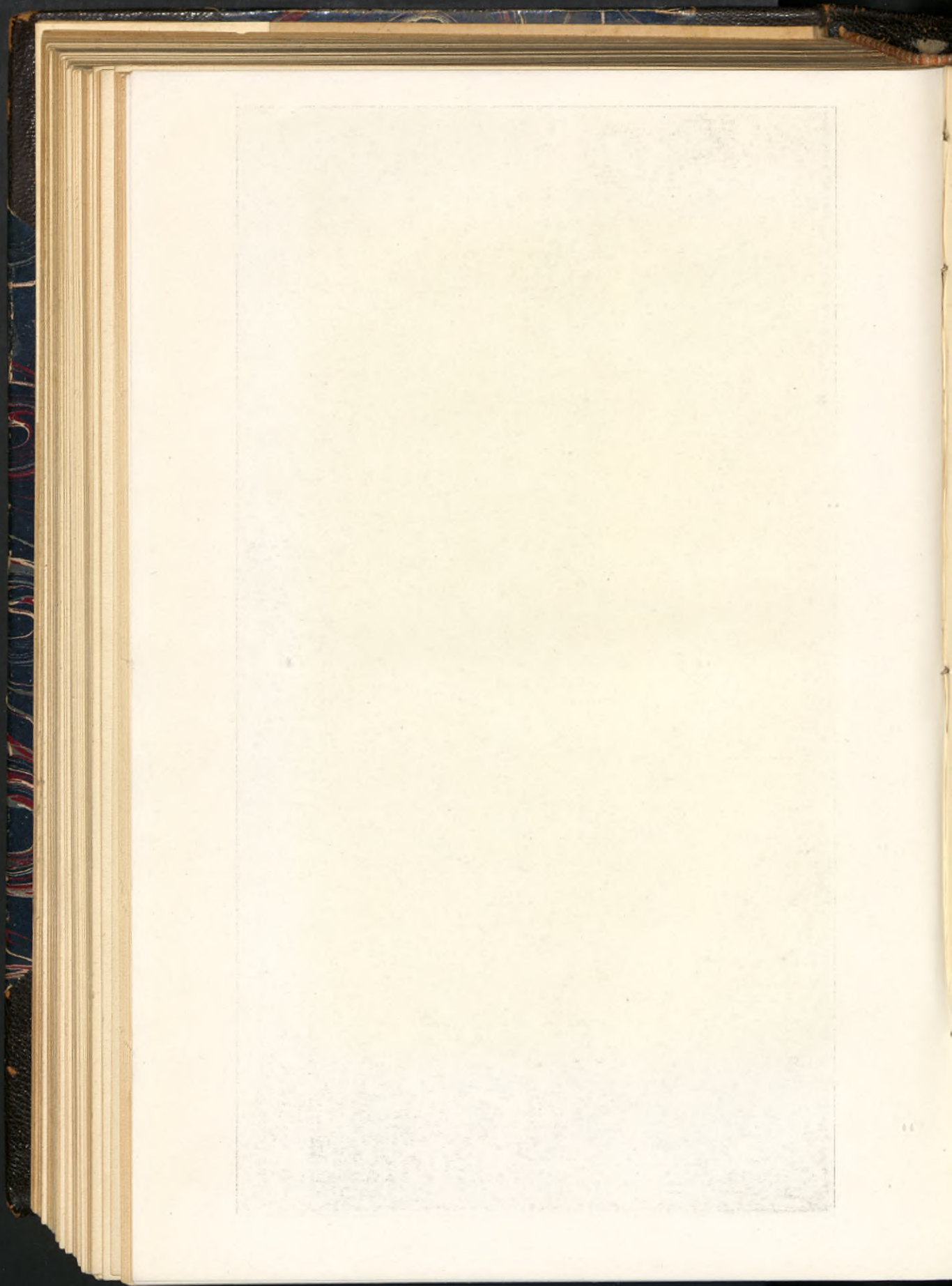

a. Capite Bollos Paris, somas Littauerne pl. blaf attaquereut 1141. Lequid vi magis. Dignarice. som fortis. Dignarice, neberquorice.
d. nür för-wacht som übor. Of licit. Wönerstob. Bolico. D. tict. ocean. is de. ad. Littauerne. st. d. d. d.

a. Capité: Poltos Partie, som af Littaerme bh. blef attaqueret 1709. b. Spid på rødgj. Hjttar, cc. som fortos i Brusquarue, nebergiorhus,
d. när förwacht som utbor. Of luit. Wönerstedt och. Hancen. Partiel. o. c. som utbor. ad Littaerme. s. s. d. d.

DAGBOKS-FRAGMENT

AF

SEKRETERAREN

JOSIAS CEDERHIELM

1702—1703.

DAVIDSON'S PRACTICAL

SYNOPSIS

JOHNS CRONIN

1871

Julij 1702.

d. $\frac{9}{19}$ stod slaget wid Clissow. Därom lär en relation af trycket wara utgången.

d. $\frac{11}{11}$ commenderades maj. Trautvetter med något manskap föruth åth Pintzow, hwilken ochså observerade Cronarmeens marche, och föll utj des bagage, tagandes någre fångar och wagnar, som dock straxt effter blefwe tilbakars gifne.

Expedierades notificationer om Hertigens död till Hollsten, och Cantzlij Collegium.

d. $\frac{14}{14}$ marcherade K. M:tt med hehla armeen till Pintzow, hwarest man inlade dee saxiske så wähl som dee svenske siuke och blesserade med en guarnizon under Öfwerst Lieut. Feilitz *) commendo.

d. $\frac{15}{15}$ sändes alt saxiskt fruntimber och qwinfolk, som wore fågne, under convoy till Kielce, och ginge dee därifrån, sedan man hade förskafat dem säkerheet af starosten, widare åth Slesiske gräntzen, hafwandes man lemnat dem deras wagnar hästar och saker, efwen som då dee kommo i wåre händer aldeles orörde.

d. 16 förfärdigades notificationer till alle ministrerne och samtl. Råden och Gen. gouverneurerna om victorien.

Såssom de fågne betygade en besynnerlig lust och begierte att få träda utj Kl. M:ts ed och plickt; så blefwe dee officerare, som eij wore födde Kl. M:ts af Pohlen vasaller,

*) Mathias Fredrik v. Feilitzen vid Westmanlands reg.

samt dee friske gemehne till ett Regemente af 1200 man utj Kl. M:ts dienst antagne, och sedan dee d. 17 St. v. aflagt deras ed, under officerarnes egit conduite försände åth Pommern. Man gjorde sig fuller på dem eij synnerlig räkning, och äre dee jemwähl under wägen till största dehlen förströdde; men officerarne som hafwa fulmakter, borde utan dimission utj ingen annan dienst antagas.

d. 18 marcherade wij till Szkalmiers, dijt major Creutz *) af Lijfregementet till häst war gången föruth med ett detachment, och hade redan haft sine partier inunder Cracow.

d. 19 kommo bref från den saxiske armeen hwarutj dee begierte att få inlösa deras saker, och att qwinfolken måtte gifwas lösa; det senare war redan bestält; det förre kunde eij låta sig giöra. En express kom jemwähl från Gr. Stratman, keijserl. envoyen hoos konungen i Pohlen, med bref till Gr. Zinsendorff, som fölgde effter armeen, och kunde för krigzoperationernes skull eij ännu komma till audience; item till Gr. Piper, hwarutj han expostulerade, att hans expresser blefwe uphåldne; men han fick till swar att sådane afskickningar af och an genom armeen ifrån fiendens läger eij kunde tillåtas.

d. 22 Kom Ryttmäst:n Sack **) af Lijfregementet tilbakars, hwilken warit fången hoos saxerne, berättandes sig hoos dem hafwa warit wähl handterad och af konungen i Pohlen mycket nådigt dimitterad, då och konungen skall hafwa låtit förmärka sin åstundan att ingå wänskap med Kl. M:tt. Natten däruppå blefwe någre och 20 saxiske officerare, sedan dee hade ätit wid hofwet, tilbakars skickade. Samma natt marcherade Generalmajor Stenbock med ett starkt detachment i tystheet föruth till Weixelströmmen att där slå en brygga.

d. 23 marcherade wij mot förmodan åth wänster till Bobin eller Kokari, och ginge

*) Carl Gustaf Creutz.

**) Carl Filip v. Sack.

d. 24 en half mijhl därifrån öfwer strömmen, då man först förnam Kl. M:ts dessein att på den sijdan marchera åth Cracow och således om möijeligit woro obliigera fienden, innan han sig afdroge att lefwerera än en bataille, slændes den dagen läger wid Szecono. d. 25 anmählte sig twenne deputerade af Cracowske palatinatet, och finge tillsäjelse att om dee behagade wid näste campement sig infinna, skulle dee få audience.

d. 26 Kommo wij till passet Raua, hwarest wij finge fienden i ögneseikte på en halff mijhl när. Han hade så skyndat sig från Cracow, att han redan war en dag föruth därest han på wägen åth Lemberg elliest hade kunnat couperas eller molesteras; och hade han straxt om morgonen uppå unfången underrättelse om wår anmarche begynt att draga sig af, så att medan wij passerade Rauaströmmen, fick han tijd att aldeles gå bortt, undantagandes någre fångar och wagnar, som wår förwakt attraperade. Slændes H:s M:tt samma affton sitt läger wid Bocknia.

d. 27 wijste sig ett partie Walacker som legat en embusquade, bortsnapandes Öf:t Dahldorp från Hollsten, Capit. Rosenstierna *) af Gardet och lijfknekten Halling, hwilke om dagen warit uthe med H:s M:tt och på hemresan blifwit effter; H:s M:ts egen höga persohn war samma gång eij utan fahra.

Medan wij här stode bekommo wij åtskillige effterblefne af dee nye Saxiske regementerne; och hade H:s M:tt kunnat bekomma än flere till et ansenligit antahl, men wille eij chargerera sig med dem, eller låta dem ihiählslå, benöijandes sig dermed att någre hundrade couperade nödgades gå tilbakars. Och hände sig

d. 28 då wij marcherade under ett Closter 2 mijhl

*) Carl Gustaf Rosenstierna. En utförlig framställning af förloppet finns hos Visocki-Hochmuth (K. Kr. D. II). C—m har med ganska lätt hand — med tanke på en känslig läsare? — vidrört förloppet, ty orden »ej utan fara» borde i stället hetat: ganska stor.

från Cracow, att åtskillige Saxer af bönderne afklädde komme till oss, berättandes att många blefwe af Polackarne ihjähslagne.

Man wiste eij annat i förstonne än att H:s M:tt ärnade förföllia fienden, men wid upbrotet blef man warse att marchen gick åth Cracow, och att H:s M:tt trötnade gå effter en flyktig fiende, som han wähl kunde märka eij hålla stånd.

Samma dag kom Hertigen af Suerin *) till H:s M:tt. d. 29 hade de Cracowske Palatinatets deputerade audience; proponerandes 1. Republicuens oskuld, så att man eij kunde see Kl. M:ts intention. 2 tyktes willa imputera Kl. M:t som hölle man eij Oliviske freden och sine tillsäjelser. 3 beder att H:s M:t will afstå med dethronisation och 4 att Palatinatet måtte befrijas för contribution.

d. 31 Ryckte H:s M:t under Cracow; och som Starosten **) med en besättning af någre hundrade man wille difficultera att ypna Stadz och Slotzporterna, utan prä tenderade åthminstone wisse accordspuncter, så trängde wåre soldater sig om afftonen in par force, och öfwermannade guarnizonen med torra slängar, utan att låssa en mousquet.

General Major Stenbock som med 400 man infanterie war öfwergången, begynte andra dagen att påläggga contribution effter stadzens och Starostens förtienst; hafwandes sedermera gjort så god anstalt om subsistencens tilredzel

*) Friedrich Wilhelm af Mecklenburg-Schwerin. (Nordberg). I personregistret till D. II och III (med hänvisning till just detta besök) står felaktigt Carl Leopold. I D. IX har jag antagit, att det var denne, som kom på ett kort besök hos Rehnsköld Sept. 1705, och förmodar att det är riktigt. I hvarje fall var det han, som kom till Carl XII Juni 1706 och sedan följde med till Altranstädt. Hänvisningarna i D. VIII äro således fullt riktiga. Däremot synes det (för att med ens bli färdig med hertigarna) som om de i D. V bort gälla Friedrich Wilhelm, eller, om man får tro Nordberg, båda.

**) Wielopolski.

och indrifwande, att H:s M:t i nåder funnit godt att anförtroo honom öfwer directionen af Commissariatet.

Augusti.

d. 2 finge dee twenne ofwanbem:te deputerade deras depeche och swar, ad 1:m att H:s M:tt redan offta förklarar sin intention emot Republicuen, hwilken lijkwähl ej kunde hållas aldeles oskyldig, så wähl af andra skiähl, som isynnerheet effter Cronarmeen wijste wid sista slaget; ad 2 bewijses att H:s M:tt sancte hållit Oliviske pacta, och tänkte ännu conservera god wänskap med republicuen, så wida hon ej gifwer anledning till annat. ad 3:m att H:s M:tt ej hade orsak att gå ifrån sin första mening, hållandes den för fiende, som bijstår och protegerar des fiende. ad 4:m att man ej kunde undgå att taga subsistencen, som fienden jemwähl hade åthniutit, med åthwarning att hwar och en måtte blifwa wid deras huus, effter man worde dem, som befunnes uppehålla sig i skogar och infestera de resande, med hårde straff beläggandes.

d. 7 kom prälaten Osiander *) från enkiehertigen af Wirtenberg, med ansökning att en af Sahl. Administratoris printzar måtte få komma till H:s M:tt, hwilket och straxt bewilliades.

d. 9 tog Hertigen af Suerin sitt afsked, hafwandes med en expres bekommit tijdingar om någre wisse ährender utj des hertigdömmen, som requirerade hans egen närwarelse. Om han elliest hafft något ährende lærer det i denne hastigheten ej hafwa reusserat.

d. 11 gick armeen öf:r strömmen att campera på andra sijdan om Cracow.

d. 12 kom ofwanbem:te Halling med en 30 gemene, som warit fågne hoos konungen af Pohlen, tilbakars, conoyerade af en Lieut. och 30 ryttare. Sedan desse i 3

*) Johann Osiander prins Maximilians lärare, sänd af enkehertiginnan Eleonora Juliana, f. prinsessa af Ansbach.

dagar blifwit wähl plägade, blefwe dee åter dimitterade. En major, som wid Clissow war tillfånga tagen, gafs med det samma löös och fick af H:s M:tt sielf en wärja och häst med en waker och fulkomblig mundering dertill. Lieut. och dee 30 gemehne finge jemwähl resepeningar och ginge wähl förnöjde härifrån. Med dem gingo en god dehl qwinfolk, samt en myckenheet hundar, som man hade låtit begiera tillbakars, och gaf H:s M:tt jemwähl ordres att dee saxiske fångarne i Pintzow, som wore friske blefne, skulle med detsamma gå tilbakars. Några hundrade, som wore i Cracow qwarblefne, hade redan dagarne tilförne fått fritt att gå åth deras land hem igen.

d. 14 hade Gr. Zinsendorff, den kejsrerl. envoyén, audience hoos H:s M:tt. Hans tahl innehölt en contes[tation] om kejsarens wänskap; recommendation för det allmenna bästa, och begieran att H:s M:tt måtte hämma alt hwad som kunde strida däremot. Swaret war däruppå lämpat och obligeant. Under hand skulle han gierna arbeta på freden.

Samma dag wardt Öfw. Mejerfelt uthcommenderad med ett detachment; och har man sedermera från honom bekommit underrättelse, att han först utj en fläck eller bondeby stött uppå ett compagnie pospoliter, hwilka straxt tagit flyckten, och lemnat ett paar pukor, ett standar och några fångna personer i sticket. Sedan har han och öfwerrumplat några Valacker, och tagit deraf 30 med fulle munderingar till fånga.

Dito gick swar till Creon *) (:jag menar han är bekant:) att som han desidererat medel till en besynnerlig desseins utförande, så sändes en wexel à 18000 Rl.; den resan, som warit honom föreslagen till Wien afråddes; och som han begiert att få komma hijt, så lemnades det till des behag. Men somblige hölle ej heller det rådeligit ännu.

d. 17 braktes några interciperade breff, hwarutur man förnam 1:o att Gen:maj. Schlippenbach lijdit et nederlag

*) Prins Jakob Sobieski.

emot ryssarna *) 2 att wid consilium i Sandomir under 12 Palatinater en mäcka oenighet hade varit, och att Lipski, woywoda Caliska, som war i sommars förste Ambass:n till kl. M:tt, hade blifwit illa handterad och sablad. 3 att fransöska Ministren **) hade skrifwit till någre af magnaterne, det hans råd, som allenast reflecterade på Republiques bästa, skulle wara, att fuller intet bijträda konungen i Pohlen utij des begynte krig, men lijkwähl tahl högt emot Kl. M:tt af Swerige. Han kiende dee Swenskas manerer; man borde föllia deras exempel; dee hafwa proponerat dethronisationen, som en omöijelig sak, till att des bättre nå deras egentelige ögnemåhl; så borde man jemwähl af dem prätendera orimmelige ting, till att winna dee billige etc. Häraf dömmes des upsåth wara att underhålla kriget och oenigheet, effter han wähl weth att Kl. M:tt af skamlige tillbud skulle irriteras.

d. 19 kom Gen. Gyllenstierna till Kl. M:tt ifrån den under hans commendo lemnade armeen, hwilken för subsidancen skull af Kl. M:tt är anbefalt till vidare ordres att stå stilla 4 mihl härifrån.

d. 21 reste H:s M:tt med Gen. dijt.

Samma dag kom en expres från Gen.maj. Schlippenbach; samt en Cammarjunker från Holsten med bref ifrån gamla hertiginnan och Printz Christian angående Sahl. Hertigens död och landetz administration.

*) D. 19 Juli vid Hummelshof.

**) Du Héron. Med en af sina raska kupper lät konung August ett par månader senare, till trots för att han var ackrediterad äfven hos polska republiken, arresteras honom på misstanka om några intriger samt sedan transportera honom till franska gränsen. Franska sändebudet hos svenske konungen, de Bonac blef ung. samtidigt tillfångatagen. — Hvarken jus gentium eller något annat slags jus stod i vidare respekt hos k. August. Prins Jakob Sobieski, som trodde sig säker i kejsarens land och dessutom var sväger med kejsar Leopold skulle i sin tid få erfara det.

d. 22 kom H:s M:tt tillbakars, hehl förnöijd med pomerske troupperne.

Dito expedierades swar på bem:te bref, nembl. att Kl. M:tt låter sig det holstenska husetz trefnad och wählgång wara lijka med sin egen om hiertat; och hwad administration angår, så wille H:s M:tt intet betaga Printz Christian densamma; men wille sedan Baron Giörtz inhämtat hans och des Fru moders mening derom, att han till vidare öfwerläggande och concert brakte den samma H:s kl. Höghet enkehertiginnan i Stockholm tillhanda; då H:s M:tt wore tillfredz hwad dee funno godt, effter ett sådant rådslående, att besluta och stadga.

d. 23 kom en utskickad hijt med ett bref till Gr. Piper, och ett ounderskrifwit memorial ifrån Card. P[rimas]; det innehåller alt complimenter och critiquer hwarföre Kl. M:tt ej betient sig vidare af sine avantager, lijka som wiste han bättre hwad som kunnat skee eller ej. Det äre och en dehl gissningar hwad konungen i Pohlen skulle kunna taga sig före, samt mörka expressioner som willa gifwa hopp till något, och gifwa lijkwähl intet. In summa man må oförgripel. tycka, att han förstår sig wähl med den fransöske ministren.

Som man utbrakt ett rykte, som hade man utur ett interciperat bref funnit det H:s M:t tänkte favorisera Prince Conty; Hr Cronström *) jemwähl skrifwer till Gr. Piper att något skall wara därom tahl, som han utj ett tillförna öfwersändt bref hade berättat; ty har H:s Excell. Gr. Piper skrifwit honom till att han ej måtte inlåta sig utj någon sådan underhandling; det wore emot H:s M:ts declaration att ej willa proponera någon isynnerhet till successor, och desutan kunde sådant jemwähl på annat sätt lända Kl. M:tt till skada.

lägret wid Cracow d. 23 Aug. 1702.

*) Daniel Cronström, resident, sen. e. o. envoyé i Frankrike.

Prinsen af Conti var k. Augusts förre medtäflare till polska tronen, men som han distanserade genom sin raskhet.

1702 d. 4 Decembr. marcherade H:s M:tt 2 m. til Goryzani.

d. 5 ejusdem wore deputerade af Lublinska Palatina-tet, anhållandes om förskoning utj contribution och att troupperne ej måtte gå den vägen genom deras district; hwilket dem ej kunde låfwas och försäkras.

d. 6 ejusdem bref til H:s Excell. Lillieroot ang:de B[?] med någon extension af det som under d. 14 Novembr. är wordet berättat.

d. 18 ej. expedierades Öfwerstl. Stahl.

d. 23 ejusdem marcherade H:s M:tt 3 m. till Zawichwost.

d. 24 blef ett detachment skickat moth Warschow under Gen. lieut. Renschöldz commendo, Resident Wachschlager, som skickades med det samma, hade ordres att conferera med Cardin. Prim. Begge hr Sapieherne fölgde och med. *)

d. 25 kom Öf:stlieut. Schultz, som tilförna hade tagit härifrån afsked, tilbakars, williandes å konungens i Pohlen wägnar något proponera.

1703 d. 3 Jan. förklarade H:s Kl. M:t Hr Lillieroot att wara grefwe. Samma dag bröt H:s M:t opp från Zawichwost, gick öfwer Weixln och marcherade 3 m. till Dziarschewice.

d. 7 [?] ejusd. kom en Pototski, capitaneus Rabizoviensis til H:s M:tt.

d. 9 ej. kommo och affärdades andra Lublinska deputerade med samma ansökning och swar som tillförende.

d. 10 ej. infann sig Pototski, capitaneus Crasnostavien-sis, hwilken d. 11 fick sin depeche uppå des andragande.

d. 12 marcherade H:s M:tt 3 $\frac{1}{2}$ m. till Creutznice.

d. 14 marcherade H:s M:t $\frac{1}{2}$ m. till Woizcecowa,

*) I anteckningarne ha gjorts utstrykningar och rättelser, hvar igenom meningen blifwit den här angifna.

hwarest jemwähl Sahl. K. Carl Gustav hade logerat hoos närwarande ägares fader, hwilken då till konungens tienst hade upsatt ett regemente, men sedan af polackarne blifwit förfölgd och ruinerad.

d. 19 march. Kl. M:t 3 1/2 m. till Jacobewice genom Lublin, hwilken stad är branskattad till 50 m. Rijkzdahler för des förleden sommars emot troupperne under Gen. maj. Mörner wijste wanwördnad och hallstärriighet. *)

Samma dag togz en cap. Borck utj arrest, hwilken dagen tilförna ankom, gaf sig ut för en express ifrån Gen. Lieut. Frölich i Riga, och wille intet lefwerera brefwen åth någon annan än till Kl. M:tt sielf. Des conduite war så sällsamt och hans berättelser så twätaluga att ingen wille honom anmähla. Han gaf sig altså på wägen med brefwen tilbakars. Men blef återhämptad och under förhör stält; hwarest han med så många contradictioner i ord och af sine egne befundne skriffter är beslagen, att han eij kan wara rätt utj sine ährender. Han säjer sig hafwa warit i Pernow, Riga och Mitow, samt talt med Gen. Frölich och Stuart, weet lijkwähl intet någon den ringsta beskaffenheet antingen om personernas anseende och maner, eller om orthernes situation etc.

[anteckningarna sluta midt på sidan, nästa sida blank. Jämte dessa dagboksanteckningar af Cederhielms hand förekomma ett par andra sådana — dels efter uppbrottet från Krakau dels från belägringen af Thorn — som tyckas stå i en viss förbindelse med dessa, men då handen icke är Cederhielms egen samt för utg. obekant, har han ej här velat införa dem. Att döma af noter till H. Brulins uppsats i Hist. Tids. 1909, synas de ofvan införda komplettera de i R. A. befintliga.]

*) D. VIII sid. 10, Mörners rapport.

Bilagor.

ce 25:me de Julliet 1702.

Monsieur.

Je ne saurez trouver des paroles assez expressive pour vous tesmoigner la joye que jay de la continuation des victoires remarquables de vostre incomparable monarque et veritable Heros de nostre siecle. Je ne vous en felicite que en gros car je ne suis pas encor bien informè des particularitè de cette signalee victoire. Nous ne savons icy que ce que les saxon veule que nous sachions. Les nouvelles changent chaque car d'heur. les fuyard du commencement ont debite que tout estet perdu san ressource mais a present lon fet la perte bien moindre et lon debite que le Roy de Pologne qui set retirè a Cracovie rassemble les desbris et aveque quelque mil homme de nouvelle troupe veut hazarder un autre battaglie ce que jay bien de la paine a croire quil y puisse reussir; les nouvelles troupe de Saxe ce monte a sept mil homme entre les quels ils ya quelque regiment de Bohemien de ceux qui dise la bonne avanture. Ces geans la sont deja battu par avance san avoir encor vu lennemi. tant il sont alarmè et craigne come de raison leur redoutable ennemi. Les palatinat ne veule pas se battre, il i an a qui sont divisè qui se dèclare parti pour la defense de leur pais, parti pour la majeste suedoise. Le Roy de Pologne avant que de partir de Cracovie a jettè contre moy feu et flamme, me menaceant a son ordinaire et voulant declarer a la Republique que cet moi qui aye fet venir les suedois dan la Pologne. Le sudit Roy a intercepté la lestre que vous mavez escriptè la derniere et il debite que le cardinal luy a escript que S. M. le Roy de Suede cet plint devant son Eminence que cet moi qui suis cause que S. M. cet avancè si avant dan le pais ayant promis tant de chose a S. M. qui ne se sont pas verifiee. Je ne saurez croire tout cela; non obstant toutte ces plinte le Roy de Pologne m'a envoyé, il i a huit jours Mr Reichling avec des pro-

positions fort avantageuse mais je luy est repondu que le temps nestet guerre propre pour conclure des traitè. Les biens intentionè ne fait aucune doute que S. M. Suedoise ne poursuive ses conquettes tandis que lennemi est encor tout ettone. Les troupes de S. M. qui vienne de Pomeranie sont passè Lesno, ou Polnische Lisse, il marche tres doucement mais se sont de tres belle troupe. Enfin je nay despoir que dan mon unique protecteur car La Cour de Vienne quoique elle ne manque pas de bonne volontè elle est assè occupè alieurs pour pouvoir m'estre daucun secours. Le plus grand suhet que je puisse avoir au monde est de baiser la min victorieuse d. S. M., je vous conjure de moy faciliter lacez si je pouvez en avoir la permission rien ne manquerez a ma felicitè. Mandez moy le plus souvant que vous pourez les nouvelles de vos entreprise et ayez la bontè de ne pas espargner des exprez car il mimporte beaucoup davoir de bonne information. La victoire remportee par S. M. S. rengerà bien de gean a la raison et selon la coutume du pais vous verrez que bien tost tous se declareront pour le vainqueur. Je me recommande finalement a vos soins et suis constamment

vostre tres affectionè serviteur

J. L. P. R. D. P. [Jacques Louis Prince Royal De Pologne]

Mandez moy si S. A. le prince de Holstein a estè tue a fin que j'escrive a S. M. Le Roy de Suede luy en faisant une condoleance. car cette mort ne set pas confirmèe dans beaucoup de relations. envoyez moy aussi une distincte relation de la derniere victoire. Les set mil saxons qui sont en marche ont avec eux 40 canon qui sont tres bon.

*vous *) voyez mosieur que les Potocki ont fait leur*

*) Det kursiverade i chiffer, upplöst af Cederhielm. Som chiffern ej — utom i helt fã tecken — är i bokstäfver eller siffror, har endast upplösningea kunnat återgifvas.

devoir. Il s'agit a present de faire faire revolter l'armee de Pologne ce qui se peut facilement faire par monsieur le straznik de la couronne, et monsieur le starosta Krosnostawski mais il faut de l'argeant pour cela. Mandez moy dont auplustost si le Roy de Suede donnera de l'argeant et envoyez moy une lettre de change pour cela car je ne retiendrez que pour cela un homme que je veut envoyer a ces Mrs la lesquels ne demande que lhoccasion de pouvoir servir le Roy de Suede. il ne faut pas perdre de temps a me repondre positivement sur l'article cy mentionè, vous pouvez en conferer avec mr le grand Tresorier de Lithuanie Sapieha.

Si le Roy de Suede voulet detacher deux ou trois mille hommes et me les envoyer icy sur la frontiere de Silesie, l'on pourroit les employer tres utilement pour le service du Roy de Suede. Mais il faudroit que les troupes eussent ordre de suivre mes avis. Cela est en cas que le Roy de Sued ait quelque deux ou trois milles hommes de reste. Come l'empereur a permis au Roy de Suede de faire entrer en Silesie les troupes, je n'en ferez pas a deux fois et je me serviret de cette permission. je vous envoye pour S. M. une lestre de la Reÿne douariere de Pologne qui remercie S. M. de ce quelle a eu la bonte de visiter le corps du feu Roy de Pologne Jean III.

ce 17:me m. Aust 1702.

Monsieur.

Je ne saurez comprendre dou provient un si grand oubli dan le quel vous m'avez enseveli, vous pouvez facilement comprendre que je doit estre dans des inquietudes mortelles de ne pas recevoir aucune de vos nouvelles, ayant envoyè trois expres san entendre parler de rien, tirè moy donc auplustost du chagrin dan lequel je suis plongè, en me faisant du moin savoir si vous avez reçu les lestres que jay escript au Roy de Suede par deux polonois, un nommé

Suchodolski, l'autre Baybuza. Par ces lestres je felicite le Roy de Suede de sa derniere victoire. Mandes moy aussi si mon secretaire Kicki est arrivè chez vous, come aussi un polonois nomme Janicki, que j'ay envoye a l'armee polonoise est qui a ordre de la de venir vous trouver. Il est, je croy, inutile de vous repeter l'importance qu'il i a que le Roy de Suede gagne l'armée de la couronne. Jaurez bien de chose a dire la desu mais je nen ay pas la commodité. Jay reçu avant hier un expres de Vienne avec une lestre de l'imperatrice qui me mande de venir en Poste a Vienne auplustost car l'Empereur veut me parler de beaucoup de[.] se lesquels il ne saureu hazarder par escriture. Elle suhette que je fasse ce voyage tout a fet incognito ou sur preteixte d'aller a Gratz de peur de donner de la jalousie. A qui je ne saurez croire que a Roy de Pologne, lequel la cour de Vienne veut mesnager. Dun autre coste il faut que l'Empereur aye quelque chose a me dire au desavantage de Roy de Pologne puisque il prend cette precaution. Mandez moy donc auplustost si le Roy de Suede na rien a ordonner pour Vienne et si il me permet de aller ou bien quil veule que je vienne auparavant aupre de sa majeste. Il peut disposer de moy entierement, mais il faut que je sache auplustost vos resolutions sur mon voyage si le Roy de Suede juge apropos de ke fa [... sönndrigt] venir autres de luy), ie pourez [in]cognito aller a Cracovie e de la a Vienne ou bien si le Roy de Suede a quelque chose a me communiquer il pouret [menvoyer a Omutz] monsieur [de Vachslager] pour [conferer avec moy.]**) Jay aussi escript il i a quelque temps [a Vienne] pour avoir la permission de faire [entrer ici a Olau] quelque [cent homme pour reprimer*

*) Oriktigt upplöst af Cederhielm, bör vara: *de me faire venir aupres de luy.*

**) Chiffren inom hakar upplöst af utg. En nyckel skulle lätt kunna förfärdigas ur den af Cederhielm själf upplösta, men till yttermera visso finns i samlingen en särskild chiffrenyckel.

mille insolence] que font [*dans mes biens tous les jours, les saxons en passant.*] Lon set vanté a la Cour du Roy de Pologne d'avoir intercepté des lestre de vostre camp pour France par lesquels lon feset venir le prince de Conti et que S. M. Suedoise avet resolu de mestre le sudit prince de Conti sur le Throne de Pologne. Mandez moy, sil vous plaît ce quil en est. *Jay reçu tout fraichement des lestres dy Cardinal primas [II] paroit estre bien disposé com [sönder] le confirme de Varsovie Sauerbreij.*

L'abbé Polignac a escript au cardinal primas de Paris que les polonois avet apresent la meilleur occasion de rappeler leur Roy legitiment elu, cet a dire le prince de Conti et quil seret assisté par la France. Je ne sauret vous envoyer *la lestre du Cardinal* a paine je puis vous escrire cet peut de mot. *Le traitre Patkul* ma fait faire de grands ofre de service de sa part est de bienveillance de la part du Czar de Moskovie. *Le sudit Czar* est fort broulie avec le Roy de Pologne est *Patkul tres maltraité de Roy de Pologne.* Le sudit *Patkul* débite que le Czar sera favorable a *nostre maison en cas de quelque changement.* L on a fet proposer a Vienne le mariage du fils du Czar avec *une des archiduchesse.* Mais je trouve cela fort ridicule come les contestations du sudit traitre. Hier beaucoup de Saxons sont passé par icy lesquels avet esté fait prisonier par les Suedois est envoye en Pomeranie, ceux ci ayant egorgé les officier Suedois a ce que lon dit ont envoye au Roy de Pologne le commissaire suedois et eux se sont sauvé. Je finis en vous assurant destre eternellement

vostre tres affectionné serviteur

Creon.

Il y a a Breslau un nome Lamouve France qui a esté fait prisonier de S. M. Suedoise est puis délivrè. *Il n'ya pas de sottise qu'il ne dise de Roy de Suede et du mauvais estat de ces troupp, il meriteret d'estre dans les fers si*

j'avez [*ici quelque monde je fere bien de chose pour le service de Roy de Suede. Estant ici un passage par ou tout passe*] Est il i a quelque jours que lon a menè [*de largeant au Roy de Pologne avec une bien miserable escorte*] Lon dit que la couronne que lon a ostè du tresor de Cracovie est dans le cepuse à lubomla *).

*) Staden och slottet Lublovia i det ungerska landskapet Zips (Szepes), som innehades af kronan Polen som pant (G. Krekwitz: *Totius Regni Hungariæ — — Descriptio. 1685*).

PERSONREGISTER *).

- ADERMAN. 4.
ADLERFELT, GUSTAF?, hofjunkare. 128 f., 133, 137, 141.
AHLEFELT, JOHAN, kapten. 358.
v. ALBEDYL, GUSTAF ERNST, öfverste, gen. major. 278, 308, 429, 440, 444.
ALEXANDROVITZ, polsk öfverste. 432, 435,
ANCKARSTIERNA, CORNELIUS THIESSEN, frih., amiral. 182.
ANREP, CARL ADOLF, kapten, major. 31.
*APPELMAN-APPELHJELM, JONAS, ryttmästare. 4, 8 f., 10, 28, 33, 35, 61, 64, 84, 90, 132, 138, 149.
ARENT, TOBIAS, jesuiterpater. 132, 136.
ASCHEBERG, KRISTIAN LUDVIG, grefve, gen. major. 162 f., 164 f., 166, 171.
AUGUST II af Saxen-Polen. 40 f., 43, 450, 459 f.
BACKMAN, löjtnant. 435.
*BAGGE af Söderby, JÖNS KRISTIAN, ryttmästare, kapten. 126, 141, 209 f., 211, 213, 215 o. s. v. 253, 272, 290 f.
BAGOENSKIÖLD, korporal. 317.
BANDEMIR, kurländsk adelsman. 431 f., 436, 439, 446.
BANÉR, PEHR, frih. öfv. löjtnant, 430 f., 438 f.

*) En asterisk framför namnet betecknar dem som fallit i rysk fångenskap.

I personregistret ha ej medtagits Hummerhielms förteckningar på rusthållare eller namn på en l. annan mera underordnad person. Icke heller Coyets manskapslistor, som äro lätta att öfverskåda där de stå.

- BARTOLDI, KRISTIAN EHRENFRIED, borgare. 65.
 BAYBUZA, polsk utskickad. 461.
 *BELFRAGE, HANS (HAMPUS, Pihlström) ryttmästare. 12, 89, 116.
 BENNET, WILHELM, öfv. löjtnant, öfverste, gen. major. 168,
 170, 172 f., 177.
 BERETZICITZ, skrivvare. 153.
 BERG, kastellan. 433 f., 435.
 BERG, kapten. 184.
 BERG, ryttmästare. 3, 11, 19, 23, 28, 51, 53, 61.
 BERGENCRONA, löjtnant. 102.
 BERGER, regem. skrivvare. 60, 102, 108.
 BERGREUTER-BERGSTEDT, ryttmästare. 13, 77, 84, 89, 92, 112, 145.
 v. BEUST, BERNHARD FRIEDRICH, sax. gen. löjtnant. 362.
 BILDSTEIN, CARL, frih., öfv. löjtnant, öfverste. 166.
 v. BILDSTEN, EBERHARD, gen. adjutant, öfv. löjtnant. 170, 174 f., 187.
 BILDT, DANIEL, gen. adjutant. 169.
 BJÖRKMAN, trumpetare. 119, 129, 132, 148.
 BJÖRNBERG, CARL, öfverste. 165, 183.
 BJÖRNSKÖLD, PER, major. 108.
 *BLOMSTRÖM, LORENTZ, kapten. 260 f., 262, 265.
 BOBRUSKA, starostinna. 49.
 BOIJE AF GENNÄS, KRISTER, ryttm., gen. adjutant, öfverste. 175.
 DE BONAC, JEAN LOUIS D'USSON, markis, fransk envoyé. 441.
 BONDE, CARL HENRIK, major, öfv. löjtnant. 178.
 BONDE, »CLAS», CARL GUSTAF? ryttmästare. 223, 228, 242,
 260, 265 f., 268, 271 f., 273, 277, 286.
 v. BORA, KATARINA, nunna, gift Luther. 39.
 BORCK, kapten. 458.
 BORN, sax. major. 362.
 BOURSELL, PETER. sergent. 371.
 v. BOYET, FILIP, furir. 371.
 BRANTLICHT, kommissarie. 61. 64.
 BRAUN, JOHAN, öfverste. 163, 165.
 v. BRAUNJOHAN, OTTO WILHELM, ryttmästare. 4, 14, 28, 70 f.,
 77, 83 f., 90, 110, 133, 143.

BROCKMAN (BROOKMAN) CARL GUSTAF, kornett, kapten. 308,
316, 318, 340, 366 f., 424.

BRUNEKOWSKA, fru. 108.

BRUNNER, ryttmästare. 233.

BRÖIJER. 13, 27.

BUCHHOLTZ, postmästare i Graudens. 109.

v. BUCHWALD, KRISTIAN ALBRECHT, frih. öfverste. 64, 99, 195 f.,
260, 275, 292, 297, 299, 303, 322, 343, 357, 359 f.,
362, 364, 369 f., 374, 377, 399, 407, 413, 422.

BUNGE, HENRIK, sekreterare. 4, 13, 18 f., 46 f., 49, 51, 61 f.,
67, 70, 78, 80, 83, 90, 92, 95, 98, 101, 118, 129, 132.

BURENSKÖLD, JAKOB, frih., gen. major, landshöfding. 19, 26,
36, 80, 82, 90, 92, 97, 118, 137, 146, 166 f., 168,
171 f., 174 f., 176.

BURSELL, JOHAN, fältkommissarie. 179.

BÜLOW, ERNST GOTTSCHALK, dansk öfv. löjtnant. 164.

BÜNAU, RUDOLF, öfverste. 125.

*BÄR, JOHAN, major. 16 f.

v. CANITZ, KRISTOFER HEINRICH, sax. gen. major. 335.

CARL x GUSTAF. 457.

CARL XII. 8 f., 34, 36 f., 40, 46 f., 58, 63, 91, 101, 103,
122 f., 126, 132 f., 138, 142, 146, 281, 289 f., 296 f.,
299 f., 301, 306, 357, 359 f., 362 f., 364 f., 400, 408,
411 f., 441, 444, 449 f., 454 f., 456 f., 459 f.

CEDERHJELM, GERMUND d. y., lagman. 155.

*CEDERHJELM, JOSIAS, sekreterare. 35, 67, 82 f., 137, 141, 148,
449 ff.

*CHEMNITZ (KEMNITZ) JAKOB, löjtnant. 141.

*CHRISTOPHERS, LEOPOLD JAKOB (mäster LEOPOLDUS) reg. fältskär.
124, 127, 130, 132, 136.

CLEMENTEOF, fänrik. 260.

CLERCK, HANS, frih., landshöfding. 68, 141, 146.

*CLODT v. JURGENSBURG, JOHAN ADOLF, frih., gen. major. 154.

CONTI, FRANCISCUS prins af. 456, 462.

COYET, GUSTAF WILHELM, frih., kapten, öfv. löjtnant. 11, 166, 171, 175, 195—426.

CRAKOFSKI, polsk adelsman. 432.

*CREUTZ, CARL GUSTAF, frih., gen. major. 22, 40, 63, 123, 126, 142, 146, 299, 363, 450.

CRONBERG, MAGNUS, frih., öfv. löjtnant. 160.

CRONHJORT, ABRAHAM, frih., landshöfding. 128.

CRONHJORT, HANS HENRIK, frih., löjtnant, lifdrabant. 128 f., 133, 138, 141.

CRONMAN, JOAKIM, öfverste, kommandant. 206.

*CRONMAN, JOHAN, öfverste. 120, 365.

CRONSTIERNA, CARL HENRIK, frih., öfverste och kommandant. 181.

CROON, JÖNS, öfv. löjtnant). 5, 9, 11, 13 f., 17, 28, 32, 37, 45, 87, 91, 101, 134.

CRONSTRÖM, DANIEL, resident, envoyé. 456.

v. DAHLDORFF, VALENTIN, öfverste, gen. major. 7, 451.

v. DAHLHEIM (THAHLHEIM) CARL BALTHASAR, fort. löjtnant, öfverste. 49 f., 51, 54, 59.

*DAHLHEIM, ANDREAS, löjtnant. 134.

DANCKWARDT, JOAKIM, kapten, öfv. löjtnant. 440.

*DE FLOEN, JULIUS, löjtnant. 4 f.

DE LA ROQUE, BALTHASAR, sergeant. 198, 252, 257, 262 f., 285.

*DIJKMAN, PETER, kornett, adjutant. 134.

DOBRISINSKI, starost. 107.

*) Namnet tecknas här, liksom i föreg. del, i enlighet med skrifningen hos Kagg, som nämner honom en enda gång. Likaså hos O. Kuylenstierna: Carl XII:s drabanter. Han hade näml. varit drabant-korporal. I ättartaflorna sökes han förgäfvets, ehuru man knappast kan betvifla att han var adelsman, då man ser så många ryttmästare vid hans rgmte upphöjas därtill. Nordberg nämner honom ej, dagböckerna ytterst sällan (II, 162; V, 14; IX, 195). Så mycket oftare nämnes han i Hummerhielms dagbok. Ennes skrifver namnet *Chron*, och den, som ej sett hans egen underskrift, kan ej veta hvilket som är det rätta. Han blef öfv. löjn. vid Adelsfanan d. 7/11 1705.

- *DOUGLAS, WILHELM, grefve, kapten. 138.
 DRAKENBERG, ERIK, ryttmästare. 108, 272.
 v. DUDERBERG *), major. 45.
 DU HÉRON, franskt sändebud. 455.
 DUVALL, AXEL, frih., drabant korporal. 63, 147.
 DÜCKER, CARL GUSTAF, frih., öfverste, general. 8, 44 f., 46 f.,
 52, 78, 80, 111, 116, 121 f., 124, 128, 130, 132, 135,
 138, 143 f., 145, 147, 171, 188. 365 f.
 DÜCKER, JOHAN HENRIK, öfv. löjtnant. 174.
 DU RIETZ, GUSTAF SAMUEL, lagman. 82.
 DZIALINSKI, THOMAS, vojvod af Kulm. 106.
- EEDEN, kammarjunkare. 442.
 EHRENBORG, RIKARD, kornet. 233, 271, 308.
 *EHRENSPETS, ABEL, kapten, major. 111, 172.
 EKEBLAD, CLAËS, frih., öfv. löjtnant., gen. major. 436 f., 438.
 EKEBOM, (ECKBOM), JOHAN, furir, sergeant. 198, 285, 338, 350.
 v. EKENSTEEN, CARL LUDVIG, sergeant, kornett. 376.
 ESTER JÖNSDOTTER, simulerande piga. 177.
- FABER, kurländsk kapten. 446.
 *FALK, löjtnant. 103, 114 **).
 *FALK, MARTIN, förare, löjtnant. 371.
 FALKENBERG, kornett. 137.
 FALKENBERG, ryttmästare. 176.

*) Han tycks af sammanhanget att döma ha varit major vid G. A. Taubes dragoner, annars omtalas en major Henrik Mathias v. D. vid A. L. Lewenhaupts reg. och en Otto Reinhold v. D., slutl. öfv. löjtnant, vid Åboläns kavalleri. Den förre möter i D. III; om det är den senare, som träffas i D. VIII, får lemnas därhän.

**) Båda namnformerna Falk och Falcker möta hos Hummerhielm och båda kallas löjtnant. Ingenting hindrar att det kan vara samma person som menas. Ennes känner endast en löjtnant *Carl Falck* vid adelsfanan, död i Tobolsk 1718; Kagg antecknar detta dödsfall för *Carl Falcker* rgmstskvarterm. vid adelsfanan. Äfven Pihlström nämner honom så.

- FALKENBERG AF BÄLBY, MELKER? major, öfv. löjtnant. 42, 46, 49, 70, 81, 87, 91, 109, 129, 185 f.
- FALKENHAGEN, HERMAN, kapten. 54.
- *FALKER, CARL, löjtnant. 28, 96, 135 *)
- V. FALTZBURG, AXEL, öfverste. 19, 143, 196, 371.
- FASTBAUM, JONAS, fältväbel. 376.
- FEIF, CASTEN, frih., statssekreterare, ombudsråd. 2, 42, 138, 141, 143, 145, 148.
- V. FEILITZEN, MATHIAS FREDRIK, öfv. löjtn., öfverste. 449.
- FICK, ryttmästare. 54, 57, 66, 70, 80 f., 86, 110 f., 112, 133 f.
- FIGENBOM, kornett, ryttmästare. 26, 36, 145? 260.
- *FITINGHOFF, ERIK GÖRAN, öfverste, gen. major. 18, 128.
- FITKE, fältskär. 101.
- FOSMAN, rustmästare. 273.
- FRIEDRICH IV AF HOLSTEIN-GOTTORP. 449.
- FRIEDRICH WILHELM AF MECKLENBURG-SCHWERIN. 452 f.
- FRIESEN, saxisk baron. 15.
- FRÖLICH, CARL GUSTAF, frih., gen. löjtnant, general, k. råd. 215, 458.
- FUNCK, ELISABETH, grefvinna REHNSKÖLD. 9, 35, 37, 151.
- FUNCK, THOMAS, öfv. löjtnant, gen. major, envoyé. 46, 133, 144.
- GADD, löjtnant. 439.
- GADDE, THOMAS VILHELM, fältväbel, kornett. 370.
- GANGNIUS, löjtnant. 16.
- GEMBICZKI, starost. 78, 89, 96.
- V. GERTTEN, (HIERTEN) GUSTAF WILHELM, major. 183.
- GODEBSKI, MARTINUS, rektor. 132, 136.
- GOËS (GÄES), kapten. 442, 444 f.
- GRAFF, (GARF, GREF) HENRIK, kornett. 4, 116.
- GROLL, kurländsk adelsman. 446.
- GROTHOFF, JOHAN, apotekare i Pinsk 132, 136.

*) Se föreg. sida, not 2.

- GRUNDEL, JAKOB, öfverste. 162, 165, 176.
- *GYLLENBORG, JOHAN, kornett, kapten. 434.
- *GYLLENKROOK, AXEL, öfverste. 18, 44, 51, 59, 63 f., 72, 74, 96, 98, 121, 132.
- GYLLENMENGER, kapten? 376.
- GYLLENSTIERNA AF BJÖRKESUND OCH HELGÖ, GÖRAN, grefve, öfverste, gen. major. 159 f., 163 f., 165 f., 168 f., 171, 179.
- *GYLLENSTIERNA AF BJÖRKESUND OCH HELGÖ, NILS, grefve, öfv. löjtnant, öfverste. 43, 83, 103, 110, 121.
- GYLLENSTIERNA AF BJÖRKESUND OCH HELGÖ, ANNA KRISTINA, gift G. AF FOGELVIK. 177.
- GYLLENSTIERNA AF FOGELVIK, NILS, grefve, fältmarskalk. 177, 455.
- GYLLENSTIERNA AF FOGELVIK, MARGARETA, gift HORN AF EKEBYHOLM. 177.
- GÖRTZ, HEINRICH WILHELM, öfverste. 4, 6, 12, 24, 40, 42, 44 f., 47 f., 49, 52, 57 f., 62, 67, 74, 76, 83, 146.
- GÖRTZ, GEORG HEINRICH, baron, holsteinsk minister. 456.
- HACKMAN, löjtnant. 162.
- HADORPH, CARL, krigsfiskal. 20.
- *HALL, JÖNS, kornett, löjtnant. 18, 20.
- *HALL, Peter, kapten. 125.
- HALLING, lifknekt, 451, 453.
- *HAMILTON AF HAGEBY, HUGO JOHAN, frih., öfverste, gen. major. 5, 41, 256.
- HAMILTON AF HAGEBY, HUGO, frih., öfverste, gen. löjtn. 171.
- HAMMARBERG, HENRIK, ryttmästare. 172.
- HAMMARHJELM, NILS, öfv. löjtnant, öfverste. 436.
- HANEFELT, kommandant. 444.
- HASSEL, löjtnant. 69, 71.
- HAYN, kapt. löjtnant, major. 212, 214, 229, 232, 269 f., 292, 297, 303, 305, 308, 357, 360, 362, 376.
- *HEDENGRAN-HEDENSTIERNA, ISAK, kapten. 136 f., 140, 142.

- HEDENGRAN-HEDENSTIERNA, AMBROSIUS, korporal, den föreg. son, 141 f.
- HEDVIG SOFIA, hertiginna af Holstein. 456.
- HEIDEMAN, LENNART, kapten-löjtn., ryttmästare. 57, 107 f., 111, 124, 260, 262, 265 f.
- HEIDEMAN, korporal. 120, 122 f., 148.
- HENSEL, kornett. 122.
- *HERMELIN, OLOF, kansliråd. 46, 107.
- HERTELL, HANS EHRENREICH, löjtnant, ryttmästare. 260, 265 f., 272.
- HESTSKOO, se HÄSTESKO.
- *HIELM, NILS, öfverste. 56.
- HIELTING, kornett. 370.
- HIEP, JAKOB, ryttmästare. 52 f.
- HIERTA, LARS, öfverste. 159 f., 164 f., 166, 168, 171.
- HILDEBRAND, kornett. 222, 260, 267, 284, 286.
- HOGHUSEN, JOHAN, frih., landshöfding. 68.
- HOLMSTRÖM, ISRAEL, krigsråd. 67, 78 f., 91, 95, 101, 104, 107, 339.
- HORN, CARL, öfverste. 69.
- *HORN AF MARIENBORG, GUSTAF, frih., öfverste. 42 f., 63, 92, 99, 114, 127 f., 132, 136, 152.
- *HORN AF ÅMINNE, SVANTE, frih., löjtnant, kapten. 198, 203, 229, 242, 247, 249, 269 f., 273, 285 f., 292, 307 f., 324, 327 f., 357, 360, 364.
- HORN AF ÅMINNE, THURE SIGISMUND, frih., öfv. löjtnant. 122.
- HOSIUS, ALBREKT MAXIMILIAN, polsk adelsman. 55.
- HUMMER, löjtnant. 115, 150.
- HUMMERHIELM, ALEXANDER, frih., gen. major. 1—155.
- HUMMERHIELM, ALEXANDER, d. f:s son. 22.
- HÄRD, CARL GUSTAF, öfverste, gen. major. 63.
- HÄGERFLYCHT, ARVID, assessor, tit. landshöfding. 14, 19, 36, 50, 61, 92, 123, 145.
- HÄGERFLYCHT, CARL, löjtnant. 5.
- HÄGERFLYCHT, GUSTAF, ryttmästare. 6, 10, 16 f., 19, 21, 23,

27, 32, 36, 43, 47, 52, 54, 61, 64, 66, 90, 101, 104 f.,
109, 121, 128, 130, 145, 147, 149 f., 152.

HÄGERFLYCHT, JOHAN AXEL, kapten. 6, 46, 61, 90, 109, 133,
141, 150.

HÄGERFLYCHT, KATARINA MARIA, gift HUMMERHJELM. 5 f., 9 f.,
12, 34 f., 36, 46, 59, 67, 82, 90, 92, 102, 118, 128,
132, 136 f., 141, 146, 154 f.

HÄSTESKO (HESTSKOO) NILS, major, öfverstelöjtnant, öfverste.
209, 229 f., 238, 269, 298, 302 f., 308, 360, 363 f.,
370, 373.

ILLT, kapten. 91.

*v. ISSENDORFF, JOHAN KRISTOFER, öfv. löjtnant. 55, 110.

JERNER *), doktor. 155.

JORDAN, sax. öfv. löjtnant. 24.

JUKKA, underkanslär. 117.

KAFLE, ANDERS?, kapten. 358.

KALKOFFSKI, œconomus. 437, 444.

*KANEFEHR, GABRIEL, gen. adjutant. 63.

KATARINA AF STEGEBORG, gift GYLLENSTIERNA. 118.

KICKI, sekreterare. 461.

KIRRY, grefve, löjtnant. 217.

KJELLBÄCK, proviantmästare. 11.

KJEMPE, JOHAN, korporal. 50.

KLENK, (LENK?) öfverste. 368.

KLING, löjtnant, ryttmästare. 14, 133.

KLITSING, saxisk adelsman. 41.

KLOW, kornett. 267, 289, 292, 294 f., 308, 353, 357 f.

KLUG, köpman i Breslau. 108 f.

*KNIPERCRONA, THOMAS, resident. 153.

*) Någon Jerner (eller Gerner) finns ej upptagen i Sackléns
Läkarehistoria, men väl en Vincent Gertner, som 1705 tjänstgjort på
flottan sås. rgmthsfältskär och som dog 1710. Huruvida Hummerhielms
»licens» i namnätergiftning går fullt så långt, får lemnas därhän.

- KNOOP, LARS, löjtnant. 272.
 KOHLBECK, kapten. 443.
 KORFF, kurländsk öfverste. 441.
 KORFF, kurländsk adelsman. 446.
 KOSIELSKI, polsk adelsman. 122.
 KOSKULL, ANDERS, ryttmästare, öfverste. 103.
 KOSZINSKI, polsk ryttmästare. 125.
 v. KRÆMER, FREDRIK, ryttmästare. 436.
 v. KRASSOW, ERNST DETLEV, frih., gen. major. 59, 69 f., 71 f.,
 122.
 KRISTIAN AUGUST, administrator af Holstein. 36, 455 f.
 KROSNOTAWSKI, starost. 460.
 *KRUSE AF KAJBALA, CARL GUSTAF, frih., gen. major. 50 f.,
 52, 77, 91, 153, 229, 258, 269 f., 272.
 KRUSE, kornett. 270 f.
 KRUSE AF VERCHOU, HENNING ADOLF, frih., öfv. löjtnant. 5.
 KULHIELM, JOHAN, major. 107.
 KÜHLEWEIN, geh. krigsråd (öfv. GÖRTZ' svärfar) 33.
 v. KÖHLER, öfverste. 160.
 KÖNIGSHEIM, JULIUS HENRIK, öfv. löjtnant. 35.

 LAGERCRONA, ANDERS, frih., gen. major. 3 f., 6, 9, 12, 23,
 26, 34 f., 44, 46 f., 49 f., 51, 59, 62, 64, 67, 69 f.,
 72, 77, 82, 84, 89 f., 91, 96, 98 f., 111, 116, 121 f.,
 128, f., 133, 138, 142 f., 146, 148, 307, 330, 395, 399.
 *LAMPA, KASPER, krigsfiskal. 50 f.
 LAMPA, PETRUS, drabantpräst, kyrkoherde. 37.
 LANDBY, LUDVIG, befallningsman. 179.
 LEEGEL, HANS FREDERIK, dansk öfv. löjtnant. 168.
 LEIJONFLYCHT, JÖNS, kornett. 70, 82, 84, 92.
 LEISNER, GOTFRIED WOLFGANG. 66, 83.
 LEJEL, korporal. 44.
 LEMBKE, kornett. 217.

- LENCK, öfverste*). 161, 164 f., 166 f., 171 f.
 LEOPOLDUS, se CHRISTOPHERS.
 LEWENHAUPT, GUSTAF FREDRIK, grefve, öfverste, gen. major.
 159 f., 163 f., 165 f., 168, 171, 177 f.
 LEWENHAUPT, ADAM LUDVIG, grefve, öfverste, general. 436,
 441.
 LIBSKI, littauisk löjtnant. 434.
 v. LIEWEN, BERNHARD, frih., gen. löjtnant. 438.
 *LILANDER, JONAS, auditör. 108.
 *LILJEBLAD, NILS, löjtnant. 111.
 LILLIEHÖÖK AF FÄRDALA, SEVED, öfv. löjtnant. 213, 223, 276.
 LILLIEROTH, NILS, grefve, envoyé, k. råd. 457.
 *LILLIESTIERNA, HENRIK GERHARD, gen. auditör. 18, 20, 34,
 43, 51, 78, 108, 147.
 LILLIESTIERNA, ANDERS. 256.
 LIND, HANS, 6, 16, 21, 25, 32.
 LIND, kommissarie. 59, 77.
 LINDHJELM, MÄRTEN, frih., landshöfding. 102.
 LINDSKÖLD, OLOF, grefve, ryttmästare. 145.
 v. D. LIPPE, sax. major. 362.
 LIPSKI, vojvod af Kalisz. 455.
 LOOS, CORNELIUS, fort. löjtnant. 44.
 LUBOMIRSKI, furste. 78.
 *LUNDGREN, MATHIAS, kornett, löjtnant. 28, 101.
 LUNIG, stadsskrifvare, 3, 10, 13, 18, 26, 33, 37.
 LUTHER, MARTIN. 39.

*) I noten s. 161 anmärkes att Lenck är okänd. I den stora Cederhielmiska brevsamlingen (Helsingfors) finns ett bref på franska från Danzig ^{20/4} 1704 till en excellens (Piper) från J. Lenck, hvare han beklagar sig vara tvungen söka sitt bröd i främmande tjänst, då han ej kan få passande anställning hos sin egen suverän. I 19 månader har han nu följt armén som volontär. Hans fattigdom medgifver ej sådant längre. Han ber om H:s Excs förord hos H:s M:t till »quelque employ convenable». Här är det emellertid väl snarare fråga om Jakob L. (Anrep. tab. 2) eller dennes son Jakob Göran, och öfversten blir då lika okänd.

- LYDINGHIEM, OTTO WILHELM?, kapten. 433, 443.
 LÖFGREN, kommissarie. 27, 56 f., 68, 72, 111.
- *MAIDEL, FREDRIK WILHELM, frih., kornett, kapten. 241, 308.
 MAIDEL, GEORG JOHAN, frih., gen. major, gen. löjtnant. 211,
 261, 265 f., 307, 439.
- MALMSTRÖM, löjtnant. 172.
- MANNERSTIERNA, (I. MANDERSTIERNA?), korporal. 50, 126.
- MARDERFELT, ARVID AXEL, frih., gen. major. 107, 110, 119.
- MARDERFELT, AUGUST FILIP, öfv. löjtnant. 56.
- MARKUS MOSES, jude. 66, 73.
- MAZEPA, IVAN STEPANOVITJ, kosackhetman. 400.
- MEHEMED, AGA, turkisk utskickad. 98.
- MEIJERFELT, JOHAN AUGUST, grefve, gen. major, k. råd. 7 f.,
 37, 172, 454.
- MEIJERFELT, CARL FREDRIK (Wolmar?) öfv. löjtnant. 20, 430 f.
 436.
- MELLIN, JÖRGEN, grefve, gen. guvernör. 4, 15.
- MENLÖS, MATHIAS, löjtnant. 424.
- MESSENIUS, löjtnant. 430.
- *MOLIN, AMBJÖRN, kornett. 70 f.
- *MUNCK AF FULKILA, CLAËS, löjtnant, ryttmästare. 147.
- MÜLLER V. D. LÜHNEN, WILHELM BURCHARD, frih., öfverste. 58.
- V. MÖLLEN, THOMAS, fänrik, löjtnant. 365, 430.
- MÖRNER AF MORLANDA, ADOLF, frih., major, öfv. löjtn. 358.
- MÖRNER AF MORLANDA, CARL GUSTAF, grefve, gen. major, k. råd,
 fältmarskalk. 438, 458.
- NIEROTH, CARL, grefve, general, k. råd. 298, 361.
- NIEROTH, LENNART, ryttmästare. 108, 121.
- NORDSTRÖM, korporal. 23, 45 f., 47.
- VON DER NOTH, LAMORAL, öfverste. 162 ff., 165 f., 167, 171.
- ODELSTRÖM, ERIK, major, öfv. löjtnant. 178.
- OGILVIE, JAKOB, gen. adjutant. 9.
- OGINSKI, GREGORIUS, starost af Samogitien. 210, 267, 269,
 432 f., 434 f., 438 f., 440 f., 442 f., 444.

- *OHLSBOM, NILS, kornett. 4.
 OLLONBERG, CARL, major. 162.
 OSIANDER, JOHAN, würtemb. prelat. 453.
 OTTO, korporal. 12, 23, 101, 151.
 OXEHUFVUD, reg. kvartermästare. 360, 362.
 OXEHUFVUD, kapten. 370, 373, 376, 401.
 OXENSTIERNNA AF KORSHOLM OCH VASA, GUSTAF, grefve, öfv.
 löjtnant. 185.
- PALMQUIST, JOHAN, envoyé, hofkanslär. 34.
 PALMQUIST, MAGNUS, frih., gen. major. 165, 167, 171, 175.
 PATKUL, JOHAN REINHOLD. 56, 463.
 PEROSKI, FRANSISSIK, poststarost. 107, 109 f., 111, 114, 117.
 PETER I AF RYSSLAND. 463.
 PETROFFSKIJ, JOSEF, œconomus. 432, 436.
 PFLUG, sax. major. 362.
 PHILP, ANDERS, kapten. 304.
 *PHOËNIX (FENIX) JOHAN, kornett, löjtnant. 30, 111, 123, 126, f.,
 137, 143, 147, 149.
 *PIHL, BENGT, ryttmästare. 18, 126, 151.
 PILMEJER *), löjtnant. 43, 55, 59 f., 62, 65 f., 70 f., 77, 91,
 125, 127, 130 f., 132, 134 f., 137, 144 f., 147, 149 f.,
 151 f.
 *PIPER, CARL, grefve, öfvermarskalk. 7, 34, 142, 146 f., 148,
 412, 450, 456.
 *PISTOLSKÖLD, JOHAN, reg. kvartermästare, ryttmästare, 4, 15,
 22, 50, 62, 72, 79, 81, 84, 87, 89, 91, 97, 99, 102 f.,
 104, 115 f., 120, 123 f., 128, 136, 142, 144.
 PLATER, kurl. kapten. 442.
 PLÖTZ, sax. kammarråd. 20, 25.
 PODSTOLNIKA (titel?) fru. 114.
 POLIGNAC, abbé, fransk gesant. 463.

*) En Pijlmeijer (Kagg), eller som O. Kuylenstierna skrifer
 namnet: Puhlmeijer, Otto Reinhold, blef drabant 1708 och stupade vid
 Poltava. Möjligen är han den ifrågavarande löjtnanten vid adelsfanan.

- POSSE AF SÄBY, NILS, frih., öfverste, kommandant. 428—446.
 POST, löjtnant. 432.
 POTOSKI, polska capitanei. 457.
 POUSINNA, starost. 441, (en broder 442).
 PRETZMAN, kornett. 222, 229, 260 f., 262 f., 264 f., 269 f.,
 357, 360, 362.
 PREUTZEN, oberforstmeister. 120.
 *PRINTZENSTIERNA, CARL KRISTOFER, major. 12, 28, 50, 54,
 64, 70, 103, 110 f., 124 f., 138, 145.
 PRUSKI, litt. ryttmästare. 438.
 *PSILANDER, NILS NILSSON, fältkamrer. 5, 14, 28, 31, 50 f.,
 54, 62, 69, 78, 80, 82 f., 91 f., 105, 107 f., 118, 129,
 133, 146, 148, 152.
 *PSILANDER, NILS, löjtnant, den förres son. 14.
 v. PUTBUS, ERNST LUDVIG, öfverste. 436.
 PÄLMAN, LUDVIG, förare. 376.
- RADEN, öfv. löjtnant. 24, 64, 74.
 RADKE, DANIEL, löjtnant, kapten. 367.
 RADZIEJOWSKI, MIKAEL STEFAN, polsk kardinalprimas. 456, 463.
 v. RAJALIN, THOMAS, skeppskapten. 185.
 RAMFELT, FREDRIK KRISTOFER, kapten, major. 433 f., 441.
 RANCK, GUSTAF, öfverste. 98.
 REHBINDER. 109.
 *REHNSKÖLD, CARL GUSTAF, grefve, fältmarskalk. 6, 9, 39 f.,
 42, 58, 63, 92, 256 f., 399.
 REICHLING, sax. utskickad. 459.
 REIS, tysk grefve. 43.
 v. REUTERHOLM, NILS, sekreterare, krigsråd. 90.
 REVENTLOW, KRISTIAN DITLEV, grefve, dansk general. 164.
 RIBEN, MATHIAS, arkiater. 155.
 RIDDERHJELM, HANS ISAK, gen. major, gen. löjtn. 298 f., 361.
 v. ROEBEL (REVEL), KRISTIAN DIEDRICH, sax. gen. löjtn. 335.
 ROLAND, ERIK, fältsekreterare. 175.
 *ROOS, CARL GUSTAF, frih., öfverste, gen. major. 16, 111.

- v. ROSEN? (Ros) öfverste *). 142.
 ROSENCRANTZ, JAKOB, kornett. 370, 375 f., 384, 398.
 ROSENDAL, löjtnant (1702) 435.
 ROSENDAL, kornett (1706), 19, 125.
 ROSENSTIERNA, CARL, gen. adjutant. 63, 451.
 ROSENSTIERNA, NILS, öfverste. 50, 54, 126, 133, 138, 146.
 ROTHAUSEN, JAKOB HENRIK? kapten. 367.
 *ROTKIRCH, CARL, löjtn., kapten. 271.
 RUTENSKÖLD, LARS, ryttmästare, major. 108, 226, 268, 271.
 RUUTH, CARL, amiral. 183.
 RYDMAN, regementsskrifvare. 280.
- v. SACK, CARL FILIP, öfv. löjtnant. 152, 450.
 SAINT PAUL, sax. öfverste. 362.
 SAPIEHA, KASIMIR, littaaisk fältherre. 233 f., 432, 435 f., 438 f., 457.
 SAPIEHA, BENGT, littaaisk skattmästare. 457, 461.
 SAPIEHA, JOSEF, grefve. 135.
 SARANECK, (CZARANECK) littaaisk anförare. 261, 264, 438.
 SASSE, FREDRIK GUSTAF, kornett, löjtnant. 198, 225, 377?
 SASS, major. 445.
 SAUERBREY, polsk öfverste. 463.
 SCHEPPING, kapten. 442.
 *v. SCHLIPPENBACH, WOLMAR ANTON, gen. major. 217, 454 f.
 SCHMEDEMAN, JOHAN, öfverpostdirektör, kansliråd. 14, 36, 46,
 80, 133, 141.
 SCHMITT, hästhandlare. 3.
 SCHOMER, JOHAN BAPTISTA, öfverste, gen. major. 163 f., 165 f.,
 167, 171, 174, 176, 182.
 SCHRIVER, kapten. 207, 110, 214, o. s. v. 232, 253, 268,
 286, 292, 297, 307 f., 357, 360.
 SCHRÖDER, hästhandlare. 17, 19, 24, 27, 33, 43.

*) Någon »öfverste» Roos fanns ej denna tid (1708), men Otto Johan v. Rosen, var öfverste vid Rigiska adelsfanan och blef fången vid Lesna. Hvad han kunde ha att göra med Hummerhielm blir en annan fråga.

- v. d. SCHULENBURG, DANIEL? sax. gen. major. 362.
SCHULTZ, rysk öfverste. 52.
SCHULTZ, fortifikationslöjtnant. 59, 62, 64, 66, 68.
SCHULTZ v. ASCHERADEN, MARTIN, frih., öfverste, gen. löjtnant.
26, 36, 46, 59.
SCHWARTZ, DAVID, målare. 36 f., 46.
SCHÖNBERG, NILS, kommerseråd. 155.
*SCHÖNSTRÖM, PETER, ryttmästare. 8, 10 f., 20, 27, 33, 59,
70, 125.
SEGBERGER, kurl. adelsman. 431 f., 436.
v. SIEGROTH, GUSTAF HENRIK, öfverste. 119.
SILFVERCRANTZ, JOHAN, HYLTHÉN, kammarråd. 129.
SILFVERSPARRE, JOHAN CARL, major. 186.
SILTMANN, DAVID NATHANAEL, preussisk öfverstelöjtnant. 20.
SINCLAIR, WILLIAM, öfverste. 176.
SINZENDORFF, FILIP LUDVIG, greve, kejsarl. sändebud. 38, 450,
454.
SKYTTE, CARL GUSTAF, frih., generallöjtn., v. guvernör, general.
181.
SOBIESKI, JAKOB, prins. 267, 454, 458 f.,
SOBIESKI, ALEXANDER, prins. 404.
SOP (HOP?) profoss. 130.
*SOPHUS, HENRIK, bataljonspräst. 120, 142.
SPARRFELT, ANDERS, öfverste, gen. major. 63, 163 f., 165 f.,
167, 171.
SPERLING, JAKOB, greve, major, öfverste. 335.
SPERLING, KASPAR OTTO, greve, öfverste. 119.
STAËL v. HOLSTEIN (STAHL), MATHIAS GUSTAF, öfv. löjtnant.
443, 457.
STALMAN, kornett. 80 f., 84, 92.
STANISLAUS I AF POLEN. 8, 59 f., 64 f., 78, 86, 97, 105 f.,
183, 404, 409.
*STARE, FREDRIK, adjutant, löjtnant. 299, 363, 384.
v. STEINAU, ADAM HEINRICH, sax. fältmarskalk. 360, 362.
STENBOCK, ERIK GUSTAF, greve, öfverste, öfverkammarherre. 431.

- STENBOCK, MAGNUS, grefve, gen. major, fältmarskalk. 19, 83,
159—188 på flertalet sidor. 298, 303 f., 374, 450, 452.
- STENSTRÖM, löjtnant. 229, 268 f., 270, 308, 360 f.
- STIERNCRANTZ, PER, gen. adjutant, öfv. löjtnant, öfverste. 159
—191.
- *STIERNHOFF, GEORG, löjtnant. 12, 82, 123 f., 128, 134, 141, 144.
- *STIERNSTEDT, CARL JOHAN, löjtnant, ryttmästare. 60, 82, 141.
- V. STRAELBORN, EBERHARD, öfv. löjtnant. 159.
- STRATMAN, HEINRICH JOHAN, grefve, kejslerlig envoyé. 450.
- STROMBERG, NILS, grefve, gen. major, gen. löjtn., k. råd. 290,
292, 296, 358 f.
- STRÖMFELT, JOHAN CARL, frih., major, gen. major. 7, 20, 24,
62, 141.
- STRÖMFELT, MÄRTA KRISTINA, gift HÄGERFLYCHT. 20, 133, 141.
- STUART, CARL MAGNUS, frih., gen. löjtnant, guvernör. 442, 458.
- *STURE, FREDRIK, furir. 285, 350, 353, 384.
- STÄTHÄLLARE, löjtnant. 260.
- STÖHR (STÖER) PETER, öfv. löjtnant. 178, 181 f.
- SUBLEOSEFSKI, polsk fänrik. 432.
- SUCHODOLSKI, polsk utskickad. 461.
- SWAB, kapten. 431 f., 439.
- *SVEDEN-SVEDENHIELM, HANS, ryttmästare. 11, 17, 20 f., 23,
28, 31 f., 61, 77, 86, 109, 119, 124, 127, 151.
- *SÖDERMAN, ANDERS, fältpräst. 8, 31, 53, 111, 120, 142.
- SÖDERMAN, JOHAN, auditör. 43, 51 f., 90, 108, 110.
- *SÖDERMAN, SAMUEL, kornett, löjtnant. 7 f., 12, 28, 78 f., 80 f.,
101 f., 103, 110, 114.
- TAUBE, GUSTAF ADAM, frih., öfverste, gen. löjtnant. 9, 44 f.,
46, 48 f., 51 f., 62, 111, 116, 122, 125, 128, 132, 138,
143, 146 f., 164 f., 166, 170, 176, 306.
- TAUBE, kurländsk öfverste. 433, 435 f.
- THOMSON, ALEXANDER, löjtnant. 108.
- *THUNING, OLOF, krigskommissarie. 13 f., 16 f., 24, 27, 42,
50 f., 57, 61, 72.

- TIEFENBRUCH, sax. major. 362.
 TISENSTEN, JONAS, kapten. 115.
 v. TRAUTWETTER, NIKLAS, major. 340?, 367?, 369?, 429 f., 434 f.,
 436, 438, 449?.
 TREBESINSKY, littauisk öfverste. 264 f.
 TREFFENBERG, OLOF, öfv. löjtnant. 437.
 TROMAN, fältskär. 45.
 TROTZIG, löjtnant. 4, 14, 16, 26, 28, 34, 67, 82 f., 141, 148.
 TUNDERFELT, GUSTAF JOHAN, öfv. löjtnant. 161.
 *TWILLING, ISAK, ryttmästare. 4, 57, 68, 70 f., 72, 91, 140, 148.
 TÖRNFLYCHT, ANNA MARIA, gift MEIJERFELT. 7 f., 9.
 TÖRNFLYCHT, KRISTINA, gift PIPER. 9, 35, 143.
 TÖRNFLYCHT, OLOF HANSSON, borgmästare. 37, 154.
- ULFSPARRE, HANS, kapten. 82, 84, 92, 97, 101.
 URBANOWITZ, littauisk ryttmästare. 439.
- WACHTMEISTER AF JOHANNESHUS, HANS, grefve, gen. amiral.
 160, 182, 184.
 WACHTMEISTER AF JOHANNESHUS, ALARIC, grefve, kapten, gen.
 adjutant. 188.
 v. WANGERSHEIM, A., öfverste. 46.
 WASDORF, öfv. löjtnant. 27.
 WASDORF, kommissarie. 8.
 WEBER, kvartermästare. 116.
 WEHLEN, sax. öfv. löjtnant. 41.
 v. WEIDENHAIJN, GABRIEL, öfv. löjtnant, öfverste. 110.
 WERNER, sergeant. 273.
 WESMAN, löjtnant. 439 f.
 WENTUL, ryttmästare. 52.
 *v. VICKEN, OTTO WILHELM, löjtnant. 370, 372, 375 f., 398.
 WIDEMAN, ryttmästare. 36.
 WIDEMEJER, löjtnant. 71.
 WIELOPOLSKI, starost af Krakau. 452.
 WIREIN, löjtnant. 225.

WIESNOWIECKI, MIKAEL, furste. 79, 86, 125, 127, 145, 269.
 WINCKLER, sax. öfverste. 11.
 WISOCKI-HOCHMUTH, LUDVIG, major. 18, 132.
 VITINGHOFF, kurländsk adelsman. 441.
 WITSTHUM, sax. kammarjunkare. 40.
 VOLKERSHAM, littauisk kapten. 433.
 WOLSKA, SADEVIGA, polsk fru. 105.
 WRANGEL AF ADINAL, CARL GUSTAF, grefve, kaptenlöjtnant. 8 f.
 WRANGEL, OTTO, kaptenlöjtnant. 47, 49, 51.
 WRANGEL, öfv. löjtnant. 22, 96.
 WRATISLAU, JOHANNES WENCESLAUS, kejs. gesant. 38.
 WULF, postskrifvare. 6.
 WULF, kommissarie. 57, 71.
 WULFF, köpman i Danzig. 86, 109.

*YOUNG, CLAES, öfv. löjtnant. 120.

ZENGERLEIN, GEORG DAVID, major. 176.
 ZOSZATSKI (l. ZASADSKI) polsk adelsman. 49, 73.
 ZÜLICH, GUSTAF, frih., öfv. löjtnant, gen. major. 7, 122.

ÄRTEL (ERTEL). 10.

ÖRNEVINGE, JEAN?, ryttmästare. 22, 120.
 v. OERTZEN, GEORG HENNING, sax. generalmajor. 42.
 *ÖRNESTEDT, CARL GUSTAF, frih., öfverste, general. 63 f., 103,
 115 f., 120 f., 122, 126 f.
 *ÖRNESTEDT, FILIP, major. 38.

RÄTTELSER

till personregistern i föregående delar.

AMINOFF, ESAIAS? (i st. f. HENRIK JOHAN?) major. VIII, 131.

H. J. A. — den senare gen. löjtnanten — var förmodligen 1734 mera än major. Flere af ätten, än ättartaflorna ha aning om, hade varit fångar i Ryssland.

CROON (ej CRON) JÖNS. V. Parentesen utgår.

v. FERSEN, REINHOLD JOHAN, (i st. f. HERMAN), frih., senare grefve, öfverste, gen. löjtn., k. råd. VIII, 9.

FRIEDRICH WILHELM (i st. f. CARL LEOPOLD) hertig af Mecklenburg-Schwerin. II, 162—167; III, 32; V, 104. . .

KLINGSPOR, ADOLF MAGNUS (i st. f. JOHAN) öfverste vid Nylands kavalleri. III, 82.

LAGERGREN, JOHAN, fältväbel, († 1700) VII, 15. Förbigången i registret; är tvärtemot påståendet i noten a. s. mycket lätt att identifiera.

MÜLLER v. D. LÜHNEN, WILHELM BURCHARD (i st. f. CARL LEONARD) frih., öfverste. IX, 131.

RIBEN, MATHIAS (i st. f. EVALD) arkiater. VI, 229, 269.

RUTENSKÖLD, FROMHOLD, (Kar. Förb. Årsb. 1913) IX, 145.

SIEGROTH, HANS FREDRIK (i st. f. JOHAN) major IX, 11.

Den inkorrekta namngifningen hänför sig till Nordbergs uppgift I, 224. Möjligen hette han dock i verkligheten Johan (Fredrik) fast han kallats Hans. Såsom tidigt fallen omtalas han ytterst sällan i Dagböckerna och aldrig med förnamn, för hvilka ättartaflorna ha ansvaret.

TORSTENSON JAKOB (i st. f. CARL ULRIK) grefve, gen. adjutant,
öfverste. IV, 102, 190.

V. TRAUTWETTER, NIKLAS (i st. f. JOHAN REINHOLD) major.
II, 146?; VI, 47; VIII, 6.

WRANGEL, HENRIK WILHELM (i st. f. CARL HENRIK) öfv. löjtnant.
VI, 97 o. s. v.

WRANGEL, GEORG JOHAN (i st. f. HENRIK WILHELM) öfv. löjtnant.
IX, 40, 65.

De 2 andra hänvisningarna del IX till H. W. W. kunna vara riktiga; men de första (jämte noten s. 40) icke, ty 1703 var han ännu blott major (se Lyth. K. K. D. II) och ståndsdragonerna stodo ej ännu under Rehnskölds befäl, hvilket däremot 1706 var fallet. D. $14\frac{1}{2}$ 1705 blef Georg Johan öfverste (Kagg).

De flesta här anförda rättelser finnas redan strödda, dels i förorden, dels i noter till föreg. delar. Men som de där lätt förbises, ha de här samlats på ett ställe. Läsaren behagade observera, att en felaktig uppgift i en *not* redan kan vara rättad i motsv. personregister och alltså icke återfinnes här.

Begripligtvis smickrar sig utg. ej med den föreställning, att inga vidare fel skulle vara att anträffa; han har här endast sammanfört sådana, som under tiden uppmärksammats. Detta mera händelsevis; ty att med kritiskt öga genomgå de många hundra eller rättare tusentals namnen, är ett arbete, som ej förefaller lockande.

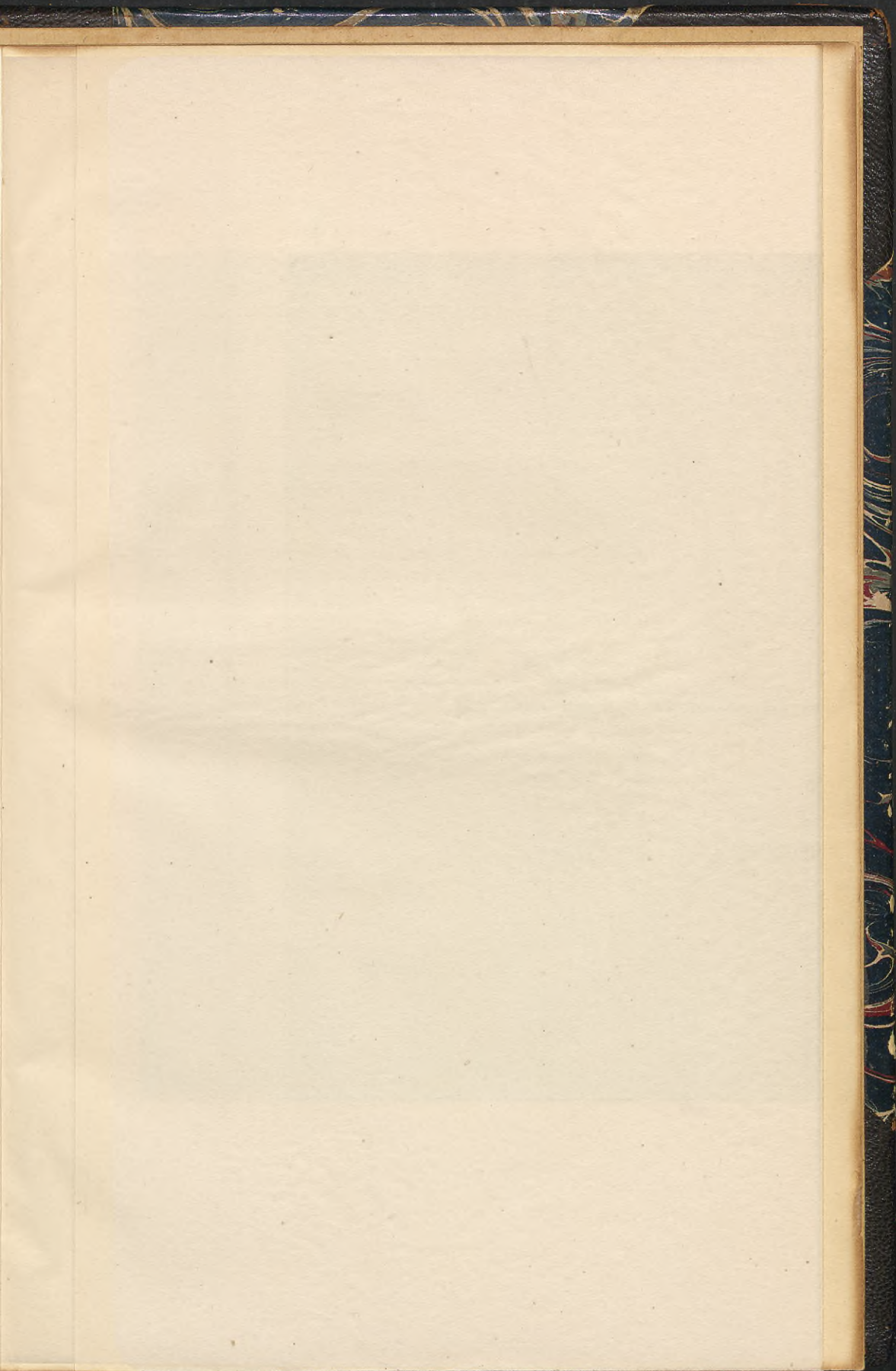
På några bristande eller felaktiga sidhänvisningar, som också uppdagats, har det ansetts mindre angeläget att här inlåta sig.

RÄTTELSEER.

- Sid. 28 rad 1 nedifrån står Tobolsk läs Tomsk.
» 30 » 5 » » Carl Magnus » Jean (tab. 2).
» 176 » 2 » » Zingerlein » Zengerlein.
» 177 » 3 » » Björksund » Björkesund.

Andra noten sid. 195 berättigas därhän, att data för Pultusk och Lemberg visa, att *svensk* stil användts åren 1703—1704.

Sid. 225 borde en not ha upplyst om en oriktig namngifning hos Coyet. Anteckningen ^{29/6} 1702 upptar ryttmästaren *Clas Bonde*. Enl. ättartaflorna blef denne major vid lifregementet 1701 och att han Dec. 1703 — då det hos Coyet alltjämt talas om »ryttmästaren» — var öfverstelöjtnant, är veterligt. Det torde alltså (sås. utg. antagit i personregistret) vara fråga om brodern *Carl Gustaf*, ryttmästare vid S. skånska kavalleriet.

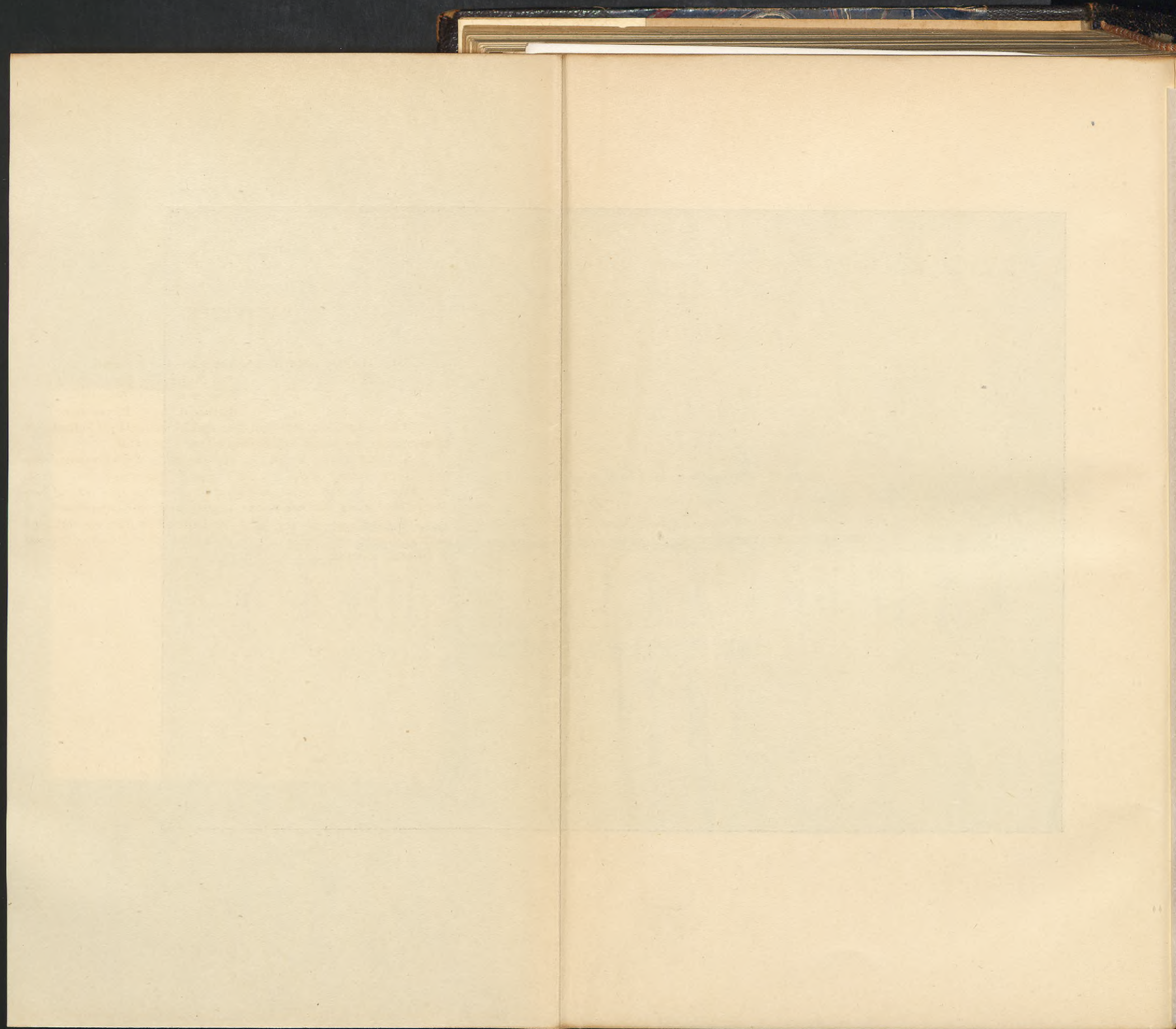

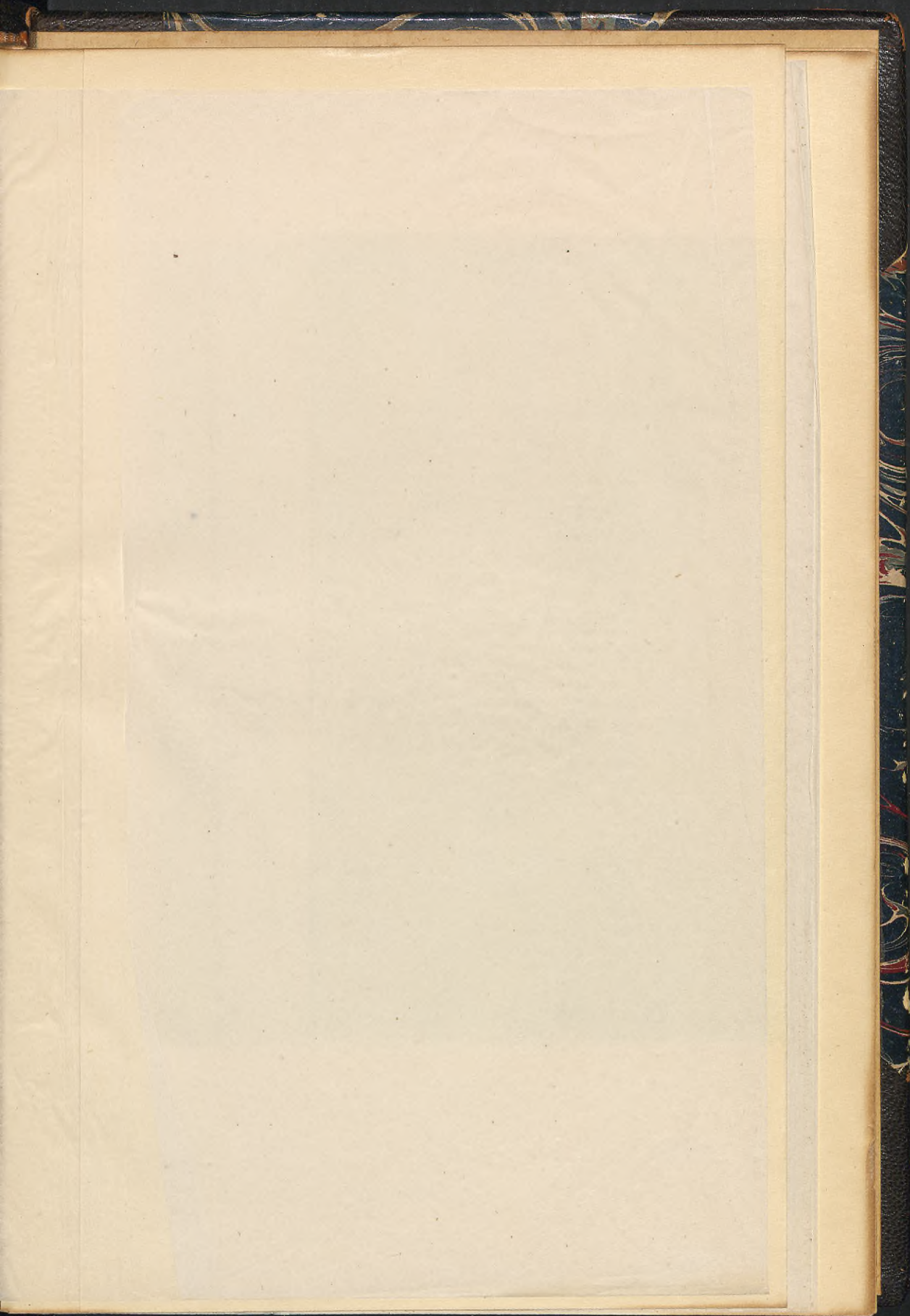
RÄTTELSE

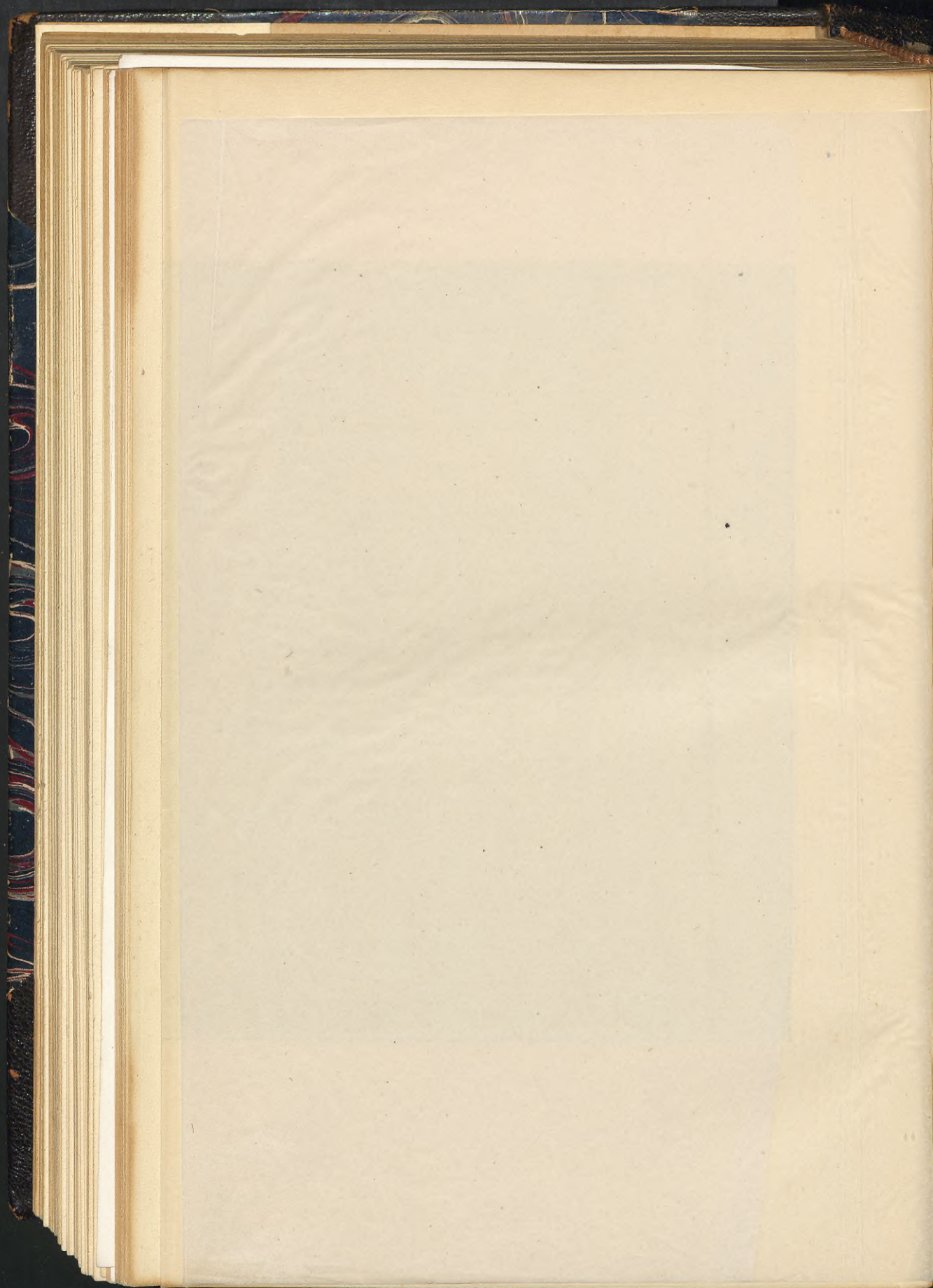
Sid. 28 rad 1 nedifrån står Tobolsk	läs Tomsk.
» 30 » 5 » » Carl Magnus	» Jean (tab. 2).
» 176 » 2 » » Zingerlein	» Zengerlein.
» 177 » 3 » » Björksund	» Björkesund.

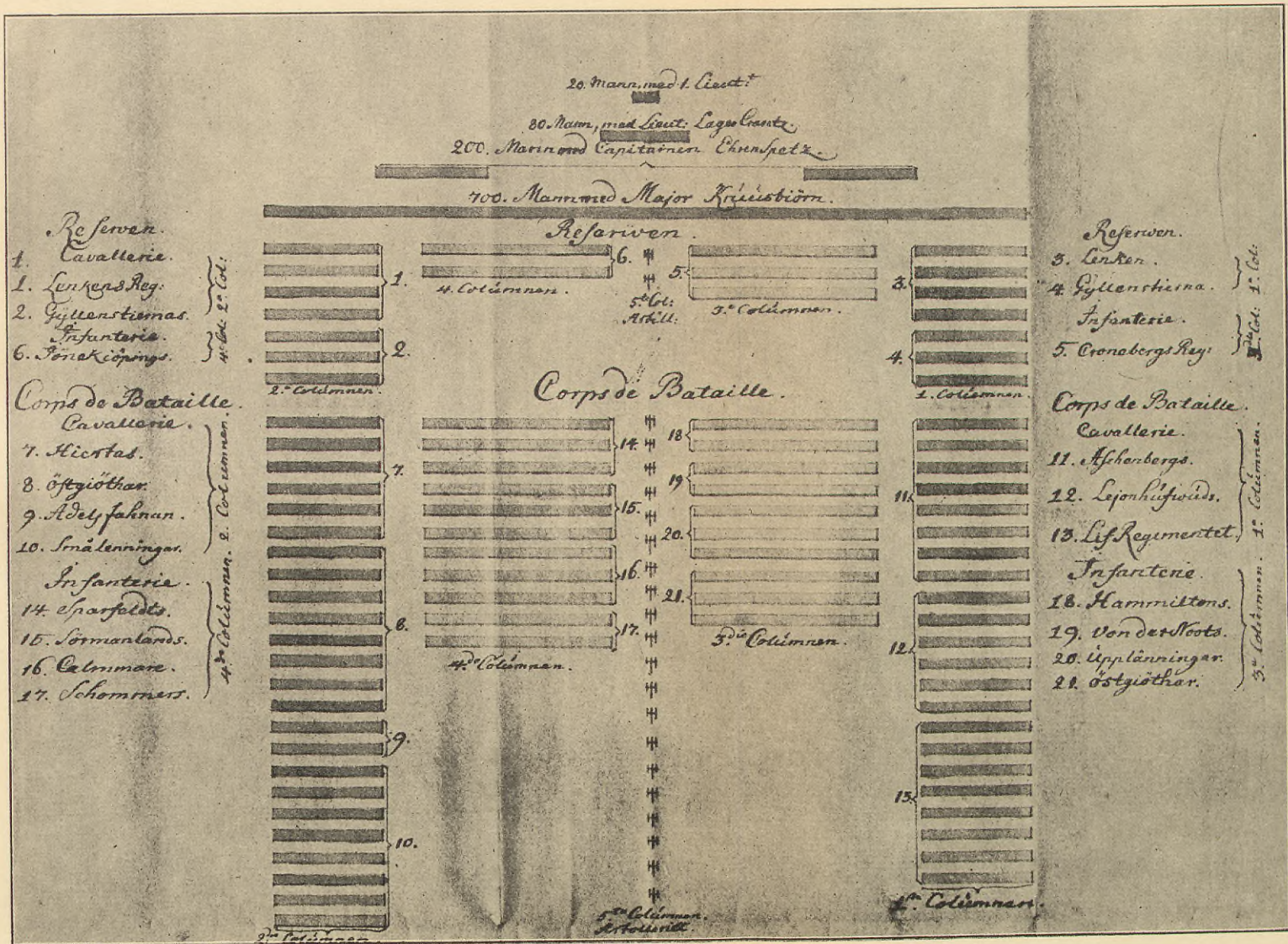
Andra noten sid. 195 beriktigas därhän, att data för Pultusk och Lemberg visa, att *svensk* stil användts åren 1703—1704.

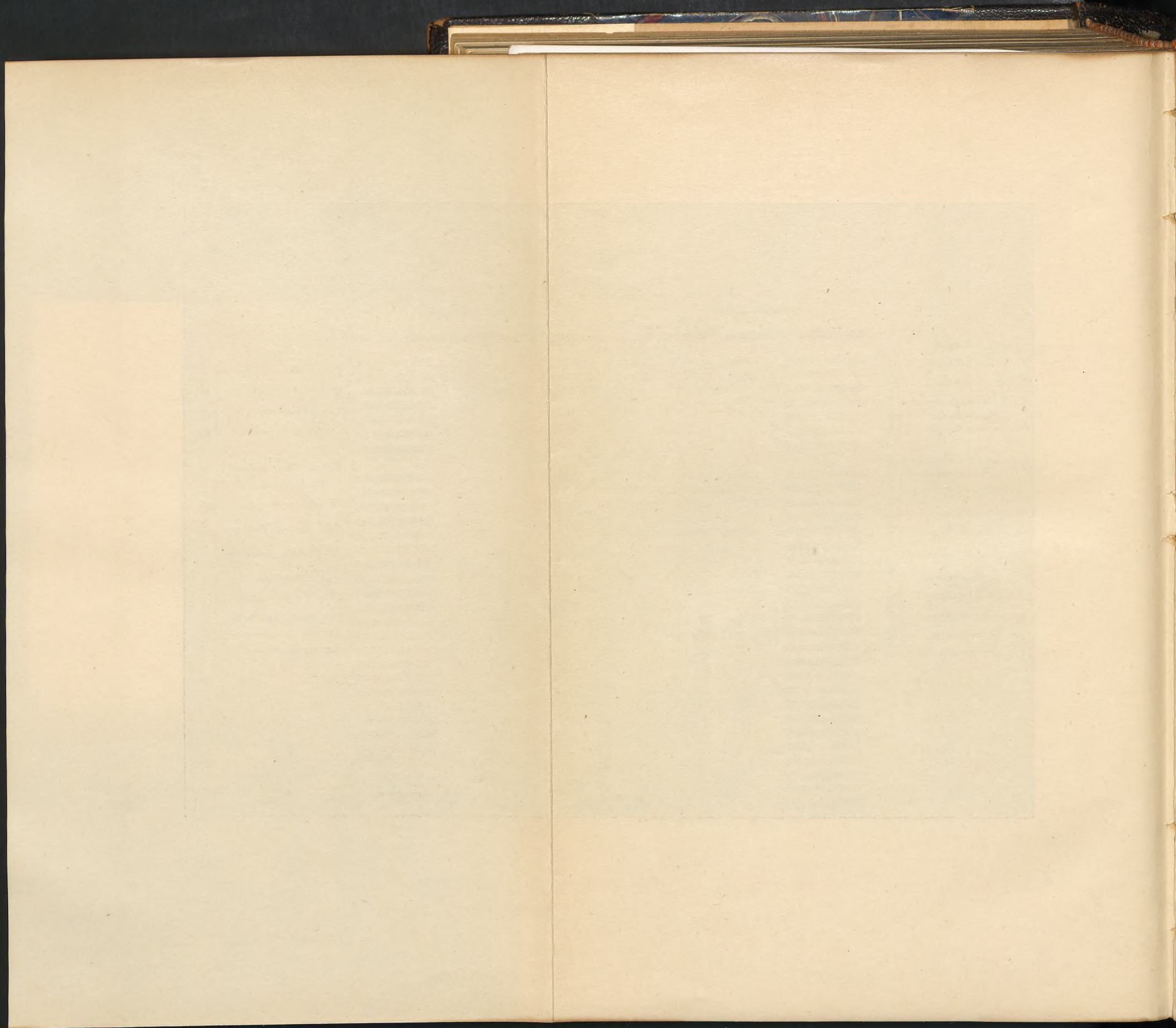
Sid. 225 borde en not ha upplyst om en oriktig namngifning hos Coyet: Anteckningen ¹⁷⁰² upptar ryttmästaren *Clas Bonde*. Enl. årtalstafeln blef denne major vid löfregementet 1701 och att han dec. 1703 — då det hos Coyet alljämt talas om »ryttmästaren» — var överstejunker. Det torde alltså (sås. utg. antagit i personregistret) vara fråga om brodern *Carl Gustaf*, ryttmästare vid S. ständes kavalleriet.

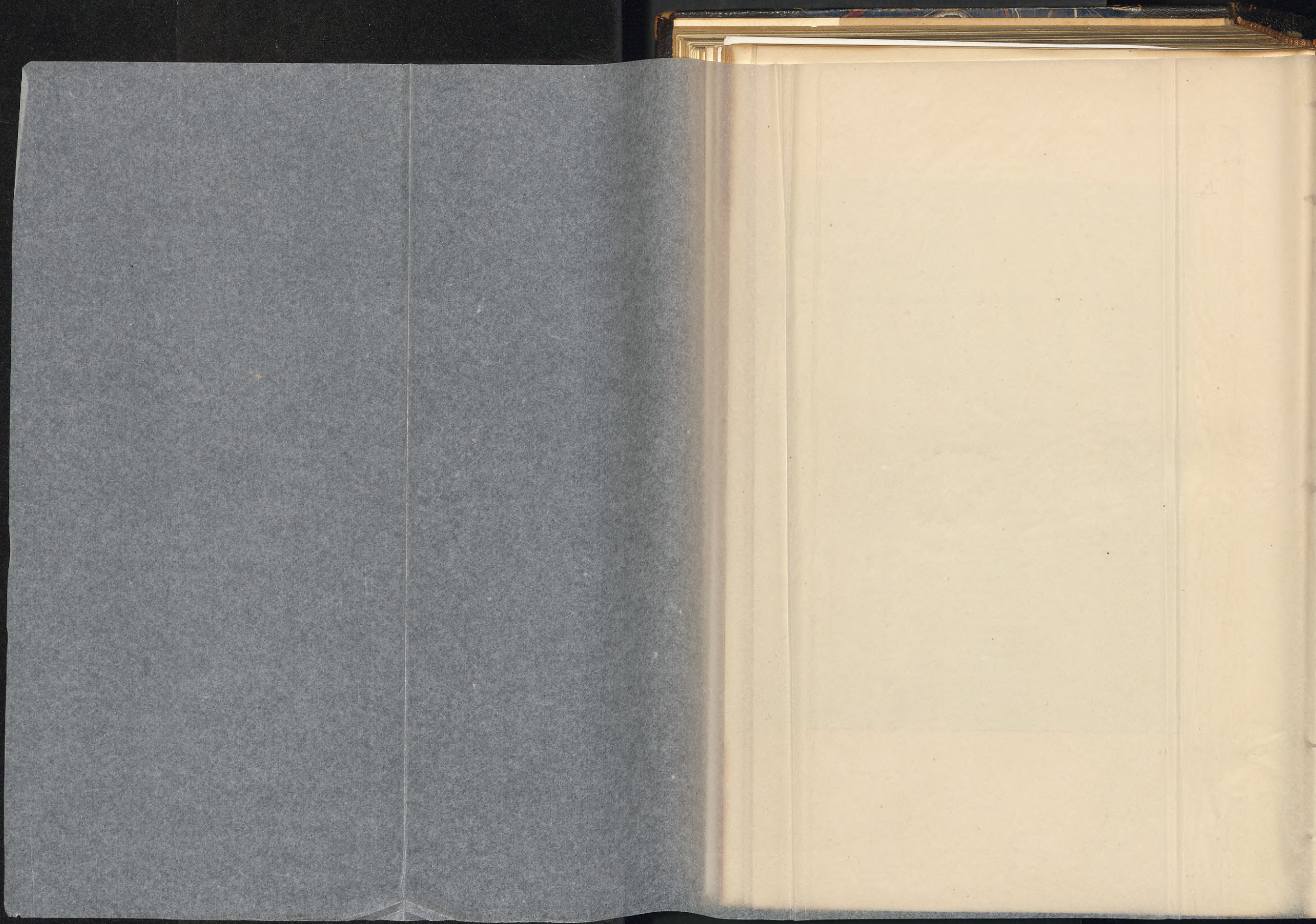

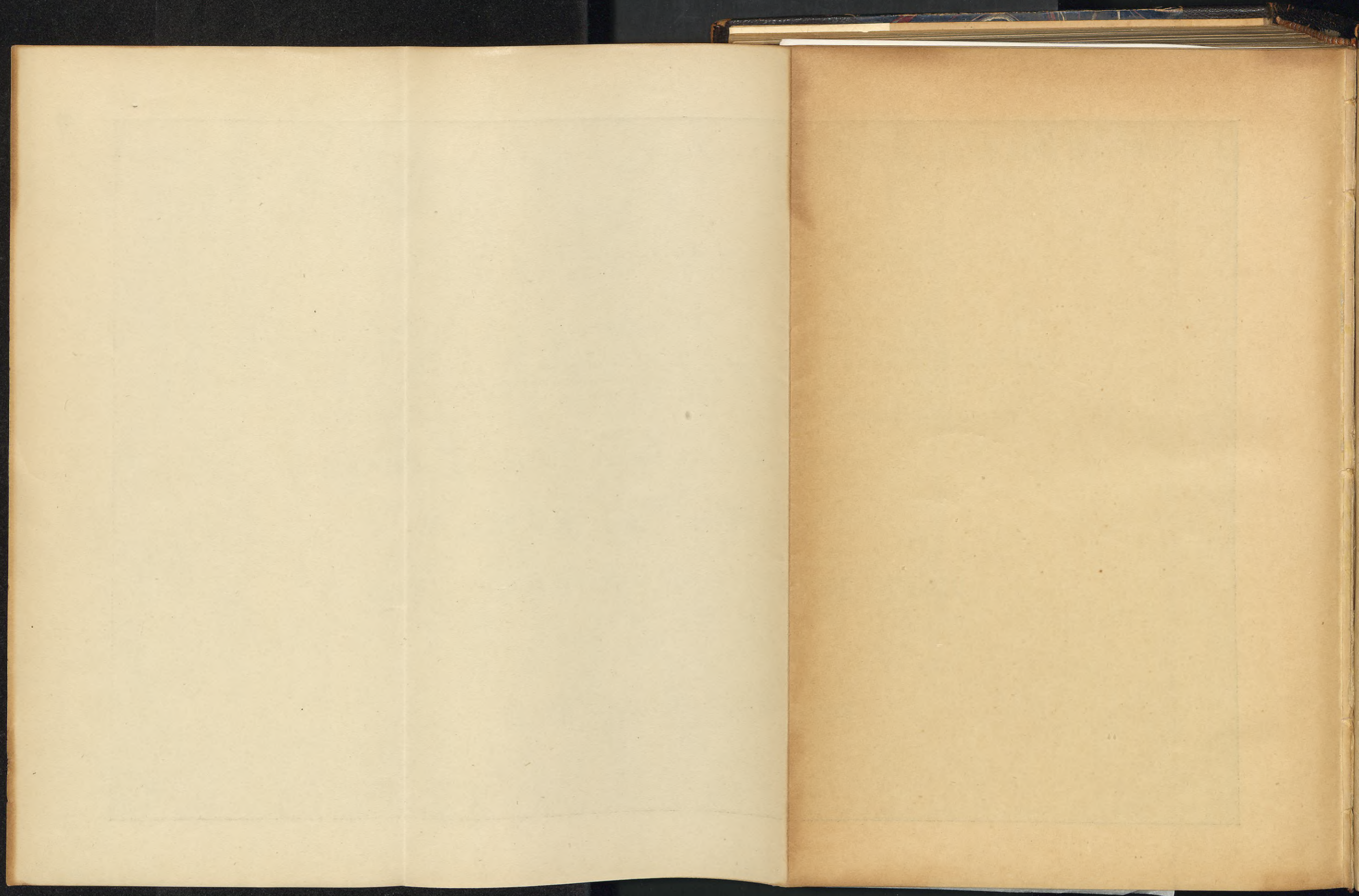

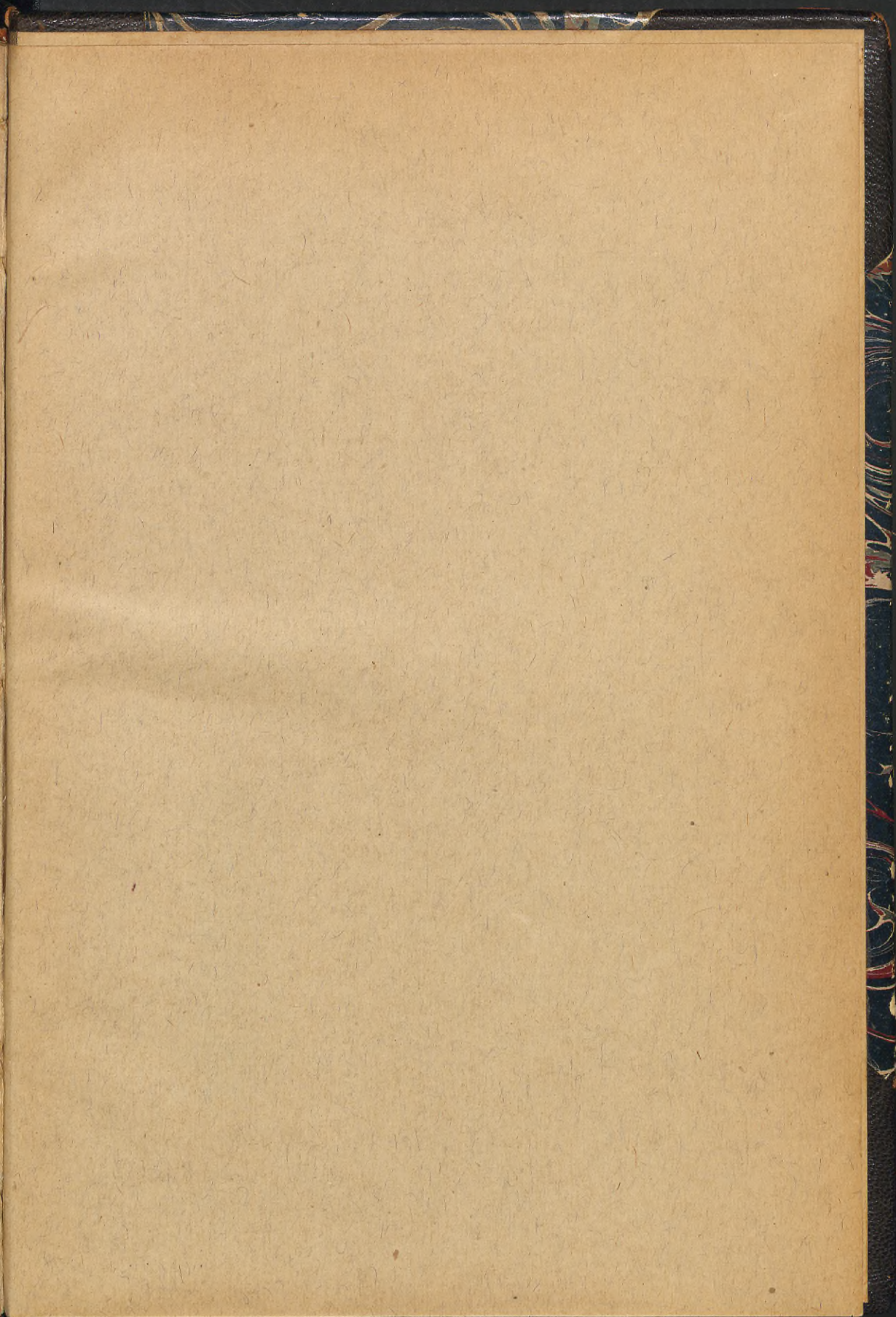

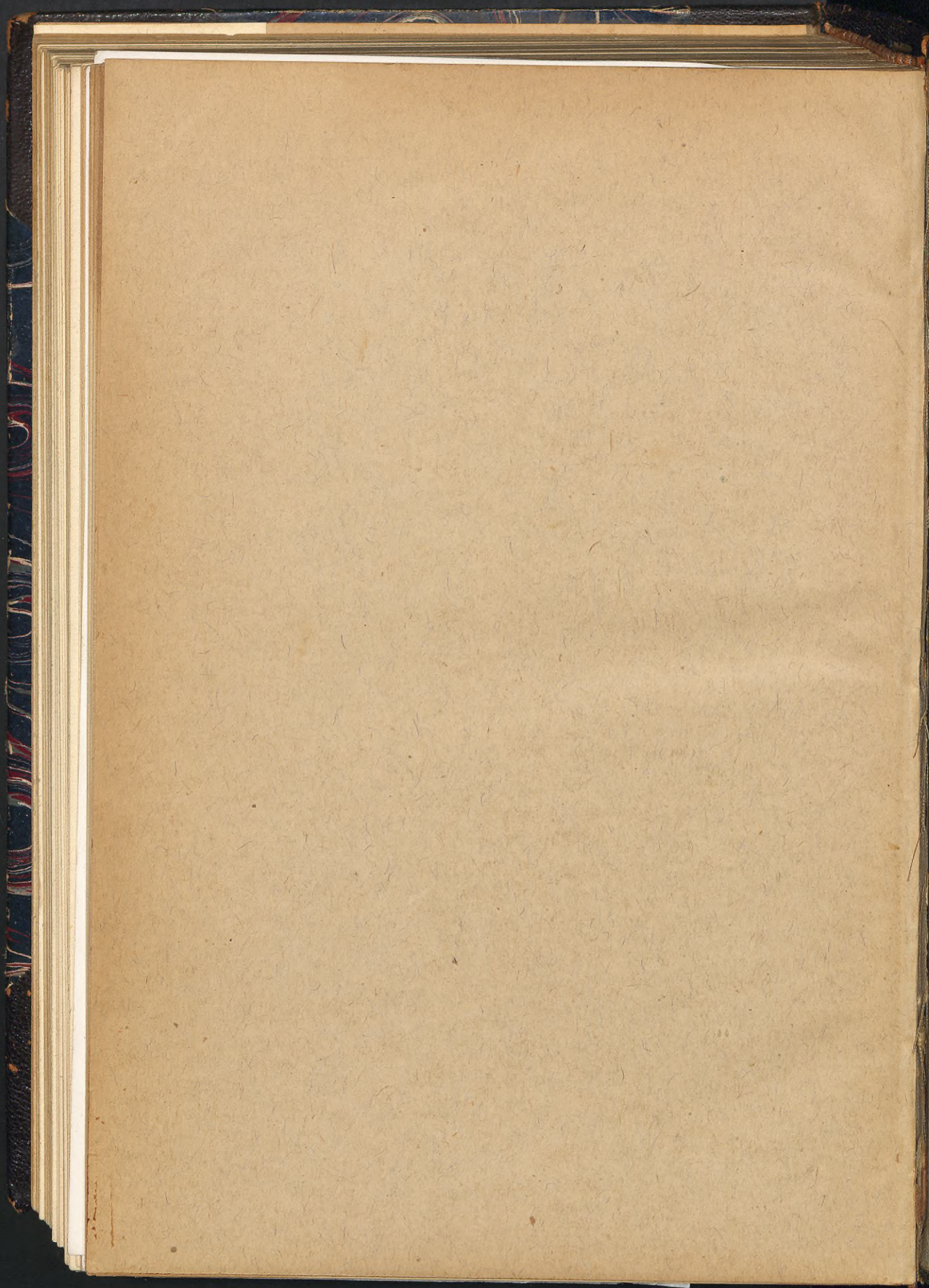

6000145133

Göteborgs universitetsbibliotek

